

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΥ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΤΣΙΑΠΕΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ
1957

**Η παρούσα ηλεκτρονική επεξεργασία του
βιβλίου: ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΥ -
ΑΝΔΡΕΟΥ ΤΣΙΑΠΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΑΣ
ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ 1957**

έγινε με πρωτοβουλία του Ζαχαρία
Ζηνέλη, Θεολόγου, από την Καστανιά
Ευρυτανίας λόγω εξαντλήσεως και
σπανιότητας του τόσο σημαντικής
ιστορικής σημασίας του πρωτοτύπου.

Κατά την επεξεργασία δεν έχουν
συμπεριληφθεί περίπου είκοσι λευκές
σελίδες ενώ στο τέλος προστέθηκαν
εμβόλιμα μία έγχρωμη φωτογραφία της
Εικόνας της Προυσιωτίσσης, ένα νεότερο
θαύμα που έχει καταγραφεί στο

θρησκευτικό περιοδικό "Ο ΣΩΤΗΡ"
καθώς και αρκετές άλλες φωτογραφίες
προσώπων και του χώρου από την πρώτη
του 1893 μέχρι σήμερα και που
καταγράφουν τη διαχρονική εξέλιξη.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2021

✓ Μοναστήρι, Ταναγρίας Πρωσία
Γίβνη τῆς 9 Μαρτίου 1958
ὁ Ἡγούμενος Γεωργίου Βασιλείου
Ἀρχιμανδρίτου

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ι. ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΥ

Β. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΑΝΔΡΕΟΥ Δ. ΤΣΑΠΕΡΑ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΠΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ & ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΕΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΥΣΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΤΗ
ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ

ΠΩΣ ΗΤΟ ΑΛΛΟΤΕ Η ΜΟΝΗ
ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ
ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ

ΕΠΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ
κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΣΤΑΘΣΓΙΑΝΝΗ

ΑΘΗΝΑΙ - 1957

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΑΙΣΙΟΙ Δ ΥΟΟΟΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Δ ΥΟΟΟΟΟ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Δ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Δ

ΥΟΟΟΟΟΟΟΟΟ Δ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Δ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Δ

Πάν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τῶν συγγραφέων.

ΑΙΣΙΟΙ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΥΣΕΙΩΤΙΣΕΩΣ

Μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἀνέγνωσα τὴν ἱστορίαν τῆς «ἐν Εὐρυτανίᾳ Μονῆς Προουσῶ καὶ τῆς ἐν αὐτῇ Ἀγίας Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Προσιωτίσεως» τὴν ἐκπονηθεῖσαν ἀπὸ δύο ἐπιλέκτους Εὐρυτάνους ἐκπαιδευτικοὺς τὸν κ. Ἀνδρέαν Τσαλί-
ραν καὶ Γρηγόριον Νταβαρίνον.

Λίαν ἐνδιαφέρουσαι μαρτυραὶ περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονῆς καὶ τῆς συμβολῆς αὐτῆς εἰς τὴν Παιδείαν τοῦ ὑποδούλου Ἑλ-
ληνισμοῦ καὶ εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καθὼς καὶ μία
πλήρης ἐξιστόρησις τῶν περιπετειῶν τῆς Μονῆς μέχρι τῶν ἡμε-
ρῶν μας, ἀποτελοῦν τὸ ὕλικόν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου πονήματος.

Ἡ ζωὴ τῆς Μονῆς τοῦ Προουσῶ ἐκφράζει ἐν συνόψει τὴν
ζωὴν τοῦ Ἑθνους, τὰς δοκιμασίας του καὶ τὰς ἐξάρσεις του. Εἶ-
ναι δι' αὐτὸ κατ' ἐξοχὴν διδακτικὴ ἡ γνῶσις αὐτῆς.

Συμβαίνει ὁμως τὸ βιβλίον τῶν δύο Εὐρυτάνων Ἐκπαιδευ-
τικῶν νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην καὶ πολυτίμους πληρο-
φορίας τουριστικῆς φύσεως, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν τοὺς μὴ γνωρί-
ζοντας τὴν ὄχι καὶ τόσον τουριστικῶς ἐξειλιγμένην περιοχὴν τῆς
χώρας νὰ ταξιδεύσουν μέχρι τῆς Μονῆς κατὰ τὸν ἀνετώτερον
τρόπον.

Δι' ἐκείνους πάλιν, οἱ ὁποῖοι συνδέονται καὶ γνωρίζουν τὴν
γοητείαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Λυτικῆς Ρούμελης, ἡ ἀνάγνωσις
τοῦ πονήματος τούτου προσφέρει πολλὰς συγκινήσεις καὶ ἀπο-
λαύσεις ἐπαναφέρει δὲ εἰς τὴν μνήμην ἀλησμονήτους εἰκόνας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Μονῆς Προουσῶ, πλου-
τίζουσα τὴν ἱστοριογραφίαν τῆς Ρούμελης, θὰ εὕρῃ τὴν πλέον
εὐνοϊκὴν ἀπήχησιν ὄχι μόνον μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐνδια-
τρίβουν εἰδικώτερον εἰς τὰ θέματα αὐτά, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ
ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦν κάθε τι, τὸ ὁποῖον συνδέεται
μὲ τὴν ἐθνικὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ
Ἑθνους.

ΚΩΝ/ΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ὁ Μητροπολίτης
ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
Χριστοφόρος

Ἀριθμ. πρωτ. 1357

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 7ῃ Ἰουλίου 1957

Π ρ ὅ ς

Τοῖς Ἑλλογιμωτάτοις

κ. Γρηγόριον Νταβαρίνον, καθηγητὴν καὶ κ. Ἀνδρέαν Τσιαπέραν,
διδάσκαλον

Ἀ θ ῆ ν α ς

Ἀγαπητοί,

Θερμῶς οὖν εὐχαριστοῦμεν, ἰκετὴ πάντῃ προθύμῳ ἀποδέχθητε τὴν θερμὴν ἡμῶν παρακλήσιν, ὥπως συγκεντρώσῃτε καὶ ταξινομήσῃτε εἰς Τόμον βιβλίον τὸ ἐπονδύησι ἐπάρχον ἱστορικὸν εἶκόσιν, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν καταγωγὴν, τὴν προέλευσιν καὶ τὴν εἰς τὸν δεξιὸν τόπον διαμένει ἀνάδειξιν καὶ ἐγκατάστασιν τῆς πανόπτιον θαυματοργοῦ Προνοσιωτικῆς Εἰκότος τῆς Θεοδόκου, καθὼς καὶ τῆς ἐντεῖθεν ἰδρυθείσης καὶ ἔκτοτε ἀπουδαιοτάτην χριστιανικοπνευματικὴν καὶ ἔθνικοκοινωνικὴν δοῶσιν ἀναπτυξάσης ὁμωνύμου Ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς.

Ἡ ἀγγελία Σας, διὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας ἐπικρατῶσατε τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ διὰ ἔχετε ἔτοιμον τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ἔκδοσιν, μᾶς ἐνέπλησεν χαρᾶς, ἣ δὲ μελέτη τοῦ πρωτοτύπου, ὅπως μᾶς ἀπεστέλλαι, μᾶς ἐκανοποίησε πλήρως. Διὸ καὶ μαζὶ μὲ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας σπεύδομεν, ὥπως ἀπὸ καρδίας Σᾶς συγχαρῶμεν διὰ τὴν ἐν πᾶσι ἐπιτυχίαν καὶ πληρότητα τοῦ ἔργου Σας τοῦτου, ὅπως καὶ ἐν τοῖς λεπτομερείαις ἀκόμη διαφωτίζει μίαν μέχρις ἡμῶν μεγάλην, ὑπερχυμνὴ σχεδὸν ἕως τῶρα, περίοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἔθνικῆς μας ἱστορίας. Ἐντὺ τῆς ὁποίας ἐπάρχον θέοι καταλαμβάνει ἡ πάνσοπος ἐν Προνοῇ τῆς Εὐρυτανίας τῆς Ἀγιοτάτης ἡμῶν Μητροπολιτικῆς Περιφερίας Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας εὐρισκομένη πάνσοπος Προνοσιώσσα θαυματοργὸς Εἰκὼν τῆς Παναγίας καὶ ἡ ὁμώνυμος αὐτῆς Ἱερὰ Μονή.

Πάντα ὅσα διαλαμβάνετε εἰς τὸ πρὸς ἔκτισιν καὶ κυκλοφορίαν βιβλίον Σας τοῦτο μᾶς συνεκίνησαν καὶ μᾶς ἐνθουσίασαν, καὶ ἀνελέθημεν εἰς δάκρυα

συντριβῇ; ἁμὰ καὶ χαρᾷ; ἀπὸ τῆς ἐξιστόρησιν τῶν θαυμάτων καὶ τῶν γεγονότων, ἅπαντα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἔλαβον χώραν καὶ εὐγνωμότως ἰδοῦσάμεν τὸν Θεόν, ὅστις μᾶς ἠξίωσεν οἱ ἴδιοι πολλὰ ἐκ τῶν θαυμάτων τούτων τὰ ἰδῶμεν καὶ ἐκ τῶν γεγονότων τούτων τὰ ζήσωμεν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ στηρίζωμεν ἐπ' αὐτῶν καὶ μερικὰ ἐκ τῆς ἐπισυναπτομένης εἰς τὴν Ἱστορίαν Ἱερᾶς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος τροπάρια, ἅπαντα ἡμῖς πρὸς τοῦτο συνετάξαμεν καὶ δὲ ὧν ἀντικαταστήσαμεν καὶ ἐτροποποιήσαμεν τινὰ τῶν παλαιῶν, μὴ κατακλιῖδα τὴν εἰδικὴν Λέξιν—Εὐχὴν πρὸς τὴν Παναγίαν κατενώπιον τῆς Ἱερᾶς Προνομιώσεως Εἰκότος Της.

Πάντα ταῦτα, τὰ εἰς τὸ ὑπὸ ἐκτύπωσιν καὶ κυκλοφορίαν βιβλίον σας τοῦτο ὑπὸ τὸν Τίτλον «Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προνομιώσεως» περιλαμβανόμενα, μελετήσαντες, εὖρομεν οὐ μόνον αἰθετικὰ καὶ γνήσια καὶ συνεπῶς ἱστορικῶς πολύτιμα, ἀλλὰ καὶ ψυχωφελῆ καὶ ἱεράσια. Ἐνεκα δὲ τούτου, οὕτω ὥς ἀνωτέραν εὐχαριστοῦντες καὶ συγχαίροντες ἡμᾶς, δίδομεν καὶ τὴν εὐλογίαν μας πρὸς ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου Σας τούτου ὥς τοιούτου, μὴ τὴν εὐχὴν, ὅπως ἀποβῇ ἡ συμβολὴ του μὲν εἰς τὴν εἰδικὴν καὶ τὴν γενικὴν ἱστορίαν ὥς πρέπει μεγάλη, ἡ μελέτη του δὲ εὐεργετικὴ δι' ὅλους, καθ' ὅσον τὸ βιβλίον Σας αὐτὸ εἶναι καὶ ἐν πλήρει ἱστορικὸν θησαυρίσμα περὶ τῆς πανόπιστου Προνομιώσεως χαριστοβότου καὶ θαυματουργοῦ Εἰκότος τῆς Παναγίας καὶ τῆς ὁμωνύμου γεγραμῆς ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς, καὶ ἐν ποικίλης ὠφελείας σύνταγμα αὐτῆς, ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ὁποίου πᾶς τις μαθήσεται τόσα καὶ ὠφελεῖται τόσον, ὥστε τὰ αἰσθάνεται χαράν, διότι εἶναι Ἑλλήν ὁρθόδοξος Χριστιανός, καὶ τὰ εὐχαριστῇ τὴν Θεοτόκον καὶ τὰ δοξάζῃ τὸν Θεόν.

Σὺς ἀσπάζομαι μὲ πατρικὴν ἀγάπην

Ὁ Μητροπολίτης

Ναυπλίου καὶ Εὐρυτανίας

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Π Ι Ν Α Ξ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

Ἐπιστολή τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπακτίας Σελίς καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρου πρὸς τοὺς συγγράφαντας,	» α'
Ἡ Θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης (Φωτοτυπία)	» 5
Κριτικὴ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου τοῦ Πανε- πιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντίνου Τσάτσου	» 7
Πρόλογος συγγραφέων	» 9
Τοπογραφικὸν σχεδιάγραμμα Νομοῦ Εὐρυτανίας	» 11
Ποῦ εὐρίσκεται γεωγραφικῶς ἡ Ἱερὰ Μονὴ Προυσοῦ	» 13
Αἱ κύριαι ἀρτηρίαι μεταβάσεως εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν	» 15
α'. Καρπενήσιον—Προυσός.	» 15
β'. Ἀγρίνιον—Προυσός	» 17
γ'. Ναύπακτος—Προυσός	» 17
δ'. Ἀγρίνιον—Προυσός μέσῳ Θέρμου.	» 18
Πρὸ τοῦ Σεπτοῦ Προσκυνημάτος	» 19
1. Ἡ μεγάλη πόλη τῆς εἰσόδου	» 19
2. Εἰσόδος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μονῆς-Κωδωνοστάσιον	» 20
3. Τὸ ἄγλασμα	» 21
4. Αἱ ἄλλαι βρύσεις εἰς τὴν αὐλὴν	» 21
Ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονῆς	» 23
Οἱ δύο Καθεδρικοὶ Ναοὶ	» 24
α'. Τὸ Παρεκκλήσιον	» 25
β'. Τὸ Καθολικόν	» 27
γ'. Τοιχογραφίαι Ἱεροῦ βήματος τοῦ Καθολικοῦ	» 28
δ'. Τοιχογραφίαι τοῦ Καθολικοῦ	» 29
ε'. Ἐπιγραφαί	» 30
Ἡ Θαυματουργὸς Ἁγία Εἰκὼν	» 33
Πῶς εὐρέθη τὸ πρῶτον ἡ Θαυματουργὸς Εἰκὼν	» 35
Θαύματα	» 45—71
Ἁγία λείψανα φυλασσόμενα εἰς τὴν Μονὴν	» 72—81
Σύντομος βιογραφία Ἀγίου Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου	» 77

Περίληπτική βιογραφία Ἀγίου Γερσασίου τοῦ Νέου τοῦ ἐκ Μεγάλου—Χωρίου	Σελίς
Ἰερὰ σκεύη	• 79
Αἱ ἡμέραι τῆς Πανηγύρεως	• 82
Ἰερὰ πανήγυρις Προυσιωτίσσης	• 84
Θεῖαι λειτουργίαι—Ἱεραὶ ἀκολουθίαι	• 88
α'. Μέγας Ἀρχιερατικὸς ἑσπερινὸς 22ας Ἀυγούστου	• 89
β'. Ἡ Πρώτη Θεία λειτουργία	• 92
γ'. Ἡ Δευτέρα Θεία λειτουργία	• 92
δ'. Ἡ ἑξομολόγησις τῶν προσκυνητῶν εἰς τὴν Μονὴν	• 95
ε'. Αἱ ἄλλαι Ἱεροτελεστίαι κατὰ τὴν Πανήγυριν	• 97
Ἡ ἐμποροπανήγυρις	• 98
Ποῦ ἄλλοι ἐορτάζεται ἡ Παναγία Προυσιώτισσα	• 99
Διοικήσεις τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πατριαρχικὰ Σιγίλλια	• 100—107
Ἑσωτερικὴ Διοίκησις τῆς Μονῆς μέχρι τοῦ 1833. Σιγίλλιον Γρηγορίου τοῦ Ε'.	• 108—113
Εἰσὸς τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Μονὴν	• 114
Προνόμια τῆς Μονῆς. Φιρμάνια	• 117
Πῶς διθικεῖται σήμερον ἡ Μονή	• 121
Τὸ Μοναστήριον ἦτο Κοινόβιον ἀνέκαθεν	• 122
Μοναχικὸς βίος. Τίνας ὑπηρεσίας προσέφεραν τὰ Μοναστήρια	• 123
Τὰ Μοναστήρια μέχρι τοῦ 1833. Διάλυσις πολλῶν Μοναστηρίων.	
Τὰ σωζόμενα σήμερον	• 124
Κανονισμὸς διαβιώσεως τοῦ Μοναχοῦ ἐν τῇ Μονῇ	• 126
Τὸ γραφεῖον καὶ αἱ ἄλλαι ὑπηρεσίαι τῆς Μονῆς	• 128
Ποῖοι διατρέφονται εἰς τὴν Μονὴν	• 131
Ἡ φιλοξενία εἰς τὴν Μονὴν ἀπὸ τῆς συστάσειώς της	• 132
Φιλανθρωπικὴ δράσις τῆς Μονῆς	• 134
Ἀνωτέρα Σχολὴ Ἑλληνικῶν Γραμμάτων παρὰ τὴν Μονὴν	• 138—146
Τὸ εἶδος τῆς Σχολῆς	• 146
Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς	• 149
Ποῦ εὐρίσκεται ἀπὸ ἐτῶν ἡ βιβλιοθήκη	• 150
Ποῖα τὰ κυριώτερα ἐντυπα βιβλία	• 152
Χειρόγραφοι κώδικες	• 153
Ἐπιστολὴ καὶ βιογραφία Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ	• 156
Πρέπει νὰ ἰδρυθῇ συγχρονισμένη βιβλιοθήκη	• 160
Κατάλογος τῶν ἐν τῇ Μονῇ ὑπαρχόντων βιβλίων καὶ κωδίκων	• 161—177
Στίχοι πολιτικοὶ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς Μονῆς	• 177

	Σελίς
Ἡ Συμβολή τῆς Μονῆς εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821	• 180—186
Τὸ Κοιμητήριον τῶν Πατέρων	• 187
Ναὸς Ἀγίων Πάντων	• 188
Ποῦ εἶχε ἄλλοτε κτήματα ἡ Μονὴ καὶ τί ἔγιναν	• 191—197
Ποῦ καὶ ποῖα κτήματα ἔχει σήμερον ἡ Μονὴ καὶ τί τῆς ἀποδίδουν.—Μετόχια	• 197—204
Οἰκονομικὴ κίνησις τῆς Μονῆς	• 205
Σύγχρονος Ἱστορία τῆς Μονῆς	• 205
1. Ἐπιδρομὴ τῶν Γερμανῶν εἰς Προυσὸν	• 206
2. Πυρπόλῃσις τῆς Μονῆς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν	• 207
Πότε ἀνηγέρθησαν τὰ πυρποληθέντα οἰκοδομήματα	
Ποῖα ἡ ἀξία τῆς πυρποληθείσης περιουσίας	• 210—215
ἽΟ ἄλλος πυρποληθεὶς θησαυρὸς	• 216
Ποῖα κατὰστάσις ἐδημιουργήθη εἰς τὴν Μονὴν μετὰ τὴν πυρπόλῃσιν	• 217
Νέα περιπέτεια	• 218
Ἀκολουθεῖ στὴν προσφυγὰ—διατηρεῖ ἀναμμένο τὸ καντήλι τῆς	• 218
Πάντα μαζί τῆς	• 122
Ἡ ἀνοικοδόμησις	• 224
Ἑρᾶνος τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενῶν διὰ τὴν Ἀνοικοδόμησιν	• 224
Μὲ ποῖα σχέδια προβλέπεται νὰ γίνῃ ἡ ἀνοικοδόμησις	• 225—232
Φωτοτυπίαὶ σχεδιαγραμμάτων	• 233
Τὸ Ὑδραγωγεῖον	• 239
Διακονήσαντες τὴν Μονὴν κληρικοὶ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως	
α'. Ἐκδημήσαντες πρὸς Κύριον Ἀρχιερεῖς	• 239
β'. Ἐπιζῶντες ἀρχιερεῖς	• 241
γ'. ἀποβιώσαντες πατέρες καὶ ἡγούμενοι	• 249
δ'. ἀποβιώσαντες πνευματικοὶ πατέρες	• 256
Βιογραφία καὶ βιβλίοις τῶν ἐπιζώντων πατέρων τῆς Μονῆς	• 257
Ἐπιζῶντες πνευματικοὶ πατέρες	• 259
Ἱερά Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας	• 260
Προυσὸς	• 265
Ἐπίλογος	• 269
Βιβλιογραφία	• 271
Ἱερά Ἀκολουθία τῆς Θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Προυσιώτικῆς	• 272
Κανὼν Παρακλητικὸς εἰς τὴν Θαυματουργὸν εἰκόνα	• 299

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μέχρι τοῦδε σωζομένη, πολλάκις ἀνατυπωθεῖσα καὶ ἐξαντληθεῖσα ἤδη Ἱερὰ Διήγησις περὶ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς τῆς Προυσιωτίσης, δὲν περιεῖχεν, εἰμὴ τὸ πρῶτον κτιτορικόν, θαύματα τινὰ καὶ τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν.

Ἡ Μονὴ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀπέκτησεν Ἱστορίαν Ἐθνικὴν, Φιλανθρωπικὴν καὶ Πνευματικὴν, ἡ ὁποία εἰς τὰ κυριώτερα καὶ βασικώτερα αὐτῆς σημεῖα ἔμεινε μέχρι σήμερον παντελῶς ἄγνωστος εἰς τοὺς πολλούς.

Καὶ ἄλλοι βέβαια λόγιοι ἠσχολήθησαν κατὰ καιροὺς μὲ μονογραφίας τινὰς περὶ τῆς ἱστορικῆς ἀξίας τῆς Μονῆς, ἀλλὰ αἱ μονογραφίαι αὗται εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς διάφορα βιβλία καὶ περιοδικά, ἔξεν ἀναφέρονται δὲ εἰς ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς ἱστορίας τῆς καὶ συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ δώσουν εἰς τὸν ἀναγνώστην μίαν ἐνιαίαν καὶ ἐπακριβῆ εἰκόνα τῆς πολυπλεύρου ἱστορίας τῆς Μονῆς.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωμεν πλήρη εἰκόνα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἱεροῦ τούτου τεμένους, εἰς ἓν ἐνιαῖον καὶ συνεχὲς ἀνάγνωσμα, ὥστε ὁ προσκυνητὴς νὰ γνωρίσῃ τὸν ἀνεκτίμητον πνευματικὸν θησαυρὸν τοῦ Πανελληνίου τούτου προσκυνήματος ἀπὸ τῆς ἰσχύσεώς του μέχρι σήμερον, προέβημεν εἰς λεπτομερῆ διερεῦνῆσιν τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μονῆς καὶ ἐμελετήσαμεν κάθε στοιχεῖον σχετιζόμενον μὲ τὴν Ἱστορίαν τῆς. Φέροντες εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν παροῦσαν συγγραφικὴν ἐργασίαν ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκπληροῦμεν διακαῇ πόθον τῶν πολυπληθῶν προσκυνητῶν, οἵτινες, εἰμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ἱκανοποιηθοῦν ἀναγινώσκοντες σὺν

τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς οὐσιώδη κεφάλαια, τὰ ὅποια ἐκρίναμεν ἀπαραίτητον νὰ ἐξιστορήσωμεν λεπτομερῶς :

Αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς πρώτης κτίσεως τῆς Μονῆς, ἡ διοίκησις τῆς Μονῆς παρὰ τοῦ Οἴκον. Πατριαρχείου ἀπὸ ἀρχαι-
οτάτων χρόνων, ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Ἑλληνικῶν Γραμμάτων παρὰ
τὴν Μονήν, ἡ συμβολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ
1821, ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς — ποῖα τὰ κυριώτερα ἔντυπα καὶ
χειρόγραφα, χειρόγραφοι κώδικες, σωζόμενα ἐπιγραφαί, Πατριαρ-
χικὰ σιγγίλια κλπ. — Ποῖα ὑπῆρξε καὶ τί ἀπέγινεν ἡ κολοσσιαία κτη-
ματικὴ περιουσία αὐτῆς, ἡ ὑλὸ τῶν Γερμανῶν πυρπόλησις τῆς Μο-
νῆς καὶ τὰ μετ' αὐτὴν προκύψαντα προβλήματα, μελέται ἀνοι-
κοδομήσεως αὐτῆς, ποῖοι διαπρεπεῖς κληρικοὶ εἰργάσθησαν διὰ τὴν
ἐξύψωσιν τῆς κ.λ.π.

Εἰς τὴν παρούσαν μελέτην διαλαμβάνομεν ἐπίσης — ἀπὸ τὴν σω-
ζομένην Ἱερὰν Διήγησιν — αὐτοῦσιον τὸ καίμενον περὶ τῆς πρώ-
της ἰδρύσεως τῆς Μονῆς, τὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν, καὶ τὰ θαύ-
ματα, ἵνα ὁ προσκυνητὴς ἐνημερώνεται ἱστορικῶς καὶ ἔχῃ ἐνώ-
πιόν του ὁλοκληρωμένην καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν παλαιότεραν καὶ
νεωτέραν ἱστορίαν αὐτῆς, διότι ἡ παλαιότερα Ἱστορία, τὰ θαύ-
ματα καὶ ἡ Ἱερὰ Ἀκολουθία ἀπειλοῦν προσφιλες ἀνάγνωσμα τῶν
εὐσεβῶν προσκυνητῶν ἀπὸ αἰῶνων.

Οἱ Συγγράψαντες

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΣ — ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΑΠΕΡΑΣ

ΠΟΥ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΣ Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΡΟΥΣΟΥ

Ἡ σεβασμία καὶ Ἱστορική Ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης ἢ τοῦ Πυρσοῦ, γεωγραφικῶς ἀνήκει εἰς τὸν Νομὸν Εὐρυτανίας.

Μὲ τὸ Ν. Διάταγμα 2188 τοῦ 1943 ἡ πρόην Ἑπαρχία Εὐρυτανίας ἐγίνε Νομός. Πρὸς Βορρᾶν συνορεύει μὲ τὸν Νομὸν Τρικάλων καὶ Καρδίτης, πρὸς Δυσμὰς χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἑπαρχία Βάλτου τοῦ Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας, μὲ τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν (Ἀσπροπόταμον). Ἀνατολικῶς μὲ τὴν Φθιώτιδα καὶ Νοτίως μὲ τὴν Ἑπαρχίαν Τριχωνίας τοῦ Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας, καὶ ΝΑ. μὲ τὴν Ἑπαρχίαν Ναυπακτίας.

Τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρυτανίας παρουσιάζει ἐξαιρετικῶς ἀνώμαλον ὄψιν μὲ πολλὰς ἀποτόμους κλίσεις καὶ μὲ πολλὰ ὄρεινά μεγαλοπρεπῆ συμπλέγματα.

Εἰς ἓνα κατανυκτικὸν σπήλαιον, μέσα εἰς ἐπιβλητικὸν βράχον τοῦ γραφικωτέρου ὄρεινοῦ συμπλέγματος τῆς Εὐρυτανίας, ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΑ, τὸ θαυματουργὸν κειμήλιον τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, ἐξέλεξε τὸ ἐνδιαίτημά της.

Εἰς τὸ πετρώδες αὐτὸ ἡγιασμένον σπήλαιον τοῦ μαγευτικῶς ὀφουμένου βράχου τῆς Προυσοῦ, εὐρέθη, θαυμαστῶ τῷ τρόπῳ προελθοῦσα ἐκ Προύσης τῆς Μ. Ἀσίας πρὸ 12 αἰώνων, ἡ Σεπτῇ Εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης καὶ φυλάσσεται, ἐκεῖ ὅπου ἀνευρέθη, εἰς τέμπλον λαξευθέντος, μικροῦ μὲν, ἀλλὰ περικαλλοῦς καὶ μυστικοπαθοῦς Ἱεροῦ Ναοῦ.

Κάτωθεν χαίνει τρομερὰ φάραγξ, τὸ κρυστάλλινον νερὸ τῆς ὁποίας τρέχοντας διερκῶς ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ καταπράσινα, δένδρα μεγαλοπρεποῦς χαράδρας, ἀναπέμπει μὲ τὸν αἰώνιον ρυθμὸν του, μουρμουριστὰ καὶ κατανυκτικά, δεήσεις καὶ τονίζει γλυκύτατον ὕμνον πρὸς τὴν Πλατυτέραν Οὐρανῶν. Ἡ χάρις αὐτὴ καὶ ἡ ἁρμονία, τὴν ὁποίαν ἀποπνέει ἡ περιβάλλουσα τὴν Μονὴν Φύσις, προστιθεμένη εἰς τὴν αἰγλὴν μακρὰς θρησκευτικῆς καὶ πατριωτικῆς Ἱστορίας, ἐφελκύει τὴν συμπάθειαν τῶν φιλεόρτων καὶ φυσιολατρῶν προσκυνητῶν.

ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΑΡΤΗΡΙΑΙ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΙΕΡΑΝ ΜΟΝΗΝ

α'. Καρπενήσιον—Προυσός χιλμ. 40

Μίαν εξαιρετικῶς θαυμασίαν διαδρομὴν θά ἀπολαύσῃ ὁ προσκυνητὴς ἀπὸ Καρπενησίου εἰς Προυσόν.

Ἐκ τῶν 40 χιλμ. τὰ 15 θά διέλθῃ ἐπ' αὐτοκινήτου διασχιζὼν τὴν καταπράσινη κοιλάδα τῆς «Ποταμιᾶς» παραλλήλως τοῦ Ποταμοῦ «Καρπενησιώτῃ» καὶ θά τερματίσῃ εἰς τὴν θέσιν «Γαῦρος» τοῦ Μεγάλου Χωρίου. Ἐδῶ ὑπάρχουν πανδοχεῖα, ὅπου δύναται νὰ διανυκτερεύσῃ, πηγαὶ ἀναβλύζουσιν, κρυστάλλινα νερά, παχύσκια πλατάνια κ.λ.π. Ὁ προσκυνητὴς ἀνακτᾷ δυνάμεις συνεχίζων τὸ ταξιδιὸν του διὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν περὶ πλέον ἢ ἐπὶ ζώου διὰ μέσου βραχώδους στενωποῦ, ἡ ὁποία λέγεται «Κλειδί», ἔχω πάντοτε ἀριστερά του τὸν ποταμὸν «Καρπενησιώτην», καὶ ὑστερα ἀπὸ μίαν καὶ τέταρτον ὥρας φθάνει εἰς τὰ «Χάνια» τοῦ χωρίου Καρύτσα. Πρὶν ὅμως φθάσῃ εἰς τὰ «Χάνια» Καρύτσης, συναντᾷ μικρὸν ἐξοχικὸν εἰκόνισμα τὸν «Ἅγιον Σώσιν», ἀνωθεν τοῦ ὁποίου πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν σώζονται ἱερεῖα παλαιοῦ Ναοῦ τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου», ἐντὸς τοῦ ὁποίου, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ ἄρχων μὲ τοὺς δούλους του ἐναπέθεσε τὴν θαυματουργὸν Εἰκόνα, τὴν ὁποίαν εἶχε παραλάβει ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Σπηλαίου καὶ κατηθύνετο διὰ τὴν Ὑπάτην. Ἀποκοιμηθέντων δὲ τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν συνοδῶν του ἡ Θαυματουργὸς Εἰκὼν ἀοράτως καὶ θαυματουργικῶς ἐξαφανισθεῖσα ἐκεῖθεν, εὐρέθη πάλιν εἰς τὸ Ἱερόν της Σπήλαιον.

Σήμερον παρὰ τὰ ἱερεῖα τοῦ Ναοῦ τούτου ἔχει ἀνεγερθῇ μικρὸς ναὸς διατηρούμενος εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ τιμώμενος εἰς τὸν Ἅγιον Σώσιν.

Δύναται ὅμως ὁ προσκυνητὴς ἐκ Καρπενησίου δι' αὐτοκινήτου νὰ φθάσῃ κατ' εὐθείαν εἰς Καρύτσαν μέσῳ τοῦ Μικροῦ Χωρίου. Σήμερον συνεχίζονται οἱ ἐργασίαι συνδέσεως δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μὲ τὸ Καρπενήσιον καὶ πέραν τοῦ χωρίου Καρύτσα, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς τῶν προσιχῶν ἔτων θά ἐκκληρωθῇ ὁ πόντος

των εόλαβων προσκυνητών και θα μεταβαίνουν εις τὸ Ἱερὸν προσκύνημα δι' αὐτοκινήτου.

Εἰς Καρότσαν θά εὖρη προχείρους ανέσεις ἀναφυχῆς, θά ἴδῃ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ του, εἰς τὴν κορυφὴν σχεδὸν τοῦ Βουνοῦ, ὁπῆν διαμπερῇ ἔχουσιν τὸ σχῆμα τῆς Εἰκόνο^ς τῆς Προυσιωτίσσης, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ παράδοσις ἀναφέρει δι. τὸ βουνὸ διέτρησεν αὐτὴ αὕτη ἡ Σεπτῇ Εἰκὼν, ὅταν τὸ πρῶτον ἐπέρασεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, θαυμασιῶ τῶ τρόπῳ, κατευθυνομένη εἰς τὸ Ἱερὸν Τῆς κατοικητήριον.

Συνεχίζων παραπλευρῶς πάντοτε τοῦ ἰδίου ποταμοῦ φθάνει μετὰ πορείαν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, εἰς τὸ στενωπὸν μέρος τῆς διαβάσεως, τὸ ὁποῖον λέγεται ΤΥΠΩΜΑ. Τὴν ὀνομασίαν «Τύπωνμα» ἔλαβεν διότι ἐκεῖ εἰς τὸν βράχον, διεκρίθη ὁ τύπος τῆς Εἰκόνο^ς, ὅταν ὁ ἄρχων μετέφερε ταύτην ἐκ τῆς Μονῆς πρὸς Ὑπάτην, καὶ ἐστάθη ἐκεῖ δι' ἀνάπαυσιν.

Διὰ τὸ ΤΥΠΩΜΑ αὐτὸ ὡς ἐξῆς διαλαμβάνει ὁ ὁπ' ἀριθμ. 3 χειρόγραφος Κωδιξ:

«Ἀνάμεσα εἰς δύο ἄβατα βουνά, ὅπου διαβαίνει ὁ ποταμός, καὶ πλησίον ὁ δρόμος, πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, εἰς ὕψος ἱκανόν, εἶναι ἓνας ἀχειροποίητος Τύπος τῆς Θεοτόκου, σχεδιασμένος εἰς μίαν μεγάλην ριζιμαίαν ἐξώπετραν, διὰ τὸν ὁποῖον πολλοὶ μὲν πολλὰ λέγουσιν. Ὅτι δὲ εἶναι ἀχειροποίητος, ἔχῃ μόνον οἱ Χριστιανοὶ τὸ ὁμολογοῦσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἄθεοι, διότι πείθει τὸν καθ' ἓνα αὐτὴ ἡ αἰσθησις, πλὴν δὲν εἶναι ζωγραφία μὲ χρώματα, ἀλλὰ μόνον σχέδιον φαίνεται μὲ κάποια μελανώματα, ὡσὺν φυσικὰ τῆς αὐτῆς πέτρας».

Σήμερον εἰς τὴν στενωπὸν αὐτὴν τοῦ δρόμου ὑπάρχουν ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ δύο Εἰκονίσματα τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης. Δεξιὰ τῶ ὁδεύοντι πρὸς τὴν Μονήν, πλησίον τοῦ Εἰκονίσματος, διακρίνονται ἐπὶ τοῦ Βράχου σποραδικῶς, ἰχνη γυναικείων πατημάτων ἀποδιδομένων εἰς τὴν Παναγίαν κατὰ τὴν ἐκεῖθεν διόδασίν Τῆς. Οἱ Χριστιανεῖ διαβαίνοντες τὸ «ΤΥΠΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ» εὐλαβοῦνται τὸ μέρος.

Θά συνεχίσῃ ὁ Προσκυνητὴς ἀκόμῃ πορείαν ἡμισείας ὥρας παραπλευρῶς πάντοτε τοῦ ἰδίου ποταμοῦ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἄλλον τὸ πον ξεκουράσματος τὸ «Δερματόρρεμα». Κάτω ἀπὸ τὰ παχύσκια πλατάνια του εἶναι κτισμένος ὁ μικρὸς πρόχειρος ξενών, ποῦ εὐηρεστήθη νὰ κτίσῃ, μὲ χρήματα τοῦ ἐράνου τῆς ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη, ὅταν τὸ 1952 ἐπέρασε διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν Μεγαλόχαρην. Συνεχίζων τὴν θαυμασίαν πορείαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας, τὸ μάτι ξεκουράζεται ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἐναλλαγὰς τοῦ

πρὸ τῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος πάντα ἀκολουθεῖ τὸν δρομίσκον, φθάνει εἰς τὴν λιθίνην γέφυραν «Διπότομα», ὅπου ἐνώνεται ὁ ποταμός Κορπενησιώτης μετὰ τὸν Κρικελιώτην. Ἀφήνει τώρα ὁ προσκυνητὴς τὰ ἀδελφωμένα ποτάμια νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν τους καὶ πρὸ κάτω νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν Μέγδοβα διὰ νὰ συναντήσουν. Ἐπειτα τὸν Ἀχελῷο, καὶ αὐτὸς ἀνηφορίζει ἐν μέσῳ γραφικοῦ τοπίου περίπου ἡμισίαν ὥραν καὶ φθάνει εἰς τὰ χάνια «Μπαλτέϊκα». Ἐδῶ θ' ἀναπαυθῇ, θὰ εὕρῃ τὰς ἀνάσεις τοῦ πεζοπόρου καὶ ὕστερα ἀπὸ πορείαν μιᾶς ὥρας καὶ πλέον περνώντας ἀπὸ ἕνα μεγαλοπρεπὲς εἰς ἀγριότητα τοπίον φθάνει εἰς τὴν ἱστορικὴν Ἱερὰν Μονὴν Προυσιωτίσσης, κρυμμένην μέσα εἰς τοὺς βράχους τῆς ἀποκρήμνου χαράδρας, ἡ ὁποία εἶναι ἕνα ἀληθινὸν θαῦμα τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως.

β'. Ἀγρίνιον Προυσὸς χιλμ. 60 (μέσῳ Προστοβάς).

Ἀναχωροῦμεν ἀπὸ τὸ Ἀγρίνιον ἐπιβαίνοντες αὐτοκινήτου. Διασχίζομεν τὸν εὐφορώτατον Β.Α. κάμπον τοῦ Ἀγρινίου καὶ ὕστερα ἀπὸ ὑπέροχον διαδρομὴν 30 χιλιομέτρων φθάνομεν εἰς τὸ γραφικὸν χωρίον Καλλιθέαν (Πρόστοβαν). Συνεχίζομεν τὴν διαδρομὴν μας ἐπὶ ζώσῳ πλέον ἢ πεζῇ μέσα ἀπὸ αἰωνόβια πλατάνια καὶ πυκνόφυτον δάσος ἀπὸ βελανιδιὰς καὶ φθάνομεν ἀνηφορίζοντας ὕστερα ἀπὸ 2 1/2 ὥρας εἰς «Χάνι Τσακανίκα». Ἐδῶ θὰ εὕρωμεν προχείρους ἀνάσεις. Δύο ὥραι ἀκόμη διαδρομῆς ὑπολείπονται. Ἀνηφορίζοντας διασχίζομεν ἐξαίσιον γραφικὸν τοπίον ἀπὸ ἔλατα καὶ φθάνομεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ (κ. Ἀραποκέφαλα) ὑψόμ. 2.100. Πρὶν ἢ φθάσωμεν τὴν κορυφὴν δυνάμεθα νὰ ἀναπαυθώμεν ἢ καὶ νὰ διανυκτερεύσωμεν εἰς τὴν θέσιν «Ἀγία Παρασκευή», ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς μαγευτικωτέρας τοποθεσίας τῆς διαδρομῆς αὐτῆς καὶ ὅπου πρόχειρα ὑπαίθρια ξύλινα παραπήγματα, κατασκευάζουν οἱ περιοικοῦντες πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν προσκυνητῶν.

Ἀρχίζομεν τώρα τὸν κατήφορον μέσα ἀπὸ δρόμον ἐλατοσκεπῇ. Θὰ δροσισθώμεν ἀπὸ τὸ κρυστάλλινον νερὸ τῆς «Παγόβρυσης» καὶ θὰ εὕρεθώμεν ὕστερα ἀπὸ μίαν ὥραν εἰς Προυσόν. Διασχίζομεν τὴν κωμόπολιν Προυσοῦ καὶ φθάνομεν μετὰ 15' τῆς ὥρας εἰς τὴν βασιλίαν Μονήν.

γ'. Ναύπακτος Προυσὸς χιλιομ. 80.

Ἄλλη διαδρομὴ εἶναι ἀπὸ τὴν Ναύπακτον. Ἡ Ναύπακτος εἶναι ἡ ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, εἰς ἣν ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ Προυσιωτίσσης.

Ἐκ Ναυπάκτου ὁ προσκυνητὴς δι' αὐτοκινήτου φθάνει μετὰ

τρεις ώρας εις Θέρμον (Κεφαλόβρυσον). Ἐκείθεν πεζῇ ἢ ἐπὶ ζώου μέσῳ τῶν ὄρεινῶν χωρίων Μπερίκου (Δρυμῶνος), Νεροσύρτη, Λαδικοῦ κ.λ.π. ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος Χαλίκι, ὁπόθεν κατηφορίζοντας ἔρχεται εἰς τὸ Μετόχιον τῆς Ἱ. Μονῆς «Μεγάλη Βρύση». Ἐδῶ θὰ ἀπολαύσῃ μαζί μὲ τὸ ὠραιότατον φυσικὸν θέσμα τὸ παγωμένον νερὸ τῆς πηγῆς καὶ μετὰ κατήφορικὴν πορείαν μιᾶς καὶ ἡμισείας ἀκόμῃ ὥρας, φθάνει εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἱεροῦ προσκυνήματος.

δ'. Ἀγρίνιον — Προυσὸς μέσῳ Θέρμου χιλμ. 69.

Ἐξ Ἀγρινίου ὁ προσκυνητὴς δύναται δι' αὐτοκινήτου νὰ φθάσῃ συντομώτερά εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν μέσῳ Θέρμου, ὅπερ ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ἀγρίνιον 33 χιλιόμετρα καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς νέας διανοίγει-σης ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, δι' αὐτοκινήτου ἐπίσης, διανύων τὰ ὑπόλοιπα 36 χιλιόμετρα [μέσῳ τῶν χωρίων Δρυμῶνος (Μπερίκου), Νεροσύρτη, Λαδικοῦ, Χαλικίου (Δερικόβης), φθάνει πλησίον τοῦ Προυσοῦ εἰς θέσιν «Τοικνεῖκα», ἡ ὁποία ἀπέχει μιαν περίπου ὥραν πεζοπορίας ἀπὸ τῆς Μονῆς.

Ἡ ἀμαξιτὴ αὕτη ὁδὸς Θέρμου—Προυσοῦ κατεσκευάσθη ἐντὸς τῆς τελευταίας διετίας καὶ βασίμως πιστεύεται ὅτι θὰ ἐπεκταθῇ μέχρι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐντὸς μηνῶν.

Τ. πύον Ἰσαρὰ τὴν εἴσοδον τῆς Μονῆς

ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΕΠΤΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΟΣ

1. Ἡ μεγάλη πύλη τῆς εἰσόδου.

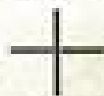
Πρὶν εἰσελθῇ ὁ προσκυνητὴς εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μονῆς συναντᾷ τὴν μεγάλην Πύλην τῆς εἰσόδου, ἣς πρὸ τῆς πυρπολήσεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, παρουσίαζε μεγαλοπρεπὴ ὄψιν.

*«Ἐξω εἰς τὸ προαύλιον ἐν τῇ μεγάλῃ Πύλῃ
εἶναι ὀντάδες μερικοὶ τὰ κάθηνται στήφειλοι».*

(Ἑρμῆρος περιγραφή Ἱερῶς Διηγήσεως)

Ἐκ τῆς σωζομένης ἐπιγραφῆς εἰς λιθίνην πλάκα ἐντοιχισμένην ἀνωθεν τῆς Πύλης καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον, μαρτυρεῖται ὅτι ἡ μεγάλη Πύλη ἐκτίσθη τὸ 1883. Δεδομένου ὅτι τὸ ἔτος τοῦτο γενικὸς ἀνακαινιστὴς τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Μονῆς ἦτο ὁ ἡγούμενος Ἱερόθεος Δερματῆς, ἀφ' ἑαυτοῦ νοεῖται ὅτι καὶ ἡ ἀνέγερσις τῆς μεγάλης εἰσόδου ἐγένεν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἡγούμενον Ἱερόθεον Δερματῆν. Ἴδου ἡ σωζομένη ἐπιγραφή:

«Μέγα τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας.

Παναγία Προυσιώτισσα, τοὺς τέκτονας
Βασιλείου Παναγιώτης Δημήτρης
Χρῆστος Ζ. Βαζούκης.

Κονιτισθῶται 1883 Νοεμβρίου 15»

Ἀριστερὰ δὲ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον καὶ ἀνωθι τῆς Μεγάλης Πύλης σώζεται ἐντοιχισμένη πλάξ εἰκονίζουσα τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαήλ καὶ ἔχουσα τὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν: «Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ Θεοῦ στρατηγὸς εἰμὶ τοῦ Βασιλέως τὴν σπάθην ταύτην κατέχων ρωμολέως τοῖς μὲν καλοὺς ἐκδέχομαι καὶ κραταιῶς φυλάττω, τοὺς δὲ κακοὺς ἀνηλεῶς καὶ ἀοράτως πλήττω ΙΩ». Ὁ ἀρχὼν Μιχαήλ θεωρεῖται ὁ φύλαξ ἀγγελος τοῦ Βυζαντινοῦ Ναοῦ.

Ἡ μεγάλη Πύλη ἐκλείεν ἑσωθεν διὰ τεραστίων καὶ βαρυτάτων

ξύλινων θυροφύλλων στηριζομένων εις χονδράς σιδηράς ριζέλας καὶ ἀσφαλιζομένας ἐσωτερικῶς διὰ σιδηρῶν καμπύλων μοχλῶν, εἰς τοὺς ὁποίους διεπεράτω σιδηρὰ κλειδαριά, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δισσφαλίζεται ἡ Μονὴ ἀπὸ πάσης ἐν καιρῷ νυκτός εἰσόδου κακοποιοῦ ἢ ἀλλοῦ ἐπιδρομέως. Ἐσώθεν δὲ τῆς αὐλοθύρας κατὰ τὸ 1921 κατεσκευάσθη θολωτὸν ὑπόστεγον σωζόμενον σήμερον. Τὰ μεγάλα θυρόφυλλα καὶ οἱ παμμέγιστοι παρτατάται μετεβλήθησαν εἰς τέφραν καὶ μόλις σώζεται τὸ ἄνωθι τῆς Πύλης λίθινον τόξον.

2. Εἴσοδος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μονῆς — Κωδωνοστάσιον.

Εἰσερχόμενος ἀπὸ δυσμῶς ὁ προσκυνητὴς εἰς τὴν πλακόστρωτον αὐλὴν διὰ τῆς Μεγάλης Πύλης, ἀποτελούσης μοναδικὴν εἴσοδον εἰς τὴν Μονήν, ἔχει πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ του ἐρείπια τοῦ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν πυρποληθέντος μεσημβρινοῦ μεγάρου, πρὸς δὲ τ' ἀριστερά του, τὸ πελώριον εἰς ὄψος καὶ μεγαλοπρεπὲς τετραώροφον μέγαρον πυρποληθὲν μὲν καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἀνακαινισθὲν δὲ τελευταίως, καὶ ἔμπροσθέν του ἔχει τὸν ἱερὸν Ναὸν προσηρμοσμένον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου. Πρὸ τοῦ νάρθηκος τοῦ Ναοῦ ὑπάρχει

τὸ κωδωνοστάσιον τῆς Μονῆς τὸ ὁποῖον βαστάζει τρεῖς κώδωνας διαφόρου μεγέθους ἁρμονικῶς ἠχοῦντας.

Τοὺς γλυκεῖς ἤχους τῶν κωδῶνων συμπληροῖ εἰς ἁρμονίαν καὶ τὸ σιδηροῦν σήμαντρον τοποθετημένον ἐν συνεχείᾳ τῶν κωδῶνων.

Ἐξω δὲ ἔχει πρόναον, κατέμπροσθεν τῆς θύρας
καὶ εἰς αὐτὴν ἀριστερὰ εἶναι ὁ σημαντήρας.

(Ἑμμετρος περιγραφή Ἱερῶς Διηγήσεως)

Ἄς σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι τὸ κωδωνοστάσιον εἶναι ἀπλοὺν καὶ ἀπέ-
ριτον, οἱ δὲ κώδωνες εἶναι ἀνηροτημένοι ἐκ ξυλίνης παχείας δοκοῦ.

Ὑπερθεν τοῦ Ναοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπικλινούς βράχου καὶ κάτωθεν
αὐτοῦ ἐπὶ ἀποτόμου μεγαλοπρεποῦς φάραγγος φύονται συμπλέγ-
ματα εὐρώστων ἀειθαλῶν δένδρων, πρίνων, βαΐων, χλόης, κισσοῦ
ἐλισσσομένου περὶ αὐτὰ δίκην πυκνοτάτων βοστρούχων, τὰ ὅποια
προσβίδουν πρωτοφανή γραφικότητα οἶονεῖ ὑπὸ θείας φροντίδος
καλλιεργούμενα.

3. Τὸ ἀγίασμα.

Ἐγγὺς τοῦ Καθολικοῦ καὶ κάτωθι τοῦ κηροστασίου νοτίως καὶ
δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν μεταβαίνοντα εἰς τὸν Ναόν, ὑπάρχει μικρὰ λιθί-
νη κλίμαξ, ἡ ὅποια ὁδηγεῖ τὸν προσκυνητὴν εἰς εἰδικὸν θολωτὸν
δισμέρισμα, ὅπου ἀναβλύζει ἐκ τοῦ βράχου τὸ ἀγίασμα καὶ σχημα-
τίζει βρύσιν, ἐκ τῆς ὁποίας οἱ εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ ἀρύνονται πρὸς
τασιν ψυχῆς καὶ σώματος.

Τὸ ὕδωρ τοῦτο ἐπήγαγε διὰ θαύματος, τὸ ὅποιον ἐγινε τὴν 29ην
Ἰουλίου 1764 ὥρα γ', ὡς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 θαῦμα τῆς παρούσης
διαλαμβάνομεν καὶ ὡς τοῦτο ἀκριβῶς ἐξιστορεῖται εἰς τὴν σελίδα
35 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 χειρογράφου Κώδικος. Εἰδικὸν δὲ τροπάριον τοῦ
Παρακλητικοῦ Κανόνος ἀναφέρεται εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο: «Ὑδωρ
ἀνεπήγαγας θαυμαστῶς, ἐκ πέτρας ἀνίκμου, Θεοτόκε, τῇ σῇ Μονῇ
ἐξ οὗ οἱ πιδόντες, ἡδύτης πληροῦνται, Χριστὸν ὕμνολογοῦντες
καὶ σὲ δοξάζοντες».

Ὁ εἰδικὸς οὗτος χώρος τοῦ ἀγιάσματος ἀνακαινισθεὶς τὸ 1878
φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν εἰς λιθίνην πλάκα ἐντοιχισμένην ἐπὶ τῆς
παραστάδος καὶ ἀριστερὰ ὡς πρὸς τὸν κατερχόμενον τὴν λιθίνην
κλίμακα: $\frac{\text{ΙΣ}}{\text{ΝΙ}} \frac{\text{ΧΣ}}{\text{ΚΑ}}$ Ἔργον στερεὸν κάτωθεν τῆς Ἐκκλησίας ἐπε-
ραιώθη ὑπὸ τοῦ ἀναξίου Ἱερομονάχου Ἱεροθέου Κ. Δερματᾶ ἐκ Κώ-
μης Μικροῦ Χωρίου, γεννηθέντος, 1878. Διὰ χειρὸς Δημητρίου Κυ-
παρίσσης Δάριλα».

4. Αἱ ἄλλαι βρύσεις εἰς τὴν αὐλήν.

Εἰς τὸ προαύλιον τῆς Μονῆς παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ βορείου μεγά-

ρου καὶ ἀριστερά ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον διὰ τῆς μεγάλης Πύλης προσκυνητὴν, ὑπάρχουσι δύο βρύσεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ διαβιούντων καὶ τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν. Ἐκ τῶν δύο τούτων βρύσεων ἡ πρώτη ἔχει ἀφθονο νερὸ χρησιμοτιούμενον κυρίως διὰ τὴν μαγειρικὴν καὶ καθαριότητα. Τὸ νερὸ αὐτῆς ἔχει τὴν πηγὴν τοῦ ἀνωθι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν βράχον, ὅπου φύονται διάφορα ἀκαρπα δένδρα (βαῖα, κισσός, μέλεγα) καὶ ἄλλα δένδρα ἐπὶ τοῦ βράχου. Διὰ σιδηρῶν σωλήνων διοχετεύεται ἐκ τῆς πηγῆς καὶ ῥεῖ εἰς μεγάλην στέρναν καὶ ἐκ ταύτης ἐκρέει εἰς τὴν σύλῃν διὰ κάνουλας ἀνοιγοκλειομένης, ἵνα μὴ ἀσκόπως χύνεται τὸ νερὸ. Ἀνωθι τῆς βρύσεως ταύτης ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή. «Τὸ ἔτος 1873 τὴν 12 Αὐγούστου ἐπὶ ἡγουμενίας Ἱεροθέου Κωνσταντίνου τοῦ ἐκ Μικροῦ Χωρίου καὶ τῶν συμβούλων Γερμανοῦ Καπέρδα καὶ Βαρθολομαίου Παπατριανταφύλλου ἀνωκοδομήθησαν αἱ δύο αἱ ἐν τῇ Μονῇ βρύσεις».

Ἐνταῦθα μὲ τὴν φράσιν καὶ δύο αἱ ἐν τῇ Μονῇ βρύσεις» ἐννοεῖ καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἐν ἀχρηστίᾳ σήμερον ὑπάρχουσαν, ἡ ὁποία ἐκλείσθη, ἐφ' ὅσον διὰ τῆς μιᾶς ἐκροῆς ἐξυπηρετοῦνται αἱ ἀνάγκαι τῆς Μονῆς.

Ἡ δὲ ἄλλη ἡ μικρὴ λεγομένη βρύσις εὐρίσκεται κάτωθι εἰδικοῦ θολωτοῦ λιθίνου τόξου, ὅπερθεν τοῦ ὁποίου καὶ δεξιὰ, ὑπάρχει ἐντοιχισμένη πλάκα φέρουσα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν. «Τὸ ἔτος 1873 ὠκοδομήθη ἡ βρύσις νέου ὕδατος παρὰ τῷ Καθολικῷ τῆς Μονῆς πηγᾶσαντος τὴν 8ην Αὐγούστου ἡγουμενεύοντος Ἱεροθέου ἐκ Μικροῦ Χωρίου δι' ἐξόδων τῆς Μονῆς».

Τὸ νερὸ τῆς μικρῆς αὐτῆς βρύσης εἶναι μὲν ὀλίγον, ἀλλὰ θροσερόν, ἐλαφρόν καὶ λίαν εὐχάριστον πρὸς πόσιν καὶ ἔχει τὴν πηγὴν πλησίον τῆς ἐκροῆς τοῦ.

Πρόκειται προφανῶς περὶ νέου ὕδατος ὡς ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφή ἀναγράφει.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Πηγή Ιστορική μαρτυροῦσα τὴν πρώτην κτίσιν τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Προυσιωτίσσης δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀπὸ τὸν ὀπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφον κώδικα (ιεράν διήγησιν ἢ φυλλάδα) ἢ τοῦλάχιστον ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν. Ἡ μόνη ἐπίσημος ἐπιγραφή ἀναφερομένη εἰς τὴν εἰκονογράφειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ μικροῦ ναοῦ (Παρεκκλησίου) ἀνάγεται εἰς τὸ 1518. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη σωζομένη καὶ σήμερον ἄνωθεν τῆς ἐσωτερικῆς ἐισόδου τοῦ ναυδρίου (παρεκκλησίου) καὶ μετὰ δυσκολίας ἀναγινωσκόμενη. ἔχει ὡς ἑξῆς : «(Ανι)στορήθη ὁ ἑσωθεν ναὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου διὰ τὴν βοσσεως καὶ συνεργίας Μαρτυρίου Ἱερομονάχου καὶ Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δημητρίου καὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ καὶ Νικολάου ἱερέως καὶ τῆς συμβίου καὶ Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ Θεοδώρου τοῦ γραμτικοῦ καὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ καὶ Νικολάου τοῦ σέρβου καὶ τῆς συμβίου καὶ Ἰωάννου τοῦ ραβαντινοῦ. Ἀρχιερατέβοντος δὲ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μακαρίου λιτ. καρ. καὶ μνήσθητι ΚΕ καὶ ἐμοῦ τοῦ δούλου σου Γεωργίου τοῦ Παπαδωπούλου τοῦ κοπιᾶσαντος καὶ ἐπέησα τὰ ἀγαθὰ ἔργα τῆς στορίας αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δημητρίου καὶ οἱ .. τοιχόντες χριστιανοὶ καὶ εὐχεσθε μου διὰ τὸν Κύριον ἐπεὶ ἔτους ΖΚΣ.

Ἐνδουκτιόντος ζ (1518)

διὰ συνεργίας χορίου πυρσοῦ.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ διασαφήσωμεν μερικά σημεῖα πρὸς καλυτέραν κατανόησιν.

Τὸ ἔτος ΖΚΣ=7026 εἶναι ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Ἀφαιρουμένων τῶν ἐτῶν 5508, τὰ ὅποια διέτρευσαν ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, προκύπτει τὸ ἔτος 1518. Τὰ ἀναγραφόμενα σημεῖα λιτ-καρ εἶναι ἀρχικά γράμματα τῆς ἐπισκοπικῆς περιφερείας Λιτζᾶς καὶ Καρπενησίου· ἄλλαχοῦ γράφεται Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων. Τὸ δὲ Πυρσοῦ, ἀντὶ Προυσοῦ εἶναι παμπάλαιος τύπος προελθὼν ἐκ τοῦ πυρός, ὅπερ ἐν πυρίνῃ στήλῃ ἔφάνη ἐν τῷ

σπηλαίῳ, ἐνθα τὸ πρῶτον εὐρέθη ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν ὑπὸ τῶν ποιμένων· πυρ Πυρσός. Προυσός δὲ ἐκ τῆς πόλεως Προύσης, ὁπόθεν προήλθεν ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν καὶ κατόπιν Μπουρσός, προφανῶς ἐκ τῆς αἰτιατικῆς τὸν Προυσὸν· Μπουρσὸν, κατὰ συνεκφοράν, τύπος συνήθης σήμερον παρὰ τῷ λαῷ, ὡς καὶ Μπρουσιώτισσα. Τοῦτου ἕνεκα διατηροῦνται δύο τύποι Πυρσός καὶ Προυσός, ὅπερ σημαίνει ἐν καὶ τὸ αὐτό. Γράφεται δηλονότι Μονή τοῦ Πυρσοῦ καὶ Μονή τοῦ Προυσοῦ ἢ Μονή τῆς Προυσιώτισης.

Εἰς τὴν σελ. 915 ἐν ὑποσημειώσει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 42 χειρογράφου κώδικος ἀναγράφεται ἡ κάτωθι εἰδησις: «Ὁ Σέρβος οὗτος Γεώργιος ἔδωκε τὴν δαπάνην τῆς δευτέρας β' ζωγραφίας τοῦ παρεκκλησίου τῆς Κυρίας Προυσιώτισης ἐν ἔτει ἀπὸ Ἀδὰμ Ζκς Ἰνδικτιῶνος S, ὡς ἐκεῖ ἄνω τῆς Πόλης φαίνεται».

Ἀλλὰ διὰ τὰ εἰκονογραφηθῆ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Ναοῦ τὸ 1518, τεκμαίρεται ὅτι ἡ κτίσις, τοῦτέστιν ἡ τοιχοποιία, ἐγένετο πρὸ τοῦ ἔτους τοῦτου. Προφανὲς ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ (Παρεκκλησίου) εἶναι πολὺ παλαιότερα τῆς τοῦ 1518. Ὁ χειρόγραφος κώδιξ τοῦ 1813, σωζόμενος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς ὑπ' ἀριθ. (3) τρία καὶ ἀποτελὼν τὴν πρώτην ἱερὰν διήγησιν, ἀνατυπωθεὶς πολλάκις, διαλαμβάνει ὅτι ἡ ἔλευσις τῆς ἁγίας εἰκόνης διὰ θαύματος ἐκ Προύσης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ πρώτη Ἱδρυσις τῆς Μονῆς, συνετελέσθη ἐπὶ εἰκονομαχίας. Δεδομένου ὅτι ἡ τελευταία περίοδος τῆς εἰκονομαχίας ἦτο ἐπὶ Θεοφίλου τὸ 829—842 μ. Χ. πρέπει ἡ Μονή αὕτη νὰ θεωρητῇ πολὺ παλαιὰ ἀριθμοῦσα ζωὴν ἑνδεκα αἰώνων, ἥτοι 1128 ἔτων περίπου. Τὴν γνώμην ταύτην περὶ ἱδρύσεως τῆς Μονῆς ἐπὶ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Θεοφίλου ὑποστηρίζουν τόσον ὁ J. Buchon, *la Grèce Continentale et la Morée*, Paris 1843 σελ. 348 ὅσον καὶ ὁ Horti ὅστις ἔδεχθη τὸν Αὐτοκράτορα Θεοφίλον ὡς κτίστην τῆς Μονῆς. (Κ. Ἀμμαντος Ἑλληνικά, Τόμος 6ος 1933 σελ. 238).

Ἄλλη γραπτὴ μαρτυρία περὶ τῆς χρονολογίας τῆς κτίσεως τῆς Μονῆς ὑπάρχει ἑμμεσοῦς, μία τοιχογραφία εἰς τὸ σκαλιστὸν σπηλαίον τῆς βιβλιοθήκης, δεξιὰ ὡς πρὸς εἰσερχόμενον εἰς αὐτήν. Ἡ τοιχογραφία αὕτη ποριστὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Σωτήρος.

Πλησίον τῆς ἀνωτέρω τοιχογραφίας ὑπάρχει καὶ ἄλλη τοιχογραφία παριστάνουσα Βασιλέα, πρὸς τὸν ὁποῖον ἅγιός τις ἐκτείνει τὴν χεῖρα πρὸς ἱασίν αὐτοῦ. Ἐπὶ ταινίας βασταζομένης ὑπὸ τοῦ Ἀγίου, ἀναγράφεται «Τάδε λέγει Κύριος. Λούσασθε καὶ καθαροὶ γίνεσθε». Ἐπὶ δὲ τῆς ταινίας τοῦ βασιλέως εἶναι γεγραμμένα τὰ ἑξῆς. «Τάδε λέγει Κύριος. Ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφρο-

σύνης». Ἀνωθι δὲ τῶν δύο αὐτῶν τοιχογραφῶν ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι τοιχογραφίαι ἀγίων, ἐν αἷς καὶ τοιχογραφία παριστάνουσα Ἀρχιερέα εὐλογοῦντα, πιθανῶς, τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν, τοποθετημένας ἐπὶ κανίστρου, προσφερομένου ὑπὸ ἀνδρός, ὁπισθεν τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται σεμνὴ γυνὴ ὁμοιάζουσα μὲ τὴν μορφήν τῆς Παρθένου Μαρίας. Ἀπασαὶ αἱ τοιχογραφίαι αὗται εἶναι τοῦ ΙΒ΄ μ.Χ. αἰῶνος, πρὸ τοῦ ὁποίου ἀναμφισβητήτως ἦτο ἐκτισμένη ἡ Μοιή.

Ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Ποπαδόπουλος ἐπισκεφθεὶς τὴν Μοιὴν τὸ 1930 ἐδημοσίευσε μελέτην του εἰς τὸ περιοδικὸν «Γρηγόριος Παλαμάς» Τόμος 15, 1931 σελ. 30—33, ἐν τῇ ὁποίᾳ, σὺν τοῖς ἄλλοις, γράφει καὶ τὰ κάτωθι: «Κατερχόμενος τὴν κλίμακα τῆς κρύπτης, ἐν ᾗ φυλάσσονται τὰ χειρόγραφα, τὸ ἀρχεῖον καὶ τὰ κειμήλια τῆς Μοιῆς, ηὐτύχησα νὰ ἐνέωρῶ τεκμήριον ἀσφαλές, τοῦ ὅτι τὸ παρεκκλήσιον ὀφίστατο καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον. Εἶναι δὲ τοῦτο λείψανον τοιχογραφίας ἐπὶ τοῦ κάτω μέρους τοῦ τοίχου τοῦ Παρεκκλησίου, ἀκριβῶς παρὰ τὴν κλίμακα δεξιὰ τῷ ἀνιόντι καὶ παριστάνει τὴν βάπτισιν τοῦ Σωτῆρος εἰς ἀρίστην κατάστασιν. Παρὰ ταύτην καὶ ἐτέρα ἡμιεφθαρμένη παριστᾷ βασιλέα, ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ὁποίου ἅγιός τις ἐκτείνει τὴν λαματικήν του χειρὰ. Ἡ ἐκτέλεσις εἶναι καλὴ καὶ δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ ἔργου τοῦ ΙΒ΄ ἢ τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος».

Γνώμη πολλῶν ἱστορικῶν εἶναι, ὅτι ἡ πρώτη ἰδρυσις τοῦ Ναοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μοιῇ ἐγένετο τὸν 11ον ἢ 12ον αἰῶνα, καθ' ὃν πολλὰ μοναστήρια φέρονται ἰδρυθέντα εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ὡς τῶν Μετεώρων καὶ ἄλλα.

Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ νῦν Ἀκαδημοϊκός κ. Κων. Ἀμαντός. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη δεχθῶμεν τὸν 12ον αἰῶνα ὡς ἐποχὴν τῆς ἰδρύσεώς της, δὲν χάνει τὴν ἱστορικὴν ἀξίαν της ἡ Μοιή, διότι πρόκειται περὶ μοναστηρίου ὀκτακοσίων ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα τὸ ἱδρυμα τοῦτο ἐπάλασσε κατὰ ποικίλων ἀντιξοοτήτων διὰ νὰ διατηρήσῃ ἀγνὰ καὶ ἀμόλυντα, τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν καὶ τὰ τοῦ ἔθνους ἰδανικά.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΙ ΝΑΟΙ

α') Τὸ Παρεκκλήσιον.

Τὸ Παρεκκλήσιον εἶναι μικρὸς ναὸς λαξευμένος ἐντὸς σπηλαίου εἰς τὸ μέρος ἀκριβῶς ἐνθα τὸ πρῶτον εὗρέθη ἡ θαυματουργὸς Ἁγία εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης. Πρόκειται περὶ ναΐσκου προσηρμοσμένου ἐπὶ τοῦ βράχου, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει ὡς τοῖχος τῆς βορείας καὶ ἀνατολικῆς πλευρᾶς του.

Ἡ ὀροφή τοῦ ναΐσκου εἶναι ἐπίσης συνέχεια τοῦ αὐτοῦ βράχου καὶ μόνον ἡ Δυτικὴ καὶ μεσημβρινὴ πλευρὰ του εἶναι λιθοκτιστος, ἑκατέρω τῶν ὁποίων ἔχει μίαν ἀνοικτὴν εἰσοδον.

Ὁ μικρὸς οὗτος ναὸς εἶναι λίαν περιωρισμένος εἰς ἑκτασιν, ἔχει μῆκος 2,80 μ. καὶ πλάτος 2,30 μ. χωρίζεται δὲ ἀπὸ τὸ Ἱερὸν βῆμα διὰ ξυλίνου ἐσκαλισμένου καλλιτεχνικοῦ τέμπλου, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εἶναι ἐνθρονισμένη ἡ Θαυματουργὸς Ἁγία Εἰκὼν τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης.

Παρὰ τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν προσκυνητὴν εἶναι ἡ ὥραία Πύλη καὶ ἀριστερὰ ἡ θύρα εἰσόδου εἰς τὸ Ἱερὸν Βῆμα, τὸ ὁποῖον ἔχει μῆκος 2,50 μ. καὶ πλάτος 1,25. Συνεπῶς ὁ κυρίως ναὸς τοῦ Παρεκκλησίου, μολὶς ἐπαρκεῖ νὰ περιλάβῃ περὶ τοὺς 10 ἐκκλησιαζομένους προσκυνητάς. Τόσον τὸ Ἱερὸν βῆμα, ὅσον καὶ ὁ κυρίως ναὸς τοῦ παρεκκλησίου φέρουν διαφόρους τοιχογραφίας ἀγίων μαυρισμένας ἐκ τῆς πολυκαιρίας, αἵτινες δὲν διακρίνονται εὐκόλῳ. Τὸ δάπεδόν του εἶναι ἀτέχνῳς πλακόστρωτον, ὁ δὲ φωτισμὸς λίαν πενιχρὸς, καθ' ὅσον ὀλίγον φῶς εἰσέρχεται ἐκ τῆς μεσημβρινῆς μόνον θύρας, ἐνισχυόμενον ἀπὸ τὴν ἀκοιμήτως καίουσαν κανδήλιαν, ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνας.

Εἰς τὸν μικρὸν τοῦτον παμπάλαιον ναὸν οἱ ἐκάστοτε ἡγούμενοι καὶ ἱερομόναχοι τῆς Μοιῆς τελοῦν θείας λειτουργίας καὶ ἱερὰς παρακλήσεις πρὸς τὴν Θεομήτορα, εἰς ὥρισμένους ἑορτάς καὶ ἀπλὰς ἡμέρας πολλάκις κατὰ τὴν θεάρεστον ἐπιθυμίαν τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν. Συνήθως εἰς τὸν ναὸν τοῦτον τελεῖται ἡ πρώτη θεία λειτουργία τῆς Πανηγύρεως τῆς 23ης Αὐγούστου.

β) Τὸ Καθολικόν.

Ὁ περιωρισμένος χώρος τοῦ Ναοῦ τοῦ παρεκκλησίου ἐπέβαλε τὴν ἀνέγερσιν δευτέρου Ναοῦ, τοῦ Καθολικοῦ, ἐν συνεχείᾳ καὶ κατ' ἐπέκτασιν τοῦ παρεκκλησίου πρὸς τὸ Νότιον καὶ Δυτικὸν μέρος κατὰ τὸ ἔτος 1752, ὡς μαρτυρεῖ σωζομένη ἐπιγραφή δεξιὰ τῆς μεσημβρινῆς εἰσόδου ἐπὶ τοῦ παραστάτου ἐπὶ πώρου λίθου ἐσκαλισμένη. Ἐκ τῆς ὑποσημειώσεως ὁμῶς τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3 χειρουργάφου κώδικος διαφαίνεται ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ νῦν Καθολικοῦ Ναοῦ ὑπῆρχε παλαιότερος καθολικὸς Ναός, πιθανόν μικρότερος, ὅστις ἐπυρπολήθη τὸ ἔτος ζ΄ε=7095 ἀπὸ κτίσεως κδσμου ἤτοι τὸ 1587.

Ὁ νεώτερος οὗτος Ναός κτισμένος δι' ἀπλῆς λιθοδομῆς μετὰ ἀμμοκονιάματος καλύπτεται κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν ὑπὸ τοῦ βράχου καὶ ἔχει δύο εἰσόδους (Δυτικὴν καὶ Μεσημβρινήν). Ἀξιόλογον ἀρχιτεκτονικὴν δὲν ἔχει. Ἐχει μῆκος ἐσωτερικῶς 6,30 καὶ πλάτος 4,60 τὸ δὲ ἱερὸν Βῆμα τοῦ Ναοῦ τούτου ἔχει μῆκος 5,20 καὶ πλάτος 1,65. Τὸ τέμπλον τοῦ νεωτέρου τούτου Ναοῦ εἶναι ἐκτάκτου καλλιτεχνικῆς ξυλουργίας ἐπικυλυπτομένης ὑπὸ χρυσοειδοῦς τινὸς οὐσίας. Εἶναι πλακοσκεπὴς καὶ εἰς τὸ μέσον φέρει τρούλλον μὲ ἀνοίγματα ἀπ' ὅλας τὰς πλευρὰς, στηριζόμενον ἐπὶ δύο κιόνων καὶ φέροντα ἐσωτερικῶς διοφόρους εἰκονογραφίας, καὶ εἰς τὸ μέσον τὸν Παντοκράτορα.

« Ἐχει κουμπὴν θαυμάσιον καὶ θαλογυρισμένον

Ἄνω τὸν Παντοκράτορα, ἔχουν ἱστορισμένον,

κάτω Ἀγγέλων τοὺς χοροὺς μέσων τὴν Παναγίαν

Ἐνδοθεν δὲ τοῦ ἱεροῦ τὴν βῆμα τὴν Ἁγίαν.

Κύκλῳ Χριστοῦ τὰ θαύματα κάτω τοὺς Ἀποστόλους

Προφῆτας τε καὶ μάρτυρας καὶ τοὺς Ἁγίους διόντες.

(Ἐμμετρος διήγησις)

Τὸ ἐσωτερικὸν λοιπὸν τοῦ νεωτέρου τούτου Ναοῦ εἶναι κατάφορτον ἀπὸ εἰκονογραφίας, πλείοται τῶν ὁποίων εἶναι ἡμικατεστραμμέναι κυρίως εἰς τὸ πρόσωπον καὶ δὴ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς ὁποίους ἔχουν ἐξορύξει μὲ αἰχμὰς ξιφῶν Τουρκαλβανί, οἱ ὅποιοι κατὰ καιροὺς ἔκασμον τὰς ἐπιδρομάς των, ὡς κατωτέρω θέλει ἀνάπτυχθῇ Ἀριστερά, ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἐκ τῆς Δυτικῆς εἰσόδου, ὑτάρχει ἀνηρτημένη εἰκὼν τῆς ταφῆς τοῦ Σωτῆρος ἐκτάκτου ζωγραφικῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Εἰς τὸν νεώτερον τοῦτον Ναὸν τελοῦνται ἅπασαι αἱ τῆς ἐκκλησίας ἱεροτελεστείαι καὶ ἱερὰ ἀκολουθίαι καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ μάλιστα οἱ κατανυκτικαὶ θείαι

λειτουργίαι ἐν ὥρᾳ μέσης νυκτός, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς 3ης μεταμεσονυκτίου ὥρας. Ἀλλὰ καὶ ὁ νεώτερος οὗτος Ναός τῆς Μονῆς εἶναι λίαν ἀνεπαρκὴς νὰ περιλάβῃ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα προσκυνητῶν. Δι' ὃ κατὰ τῆς μεγάλης ἱεροτελεστίας τῆς μνήμης τῆς Θεοτόκου 15, 22 καὶ 23 Αὐγούστου αἱ θεαί λειτουργίαι τελοῦνται ἔξω εἰς τὴν πλακόστρωτον σύλῃν.

Καὶ ἂν κανεὶς ἐσκέπτετο περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ Ναοῦ, θὰ προσέκρουεν εἰς τὸ στενὸν καὶ ἀπόκρημνον βραχῶδες μέρος, μὴ ἐπιτρέπον τοιαύτην ἐπέκτασιν.

Κατὰ ταῦτα βλέπομεν ὅτι ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ὑπάρχουν δύο καθεδρικοὶ Ναοὶ συνεχόμενοι.

Ἐνας, ὁ παμπάλαιος μικρὸς Ναός ὁ ἐπιλεγόμενος σήμερον παρεκκλήσιον καὶ ὁ νεώτερος, ὁ ὁποῖος καὶ εὐρύτερος εἶναι καὶ τροῦλλον ἔχει. Ὁ νεώτερος οὗτος ναός λέγεται Καθολικὸν καὶ εἶναι εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐορταζομένης τὴν 15ην Αὐγούστου, ὁ δὲ παμπάλαιος μικρὸς ναός, τὸ Παρεκκλήσιον, τιμᾶται εἰς μνήμην τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Προυσιωτίσσης τὴν 23ην Αὐγούστου. Περὶ τῆς διακρίσεως τῶν δύο τούτων συνεχομένων ναῶν ἰδοὺ τί γράφεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφον κώδικα σελ. 2. «Τὸ Καθολικὸν τοῦ Ἱεροῦ τούτου Μοναστηρίου εἶναι εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τὸ δὲ ἐσώτερον Παρεκκλήσιον τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ τιμᾶται εἰς μνήμην τῆς Προυσιωτίσσης Θεομητορικῆς Ἀγίας εἰκόνης κατὰ τὴν ΚΒ τοῦ Αὐγούστου. Ἀνωθεν δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ Βιβλιοθήκη».

Τοιχογραφίαι Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Καθολικοῦ.

Ὑπεράνω τοῦ βορείου τόξου τοῦ Ἱεροῦ βήματος εἰκονίζεται ὁ Ἰησοῦς Δωδεκαετής ἐν τῷ ναφ τοῦ Σολωμῶντος καθήμενος καὶ διδάσκων μετοξὺ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἡ Μαριάμ καὶ ὁ Ἰωσήφ ζητοῦντες τὸ παιδίον. Ἐν συνεχείᾳ εἰκονίζεται ἡ ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν ὁρῶντων τὸν Κύριον φερόμενον πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑπὸ δύο ἀγγέλων. Ἐναντι τοῦ δωδεκαετοῦς διδάσκοντος Ἰησοῦ, ὑπάρχει ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος καὶ ἄλλαι μορφαὶ ἁγίων, ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου καὶ ἁγίου Προκοπίου.

Ἀνω πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Ἱεροῦ περιστάνεται ὁ Ἰησοῦς εὐλογῶν διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν Εὐαγγέλιον καὶ διάφοροι ἄγγελοι μὲ πτερὰ. Ἐπίσης περιστάνονται οἱ προφηταὶ Δαυὶδ καὶ Ἀμὼς καὶ τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου

καθώς καὶ μορτώρια ἁγίου Μηνᾶ, ἁγίου Βικτωρίου, ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ ἁγίας Πελαγίας.

Πρὸς τὸ νότιον μέρος ὑπάρχει μικρὸς θόλος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται ὁ Ἰησοῦς ἀγένειος καὶ με πτερά, εὐλογῶν διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν μικρὸν βιβλίον. Γενικῶς δὲ διὰ τὰς τὰ διαμερίσματα τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ αἱ τρεῖς ἀνατολικοὶ κόγχαι βρίθουν ποικίλων τοιχογραφιῶν ἁγίων καὶ σκηνῶν τῆς ζωῆς τοῦ Σωτῆρος, πολλαὶ τῶν ὁποίων μαυρισμέναι ἐκ τῶν καπνῶν τῶν λαμπάδων, τῆς πολυκαιρίας καὶ ὕγρασις μόλις διακρίνονται.

Τοιχογραφίαι τοῦ Καθολικοῦ

Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ τῆς κυρίας εἰσόδου ὑπάρχει τοιχογραφία εἰκονίζουσα τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἀπεικονίζεται ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ καὶ γυναῖκες μάρτυρες (Ἁγία Παρασκευὴ Ἁγία Μαρίνα).

Ἀριστερὰ δὲ καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰκονίζονται ὁ Ἀρχὼν Μιχαήλ, ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη, ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἁγία Ἑλένη.

Δυτικῶς τοῦ τρούλλου εἰκονίζονται σκηναὶ ἀπὸ τὸν βίον τοῦ Κυρίου χωριζόμεναι δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ ὑπερθεῖν τοῦτων διακρίνονται ἡ Σταύρωσις τοῦ Σωτῆρος ἐν μέσῳ τῶν δύο ληστῶν καὶ ἡ Ἀποκαθήλωσις ὡς καὶ κεφαλαὶ Ἀγίων Πατριαρχῶν.

Ἀντιστοιχῶς πρὸς τὰς τοιχογραφίας ταύτας εἰκονίζονται ἡ Βαΐοφόρος καὶ ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος. Βορείως τοῦ τρούλλου εἰκονίζονται πάλιν ἡ Ἀποκαθήλωσις καὶ παρ' αὐτὴν ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος. Ἀπέναντι τῆς ἀποκαθηλώσεως παριστάνεται ὁ κενὸς τάφος τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθεται ὁ ἄγγελος καὶ παρ' αὐτὸν αἱ Μυροφόροι, εἰς τὴν παράστασιν αὐτὴν εἶναι γραμμένα τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου «οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλ' ἐγήγερται». Πλησίον δὲ ἡ Ψηλάφισις τοῦ Θωμᾶ.

Εἰς τὴν Βόρειον ἐσωτερικὴν πλευρὰν τοῦ Καθολικοῦ εἰκονίζονται πάλιν ἡ Σταύρωσις τοῦ Σωτῆρος, ὁ Ἅγιος Νικηφόρος, ὁ Ἅγιος Εὐστράτιος, εἰς φυσικὸν δὲ μέγεθος εἰκονίζονται ὁ Ἅγιος Παντελεήμων ὁ Ἅγιος Ἀρτέμιος καὶ ὁ Ἅγιος Νέστωρ.

Νοτίως τοῦ τρούλλου εἰκονίζεται ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

Εἰς τὴν νοτίαν ἐσωτερικὴν πλευρὰν κατὰ τὸ πάχος τοῦ τοίχου

καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, εἰκονίζονται ὁ δίκαιος Τωβίας καὶ ὁ Τωβίτ, ἐντὸς δὲ τῆς ἡμικυκλικῆς ἐσωτερικῆς κόγχης μεταξὺ τῶν παραθύρων καὶ τῆς νοτίας θυρίδος εἰκονίζονται μαρτύρια διαφόρων Ἁγίων ὡς τοῦ Ἁγίου Προκοπίου ὡς καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀγάπιος, Θεομίστος, Γεράσιμος.

Τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ Καθολικοῦ ναοῦ

γ'. Ἐπιγραφαί.

Πρὶν τελειώσωμεν τὸ κεφάλαιον περὶ τῆς πρώτης κτίσεως τῶν δύο τούτων ἱερῶν ναῶν τῆς Θεοτόκου, παραθέτομεν τὰς ἐπιγραφάς, αἱτινες σώζονται ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ναῶν καὶ μετὰ δυσκολίας ἀναγινώσκονται. Τὰς ἐπιγραφάς ταύτας ἔχει ἀντιγράψει τὸ 1909 καὶ δημοσιεύσει ὁ κ. Παν. Πουλίτσας εἰς τὸν Γ' τόμον 1926 τῆς ἑπετηρίδος Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν σελ. 264.

Ὑπεράνω καὶ ἔξωθ. τῆς μεσημβρινῆς θύρας τοῦ παρεκκλησίου με χρώμα καὶ με βυζαντινὴν γραφὴν σώζεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή:

«Ἀνεγήμερται μὲν ὁ θεῖος οὗτος ναὸς τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου παρὰ τοῦ Πανοσιωτάτου ἁγίου καθηγουμένου κυρ. Πελαγίου ἐκ κώμης Ἀνδράνοβας κατὰ τὸ ΑΨΝΔ—1754 κατὰ δὲ τὸ ΑΨΠΕ—1785 ἐξωγράφηται καὶ καλλώπιστα διὰ συνδρομῆς τοῦ ἀνωθεν καθηγουμένου κυρ. Πελαγίου».

μικρὸν δὲ κατωτέρω καὶ δεξιὰ τάδε.

«Δεῦτε τὴν εἰκόνα τὴν ἱερὰν τῆς Προυσιωτίσσης ἀσπασώμεθα εὐλοβῶς βρύουσαν παντοίων νόσων καὶ πάσης βλάβης ρῶσιν θαυμασιωτάτην καὶ χάριν ἀφθονοῦ».

Ὑπεράνω καὶ ἑσῶθι τῆς μεσημβρινῆς θύρας τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ με χρῶμα καὶ Βυζαντινὴν γραφὴν εἶναι ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή:

«Δι' ἐξόδων μὲν τοῦ πανεντιμοτάτου καὶ εὐγενεστάτου κυρίῳ κυρ. Χατζηθανιῇ ἐκ κώμης Καρίτζας καὶ κυρίῳ κὺρ Νίκο Μάλενο ἐκ κώμης ἁγίου Βλάσι καὶ πάντων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν Ἀρχιερατεύοντος κυρίῳ κὺρ Διονυσίῳ Ληϊζᾷ καὶ Ἀγράφῳ ἐφημερεύοντος τῶν πανοσιωτάτων κὺρ Παυσίῳ, κὺρ Ἰωνᾷ κὺρ Δωρεοθέῳ, κὺρ Νικοδήμῳ, κὺρ Ἰωνᾷ, κὺρ Ἀνθίμῳ καὶ κὺρ Καλινίκῳ τῶν Ἱερομονάχων. Διὰ χειρῶν Γεωργίου, Γεωργίου καὶ Γεωργίου Ἀναγνώστου Σεπτεμβρίου Ε'».

Ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ ξυλογλύπτῳ τέμπλῳ τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ. Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Χρυσάνθου Ἱερομονάχου, οὗ ἡ μνήμη οἰώνιος 1806, Ἰανουαρίου 19».

Ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Προδρόμου ἐπὶ τὸ αὐτὸ τέμπλον «Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Χρυσάνθου Ἱερομονάχου».

Ἐπὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου «Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Χρυσάνθου Ἱερομονάχου».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τέμπλου ἄνωθι τῆς ὥραιας Πύλης «1810». Ἐπὶ μικρᾷ εἰκόνι τῶν Ἀγ. Κων(νου) καὶ Ἑλένης καὶ ἁγίας Αἰκατερίνης γέγραπται τὸ ἔτος «1751».

Ἐπὶ μικρᾷ εἰκόνι τοῦ Προδρόμου «Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννου Ἀναγνώστου... ἐκ μαυρίλου 1796».

Ἐπὶ εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ «Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Γαβριὴλ Ἱερομονάχου 1815 Δεκεμβρίου 17 χειρὶ Γεωργίου ἐκ Μαυρίλου».

Ἐπὶ τῶν παραστάδων τῆς δυτικῆς θύρας τοῦ καθολικοῦ Ναοῦ με χρῶμα.

IC	XC
T.K	Π.Γ
ΘΘ	ΘΘ
.	Π.Τ.
(Ε)Ε	Ε.Ε

Καὶ ἄλλαι ἐπιγραφαὶ ὑπάρχουν ἐπὶ εἰκόνων ἀφιερωματικαί.

Τὸ δάπεδον καὶ τῶν δύο ναῶν εἶναι ἐστρωμένον με λιθίνας πλάκας, ἀτέχνως τοποθετημένας. Ἡδύνατο ἀσφαλῶς τὸ δάπεδον καὶ τῶν δύο ναῶν νὰ στρωθῇ με συγχονισμένα καλλιτεχνικὰ πλάκακια, ἢ μωσαϊκὰ ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρχαιοπρέπειαν, εὐρέθη ὅτι θὰ πρέπη νὰ διατηρηθῇ τὸ ἀρχικὸν σχῆμα τῶν ναῶν.

Προέσθην εἰκὼν τῆς Ἀγνῆς τῇ Ἑλλάδι, ποταμὸς ἰσται θαυμάτων δυνάων

Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΕΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΡΥΣΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣΤΑΣΙΟΥ

Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΑΓΙΑ ΕΙΚΩΝ

Εἰς τὸ μέσον ἐπιχρύσου εἰκονοστάσιου τοῦ παρεκκλησίου—τοῦ προσκυνηματος—εἶναι ἐνθρονισμένη ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας τῆς Προυσιωτίσσης, ἔργον κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ κατὰ τὸν ὁπ' ἀριθμὸν 3 χειρόγραφον κώδικα τῆς Μονῆς, τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά, ἀριστοῦργημα ζωγραφικῆς ἐπὶ γρανιτώδους ξύλου, προφυλασσομένη ὑπὸ κρυστάλλου, ἔσθθι τοῦ ὁποῦ λάμπουν πολῦτιμοι ἀδάμαντες ἐπικολληθέντες ὑπὸ τοῦ πρώην ἡγουμένου καὶ εὐσεβεστάτου ἱερομονάχου Κων/νου Παπαδημητρίου τὸ 1920. Δεξιὰ ἐπὶ τῆς εἰκόνης καὶ ἀριστερὰ ὡς πρὸς τὸν ἱσταμένον προσκυνητὴν ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Δι' ἐξόδων τοῦ γενναιοτάτου στρατηγοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη, χειρὶ δὲ Γεωργίου Καρανῖκα 1824».

Πρόκειται περὶ τῆς ἐπαργυρώσεως, τὴν ὁποίαν, ὁ στρατηγὸς Καραϊσκάκης ὡς τεκμήριον τῆς εὐσεβείας του ἔκαμε τὸ ἔτος ἐκεῖνο τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ ἐπαργύρωσις αὕτη σώζεται καὶ σήμερον καλύπτουσα ὅλον τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης πλην τοῦ ἱεροῦ προσώπου τῆς, τὸ ὁποῖον παραμένει ἀκάλυπτον καὶ ὀλίγον τι μαυρισμένον ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Ἡ ὅλη μορφή τῆς Ἀγίας Εἰκόνης ὁδηγεῖ εἰς τὸ πρωτότυπον. Τὸ βλέμμα τῆς Θεοτόκου ἐμπνέει εἰς τοὺς προσκυνητὰς δέος μυστηριώδες καὶ ἐπιβάλλει τὸν σεβασμὸν ἀπὸ μίαν ἀόρατον δύναμιν, ἡ δὲ τέχνη τοῦ ζωγράφου ἔγκειται εἰς τὸ διὰ οἱ μεγάλοι ὀρθαλμοὶ τῆς Παναγίας φαίνονται διὰ παρακολουθοῦν τὸν προσκυνητὴν εἰς οἰανδήποτε θέσιν ἱσταμένον. Κρατεῖ ἐξ ἀριστερῶν εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς τὸν Χριστὸν με μορφὴν ὠρίμου νεανίσκου, εὐλογοῦντα.

Ἡ ἐπαργύρωσις τοῦ Καραϊσκάκη λέγεται ἀπὸ τὸν λαὸν «πυκάμισο τῆς Παναγίας». Τὸ ὄψος τῆς Ἀγίας εἰκόνης ἐκ τῶν ὀπίσθων μετρηθὲν εἶναι 0,88 τοῦ μέτρου, τὸ δὲ πλάτος 0,60. Ἐπομένως πρόκειται περὶ εἰκόνης μεγάλου σχετικῶς μεγέθους. Περί Γεωργίου Καραϊσκάκη γράφει ὁ Τρικούπης εἰς τὴν Ἱστορίαν του τόμος Γ' σελ. 41 ἐκδόσις Γ'.

«Ἐκεῖ συνήντησαν τὸν Καραϊσκάκην, πάσχοντα βαρέως καὶ ἀπερχόμενον πρὸς θεραπείαν εἰς Προυσόν». Ὁ Καραϊσκάκης ἐνοσηλεύθη εἰς τὴν Μονὴν ἐπὶ ἑξ μηνάς, ὡς ἀλλαχοῦ γράφομεν. Μετὰ

τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ εὐγνωμονῶν τὴν Παναγίαν ἔκαμε τὴν ἐπαργύρωσιν τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφή.

Παράδοσις ὑπάρχει ὅτι ὁ στρατηγὸς Καραϊσκάκης ἀσθεὺς καὶ ἐτοιμολόγος, ὡς ἦτο, ἀφοῦ, ἔκαμε τὴν ἐπαργύρωσιν τῆς εἰκόνης ἐγὼνάτισεν ἐμπροσθέν τῆς καὶ εἶπε:

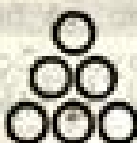
«Καὶ σὺ Κυροῦλα μου, σὴν γυναῖκα ποῦ εἶσαι, ἤθελες τὰ μπιχλιμπίδια σου, γιὰ νὰ γιάνης ἕναν ἀνθρώπον» ἐννοῶν προφανῶς τὸ τάμα ποῦ ἔκαμεν εἰς τὴν Παναγίαν, ὅτι θὰ κάμῃ τὴν ἐπαργύρωσιν, ἂν τὸν κάμῃ καλά.

Ἐμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνης κοίει νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἀργυρὰ ἐπτακάνδηλος, ἀφίέρωμα τῆς πόλεως Μεσολογγίου, σωθείσης διὰ θαύματος ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐπιδημίας τῆς γρίπης τοῦ 1918, ὅτε ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν ἡ ἐπιμόνῳ παροκλήσει τοῦ μαστιζομένου καὶ ἀποθνήσκοντος ἐκ γρίπης πληθυσμοῦ, μετεφέρθη εἰς Ἀγρίνιον καὶ Μεσολόγγιον, ὅπου κατέπαυσεν διὰ θαύματος ἡ ἀφόρητος καὶ θανατηφόρος νόσος. Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ Μεσολογγίου ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Κων. Σταυροπούλου Δημάρχου, Κων. Παποδημητρίου Δικηγόρου καὶ Ἀριστείδου Πισπαθεοδώρου ἐμπόρου, ἐκόμισεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τὴν 14ην Αὐγούστου 1919 τὴν ἀργυρὰν ἐπτακάνδηλον, ἥτις φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν:

«Ἀνάθημα πόλεως Μεσολογγίου ἐπὶ τῇ διασώσει τῆς ἐκ τῆς γρίπης 3 Νοεμβρίου 1918 Ἔργον Ἀπ. Τοῦντα»

Εἰς τὴν κατωτέρω ἐκτιθεμένην σειρὰν τῶν ἀπείρων θυμάτων ὡς ἀριθ. 34 διαλαμβάνεται καὶ τὸ θαῦμα τῆς καταπαύσεως τῆς γρίπης εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεσολογγίου. Εἰς τὸ βᾶθρον τοῦ προσκυνηματος τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης ἐπὶ ὀρθογωνίου λίθου εἶναι ἑσκαλισμένη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

«Ἔργον Ἱεροθέου ἀναξίου Ἱερομονάχου Μονῆς Προυσοῦ ἐκ Κώμης μικροῦ Χωρίου 1882».

ΠΩΣ ΕΥΡΕΘΗ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΕΙΚΩΝ

Ἰδοὺ πῶς περιγράφεται τὸ ἱστορικὸν τῆς εὐρέσεως τῆς θαυμα-
τουργοῦ εἰκόνος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφον, ἐπὶ μεμβραίνου χάρ-
του, κωδικα τῆς Μονῆς σελ. II καὶ ἐξῆς:

«Εἰς τὰ μέρη τῆς ποτὲ μὲν περιφύμου, νῦν δὲ τεταπεινωμένη, Ἑλλά-
δος (ὃ συγγραφεὺς τῆς παρούσης διηγήσεως ὀνομάζει τὴν Ἑλλάδα τεταπει-
νωμένην, διότι τὸν καιρὸν καθ' ὃν συνέγραφε τὴν διήγησιν ταύτην ἡ νῦν
ἐλευθέρη Ἑλλάς ἦτο ὑπὸ τὴν δουλείαν τῶν Ὀθωμανῶν) κατὰ τὴν Ἐπαρ-
χίαν τοῦ Αἰτωλῆς καὶ Ἀγρόφων εἶναι ἓνα ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν τὸ ὅποιον
ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἐφθασε καὶ ὀνομάζετο Ὀρθριν, διότι ἀπὸ τὸ
ὕψος, ὅπου ἔχει, ὀρθρίζει· ἦτοι βλέπει τὸν ἔρχομὸν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ
ἡλίου προηίτερα ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος, Λοκρῶν, Αἰτω-
λίας Ἀκαρνανῶν καὶ Ἀγρόφων· νῦν δὲ καλεῖται Αἰτωλὶς ἢ Βελουχί (ἀπὸ
τοῦ βάλλειν τὰς ἀκτῖνας τὸν ἥλιον πρὸ πάντων εἰς ἐκεῖνο ὡς ὑψηλότερον.
Σημείωσε δὲ οὗτο τὸ ὄρος τοῦτο εἶναι μία ἐνχωριστὴ κορυφὴ τῆς Οἴτης ἢ
πλὴν ὑψηλότερα, ἡ δὲ Οἴτη ἐκτείνεται ἐκ τοῦ Πίνδου ἄχρι τοῦ Παρνασσοῦ,
ἣς ὁ ζυγὸς περιέχει κατὰ τόσον πολλὰς ὀνομασίας), καὶ εἰς μὲν τοὺς ἀπὸ τοῦ
ἀνατολικοῦς πρόποδας εἶναι ἡ εὐδαίμων Ἑλλάς, εἰς δὲ τοὺς δυτικούς κεῖται
ἡ Κωμόπολις Καρπένησος, ἡ Πατρίς τοῦ νεομάρτυρος Ἀγίου Νικολάου.
(Σημείωσε οὗτο τὸ μὲν ἅγιον τοῦτον νέον Νικολάου ἡ Πατρίς ἦτο ἡ Κω-
μόπολις αὕτη τοῦ Καρπενησίου· τοῦ δὲ ἁγίου ὀνομαστῆρος, Ρωμανοῦ Καρ-
πενησιώτου καὶ αὐτοῦ λεγομένου, ἦτον ἀπὸ τὰ περὶ ἀπὸ ἓνα χωρίον Ἀνδρά-
ναθα λεγόμενον, ὅστις νέος ὢν, ἦλθεν ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ τοῦ Πυρροῦ χάριν
τοῦ μονάσαι· ἐκεῖθεν δὲ ἔφυγε καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ἔπειτα
καὶ εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος· οὗ τὸ μαρτύριον δὲ εἰς τὸ νέον μαρτυρολόγιον·
ὃ χειρόγραφον δὲ αὐτοῦ βίος καὶ τὸ μαρτύριον εὐρίσκεται ἐν τῇ σκῇ τοῦ
Κανσοκαλυβίου· ἐμαρτύρησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔτος 1694 ἀπομνη-
θεὶς τὴν περὶ αὐτὸν· Ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐορτάζεται τὴν 16ην Φεβρουαρίου. Ἦκε
δὲ τὸ γένος κατὰ παράδοσιν ἐκ τῆς οἰκογενείας Ἀνδρουσέων κατοικούν-
των ἐν Ἀνδρανύβῃ, νῦν Ἀσπροπύργῳ. Ὁμοίως ἐκ τινος τῶν περὶ τοῦ
(Καρπενησίου χωρίων (Μέγα λεγόμενον) ἦτο καὶ ὁ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρό-
νοις· ἦτοι κατὰ τοὺς λαοβ'. Ἰωάννου γ' γυναικὸς μαρτυρήσας ὅτι Χρι-

στοῦ Ὁσιομάρτυρος Γεράσιμου, ἔχει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς πλησίον τῆς ἁγίας Σοφίας), ἥτις ἐστὶ θρόνος τοῦ Λιτοῦς καὶ Ἀγρόφων, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς μισημβρίας τὸ ὄρος τοῦτο συγκροτεῖ τὸ Καλλιδρόμιον, καὶ ὁρᾷ τὰς Θερμοπύλας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ περίε ἀπαντα ἄχρι τῆς Βοιωτίας καὶ Εὐρίπου. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρκτου, ὁρᾷ ὅλα τὰ ὄρη τῶν Ἀγρόφων καὶ τὰ περίε ἀπαντα τῆς Θετταλίας ἄχρι τοῦ Πίνδου, ἥτοι Μετσόβου καὶ Ὀλύμπου. Πλὴν ἅς ἀφήσωμεν διὰ συντομίαν τὴν ἀξιόλογον θεωρίαν τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ ὄρος τοῦτο, καὶ ἅς ἰδῶμεν εἰς τὴν ὑπόθεσίν μας.

Πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη καὶ νότια τοῦ ρηθέντος ὄρους εὐρίσκονται καὶ ἄλλα ὄρη, (δηλαδὴ τὸ Καλλιδρόμιον, ἥτοι ἡ Ὀξία· τὸ Ἀνδρον, ἥτοι Ἀνδρόν· ἡ Χελιδών· ὁ Μαλαός, ἥτοι Ἀεινός· ὁ Ἀράκυνθος, ἥτοι τὸ Χαλίκιον· καὶ ὁ Κόραξ) τὰ ὁποῖα εἶναι τόσον δέσβατα, ὥστε δὲν ἡμπορεῖ νὰ παρυστήσῃ ὁ λόγος καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἐκέρχονται οἱ δεξιοὶ κλώνοι καὶ ἀρχαὶ τοῦ Ἀχιλῆος ποταμοῦ. Μέσον δὲ τῶν ὀρέων τούτων, εἰς τοὺς πλέον βιθυτάτους καὶ δυσανοβάτους τόπους, εὐρίσκεται τὸ Ἱερὸν Μοναστήριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Προυσιωτίσσης περισφιγμένον ἐξόχως, κάτωθεν μὲν ὑπὸ ἐνὸς βιθυτάτου χάους, ἀνωθεν δὲ ὑπὸ φοβερωτάτου καὶ ἀβάτου σπηλαίου, τοῦ ὁποῖου τὸ Καθολικόν, ἤγουν ἡ Ἐκκλησία, εἶναι μέσα εἰς τὸ σπήλαιον μὲ θόλον, καὶ ὠραιότατη εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἰστορισμένη μετὰ πολυελαίων, τέμπλου, μανουαλίων καὶ ζωγραφίας ὑπερεκάλλου, ἐν ᾗ εὐρίσκεται καὶ μέρος ἐκ τῆς ἁγίας Κόρας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἐπισκόπου Ἀγκύρας μετὰ καὶ ἄλλων ἁγίων λειψάνων, καὶ μέρος τιμίου ξύλου. Εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ αὐτῆς πλάγια, εἰς τὸ ἐνδόξιστον σπήλαιον, εἶναι τὸ Παρεκκλήσιον τῆς Προυσιωτίσσης, ἱστορισμένον καὶ μὲ τέμπλον ὡραῖον, ἐν ᾧ εὐρίσκεται ἕως τῆς σήμερον ἡ θαυματουργὸς εἰκόνη, καὶ εἰς τὴν θείαν ὠραιότατη εἰκὼν τῆς Θεοτόκου. Ἡ ὁποία, εἰς τὸν καιρὸν τῆς Εἰκονομαχίας Θεοφίλου, ἦλθεν ἀπὸ τὴν περιφανιστάτην πόλιν τῆς Προύσσης, ὥς θέλετε ἀκούσαι πορὶς ἔμπροσθεν, ἥτις, τῇ ἀληθείᾳ, τόσον εἶναι χαριτωμένη καὶ σεβασμία, ὥστε ὁποῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ τὴν στοχασθῇ τινὸς εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ νὰ μὴ θαυμάσῃ καὶ δειλιάσῃ.

Ἐμπροσθεν δὲ αὐτῆς κρέμονται τρεῖς κανδήλια ἀκοίμητα, καὶ ἔχουσιν οἱ Πατέρες ἓνα ἀδελφὸν πνευματικὸν προσμονάριον εἰς αὐτὴν πάντοτε.

Περὶ ταύτης τῆς ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ Θείας Εἰκόνης, φέρεται λόγος παλαιός, ὅτι νὰ ᾔναι μία καὶ αὐτὴ ἀπὸ ἐκείνας, τὰς ὁποίας ὁ ἅγιος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐξωγράφισεν· διότι ἂν καὶ δὲν ᾔναι ἀπὸ τὰς τρεῖς ἐκείνας, ὁποῦ ἐπῆγεν ὁ θεῖος Λουκᾶς ἔμπροσθεν εἰς τὴν Παναγίαν πρὸ τῆς ἁγίας τῆς μεταστάσεως ἔπειτα ὁμῶς νὰ ᾔναι μία ἀπὸ ἐκείνας ὁποῦ μετὰ τὸν θάνατον καὶ μετάστασιν αὐτῆς ὁ ἅγιος ἐξωγράφισεν· διότι ἔχει μόνον τρεῖς καὶ μόνας εἰς ὅλην τὴν ζωὴν ὁ θεῖος οὗτος Ἀπόστολος ἐξωγράφισεν, ὥς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ τρεῖς ἐξωγράφισεν ζώσης τῆς Θεοτόκου.

ταύτη καὶ ταπεινῇ γενεᾷ ὀφθαλμοφανῶς εἶδομεν. Ὅθεν ἀκούσατε, παρακαλῶ, ἵνα εὐφρανθῆτε τῷ πνεύματι.

Τὸν καιρὸν ὅπου ἐβασίλευεν ὁ εἰκονομάχος Θεόφιλος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, μισόχριστος, ἐκίνησε μέγαν διωγμὸν κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων καὶ ἔστειλε καὶ ὁρισμοὺς βασιλικοὺς εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, προστάσσοντας τοὺς ὀρθοδόξους μὲ παλλοὺς φοβερισμοὺς βασάνων καὶ ἑξορίας νὰ κατεβάσουν τὰς ἁγίας Εἰκόνας, καὶ νὰ τὰς κατακαύσουν· καὶ ὅσοι μὲν ἐπείθοντο εἰς τὸ βασιλικὸν καὶ ἀσιβὲς τοῦτο πρόσταγμα, ἔπερναν ἀξίας καὶ τιμὰς ἀπὸ λόγου του· ὅσοι δὲ δὲν ἤθελον νὰ καταφρονήσουν τὰς ἁγίας Εἰκόνας, ὡς ζηλωταὶ τῆς ὀρθοδοξίας, οὗτοι λέγω, ἂν εἶχον καὶ τὸ πλέον μεγαλύτερον ἀξίωμα, κατεβάζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τὴν τιμὴν ἐκείνην καὶ ἀξίαν, καὶ μὲ κατασχόνην μεγάλην ἑξορίζοντο· καὶ ὅρα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, φύλ. 263.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν, ἦτοι κατὰ τοὺς ὡκθ' = 829 χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως εὐρίσκετο ἡ θαυματουργὸς αὕτη Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς περιφήμου πόλεως ΠΡΟΥΣΗΣ, ἀπειρα θαύματα ἐπιτελοῦσα· καὶ ὡς ἐν τῇ βασιλευσούσῃ εἶχον οἱ βασιλεῖς ὑπέρτιμον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας ΣΟΦΙΑΣ, οὕτω καὶ ἐν τῇ Προύσῃ οἱ ῥηγάρδοι αὐτῆς καὶ μεγιστάνες εἶχον τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ἣ εὐρίσκετο αὕτη ἡ ἁγία ΕΙΚΩΝ. (Ὁ ἐν τῇ Προύσῃ θεῖος οὗτος ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐσώζετο καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ὀρθοδόξων. Ὅτι δὲ ὑπὸ τοῦ ἑπαράτου Ὁρχάνη ἤχμαλωτίσθη ἀνηλεῶς ἡ περίφημος αὕτη πόλις, ἐκυριεύθη καὶ ὁ πάνσεπτος οὗτος Ναὸς ὑπ' αὐτοῦ, καὶ εὐρίσκεται κεκλεισμένος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἕως τὴν σήμερον). Ὡς γὰρ ἐφθασεν ὁ ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν ΠΡΟΥΣΑΝ, ἕνας θεοσεβέστατος νέος, υἱὸς ἐνὸς μεγάλου ἀρχοντος τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ζήλω θεῖῳ κινούμενος, βλέπων τὰ καθ' ἑκάστην γινόμενα θαύματα παρὰ τῆς θεομητορικῆς ταύτης ΕΙΚΟΝΟΣ, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα, καὶ νὰ καταφρονήσῃ τὰς ἁγίας Εἰκόνας. Οὗτος λοιπὸν ὁ καλὸς νέος ἐπῆρε ταύτην τὴν σεβασμίαν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, καὶ φεύγει εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ ἤμποροῦσεν ὁπωσδήποτε νὰ ἡσυχάσῃ, ὡς πλέον ἥσυχά θνητὰ ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀπὸ τοῦς Αἰρεσιάρχας· καὶ τοῦτο, πῶς εἶναι ἀληθινόν, μᾶς βεβαιώνει καὶ ἡ χήρα ἐκείνη, ἡ ὁποία εἶχε τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς ΠΟΡΤΑΪΤΙΣΣΗΣ, ἧς διαν τῆς ἐξήτησαν τὴν Εἰκόνα οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι ἐκεῖ εἰς τὴν Νίκαιαν, ἐπρόσταξε τὸν μονογενῆ αὐτῆς υἱὸν νὰ φέγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅχι εἰς ἄλλο μέρος.

(Ἐκπαλαὶ οἱ παῖδες τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἀχρεὶ τῆς Ἡεῖρου καὶ Ἀκαρνανίας, ἐστάθησαν ζηλωταὶ τῆς πίστεως, καὶ ἀπειθεῖς εἰς τὰς αἰρέσεις· οἷον δὲ καιρὸν ἤθελε φανῇ καμμία νέα αἵρεσις, εἴτε ἐκ τῆς παλαιᾶς Ρώμης, εἴτε ἐκ τῆς νέας, ὥστε νὰ πλανηθῇ καὶ αὐτὸς ὁ Ἄναξ, αὐτοὶ ἦτον ἀρχετοὶ ὡς ἀνδρειωμένοι νὰ ἀντισταθοῦν καὶ μὲ πόλεμον, ὅθεν ἐν ἐνκολίᾳ δὲν ἐπείθοντο εἰς τοιαύτας ἀνοήτους προσταγὰς τῶν βασιλέων· διὰ τοῦτο, καὶ κατὰ

τὸν καιρὸν Κωνσταντίνου τοῦ Κορωναίου. Ἀγραφα ἐκλήθησαν τὰ δοκίμια αὐτῶν μέρη, ὥς μὴ ἐπογράφοντο τῇ ἐκείνου αἰρέσει, ὥς εἴθερον ἐν τινι χειρογράφῳ χρονολογικῶς ἐπιγραφόμενον. Μιχαὴλ Ψέλλος διὰ καὶ ἕως τῆς σήμερον δὲν εὗρισκονται ἀλλὰ ἔθνη ἐκείθεν νὰ κατοικοῦν, καθὼς εἰς ἄλλα μέρη, ἔξω ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους χριστιανοίς).

Κατοβαίνοντας λοιπὸν ὁ ρηθεὶς νέος μὲ τὴν θείαν ΕΙΚΟΝΑ ἕως τὴν Καλλίπολιν (οἷς κρίμασι Κύριος μόνον εἶδεν ὁ τὰ πάντα προγινώσκων) ἔχασε τὴν ἁγίαν ταύτην ΕΙΚΟΝΑ. Ὅθεν ὁ εὐλογημένος ἐκεῖνος νέος (τίς δύναται νὰ παραστήσῃ τὰ δάκρυα ἀποῦ ἔχυσεν;) ἐκόπτετο, ᾤδύρευτο, καὶ ἔλεγε μὲ μεγάλους ἀναστεναγμούς· «Οἶμοι! οἶμοι! ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας μου μὲ ἐγκατέλειπεν ἡ Κυρία μου Θεοτόκος καὶ ἔερυψε τὴν ἁγίαν τῆς ΕΙΚΟΝΑ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ποῦ τὴν εἴδω οὐκ οἶδα». Μὲ παρόμοια λοιπὸν δάκρυα διατρέψας ἐκεῖ ὁ νέος οὗτος ἡμέρας ἱκανάς, ἔλεγεν εἰς τὸν ἑαυτοῦν του, ὅτι «Ἄν καὶ ἡ Κυρία μου Θεοτόκος ἠθέλησεν μοναχὴ τῆς νὰ φυλάξῃ ἀβλαβῆ τὴν ἁγίαν τῆς Εἰκόνα, ἔστω, ἐγὼ ὅμως ὁπίσω δὲν ἀπέρχομαι διότι δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ βλέπω τοὺς ἐχθροὺς καὶ διώκτας τῆς ἁγίας μου Ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἁγίων Εἰκόνας». Μὲ τοιοῦτους δὲ λογισμοὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν, καὶ ἔλθὼν κατέφκησεν εἰς τὴν νέαν Πάτραν (ἐνθα καὶ Ἐκκλησίαν ᾠκοδόμησε τῆς ἁγίας Σοφίας, ἀντ' ἐκείνης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρὸς παρηγορίαν τῆς αὐτοῦ ξηνητείας. Παρὰ τοῖς χειρογράφοις ὑποσημειώμασι τοῦ φιλιτιστοῦ κατὰ Ἰωάν. τοῦ πρώτου Κανσοκαλυβίτου ταῦτα). Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ τὴν εἴρεσιν τῆς ἁγίας ταύτης ΕΙΚΟΝΟΣ πῶς ἐγένεν ὑστερον, καὶ πῶς ὁ ἴδιος νέος πάλιν τὴν ἀπῆλυσεν καθὼς ἐποθοῦσεν ἡ ψυχὴ του.

Αὐτοῦ δοκεῖναι τὸ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ τότε τῆς ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ ταύτης Εἰκόνας, προτίτερα ἦτον ὁ τόπος οὗτος παντελῶς ἄβαντος καὶ ἀνάνυμος, ἀλλ' οὔτε δρόμον τινὰ εἶχε διὰ τὸ δύσβατον τοῦ τόπου. Ὁ δρόμος δὲ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Αἰτωλίαν ἦτο ἐκ τοῦ γειτονεύοντος χωρίου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. (Χωρίον ἅγιος Δημήτριος ἐλέγτο ποτὲ ἡ νῦν Καστανία, ὥς ἐν τῷ βασιλικῷ Κώδικι τῆς βασιλευσούσης φαίνεται ἕως τῆς σήμερον), καὶ τοῦ Ὄρους Ἀρακύνθου, ἦτοι Χαλκίου. Ἀλλ' οὔτε χωρίον ἦτο αὐτοῦ τότε, ἔξω ἀπὸ ἓνα παραμικρὸν κατοίκημα ποιμένων τινῶν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος, καὶ ἄλλον ὅμοιον πρὸς τὸ δυτικόν, τὸ μὲν Πλατάνι τὸ δὲ Πατρικάδα ὀνομαζόμενα, διότι τῇ ἀληθείᾳ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, δὲν ἦτον ὁ τόπος οὔτε διὰ χωρία, οὔτε διὰ ἀνθρώπους, ἀλλ' οὔτε σχεδὸν διὰ ζῶα ἡμερᾶ, ὅμως ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τὰς ὁποίας κατὰ καιροῦ ἐλάμβανον οἱ χριστιανοί, τόσον ἀπὸ τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασιλεῖς, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς αἰρεσιάρχας τῆς Ἐκκλησίας, ἐφενυγον καὶ ἐκρύπτοντο εἰς αὐτὰ τὰ ὄρη καὶ οὕτως ἐκατοίκησαν μερικοί, ὥς εἶπομεν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκαίμενον ἐπαγέλθωμεν.

(Πλατάνι ἐλέγτο τὸ σημερινὸν χωρίον Τόριος καὶ Παιρικὰδα, σημερινὴ τοποθεσία ΒΔ τοῦ Προουσῶ).

Ἐνα παιδίον ἐνδὲς τῶν ρηθέντων κοιμένων, ἐφύλαγε τὰ γίδια τοῦ πατρὸς του, καὶ μίαν νύκτα κοιμώμενον ἀντίπερα αὐτοῦ, δπου εἶναι τὸ κοιμητήριον τοῦ ρηθέντος Μωυσατηρίου. Ἐξαίφην; ἀκούει δπισθεν αὐτοῦ εἰς τὸν ἄβαιον αὐτὸν τόπον τοῦ σπηλαίου, τινὰς γλυκερὰς ᾠδὰς καὶ πραεῖας φωνάς· ὅθεν ἀπὸ τὸν φόβον του ἐξύπνησε, καὶ στοχαζόμενον εἰς ἓνα μέρος καὶ ἄλλο (ὦ τοῦ θαύματος!) βλέπει ἓνα φῶς, μὲ ἓνα στέλλον φωτεινόν, δπου ἔστεικε ἀπὸ τὸ ἱερὸν αὐτὸ σπήλαιον ἕως τὸν οὐρανόν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐστοχάσθη, μήπως καὶ εἶναι αὐτό, τὸ ὁποῖον λέγομεν Τόξον ἢ Ἴριαν· τοῦτο δέ, τὸ ἑποῖον ἐστοχάσθη ἦτον περισσότερον Θεοῦ οἰκονομία, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνῃ ἢ τριλλασθῇ ἀπὸ τὸν φόβον του. Ἐπειτα πάλιν ἔλεγεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, διὰ ἂν τὸ φαινόμενον εἶναι τὸ συνηθισμένον τόξον, πρέπει νὰ εἶναι καμαρωτόν, καὶ ὄχι τόσον φωτεινόν, ἀλλ' αὐτὸ στέκει ὁρθιον ἀπὸ τὴν γῆν ἕως εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τόσην λαμπρότητα, καὶ ἐκείνο μάλιστα τὸ βλέπομεν ὑπότιαν βροχῇ, καὶ σήμερον δὲν ἔβριξεν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα εἶναι ξαστεριά. Ἔτσι λοιπὸν φεύγει ἐντρομον τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ πηγαίνει εἰς τὸν πατέρα του, καὶ τοῦ λέγει τὰ ὁραθέντα· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ νομίσας αὐτὰ ὡς ψέματα ἔλεγε τοῦ παιδαρίου του, διὰ μὲ τὸ νὰ φοβῆται καὶ ἀπὸ τὸν ἱσκιον τοῦ, διὰ τοῦτο τὰ παθαίνει αὐτά, μὰ δὲν εἶναι τίποτε, καὶ μὴ φοβῆσαι, τὸ δὲ παιδίον ἀντιέλεγεν εἰς αὐτόν, καὶ τὰ ὁραθέντα ἐβεβαίωνε. Τέλος πάντων, τὴν ἀκόλουθον νύκτα, ἐπῆρε τὸ παιδίον ὁ χοιροπανὸς ἐκεῖνος, καὶ ἐκῆγεν εἰς τὸ ἴδιον τόπον νὰ ἰδῇ, ἂν ᾖναι ἀληθὴ τὰ λεγόμενα· ὅθεν βλέπει ὀφθαλμοφανῶς, ὅσα καὶ τὸ παιδίον του προῖδε, πλὴν ὡς ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς ἐδειλίασε, καὶ δὲν ἐπῆγεν εὐθὺς νὰ ἰδῇ τί εἶναι ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, ἀλλ' ἔφυγε δρομαίως μὲ τὸν αὐτοῦ παῖδα, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔπῆρε μὲτ' αὐτοῦ καὶ ἄλλους τινάς, καὶ πρῶτον μὲν ἐστοχάσθησαν καὶ εἰδὼν ὀφθαλμοφανῶς τὸ ὄραμα τοῦτο ἅπαντες.

Ἐπειτα δὲ ἐπῆγαν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἔρπονῶντες, καὶ ἐκεῖ (ὦ τοῦ μεγίστου μυστηρίου!) βλέπουσι τὴν ἁγίαν ΕΙΚΟΝΑ εἰς ἓνα μέρος τοῦ σπηλαίου φεγγοβολοῦσαν καὶ ἔξαστεράζουσαν. Ὅθεν προσκυνήσαντες αὐτήν, καὶ ἐφρανθέντες ἐκί τῷ τοιοῦτῳ θησαυρῷ, ἔστειλαν καὶ ἔφερον ἱεργαλεῖα, καὶ ἀνοῖξαν τὸν τόπον μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὴν ἔχουν ἐκεῖ πάντοτε πρὸς παραγορίαν των, καὶ οὕτως ἔφερον ἐκεῖ εἰς τὴν Θεοτόκον κηρία καὶ θυμιάματα καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ τὴν ἐπροσκυνοῦσαν, ὡς ἔπραπεν, ἔχοντες εἰς αὐτὴν πολλὴν εὐλάβειαν. Τίνι δὲ τρόπῳ ἦλθεν ἐκεῖ τοῦτο γινώσκει μόνος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἰς μίαν στιγμήν ἐπῆνε καὶ τὸν Ἀββακοῦ ἀπὸ τὸ Ἱεροσόλυμα εἰς τὴν Βαβυλῶνα, δπου ἦταν ὁ Δανιήλ, καὶ πάλιν ἔφερον αὐτὸν ὀπίσω. Τοῦτο εἶναι λοιπὸν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον

θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔδειξεν ἡ κυρία Θεοτόκος, καὶ ἐφανερώθη ἡ ἁγία ΕΙΚΩΝ, καὶ ἀπὸ τοῦτο τὸ θαῦμα ἐστάθη τὰ ὀνομάζεται ἕως τὴν σήμερον τὸ Μοναστήριον αὐτὸ ΠΥΡΣΟΣ· ἤγουν λαμπάδα, καὶ φῶς, διὰ τὸ φῶς καὶ τὸν πύρινον στέλλον ὁ ὁποῖος ἐφάνη, καὶ τοῦτο εἶναι ἀληθέςτατον. Ὅστις δὲ ἀμφιβόλλει ὡς χλιαρὸς καὶ ἀλεγοποιετός, ὥς ἀναγνώσῃ τὴν ἱστορίαν εἰς τὸ παρεκλήσιον τῆς ἁγίας αὐτῆς εἰκόνης εἰς τὸν Κόδικα τῆς δευτέρας ἱστορίας, (ἣτις ἔστιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζς· Ἰνδικτιῶνος ς· ἐπὶ ἡγουμενίας τινὸς Μαρτυρίου-Ιερομονάχου), καὶ ἐκεῖ θέλει βιβαιωθῇ τὰ λεγόμενα ('). Τὸ δὲ ΠΡΟΥΣΟΣ πάλιν ὄνομα ἀποῦ λέγεται, ὁρθῶς ἔχει καὶ τοῦτο· ἔλαβε γὰρ καὶ ταύτην τὴν ἑω-
 νυμίαν, διότι ἦτον ἡ Εἰκόνα προτίτερα εἰς τὴν Προύσαν, ἐξ ἧς καὶ ἦλθεν ἐνταῦθα, ὡς εἴρηται. ἔθεν ὡς ἐκ τῆς Προύσεως λέγεται Π ρ ο υ σ ὅ ς.

Ὅτι δὲ ἐκ τῆς Προύσεως ἔλαβε τὴν ἑω-
 νυμίαν ταύτην τὰ λέγεται Π ρ ο υ σ ὅ ς τὸ Μοναστήριον τοῦτο, δηλ. ὅτι καὶ εἰς τὸ βιβλίον, ἀποῦ λέγεται Ἀνθὴ Νοητό, τόμ. 8 φιλ. 232 διὰ στίχων πολιτικῶν οὕτω :

- * Καὶ εἰς τὴν ἑπαρχίαν δέ, Διοκὲς τῆς Παταγίας,
- * Ἀδελφὸν Μοναστήριον, Προῦσεως ἡγουμένης,
- * Ἀπὸ τῆς Προύσεως θέλῃ, Εἰκόνα τῆς ἡθείας,
- * ἦλθεν ἰδοὺ καὶ ἔμεινε, πολλὰ δὲ θαυμάσια.

καὶ τὰ ἑξῆς :

- Τὴν ἱερὰν ταύτην βίβλον χειρόγραφον εἶσμεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ,
- τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σηροποτάμου.

Ἀκούσατε λοιπὸν καὶ τὸ ἐπίλοιπον.

(') Τὸ ἴδιον ἀναγνώσαμεν καὶ εἰς ἓνα Πατριαρχικὸν Συγγέλιον παλαιὸν τοῦ Μοναστηρίου Μερτίας, ὅπερ ἐκλαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦ Πυρσοῦ τοῦτου· ἡ δὲ μοιρὴ οὕτη τῆς Μερτίας εἶναι εἰς μνήμην τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐν ᾗ ἐχρημάτισάν ποτε ἄνδρες πεπαιδευμένοι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητοι· κεῖται δὲ πρὸς τὸ νότιον μέρος τοῦ Πυρσοῦ τοῦτου, πλησίον τῆς λίμνης τῆς λεγομένης παρὰ τῷ Μελετίῳ Κινίας (φυλ. 322) παρ' ἄλλοις Καλυθῶνας εἰς αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ Μονῆρια· ἦτοι τὸ Καταφύγιον, ἐν ᾧ ἔλαμψεν ὡς φωστὴρ ὁ θεοφόρος ἐκεῖνος πατὴρ ὁστις Κάλλιστος, περὶ οὗ δρα εἰς τὸν χειρόγραφον Συναξαριστὴν. Ἐτερον τὸ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπερ πλησίον εἶναι ἡ πατρίς τοῦ ἱσαποστόλου ἁγίου Κοσμά, τοῦ νέου ἱερομάρτυρος, οὗ τὸ μαρτύριον καὶ τὸν βίον δρα εἰς τὸ νέον Μαρτυρολόγιον. Ἐτερον τὸ τῆς Τριβέκιστας εἰς μνήμην τοῦ τιμίου Προδρόμου ἐν ᾧ ἠακή-
 ται κατὰ τοὺς 1520 ὁ ἅγιος ὁσιομάρτυς Ἰάκωβος μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ μα-
 ρτυρῶν Ἰακώβου Διακόνου καὶ Διονυσίου μοναχοῦ, ὧν τὸ μαρτύριον δρα εἰς τὸ Μαρτυρολόγιον. Ἐτερον φωτεινὸν λεγόμενον εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ ἄλλο τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐτερον εἰς μνήμην τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, τοῦ ὁποῦ κτίτωρ ἐστάθη ὁ Κουσκκαλυβίτης παπᾶ Ἰωάννης ὁ δεῦτερος. Ταῦτα πάντα εἰσὶν ὑποκειμένα εἰς τὴν ἑπαρχίαν τοῦ ἁγίου Ἀρτης, ὅλα ὁρῶς σχεδὸν ἐρημωμένα.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας λοιπόν, ἀπὸ λόγον εἰς λόγον ἠκούσθη τὸ γεγονός· εἰς ὅλα τὰ περίε, τόσον ὥστε ἐφθασε καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ προειρημένου Ἀρχοντος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐλάθη προτῆτερα ἡ ἀγία εἰκὼν· ὁ ὁποῖος ὥς ἤκουσεν, πῶς μὴ ἔνα τοιοῦτον σφράγιον στάλον εὗρέθη μία Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, δὲν ἔχασε καιρὸν, ἀλλ' αὐθὺς ἐπῆρε τοὺς δούλους του, καὶ τρέχει πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ζητῶν τὸ ποθοῦμενον. Ὅθεν μετὰ δύο ἡμέρας ἐφθασε ἐκεῖ, καὶ ὥς εἶδε τὴν ἀγίαν Εἰκόνα εὐθὺς τὴν ἀνεγνώρισε, καὶ πίπτων κατὰ γῆς ἐπροσκύνησέ την, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει καρδίας κατησπάζετο αὐτήν· ἔπειτα φιλοδωρήσας τοὺς χωρικοὺς ἐκεῖνους ποιμένας διὰ τὴν εὐρεσιν, καὶ εὐχαριστήσας αὐτοὺς, ἔλαβε τὴν ἀγίαν εἰκόνα καὶ ἐγύρισε διὰ τὰς Πάτρας. Οἱ δὲ ἐπilogημένοι ἐκεῖνοι ποιμένες, ὅσον ἐχώρησαν προτῆτερα ἐν τῇ εὐρέσει τῆς θείας Εἰκόνης (ὥς ποτε πρὸ οἱ αὐτῶν ἐν τῇ γεννήσει τοῦ Ἰησοῦ), ἄλλο τόσον ἐλυπήθησαν τότε διὰ τὴν ἀσπίρησιν τοῦ τοιοῦτου θησαυροῦ καὶ κατὰ τοῦ Ἀρχοντος ἀδημονοῦσαν καὶ ἐγόγγυζον. Ὁ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς :

«Ὁ ἀδελφοί μου μὴ γογγύζετε κατ' ἐμοῦ, διότι δὲν ἔχετε κανένα δίκαιον· ἔνα μὲν, ὅτι ἡ Εἰκόνα αὕτη εἶναι ἰδική μου, καὶ διὰ τὴν εὐρεσίν της ἰδοὺ ὅπου οὐκ ἐφιλοδώρησα· ἄλλο δέ, ὅπου ἰδὼ ὁ τόπος οὗτος, ἂν θέλω νὰ κάρω καὶ Ἐκκλησίαν δὲν εἶναι οὐτε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ γένη, οὐτε διὰ συνάξεις ἀνθρώπων προσκυνητῶν ἐπιτήδειος».

Μὲ τοιαῦτα γοῦν λόγια ἄφησεν αὐτοὺς ἐκεῖ λυπημένους, καὶ αὐτὸς ἐπῆρε τὴν ἀγίαν Εἰκόνα καὶ ἀνεχώρησεν, ὥς ἀνωτέρω εἰπομεν.

Ἐρχόμενος δὲ ἕως εἰς μίαν ὀφηλὴν σκοπιὰν τῆς ὁδοῦ ἐκεῖ ὅπου εἶναι τώρα ἔνα ἐρείπιον παρεκκλήσιον τῆς Θεοτόκου ἐκουράσθησαν ὅλοι, ὅθεν ἔβαλον ἐκεῖ ἔσω τὴν ἀγίαν Εἰκόνα καὶ ἐκάθισαν νὰ ἀναπαυθοῦν ὀλίγον· ἐκεῖ δὲ ἀπεκοιμήθησαν, καὶ ἀναστάντες δὲν ᾔδραν τὴν ἀγίαν Εἰκόνα. Ὅθεν ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του ὁ Ἀρχων, ὅτι οἱ χωρικοὶ ἐκεῖνοι ποιμένες ἦλθον κοντὰ καὶ τὴν ἔκλεψαν, καὶ ἐν τῷ ᾧ ᾧμα στρέφουσιν ὁπίσω τάχιστα. Ἐρχόμενος δὲ ἕως εἰς ἔνα τόπον στενόν, πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἤκουσε φωνήν, ἣτις ἔλεγεν αὐτῷ : «Ὁ νεανία, σωθείης, ἔπαυε ἐν εἰρήνῃ καὶ μὴ κοπιᾷς, διότι ἐγὼ καλλίτερα ἀναπαύομαι ἰδὼ εἰς τοὺς στενοὺς αὐτοὺς τόπους μὲ ἀνθρώπους χωρικοὺς καὶ ποιμένας, παρὰ μὲ πολιτικοὺς αἰρεσιάρχας· εἰ δὲ καὶ θέλῃς νὰ μείνῃς μετ' ἐμοῦ, ἔλθε ἐκεῖ ὅπου μὲ ἤρξας, καὶ τοῦτου σου εἶναι καλόν».

Ταύτην δὲ τὴν φωνὴν οὐδεὶς ἄλλος ἤκουσε πλὴν αὐτοῦ καὶ μόνον. Ὅθεν τοὺς μὲν αὐτοῦ δούλους ἠλευθέρωσε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὸς δὲ παραιτήσας τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πάντα, ἐπῆρεν ἔνα του δούλον, ὅπου θεληματικῶς τὸν ἠκολούθησε, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὸν Πυρρόν, ἔνθα εὗρων τὴν ἀγίαν Εἰκόνα ἐν τῷ ἰδίῳ σπηλαίῳ ἐγνώρισεν, ὅτι ἐκεῖ εἶναι θέλημα τῆς Κυρίας Θεοτόκου διὰ νὰ κατοικήσῃ καὶ αὐτός. Ὅθεν ἐτοιμάσας ἔκτισε τὸ παρεκκλήσιον τῆς ἀγίας Εἰκόνης ἔσωθεν τοῦ σπηλαίου, καὶ ἐκεῖ πλησίον ἡσύχασε καὶ αὐτὸς ὁμοῦ μὲ τὸν δούλον του (κουρευθέντες

Μοναχοὶ παρὰ τινος Ραφαὴλ ἱερομονάχου ἔκ τινος Μονυδρίου μικροῦ, τὸ ὁποῖον ᾄδετε λόγος, ὅτι ἦτον κάτωθεν τοῦ ρηθέντος χωρίου τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ μετωνομάσθησαν ὁ μὲν ἄρχων Διονύσιος, ὁ δὲ δοῦλος αὐτοῦ Τιμόθεος. ("Αἰδεῖται γὰρ διὰ μέσου ἐκ παραδόσεως).

Μετὰ ταῦτα, ὥς λέγουσιν, ἔκτισε καὶ ἕνα κελλιον ἀντίπαρα τῆς Μονῆς καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμε διὰ τὴν ἡσυχάζειν ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ μέσα εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἔδιδαν ταραχὴν οἱ ἄνθρωποι, μὴ τὸ νὰ ἤρχοντο πολλοί.

"Εἴτι λοιπὸν θεοσέστως πολιτευθεὶς ὁ εὐλογημένος οὗτος ἄρχων, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ ἐτάφη παρὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Τιμοθέου, ἐνδοθεν τοῦ ναοῦ, ὃν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν (οὗ ὁ τάφος ἄδηλος νῦν εἰς ἡμᾶς) ἡ δὲ μακαρία αὐτοῦ ψυχὴ ἀπῆλθεν εἰς τὰς οὐρανίους μονάς.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Πνεύματος δπως εἶναι σήμερον

ΘΑΥΜΑΤΑ

Ἀναρίθμητα, ποικίλα καὶ καταπληκτικά εἶναι τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἔκαμεν καὶ ἐξακαλουθεῖ καθημερινῶς νὰ κάμνη ἡ Παναγία Προυσιώτισσα, εἰς ὅσους μὲ πίστιν καὶ εὐλάβειαν προστρέχουν νὰ τὴν προσκυνήσουν καὶ εἰς ὅσους μεταφέρουν τὸν νοθὸν τῶν εἰς Αὐτὴν, ὅπου τῆς γῆς καὶ ἂν εὐρίσκωνται «καὶ γὰρ φωτίζεις ἐν τάχει τοὺς τυφλοὺς, δεινοὺς τε ἀπελαύνεις, δαίμονας καὶ παραλύτους δὲ συ σφίγγεις, ἀγαθὴ. Κρημνῶν τε σώζεις καὶ πάσης βλάβης τοὺς σοὶ προστρέχοντας...».

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι ἀνίσχυρος νὰ τὰ συλλάβῃ, ἀλλὰ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ εὐρίσκουν τὴν ἰασιν τοῦ σώματός των, εἴτε παρά-λυτοι εἶναι, εἴτε δαιμονιζόμενοι, εἴτε τυφλοὶ καὶ γενικῶς οἱ σωζό-μενοι ἐκ παντοίων δεινῶν καὶ κινδύνων, ἐκδηλώνουν ἐκάστοτε τὴν εὐφραντικὴν καὶ ὁρμευτικὴν τὴν εὐγνωμοσύνην των, ὡς διαπρόσοι κή-ρυκες τῶν θαυμασιῶν τούτων, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη δημοδιό-τητος, διὰ νὰ ἐξαρθῇ ἡ θαυματουργὸς δύναμις τῆς ἀρχαιοτάτης καὶ πανσέπτου εἰκόνης τῆς Προυσιωτίσσης, τῆς ἱστορηθείσης ὑπὸ τοῦ ἱερωτάτου Ἀποστόλου Λουκᾶ καὶ εὐρεθείσης θαυμαστῶ τῶ τρόπῳ ἐν τῷ Ἱερῷ βράχῳ τῶν Εὐρυτανικῶν βουνῶν.

Ἡ Παναγία ἡ Προυσιώτισσα ὠφείλεται καὶ εἶναι σκέπη ὁλοκλήρου βεβαίως τοῦ κόσμου, ἰδίᾳ δὲ ὡς ἡ προστάτις τοῦ Γένους τῶν Ἑλλή-νων.

«Τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης σὺ προϊστασαι πρόμαχος».

Ἀσφαλὲς δὲν θὰ ὑπάρχῃ Ἕλλην καὶ χριστιανὸς ποὺ νὰ μὴ γνω-ρίζῃ ὅτι ἡ περισσότερα θαύματα τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀγίας Εἰκό-νος, τὰ ὁποῖα ἐγιναν εἰς πάσχοντας οἰκτίους ἢ γνωστοὺς, θαύματα ποὺ καταπλήσσουν καὶ μεταδίδουν ρίγη ἱεροῦ δέους πρὸς πάντας ἐκείνους, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ ἐνώπιον τῶν ὁποίων τελοῦνται.

Ἀλλὰ καὶ ποῖος εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ καὶ πόσα εἶναι τὰ ἀφανῆ ἐκεῖνα θαύματα ποὺ ἀδιακόπως κάμνει ἡ Παναγία καὶ ποὺ τὰ γνωρίζουν μόνον οἱ κατ' ἴδιαν εὐεργετηθέντες ; Δι' αὐτὸ συρ-ρέουν κατὰ χιλιάδας οἱ πιστοὶ εἰς τὸ Ἱερὸν Τέμενος, διὰ νὰ ἀπο-

θέσουν τὸ εὐπρόσδεκτο τῆς μετανόας δάκρυ καὶ νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν ἀέναον ποτομὸν τῆς Χάριτος καὶ θαυμάτων τὴν παρηγορίαν, τὴν εὐλογίαν καὶ χάριν καὶ κατόπιν μὲ χαρὰν νὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν διὰ τὴν ἰόσῃν εὐτυχίαν, μὲ εἰλημμένον τὸ «ἄνωθεν δῶρημο».

«Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ Σοί, κτηροχυμένος ἀπὸ Σοῦ ἐκπορεύεται»...

Ἀληθές τυγχάνει, ὅτι κανεὶς δὲν ἐφρόντισε μέχρι σήμερον νὰ καταγράψῃ κατὰ σειρὰν τὰ νεώτερα θαύματα μὲ τὰ ὀνοματεπώνυμα τῶν θεραπευομένων ἀπὸ τὰς νόσους, τῶν σωζομένων ἀπὸ κρημνοῦς καὶ κινδύνους ἢ συμφορὰς, τῶν ἀνακουφιζομένων ἀπὸ βωρείας θλίψεως, βάσανα καὶ ἄλλα δεινὰ, ἀπὸ στόματος ὁμῶς εἰς στόμα τὰ θαύματα αὐτὰ μετεδόθησαν ὅχι μόνον καθ' ἑκαστὴν τὴν ἐπικράτειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Ἠπείρους ὅλας ὅπου ὑπάρχει Ἑλληνισμός, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς πολλὰς Χριστιανικὰς χώρας.

Τόσον πολλὰ καὶ τόσον μεγάλα εἶναι τὰ συντελεσθέντα θαύματα καὶ ἡτὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ κατ' ἰδίαν, ὥστε ὁ θρόλος τῆς Ἱερότητος νὰ ἀπλωῇ πρὸς κάθε διεύθυνσιν καὶ νὰ προκαλῇ τὴν κατὰ χιλιάδας προσέλκυσιν τῶν «Ταμένων» πιστῶν κατὰ τὰς πανηγύρεις, ἀλλὰ καὶ ἄφθονα τὰ ἐμβάσματα τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἰδίᾳ ὁμογενῶν νὰ ἀποστέλλωνται στὴ «Χάρη τῆς».

Καὶ εἶναι μὲν ἡ Μεγαλόχαρη τῆς Τήνου τὸ πάνσεπτον ἀγλαῖσμα καὶ προσκύνημα τοῦ Πανελληνίου, εἰς τὸ ὁποῖον μὲ τὸ προνόμιον τῆς εὐκόλου θαλασσίας συγκοινωνίας δεκάδες χιλιάδων Ἑλλήνων ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν συρρέουν εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἱκετεύοντες τὴν θείαν χάριν τῆς καὶ πιστεύοντες εἰς τὴν θαυματουργὸν τῆς δύναμιν, ἔχει ὁμῶς καὶ ἡ Ρούμελη τὸ ἰδιαίτερον πάνσεπτόν τῆς Ἱερόν, τὴν αἰωνίζουσαν καὶ ἐνδοξον Μονὴν τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας τῆς ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ, ἡ ὁποία εἶναι κτισμένη ὡς Θεία φωλεὰ εἰς τοὺς ἀποκρήμνους βράχους τοῦ Προυσοῦ, τρόμος ὄμα καὶ ἱλιγγός. Καὶ ἐδῶ παρὰ τὸ δύσβατον τοῦ τόπου συρρέουν κατὰ χιλιάδας οἱ Προσκυνηταί, τόσον ἀπὸ τὴν Ρούμελην, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ ὁποῖοι ὀφίστανται χαίροντες τὴν ταλαιπωρίαν τῆς μεταβάσεώς τῶν εἰς τὸν Ἱερώτατον χώρον, διότι τοὺς ἐλκύει ἀκαταμάχητος ἡ πίστις πρὸς τὴν θαυματουργὸν Παναγίαν Προυσιώτισσαν.

Παραθέτομεν ἐνταῦθα θαύματα τῆς Ἀγίας εἰκόνης, ὡς ταῦτα ἀναγράφονται εἰς τὴν χειρόγραφον μεμβραίνην Ἱστορίαν σελὶς 29 καὶ ἐξῆς τὴν φυλακισμένην εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν καὶ εὐρίσκονται

δημοσιευθέντα εἰς τὴν «Ἱερὰν Διήγησιν» τὴν καλουμένην ὑπὸ τοῦ λαοῦ «Φυλλάδα τῆς Προυσιωτίσεως».

Ἰδοὺ πῶς ἐξιστοροῦνται τὰ παλαιότερα θαύματα εἰς τὴν «Φυλλάδα» :

« Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅσον τὸ δυνατόν, ἐδιηγῆθημεν ἕως ὧδε τὰ περὶ τῆς ἐλεύσεως καὶ εὐρέσεως τῆς ἁγίας Εἰκόνης, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μοναστηρίου, τώρα εἶναι πρέπον νὰ διηγηθῶμεν καὶ μερικά θαυμάσια, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἠκολούθησαν, συνεργούσης τῆς θείας χάριτος διὰ μέσου τῆς θεομητορικῆς αὐτῆς Εἰκόνης. Ἐνα μὲν ἀκούοντες αὐτὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον, διότι ποιεῖ τοιαῦτα τεράσια, καὶ ὑπερφυῆ θαυμάσια, καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ὀγδοήτας καὶ ταλαιπώρους ἐν τοῖς ἐσχάτοις τοῦτοις χρόνοις, ὁποῦ μόνον τὸ ὄνομα ἔχομεν ὡς χριστιανοί, τὰ δὲ ἔργα μας δὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ τῶν ἀσεβῶν· ἄλλο δὲ, νὰ καταισχυνθοῦν τὰ ἀπόλυτα σιτόματα τῶν ἀθίων αἰρετικῶν, ὁποῦ ἀντιλέγουν καὶ φιλονικοῦν ἐναντίον τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἁγίας ἡμῶν πίστεως, (στοχαζόμενοι, διὰ ἂν διὰ μέσου μιᾶς Εἰκόνης ποιεῖ τοιαῦτα θαυμάσια ἡ Θεοτόκος καὶ Κυρία τῶν Χριστιανῶν, πόσα ἄρα γε δι' αὐτῆς ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ γίνονται εἰς ἐκείνους τοὺς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐπικαλοῦνται μὲ ἀδίστακτον πίστιν ;) Λοιπὸν προσέχετε παρακαλῶ νὰ διηγηθῶμεν ὀλίγα τινά, διότι τὰ πολλὰ καὶ παλαιά, ἄλλα μὲν ἐσιώπησεν ἡ ἀρεῖα, ἄλλα δὲ διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν Ἀλβανιτῶν, ὅταν διέβησαν πρὸς αἰχμαλωσίαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ.

Ιον

Μίαν φορὰν ἀπὸ ἀμέλειαν τοῦ κανδηλωνάτου, ἀναφεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Μονῆς ταύτης τοῦ Προσποῦ χωρὶς νὰ καταλάβουν οἱ Πατέρες νὰ εὐγάλουν τίποτε ἀπὸ μίαν, ἀλλὰ οὐδὲ αὐτὴν τὴν ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Ὄταν δὲ εἶδαν καὶ ἐκατάλαβαν τὴν φωτιάν, πλέον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ εἰσέλθουν, διότι ἡ φωτιά περεκώκλωσεν ὅλον τὸν ναόν, οἱ δὲ πατέρες ἐκλαιον καὶ ὠδύροντο, καὶ τὸ περισσότερον ἐθρηνοῦσαν διὰ τὴν ἁγίαν Εἰκόνα καὶ τὴν βιβλιοθήκην· τόσον δὲ ἐκάηκεν ἡ Ἐκκλησία τοῦ καθολικοῦ ὥστε ὁποῦ δὲν ἔμεινεν εἰς αὐτὴν οὔτε ξύλον, οὔτε βιβλίον, οὔτε ἄλλο τίποτε, πλὴν πέτραις μόνον. Ὄταν δὲ ἔπαυσεν ἡ φωτιά (ὦ τοῦ θαύματος !), βλέπουν τὴν ἁγίαν Εἰκόνα καὶ ἔστεκεν ἐπάνω εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν τοῦ ἱωθέν αὐτῆς Παρεκκλησίου, χωρὶς νὰ βλαφθῇ τελείως ἀπὸ τὴν φωτιάν. Ὅθεν ἐδόξασαν τὸν Θεόν, καὶ τὴν Δέσποιναν Θεοτόκον, διότι ἐφύλαξεν ἀβλαβῆ τὴν ἁγίαν τῆς Εἰκόνα καὶ τὸ παρεκκλήσιόν της. Τὴν πυρκαϊάν δὲ ταύτην, τὴν μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἱερώτατον σὺν σπήλαιον,

τὸ ὁποῖον στέκεται κατὰ μαυρισμένον ἀπὸ τὴν φωτίαν ἕως σήμερον.
Ἀκούσατε δὲ καὶ ἕτερον θαυμάσιον.

2ον

Ἀνωθεν τοῦ κοιμητέ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἦτον μία πέτρα μεγαλωτάτη, κολλημένη ὡς ἓνα σῶμα μετὰ τὸ σπήλαιον, τὴν ὁποίαν ἐσκέπαζε, καὶ ἓνας μεγάλος κισσός, ποῦ ἦτο ἐκεῖ καὶ τὴν εἶχε περιπεπλεγμένην, ὥστερον δὲ, ὁ μὲν κισσὸς ἐκεῖνος ἐξηράνθη, ἡ δὲ πέτρα ἐκείνη ἐμείνε γυμνή. Μετὰ ταῦτα ἐγένεν ἓνος σεισμός, καὶ τότε ἀνοιξεν ἡ πέτρα ἐκείνη, καὶ ἐγένεν ἑτοιμος διὰ τὴν πύλιν, καὶ τὴν χάλασιν ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν. Βλέποντες δὲ οἱ Πατέρες τῆς Μονῆς τὸν τοιοῦτον κίνδυνον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὴ δυνάμενοι ἄλλο τι ποιῆσαι, ἔψαλλον μίαν παράκλησιν εἰς τὴν Παναγίαν μετὰ πίστιν καὶ ζήσιν καρδίας, καὶ ἔτσι ἔρριψαν ὅλην τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ἐκοιμήθησαν· τὸ δὲ ταχὺ (ὦ τῶν θαυμασίων σου Δέσποινε!) ὤρῳσι τὴν πέτραν ἐκείνην ἐρριμμένην κάτωθεν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνθα εἰσὶν οἱ τάφοι τῶν Ἱερομονάχων, χωρὶς τὴν ἐγγίξῃ τελείως εἰς τὸν ναόν, καὶ οὕτως ἐδόξασαν τὸν Θεόν, καὶ τὴν πανάχραντον Θεοτόκον· ὁ δὲ τόπος ἐκεῖνος τοῦ σπηλαίου ὁποῦ εἶχε τὴν πέτραν, μόνος τοῦ φωνάζει καὶ κηρύττει τὸ θαῦμα τοῦτο εἰς τοὺς ὀρώντας ἕως τὴν σήμερον (τὰ δύο ταῦτα θαυμάσια εἶναι παλαιότατα· ἀνεκαινίσθη δὲ τὸ πυρποληθὲν Καθολικὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐν 745—7095—ἢτοι τὸ 1587 κατὰ δὲ τὸ 1754 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, αὐθις ἀνεκαινίσθη ὑπὸ τοῦ Πελαγίου). Ἀλλ' ἄς ἐλθωμεν καὶ εἰς ἕτερον.

3ον

Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἓνα φοβερότατον χάος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται κάτωθεν εἰς ἓναν βαθύτατον λάκκον, ὁποῦ διαβαίνει ἐκεῖ πλησίον τῆς Μονῆς· εἰς αὐτὸ δὲ τὸ χάος, ὅχι μόνον τὴν πύλιν τινὰς δὲν μένει πλέον εἰς αὐτὸν οὔτε σῶμα, οὔτε πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὴν πλησιάζει καὶ τὴν στοχασθῇ μόνον τὰ κάτωθεν δὲν ὁποφέρει τὸν φόβον, καὶ φεύγει ὀπίσω ὅλως ἐντρομος.

Μίαν φορὰν γοῦν, κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ γίνεται Σύνοξις τῆς αὐτῆς Μονῆς, ἔτυχε τὴν στέκῃ ἐκεῖ πλησίον μία γυναῖκα ἐνὸς ἱερέως, ἣτις ἐβαστοῦσε καὶ ἓνα μικρὸν τῆς βρέφος εἰς τὰς χεῖρας· ἀπὸ δὲ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐμποδισθεῖσα, ἐγκρεμνίσθη εἰς ἐκεῖνο τὸ θανατηφόρον χάος ὁμοῦ μετὰ τὸ βρέφος, καὶ ἐκατήντησεν ἕως κάτω εἰς τὸν λάκκον. Ὡς εἶδε δὲ ὁ λαὸς τοῦτο, ἅπαντες ἐλυπήθησαν, ἔπειτα ἔτρεξαν ἀπὸ ἄλλο μέρος οἱ συγγενεῖς τῆς γυναικὸς, καὶ ἓνας ἱερομόναχος, διὰ τὴν εὐρουν καὶ τὰ λείψανα τῆς τε γυναικὸς καὶ τοῦ

παιδίου, νά τά κηδεύσουν—ὡς ἔπρεπεν Ἀλλά (εὐχοριστοῦμεν σοι Θεοτόκε), ὡς ἦλθαν ἔως τόν λάκκον (ὡ τοῦ θαύματος) ὀρώσι τήν νομιζομένην τεθνηκυῖαν γυναῖκα, καί ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν ἔχουσα εἰς τὸ βυζιον τῆς τὸ μικρόν αὐτῆς βρέφος, χωρίς νά βλαφθῇ οὔτε αὐτή, οὔτε τὸ αὐτῆς βρέφος· καί παραλαβόντες οὕτην ἦλθον ἐπάνω εἰς τήν Μονήν· ἐρωτωμένη δέ πῶς ἐφυλάχθη ἀβλαβῆς, ἔλεγεν· «Ὡς ἔπεσα κάτω εἰς τόν ἐγκρεμνόν, ἄλλο δέν ἐπρόφθασα νά εἰπῶ, πάρεξ τοῦτο· «Παναγία μου Προνοσιώτισσα βοήθησόν μοι»· καί εἰς· «ἡ κυρία Θεοτόκος μέ ἐφύλαξε καθὼς βλέπετε καί ἐμένα καί τὸ παιδάκι μου».

Ὁ δέ λαός ἐδόξασε τήν Δέσποινα Θεοτόκον, καί ἅπαντες ἔλεγον ἀληθινά μεγάλη εἶναι ἡ χάρις τῆς Προνοσιώτισσης· τῶρα εἶδαμεν ὀφθαλμοφανῶς τὰ ὅσα εἰχομεν ἐξ ἀκοῆς. Ὅθεν ἔγινε χαρά μεγάλη διὰ τὸ παρόν θαῦμα εἰς ὅλον τόν λαόν τήν ἡμέραν ἐκείνην, τόσον, ὅπου καί αὐτοί οἱ ἀσεβεῖς, οἱ ὅποιοι εὐρέθησαν ἐκεῖ, ἐτρόμαξαν. Τοῦτο λοιπόν τὸ μέγιστον θαῦμα κηρύττεται ἀπὸ τοὺς αὐτόπτας ἔως τῆς σήμερον· καί περί τούτου ἀρκεῖ τοσαῦτα, προσέχετε ὁμῶς καί εἰς ἕτερον.

4ον

Ὁ ζηλωτῆς τοῦ ἱεροῦ τούτου Μοναστηρίου, παπᾶ· Πελάγιος ὁ Καυσοκαλυβίτης, ἠβουλῆθη νά βάλῃ νερόν νά εὐρίσκεται μέσα εἰς τήν Μονήν, πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀδελφῶν. Ὅθεν ἔβαλε σκοπὸν νά κάμῃ μίαν στέρναν ἔμπροσθεν τοῦ νάρθηκος τῆς Ἐκκλησίας, καί εἰς ἐκείνην νά φέρῃ μέ τέχνην ἕνα ὀλίγον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον πηγαίνει ἔξωθεν τῆς πόρτας καί διότι ἦταν ὀλίγον καί ἐκεῖνο κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους, διὰ τοῦτο νά βάλῃ κανέλαν εἰς τήν στέρναν, νά τὸ συνάζῃ ἐκεῖ, διὰ νά ὑπηρετοῦνται οἱ ἀδελφοί, ὅταν θέλουν, καί πάλιν νά τὸ σφαλοῦν. Μὲ τοιοῦτον λοιπὸν σκοπὸν, ἔβαλε μαστόρους καί ἐδοῦλεuan μέ μεγάλους κόπους τήν σκληρὰν ἐκείνην καί στερεὰν πέτραν (διότι τόπον μέ χῶμα δέν ἔχει, ἀλλὰ εἶναι ὁλος ὁ τόπος πετρώδης).

Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκάθηνσαν οἱ μαστόροι ἐκεῖνοι ἐκεῖ πλησίον ὅπου ἐδοῦλεuan τήν στέρναν, διὰ νά φάγουν ψωμί· πρῶτος δὲ τούτων ἦτον ὁ ἐξ Ἀλβανιτίας Μαστρονᾶνος. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ἔτρωγαν, λέγει ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου, μέ ἐπόνεσαν τὰ χεῖρά σήμερον κτυπώντας τήν πέτραν· ὁ ἄλλος ἔλεγεν, ἐμένα ἐμάτωσαν. Ἐνα δὲ παιδίον, μαθητῆς αὐτῶν, λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ σήμερον ἐκεῖ, ὅπου ἐκοιμούμουν, ἦλθε μία γυναῖκα καί μοῦ εἶπεν, ὅτι εἰς τὸ δεξιὸν μέρος νά κτυπήσετε, καί ἐκεῖ θέλει ἔβγῃ νερόν· καί πλέον δέν κοπιάζετε ὅστε·

ρον· οἱ δὲ ἐπεριγελοῦσαν τὸ παιδίον λέγοντες· πολλά βλέπεις ἐσὺ εἰς τὸν ὕπνον σου, ἀλλὰ δὲν γίνονται διὰ τὴν ἐξυπνήσῃς, καὶ ἄλλα ὁμοία· τὸ δὲ παιδίον ὡς ἐντρεπόμενον αὐτῶν τὰ λόγια, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν τράπεζαν πρὶν νὰ σηκωθοῦν αὐτοί, καὶ κατέβη νὸ σκάπηρ ὡς πρότερον. Ἐκεῖ δὲ ὥσ' ἔτυχε καὶ ἐκτύπησε εἰς τὸ δεξιὸν ἐκεῖνο μέρος εὐθὺς (ὡ τοῦ θαύματος) ἐβγήκε νερὸν γλυκύτατον, καὶ τρέχει ἕως τὴν σήμερον. Ὅθεν βλέποντες τὸ τοιοῦτον θαῦμα, ἅπαντες ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, καὶ ἐτζί ἔκαμαν τὴν ἔσω βρύσιν, καθὼς φαίνεται, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ὠφελεῖ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ θερμασίαν διὰ τὸ πέρνου με εὐλάβειαν.

Ἐκολούθησε δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο κατὰ τοὺς 1764, Ἰουλίου 29, ἡμέρα ε', ὥρα γ' τῆς ἡμέρας.

5ον

Τὸν αὐτὸν δὲ καιρὸν ἕνας νέος, υἱὸς πλουσίου τινὸς ἐκ χώρας Μεσολογγίου ἐδαιμονίζετο, τὸν ὁποῖον ἔφεραν οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον νὰ ἰατρευθῇ, ἔπειτα νὰ μείνῃ εἰς τὸ Μοναστήριον νὰ γένη καλόγηρος. Τοιοῦτον δὲ φοβερόν δαιμόνιον εἶχεν ὥστε μὲ τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος ὠμιλοῦσεν αὐτὸ ἔσωθεν, καὶ πολλάκις ἐφάνέρωνεν εἰς τοὺς παρόντας τὰ μακρὰ καὶ ἀπόντα. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἐβουλήθησαν οἱ πατέρες τῆς Μονῆς νὰ στείλουν εἰς τὸν σοφώτατον Ἀναστάσιον Γόρδιον, νὰ τὸν ἐρωτήσουν, νὰ ἰδοῦν τί τοὺς συμβουλεύει περὶ τοῦτου. Ὅθεν ἕνας νέος, Δημήτριος ὀνόματι· ὁ Δημήτριος οὗτος, ἦτον ἀδελφὸς κατὰ σάρκα τοῦ μετὰ τὸν Πελάγιον ἡγουμενεύσαντος μακαρίτου παπᾶ Ἰωάν. τοῦ διὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ἰγνατίου μετονομασθέντος ὕστερον, ὡς φίλος τοῦ πατρὸς τούτου τοῦ πάσχοντος, ἐπῆγε μόνος του εἰς τὸν Γόρδιον νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ὁ δὲ σοφώτατος ἐκεῖνος καὶ τρῶντι διδάσκαλος, ἀπεκρίθη Εὐαγγελικῶς εἰς αὐτόν, καὶ εἶπε μὲ πρῶτον λόγον· «Τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ» Ὡς δὲ ἐγύρισεν ὁ ρηθεὶς Δημήτριος ὀπίσω, πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Μονήν, ἐβγήκεν ὁ δαιμονιζόμενος ἀπὸ τὸ Κελλίον τῶν ἀσθενῶν, καὶ λέγει εἰς τοὺς πατέρας· «ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἐστείλατε νὰ ἐρωτήσῃ διὰ ἔμένα, κάτω εἰς τὸν ποταμὸν εἶναι ὁπου ἔρχεται καὶ ἐβγάτε νὰ τὸν ἐρωτήσετε νὰ ἰδῇτε τί τοῦ εἶπεν ἐκεῖνος ὁ χαῖρένός διὰ λόγου μου». Αὐτὰ ἔλεγε τὸ δαιμόνιον. Μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἦλθε καὶ ὁ Δημήτριος, οἱ δὲ ἀδελφεοὶ ἠπόρησαν εἰς τὸ τοιοῦτον. Μετὰ ταῦτα ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ διδασκάλου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, κατὰ τὸν Εὐαγγελικὸν λόγον· καὶ πρῶτον μὲν ἔβαλαν δαίταν εἰς τὸν πάσχοντα τὴν παθοκτόνον καὶ δαιμονοκτόνον

νηστειάν, καὶ τοῦ ἐδίδαν κάθε τρεῖς ἡμέρας ὀλίγον ψωμί καὶ νερόν, καὶ οὐδέν ἄλλο, ἕως οὗτου ἐφθάρη δλον τὸ πρῶτον κάλλος τοῦ σώματός του. Ἐπειτα τὸν ἐπρόσταξαν διὰ ἑλχὲ ὀλίγον τὸν νοῦν του νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον. Ἐν ἀδιστακτῷ καρδίᾳ καὶ πίστει, ποιοῦντες καὶ αὐτοὶ παρακλήσεις ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ κατὰ δύναμιν. Ὅθεν εἰς ὀλίγον καιρὸν, χάριτι τῆς Θεοτόκου ἡλευθερώθη τελείως ἀπὸ ἑνα τοιοῦτον δαιμόνιον, τόσον ὅπου ἔγεινεν ἕνας φρονιμώτατος καὶ στοχαστικώτατος ἄνθρωπος. Ὑστερον ὁμως δὲν ἠθέλησε νὰ φυλάξῃ τὴν ὑπόσχεσιν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του, νὰ ὑπανδρευθῇ. Ὅθεν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἔκαμιν ἀφ' ἑσπέρας ἕτοιμα τὰ ροῦχα του, καὶ δύο μουλάρια, διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πουργόν. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην τὸν ἐπίασεν ἑῷ δεινὸν κόφιμον τῆς καρδιάς, καὶ ἕως τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του παρέδωσε τὴν ψυχὴν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἄλλην πατρίδα, τὴν αἰεὶ διαμένουσιν (οἷς κρίμασιν Κύριος μόνον οἶδεν)· ἡμεῖς δὲ ὡς διηγηθῶμεν καὶ ἕτερον θαῦμα.

6ον

Εἰς τὰ μέρη τοῦ Ἀποκούρου τινὲς λησται, ἐπῆραν ἕνα αἰχμάλωτον, Ἰωάννην ὀνόματι. Ὅταν δὲ τὸν ἐπῆγαν εἰς τόπον μακρὸν καὶ ἀτόκρυφον, ἤρχισαν νὰ τυραννοῦν, καθὼς οἱ παλαιοὶ ἱκεῖνοι εἰδωλολάτραι τοὺς χριστιανούς, ζητοῦντες ἀπὸ αὐτὸν γρόσια καὶ φλωρία. Ὁ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· παρακαλῶ σας ὦ ἀδελφία μου, φθάνουσιν ὅσα πάσχομεν ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀλλοπίστους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔτρεπεν ἑσεῖς μάλιστα νὰ μᾶς φυλάγετε καθότι εἰσθε καὶ σεῖς χριστιανοί, καὶ εἴμεθα εἰς μίαν κολυμβήθραν βαπτισμένοι· παρακαλῶ σας, λέγω, λυπηθῆτέ με τὸν ταλαίπωρον δι' ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας τῆς Προυσιώτισσας, διότι ἐγὼ δὲν ἔχω πλοῦτον καὶ γρόσια, καθὼς ἑσεῖς λέγετε· εἰδὲ καὶ σὰς εἶπε κανένας, διὲ ἔχω ἐγὼ βίον καὶ πλοῦτον, ἐκεῖνος βίβαια φαίνεται πῶς μὲ ἔχθραν ὠμίλησε κατ' ἐμοῦ. Τοιαῦτα ἔλεγεν ὁ αἰχμάλωτος. Οἱ δὲ κλέπται ἔλεγον αὐτῷ· ἡμεῖς Χριστὸν καὶ Παναγίαν εἰδὼ εἰς τὰ βουνὰ δὲν ἤξεύρομεν, μόνον φέρε τὴν ἐξαγοράν τὰ ὀκτακόσια γρόσια διὰ νὰ γλυτώσῃς τὴν ζωὴν σου· διότι ἡμεῖς ἔχομεν ὄρκον, καὶ χωρὶς γρόσια τὸν σκλάβον δὲν ἀπολύομεν. Ὁ δὲ πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· ἔχω ἕνα ἄλογον, τὸ ὁποῖον ἢ πάρετέ το ἢ σὰς εἰδὼ ὁμολογίαν πῶς σὰς χρεωστῶ ἑκατὸν γρόσια ἕως νὰ τὸ πωλήσῃς νὰ σὰς τὰ δώσω, καὶ ἀρῆσατέ με παρακαλῶ. Οἱ δὲ, ὡς θηρία ἀγρία, χωρὶς νὰ τοῦ ἀποκριθοῦν εἰς τοῦτο, ἐπρόσταξεν ὁ πρῶτος εὐθύς, καὶ ἔδεσαν αὐτὸν ὀπισθάγκωνα εἰς ἕνα ἑλατον ὅπου ἦτον ἐκεῖ. Τὴν νύκτα

ἐκείνην δὲν ἀπεκοιμήθη τελείως, ἀλλὰ ἐπαρακαλοῦσε τὴν Παναγίαν Προυσιώτισσαν νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Κοντὰ δὲ εἰς τὴν αὐγὴν ἀπεκοιμήθη ὀλίγον, καὶ ἐκεῖ βλέπει μίαν γυναῖκα καὶ τοῦ λέγει. Σηκώσου ἄνθρωπε, τί κάθου; ὁ δὲ ἐξύπνησεν εὐθὺς καὶ βλέπει, ὅτι ἦτον λυτὸς ἀπὸ τὰ σχοινία, οἱ δὲ κλέπται μερικοὶ μὲν ἐλείπον ἀπὸ ἐκεῖ, μερικοὶ δὲ ἐκοιμῶντο. Ὅθεν φεύγει ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐφθασεν εἰς τὸν γέροντα παππᾶ Πελάγιον καὶ ἐδιηγήθη εἰς αὐτὸν ἅπαντα, καὶ πῶς ἡ Κυρία Θεοτόκος τὸν ἐλευθέρωσεν. Οἱ δὲ κλέπται ἐκεῖνοι εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐσκοτώθησαν ὅλοι ἀπὸ τοὺς φύλακας, καὶ ἔτσι ἔχασαν καὶ τὴν μίαν ζωὴν, καὶ τὴν ἄλλην διὰ τὴν ἀσπλαχνίαν, ὅπου ἔδειξαν, καὶ διὰ τὴν ἀρνησιν ὅπου ἔκαμαν. Ἡμεῖς δὲ εἰς ἕτερον θαῦμα ὧς ἐπανεέλθωμεν.

7ον

Μιάς γυναικὸς ἐκ τοῦ Μικροῦ Χωρίου ὀνόματι Χάϊδως, ἔτυχε καὶ ἐπάρθῃ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ ἐν ὁσῷ μὲν ἦτον ὁ ἥλιος τὴν ἡμέραν ἐβλεπεν ὀλίγον, ἀπερνώντας δὲ τὸ θειλινὸν δὲν ἐβλεπε παντελῶς· καὶ ἂν κατὰ τύχην εὐρίσκετο ἔξω εἰς κανένα μέρος, ἦτον ἀνάγκη νὰ τὴν φέρουν χειραγωγουμένην εἰς τὸν οἶκόν της. Ὅθεν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἦτοι κατὰ τοὺς 1786, Νοεμβρίου 18, ἔτυχε νὰ εἶναι ἡ γυνὴ αὕτη εἰς ἓνα της χωράφιον, ἐνθα ὁ τόπος λέγεται Κερασσία, καὶ ἐκεῖ, ὡσάν ἦλθεν ἡ ὥρα πρὸς τὰς ὀκτῶ τῆς ἡμέρας πλέον δὲν ἐβλεπεν οὔτε οὐρανόν, οὔτε γῆν, ἀλλὰ οὔτε ἀνθρώπους ὅπου ἦτογ ἐκεῖ. Ὅθεν τὴν ἐπῆρεν ἓνα παιδίον ἀπὸ τὰς χεῖρας νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν οἶκόν της· ἐν δὲ τῇ ὁδῷ προσέκρουον οἱ πόδες αὐτῆς εἰς τοὺς λίθους, καὶ πολλάκις ἐπεφτε προύμητα. Λοιπὸν ἔκλεγε μὲ μεγάλους ἀνεστεναγμούς, ὥς ὁ ποτε ἐκεῖνος τυφλὸς τοῦ Εὐαγγελίου, τόσον, ὥστε καὶ τὸ παιδάριον ἐκεῖνο πολὺ τὴν ἐλυπήθη καὶ ἐδάκρυεν. Ἐκεῖ δὲ εἰς ἓνα μέρος, δτου ἐκάθησαν νὰ ξεκουρασθοῦν, λέγει ἡ πάσχουσα μὲ μίαν λυπηρὰν φωνήν: «Κυρία μου καὶ Δέσποινα Θεοτόκε, Βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, παρακαλῶ σε δὸς μοι τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ ἀξίωσόν με νὰ ἔλθω νὰ ἰδῶ καὶ νὰ προσκυνῶσω τὴν ἁγίαν σου Εἰκόνα τὴν Προυσιώτισσαν. Καὶ (ὦ τοῦ θαύματος!) ὡσάν εἶπε τὸν λόγον, εὐθὺς λέγει τοῦ παιδός, τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ τὴν ὁδηγῇ ὡς πρότερον· ἄφες με, ἄφες με τέκνον μου, διότι ἐγὼ τώρα βλέπω καλῶτατα. Καὶ ἔτσι ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν της χωρὶς νὰ τὴν ὁδηγῇ τινάς, δοξάζουσα καὶ εὐλογοῦσα τὸν Θεόν, καὶ τὴν πανάχραντον Θεοτόκον.

8ον.

Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐνθα προείπομεν, δπου ἤκουσε τὴν φωνήν

ὁ εὐλογημένος ἐκεῖνος ἄρχων, ὅπου εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἀγίαν Εἰκόνα, ὁ ὄντως ζηλωτὴς τῆς ὀρθοδοξίας, ἀνάμεσα εἰς δύο ἄβατα βουνά, ὅπου διαβαίνει ὁ ποταμός, καὶ πλησίον ὁ δρόμος, πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, εἰς ὅψος ἰκάνον, εἶναι ἔναι, ἀχειροποίητος τὸς τύπος ὡς τῆς Θεοτόκου, σχεδιασμένος εἰς μίαν μεγάλην ριζομαίαν ἐξ ὠπετραν, διὰ τὸν ὁποῖον πολλοὶ μὲν, πολλὰ λέγουσιν. Ὅτι δὲν εἶναι ἀχειροποίητος, ὅχι μόνον οἱ χριστιανοὶ τὸ ὁμολογοῦσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἄσεβεῖς καὶ ἄθεοι, διότι πείθει τὸν καθένα αὐτὴ ἡ αἰσθησις· πλὴν δὲν εἶναι ζωγραφία μὲ χρώματα, ἀλλὰ μόνον σχέδιον φαίνεται μὲ κάποια μελανώματα, ὡσάν φυσικὰ τῆς αὐτῆς πέτρας.

Εἶναι δὲ ἀπαράλλακτον τὸ σχέδιον τοῦτο ὡσάν ἐκείνην τὴν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ὅπου ὀνομάζομεν τοῦ Κόκκου, γύρωθεν δὲ αὐτῆς φαίνονται καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα σχέδια, ὡς τάγματα Ἀγγέλων. Συνήθειαν λοιπὸν ἔχουν οἱ χριστιανοὶ, ὅταν διαβαίνουν ἐκεῖθεν ὑποκάτω, προσκυνοῦν ἕως ἐδόφους τῆς γῆς μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ ὀνομάζουν τὸν τόπον τὸ πῶμα τῆς Προυσιωτίσσης, μ' ὅλον ὅπου τῆς Προυσιωτίσσης ἡ θεία Εἰκὼν ἔχει τὸ σχῆμα ὅπου ὀνομάζομεν Θεοτοκάριον, τοῦτο δὲ ἔχει τὸ σχῆμα τῆς τοῦ Κόκκου Εἰκόνης, ὡς εἴπομεν.

Ἄς ἰδῶμεν ὁμῶς καὶ τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα γίνονται καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Τύπου ἐπ' ὀνόματι τῆς Προυσιωτίσσης. Μίαν φορὰν εἴτιχε νὰ διαβαίνουν ἐκεῖ τινὲς Τοῦρκοι Ἀλβανῖται, οἵτινες εἶχον μαζί τοὺς καὶ μερικοὺς χριστιανοὺς. Ἐρχόμενοι δὲ ἕως αὐτοῦ ὅπου εἶναι ὁ ρηθεὶς Τύπος, καθὼς ἐπήγαινον ἔμπροσθεν τῶν μουσλίων οἱ χριστιανοὶ ἐστάθησαν καὶ ἐπροσκύνησαν, τὸ ὄνομα τῆς Κυρίας Θεοτόκου ἐπικαλούμενοι, καθὼς εἶχον συνήθειαν· ἕνας δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐκείνων, ὀνόματι Μάλιος, τὸ δὲ αὐτοῦ ἐπίθετον Κούδας (Κούδασις λέγεται ἓνα χωρίον τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τοῦ ὅπου ἦτον καὶ οὗτος ὁ βλάσφημος, διὰ τοῦτο εἶχε καὶ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν) καθὼς ἐχθρὸς τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, ὡσάν εἶδε τοὺς χριστιανοὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν ἱερὸν ἐκείνον τὸ πον, τοῦ ἐκακοφάνη· καὶ ὅχι μόνον αὐτοὺς ὕβρισεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Θεοτόκον μεγάλως ἐβλάσφημησεν. Ὅθεν εὐθὺς ἤϊρεν αὐτὸν ἡ θεία δίκη, καὶ ὡς καθὼς εἶπε τὸν λόγον, νὰ καὶ ἔρχεται ἀοράτως μία πέτρα μικρὴ ὡς κορύδιον, καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἀπέρρηξε τὴν μισράν τοῦ φυχῆν.

Τοῦτο τὸ θαῦμα ἰδόντες οἱ παρευρεθέντες, ἐξέστησαν, καὶ οἱ μὲν ὁμόπιστοι καὶ σύντροφοι τοῦ ἀποθανόντος βλάσφημου ἐτρόμαξαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐδόξασαν τὴν Κυρίαν

Θεοτόκον, καὶ τὸ θαῦμα κηρύττουσι μεγαλοφώνως μέχρι τὴν σήμερον, εἰς τὸ ὅποιον ἦτον παρὼν καὶ ὁ προειρημένος Δημήτριος. Ἀλλ' ἀκούσατε καὶ ἕτερον πλεον μεγαλύτερον.

9ον.

Τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἐρχόμενος ἕως εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου εἶναι ὁ τόπος νὰ περάσῃ διὰ τὸ Βροχώριον ἕνας Ἑβραῖος, ἰδοὺ καὶ περικυκλῶνεται ἀπὸ ἑνα φόβον, καὶ ἐν τῷ ὅμῳ ἀκούει καὶ μίαν ἀόρατον φωνήν, ἣτις ἔλεγεν αὐτῷ Θεοκτόνε, Θεοκτόνε!

Ὁμοῦ δὲ βλέπει καὶ πέφτουν καὶ πέτραις ἄνωθεν διὰ νὰ τὸν κτύπησούν, ταῖς ὁποῖαις ἐβλεπε καὶ ἐξέκοβαν μοναχαῖς των ἀπὸ τὸν βράχον ἐκεῖνον. Ὁ δὲ ἐντρομος γινόμενος, λέγει ἐν ἑαυτῷ ἐπειδὴ καὶ τοιοῦτος εἶμαι, ἀποφασίζω ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ βαπτισθῶ καὶ νὰ μετανοήσω. Καὶ οὕτω λοιπὸν ἠλευθερώθη τοῦ κινδύνου.

Ματὰ δὲ ταῦτα ἦλθεν εἰς Βραχώριον, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐφυγε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μωρέα καὶ ἐβαπτίσθη· ἔπειτα ἐφυγεν ἐκ τοῦ Μωρέως καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἔγεινε μοναχὸς εἰς τὴν μεγίστην Λαύραν μετονομασθεὶς Ἰωσήφ, ὃν καὶ ἡμεῖς εἶδομεν, καὶ μοναχὸς του μᾶς ὡμολόγησε τὸ ἄνωθεν θαῦμα, ὅπου τὸν ἠκολούθησε καὶ ἐβαπτίσθη. Προσέχετε δὲ καὶ εἰς ἕτερον θαῦμα τῆς Προουσιωτικῆς.

10ον.

Ἐνας καραβοκύρης ταξειδεύοντας μὲ τὸ καράβι του εἰς τὴν θάλασσαν, ἔτυχεν εἰς ἕνα μέρος, καὶ ἐκάθησε τὸ καράβι εἰς μίαν ξέραν, καὶ μὲ τονά ἦταν ὁ καιρὸς ἀχσυνός, ἐκινδύνευεν εἰς ὀλίγην ὥραν καὶ τὸ καράβι νὰ συντριβῇ καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλοι νὰ πνιγοῦν.

Ὅθεν ἐκλαίον ὅλοι καὶ ὠδύροντο εἰς τὴν συμφορὰν, ὅπου τοῦς ἦδρε διότι ἀπαντόχοιναν τὸν θάνατον. Ἐκεῖ δὲ ἔτυχεν ἕνα σὺντροφος τοῦ καραβιοῦ εὐλαβῆς, ὅστις ἦταν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι Νικόλαος ὀνόματι, ὁ ὁποῖος τρέχει παρευθὺς καὶ λέγει τοῦ καραβοκύρη, εἰάν δέν παρακαλέσῃς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον τὴν Προουσιωτικῆς, ὅπου ἡξεύρω ἐγὼ διὰ νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον, ὅλοι ἐδῶ ἔχωμεν νὰ ἀποθνήσκωμεν εἰς ὀλίγην ὥραν. Καὶ (ὁ τοῦ θαύματος) εὐθὺς, ὅπου ὁ καραβοκύρης ἐπεκαλέσθη καὶ ἐκραζεν τὴν βοήθειαν τὸ ὄνομα τῆς Κυρίας Θεοτόκου, ἐσηκώθη τὸ καράβι καὶ ἐκίνησεν, ἐν δὲ τῇ θαλάσῃ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Τοῦτο τὸ θαῦμα ὥς εἶδον ὅτε καραβοκύρης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐδόξασαν τὸ Θεόν, καὶ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, οἵτινες καὶ δῶρον ἔφερον ὑστερον ἐν χρυσοῦν μικρὸν κόσμιον, ἔχον σχῆμα καραβίου, πρὸς εὐχαριστίαν τοῦ θαύματος.

11ον

Ἐνα ἀνδρόγυιον ἐκ τῆς Λιτζᾶς Κωμοπόλεως εἶχε λυπὴν μεγαλωτάτην· διότι ὅσα παῖδια καὶ ἂν ἐγεννᾷσαν, ὅλα ἀπέθαιναν. Ὅθεν ὡς φρόνιμοι καὶ εὐλαβεῖς δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπάγουν εἰς μαγείας καὶ γοητείας, καθὼς πηγοῖνουν τινὲς μῶροι καὶ ἀνόητοι, καὶ παραδίδονται εἰς τὸν διάβολον χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν οἱ ταλαίπωροι. Οὗτοι λέγω δὲν ἔκαμαν ἐτζι, μ' ὅλον ὅπου πολλοὶ ἄλλοι τοὺς παρακίνησαν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ αὐτοὶ ὡς πιστοὶ χριστιανοὶ καὶ θεοσεβέστατοι ἔρριψαν ὅλην τοὺς τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον Προυσιώτισσαν, καὶ εἶπον, ὅπως ὀρίζει αὐτὴ ἡ Κυρία ἐτζι ὅς κάρη εἰς ἡμᾶς, ἡμεῖς ὅμως εὐχαριστοῦμεθα νὰ ἀποθάνωμεν χωρὶς κληρονόμον καὶ παῖδια, πᾶρεξ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ συνέδριον τοῦ διαβόλου. Ὅθεν ἡ Κυρία Θεοτόκος κατὰ τὴν πίστιν τῶν εὐλογημένων τούτων χριστιανῶν, ἔδωκε τὴν εὐλογίαν εἰς αὐτούς, καὶ πλέον δὲν ἐλυπήθησαν ὡς τὸ πρότερον· διότι τὰ μὲν παῖδια αὐτῶν ἐζοῦσαν εἰς τὸ ἐξῆς, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ ἐπήγαιναν τὸν καθ' ἑκάστον χρόνον καὶ εὐχαριστοῦσαν τὴν Πανάχραντον Θεοτόκον, καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο παρῆρσις ἐκήρυττον.

12ον

Μία γυνὴ ἐκ τῆς αὐτῆς κωμοπόλεως Καρπενησίου, Χρυσάφω τὸ ὄνομα, εἰς τὸν καιρὸν τῆς πανηγύρεως ἐκίνησε καὶ αὐτὴ μὲ ἄλλους πολλοὺς διὰ νὰ προσκυνήσουν τὴν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἔχουσα καὶ βρέφος μικρόν, Δημήτριος τὸ ὄνομα (ὅστις καὶ διδάσκαλος ἔπειτα ἐχρημάτισε τῆς ἐν Καρπενησίῳ Ἑλληνικῆς Σχολῆς, Παπαδημήτριος Χρυσάφης ὀνομαζόμενος) Φθάσασα λοιπὸν ἐκείθεν ἀπὸ τὸ Τύπωμα τῆς Θεοτόκου, ὅπου ἀναβαίνει ὁ δρόμος, καὶ εἶναι κρημνὸς μεγαλῶτατος, συνεργεῖα τοῦ μισυλάλου, ἐκύλισε τὸ ζῶον μὲ τὸ βρέφος καὶ ἔπεσε κάτω εἰς τὸν ποταμὸν τὸσον δὲ ὕψος εἶναι ἐκεῖ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ παρειαῖσιν τινάς. Ἡ μήτηρ λοιπὸν τοῦ παιδίου καὶ οἱ σὺν αὐτῇ, θρηνήσαντες γοερῶς ἐπανέστρεψαν τὸν δρόμον τοὺς διὰ νὰ κατεβῶν εἰς τὸν ποταμὸν, ἵσως καὶ εὐρωσιν ὀλίγον μέρος λειψάνου· καὶ καταβάντες, (βοβαὶ τῶν παραδόξων τερατουργημάτων σου Δέσποινα) εὗρον τὸ τε ζῶον ὕγιές, καὶ τὸ βρέφος ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ καθήμενον, καὶ παίζον. Ἐφριξον λοιπὸν οἱ ὄρῶντες τὸ τοιοῦτον, καὶ ἐδόξασαν τὴν Πανυπέραγνον Δέσποιναν.

13ον

Εἰς τὴν αὐτὴν κωμόπολιν τοῦ Καρπενησίου ἦτον τις Ἱερέας, τὸ ὄνομα Δημήτριος, Οἰκονόμος τὸ ὀφφίκιον, ἀνὴρ φιλόρετος καὶ πολ-

λαῖς χάρισιν ἐστολισμένος. οὗτος εἶχε μίαν θυγατέρα, Αἰκατερίνην ὀνόματι. ἥτις οὐκ οἶδα πῶς ἔχασεν ἡ δυστυχὴς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της· τὴν ὁποῖαν βλέπων ὁ φιλόπαις πατήρ οὕτως ἐλεεινῶς ἔχουσαν, τὴν ἔστειλε μετὰ πίστεως διὰ τὴν προσκυνήσῃ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον Προουσιώτισσαν πρὸς θεραπείαν τοῦ πάθους της· καὶ ἄμφω ὁποῦ ἡσπάσατο τὴν ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου μετὰ πίστιν θερμὴν καὶ δάκρυα (ὦ τῆς ταχείας σου ἀντιλήψεως Ὑπέραγνε Δέσποινα) παρευθὺς ἔλαβε τὴν ὕγειαν της τελειώτατα, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὸν οἶκόν της μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ὕμνοῦσα καὶ δοξάζουσα τὴν ταχείαν καὶ ἁμισθὸν θεραπεύτριαν.

14ον

Κοντὰ εἰς τὸ Καρπενήσιον εἶναι μία μικρὰ χώρα Μουζήλου ὀνόματι, εἰς τὴν ὁποῖον εὐρίσκετο ἕνας ἱερεὺς, Γεώργιος τὸ ὄνομα, ὁστις ἀπελθὼν εἰς Ξενιτεῖαν, καὶ ἐπιστρέφοντας εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ πλοῖον, κατὰ τοῦτος 1787, ἀπὸ φουρτοῦναν μεγάλην, ἔπεσεν ὁ δυστυχὴς εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην, ἄλλο δὲν ἐπρόφθασε νὰ εἰπῇ, παρὰ «Δέσποινα Προουσιώτισσα, σῶσόν με τὸν ταλαίπωρον». Καὶ ταῦτα φωνήσας, ἐβυθίσθη εἰς τὰ κατώτατα τῆς θαλάσσης (ἀλλ' ὦ τῶν θαυμασίων σου Δέσποινα Θεοτόκε, προφθάνεις γὰρ ταχύτατα ἐν γῇ, καὶ ἐν θαλάσῃ) ἔξαφνα καὶ παρ' ἐλπίδα πᾶσαν, πάλιν εὐρέθη ἔσω εἰς τὸ πλοῖον, χωρὶς νὰ καταλάβῃ οὐδὲ πρότερός τὸν τρόπον· ὅστις καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς παραδόξου ταύτης ἐλευθερίας τοῦ ἔφερεν εἰς τὴν Μονὴν δύο βώδια ὡς δῶρον τῆς Θεοτόκου διακηρύττων τοῖς πᾶσι μεγάλη τῇ φωνῇ, τὸ ἔκγονο τοῦτο θαῦμα.

15ον

Ἀκούσατε δὲ καὶ ἕτερον θαυμάσιον, οὐχ' ἥτιον κατώτερον τῶν ἄλλων, ὅπου κατὰ 1788 Αὐγούστου 18 εἰδείξεν εἰς ἕνα ἄσεβη αὐτὴ ἡ Κυρία Θεοτόκος, διὰ νὰ καταλάβουν, ὡς φαίνεται, ἅπαντες τὰ μεγαλεῖα της, οὐ μόνον οἱ εὐσεβεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἄσεβεῖς. Ἀποσταλεῖς παρὰ τῆς ἐξουσίας ἄσεβῆς τις Μοχμοὺτ Γαρβίκης τὸ ὄνομα ἦλθεν εἰς τὴν Μονὴν πρὸς φύλαξιν, καὶ ζητήσας κονάκι, τοῦ ἡτοιμάσαν ἀντίπερα εἰς τὸ Κοιμητήριον, καὶ μετὰ τὸ νὰ ἦτον ὁ καιρὸς καλοκαίρι ἐκοιμάτο ἔξω μετὰ τινος ἄλλου, καὶ ἐκεῖ κοιμώμενος κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐξύπνησε, καὶ βλέπει ὀφθαλμοφα-ῶς (ὦ ξένου θεάματος) ἕνα στόλον πύρινον ἀπὸ τὸν κουμπέν τοῦ Καθολικοῦ, ὁποῦ ἔφθανεν ἕως τὸν οὐρανόν, εἰς ὃ καὶ ἔφριξε μεγάλως καὶ μέχρι σήμερον ἐτιζών, τοῖς πᾶσι διακηρύττει. Παρόμοιον τοῦτο τὸ θαῦμα με

ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐδειξεν ἡ Κυρία Θεοτόκος εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς ἀγίας τῆς Εἰκόνης, ἵνα δείξῃ ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἐνεργοῦσα τὰ τοιαῦτα παράδοξα, καὶ ἵνα βλέποντες καὶ οἱ ἀσεβεῖς μὴ ἐπηρεάζωσι τὸ θεῖόν τῆς οἰκητήριον, ἀλλὰ μάλιστα φρίττοντες καὶ εὐλαβοῦμενοι νὰ τὸ διατηρῶσι.

16ον

Ἐνας χριστιανὸς ἀπὸ τὸ Ζητούνιον, Δῆμος τὸ ὄνομά του, εἶχε μίαν θυγατέρα Ἑλένην ὀνόματι, ἣ ὁποία ἐσεληνιάζετο ἀπὸ χαλεπὸν δαιμόνιον. Ἀκούσας δὲ ὁ πατήρ αὐτῆς περὶ τῶν μεγίστων θαυμάτων τῆς Π ρ ο υ σ ι ω τ ί σ σ η ς Θεοτόκου, ἐπῆρε τὴν αὐτοῦ θυγατέρα καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν Μονὴν αὐτῆς τῆς Θεοτόκου διὰ νὰ ἰατρευθῇ. Ὅθεν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἡ μὲν νεανὺς χάριτι τῆς Θεοτόκου ἔλαβε τὴν θεραπείαν τῆς, καὶ ἠλευθερώθη τοῦ δαίμονος, ὁ δὲ ρηθεὶς Δῆμος, ὁ ταύτης πατήρ, ἐπῆρε δύο ἄλογα ὁποῦ εἶχε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Θεοτόκου μὲ σκοπὸν, τὸ μὲν ἓνα ἄλογον νὰ ἀφιερῶσιν εἰς τὴν Μονὴν πρὸς εὐχαριστίαν τῆς θεραπείας τῆς θυγατρὸς του· τὸ δὲ ἕτερον, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτὸς ὀπίσω εἰς τὸν οἶκόν του. Ἐρχόμενος δὲ εἰς τὴν Μονὴν, ἀλλάξε τὸν πρῶτον θεῖον σκοπὸν καὶ ἠβουλήθη νὰ πάρῃ ὀπίσω πάλιν καὶ τὰ δύο ἄλογα. Ὅθεν ἀκούσατε τί παθαίνει διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ ἀχαριστίαν του. Πλησίον εἰς ἐκεῖνο τὸ χῶρος, ὁποῦ ἐπροείπομεν, πρὸς τὸ ὀπισθεν μέρος εἶχε δεμένα τὰ δύο ἄλογα, καὶ ὥσάν ἐπῆγεν ἐκεῖ νὰ τὰ ὀπηρετήσῃ, ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο κάτω εἰς γκρεμνὸν ὁμοῦ μὲ τὸ ἄλογον, ὁποῦ ἔταξε πρότερον, καὶ πάλιν τὸ ἐμεταγνώμηνεν. Ὅθεν θαύμα ἠκολούθησε τῷ θαύματι, διότι τὸ μὲν ἄλογον παρευθὺς ἐσυνετρίφθη εἰς κομμάτια, ὁ δὲ Δῆμος χάριτι τῆς Θεοτόκου ἐφυλάχθη ἀβλαβής. Ἀναβάς δὲ εἰς τὴν Μονὴν ἐκήρυττε μεγαλοφῶνῶς εὐεργέτιδα τὴν λυτρωσαμένην αὐτόν ἐκ τοῦ θανάτου. Ταῦτα ἰδὼν ὁ λαός, ἐδόξασε τὸν Θεόν, καὶ τὴν Πανάχραντον Θεοτόκον.

17ον

Κατὰ τοὺς 1790 ἓνα βρέφος μικρὸν ἀπὸ ἓνα χωρίον, ὁποῦ ὀνομάζεται Στράνωμα, ἐσεληνιάζετο καὶ ἐταράττετο ἀπὸ χαλεπὸν δαιμόνιον, ἣ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Ζοχάρω ὀνόματι, εἶχε λύπην ἀνήκεστον περὶ τούτου. Συμβουλευθεῖσα δὲ παρὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς, ἐπῆρε τὸ βρέφος, καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον καὶ προσπεσοῦσα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ καὶ πίστει θερμῇ ἐμπροσθεν τῆς θείας Εἰκόνης τῆς Θεοτόκου ἔλαβε τὴν θεραπείαν εἰς τὸ βρέφος τῆς, διότι ἠλευθερώθη τελείως ἀπὸ τὸν σεληνιασμόν.

18ον

Ἀλλά καὶ κατὰ τοὺς 1795 ἕνας δοῦλος τοῦ Μοναστηρίου, ἔτυχε συνεργείᾳ τοῦ πειρασμοῦ καὶ ἐμποδισθεὶς, ἐκρηγνίσθη ἀπὸ ἕνα μεγάλον καὶ θανατηφόρον ὄφρος, ἡ δὲ Κυρία Θεοτόκος ἐφύλαξεν αὐτὸν ἀβλαβῆ τοῦ κινδύνου.

19ον

Καὶ κατὰ τοὺς 1799, τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ γίνεται ἡ σύναξις τῆς Κυρίας αὐτῆς Θεοτόκου, ἀλλή μία γυναῖκα ἀπὸ ἕνα μικρὸν χωρίον τὸ ὁποῖον λέγεται Σοχώρια, ἐμποδισθεῖσα ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἔπεσαν ἀντίπερα τῆς Μονῆς περισσότερον ἀπὸ πενήντα ὀργυιαῖς ὄφρος, ὁμοῦ μὲ ἕνα μικρὸν τῆς βρέφος, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς· ἡ δὲ πανάρχαντος Δέσποινα ἐφύλαξεν αὐτὴν τε καὶ τὸ βρέφος ἀβλαβεῖς ἀπὸ τὸν κίνδυνον, καθὼς καὶ τὴν προειρημένην γυναῖκα τοῦ ἱερέως.

20ον

Εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἐνθα προείπομεν, διὰ ἐκρηγνίσθη ὁ ρηθεὶς ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογόν του, ἐκ συνεργείας τοῦ πειρασμοῦ ἔτυχε καὶ κατὰ τοὺς 1800 καὶ ἐκρηγνίσθη ἕνα ἄλογον τινὸς χριστιανοῦ· καὶ μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἐκεῖνος εὐλάβειαν εἰς τὴν Παναγίαν, ἐφύλαξεν ἡ Θεοτόκος τὸ ἄλογόν του χωρὶς νὰ πάθῃ κακόν.

21ον

Ἀλλά καὶ ἕνας κατζίβελος (Τουρκόγυφτος), ὁ ὁποῖος ἦτον ἀτεκνος καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὡσὸν ἤκουσεν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀνατολικοῦ, νὰ ἐδιηγούντο τινὲς χριστιανοὶ περὶ τῶν μεγίστων θαυμάτων τῆς Προουσιωτίσσης, εὐθὺς καὶ αὐτὸς ἐν ἀδιστακτῷ φυχῇ καὶ καρδίᾳ, λέγει· Κυρία Προουσιώτισσα, παρακαλῶ σε νὰ δώσῃς καὶ ἐμένα τὴν εὐλογίαν σου διὰ νὰ ἀποκτήσω παιδίον, διότι καθὼς ἀκούω μεγάλη εἶναι ἡ χάρις σου εἰς ἐκείνους ὁποῦ σὲ ἐπικαλοῦνται. Ὅθεν κατὰ τὴν αὐτοῦ αἴτησιν, ἐγέννησεν υἱόν καὶ πρὸς εὐχαριστίαν ἔφερε καὶ αὐτὸς τὸ ἄλογόν του εἰς τὴν Μονὴν τῆς Θεοτόκου, τὸν ὁποῖον εἶδομεν καὶ ἡμεῖς κηρύττοντα τὸ θαῦμα τοῦτο κατὰ τοὺς 1803 ἐν μηνὶ Αὐγούστου 22. Προσέχετε δὲ καὶ εἰς ἕτερον,

22ον

Μία γυνὴ Καρπενησιώτισσα, παράλυτος οὖσα χεῖρας καὶ πόδος καὶ οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ λογικοῦ τελείως ὑστερημένη, φερθεῖσα κατὰ τοὺς 1805 παρὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς μὲ πίστιν ἀδιστακτον εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον Προουσιώτισσαν, ὅχι μόνον εἰς τὰς χεῖρας

καὶ πόδας Ιατρεύθη ἐκ τῆς παραλυσίας, ἀλλὰ καὶ τὸ λογικόν της ἐπανήλθεν, καὶ ἔγεινε πλέον φρονιμωτάτη.

23ον

Ἄλλη μία νέα γυνή, ὀνόματι Ἑλένη, ἀπὸ ἑνα χωρίον Λάστο-
βον λεγόμενον, ἔχασε τὸ λογικόν της, καὶ ἔμεινεν ἑνα θέαμα ἔλεει-
νόν εἰς τοὺς ὀρώντας ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς παρακαλέσασα τὴν Πανά-
χραντον Θεοτόκον. Προυσιώτισσαν ἐν ἀδιστάκτῳ καρδίᾳ καὶ
πίστει, ἔλαβε τὴν θεραπείαν ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

24ον

Ἄλλὰ καὶ ἄλλος ἕνας χριστιανός, ὀνόματι Γεώργιος, ἀπὸ ἑνα
χωρίον τοῦ Ξηρομέρου, Παπαδάτης λεγόμενον, ἦτον παράλυτος χεῖ-
ρας καὶ πόδας. Κατὰ δὲ τοὺς 1807, ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν Μονὴν τῆς
Θεοτόκου, καὶ προσπεσὼν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνης ἐν
ἀδιστάκτῳ φυλῇ καὶ καρδίᾳ, ἔλαβε τὴν θεραπείαν του, καὶ ἀπῆλθεν
ὀγιῆς εἰς τὰ ἴδια. Ἀκούσατε δὲ καὶ ἕτερον φρικτὸν θζόμα τοῦ
Τυπώματος, ὅπερ ἤδη νεωσὶ καὶ τοῦτο ἐγένετο καὶ ὀφθαλμοφα-
νὼς εἶδομεν.

25ον

Κατὰ τοὺς 1808, ἐν μηνί Φεβρ. 27 ἡμέρα ε' διαβαίνοντος, τοῦ
φύλακος Κολιντζῆ τοῦ Ναχαγιέ (ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς) τῆς
ἐπορχίας Σοβολάκ ἀπὸ τὸ χωρίον Καρύτζαν, καὶ λαβόντος μεθ' ἑαυ-
τοῦ μερικοὺς χριστιανοὺς Καρυτζιώτας διὰ νὰ τὸν περάσουν εἰς τὸν
ποταμόν, ἦλθον εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ εὐρίσκειται τὸ ὀχειροποίητον Τύ-
πωμα τῆς Θεοτοκου, ὅπου προείπαμεν καὶ οἱ μὲν Ἀλβανῖται διέ-
βησαν, οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐστάθησαν καὶ ἐπροσκύνοθσαν. Ἐνας δὲ
Ἀλβανίτης, Νισαούτ ὀνομαζόμενος, ἐστάθη ὀπίσω τῶν ἄλλων, καὶ
ἰδὼν τοὺς χριστιανοὺς προσκυνούντας, εἶπε· νὰ οἱ ρωμαῖοι προσκυ-
νοῦν καὶ τὰ λιθάρια. Καὶ μετὰ τοῦτο, τῶν χριστιανῶν παρελθόντων,
καθὸ ἔχθρὸς τῆς πίστεως, ἐπῆγεν ὁ Θεοκατόροτος ἐκεῖνος ὑποκά-
τωθεν τοῦ Τυπώματος ἐκίτηδες, νὰ κάμῃ τὴν χρεῖαν του πρὸς
ἀτιμίαν. Ἡ Θεοτόκος ὁμῶς μὴ ὑπομείνασα τὴν τσοφύτην ἀναισχυν-
τίαν τοῦ βλασφήμου ἐκείνου, ἐξαπέστειλεν οὐρανόθεν ἀνθρώπον τινα
ἀόρατον, ὁ ὁποῖος ἐλθὼν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ γράψαν βούς αὐτῷ
κατὰ νῶτων, ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πατήσας δὲ αὐτὸν
ὤραν ἱκανὴν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ μαστίξας αὐτὸν καθ' ὅλον αὐτοῦ
τὸ σῶμα, ἔλκεν αὐτὸν κατὰ τοῦ ποταμοῦ ἵνα ρίψῃ αὐτὸν ἔσω. Ὁ
δὲ Ἀλβανίτης ὑπολοβὼν τὸν ἀνθρώπον ἀληθῆ, εἶoure τὸ σποθὶ του

ἀντιμαχόμενες, ἵνα κτυπήσῃ τὸν ἀόρατον· πρὸς τοῦτοις ἔρριψε καὶ
ἕνα τουφέκι διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ.

Ὁ δὲ ἄδραπτος ἀφοῦ εἶδεν καὶ εἰσεν τὸν βλάσφημον ἕως πλη-
σίον τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ τὸν ρίψῃ ἔσω, πάλιν τὸν ἄφη-
σε, καὶ ἔγεινεν ἄφαντος· ἀκούσαντες δὲ οἱ σὺντροφοὶ τοῦ βλάσφη-
μου τούτου, καὶ οἱ χριστιανοὶ τὸν κτύπον τοῦ τουφεκίου, ἐστάθησαν
προσμένοντες αὐτόν, ὃ δὲ μετὰ φόβου καὶ τρόμου φθάσας αὐτούς,
ἐδιηγῆθη αὐτοῖς καταλεπτῶς τὰ πάντα· οἱ δὲ ἐθαύμασαν λίαν ἐπὶ
τοῖς λεγομένοις καὶ ἐλθόντες ἔσω εἰς τὴν Μονὴν ὡμολόγησαν τῶν
πατέρων ἄπασαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ ἀναιδὴς ἐκεῖνος βλάσφημος,
ἔμεινεν κατάκοιτος ἡμέρας τινάς, ἔπειτα μὲ τὸ νὰ ἐγνώρισεν τὸ σφάλ-
μα του, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην, ὅπου ἐκοίτετο, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν
Ἐκκλησίαν ἐντρομος, καὶ λέγει ἔμπροσθεν τῆς θαυματουργοῦ θείας
Εἰκόνης· συγχώρησόν μοι Παναγία, διὰ τί σοῦ ἔπταισα. Ἐπειτα ἔρ-
ριψεν ἐκεῖ καὶ ἱκανοὺς παράδες, καὶ τοιουτοτρόπως ἀνεχώρησεν
ἐκείθεν. Τοῦτο τὸ θαῦμα, ὃχι μόνον οἱ χριστιανοὶ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
οἱ αὐτόπται ἀσεβεῖς τὸ ὁμολογοῦσιν ἕως τὴν σήμερον· τὸ ὅποιον καὶ
ἐσημειώθη τῇ ἰδίᾳ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἠκολούθησε, παρὰ τινος
φιλευσεβοῦς ἐλλογίμου, ὅπου ἔτυχεν ἐκεῖ εἰς τὴν Μονὴν παραβίδον-
τος ὀλίγα γραμματικά. Καὶ περὶ μὲν τούτου ἀρκεῖ τοσαῦτα.

26ον

Ἄς διηγηθῶμεν δὲ καὶ ἕτερον θαῦμα τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτό-
κου, τὸ ὅποιον ἔγεινεν ἤδη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἦτοι εἰς τοὺς
1810, Μαρτίου 11.

Ἐνας χριστιανὸς ἐκ τῶν χωρίων τῆς Αἰτωλίας, Μανουήλ, ὀνό-
ματι, (κρίμασιν οἷς εἶδεν ὁ Κύριος) ἔβηκεν ὀλίγον ἀπὸ τὰς φρένας
του· τὸν ὅποιον ἐπῆραν δύο τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τὸν φέρουν εἰς τὴν Κυ-
ρίαν Θεοτόκον τὴν Προσιώτισσαν, διὰ νὰ ἰατρευθῇ παρ' αὐ-
τῆς. Ἐρχόμενοι δὲ ἕως ἀντίπεραν τῆς Μονῆς, ὅπου καταβαίνει ὁ
Αἰτωλικὸς δρόμος ἐκ τοῦ χαλικίου Ὀρους, εἶδον τὸ Μοναστήριον.
Ὅθεν ἐστάθησαν καὶ ἐπροσκυνοῦσαν. Ἐκεῖ ἐστάθη καὶ ὁ πάσχων,
καὶ λέγει, εἰς τοὺς ἀδελφούς του, Ποῦ μὲ ὑπάγετε; οἱ δὲ εἶπον·
Ἰδοὺ εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον σὲ ὑπάγομεν νὰ ἰατρευθῇς· δεήσου
λοιπὸν καὶ τοῦ νὰ σὲ ἰατρεύσῃ ἡ Παναγία καὶ νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πρῶ-
την σου κατάστασιν. Ὁ δὲ ἐστάθη καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπροσκυνοῦσε
κατ' ἐνώπιον τοῦ Μοναστηρίου. Ἀλλ' ὁ μισόκαλος καὶ φθονερὸς
διάβολος μὴ ὑποφέροντας τοῦτο, ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ τὸν πάσχοντα
καὶ ἰδέτε τί κάμνει. Ἐκεῖ καθὼς ἐπροσκυνοῦσεν ὁ Μανουήλ, ὥς τὸν
ἐκοῦντισε τινὸς ὀπισθεν, ἔπρην ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ κυλῶντας τὸν κατή-

φορον εἰς ἐκεῖνον τὸν ἐγκρεμνόν, ὅπου ἦτον ἐμπροσθεν τοῦ, ἐκ-
τήντησε κάτω εἰς τὸν λάκκον, ὅπου διαβαίνει πλησίον τοῦ μύλου τῆς
Μονῆς ταύτης, τὸ ὅποιον διάστημα εἶναι περισσότερον ἀπὸ τρεῖς
χιλιάδες ὀργύαις, δύσβατον πολλά καὶ φοβερόν εἰς τὴν θείαν· οἱ δὲ
ἀδελφοὶ τοῦ κλαίοντες ἔλεγον· Παναγία Θεοτόκε βοήθησον. Ὅθεν
ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐφύλαξε τὸν κρημνισθέντα Μανουὴλ ἀβλαβῆ ἀπὸ
τὸν κίνδυνον. Κατοβαίνοντας λοιπὸν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀπὸ τὸ ἄλλο
μέρος ὅπου ἔρχεται ὁ δρόμος εἰς τὸ Μοναστήριον, ἦλθον πλησίον
τοῦ μύλου, ὅπου ἀποτελευτᾷ ὁ βράχος ἐκεῖνος, κλαίοντες καὶ ζη-
τοῦντες τὸ λείψανον τοῦ ἀδελφοῦ των. Καὶ ἐκεῖ (ὧ τοῦ θαύματος)
βλέπουν τὸν κρημνισθέντα ἀδελφόν καὶ ἐκάθητο ὕγιής πλησίον τῶν
ὁδῶν τοῦ λάκκου. Ὅθεν λαβόντες αὐτὸν ὕγιη, ἐδόξασαν μὲ μεγά-
λην χαρὰν τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο ἀκαταπαύ-
στως καὶ παρρησίᾳ κηρύττωσι.

27ον

Κατὰ τοὺς 1810, ἐπέμφθη παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος τῶν Ἰωαννίνων
εἰς Ταγματάρχης Χασάν Τομαρίτζας λεγόμενος, μὲ πλῆθος στρα-
τιωτῶν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ Αἰτωλίας, διὰ νὰ καταδιώξῃ
τοὺς ἐκεῖσε ἐπηρεάζοντας ληστὰς· ὅστις περιελθὼν τὰ ποράλια τῆς
Αἰτωλίας, ἐφθασεν εἰς τὰ ὀρεινὰ αὐτῆς μέρη, ὅπου οἱ τῆς Μονῆς
ποιμένες, εἶχον τὰ ποίμνια.

Μαθὼν λοιπὸν αὐτὸς παρὰ τινων, ἡ θελήσας νὰ προβάλλῃ τὸ
τοιούτον χρηματισμοῦ ἔνεκεν, ὅτι οἱ πατέρες τῆς Μονῆς ἔδωκαν
τροφάς εἰς τοὺς ληστὰς· ἐν ᾧ αὐτὸς ἦν ὁ διώκων αὐτούς, ἔγραφεν
εἰς τοὺς πατέρας ἕνα ἀπειλητικὸν γράμμα, καὶ μὲ τὰς ἀπειλὰς ἐπρό-
σταξε τὸν Ἡγούμενον λέγων· νὰ μοῦ στείλῃς τὸν Καλόγηρον ἐκεῖ-
νον, ὅπου ἔδωκε τὰς τροφάς, τὸν ὅποιον ἀφεύκτως θέλω φουρκίσαι
εἰς παράδειγμα τῶν ἄλλων σας, καὶ ἐν τούτῳ θέλω ἔλθει εἰς τὸ
Μοναστήριόν σας, νὰ τὸ κατακαύσω καὶ νὰ τὸ κρημνίσω ἐκ θεμε-
λίων, ἐσὶς δὲ θέλω παιδεύει ὅλους θανατηφόρα. Τότε ὁ Ἡγούμενος
Νικόδημος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν λαβόντες φόβον μέγαν, εἰδότες τὴν
γνώμην αὐτοῦ ὥμην λίαν καὶ ἀπάνθρωπον, καὶ μηδαμόθεν ἀναμέ-
νοντες βοήθειαν, προσέδραμον μετὰ θερμῶν δακρύων ἐμπροσθεν τῆς
τερατουργοῦ Εἰκόνης τῆς Κυρίας Θεοτόκου, καὶ ἐν κατανύξει ψυχῆς
ἐψάλλον τὴν παράκλησιν· ἀλλ' (ὧ τῶν θαυμασίων Μητροπάρθενε
Δέσποινα, ὁπακοῦεις γὰρ ταχέως τῶν μετὰ πίστεως ἐπικαλουμένων
τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον) εὐθὺς πυρετὸς λαῦρος καταλαμβάνει τὸν
δείλαιον, καὶ πνεῦμα πονηρὸν κατέπνιγεν αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε οἱ
περὶ αὐτὸν ἔκραζον ἅπαντες τῇ αὐτῶν διαλέκτῳ· «Ἀλλάχ, ἀλλάχ,

τὸ βακοῦφι δὲν τὸ ἔκαμε καμπούλι». Εὐθὺς λοιπὸν ἀπολύουσι δώδεκα κριεὺς ἀπὸ εἶχον ἐκ τῶν πρεσβύτων τῆς Μονῆς διὰ φαγητόν, καὶ ὅχι μόνον δὲν ἐπείραξαν τοὺς πατέρας, ἀλλ' ἐκτοτε οὐδὲ εἰς τὴν Μονὴν ἐπληροῖσαν ὀλοτελῶς. Οὕτω σωφρονίζει ἡ Θεοτόκος τοὺς ὠρυσμένους λύκους κατὰ τοῦ ποιμνίου τῆς.

28ον

Τὸ αὐτὸ ἔτος, ὁ ἴδιος αὐτὸς Χασάνης Τομαριτζας ἐπῆγεν εἰς ἓνα χωρίον τοῦ Καρπενησίου, Λάστοβον λεγόμενον, ἐκεῖ ἐπίσσε μίαν γυναῖκα, τάχα διὰ αὐτῇ ἐφύλαττε κρυφίως τοὺς κλέπτας, καὶ μετὰ πολλὰς τιμωρίας, τὴν ἔδεσαν εἰς ἓνα δένδρον μακρὸν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου αὐτὸς ἐκάθητο, ὥσπερ λίθου βολὴν καὶ ἐπρόσταξεν ὅλους τοὺς περὶ αὐτὸν στρατιώτας νὰ τὴν τουφεκίσωσι διὰ νὰ λάβῃ ἐλευσινῶς τὸν θάνατον. Ἐκαμε λοιπὸν ἀρχὴν μόνος του, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀκολούθως. Ἡ γυνὴ ὁμῶς δεομένη τῆς Κυρίας Θεοτόκου, ἔλεγε· Δέσποινα Προυσιώτισσα, ἐλευθέρωσόν με τὴν τάλαιναν. Καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς Θεοτόκου δὲν τὴν ἤγγιζε ποσὼς τὸ τουφέκι, εἰμὴ μόνον ἓνα εἰς τὴν μίαν χεῖρα τῆς τὴν ἤγγιξεν ὀλίγον, διὰ ἐνθύμῳσιν. Τὸ θαῦμα τοῦτο ἰδόντες οἱ ἀσπίεις ἀπέλυσαν αὐτὴν.

29ον

Ἀκούσατε δὲ καὶ ἕτερον θαῦμα, ὅπου ἔδειξεν ἡ Κυρία Θεοτόκος εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ἀνδρουῆς Κ. Ἰωσήφ τὸ ὅποιον αὐτολεξεὶ διηγεῖται ὁ ἴδιος οὕτως :

Ἐν ἔτει 1819 Ἰανουαρίου 11 κατὰ τὴν ἑυρτὴν δηλαδὴ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, περιέπεσον ἐν ἀσθενείᾳ βαρυτάτῃ, ὥστε ἐξητόνισε τὸ νευρικὸν οὖστημα τοῦτε στήθους καὶ τοῦ λοιποῦ σώματός μου, λίαν ἀλγεινότερα. Καὶ ἐκ τούτου κλινήρης γινόμενος καὶ ὑποψίαις θανάτου βαλλόμενος, ἔζων ζωὴν ἀθλιώδη, καὶ βίον σχεδὸν ἀβίωτον, μηδὲν ἐκ τῶν ἰατρῶν ὠφεληθεὶς. Κατὰ δὲ τὴν 9' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, φθάσαντες ἐν Νησίῳ χώρα πρωτεύουσα τῆς ταπεινῆς ἐπαρχίας μου δύο τῶν πατέρων (ὁ ἐν Ἱερομονάχοις Κύρ Ἀνθίμος καὶ ὁ ἐν μοναχοῖς Κυρ Θεοφάνης) ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας μου Θεοτόκου Προυσιώτισσης ἐπικεκλημένης καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ἁγίου Λητζίου καὶ Ἀγράφων κειμένης καὶ μετὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους, ἀνελθόντες ἐν τῇ ταπεινῇ μου Ἐπισκοπῇ καὶ ἀναγγείλαντες τὰς τῆς περιηγήσεώς των αἰτίας, ἐπομένως μοὶ ἐνεχείρησαν μίαν φυλλάδα ἐν ᾗ περιέχεται ἡ κατὰ σειρὰν ἱστορία ταύτης τῆς εἰρημένης Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῆς ἐν αὐτῇ τεθησαυρι-

σμένης Θαυματουργοῦ Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, καὶ τὰ ἀπείρα θαύματα οὗ ἀενάως ἐπιτελεῖ ἡ Ἱερατοουργὸς Παντάνασσα καὶ μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ἔλαβον ἀναψυχὴν καὶ μετὰ θερμῶν δακρῶν διερχόμενος τὴν Ἱερὰν ταύτην Ἱστορίαν ἀπὸ Κραββάτου ὁδυνηροῦ καὶ θαμνίνως βλέπων τὸ Ἱερὸν τῆς Δεσποίνης μου ἀπεικόνισμα καὶ ἀπὸ κέντρου ψυχῆς, τὸ τῆς Μεγάλης Προυσιωτίσης τῆς μεγαλωνόμου καὶ ἀπειρωνόμου κόρης θαυματουργῶς ἐπικαλούμενος Σεβασμιώτατον καὶ Κοσμοσωτήριον ὄνομα, οὐ μόνον τὸ νέφος τῆς ἀθυμίας καὶ ἀπελπισμοῦ μου διελύθη (δόξα Κυρία μου τῇ Θεοτοκίᾳ σου) ἀλλὰ καὶ κατὰ μικρὸν ἀνασφῆλας, ἔλαβον τὸ τέλειον τῆς υἱείας μου, τῇ ὁρῶγῃ καὶ μεγίστῃ βοηθείᾳ τῆς Ὑπερδεδοξαμένης καὶ ἀπείρως ἀπειθάκις ὑπερευλογημένης Κυρίας μου, τῆς Κυρίας μου λέγω Προυσιωτίσης τῆς μόνης ἐλπίδος, προστασίας καὶ σωτηρίας μου. Εἰς σημεῖον λοιπὸν τοῦ ἀπείρου μου, πρὸς τὴν εὐεργετίδα χρέους μου καὶ δόξαν αὐτῆς, καὶ εἰς μνήμην ἀθάνατον τοῦ μεγίστου πρὸς με τὸν ἀνάξιον ἐλέους τῆς ἀποστέλλω μίαν ἀργυρὰ, κανδήλαν, παρακαλῶν τοὺς ἐν αὐτῇ Ἁγίους πατέρας, ἵνα ἀπειωρίσωσιν αὐτὴν κατενώπιον τῆς θαυματουργοῦ ταύτης εἰκόνας καὶ μνημονεύωσι τοῦ ταπεινοῦ μου ὀνόματος, ἐν πάσῃ τοῖς ὀρισμένοις καιροῖς τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἔσμαι συγγνώμῃ ἀποστέλλων κατ' ἔτος τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ ἀνὰ εἰκοσιπέντε γρόσια, ἄχρι τερμάτων τῆς βιωτῆς μου. Ἀμήν.

Ὁ ταπεινὸς Ἐπίσκοπος Ἀνδροῦσης Ἰωσήφ
οἰκία μου χειρὶ ὑπέγραψε

ἐν τῇ χώρᾳ Νησίου τῆς Καλαμάτας Πελοποννησίου.

Τὸ θαῦμα τοῦτο περιέχεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφον κώδικα καὶ ἐν σελίδ. 74 καὶ ἑξῆς.

Σημ. Ὁ Ἐπίσκοπος οὗτος Ἀνδροῦσης Ἰωσήφ διορίσθη τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1821 παρὰ τῆς ἐν Ἐπιδοῦρῳ συνελθοῦσης Ἀ' Ἐθνοσυνελεύσεως Μινιστρος (ὑπουργὸς) τῆς Θρησκείας καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ Ὑπουργείου τὴν 15ην Ἰανουαρίου 1822 «Νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς Οἰκονομίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἱερῶν Μοναστηρίων». (Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Παπαδοπούλου, σελὶς 23). Ἀπέθανε τὴν 13ην Μαρτίου 1844.

30ον

Κατὰ τοὺς 1818 Αὐγούστου 22 ἐνῶ καιρῷ ἐψύλλετο ἡ ἀγρυπνία τῆς Θεοτόκου ἀνέβλυσεν ὕδωρ πολὺ, ὅλον τὸ σπήλαιον, οὗ εἶναι ἔσωθεν τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας καὶ Θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ὕδωρ ἔτρεξεν ὁ λαὸς καὶ ἐπῆραν πολλοί, δοξάζοντες τὴν Θεοτόκον.

Σημ. Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἀναγράφεται εἰς τὴν σελίδα 77 τοῦ χειρογράφου Κώδικος καὶ φαίνεται δι' πρόκειται περὶ τοῦ ὕδατος τῆς σημεινῆς μικρῆς βρύσης, ἡ ὁποία εἶναι ἐμπροσθεν τοῦ βορείου μεγάρου, ἔχουσα τὴν πηγὴν τῆς ἀνωθι τοῦ σπηλαίου τοῦ παρεκκλησίου.

Παραθέτομεν τὰ κατωτέρω θαύματα ἵνα ἀναγράφονται εἰς τὴν ἔντυπον Ἱερὰν διήγησιν, ἑκδόσις 7ῃ σελ. 97 καὶ ἑξῆς καὶ οὐχί εἰς τὸν χειρόγραφον κώδικα, καθ' ὃ νεώτερα.

31ον

Κατὰ τὸ ἔτος 1854 ἐνέσκηφεν ἐν Ἀγρινίῳ καὶ διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἡ φοβερά ἀσθένεια χολέρα, ἡ ὁποία ἐν μικρῷ χρονικῷ διαστήματι ἐθανάτωσε πολλοὺς κατοίκους τῆς πόλεως.

Οἱ κάτοικοι μὴ ἰδόντες ὠφέλειάν τινα ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἀπεφάσισαν νὰ καλέσωσι τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα ἐκ Προυσοῦ, τὴν ὁποίαν ὑπεδέχθησαν μετὰ μεγάλης πίστεως καὶ πολλῶν δακρύων. Μετὰ τινὰς παρακλήσεις πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐνώπιον τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης, οἱ θάνατοι ἤρξαντο νὰ ὀλιγοστεύουν ἐπαισθητῶς καὶ μετὰ ἐλαχίστας ἡμέρας ἐξέλιπον ἔντελως. Ἡ εὐσεβὴς πόλις τοῦ Ἀγρινίου εὐγνωμονοῦσα πρὸς τὴν Προυσιώτισσαν ἑκτοτε ἐορτάζει λίαν εὐσεβῶς τὴν 12 Ὀκτωβρίου πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ μεγίστου τοῦτου θαύματος, δι' οὗ ἐσώθη ἡ πόλις ἐκ βεβαίου κινδύνου.

32ον

Ἀνωθεν τῆς Μονῆς περὶ τὰ 200 μέτρα ὑπάρχει χαράδρα τις, ἐκ τῆς ὁποίας κατὰ τὸν χειμῶνα ἐξέρχεται ὀλίγον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ θέρος παύει ἔντελως. Κατὰ τὸν μῆνα ὁμῶς Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1869 ἐκ τῆς ὁπῆς ἐκείνης ἐξηλθεν ὀλόκληρος ποταμός, ὅστις ἐντὸς ὀλιγοχρονίου διαστήματος ἀνέτρεψε καὶ εἷτα παρέσυρε διόροφον καὶ ἀσβεσιόκτιστον οἶκion τῆς Μονῆς, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμήν ἦσαν εἰς ἀδελφὸς τῆς Μονῆς ὀνομαζόμενος Δαμασκηνός καὶ πέντε ὑπηρέται τῆς Μονῆς, ἐξ ὧν οὐδεὶς ἔπαθε τι τῇ βοηθείᾳ τῆς Παναχράντου.

Ἡ ἐκροή τοῦ αἰφνιδίου ἐκείνου ποταμοῦ διήρκεσε μόνον 24 ὥρας.

33ον

Κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1918, ὁπότε ἐνέσκηφεν ἡ γρίπη εἰς ὀλόκληρον μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν, λίαν δὲ θανατηφόρος εἰς τὰς πόλεις Ἀγρινιον καὶ Μεσολόγγιον, προσεκλήθη ἡ Ἁγία Εἰκὼν κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀγρινίου. Ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Κωνστάντιος Παπαδημητρίου Ἀρχιμανδρίτης

λαβών τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀμβροσίου καὶ προετοιμασθεὶς ἀνεχώρησε μετὰ τῆς Ἀγίας Εἰκόνης ἐκ τῆς Μονῆς τῇ 24 Ὀκτωβρίου, τηλεγραφῆσας εἰς τὸ Ἀγρίνιον τὴν προηγουμένην ἡμέραν. Μόλις ἐφθασεν ἡ συνοδεία μετὰ τῆς Ἀγίας Εἰκόνης εἰς τὸ Παναιτωλικὸν ὄρος (Ἀραποκέφαλα) ἦτοι τρεῖς ὥρας μακρὰν τοῦ Προυσοῦ, συναντήσας περὶ τοὺς χιλίους κατοίκους τοῦ Ἀγρινίου, οἵτινες ἦλθον πρὸς προὔπαντησιν τῆς Εἰκόνης βαδίσαντες περὶ δέκα ὥρας· καὶ καθ' ὅσον ἐπροχώρουν κατὰ τοιοῦτον ἐπληθύνοντο οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀγρινίου καὶ τῶν περὶ τῆς ὁδοῦ χωρίων· ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὸ Ἀγρίνιον σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ πόλις ἐξηλθεν εἰς προὔπαντησιν, τὸ ἑσπέρας τῆς 25ης Ὀκτωβρίου. Τῇ δὲ 26ῃ Ὀκτωβρίου ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τὰς λοιπὰς ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου, ἔμεινεν ἡ Ἀγία Εἰκὼν ἐν Ἀγρινίῳ, ἐνθα ἐγένοντο λειτουργίαι εἰς τὰς διαφόρους ἐκκλησίας τοῦ Ἀγρινίου καὶ ὅπου πάντες οἱ χριστιανοὶ ἠσπάσθησαν τὴν Ἀγίαν Εἰκόνα, μετὰ πολλῆς τῆς πίστεως καὶ εὐλαβείας. Ὅθεν, ἐνῶ μέχρι τῆς 26ης Ὀκτωβρίου ἀπέθνησκον ἐκ γρίπης 25—30 ἄνθρωποι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, μετὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Ἀγίας Εἰκόνης, ἀμέσως ἡλαττώθησαν ἐπαισθητῶς καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔπαυσαν ἐντελῶς οἱ θάνατοι ἐκ γρίπης. Οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Ἀγρινίου ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος τούτου, ὥρισαν ἡμέραν, ἐν ᾗ κατ' ἔτος ἑορτάζουσι τὴν 25ην Ὀκτωβρίου.

34ον

Κατὰ δὲ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1918 προσεκλήθη ἡ Ἀγία Εἰκὼν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Μεσολογγίου, ὅπου ἀπέθνησκον περὶ πρὸς τριάκοντα ἄνθρωποι τὴν ἡμέραν ἐκ γρίπης. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως μαθόντες ὅτι ἡ Ἀγία Εἰκὼν ἐρχεται, ἐξηλθον ἅπαντες σχεδὸν τῆς πόλεως πρὸς προὔπαντησιν Αὐτῆς εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ἃν καὶ ἐπιτε ραγδαϊοτάτῃ βροχῇ ὀλίγοι τινὲς ὀλιγόπιστοι ἔλεγον ὅτι τὴν ἐπαύριον οἱ νεκροὶ θά ᾔσαν τοῦλάχιστον ἑκατὸν ἐνεκα τῆς ἐκδρομῆς ταύτης. Ἐφεύσθησαν ὅμως ἀμέσως, διότι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἀφοῦ ἐφάλη ἡ θέουσα παράκλησις εἰς τὴν Παναγίαν, καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα παρουσιάσθη πρωτοφανὴς εἰς Μεσολόγγιον ἄνεμος τόσοσφοδρὸς, ὥστε ἔθραυσε τὰ περισσότερα δένδρα τοῦ Μεσολογγίου. Ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς 2ας Νοεμβρίου οὐδεὶς θάνατος ἐκ γρίπης συνέβη. Ἐμείνει καὶ ἐνταῦθα ἡ Ἀγία Εἰκὼν ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας, καθ' ἃς πάντες οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι Μεσολογγίου προσήλθον καὶ ἠσπάσθησαν Αὐτὴν ἐξ εὐγνωμοσύνης.

Τὸ ἐν Μεσολογγίῳ θαῦμα τῆς Παναγίας ἐπροξένησεν τόσην

ζωηράν ἐντόπωσιν εἰς τοὺς πλείστους καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ἐξέχοντας, ὥστε ὁμοφώνως ἀπεφάσισαν καὶ κατεσκεύασαν μίαν μοναδικὴν ἀργυρὰν κανδήλαν μεγάλῃς ἀξίᾳς καὶ θαυμασίας τέχνης. Ὅρισθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς πόλεως ἐπιτροπὴ ἐκ τριῶν ἐγκρίτων αὐτῆς κατοίκων ἦτοι τοῦ κ. Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου, δικηγόρου, τοῦ κ. Κωνσταντίνου Σταυροπούλου, δημάρχου καὶ τοῦ κ. Ἀριστείδου Παπαθεοδώρου, ἐμπόρου, παρέλαβε τὴν κανδήλαν ταύτην καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν Μονὴν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἐκρέμασαν αὐτὴν ἰδιοχείρως ἐμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνης πρὸς τιμὴν αὐτῆς καὶ αἰώνιαν μνήμην τοῦ θαύματος, διότι εἰς τὴν κανδήλαν ταύτην εἶναι σημειουμένη ἡ ἡμέρα, τὸ ἔτος καὶ ὁ τόπος τοῦ γενομένου θαύματος.

Τὰ ἐν συνεχείᾳ θαύματα ὅπ' ἀριθ. 35, 36, 37, 38, 39 καὶ 40 δὲν περιέχονται οὔτε εἰς τὸν χειρόγραφον κώδικα, οὔτε καὶ εἰς τὴν ἐντυπον Ἱερὰν Διήγησιν, καθ' ὃ νεώτατα.

35ον

Τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1927 σμήνη ἀκρίδων ἐπέπεσαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Εὐρυτανίας καὶ τῆς Φθιώτιδος καὶ κατέστρεψαν ὁλοσχερῶς ἅπαντα τὰ γεωργικὰ προϊόντα.

Πλείστα δὲ φαρμακευτικὰ εἶδη διετεθέσαν διὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἀκρίδων ἀλλ' εἰς μάτην. Οἱ παραγωγοὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῶν ἐκάλεσαν μὲ θερμὴν πίστιν καὶ εὐλάβειαν τὴν θαυματουργὸν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Προυσιωτίσσης νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ χωρία τῶν. Ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Γερμανὸς Σταθογιάννης μετὰ τῆς συνοδείας τοῦ παρέλαβε τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα καὶ μετ' αὐτῆς περιώδευσεν τὰ ἀκριδοπληκτὰ μέρη. Εἰς τὰ χωρία Κλαυσεῖον, Μουζῆλον, Ἅγιος Ἀνδρέας Μεγάλον Χωρίον, Μικρὸν Χωρίον, Κάψη Μακρακώμη κλπ. καὶ δὲ ἄλλα χωρία ἐπισκέπτετο ἡ Ἁγία Εἰκὼν, ἐτελεῖτο Θεία Λειτουργία καὶ κατανυκτικὴ δέησις, μετὰ προηγουμένην νηστείαν τῶν κατοίκων, καὶ δὲ ἐξαίσιον θαῦμα τῆς ἐτελεῖτο ἀμέσως.

Σωρηδὸν τὰ σμήνη τῶν ἀκρίδων, ὥρμουν εἰς ρέοντας αὐλάκας ἢ ρυάκια ἢ ποταμοὺς καὶ ἐπνίγοντο, ὅπως ἄλλοτε ἐπνίγη ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων διὰ θαύματος τοῦ Σωτήρος. Οἱ δὲ κάτοικοι βλέποντες τὸ θαῦμα, ἐδοξολογοῦν τὴν Πανάχραντον.

Πλείστοι εἶναι σήμερον οἱ ἐπιζῶντες, οἵτινες μετ' εὐλαβείας διηγοῦνται ἀκόμη τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐν οἷς καὶ οἱ γράφοντες, οἵτινες παρέστησαν αὐτόπται μάρτυρες τοῦ θαύματος τοῦτου.

36ον

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐγένετο ἐμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνης τῆς

Προυσιώτισης εις μίαν 38έτιδα κόρην πάσχουσαν από δαιμόνια και όνομοζομένην Αίκατερίνην Νιφροπούλου κάτοικον τοῦ χωρίου Ριόλου τοῦ δήμου Δήμης τῆς Ἀχαΐας (Πατρῶν), τὴν 24ην Αὐγούστου 1928 ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 6 μ.μ.

Ἡ Ιαθεῖσα ἐπαρχεὺς δεινῶς ἀπὸ θετίας, ἀν καὶ ἐπεσκέφθη πολλοὺς Ιατροὺς καὶ προσήλθε καὶ εἰς πολλὰς μονὰς προσκυνήτρια, ἐπὶ ματαίῳ ὁμῶς ἐζήτησε τὴν σωτηρίαν της.

Ἀμα τῇ ἀφίξει της εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν, οἱ οἰκεῖοι ταύτης ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἱερέα Παπακύριλλον νὰ διαβάσῃ τοὺς ἐξορκισμοὺς ἐμπροσθεν τῆς Ἀγίας Εἰκόνης. Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὕτη ἐξηπλώθη χαμαὶ μὲ τὴν κεφαλὴν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ βάθρου καὶ ἐφῶναξεν ἐντόνως καὶ ἀναισθήτως τὰς λέξεις : «Παρθένα, Ἀρκίζομαι φεύγω» καὶ ἐπανελάβανεν ταύτας. Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ Ἱερεὺς τοὺς ἐξορκισμοὺς ἔπεσεν ἡ πάσχουσα κάτω ἀπὸ τὸ βάθρον καὶ συγχνοάνοιγε τὸ στόμα, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς θαλοὺς, τὰς δὲ χεῖρας της ἐξηπλωμένας ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ὡς ὁ ἐσταυρωμένος. Ἀκολούθως ἔστρεφεν τοὺς ὀφθαλμοὺς της πρὸς τὴν Παναγίαν μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ πνιγμένας πνοάς, ὡς οἱ ἐκπνέοντες, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα καὶ ἀπεκοιμήθη ὡς νεκρά.

Τόσον ὁ Ἱερεὺς Παπακύριλλος, ὅσον καὶ οἱ παριστάμενοι προσκυνηταὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀπέθανεν. Δὲν παρήλθεν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας καὶ ἡ κόρη συνελθοῦσα ἤρchiσε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ βεβαιοῖ διδντως ἀπηλλάγη τῶν δαιμονίων.

Ἡσύχασεν ἐπὶ τινὰ ὥραν καὶ ἀποσυρθεῖσα διενυκτέρευσε μὲ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἐξ Ἀγρινίου κ. Κατσάκη καὶ Χρ. Κουζέλη ἐξ Ἀγρινίου ἐπίσης, μετὰ τῶν ὁποίων τυχαίως εἶχε ἐλθῇ ἐξ Ἀγρινίου.

Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐξορκισμῶν ἦτο παρὸν πλῆθος κόσμου ἐν οἷς καὶ ἡ Παναγούλα συζ. Ἡλ. Γουβέλη ἐκ Προυσοῦ, Κων. Ριζάκης ἔμπορος ἐκ Μακρακώμης - Φθιώτιδος κ.λ.π.

Τὴν ἐπομένην ἡτοι τὴν 25 μετέλαβεν τῶν ἀρχάντων μυστηρίων καὶ τὴν μεθεπομένην ἀνεχώρησεν ἐντελῶς ὀγιῆς πλέον μετὰ τῶν ἐξ Ἀγρινίου οἰκογενειῶν εἰς Ἀγρίνιον καὶ ἐκεῖθεν μέσου Κρυονερίου εἰς τὴν ἰδιαιτέραν της πατρίδα Ριόλον.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς της ἐκ τῆς Μονῆς ἐφωτογραφήθη ἐμπροσθεν τοῦ Κωδωνοστασίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μὲ τὸν Ἱερέα Παπακύριλλον, τὸν αἰδεσιμώτατον Κ. Λαμπρόπουλον ἐκ Τόρνου, τὸν κ. Κ. Ριζάκην κ.λ.π. Ὑπεσχέθη δὲ ὅτι θὰ μείνῃ ἀγαμος διὰ νὰ ἀφιερῶθῃ ψυχικῶς εἰς τὴν Παναγίαν Προυσιώτισσαν καὶ ἐδώρησεν εἰς τὴν Μονὴν τὸν ρουχισμόν της, ἡτοι τὴν λεγομένην «προῖκα» της.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὅπ' ἀριθ. 159 τῆς 15 Σ/βρίου

1928 φύλλον της 'Εφημερίδος «Ρουμελιώτης», μετά της σχετικής φωτογραφίας.

37ον

Κατά την 7^{ην} και ημίσειαν ὥραν της 14ης Αύγουστου 1928 μόλις ὁ ἥλιος ἔτεινε χεῖρα νά ἀποχαιρετήσῃ τὴν Πανάχραντον καὶ αἱ ἀκτίνες αὐτοῦ εἰσέδυσον εἰς τὰς σκοτεινὰς φάραγγας βίῃν λογγῶν, ζητοῦσαι ἐκεῖ ἔσχατον καταφύγιον εἰς τὸν εὐλογημένον αὐτὸν τόπον, ἐφάνη ἐρχόμενον ἀπὸ τὸ Καρπενήσιον μέγα πλῆθος προσκυνητῶν. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ μία γυνὴ ὀδηγοῦσα ἕναν ἡμίονον. Μόλις ἐφθασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ περιβόλου τοῦ Ναοῦ, ὁ ἡμίονος ὥς νά καταλήφθῃ ὑπὸ μανίας μόνος του, ὤρμησε νά πηδήσῃ κάτω εἰς τὸν βράχον καὶ παρὰ τὰς ἐπιμόνους προσπάθειας τῆς γυναικὸς ὁ ἡμίονος ἐκυλίετο ἤδη κρημνισθεὶς εἰς τὸν ἀπότομον βράχον καὶ ὅλοι ἦσαν συγκεκινημένοι ἀπὸ τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ ἀτυχοῦς ζώου. Τὸ γεγονός διεδόθη. Ὁ Ἡγούμενος ἀκούσας τοῦτο εἶπεν ὅτι ἡ δύναμις τῆς Ὑπεραγίας μεγάλη κατῶρθωσε.

Πράγματι δι' ἄλλης ὁδοῦ καταβάντες εἶδομεν τὸν ἡμίονον ὀρθιον ὥς βόσκοντα, χωρὶς νά σαλευθῇ οὔτε ὁ ζωστήρ αὐτοῦ, ἂν καὶ τὸ ὄψος, ἐξ οὗ ἔπεσεν ὑπερέβαινε τὰ 40 μέτρα.

Πρὸ τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ γεγονότος, αἱ γυναῖκες ἐκλαίον σταυροκοπούμεναι καὶ οἱ ἄνδρες ἔστεκον ἄφωνοι καὶ ἀσκεπεῖς εὐλαβῶς ἀτενίζοντες τὴν Μονήν, ἡ δὲ γυνὴ λαβοῦσα τὸν ἡμίονόν της ἔσυρεν αὐτόν καὶ πάλιν, ἐνφ' πάντες ἀνέκραζον «Μέγα τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου».

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐγένετο τὴν 14ην Αύγουστου 1928 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν 'Εφημερίδα «Ρουμελιώτης» τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1928 ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιον Ποῦλον.

38ον

Τὴν 22αν Αύγουστου 1940 παραμονὴν τῆς ἑορτῆς, ἐνφ' ἑτερματίζετο ὁ ἐσπερινός, ἕνα δαιμονισμένο πλάσμα ὁ φρενοπαθεὶς Κων. Ράπτης ἐκ Παλουκόβης, ἐθρυμάτιζε ὡς ἀλύσεις, ἔσπασε τὴν πόρτα τοῦ Κελλιοῦ, ποῦ ἐφυλάσσετο, παραμέριζε τὰ πλῆθη βλασφημῶν τὰ θεῖα, ἀσυναρτήτως ὁμιλῶν, ἀπειλῶν, ἐνφ' ἡ γραῖα δυστυχῆς μητέρα του ἔτρεχε μὲ τοὺς χωροφύλακας νά τὸν πιάσουν. Δεκάδες προσκυνητῶν μαζί μὲ τοὺς χωροφύλακας καθίστατο ἀδύνατον νά τὸν καταδράσουν. Ἐν τέλει τῇ συνδρομῇ περισσοτέρων προσκυνητῶν καὶ χωροφυλάκων ἐπετεύχθη ἡ σύλληψις τοῦ κατόπιν ἀγῶνος. Τὸν ἔπαναφέρουν εἰς τὸ κελλὶ, ἀλλὰ ξεφεύγει καὶ ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ κελλιοῦ, ποῦ εὐρίσκετο εἰς ὄψος 20 μέτρων πίπτει κάτω εἰς τὸ πλα-

κόστρωτον τοῦ προαυλίου τῆς Μονῆς. Ὅλοι ἐπίστευον ὅτι θά ἦτο πλέον νεκρός.

Πάντες οἱ ἀναστατωμένοι προσκυνηταὶ ἤρχισαν νὰ κλαίουں. Κοπετοὶ καὶ θρῆνοι ἤκούοντο ἀπὸ τὴν μητέρα τοῦ φρενοβλαβοῦς Κων. Ράπη. Ὁλοφυρομένη ἀπὸ τὴν ὁδύνην, τρέχει τρέχει μὲ δλὴν τῆς τῶν ταχύτητα καὶ ἀνάβει γονυπετώσα ἓνα κερί στὴ Μεγαλόχαρη, ἐνῶ ταυτοχρόνως συνωστίζεται ὁ κόσμος νὰ ἰδῇ τί ἀπέγινε ὁ Κώστας. Ἐπιστρέφει ἡ μητέρα τοῦ Κώστα ἐτοίμη νὰ τὸν θρηνήσῃ πιά πεθαμένον, ἀλλ' ἀνι' αὐτοῦ ἀκούει νὰ τῆς φωνάζει:

« Μάννα ἔγινε καλὰ »

Μολονότι ἔπεσε ἀπὸ τόσο μεγάλο ὄφος καὶ μάλιστα εἰς πλακάστρωτον, κανεὶς ἐκ τῶν προσκυνητῶν, οὔτε ἐκ τῶν προστρεχόντων ἱατρῶν διεπίστωσε καὶ τὸ παραμικρὸν τραῦμα.

Ἀντιθέτως πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν δλων, βλέπομεν τὸν Κώσταν νὰ λαμβάνῃ μὲ τὸ χέρι τὴν μητέρα τοῦ καὶ νὰ τῆς λέῃ: « Πάμε μάννα νὰ προσκυνήσω στὴν Παναγία ». Ὅλος ὁ κόσμος ἐκλαιε ἀπὸ συγκίνησιν. Ὅλοι παρηκολούθουν μὲ κατάνυξιν μὲ βρεμμένα τὰ μάτια ἀπὸ δάκρυα. Σὲ λίγο ὁ φρενοβλαβοῦς Κώστας βηματίζει ἐλεύθερος, συζητῇ μὲ δλους καὶ μετὰ ζητῇ τὸ κελλί του νὰ ἀναπαυθῇ.

Ἐκάθησε δύο ἀκόμα ἡμέρες καὶ μετὰ ἔφυγε μὲ τὴ μάννα του γιὰ τὴν Παλούκοβα τῆς Ναυπακτίας ἐντελῶς ὀγιῆς.

Τὸ ἀνωτέρω θαῦμα ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἑφημερίδα « Ρουμελιώτης » (ἀριθ. φύλλου 763 τῆς 7ης Σεπτεμβρίου 1940) ἀπὸ τὸν κ. Σπύρον Στεργίου.

39ον

Τὴν 22αν Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1942 ἡμέραν Τρίτην ἐπέδραμε εἰς Προυσὸν σύνταγμα Ἰταλῶν ἐκ 3.000 περίπου. Ἀπόσπασμα δὲ ἐκ 15 στρατιωτῶν Ἰταλῶν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κων/νου Δαράβαλη ἀγροτικοῦ διανομέως καὶ συνέλαβε τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μαρίαν καὶ τὴν κόρην τοῦ Ἀθηνᾶν. Καθ' ὁδὸν ἡ θυγάτηρ ἐδραπέτευσεν ἡ δὲ σύζυγός του Μαρία Κων. Δαράβαλη ἡλικίας 59 ἐτῶν ὠδηγεῖτο ἐν μέσῳ τῆς φάλαγγος τῶν Ἰταλῶν πρὸς Καρπενήσιον, θρηνούσα δὲ καὶ ὀδυρομένη παρεκάλει τοὺς συνοδεύοντας αὐτὴν Ἰταλοὺς νὰ τὴν ἀφήσουν ἐλεύθερη λέγουσα: « Λυπηθῆτε με καθὼς καὶ ἐσεῖς θὰ ἔχετε μητέρα καὶ ἀδελφός ὅπου σᾶς περιμένουν ». Ἀλλὰ ματαίως, ὅχι μόνον δὲν τὴν ἠλευθέρωσαν ἀλλὰ ἀντιθέτως τῆς ἐδίδον κτυπήματα.

Αὕτη ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸ μαρτύριόν τῆς καὶ μόλις ἡ φάλαγγς ἔφθασε εἰς τὸν πέρα Πύργον τοῦ Κα. ραῖσκάκη, ἀκριβῶς ἀνωθεν τῆς Μονῆς, ὅπου τὸ μέρος εἶναι τόσον

κρημνώδες, ὥστε ὁ διαβάτης βλέπων τὴν χαίνουσαν ἀβυσσον αἰσθάνεται τρομερὸν λίγγον, περὶ ὥραν τρίτην ἀπογευματινὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐπήδησε κάτω εἰς τὸ βάραθρον, προφανῶς ἵνα ἀποφύγῃ τὰς κακοποιήσεις τῶν Ἰταλῶν καὶ ἀνεφώνησε: «Παναγία μου Προυσιώτισσα σῶσε με». Καὶ ὁ τοῦ θαύματος ἄντι νὰ εὐρεθῇ, ὥς θά ἦτο φυσικὸν διαμελισμένη πλέον εἰς τὸ τέρμα τοῦ κρημνοῦ, ἐκρατήθη, ὥς διὰ ἀοράτου χειρὸς τῆς θείας Προνοίας καὶ ἐστάθη ἐπὶ δάφνης φυομένης εἰς τὸ μέσον περίπου τοῦ βράχου περὶ τὰ 200 μέτρα κάτωθι τοῦ δρόμου.

Οἱ Ἰταλοὶ νομίσαντες ὅτι αὕτη διεμελίσθη πλέον καὶ ἔφθασε εἰς τὸν ποταμὸν δὲν ἐστρεψαν νὰ ἴδουν τί ἀπέγινε τὸ θῦμα τῶν.

Ἀνατολινῶς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ εἰς θέσιν «Δενδρούλια» οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Τέρνου παρηκολοῦθουν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στρατεύματος, ὅπερ ἦτο ἀντικρῦ. Ἐκ τούτων ὁ Ἀθανάσιος Ἀλαμπασώνης βλέπει ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ ἀνθρώπον τινὰ μαῦρον καὶ στέλλει ἀμέσως τὸν υἱὸν του Ἰωάννην νὰ ἴδῃ ποῖος ἐκρημνίσθη καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τῆς δάφνης Οὗτος ἐσπευσε ἐπὶ τόπου καὶ διὰ σχοινίου ἀνέσυρε τὴν Μαρίαν εἰς τὸν δρόμον κλαίουσαν καὶ συντετριμμένην, ἀλλ' ἐντελῶς ἀβλαβὴ καὶ δοξάζουσαν τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας Προυσιώτισσης.

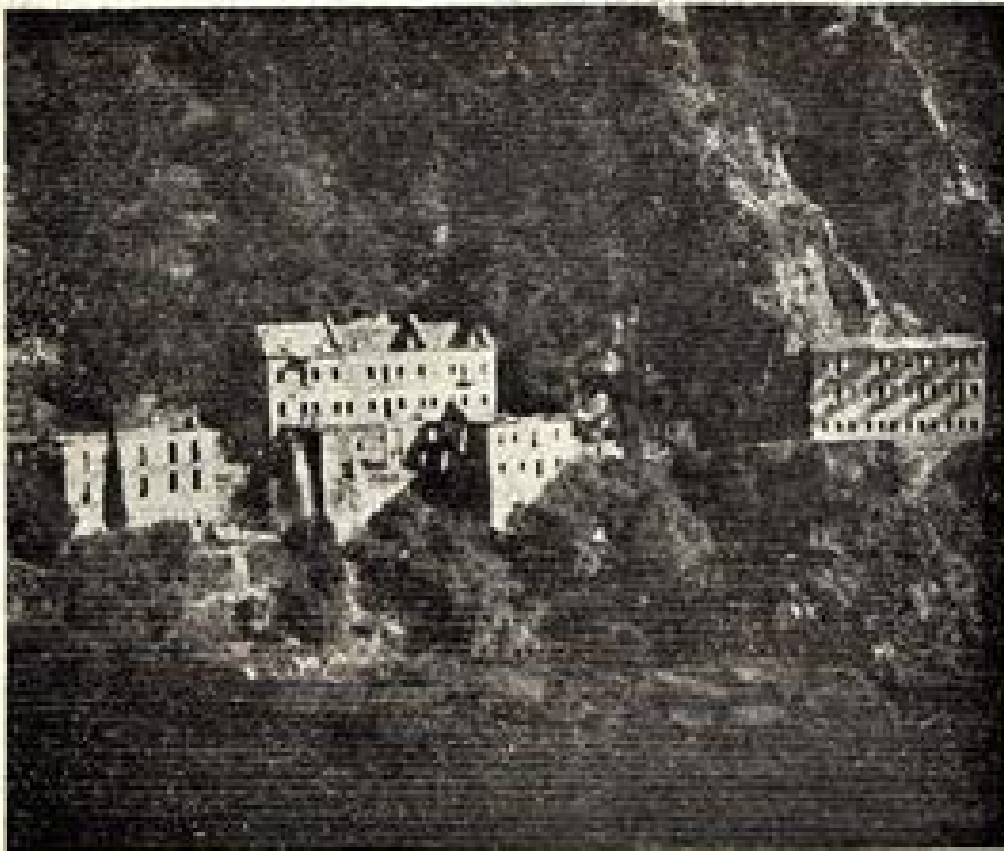
Τὸ θαῦμα αὐτὸ συνεκίνησε, ὅσους τὸ εἶδον ὀφθαλμοφανῶς καὶ ὅσους τὸ ἤκουσαν καὶ μετὰ θαυμασμοῦ τὸ διηγούνται ἕως τῆς σήμερον.

40ον

Τὴν 14ην Αὐγούστου 1946, μετὰ τὸν ἐσπερινὸν ὁ εὐσεβὴς γέρον μοναχὸς Γρηγόριος Ρεντίφης, προσήλθεν ἐνώπιον τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐν τῇ Μονῇ λόγῳ τῆς Ἱερᾶς Πανηγύρεως Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρου Ἀλεξανδροπούλου καὶ εἶπε: «Ἀπόψε Σεβασμιώτατε, νὰ μὴ φοβηθῆτε, γιατί ὁ διάβολος θά κάμῃ μεγάλη φασαρία». Καὶ πράγματι περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀπεσπάσθη αὐτομάτως ἐκ τοῦ ὑπερκειμένου βράχου ὀγκώδης λίθος, ὅστις ἔμα τῇ πτώσει του ἐπὶ τοῦ κρασπέδου τοῦ προσυλίου, ὅπου ἐκοιμᾶται ὁ ἐν λόγῳ μοναχός, ἐπροξένησε δαιμαχιώδη κρότον καὶ διεσκορπίσθη εἰς τεμάχια κάτωθι τοῦ κρημνοῦ, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐγγίσῃ τὸν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κοιμώμενον γέροντι μοναχόν.

Τὴν ὥραν ταύτην, ὥς ἦτο ἐπόμενον ἀφυπνισθέντες ἐκ τοῦ κρότου πάντες οἱ ἐν τῇ Μονῇ καὶ περὶ αὐτὴν κοιμώμενοι προσκυνηταί, ἐσπευσαν εἰς τὸ μέρος τῆς πτώσεως τοῦ λίθου καὶ ἰδόντες τὸ θαῦμα ἐδοξάζον τὴν Πανάχραντον Θεοτόκον.

Ἀπειρίαν τοιοῦτων θαυμάτων ἡξυνάμεθα νὰ ἀνοφέρωμεν ἐν τοῦ-
θα, ἂν ἐπέτρεπεν εἰς ἡμᾶς ὁ χῶρος, καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀφήγησιν
ἀφήνωμεν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν χιλιάδων κατ' ἔτος αὐτοπτῶν καὶ
αὐτηκόων μορτύρων, οἱ ὅποιοι ἀπερχόμενοι εἰς τὰ ἴδια, γίνονται οἱ
ἀποστολικοὶ κήρυκες τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ
Ὑψίστου, ἐκδηλουμένης ἐκ τῶν θαυμάτων ἐν τῷ Ἱερῷ τεμένει τοῦτῳ,
ὡπὸ τῆς Πανσέπτου θαυματουργοῦ εἰκόνος τῆς Προυσιώτισης.

**Οἱ ξενῶνες τῆς Μονῆς ἐν μέσῳ τοῦ ἀγρίου μεγαλοπρεποῦς ἄρεινι τοπίου,
καὶ ἀνωθεν ὁ Πύργος τοῦ Καρσιανάκη.**

ΑΓΙΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΦΥΛΑΣΣΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ

Τό θησαυροφυλάκιον της Ι. Μ. Προυσιωτίσεως ἐγκλείει κειμήλια ἀνεκτιμήτου ἐκκλησιαστικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀξίας, τὰ ὅποια φυλάσσονται ἐπιμελῶς. Εἰς τὴν Μονὴν ὑπάρχουσι Ἁγία λείψανα, ἥτοι κάραι ἁγίων ἢ καὶ τεμάχια ὁσίων Ἁγίων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ σύνολον σχεδὸν εἶναι τοποθετημένα ἐντὸς ἀργυρῶν θηκῶν. Τὰ φυλασσόμενα Ἁγία λείψανα εἶναι πάμπολλα. Ἡ πληθὺς των προξενεῖ κατὰ πληξιν εἰς τὸν προσκυνητὴν, ἀκόμη δὲ διότι ὑπάρχουσι τμήματα ὁσίων ἁγίων, ἀνηκόντων ἰδίᾳ εἰς μάρτυρας τῆς πρώτης κατὰ τὸ πλεῖστον Χριστιανικῆς περιόδου, ἐν οἷς καὶ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Παραθέτομεν κατωτέρω πίνακα τῶν Ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἱ. Μονῆς :

1) Ἐντὸς θγῶνου ἀργυρᾶς θήκης φυλάσσεται ἡ Ἁγία Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ, φέρουσα ἐσωτερικῶς τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ Ἁγία καὶ Θεία Ἱερὰ Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ, ἐκοσμήθη διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου παρὰ ΠΕΛΛΑΓΙΟΥ Ἱερομονάχου 1754» Ἀθανάσιος Χρυσοχόος.

Ἐντὸς τῆς ἀργυρᾶς ταύτης θήκης τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος ὑπάρχει κινητὸν Ἱερὸν ὁστοὸν τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἑρμογένους (10 Δεκεμβρίου). Ἐπίσης ὑπάρχουσι συνδεδεμένα δι' ἀλυσσίδος ἀργυρᾶς δύο Ἱερὰ ὁστά τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος (27 Ἰουλίου) τῆς Ἁγίας ὁσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παροσκευῆς (26 Ἰουλίου) τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους (10 Φεβρουαρίου), τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος (1 Φεβρουαρίου) τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Νέου (3 Ἰουλίου) τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ (11 Νοεμβρίου) καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. (23 Ὀκτωβρίου).

Ἐξωθεν δὲ εἶναι ἀναγεγραμμένα τὰ ἄξια: «Κοιτεσκευάσθη ἡ παρούσα θήκη διὰ συνδρομῆς τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Κυρ. Γερασίμου τοῦ ἐκ τῆς Μονῆς Προυσοῦ καὶ διὰ δαπάνης καὶ ἐξόδων τῶν

ἐν Καρπενησίῳ Χριστιανῶν, χειρὶ δὲ τεχνικῇ τοῦ Ἀναγνώστου Σωτηροπούλου Μαρτίου ε' 1815».

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Ἀγ. Κλήμεντος (23ην Ἰανουαρίου) μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τελουμένην ἐν τῇ Ἱ. Μοιῇ, ἡ ὁποία τελειώνει λίαν πρωτὶ, μετοφέρεται ἡ Ἀγία Κάρα εἰς τὸν ἐν Προυσῶ Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ὑπὸ Ἱερομονάχου τῆς Μονῆς, οὗ τελεῖται ἐν συνεχείᾳ θεία λειτουργία καὶ μέγας ἀγιασμός συμπαραστειμένου ἅπαντος τοῦ Ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Οὐδεὶς ἐργάζεται ἐν Προυσῶ κοινὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν, τὰ δὲ σχολεῖα ἀργοῦν, διότι εἶναι πολιοῦχος τῆς Κωμοπόλεως.

2) Ἐντὸς ἀργυροῦ κυτίου, σχήματος ὀρθογωνίου φυλάσσεται ἡ Ἀγία Κάρα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑορταζομένου τὴν 12 Νοεμβρίου. γύρωθεν δὲ τοῦ ἀνοίγματος φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: Ἐγινε τὸ παρὸν καμὸς δούλου τοῦ Θεοῦ Νεοφύτου Ἱερομονάχου καὶ καθηγουμένου Νικηφόρου καὶ λοιπῶν πατέρων ἐν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀγίου ἐνδόξου Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου, πλησίον Ἀράχωβας—Κραββάρων καὶ παρὰ ἡμῶν χρυσοῦδος Ἀντωνίου ἐκ κώμης Πλατάνου.

3) Ἄλλη θήκη ἀργυρᾶ ὀγγωνικῇ περιέχει τὴν Κάραν τοῦ Ἀγίου ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ἐπισκόπου, Σμόρνης) (23 Φεβρουαρίου) γύρωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Η ΚΑΡΑ τοῦ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ Ι Χ 13».

(Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν Ἱερῶν κειμηλίων σημειοῦνται ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ τῶν ὡς ἔχουν).

Ἐντὸς τῆς ἀργυρᾶς ταύτης θήκης ὑπάρχουσι τεμάχια Ἱερῶν ὁσίων συνδεδεμένα δι' ἀργυρᾶς ἀλυσσίδος τῶν κάτωθι Ἀγίων.

α)	Ἀγίου Ἀρτεμίου (20 8/βρίου)	στ)	Ἀγίου Ἀντόπα (10 Ἀπριλίου)
β)	» Κηρύκου (15 Ἰουλίου)	ζ)	» Πέτρου ἐπισκ. Ἀλεξανδρείας (24 Νοεμβρίου)
γ)	» Μαρίνης (17 Ἰουλίου)	η)	» Ἀνθίου (9 Σεβρίου)
δ)	» Γερασίμου (4 Μαρτίου)	θ)	» Στεφάνου (28 8/βρίου)
ε)	» Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος (12 Νοεμβρίου)		

4) Κυτίον ἀργυροῦν με κουμπέν κατασκευασθὲν τὸ 1817 λαμβανόν τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

5) Ἄλλο κυτίον μάλλον ἀργυροῦν ἢ ὀρειχάλκινον περιέχον ἅγια λείψανα τῶν κάτωθι Ἀγίων:

α)	Μῆνα (11 Νοεμβρίου),	β)	Ἑρμογένους (10 Δεκεμβρίου),	γ)	Βησσαρίωνος (15 Σεπτεμβρίου),
δ)	Χαραλάμπους (10 Φεβρουαρίου),				
ε)	Ἀγ. Βαρβάρης (4 Δεκεμβρίου),	στ)	Τρύφωνος (1 Φεβρουαρίου)		
- καὶ εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἀγίου Ἀβερκίου (22 Ὀκτωβρίου), ἐξωτερικῶς.

κως είναι γεγραμμένα τό εξής: «Κτήμα ἀνεφέρετον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ. δαπάνη μὲν τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς Μονῆς ἐλαχίστου ἐν Ἱερομονόχοις Βαρθολομαίου. Χειρὶ δὲ Νικολάου Δαβαροῦκα Καλαρότου καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὴν 11 Αὐγούστου 1841 ἐν Ἀγρινίῳ.

6) Ἐντὸς κυτίου ἀργυροῦ σχήματος ὀρθογωνίου μὲ τρεῖς μικροὺς κουμπέδες εἰς τὸ ἐξω κάλυμμα, περιέχονται εἰς μὲν τὸ κέντρον τοῦ κυτίου λείψανον τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους (10 Φεβρουαρίου) ἐκατέρωθεν δὲ, τῶν Ἁγίων Χριστοφόρου (9 Μαΐου), Ἀγ. Παντελεήμονος (27 Ἰουλίου), Ἁγίας Πελαγίας (8 Ὀκτωβρίου), Ἀγ. Μάμαντος (2 Σεπτεμβρίου), Ἁγίου Προκοπίου (27 Φεβρουαρίου) καὶ μικρόν τοῦ Ἁγίου Τρόφωνος (1 Φεβρουαρίου).

Ἐξώθεν δὲ τοῦ κυτίου ἀναγράφεται «ΘΗΚΗ· τῶν Ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς ἐπωνομαζομένης ΚΑΒΒΑΔΙΑΝΗΣ. Ὅρα 1814 Ἰουλίου 14. Βαρθολομαίου Ἱερομονάχου. Τριανταφύλλου, Ἱερέως Στάθι καὶ ἡμῶν. Βουκουρέστι· Χριστο Κιφτρα Νικολάου.

7) Κυτίον Ἀργυροῦν μὲ τρεῖς μικροὺς ἐξωτερικοὺς κουμπέδες περιέχον ἅγια λείψανα τῶν ἐξῆς ἁγίων:

α) Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου 15 Δεκεμβρίου, β) τῶν ἁγίων 40 μαρτύρων (9 Μαρτίου), γ) ἐκ τῶν 40 μαρτύρων (9 Μαρτίου), δ) ἐκ τῶν 40 μαρτύρων (μικρόν) (9 Μαρτίου), ε) τοῦ Ἁγίου Βοβύλα (4 Σεπτεμβρίου), στ) τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους (μικρό) (10 Φεβρουαρίου), ζ) τοῦ Ἀγ. Τρόφωνος (1 Φεβρουαρίου), η) τοῦ Ἁγίου καὶ ἱσαμτικοῦ Παντελεήμονος (27 Ἰουλίου), θ) ὁστοῦν ἀνωνόμου ἁγίου.

Ἐξώθεν δὲ φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Εκτιτοραὶ τῆς Ἁγίας Μονῆς Β. Α. ο. χ. ο. Ὁ ΑΝΘΙΜΟΣ ΕΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ Ω Ἡγούμενος 1834 Φεβρ. 20. διὰ χειρὸς Δημητρίου Δαβαροῦκας Καλαρωτιώτης». Βασιλικὴ Στάκινα.

8) Ἐντὸς τετραγώνου θήκης πλακὲ (κειμήλιον) φυλάσσονται ἅγια λείψανα τῶν κάτωθι ἁγίων:

α) Ἁγίας Ἀγάθης (5 Φεβρουαρίου), β) Ἁγίου Πολυκάρπου (23 Φεβρουαρίου), γ) Ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου 27 Δεκεμβρίου δ) Ἁγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου) ε) Ἁγίου Μάμαντος (2 Σεπτεμβρίου) στ) Ἁγίου Θεόδωρου τοῦ Στρατηλάτου 8 Φεβρουαρίου, η) Ἁγίας Μαρίνης 17 Ἰουλίου, θ) Ἁγίου Πέτρου Ἀλεξανδρείας 24 Νοεμβρίου, ι) Ἁγίου Προκοπίου 28 Ἰουλίου, ια) Ἁγίου Παντελεήμονος 27 Ἰουλίου, ιβ) Ἁγίου Χριστοφόρου 9 Μαΐου, ιγ) τοῦ Ἁγίου Τρόφωνος 1 Φεβρουαρίου.

ιδ) Ἰωακείμ (πολύ μικρόν) 9 Σεπτεμβρίου.

Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ ἱεροῦ κειμηλίου εἶναι πλαισιωμένος πεπαλαιωμένος ξύλινος σταυρὸς ἀρίστης τέχνης.

Ἐξώθεν δὲ τοῦ ἱεροῦ κειμηλίου εἶναι χαραγμένα μετὰ Βυζαντινὰ γράμματα τὰ κάτωθι «διὰ συνδρομῆς καὶ κόπου ἔγινε τὸ παρὸν Ἰωάννου Ἱερομονάχου ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ τοῦ Διόλου τοῦ Θεοῦ Ἀναστασίου εἰς μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ τῶν γονέων αἰώνιον. 1817 Ἰανουαρίου α' ἐκ Μεσολογγίου».

9) Ὡσαύτως ἐνὶ ὁδῷ ἀργυρᾶς πεπαλαιωμένης θήκης (κειμήλιον) σχήματος τετραγώνου πλακὲ ὑπάρχουσι, εἰς μὲν τὸ κέντρον ἱερὸν ὄντοσιν τοῦ Ἁγίου Προκοπίου 27 Φεβρουαρίου καὶ ἕτερον κινητὸν τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, 10 Φεβρουαρίου. Ἐπίσης ἕτερα δύο κινητὰ τοῦ Ἁγίου Προκοπίου 28 Ἰουλίου, τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου μικρὸν κινητὸν 17 Ἰανουαρίου, τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ νέου 3 Ἰουλίου, μικρὸν κινητὸν ἀνωτέμου ἁγίου, τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ 11 Νοεμβρίου ἐπίσης μικρὸν κινητὸν, τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος 1 Φεβρουαρίου μικρὸν κινητὸν, τοῦ Ἁγίου Βασιλείου μικρὸν κινητὸν, 1 Ἰανουαρίου, τῆς Ἁγίας Μαρίνης 17 Ἰουλίου, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς 27 Ἰουλίου, τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καὶ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου μικρὸν κινητὸν 30 Νοεμβρίου, τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου κινητὸν μικρὸν 18 Ἰανουαρίου, τοῦ Ἁγίου Συμεὼν 1 Σεπτεμβρίου κινητὸν μικρὸν καὶ τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου 8 Φεβρουαρίου.

10) Ξυλινὴ θήκη μετὰ ὀρθογώνιον σχῆμα περιέχουσα εἰς τὸ μέσον μεγάλον ἀργυροῦν σταυρόν, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένα τὰ κάτωθι ἱερὰ ὀπτα :

α) Ἁγίου Ἀναστασίου 22 Ἰανουαρίου, β) Ἁγίας Παρθενομάρτυρος Παρασκευῆς 26 Ἰουλίου, γ) Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου 8 Φεβρουαρίου, δ) Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Νέου 3 Ἰουλίου, ε) δύο μικρὰ ἐκατέρωθεν ἀνώνυμα, σι) Ἁγίου Προκοπίου 27 Φεβρουαρίου, ζ) Ἁγίου Παντελεήμονος 27 Ἰουλίου, η) Ἁγίου Εὐσταθίου 21 Φεβρουαρίου, θ) Ἁγίου Λουκᾶ τοῦ Ἀποστόλου 18 Ὀκτωβρίου, ι) Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου 30 Νοεμβρίου, ια) Συμεὼν τοῦ Στυλίου 1 Σεπτεμβρίου, ιβ) Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου 25 Ἰανουαρίου, ιγ) Ἁγίου Χαραλάμπους 10 Φεβρουαρίου, ιδ) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (μικρὸν) 13 Νοεμβρίου, ιε) Ἁγίου Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ 11 Ὀκτωβρίου, ιστ) Ἁγίου Διονυσίου 3 Ὀκτωβρίου, ιζ) Ἁγίου Μοδέστου 16 Δεκεμβρίου, ιη) Ἁγίου Βησσαρίωνος 15 Σεπτεμβρίου, ιθ) Ἁγίου Μερκουρίου 25 Νοεμβρίου. Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «Κτίσμα Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου. Ἔργον Φ. Ἀναστασίου ἐκ Μετσόβου καὶ Π. Τέντος».

11) Θήκη μικρά τετράγωνος άργυρά περιέχουσα τὰ ἅγια λείψανα τῶν ἁγίων:

α) Ἀγίου Τρύφωνος 1 Φεβρουαρίου, β) Ἀγίου Προκοπίου 27 Φεβρουαρίου καὶ γ) τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους 10 Φεβρουαρίου.

12) Κυρίον ξύλινον περιέχον πολλά κινητὰ μικρὰ τεμάχια ἱερῶν λειψάνων ἐκ τῶν Ἀγίων διαμυρίων μαρτύρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πυρποληθέντων.

13) Ξύλινος θήκη ἐξ ἐλεφαντοστοῦ περιέχουσα 15 κινητὰ ἅγια λείψανα δι' άργυρᾶς ἀλυσσίδος συνδεδεμένα τῶν κάτωθι Ἀγίων.

α) Ἀνδρείου Ἀποστόλου 30 Νοεμβρίου, β) Βασιλείου τοῦ Μεγάλου 1 Ἰανουαρίου, γ) Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου 3 Ὀκτωβρίου,

δ) Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου 18 Ἰανουαρίου, ε) Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος 10 Φεβρουαρίου, στ) Μηνᾶ 11 Νοεμβρίου, ζ) Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου 8 Φεβρουαρίου, η) Παντελεήμονος τοῦ Ἰαματικού 27 Ἰουλίου, θ) Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος 27 Δεκεμβρίου,

ι) Γεωργίου Μεγαλομάρτυρος 23 Ἀπριλίου, ια) Προκοπίου 28 Ἰουλίου, ιβ) Τρύφωνος 1 Φεβρουαρίου, ιγ) Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου 17 Ἰανουαρίου, ιδ) Γερασίμου τοῦ Νέου ἐκ Μεγ. Χωρίου 3 Ἰουλίου,

ιε) Πάραγκευης ὁσιομάρτυρος 26 Ἰουλίου, ιστ) Μαρίνης 17 Ἰουλίου, ιζ) Συμεῶν τοῦ ἱερομάρτυρος συγγενοῦς Ἰησοῦ Χριστοῦ 27 Ἀπριλίου. Τὰ ἀνωτέρω 15 ἅγια λείψανα ἐφιέρωσεν εἰς τὴν Μονὴν τὴν

25 Μαρτίου 1918 ὁ εὐσεβὴς μοναχὸς Δοσίθεος Ζάρας ἐκ Κρικέλλου διαβιώσας ἐν αὐτῇ ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὸ ἔτος 1940.

14) Μικρὰ θήκη (κειμήλιον) ὀκτάγωνος περιέχουσα ἅγια λείψανα τῶν Ἀγίων:

α) Ἀγίου Ἀβερκίου 22 Ὀκτωβρίου, β) Ἀγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου 27 Δεκεμβρίου, γ) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου 7 Ἰανουαρίου, δ) Ἀγίου Ἀποστόλου Φιλίππου 14 Νοεμβρίου, ε) Ἀγίου Κλήμεντος 23 Ἰανουαρίου (μικρόν), στ) Ἀγίου Τρύφωνος 1 Φεβρουαρίου, ζ) Ἀγίου Μάμαντος 2 Σεπτεμβρίου, η) Ἀγίου Χαραλάμπους 10 Φεβρουαρίου.

15) Μικρὰ άργυρᾶ θήκη (κειμήλιον) σχήματος ὀρθογωνίου περιέχουσα ἱερὸν ὀστοῦν α') τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ ἐκ Κορπενησίου 23 Σεπτεμβρίου καὶ

καί β') Μικρόν ἱερὸν ὀστοῦν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοπτόμου 13 Νοεμβρίου, ἔχουσα τὴν ἐπιγραφὴν «Δέησις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Ἑλένης 1762».

16) Θήκη κωνοειδὴς ἐκ ψευδαργύρου περιέχουσα ἐντὸς αὐτῆς 12 μικρὰ τεμάχια ἱερῶν λειψάνων διαφόρων Ἀγίων, ἐν οἷς καὶ τοῦ

Ἁγίου Δημητρίου 26 Ὀκτωβρίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀναργούρου Κοσμά 1 Νοεμβρίου καὶ 1 Ἰουλίου.

17) Θήκη ὀρειχάλκινος τετραγωνικὴ πλακὲ περιέχουσα ἱερὰν εἰκόνα πανομοιότυπον τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης, ἣτις εἶναι ἐπαργυρωμένη πλήν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς προσώπου καὶ τοῦ μικροῦ ἱεροῦ, τὸν ὁποῖον βασιτὰ εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς χεῖρα εὐλογοῦντα. Ἐπὶ τῆς ἱερᾶς εἰκόνης ἐπιγράφεται «Τῆς ἱερᾶς καὶ Ἁγίας εἰκόνης τῆς Θεοτόκου τῆς Μονῆς Προυσσεῦ 1812 Νοεμβρίου 2.

18) Ἐντὸς μικρᾶς θήκης ἐχοῦσης τὸ σχῆμα μικροῦ ὑποδήματος περιέχεται λείψανον ἐκ τοῦ πέλματος (πατοῦσα) τῆς Ἁγίας Ἑλένης 21 Μαΐου.

19) Ἡ ἱερὰ σιαγὼν τοῦ Νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου φυλάσσεται ἐντὸς ξυλίνης θήκης.

Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Νικόλαος, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη πανηγυρίζεται ἐν Καρπενησίῳ, ὅπου καὶ φερώνυμος ναὸς ὑπάρχει, ἐμαρτύρησεν ἐν Κων/πόλει τὴν 23 Σεβρίου 1672. Ἡ 23ῃ Σεβρίου διὰ Β. Δ. καθιερώθη ὡς ἡμέρα τοπικῆς ἀργίας ἐν Καρπενησίῳ, διὰ τὸν λαμπρότερον ἑορτασμόν τοῦ ἁγίου.

Σύντομος βιογραφία Ἁγίου Νικολάου

Ὁ Ἅγιος ἑνδοξος καὶ Μεγαλομάρτυς Νικόλαος ἐγεννήθη εἰς Καρπενήσιον ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ φιλοθέους. Εἰς ἡλικίαν 17 ἐτιῶν μετέβη εἰς Κων/πολιν, ὅπου ὁ πατήρ του ἤσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ παντοπώλου εἰς τὴν θέσιν Ταχτὰ Καλέ.

Ὡς Νέος ὁ Νικόλαος συνεχίζει τὴν ἐκμάθησιν τῆς Τουρκικῆς καὶ προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τῶν Τούρκων διὰ τὸ φρόνιμον τοῦ χαρακτῆρος του καὶ τὴν ἐπίδοσιν του εἰς τὰ γράμματα. Οἱ Τούρκοι σκέπτονται σατανικῶς νὰ ἐκτουρκίσωσιν αὐτὸν ἀφοῦ τεχνηέντως ἔδωσαν νὰ διαβάσῃ τὸ Σαλαβάτι δηλ. τὴν ὁμολογίαν πίστεως εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν καὶ τοῦ ἑκαμον καὶ σινέτι (βάπτισιν).

Ἀγεται κατόπιν οὗτος ἐνώπιον τοῦ Καῖμακάμη δηλ. τὸν ἐπίτροπον τοῦ Βεζύρη, ὅστις ὑπόσχεται εἰς αὐτὸν Ὀφφίκια, δόξες καὶ πλοῦτη ἂν τουρκεύσῃ. Ὁ Ἅγιος ὁμῶς μετὰ παρρησίας ἀπήντησε : «Ἐγὼ τὸν Χριστὸν μου δὲν ἀρνοῦμαι, τὸν Χριστὸν μου πιστεύω, διὰ τὴν ἀγάπην του ἀποθνήσκω. Τούρκος δὲν γίνομαι». Ἡ μετὰ παρρησίας ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ, ἔκαμε τὸν Καῖμακάμην νὰ ἐκμανῇ καὶ νὰ διατάξῃ φοβερὰ βασανιστήρια καὶ ἀκολούθως τὸν ἔρριψαν εἰς τὰς φυλακὰς ἐπὶ 65 ἡμέρας χωρὶς τροφήν.

Ἐξῆλθε τῶν φυλακῶν ὑγιής καὶ χαριέστατος ὥσάν νὰ ἦτο εἰς τὸ συμπόσιον. Ἡρωτήθη καὶ πάλιν ἀνίσως μετεμελήθη καὶ στέργει τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ καὶ πάλιν ὁ Ἅγιος ἀπήντησε θαρραλέως «τὸν Χριστὸν μου πιστεύω καὶ δὲν τὸν ἀρνοῦμαι, ὅσας βα-

σάνους καὶ ἂν μοῦ δώσητε». Ἀκολούθως ἐρρίφθη πάλιν εἰς τὰς φυλακάς, ὅπου ἐρράβδιζον αὐτὸν ἀνηλιῶς καὶ ἀκαταπαύστως. Βλέπων ὁ Καϊμακάρης τὴν ἐπιμονὴν τοῦ εἰς τὴν πίστιν τοῦ, ζήτοξε καὶ τὸν ἐβγαλαν πάλιν ἀπὸ τῆς φυλακῆς καὶ τὸν ἐπήγαν εἰς τὸν κριτὴν, ὁ ὁποῖος προσεπάθηρε νὰ κολακεύσῃ τὸν Ἅγιον ὑποσχέθεις εἰς αὐτὸν πολλά· ὁ δὲ Ἅγιος ἐφώναζε «Χριστιανὸς εἶμαι καὶ χριστιανὸς ἐπιθυμῶ νὰ ἀποθάνω, τί βραδύνετε;».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ κριτὴς καὶ στοχοζόμενος τὸ στερεὸν καὶ ἀμετάθετον τῆς γνώμης τοῦ, ἔδωκεν ἀπόφασιν νὰ ἀποκεφαλίσωσιν αὐτὸν παρεδίδοντάς τον τῷ Ἐπάρχῳ. Ὁ Ἐπαρχος ἔφερε τὸν Ἅγιον εἰς τὸ ἐργαστήριόν τοῦ εἰς τὸ Ταχτά Καλέ, δεδεμένον, ἵνα θανατώσῃ αὐτόν. Ὁ Ἅγιος ἦτο ὅλως χαρὰ μὴ δειλιάσας καθόλου ἔμπρὸς εἰς τὸν θάνατον, πάντες δὲ οἱ παρόντες βλέποντες τὸ θαρραλέον αὐτοῦ ἐθαύμαζον τὴν προθυμίαν τοῦ Μάρτυρος, ποὺ εἶδεν τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον, καὶ κράζοντα «Τίς ἡμᾶς χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;» Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἁγίου ἡστραπτειν ἀπὸ τὴν ἐνδον φαιδρότητα τῆς ψυχῆς, καθὼς ποτὲ τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου, Στεφάνου, φαίνεται ὡς ἂν νὰ ἐπῆγαινε εἰς γάμον καὶ ὅχι εἰς θάνατον. Ὅτε λοιπὸν τὸν ἐγονάτισεν ὁ Τζελάτης, ὁ Μάρτυς ἠπλώνεν τὸν λαιμὸν τοῦ, ὅσον ἠδύνατο διὰ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ εὐκολα καὶ ὀγλίγωρα καὶ προσευχόμενος ἀπετμήθῃ τὴν μακαρίαν αὐτοῦ κεφαλὴν καὶ ἔλαβε τοῦ Μαρτυρίου τὸν στέφανον κατὰ τὸ ,αχοβ' (1672) ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ Σεπτεμβρίου κγ' ἡμέρα δευτέρα.

Καὶ ἡ μὲν ἁγία, καθαρὰ καὶ ἁμωμος αὐτοῦ ψυχὴ ἀνέβη, καθαρῶτερα τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἡλίου, εἰς τὰ Οὐράνια διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τρανώτερον τῆς Ἁγίας Τριάδος, Θεία δὲ χάρις ἀπέμεινε εἰς τὸ Ἅγιον αὐτοῦ Λειψάνον. Φῶς ἐξ οὐρανοῦ κατέβαινε ἐπ' αὐτὸ ἐπὶ τρεῖς νύκτας· καὶ οἱ μὲν χριστιανοὶ ἐχαιρον βλέποντες καὶ ἡγαλιῶντο, οἱ δὲ Ἀγαρηνοὶ διεπρίοντο τὰς καρδίας καὶ διὰ νὰ κρύψουν τὸ θαῦμα ἔλεγον, ἡμεῖς τὸν ἐκόψαμεν καὶ ὁ Θεὸς ἐρρίψε φωτιά καὶ τὸν κατακαίει.

Ἰδόντες δὲ οἱ χριστιανοὶ τὸ Ἅγιον φῶς ἐπήγαν τινὲς εὐλαβεῖς εἰς τὸν Κριτὴν καὶ δίδοντές του ἀργύρια ἱκανὰ ἔλαβον τὸ Ἅγιον λειψάνον καὶ μὲ μεγάλην παρρησίαν τὸ ἔθαψαν εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Παναγίας εἰς τὴν Χάλκην. Μὲ τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ Ἁγίου οἱ Χριστιανοὶ ἔβαψαν τὰ μανθῆλια των καὶ οἰοσθήποτε εἶχε ἀσθένειαν τινά, ἀμέσως ἐλάμβανεν τὴν ὑγείαν τοῦ.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἑκαμὴν ἀνακομιδὴν τοῦ Ἁγίου Λειψάνου καὶ ἐπήσαν τὴν Ἅγιαν αὐτοῦ Κάραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, ὅπου ὀνομάζεται Κοντοσκάλη, ἀργότερον δὲ μετεφέρθη εἰς τὴν

Μονήν τοῦ Ξηροποτάμου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου καὶ εὐρίσκεται μέχρι τῆς σήμερον.

Ἀπολυτίκιον Ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου.

ἦχος πλ. α' Τὸν Συνάναρχον λόγον.

Ἐφυτεύθης ὡς ῥόδον Πανευωδέστατον,
ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Κυρίου Μάρτυς Νικόλαε,
καὶ ἐποτίσθης δαψιλῶς ρείθροις αἱμάτων σου,
εὐωδιάζεις δὲ τερπνῶς, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν,
δι' ὃ σοι θερμῶς κραυγάζω, τὸ δυσειδὲς τῆς ψυχῆς μου
ὁδμαῖς χαρίτων σου καταλάμπρυνον.

20) Ἐντὸς τῆς ξυλίνης θήκης ἐξ ἐλεφαντοστοῦ φυλάσσεται ἡ Ἁγία Κάρα τοῦ Ἁγίου ὁσιομάρτυρος Γερασίου τοῦ Νέου ἐκ Μεγάλου Χωρίου Καρπενησίου, μαρτυρῆσαντος γενναίως ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔτος 1812 Ἰουλίου γ'. ἔχει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτμηθεὶς πλησίον τῆς Ἁγίας Σοφίας

Ἡ ἀκολουθία καὶ ὁ βίος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ὁσιομάρτυρος Γερασίου τοῦ νέου φαλλομένη τῇ 3ῃ Ἰουλίου καθ' ἣν τελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ, συνετάχθη ὑπὸ Κυρίλλου Καστανοφύλλη Ἱερομονάχου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ καὶ Ἀναγνώστου Ἰατρίδου λογιωτάτου, ἐξεδόθη δὲ τὸ πρῶτον δαπάναις πολλῶν φιλοχρήτων συνδρομητῶν τὸ ἔτος 1902.

Παραθέτομεν κατωτέρω μικρὰν περίληψιν τοῦ βίου καὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου. Ὁ νέος Ὁσιομάρτυς Γεράσιμος κηρύττων ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Χριστὸν μετὰ παρηγοίας, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς ὕβριστῆς τῆς Μωσαμεθανικῆς θρησκείας. Κατὰ τὴν δίκην του ὁ Ἅγιος μετὰ θάρρους ἀπελογήθη καὶ ἐτόνισεν ὅτι «Χριστιανὸς ἐγεννήθη καὶ Χριστιανὸς θά ἀποθάνῃ», ἀποκαλέσας τὸν Μωάμεθ «ψευδῆ προφήτην, μυθολόγον καὶ βέβηλον».

Ἄπαντες οἱ ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρευρεθέντες Ἀγαθηνοί, ὡς λέοντες αἱμοβόροι ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ καὶ οἱ Δῆμιοι τὸν ἔδειραν μὲ ὠμὰ νεῦρα βοῶν, ἵνα μετανοήσῃ, ἀκολούθως τὸν ἔσυρον εἰς ὕγρὰν φυλακὴν καὶ ἐξαπλώσαντες αὐτὸν ἔθεσαν ἐπὶ τοῦ στήθους του βαρεῖαν πέτραν. Ὁ ἅγιος ὁμῶς ἔμεινε σῶος καὶ ἀβλαβὴς εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπὶ 10 ἡμέρας. Κατόπιν παραδίδεται εἰς βασάνους καὶ εἴτα τέμνεται τὴν κεφαλὴν, ἥτις μετὰ τὸν χωρισμὸν ἔμεινε γελῶσα πολλὴν ὥραν, τὸ δὲ ἅγιον σῶμα του ἔμεινε γονατιστὸν ὡς προσευχόμενον. Τεμνόμενος δὲ ἐπλήρωσε τὸν ἀέρα μυρεφικῆς εὐωδίας καὶ εὐθὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐφάνη θεῖον φῶς, τὸ ὁποῖον ἰδόντες οἱ Ἀγαθηνοὶ ἐξέλαβον ὡς κεραυνόν. Οὕτω ἐτελείωσε τὸ μαρτύριον ὁ Ὁσιομάρτυς τοῦ

Χριστοῦ Γεράσιμος κατὰ τὸ ,σσιβ' (1812) Ἰουλίου γ' ἡμέραν Τετάρτην εἰς τόπον λεγόμενον Μπαμπά-Χουμαί, πλησίον τῆς Ἀγίας Σοφίας. Τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ καὶ πάντιμον λείψανον ὁμοῦ μὲ τὴν Ἀγίαν

Ἅγια λείψανα καὶ ἕκαστὸν φελασσάκιον εἰς τὴν Μοσχὴν.

του κεφαλῇ Χριστιανοὶ φιλομάρτυρες ἀργύρια ἱκανά δόντες ἔλαβον αὐτό καὶ ἐκέλευσαν ἐντίμως εἰς τὴν Νῆσον, ὅπου λέγεται «Πρώτη» ἔνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ θείου Μοναστηρίου.

Μετὸ δὲ τρεῖς χρόνους ἤτοι 1815 Σεπτεμβρίου ιγ', ὡς ἐν σελίδι 845 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος ἀναφέρεται—ὡς καὶ εἰς σελίδα 833 ἀναγράφεται ἐπιστολὴ τοῦ λογίου Κυρίλλου Καστανοφύλλη περὶ τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσιομάρτυρος Γερασίμου τοῦ νέου πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Λητξᾶς καὶ Ἀγράφων κ. Δοσίθεον, ἔχοντα τὴν ἔδραν του εἰς τὸ Καρπενήσιον, ὃν παρακαλεῖ νὰ συνεργήσῃ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ ἁγίου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως—μετεκομίσθῃ

παρά τοῦ γέροντος Ἱερομονάχου Κυρίλλου Καστανοφύλλῃ εἰς τὸ Θεομητορικὸν Ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Πυρσοῦ. Ἐπειτα ἡ μὲν ἁγία Κόρα αὐτοῦ καὶ οἱ βραχίονες τῶν ἁγίων χειρῶν του παρέμειναν εἰς τὸ Μοναστήριον, τὰ δὲ ἐπίλοιπα ἅπαντα μέρη παρεδόθησαν εἰς τὸν Παπὰ Κύρ Νικόλα τοῦ Μεγάλου Χωρίου, ἐναποτεθέντα ἐνδοθεν τοῦ ἁγίου βήματος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ὁσιοπαρθενομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευῆς πρὸς παρηγορίαν τῶν ἐκείσε Χριστιανῶν. Ἐκπέμπει δὲ τὸ ὄγιον λειψανόν του ἄμετρον εὐωδίαν καὶ ἰάματα προξενεῖ εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσερχομένους. Πανηγυρίζεται δὲ λαμπρῶς ἐν Μεγάλῳ Χωρίῳ ἡ μνήμη αὐτοῦ τὴν 3ην Ἰουλίου.

Ἀπολυτίκιον Ἁγίου Γερασίμου τοῦ ἐκ Μεγάλου Χωρίου.

Ἦχος α'. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τῶν ὁπμάνων τὰ θράση εὐθαρσῶς καταβέβληκας,
καὶ τροπαιοφόρος ἀνῆλθες, οὐρανοῦ εἰς σκηνώματα,
Γεράσιμε νέε ἀθλητά. Μαρτύρων χάροις καὶ ἀσκητῶν
συνηδόμενος ἀπαύστως καὶ διασώζων τοὺς Πίπτει σε μέλποντας.
Δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ,
Δόξα τῷ σὲ ἐνισχύσαντι,
Δόξα τῷ δεδοκῶτι σε ἡμῖν μέγιστον πρόμαχόν.

Εν τῇ ἱερᾷ Μονῇ πλείστα ὅσα σκεύη ἐκκλησιαστικά ὑπάρχουσι
προερχόμενα εἴτε ἐξ ἀφιερώσεως τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν, εἴτε δι'
ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς Μονῆς. Πόσα ὑπῆρχον ἄλλοτε εἰς τὴν Μονὴν εἶναι
ἄγνωστον, διότι αἱ ἐπισυμβῆσαι πυρκαϊαί, πολλὰ τούτων ἔχουν ἐξα-
φανίσει. Σῶζονται ὁμῶς μέχρι τῆς σήμερον καὶ φυλάσσονται εἰς τὸ
Σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς πολύτιμα Ἱερὰ Σκεύη καὶ ἀναθήματα ἀνε-
κτιμήτου ἀξίας. Καλύμματα χρυσοκέντητα, Δισκάρια καὶ λόγχοι ἀρ-
γυρεῖ, Ἁγία Ποτήρια ἀργυρεῖ καὶ ἐπίχρυσα, Σταυροὶ μεγίστης καλ-
λιτεχνικῆς ἀξίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰσὶν ἐσκαλισμένοι διὰ ξυλογλυ-
πτικῆς διάφοροι θρησκευτικαὶ παραστάσεις προκαλοῦσαι τὸν θαύμα-
σμόν τῶν εἰδικῶν διὰ τὴν λεπτότητα τῆς τέχνης των, κανδήλια ἀρ-
γυρεῖ καὶ ἐπίχρυσα, πολυέλοιοι, Εὐαγγέλια ἐννέα τὸν ἀριθμόν, ἐκ
τῶν ὁποίων τὰ δύο μὲ κάλυμμα ἐπίχρυσον καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἐπὶ μὲ
κάλυμμα ἀργυροῦν. Ἐκ τούτων τὸ ἕνα χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ ἔτους
1728 φέρει ἐξωτερικῶς ἐπὶ τοῦ καλύμματος καὶ εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ
τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος, εἰς τὰς τέσσαρας δὲ γωνίας τοὺς 4 Εὐαγ-
γελιστάς. Αἱ παραστάσεις αὗται εἶναι ἀργυρεῖ ἐκτυποί. Πρὸς τὴν
βάσιν δὲ ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ παρὸν ἀφιερώθη ἐν τῷ Πανοσιώτῳ
Ναῷ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Πουροφ. Δημητρίου Ἀναγνώστης
καὶ Νικολάου, ἀπὸ χωρίου... 1738».

Ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς φέρει ἀργυρεῖς ἐκτύπους παραστάσεις,
εἰς μὲν τὸ κέντρον τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος καὶ εἰς τὰς 4 γω-
νίας τοὺς Προφήτας Δαυὶδ, Σολομῶνα, Ἰερεμίαν, Ἡσαΐαν. Τὸ δὲ
ἄλλο χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1768 φέρει ἐξωτερικῶς ἐπὶ τοῦ
καλύμματος παραστάσεις τοῦ δωδεκάορτου καὶ γύρωθι διαφόρους
Θρησκευτικὰς παραστάσεις, εἰς τὴν ἄλλην δὲ πλευρὰν εἰς τὸ κέν-
τρον φέρει τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος καὶ γύρωθι πολλὰς θρησκευ-
τικὰς παραστάσεις. Ἀπασαὶ δὲ αἱ παραστάσεις τόσον τῆς μιᾶς
πλευρᾶς, ὅσον καὶ τῆς ἄλλης εἶναι ἐκτυποὶ ἀργυρεῖ, ἐκτάκτου καλ-
λιτεχνικῆς λεπτότητος.

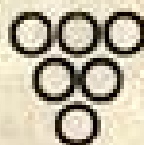
Ἐκ πάντων τῶν Ἱερῶν Σκευῶν ἀξίζει ἰδιαίτερας μνείας σταυ-
ρὸς ξύλινος, τοῦ ὁποίου ἡ ξυλογλυπτικὴ εἶναι ἀφθάστου τέχνης καὶ
ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπεικονίζονται ξυλογλυπτικῶς εἰκοσι Ἱερὰ παραστά-
σεις τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀνὰ δέκα εἰς ἑκάστην πρόσοψιν. Ἄλλος

σταυρός κοσμεῖ τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς ἐκτάκτου ξυλογλυπτικῆς τέχνης φέρων δέκα Ἱερᾶς παραστάσεις τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀνὰ πέντε εἰς ἐκάστην πρόσοφιν καὶ τίμιον ξύλον εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ. Ἐπίσης σταυρός ἀνεκτιμήτου ἀξίας καὶ τέχνης φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «Εὐλαβὲς πρὸ ἡγδοήκοντα τοῦλάχιστον ἐτῶν ἀφιέρωμα πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Προυσιωτίσσης Εὐρυτανίας εὐρεθὲν εἰς τὰ τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου αὐτῆς Ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου».

Ἐπίσης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ φυλάσσεται καὶ ἡ θαυμασία ὁλόχρυσος ἐκ λευκοκιτρίνου χρυσοῦ καὶ μὲ ἐκ σμάλτου στεφάνους καὶ ἰκείας καὶ ἀφιερώσεις καλύμματός ἐξαιρετικῆς τέχνης Εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἥτις γενομένη κατ' ἀπομίμησιν τῆς Εἰκόνης Προυσιωτίσσης ἐν Ρουμανίᾳ ἢ Ρωσίᾳ ἐδωρήθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν πρὸ τοῦ 1850 ὑπὸ τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ εὐδοκιμήσαντος εὐσεβοῦς ὁμογενοῦς ἐκ Πλατάνου τῆς Ναυπακτίας καταγομένου Ἀνδρέου Κουλοτούρου καὶ τῆς συζύγου τοῦ Ἑλένης καὶ τῶν πέντε τέκνων τῶν.

Περίξ τῆς Εἰκόνης ταύτης ἀναγράφονται μὲ σμάλτο: «Ἡ Προυσιώτισσα—Προύσηθεν Εἰκὼν τῆς Ἀγνῆς τῇ Ἑλλάδι ποταμός Ἰκται, θαυμάτων ἀενάων.—Κούφισον, Ἀγνή, τὰ βάρη τῆς Ἑλλάδος, ἃ νυνὶ πάσχει τῶν κακούργων κακίᾳ», κάτωθι δὲ ἡ ἀφιέρωσις «Εἰς αἰώνιαν μνήμην Ἀνδρέου, Ἑλένης καὶ Τέκνων». Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ἀνηρτημένη εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὅπου ἡ Θαυματουργὸς Ἀγία Εἰκὼν, καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν ἱστάμενον πρὸ τῆς εἰκόνης.

Πάντα τὰ ὑπάρχοντα σήμερον Ἱερὰ σκεύη, εἶναι καταγεγραμμένα εἰς τὸ βιβλίον ὀλικοῦ τῆς Μονῆς.

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΣ

Ἡ πανήγυρις τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης πρέπει νά θεωρηται τελευμένη ἀπό 15-24 Αὐγούστου, ὡς εἰς τόν ὅπ' ἀριθ. 42 Κώδικά σελ. 842 διαλαμβάνεται, «ἀπό τῆς δεκάτης πέμπτης τοῦ Αὐγούστου μηνός, μέχρι τῆς εἰκοστῆς τετάρτης τοῦ αὐτοῦ. Ἐν αἷς δηλ. γίνεται ἡ σύναξις πάντων τῶν Χριστιανῶν».

Κατά τὸ διάστημα τοῦτο παρατηρεῖται συρροή προσκυνητῶν, οἱ ὅποιοι καθημερινῶς ἀόξανόμενοι πορουσιάζουν τὸν μεγαλύτερον ὄγκον εἰς πληθυσμὸν τὴν 23 τοῦ μηνός.

Ἡ πρώτη μικρὰ πανήγυρις τελεῖται τὴν 15ην Αὐγούστου, μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας εἶναι ἀφιερωμένον τὸ Κοθολικόν, ἥτοι ὁ νεώτερος ναὸς ὁ καὶ μεγαλύτερος, περί τοῦ ὁποίου εἰς ἄλλο μέρος διελάβομεν. Ἡ δὲ μεγάλη πανήγυρις τελεῖται τὴν 23ην Αὐγούστου, ἂν καὶ ἡ Ἱερὰ Διήγησις διαλαμβάνει τὴν 22αν Αὐγούστου.

Φαίνεται ὅτι σιωπηρῶς μετετέθη ὁ πανηγυρισμὸς εἰς τὴν 23ην ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἑορτάζεται ἡ ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ἐπεκράτησε πλέον ὀριστικῶς καὶ ἀμεταθέτως ἡ μνήμη τῆς Προυσιωτίσσης νά πανηγυρίζεται μεγαλοπρεπῶς τὴν 23ην Αὐγούστου, ἡ δὲ ἀπόδοσις τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου μετετέθη καὶ τελεῖται ἐν τῇ Μονῇ, κατὰ τὸν Κώδικα, τῇ 28 Αὐγούστου.

Ἡ Διοίκησις τῆς Μονῆς λαμβάνει πρόνοιαν διὰ τὴν ὅσον ἐνεσι καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν προσκυνητῶν, οἱ ὅποιοι κατὰ χιλιάδας συρρέουν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐξασφάλις στέγης πρὸς διανυκτέρευσιν τόσοῦ πλήθους καθίσταται πολλάκις προβληματική, καθ' ὅσον τὰ πυρποληθέντα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν μέγαρα, δὲν ἔχουν εἰσέτι ἅπαντα ἀνοικοδομηθῇ ἢ ἐπισκευασθῇ. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἤθελεν ἀποπερατωθῇ ἡ ἀνοικοδόμησις αὐτῶν, πάλιν τὰ οἰκήματα ταῦτα, δὲν θά ἱπαρκοῦσαν νά στεγάσουν τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν πιστῶν. Διὰ τοῦτο οἱ πολυπληθεῖς προσκυνηταὶ ἀναγκάζονται νά διανυκτερεύουν εἰς τὸ ὕπαιθρον, ὁπότε βλέπει τις τὸ ὠραῖον θέαμα τῆς ἐξασπλώσεως αὐτῶν εἰς ὅλους τοὺς περὶ τὴν Μονὴν χώρους, κατὰ συγκροτήματα οἰκογενειῶν καὶ χωρίων, ἀπὸ τοῦ Νάρθηκος τῆς ἐκ-

κλησίας έως τῶν δύο Πύργων τοῦ Καραϊσκάκη καὶ ἔως τῆς Πλατείας Ἁγίων Πάντων, ἡ ὁποία πληροῦται καὶ αὐτὴ ἀσφυκτικῶς καὶ πέραν ἀκόμη ταύτης μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν δύο μικρῶν ποταμῶν.

Ἐπιτροπὴ ἐκποιήσεως ἀφιερωμάτων

Ἐπιτροπὴ ἐκποιήσεως ζώων διὰ δημοφιλίας εἰς θέσιν Ἁγίων Πάντων

Τὸ τακτικὸν προσωπικὸν τῆς Μονῆς κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς ἐνισχύεται ὑπὸ ἐκτάκτων ὑπηρετῶν ἀμειβομένων ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Μονῆς καὶ ἀνερχομένων εἰς 30 καὶ ἄνω, καὶ ὑπὸ «ταμένων» οἵτινες προσφέρουν δωρεάν τὰς ὑπηρεσίας των.

Ἐπιτροπὴ παραλαβῆς ἀφιερωμένων ζώων, εὐρισκομένη ἐξωθι τῆς μεγάλης πόλης, δέχεται καὶ καταγράφει τὰ προσφερόμενα ζῶα

Διανομὴ σιτιστίου κατὰ τὴν Πανήγυριν

(ἄλογα, βόδια, αἰγοπρόβατα). Ἄλλη ἐπιτροπὴ εἰς τὸ κηροστάσιον τῆς Μονῆς δέχεται καὶ καταγράφει τὰ λοιπὰ ἀφιερώματα (έλαιον, κηρόν, θυμίαμα, φορέματα, σκεπάσματα, τιμαλφή κλπ) καὶ προσφέρει εἰς τοὺς αἰτοῦντας προσκυνητάς, τὰς λαμπάδας καὶ κηρία, διὰ νὰ τὰς ἀνάφουν ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνης. Ἐδῶ παρατηρεῖται λόγῳ τοῦ στενοῦ τοῦ χώρου, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς κοσμοσυρροῆς πολὺ μεγάλος συνωστισμὸς τῶν προσκυνητῶν, ἐπιζητούντων νὰ λάβουν τὴν σειρὰν των διὰ τὸ προσκύνημα.

Φρουρά ἐπιβλέπει καὶ ρυθμίζει τὴν τάξιν. Ἄλλη ἐπιτροπὴ ἵσταται ἔμπροσθεν τῆς θαυματούργου εἰκόνης καὶ καθοδηγεῖ τοὺς προσκυνητάς εἰς τὸ ἀναμνα τῶν λαμπάδων, εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς ἁγίας εἰκόνης καὶ δέχεται τυχόν ἀφιερώματα, τὰ ὁποῖα οἱ προσκυνηταὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τὰ προσφέρουν καὶ νὰ τὰ ἀναρτήσουν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνης.

Τὰ χρηματοκιβώτια τοῦ κηροστασίου καὶ τῆς Ἁγίας εἰκόνης σφραγίζονται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένουσυμβουλίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὴν δὲ ἐπομένην τῆς πανηγύρεως γίνεται ἡ ἀποσφράγις τῶν χρηματοκιβωτίων καὶ ἡ καταμέτρησις τοῦ περιεχομένου ὑπὸ ἐπιτροπῆς, συντασσομένου ὁμέσως σχετικοῦ πρωτοκόλλου. Τὰ δεῖξ' ἀφιερωθέντα μεγάλα ζῶα καὶ μέρος τῶν ἀφιερωθέντων αἰγοπροβάτων ἐκποιεῖσθαι διὰ δημοπρασίας ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τὴν 24ην Αὐγούστου εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἁγίων Πάντων.

Ἡ Μονὴ διατηροῖσα τὸ πατροπαράδοτον ἔθιμον τῆς φιλοξενίας προσφέρει καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως, εἰς ὅσους ἐκ τῶν προσκυνητῶν ἐπιθυμοῦν συσσίτιον, ἄρτον καὶ οἶνον.

Ἡ ἐξομολόγησις κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως γίνεται ὑπὸ μνευματικῶν πατέρων τῆς Μονῆς ἢ τῶν περιχώρων ὀριζομένων ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Σοῦ Μητροπολίτου, ὡς κατωτέρω γράφομεν...

Κάτωθεν χαίνει τρομαρὰ φάραξ

Βράχοι με ἐπιβλητικὴν γραφικότητα
ὄψονται κατάναντι τῆς Μονῆς

ΙΕΡΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ

Θείαι λειτουργίαι—Ἱεραὶ ἀκολουθίαι

«Συνάχθητε τῆς Ἑλλάδος θρέμματα, καὶ προσπέσατε ἐξ ὅλης καρδίας, τῇ φωταυγεί τῆς Πανάγνωου Εἰκόνι, περιπαθῶς ἐξαιτουῦντες τὰ πρόσφορα, καὶ τεύξεσθε ὡς ἀληθῶς, παρ' αὐτῆς τὰ αἰτήματα χαίροντες».

(Τροπάρων Παρακλητικὸ κανόνας)

Ἡ ἑορτὴ αὕτη τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης, ἡ ὁποία μαγνητίζει κατ' ἔτος πολλὰς δεκάδας χιλιάδων πιστῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, (Ροῦμελης, Θεσσαλίας, Ἡπείρου, Μακεδονίας καὶ τῆς Πελοποννήσου,) κατέστη Πανελληνίου φήμης καὶ δόξης, ἀπὸ τὰ ἐξαισία θαύματα, τὰ ὅποια ἐπιτελοῦνται ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ, εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τῆς Προυσιωτίσσης.

Πάντες οἱ ἀπέλπιδες τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης καὶ βοηθείας, οἱ ἀπεγνωσμένοι καὶ ἀπόκληροι τῆς μοίρας, δυστυχεῖς τῷ σώματι καὶ τὴν ψυχῇ τραυματισμένοι, ὅλοι ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις εἶπε τὴν τελευταίαν λέξιν «ἀνίατος», σπεύδουν ἐδῶ πρὸ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης καὶ πλήρεις θακρῶν ζητοῦν τῶν ἀνιάτων οὐτῶν παθῶν τὴν ἴασιν.

Τυφλοὶ, χωλοὶ, παράλυτοι, ἐπιληπτικοὶ, δαιμονισμένοι καὶ πάντες οἱ ἐκ παντὸς νοσήματος τυραννούμενοι, ἐδῶ εἰς τὸν περικαλλῆ ναῖσκον ἐρχόμενοι, εὐρίσκουν τὴν θέαν τῆς Θεομήτορος ἀντίληψιν ἔτοιμον καὶ πρόθυμον. «Καὶ γὰρ φωτίζεις ἐν τάχει τοὺς τυφλοὺς δεινοὺς τε ἀπελαύνεις δαίμονας καὶ παραλύτους δὲ συσφίγγεις Ἁγαθή, κρημνῶν τε σώξεις καὶ πάσης βλάβης τοὺς σοὶ προστρέχοντας».

Διὰ τοῦτο προστρέχουν μυρμηκιῶντα πλήθη ἀσθενῶν πρὸς τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα χωρὶς νὰ τοὺς ἐμποδίζουν οὔτε οἱ βράχοι, οὔτε τὰ βουνά, οὔτε αἱ ἀποστάσεις, οὔτε κρημοὶ καὶ οὔτε ἀφόρητοι καύσωνες, οὔτε κακοκαιρία μὲ καταιγίδες καὶ ἀστροπελέκια, οὔτε κίνδυνοι καὶ κακουχίαι, ἵνα καταθέσωσι πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Παναχράντου Παρθένου, θερμὴν δέξιν ἐλπίδος ἢ θαλερὸν δάκρυ εὐγνωμοσύνης.

Μὲ συγκλονιστικὰ συναισθήματα προσέρχονται οἱ εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ εἰς τὸ σεμνὸν καὶ πανέμορφον τέμενος τῆς Προυσιωτίσσης, μὲ τὴν καρδίαν τῶν γεμάτων πόνους καὶ πόθους.

Ἡ πίστις τοῦ κατὰ χιλιάδας συρρέοντος λαοῦ καθ' ὅλον τὸν μῆνα Αὐγούστου τὸν «μῆνα τῆς Παναγίας» εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς μητρὸς τοῦ Χριστοῦ Παναγίας Προυσιωτίσεως καταδεικνύετο ἀκμαία. Οἱ ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι τῆς περιοχῆς τῆς Εὐρυτανίας τῆς Φθιώτιδος καὶ Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης μὲ ζωγραφισμένην τὴν βαθεῖαν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν θρησκείαν μας, οἱ ὅποιοι μὲ γυμνά συνήθως πόδια εἰς τοὺς τραχεῖς καὶ ἀποκρήμνους δρόμους καὶ μὲ τὰ τάμματα ἀνά χεῖρας προσέρχονται εἰς τὴν Μεγαλόχαρην, προκαλοῦν εἰς πάντα συγκίνησιν καὶ δέος.

Ἀπόδειξις τὸ πλῆθος τῶν χρυσῶν ἀναθημάτων, ποικίλων τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος, αἱ ἀγέλαι αἰγῶν, προβάτων, βοῶν καὶ μόσχων, αἱ ὁκάδες ἰῶν ὁσημικῶν καὶ τοῦ κηροῦ, αἱ ἐνδυμασίαι, τὰ νυφικά φορέματα, καὶ πολυτιμότερα ἀντικείμενα, τὸ χρυσοῖον καὶ τὸ ἀργύριον, τάματα αὐτὰ διὰ τὴν ταχεῖαν ἀντίληψιν τῶν μετὰ πίστεως ἐπικαλουμένων τὴν χάριν τῆς Προυσιωτίσεως.

Πάντα ταῦτα εἶναι εἰ ἀψευδεῖς μάρτυρες τῶν τελουμένων ἐδῶ ὑπερφῶν γεγονότων καὶ ἕκαστον τῶν ἀναθημάτων τούτων, εἶναι ζῶσα ἱστορία ἐνὸς συγκινητικοῦ δράματος, διὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν ὁποίων θά ἔχρειάζετο πολυσέλιδον βιβλίον.

α' Μέγας ἀρχιερατικὸς ἑσπερινὸς 22ας Αὐγούστου

Οἱ χαρρόσυνες καὶ πανηγυρικὰς κωδωνοκρουσίες γεμίζουν τὸν αἶρα καὶ οἱ βράχοι καὶ οἱ λαγκαδιὰς καὶ οἱ χαράδρες τοῦ ὑπερόχου συμπλέγματος δονοῦνται καὶ συμμετέχουν καὶ αὐτὲς εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἀρχιερατικὸν ἑσπερινὸν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῆς Πανσέπτου θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Προυσιωτίσεως τὴν 22αν Αὐγούστου, τελούμενον ἐξωθεν τοῦ Καθολικοῦ, εἰς τὴν πλακόστρωτον αὐλήν.

Τὸ θέαμα τῶν χιλιάδων προσκυνητῶν καὶ ἡ βαθεῖα εὐλάβειά των δημιουργεῖ δεξιαμένην πνευματικὸν ἀναβαπτισμόν. Συναγερμένος λαός. Τὸ παρεκκλήσιον, τὸ καθολικόν, τὸ μέγαλον προαύλιον, ὃ χώρος ἐξω ἀπὸ τὴν αὐλόθυρα τοῦ μοναστηριοῦ ἕως τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων τῆς μονῆς (Ἅγιοι Πάντες), γεμίζει ἀπὸ μίαν κοσμοπλημμύραν, ἡ ὁποία προσπαθεῖ νὰ ἀκούσῃ τὰς γλυκὰς φαλμωδίας τῶν ψαλτῶν καὶ τὸς εὐχὰς δεκάδων ἱερέων προεξάρχοντος τοῦ Μητροπολίτου Ναυπακτίας κατ' Εὐρυτανίας. Ὅλοι κρατοῦν κερὰ στὰ χεῖρια τους, ἄλλοι λαμπάδες ἴσως μὲ τὸ ἀνάστημά τους, ἄλλοι διάφορα τάματα. Ἄλλοι ἀνυπόδητοι ἐξ ὁποσχεύσεως πρὸς τὴν Προυσιώτισσαν, πάσης

ἡλικίας καὶ τάξεως, ὅλοι μὲ πλημμυρισμένες τῆς καρδιᾶς τοὺς καὶ μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια τοὺς, δέονται μὲ ἄβολον καὶ ἀνυπόκριτον κατάνυξιν πρὸ τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τῆς θεομήτορος, τῆς ὁποίας ἡ θαυμα-

Προέρχονται μὲ διάφορα τέματα

τουργὸς δυνάμεις ἔλκει ὥς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον, πᾶσαν καρδίαν ποικιλοτρόπως πᾶσχουσιν.

Αἱ ἐπικλήσεις, δεήσεις, ἱκεταί, τὰ δάκρυα, οἱ σπαραγμοὶ μετὰ τῶν δεήσεων καὶ τῶν φαιλῶν τῶν ἱερέων, ἀποτελοῦσι θέαμα ἐκπληκτικὸν καὶ ἀνώτερον πάσης περιγραφῆς.

Ἐδῶ πρὸ τῆς ἐλκούσης ἀοράτου δυνάμεως, τὰ δάκρυα ἀνελκόμενα ρέουσι, ἔδῶ ἀφιεροῦνται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία παντός χριστιανοῦ, ἔδῶ ἐκθαμβοῦται ὁ ἄπιστος, ἔδῶ συγκινεῖται καὶ πείθεται ὁ κλονιζόμενος καὶ ἀμφιρρέπων.

«ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος ἡ εἰκὼν
θαυμαστῶς τῆς Παρθένου ἱκετο...»

Κι' ἀναβαίνουν οἱ στοχασμοὶ τῆς προσευχῆς ὅλων τῶν προσκυνητῶν ὥς τὰ μυρωμένα τοῦ μοσχολιβάνου σύννεφα πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ αἰσθάνονται ὅλοι διὲν ἡ Παναγία ἡ Προυσιώτισσα εἶναι τὸ μόνον ἀσφαλὲς καταφύγιον. Εἶναι τὸ ἱμάνι τῆς σωτηρίας, τὸ στήριγμα τῆς Ἀγίας ἡμῶν Θρησκείας, τὸ καύχημα τῶν ὀρθοδόξων, ἡ

παραμυθία τῶν ἀπελπισμένων ἢ σκέπη καὶ θερμὴ ἀντίληψις τῶν πασχόντων.

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ συνεχίζεται με κατάνυξιν, ὅλοι προσπαθοῦν νὰ ἀκούσουν τὰ ὠραία τροπάρια, ὅλοι σιγοψάλλουν ὅλοι δέονται, ὅλοι σταυροκοποῦνται, ὅλων οἱ καρδιές ἀνοίγονται.

Καὶ καθὼς ὁ ἥλιος χάνεται πίσω ἀπὸ τὶς ὑψηλότερες βουνοκορφές, ἔτσι σιγὰ - σιγὰ, καὶ ὁ πανηγυρικός ἑσπερινός πλησιάζει τὸ τέλος του καὶ μελωδικὰ ἀκούεται :

«Χαίρει νῦν ἡ Ἑλλάς ἀληθῶς, τὴν σὴν εἰκόνα,
τὴν ἐκ Προύσης τὴν Πανσέπτον...»

Κήρυγμα κατὰ τὸν ἑσπερινόν

Με κατάνυξιν παρακολουθοῦν οἱ χιλιάδες πανηγυρισταὶ τὸ θεῖον κήρυγμα. Ὅλοι ἀκοῦνε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ «Δεσπότη» τὴν Ἱερὰν ἱστορίαν τῆς εὐρέσεως τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος καὶ τὰ ἀναρίθμητα θαύματα, ποὺ ἐπετέλεσεν καὶ ἐπιτελεῖ εἰς τοὺς πιστοὺς προστρέχοντας, καὶ με τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Μητροπολίτου ὁ Μέγας ἑσπερινός τελειώνει.

Καὶ κατὰ τὸ τέλος τὴν στιγμὴν ποὺ φάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον τῆς Πανσέπτου Εἰκόνος, ὅλων αἱ ψυχαὶ δοκοῦνται ἀπὸ ἱερὰν παλρὸν

καὶ ἡ φωνὴ ὧν τῶν προσκυνητῶν ἐνώνεται μετὰ τὴν φωνὴν τῶν φα-
λτῶν, εἰς τὸ ἀπολυτικίον τῆς Πανσέπτου Εἰκόνης.

«Τῆς Ἐκλάδος ἀπάσης σὺ προΐστασαι πρόμαχος
καὶ θαυματουργὸς ἑξαισίῳν τῇ ἐκ Προύσης Εἰκόνι Σου...»

β. Ἡ Πρώτη Θεία Λειτουργία.

Τὸ εὐλαβικὸν προσκύνημα τῶν πιστῶν συνεχίζεται καθ' ὅλην
τὴν νύκτα.

Εἰς τὰς 2 τοῦ μεσονυκτίου τῆς 23ης τὰ σήμαντρα καὶ οἱ καμπά-
νες πάλιν ἤχοθιν χαρμοσύνως. Τελεῖται ἡ πρώτη θεία λειτουργία εἰς
τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐκεῖ, ὅπου ἡ Σεπτῇ εἰκὼν εἶναι ἐν-
θρονισμένη, γιὰ νὰ δυνηθοῦν «οἱ στρατοκόποι», οἱ εὐλαβεῖς προ-
σκυνηταὶ ἀπὸ τὰς μακρινὰς περιφερείας νὰ ἐκπληρώσουν καὶ τὸ ἱστα-
τον καθήκον των πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἀφοῦ «λειτουργη-
θοῦν», ἀφοῦ «ἀντλήσουν δαφιλῶς ἀπὸ τὴν Θεόβρυτον κρήνην τῶν
ὁλῶν χαρίτων, τὴν θαυματουργὸν καὶ παιῖρον εἰκόνα, τὰς ροὰς
ἐκ ταύτης τῶν θαυμάτων», πανευτυχεῖς, διότι ἠξιώθησαν τῆς χάριτος
νὰ προσκυνήσωσιν πάλιν εὐλαβικά καὶ νὰ εἰποῦν ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸν
πόνον τους καὶ νὰ ἀποθέσουν καὶ γιὰ τελευταία φορὰ τὰς ἐλπίδας
των εἰς τὴν Παναγνὸν Μητέρα καὶ κατόπιν νὰ ἀναχωρήσουν γιὰ τὰ
μέρη των ἑκαστος, πρὶν ἢ οἱ «καυτερές» ἀκτίνεις τοῦ ἡλίου τοὺς προ-
λάβου». Ἡ θεία λειτουργία αὕτη τελειώνει εἰς τὰς 6 τὸ πρωί. Προ-
σέρχονται πολλοὶ καὶ κοινωνοῦν τῶν Ἀρχάντων Μυστηρίων. Τώρα
οἱ εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ ἀπὸ τὰ μεμακρυσμένα μέρη εἶναι ἔτοιμοι
νὰ ἀναχωρήσουν. Καὶ πάλιν εὐλαβικά ἀσπάζονται τὴν Ἱερὰν
εἰκόνα ἐξέρχοντα μετὰ δακρυσμένα τὰ μάτια καὶ γεμάτοι χαρὰ ἀπὸ
τὸ πνευματικὸν λουτρόν, ποῦ ἔλαβον καὶ ἀναχωροῦν διὰ τὰς ἐστίας
των, φέροντες μαζί των καὶ τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τῆς Παναγίας
τῆς Προυσιώτισσης.

«Πάντες Σὲ προσκυνοῦμεν ὦ Προυσιώτισσα».

γ. Ἡ Δευτέρα Θεία Λειτουργία

Ἐξημέρωσε ἡ 23η Αὐγούστου. ἡ ἑορτὴ τῆς Προυσιώτισσης.

Ὅλα τὰ πλάσματα νοιώθουν, ὅτι ἑξημέρωσε μεγάλη ἡμέρα καὶ
ἐπιφανής, ἡμέρα πνευματικῆς χαρὰς καὶ ἀγαλλιάσεως. Καὶ πάλιν οἱ
γλυκεῖς ἀντίπαλοι τῶν κωδῶνων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐξαπλοθνται ἀνά
τὴν ἀφυπνισθείσαν φύσιν, δονοῦν τὰς ψυχὰς τῶν εὐλαβῶν προσκυ-

νητών, οἱ ὅποιοι κατὰ χιλιάδας ἐξακολουθοῦν νά καταφθάνουν, ὡς ἄλλοι μάγοι μέ τὰ ὄωρα, ἀπό ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καί ἀναπέμπουν ὕμνους πρὸς τὴν Προυσιώτισσαν, ποῦ ἀνεβαίνουν ὡς τὸν Οὐρανόν.

Ὅλοι συγκινοῦνται, ὅλοι σταυροκοποῦνται καί τὸ ἱερὸν προσκύνημα συνεχίζεται.

Τώρα ἀρχίζει ἡ δευτέρα λειτουργία ἡ πανηγυρική, ἡ Ἀρχιερατική.

Ἐξωθι τοῦ Καθολικοῦ τοποθετεῖται μεγάλη τράπεζα διακεκοσμημένη μέ σινδόνας χρυσοκεντήτους ἀπὸ τὰ πλούσια ἀφιερώματα τῶν πιστῶν, μέ τὸ ἱερὸν ἀντιμήνσιον, μέ ἱερὰ κειμήλια ἁγίων, μέ δικηροτρίκηρα, μέ τὸν χρυσοὺν καί ἀνεκτιμήτου ἀξίας στουρόν, γύρω δὲ ταύτης ἱερὰ λάβρα, καί τὰ ἐξαπτέρυγα. Δεκάδες ἱερῶν ἱστάνται κύκλῳ τῆς ἱερᾶς Τραπέζης μέ χρυσοποικίλους στολὰς. Ὁ Δεσπότης ἐπὶ τοῦ «Δεσποτικοῦ» καί οἱ ψάλται ἀρχίζουν μέ τὸ ἐξαποστειλόμενον.

«Χορεῖται αἱ τῆς Ἑλλάδος καί Αἰτωλίας τὰ στίφη συναθροισθέντες τεμένει τῷ ἐν Πυρσῷ τῆς Παρθένου, νῦν προσκυνήσωμεν πόθῳ, αὐτῆς τὴν θεῖαν εἰκόνα».

Αἱ ψυχαὶ ὅλων συγκλονίζονται. Καθαίρονται παντός ψυχικοῦ ρόπου, ἵπτανται πρὸς ὕψηλούς καί ἰδεώδεις κόσμους ἠθικῆς τελειώσεως, πρὸ τοῦ θρόνου τῆς Ἀνάσσης Προυσιωτίσσης, κλίνουν εὐβλαβές τὸ γόνα καί ἐπικαλοῦνται τὴν χάριν τῆς. Ψυχικὴ καί πνευματικὴ ἀγαλλίασις. Κι' ἡ θερμὴ προσευχὴ συνεχίζεται. Σιγὰ ὁ νοῦς καί ἡ γλῶσσα καί μόνον οἱ καρδιᾶς ὅλων ἀναλύονται εἰς μίαν κατανυκτικὴν προσευχὴν ἐμπρὸς εἰς τὴν θεότητα, ποῦ τόσον ταιριαστά ἐδῶ πλαισιώνεται, ἀπὸ τόσες ἀκτινοβολοῦσες εἰκόνες. Τὸ ποιητικὸν καταφύγιον τῆς Προυσιωτίσσης, τὸ Παλλάδιον τῆς Ροόμελης δονεῖται. Ἡ μεγαλοπρεπὴς ἱεροτελεστία ἐν χορῷ πολυπληθοῦς κλήρου καί ἱεροφαιτῶν καί ἡ ὁσμὴ τοῦ λιβάνου καί τῶν πολυτίμων μύρων, δημιουργοῦν κατανυκτικὴν ἀτμόσφαιραν καί παρέχουσι φαντασμαγορικὴν εἰκόνα, ἀπείρου κάλλους καί μεγαλοπρεπείας ἀπεριγράπτου.

Καί ὅσον ἡ ἱερὰ μυσταγωγία συνεχίζεται μεγαλοπρεπῶς καί σημαίνει ἡ τρίτη καμπάνα, νοιώθει κάθε εὐσιβὴς προσκυνητὴς εἰς τὸν νοῦν τοῦ εἶναι του, νά σημαίῃ κάποιο αὐτὸν σήμαντρον καί ν' ἀρχίζῃ ἡ ἀνάστασις τῆς ψυχῆς του. Γονατισμένοι ὅλοι μέ τὴν ψυχὴν καί τὸ σῶμα, κοινωνοῦν ἀπὸ τὴν Θεῖαν Μυσταγωγίαν, ποῦ συντελεῖται γύρω των, ἀτενίζουν τὴν ἀνθρωπίνην σμικρότητά των καί ἱκετεύουν βουβὰ καί κατανυκτικὰ τὴν Πάγκαλην ἀνύμφην τοῦ γκρεμοῦ καί τῶν βράχων, νά δεχθῇ τῆς προσευχῆς των τὰ μύρο, νά δεχθῇ

τὴν φωνὴν τῆς πονεμένης καρδιάς των καὶ τῆς ψυχῆς των τὴν μετάνοιαν. Καὶ ἀκόμη ὅλοι δέονται νὰ διώξῃ μὲ τὴν Θεῖαν τῆς δύναμιν τὸ σκοτάδι ἀπὸ κοντὰ μας, νὰ διαλύσῃ τὰς μισαῖας σκέψεις, ποὺ πνίγουν τὸν νοῦν μας, νὰ ἀνοίξῃ τοὺς κρουνοὺς τῆς συγγνώμης, νὰ στηλώσῃ τὰ ὀφθαλμοὺς μας εἰς τὸ ὑπερούσιον φῶς τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν δύναμιν, περνῶντες τὸ ἀπειρον νὰ ἐγγιζώμεν τὸν Θεόν.

«Συντήρει σοὺς θεράποντας Ἀγαθὴ πειρασμῶν καὶ κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ συμφορῶν, χαλεπῶν ὁρμῶν τε τῶν ἐναγῶν καὶ μαιφόνων, Ἀχρανε, τῶν κατατρυχόντων ἡμᾶς ἀεὶ, τὴν Θεῖαν σου τιμῶντας, εἰκόνα μετὰ πόθου καὶ προσκυνοῦντας, Κόρη Πάναγνε».

Καὶ πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος ἡ Θεῖα λειτουργία. Ὁλος ὁ κόσμος συνεχίζει δεόμενος κατανυκτικώτατα καὶ ὅλοι αἰσθάνονται μίαν συγ-

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρος, δίδει ἀντίδορον εἰς τοὺς προσκυνητάς.

κλονιστικὴν συγκίνησιν ψυχῆς καὶ σώματος καὶ τὰ δάκρυα ἀνέρχονται αὐθόρμητως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, προσβάλλονται ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν, τὴν ὁποῖαν ἐκπέμπει μὴ ἀόρατος θαυματουργὸς δύναμις καὶ τὴν ὁποῖαν ἡ «χάρη» τῆς ἔχει ἐναποθέσει ἐπὶ τῆς εἰκόνης Αὐτῆς. Ἀκτινοβολία, ἡ ὁποῖα εἶναι πράγματι λαμπροτέρα «λαμπηδόνων ἡλίσκων», καὶ ἡ ὁποῖα εἰσδύει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ μᾶς κομνεί νὰ δανρῶζω-

μεν ἀπὸ θρησκευτικὴν ἀγαλλίασιν. Ὅλοι τώρα ἀκούουν τὸ θεῖον κήρυγμα. Εἶναι ἡ ὥρα ἐννεὰ ποῦ τελειώνει ἡ Β' πανηγυρικὴ Ἀρχιερατικὴ λειτουργία, μετὰ τὴν ὁποῖαν πλείστοι προσέρχονται καὶ λαμβάνουν τὴν Θεῖαν Μετάληψιν, καὶ τὸ ἀντίδωρον ἀσπαζόμενοι τὴν δεξιάν τοῦ Ἀρχιερέως καὶ ὅλοι ἐνώνουν τὴν φωνὴν των μετὰ τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν δεκάδων ἱερέων φάλλοντες εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας λειτουργίας τὸ ἀπολυτίκιον τῆς Προυσιώτισης «Τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης σὺ προΐστασαι Πρόμαχος...».

Οἱ εὐλαβεῖς πανηγυρισταὶ καὶ πάλιν μὲ λυγισμένα γόνατα καὶ μὲ θρησκευτικὸν δέος προσεγγίζουν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ περικαλλοῦς καὶ μυστικοπαθοῦς ἱεροῦ Ναοῦ, ὅπου ἡ σεπτὴ εἰκὼν, ἀντικρὺζουσι γονατιστοὶ τὸ γλυκὸ χαμόγελο τῆς θαυματουργοῦ σεπτῆς εἰκόνης, καὶ ἀποχαιρετῶντας τὴ «Χάρη» τῆς φεύγουν μὲ νέας σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις καὶ μὲ βεβαίαν τὴν ἐλπίδα τῆς ἐν παντὶ ἐπιτυχίας των εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀφοῦ ἔλαβον τὸ «ἄνωθεν δῶρημα».

δ'. Ἡ ἐξομολόγησις τῶν προσκυνητῶν εἰς τὴν Μονήν.

«Ἄν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς,
ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται. (Ἰωάν. Κ. 23.)

Ἀθρόα παρατηρεῖται ἡ προσέλευσις τῶν προσκυνητῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἱερᾶς ἐξομολογήσεως. Πλήθη λαοῦ συνωθοῦνται ἐξωθι τῶν ἐξομολογητηρίων διὰ νὰ λάβουν σειρὰν καὶ προσέλθουν ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ γέροντος, ἵνα ἐξομολογηθοῦν τὰς ἁμαρτίας των.

Ἀφοῦ συνησθάνθησαν τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνοχλήν τῆς ἁμαρτίας, ἀφοῦ μετεμελήθησαν διὰ τὸν ἁμαρτωλὸν των βίον, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποβάλουν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸν ἐνάρετον χριστιανικὸν βίον μὲ τὴν πεποίθησιν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν μετανοούντων ἁμαρτωλῶν ὁ Σωτὴρ ἐθουσιάσθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἐτοιμάζονται καὶ μὲ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν, ὁδεύουν ἐπὶ ἡμέρας πρὸς τὴν Παναγίαν τὴν Προυσιώτισσαν νὰ προσκυνήσουν. Φθάνουν εἰς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Μονῆς καὶ ἀκούουν μὲ ψυχικὴν γαλήνην τὸ θεῖον κήρυγμα τοῦ Ἱεράρχου καὶ τῶν Ἱεροκηρύκων καὶ σκέπτονται ν' ἐπωφεληθοῦν τῆς εὐκαιρίας, διὰ νὰ σωθοῦν καὶ νὰ γυρίσουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας. Οἱ γέροντες πνευματικοὶ ἱερεῖς φέροντες τὸ πετραχήλιον περιμένουν, τὸν προσκυνητὴν εἰς τὰ ἐξομολογητήρια, τὰ

ὅποια εἶναι κατασκευασμένα πρὸς νότον καὶ ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, Γονυπετῆς συντετριμένος καὶ ταπεινωμένος προσέρχεται εἰς τὸν πνευματικὸν πατέρα. (Κορβίαν συντετριμένην καὶ ταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουθενήσει (ψαλμ. N)

Ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ μὲ ἐλκρίνειαν ἐξομολογεῖται τὰς

Ἀθήνα ἡ προσέλευσις τῶν ἐξομολογουμένων.

ἁμαρτίας του, διότι εὐρισκόμενος μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐνορίας του ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι διασφαλίζεται τὸ ἀπόρρητον τῆς ἐξομολογήσεώς του. Ἀναβαπτίζεται μέσα εἰς τὸ λουτρὸν τῆς θείας ἐξομολογήσεως καὶ λαμβάνει τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. Κοινωνεῖ τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ περιχαρὴς ἀπέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν του μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ οὐρανοὶ ἠνοιχθήσαν τὴν ᾧ αὐτὸν καὶ οἱ ἄγγελοι χαίρουν διὰ τὴν ἀληθῆ μετάνοιάν του καὶ τὴν σωτηρίαν του. Τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως τελεῖται ἀπὸ πνευματικούς ἱερεῖς τῆς Μονῆς καὶ περιχώρων προσερχομένους κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως εἰς τὴν Μονὴν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Νυχθημερόν παραμένουν εἰς τὴν θέσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐξομολογητοῦ, αὐπνοὶ καὶ κατάκοποι ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐξομολογήσεως, ἐκτελοῦντες τὸ βαρὺ ἔργον, ὅπερ ἀνέλαβον. Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὅλης ἐξομολογήσεως ἴσταται ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης, τὸν ὁποῖον οἱ πνευματικοὶ πατέρες σπεύδουν νὰ συμβουλευθοῦν εἰς περιπτώσεις βαρυτάτων ἁμαρτημάτων τοῦ ἐξομολογουμένου προσκυνητοῦ.

Κατωτέρω εἰς εἰδικόν κεφάλαιον ἀναγράφομεν τὰ ὀνόματα τῶν πνευματικῶν πατέρων, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν ἐπετέλεσαν τὸ ἱερόν αὐτὸ καθήκον διὰ νὰ εἶναι μνημόσυνον αἰῶνιον εἰς τὴν ψυχὴν των, διότι μὲ φόβον Κυρίου καὶ εὐθύνην ἠθικὴν ἀνέλαβον νὰ ἴδρουν ἐναντι τοῦ Κυρίου τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας! ἀπειρῶν ἐξομολογηθέντων προσκυνητῶν.

Ἱερεὺς ἀναγιγνώσκων εὐχὴν εἰς βάπτισμα.

ε'. Αἱ ἄλλαι ἱεροτελεστίαι κατὰ τὴν Πανήγυριν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως τελοῦνται πολλαὶ βαπτίσεις εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Πάντων ὑπὸ Ἱερέων πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένων.

Εὐλαβὲς ἔθιμον ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς γονεῖς νὰ «τάζουν» διὰ νὰ βαπτίσουν τὸ τέκνον των εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Προυσιώτισσαν, ἐπειδὴ συνέβαινεν εἰς αὐτοὺς ἢ νὰ μὴ ἐπιζοῦν τὰ γεγνώμενα τέκνα των ἢ νὰ εἶναι ἄτεκνοι κ.λ.π. Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας, τὴν ὁποίαν

ἐπικαλοῦνται πραγματοποιεῖται ὁ πόθος των καὶ τὸ γεννηθὲν τέκνον των τὸ φέρουν εἰς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης νὰ τὸ βαπτίσουν εἰς τὴν «Χάρη» της. Ἐπειδὴ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνηθίζουν νὰ μὴ φέρνουν μαζί των ἀνάδοχον (νουνόν), τὸ μεταφερόμενον βρέφος ἐναποθέτουν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἔμπροσθεν τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνας καὶ ὁ πρῶτος παρατυχὼν προσκυνητὴς, ὁ ὁποῖος θὰ συναντήσῃ τὸ βρέφος, ὑποχρεοῦται, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον, νὰ γίνῃ ὁ ἀνάδοχος τοῦ παιδιοῦ. Ἐκ τοῦ ἔθιμου τούτου ἐπιτυγχάνεται ὁ πνευματικὸς δεσμός οἰκογενειῶν καταγομένων οὐχὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου, ἀλλὰ ἐκ διαφόρων ἀπομεμακρυσμένων μερῶν, καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ χαιρετίζεται μετὰ χαρᾶς ὑπὸ τε τῶν γονέων, τοῦ ἀναδόχου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν.

Ἐπίσης κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως τελεῖται καὶ τὸ μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου ὑπὸ πολλῶν Ἱερέων εἰς τὸν Καθολικὸν ναὸν κτὰ τὴν θεάρεστον ἐπιθυμίαν τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν.

Μεῖ ἰδιαιτέραν ὁλως κατάνυξιν τελοῦνται παρακλητικοὶ κανόνες (παρακλήσεις) ἔμπροσθεν τῆς θαυματουργοῦ Ἀγίας εἰκόνας καὶ ὑπὸ τῶν Ἱερέων ἀναγιγνώσκονται νὰ ὀνόματα ὑπὲρ ὑγείας τῶν τελούντων τὴν Ἱερὰν Παράκλησιν. Διάρκως δὲ ἀπὸ πρωῒς καὶ μέχρι βαθυτάτης νυκτὸς ἀκούονται αἱ ψαλμῳδίαὶ καὶ αἱ δεήσεις Ἱερέων καὶ Ἱεροφαιτῶν, αἵτινες ὁμοῦ μετὰ τὰς ἱκεσίας καὶ ἐπικλήσεις τῶν Προσκυνητῶν καὶ τὴν ὁσμὴν τοῦ λιβάνου, συμπληροῦν τὴν ὅλην κατανυκτικὴν ἱεροτελεσίαν.

«Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου».

Ἡ ἐμποροπανήγυρις

Κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τῆς θρησκευτικῆς πανηγύρεως 14—24 Αὐγούστου τελεῖται ἐμποροπανήγυρις ἀπὸ τῆς Πλατείας Ἀγίων Πάντων μέχρι τῆς τοποθεσίας «Σταυρός». Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἀγορᾶς κατασκευάζονται πρόχειρα ὑπαιθρία καταστήματα, εἰς τὰ ὁποῖα πωλοῦνται διάφορα ἐμπορεύματα καθὼς καὶ διάφορα ὀπωρικά, φητὰ κρέατα, εἰς δὲ τὰ πρόχειρα ἐστιατόρια δπου πολλοὶ τῶν πανηγυριστῶν καταφεύγουν, πωλοῦνται φαγητὰ καὶ οἶνος ἐντόπιος. Λαϊκὰ ὄργανα μετὰ Ἑλληνικὰ τραγοῦδια καὶ χοροὺς δίδουν τὸν τόνον τῆς ὅλης ἐμποροπανηγύρεως. Μεγαλυτέρα δὲ συρροή παρατηρεῖται εἰς θέσιν «Σταυρός», δπου τὴν 24ην συγκεντρώνονται κυρίως κάτοικοι ἐκ τῶν πέριξ τοῦ Προυσοῦ χωρίων καὶ μετέχουν μετὰ περισσῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας εἰς τὸν ἑορτασμόν δι' ὅλονυκτίων χορῶν καὶ διασκεδάσεων.

Ποῦ ἄλλοῦ ἑορτάζεται ἡ Παναγία Προυσιώτισσα

Πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίης τῆς Προυσιώτισσης τελεῖται θρησκευτική Πανήγυρις εἰς τὰς κάτωθι πόλεις ἢ χωρία.

1) Ἐν Πειραιεὶ τὴν 23ην Αὐγούστου, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ὅπου εἰς εἰδικὴν θέσιν ἐπὶ τοῦ Τέμπλου καὶ εἰς ἐξαιρετικὸν πλοῖσιον εἶναι τοποθετημένη εἰκὼν τῆς Παναγίας Πανομοιότυπος τῆς Προυσιώτισσης, κατασκευασθεῖσα δαπάναις τῶν ἐν Πειραιεὶ Εὐρυτάνων.

2) Ἐν Ἀθήναις τὴν 23ην Αὐγούστου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Νέας Ἑλβετίας, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ὑπάρχει εἰδικὴν παρεκκλήσιον τιμῶμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας Προυσιώτισσης. Εἰς τὸ τέμπλον τοῦ παρεκκλησίου ὑπάρχει ἐνθρονισμένη πανομοιότυπος εἰκὼν τῆς Προυσιώτισσης.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη καθιερώθη τὸ 1954 ἐπιμελεῖα τοῦ Ἱερέως Σπυρίδωνος Παπακωνσταντίνου ἐκ τοῦ χωρίου Ἀσπροπόργου Εὐρυτανίας ἡμερησίου τοῦ Ναοῦ τούτου, ἡ δὲ σεπτὴ εἰκὼν ἐγένετο δαπάναις τοῦ φιλανθρωπικοῦ Συλλόγου Ν. Ἑλβετίας «Ὁ Μυροβλήτης».

3) Εἰς Μέγα χωρίον Εὐρυτανίας τὴν 23ην Αὐγούστου καὶ ἐν τῇ θεῷ «Γαῦρος». Εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην προσέρχονται ἐκτὸς τῶν κατοίκων τοῦ Μεγάλου καὶ Μικροῦ Χωρίου καὶ τῶν περιχώρων καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες ἐκ Προυσοῦ προσκυνηταί. 4) Εἰς τὸ Νεοχώριον Ναυπακτίας 5) εἰς Μουζηλὸν—Εὐρυτανίας καὶ 6) πλησίον τῆς Λαμίας εἰς χωρίον Ἀρπίνην (Ἀλπόσπιτα), καὶ εἰς πλείστας ἄλλας Κοινότητας τοῦ Νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Εὐρυτανίας πανηγυρίζουσι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἐπίσης ἑορτάζεται καὶ εἰς τὴν Ν. Ὑόρκην, ὅπου τελεῖται εἰδικὴ πανήγυρις εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου ὑπὸ τοῦ Συλλόγου «Παναγία ἡ Προυσιώτισσα», ὅπου συναθροίζονται ὅλοι οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ρουμελιῶται.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΣΙΓΙΛΛΙΑ

Ἡ Μονὴ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἦτο σταυροπηγιακὴ, τοῦτέστι Πατριαρχικὴ ἐξαρτωμένη καὶ διοικουμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ὁποίου πλείστα ὅσα ἐγγράφα σωζόμενα μαρτυροῦν τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν τῆς Μονῆς. Σταυροπηγιακὰ ὠνομάσθησαν τὰ μοναστήρια, διότι κατὰ τὴν πρώτην θεμελίωσιν τῆς οἰκοδομίας αὐτῶν ἐνεπήγνυτο εἰς τὸ πρῶτον θεμέλιον σταυρὸς ἀποστελλόμενος ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Σταυρὸν πήγνυμι—σταυροπήγιον, σταυροπηγιακὴ. Εἰς τὰ Σταυροπηγιακὰ μοναστήρια ἐμνημονεύετο κατὰ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκόπου τῆς περιφέρειας τῆς Μονῆς. Ἡ ἐποπτεία τῆς μοναστηριακῆς διοικήσεως καὶ ἡ ἀσκήσις πειθαρχικῆς ἐξουσίας καὶ ἐπιβολὴ ποινῶν εἰς τοὺς ἀτακτοῦντας μοναχοὺς τῆς σταυροπηγιακῆς Μονῆς ἀνήκειν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Πατριάρχην, ὅστις ἡδύνατο νὰ παραχωρήσῃ μέρος τῶν δικαιωμάτων του εἰς ἑξάρχον ἢ τὸν ἡγούμενον δυνάμενον «ἐν ταῖς ἐορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίας μανδύον, προχειριζόμενον καὶ πατερίτσαν». Οἱ ἡγούμενοι τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων διενήργουν τὴν ἀλληλογραφίαν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην χρησιμοποιοῦντες τύπον ἰδιόζοντα. Εἰς ἐνδειξιν δὲ ὑπαταγῆς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, τὰ σταυροπηγιακὰ μοναστήρια ἐπλήρωνόν ἐτησίως ἀνάλογον ποσότητα κηροῦ ἢ ἐλαίου, ἢ γροσίων, ὡς κατωτέρω διαλαμβάνομεν. Ἐκ τῶν σωζομένων πατριαρχικῶν σιγιλλίων μαρτυρεῖται πάντοτε μία τάσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἔχῃ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα μοναστήρια. Ὁ λόγος ἦτο, ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐνισχύετο οἰκονομικῶς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἡδύνατο οὕτω νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν του.

Ἀφ' ἑτέρου παρετηρεῖτο διακαῆς πόθος τοῦ μοναστηρίου νὰ εἶναι σταυροπηγιακόν, διοικουμένον ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου Λιτζας καὶ Ἀγράφων, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν προσεδίδετο μᾶλλον αἰγλή καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τὴν Μονήν, διεπομένην ἀπότὴν πνύσιν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ

Οίκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπεφεύγετο ὁ ἔλεγχος ἐκ μέρους τοῦ ἐγγυὸς εὐρισκομένου Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖός εἶχεν οἰκονομικὰς ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὴν Μονήν. Τὸ πρῶτον ἐπίσημον ἔγγραφον, σωζόμενον, περὶ τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας τῆς Μονῆς ἐξέδωκεν ὁ Πατριάρχης Κων/πόλεως Παῖσος.

Διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀνωτέρω Πατριαρχικοῦ σιγιλλίου τοῦ 1748 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Παΐσιου συνήργησαν οἱ ἐν Κων/πόλει Εὐρυτάνες, ὡς μαρτυρεῖται ἀπὸ σωζόμενον γράμμα τῶν ἐν Κων/πόλει Εὐρυτάνων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται καὶ ἡ μετανάστευσις πολλῶν Εὐρυτάνων εἰς τὴν «Πόλιν».

Ἐπειδὴ τὸ γράμμα τοῦτο περιέχει σπουδαίας εἰδήσεις καὶ περὶ τοῦ Ἐπισκόπου Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων εὐρισκομένον σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν τοῦτο ἐπακριβῶς ὡς ἔχει: Ἐπιγραφή: «Τοῖς ὁσιωτάτοις τῷ τε ἡγουμένῳ καὶ λοιποῖς πατράσι τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων κειμένου ἱεροῦ καὶ σεβασμίου ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τοῦ σεμνυνομένου ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει τῆς Ὑπερογίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τοῦ Προυσοῦ, τέκνοις ἐν κυρίῳ ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος. Εὐχετικῶς.

«Πανοσιώτατε καὶ σεβασμιώτατε ὅγιε καθηγούμενε τῆς ἁγίας Θεοτόκου Προυσιωτίσεως κύριε κύρ Γαβριήλ τὴν ὑμετέραν πανοσιότητα δουλικῶς προσκυνοῦμεν τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν ἀσπαζόμενοι· ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἐν Κων/πόλει ἐκ τῶν πέριξ χωρίων τῆς ἁγίας ταύτης μονῆς σὺν τοῖς λοιποῖς ἁγίοις πατράσι ὡς ἐν συντόμῳ σὰς δηλοποιούμεν ὅτι σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ βοηθείᾳ τῆς κυρίας Θεοτόκου ἐτελειώσαμεν τὴν ἁγίαν αὐτῆς Μονὴν σταυροπηγιακὴν καὶ πατριαρχικὴν, ἐλευθερώσαντες αὐτὴν ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων καὶ ἔμειναν εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Παΐσιου νὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά του ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν ὁποῦ σὰς στέλλομεν, τὴν ὁποίαν θέλετε τὴν ἀνοίξῃ με προσοχὴν διὰ νὰ μὴ τζακισθῇ ἡ πατριαρχικὴ βοῦλλα καὶ διαβάζοντές τὴν ἡ πανοσιότητά σας θέλετε τὴν δεῖξῃ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου διὰ νὰ ἔχη εἶδῃσιν, νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ σὰς πειράξῃ ἢ νὰ ζητήσῃ πολὺ ἢ ὀλίγον ὡς καὶ πρότερον, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐκαταστήσαμεν νὰ εἶναι ἀσύδοτον καὶ ἐλεύθερον καὶ ἀζήτητον ὑπὸ παντὸς προσώπου μέχρι ἐνὸς ὀβλοῦ, τὴν ὁποίαν πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν θέλετε τὴν φυλάξῃ ἐπιμελῶς εἰς τὸ εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς ἐνδειξὴν καὶ βεβαίωσιν τῶν μετὰ καιρὸν ἐλευθερωμένων ἐπισκόπων Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων, τὴν ὁποίαν ὑπόθεσιν τὴν ἐβεβαίωσαμεν με κοινὴν γνώμην συνοδικὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν πορευ-

ρεθέντων ἀρχιερέων μετ' εἰδήσεως καὶ γνώμης καὶ ἀδείας τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Λαρίσης κυρίου Ἰακώβου. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ὁμῶς δεῦθ' εὐρέθημεν οἱ ὑποκάτωθεν γεγραμμένοι ἐγγώριοι, μᾶς ἐπαράστάθη καὶ τις ἱερομόναχος Σεραφεῖμ καλούμενος, τοῦ ὁποῦ Σεραφεῖμ τὸ ὄνομα μετὰ τῶν γενητόρων του (δυ) Δημοῦλη καὶ Καλῆς νάν τὰ περάσετε εἰς τὴν παρρησίαν τοῦ μοναστηρίου καὶ τὰ τρία νά μνημονεύωνται ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ γράφετέ μας ἀποκρισὶν ὅτι ἐλάβετε τὰ γράμματα, ὁποῦ σᾶς στέλλομεν, προσέτι καὶ μίαν εὐχαριστικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ρηθέντα κυρ Σεραφεῖμ, τὸ δὲ σιγίλλιδες πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν γράμμα εὐρίσκεται εἰς τοῦ λόγου μας διὰ φύλαξιν καὶ περὶ τούτου θέλομεν σᾶς γράψῃ καὶ μετὰ ταῦτα ἀκριβέστερον τὰς ὑποθέσεις πῶς ἠκολούθησαν, καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον, αἱ δὲ θεοπειθεῖς εὐχαὶ ὁμῶν εἶησαν μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντί.

αἴμη' — 1748 μαγίου κβ' ».

(Εἰς τὸ περιθώριον καθέτως ὑπάρχουν καὶ τὰ ἑξῆς)

Διὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πατριάρχου, ὁποῦ σᾶς ἐγράψαμεν νά τὴν δείξετε τοῦ ἁγίου Λητζίος καὶ Ἀγράφων, τὸ ἐξαναστοχάστημεν καὶ δὲν κάμνη χρεῖα, μόνον νά τὴν φυλάξετε καὶ ἂν σιῆλῃ νά ζητήσῃ τίποτες ὥς καὶ πρότερον τότες τὸν φανερώνατε τοῦ πατριάρχου τὴν ἐπιστολὴν πῶς δὲν ἔχει ἄλλην μίαν φορὰν ἐξουσίαν εἰς τὸ μοναστήρι σας.

+Σεραφεῖμ Ἱερομόναχος ὁ κε ἐπιστάτης ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι

+Κιρίτζος ἀπὸ Ἀγρόν Ἀνδρέα προσκυνο

+Δημήτρις Νηκολάου Ραῦτη ἀπὸ Ἀνιάδα προσκυνο

+Κιρίτζος ἀπὸ Ἀνιάδα προσκυνο

+Γεωργίης Καρααντρίας ἀπὸ Μουζήλου προσκυνο

+Δημήτρης (δυσανάγνωστο) ἀπὸ Χωρίον Μικρὸν προσκυνῶ

+Γιαννῆς Καλατζος ἀπὸ τὸν Ἀγοισαντρεα προσκηνῶ

+Γεωργίης Πακοπλακίς (:) ἀπὸ Χωρεῖο Μεγα προσκηνῶ

+Νικόλας Κακοβουπουλος νουσιμιότης προσκυνῶ

+Τριανταφειλους Σερενουπουλους ἀπὸ χορηου Μουζηλου προσκυνοῦ

+Νικόλας αγιαντριτις Δανιλωπουλος προσκινιτως

+Θανασης Ραυτώπουλος ἀπὸ Νουσιμου πρωςκινῶ

+Γεωργίς Βασιλόπουλος ἀπὸ χορίον Μπουρσο προσκινῶ σας

Γιάννης (:) Μηχαλεπουλος ἀπὸ Βουτιρου προσκυνῶς

Ὅπισθεν: Τῷ πανοσιωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ ἁγίῳ καθηγουμένῳ τῆς σταυροπηγιακῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς, κυρίας Θεοτόκου Προυσιότητος κυρίῳ κύρ Γαβριήλ, προσκυνητῶς.

Εἰς χωρίον μπρουσοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ παραθέτομεν τὸ ἐν λόγῳ Σιγίλλιον τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιου τοῦ Β', δι' οὗ ἐπιβραβεύεται ἡ σταυροπηγιακὴ ἀξία εἰς τὸ παρὰ τὸ χωρίον Μπρουσοῦ τῆς Εὐρυτανίας μοναστηρίου τῆς Θεοτόκου, Προυσιωτίσσης καλουμένης.

Τοῦ ἔτους 1748

Ἐν πρωτόπῳ ἐπὶ περγαμηνῆς διαστάσεων 0,678×0,430. Διαστάσεις τοῦ γεγραμμένου μέρους : 0,378×0,370. Ἡ περγαμηνὴ ὀξυνομένη σχηματίζει γλῶσσαν μετὰ ἐπτά ὀπῶν. δι' ὧν διήρχετο τὸ νῆμα τῆς μὴ σφζομένης Πατριαρχικῆς βούλλας. Ἐπὶ τοῦ νώτου περίληψις : «Σιγίλλιον τοῦ κατὰ τὸν Μπρουσοῦ μοναστηρίου ἐν τοῦ Λητζᾶς ἐπαρχίας». Διὰ νεωτέρας χειρὸς Suppl. gr 706.

† Παΐσιος ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἡ διὰ τῆς πανοθενούς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως πηγὴ διατελοῦσα δωρεῶν ποικίλων τοῦ πνεύματος ἀγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία πάντων γέν προνοεῖσθαι οἶδε, καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι διαφόροις ἀντιλήψεσι πρὸς ὠφέλειαν, καὶ καταρτισμὸν τῶν ὁπ' αὐτὴν τελούντων, τῶν ἄλλων δὲ μᾶλλον φροντίζειν πέφυκεν ἐπιμελείαις ἀδιακόποις τῆς συστάσεως τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων καὶ καταγωγῶν Θεοῦ, βελτιώσε'ός τε, καὶ ἀξίως τούτων χεῖρα βοηθείας δεῖ παρέχουσα τοῖς δεομένοις ἐπικουρίας καὶ ὠφελείας, ψυχασγωγίας τε, καὶ ἀπαλλαγῆς περιστάσεων, καὶ διηνεκοῦς σωτηρίας. Ταμεῖα γάρ ὄντως ταῦτα ἀρετῆς καὶ ψυχῆς καθέστηκε φροντιστήρια, ἐν οἷς ὁ σωφροσύνης δασκαίται τρόπος καὶ ψυχῆς τελειότης πορίζεται καὶ τῆς ὑπομονῆς καταρτίζεται τὸ σωτήριον κλῆρος, ἡ σύνταμος αἰσι τῆς σωτηρίας ὁδός. Ὡς οὐκ ἀπεικδὼς εἶποι τις ἂν ἡ βάσις πρὸς οὐρανόν, καὶ ἀπερίτρεπτος ἀνάβασις, ὅπου γε καὶ Θεὸς ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀναπαύεσθαι πιστεύεται, ἐφ' ᾧ καὶ προνομίαις κανονικοῖς τοῖς εὐσεβὲς παρὰ τε Θεοφόρων πατέρων καὶ Θεοφρόνων βασιλέων βασιλευθείῃσι τῷ καθ' ἡμᾶς τούτῳ ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ σταυροπηγιαγὴν ἀξίαν εἶωθεν ἐπιδωρεῖσθαι πολλοῖς τῶν ἐπιδεομένων αὐτῆς θείων, καὶ σεβασμιῶν ναῶν καὶ ἱερῶν καταγωγῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ παροικίαν τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ. δι' ἧς ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν περιωπὴν καὶ μεγαλειότητα ταῦτα θέμενος τῶν ἐνδεχομένων ἀπάντων κινδύνων ἀνώτερα καθίστησι τὰ ἱερὰ καταγῶγια καὶ διὰ τῆς σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας πάντων, καὶ παντοίων δεινῶν ἀπαλλάττεται, καὶ πρὸς ἀξίαν χωρεῖν ποιεῖ καὶ βελτιώσιν, ἡ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας ἀνεσις εἶπερ τι ἄλλο τὴν ἐπίδοσιν τοῖς τοιοῦτοις ἐνεργεῖν φύσιν ἐσχέκεν. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν χριστιανοὶ οὐκ ὀλίγοι ἀπὸ τῶν πέριξ χωρίων τῆς ἐπισκοπῆς Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων, ἱεροῦμένοι καὶ λαϊκοὶ προσδραμόντες ἤδη τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὡς πρὸς κοινόν καὶ γαλήνιον ὄρμον, καὶ παραστάχτες ἐνώπιον τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἀνήγγειλαν ἡμῖν ὅτι κατὰ τὴν ρηθείσαν ἐπισκοπὴν ἐν τῷ χωρίῳ Μπρουσοῦ καλουμένῳ (Αἱ δύο λέξεις δι' ἄλλης χειρὸς ἐν ἐπίτηδες

ἀφιερόντι κενῷ χώρῳ διατελεῖ Ἱερὸν καὶ σεβασμιὸν μοναστήριον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Προυσιωτίσσης, ἀνωθεν καὶ ἐξ ὀρχῆς ἐνοριακὸν ὄν, καὶ ὑποκείμενον τῇ ρηθείᾳ ἐπισκοπῇ, ὅπερ πάλαι μὲν ἐκ τῆς πολυκαιρίας κατεδαφισθὲν καὶ ἐρείπιον γινόμενον ἀνεκαίψαν ἔρωτι θεῷ κινήθέντες οἱ εἰρημῖνοι χριστιανοὶ τῶν πέριξ τούτων χωρίων διὰ τὴν πρὸς τὴν Θεοτόκον πολλὴν αὐτῶν εὐλάβειαν εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ μνημόσυνον τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν, ἐξοδεύσαντες εἰς τὸν ἀνακαινισμόν καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ χρήματα ἱκανὰ τὰ μὲν ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ ἀπὸ δανείου καὶ ἄλλα ἀπὸ συνδρομῆς καὶ βοηθείας τῶν φιλευσεβῶν χριστιανῶν καὶ ἀνεκατέσταντο πρὸς τὸ εἶναι τὸ παλαιῶθὲν αὐτὸ μοναστήριον, κἀντεῦθεν ἔγνωσαν ὀφείλμον καὶ ἀναγκαῖον κατωχυρῶσαι τοῦτο διὰ τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως, τοῦτο μὲν εἰς σύστασιν μᾶλλον καὶ διαμονὴν αὐτοῦ, τοῦτο δὲ καὶ ὡς ἔχον δικαίᾳ τινα σταυροπηγίου. Καὶ γὰρ ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἀκηκοότες ἑσμέν, ὅτι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Προύσης διατελεῖ Ἱερά, καὶ σταυροπηγιακὴ μὲν τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου Προυσιωτίσσης καλουμένης, ἥς ἡ ἀγία καὶ πανσεβάσμιος εἰκὼν ἐξ ὑπερφυοῦς θαύματος τῆς Θεοτόκου ἀπαναστάσα ἐκείθεν, ἐλθοῦσα, κατόκησεν ἐν τῇ ρηθείᾳ ἐπισκοπῇ Λητζίᾳ ἐν τινι σπηλαίῳ, ἐνῷ καὶ τὸ Ἱερὸν τοῦτο φκοδόμηται μοναστήριον καὶ γέγονεν αὐτῷ τοῦ λοιποῦ ἡ σταυρικὴ πῆξις καὶ τὸ θεμέλιον οὐκ ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἐπιγείων βασιλείων, ἀλλ' ἐξ ἀειπαρθένου καὶ μητρὸς βασιλείας ἐπουρανίου, διὸ καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, ὡς εἰκόσ, ἀνεγερθῆναι φασὶ τὸ Ἱερὸν τοῦτ' μοναστήριον καὶ κλήσεως τοιαύτης εὐφωδῶς κληρώσθηναι, καλούμενον δηλονότι μοναστήριον τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης, ὄντως σεβασμιώτατον καὶ πολλῆς εὐλοβείας ἐπάξιον. Ἀνθ' ὧν καὶ φέροντες τὰ νῦν, προσανέθεντο τὸ καθ' ἡμῶς ἀποστολικῷ Πατριαρχικῷ τε καὶ οἰκουμενικῷ τούτῳ θρόνῳ μετ' εἰδήσεως καὶ τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης καθολικοῦ κυριάρχου συναδέλφου ἡμῶν μητροπολίτου Λαρίσης κυρ Ἰακώβου, κἀντεῦθεν ἐδεήθησαν μετὰ θερμῶν Παρακλήσεων εἰς τὸ εἶναι ἀπάρτι ἀνώτερον πάσης ἀρχιερατικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς χειρὸς καὶ πλουτεῖν τὸ αὐτοδέσποτον καὶ αὐτόνομον κατὰ τὴν τάξιν τῶν σταυροπηγίων, ὅθεν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ὡς ἐπικλινεῖς τὸς ἀκοάς ἔχουσα πρὸς τὸς εὐλόγους αἰτήσεις, πρὸς δὲ καὶ τῆς συστάσεως τῶν Ἱερῶν μοναστηρίων εἴπερ τι ἄλλο φροντίζουσα καὶ τὴν βελτίῳσιν αὐτῶν ὑπεραγαπῶσα, δεῖν ἔγνω ἐπινεῦσαι ταῖς παρακλήσεσιν αὐτῶν. Τούτου χάριν καὶ γράφουσα ἀποφαίνεται ἐν πνεύματι ἀγίῳ μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν Ἱερᾶς τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων συνόδου, ἵνα τὸ Ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης τιμώμενον καὶ ὑποκείμενον τῇ ἐπισκοπῇ Λητζίᾳ καὶ Ἀγράφῳ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔλθιν, μέχρις οὗ ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς γῆς ἔφορᾷ, καὶ τὸν ἴδιον περιτρέχει κύκλον, ὑπάρχη καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται Πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν πάντῃ ἐλεύθερον, αὐτόνομον, ἐδέσποτον, ἀδούλωτον, ἀνενόχλητον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνεπηρέαστον καὶ ἀκαταζήτητον παρὰ παντὸς προσώπου, μηδενὶ τινι ἄλλῳ ὑποκείμενον, εἰμὴ μόνῳ τῷ Πατριαρχικῷ οἰκουμενικῷ τούτῳ θρόνῳ καὶ ὑπ' αὐτοῦ δεσποζόμενον καὶ διεξαγόμενον καὶ ἀνακρινόμενον μετὰ πάντων τῶν κτημάτων, καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὅσα νῦν κέκτηται, καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα Θεοῦ διδόντος προσεπικτήσεται, τὴν σταυροπηγιακὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐθαγίαν ἔχον, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ παρρησίᾳ τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις τελεαῖς καὶ ἀκολουθίαις καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον παρέχειν μέχρι καὶ ἐνὸς ὄψελοῦ, εἰμὴ μὲν

νον τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησίᾳ κυρίου ἀκόσας τέσσaras κατ' ἑτος εἰς σημεῖον ὑποταγῆς κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν σταυροπηγιῶν, οἱ δὲ ἐν αὐτῷ συνασκοῦμενοι πατέρες διάγωσιν ἀθόρυβοι, ἀτάραχοι, ἐλεύθεροι, ἀσώδοτοι καὶ ὁλως ἀνενόχλητοι καὶ ἀνεπηρέαστοι, πάσης τε καὶ παντοίας ξυνασθείας ἀπηλλαγμένοι, ὡς πρέπει τῷ ἀγγελικῷ αὐτῶν σχήματι, φροντίζοντες ὡς ἐνεστι περὶ τῆς συστάσεως καὶ οὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, μηδεὶς τε τῶν ἀπάντων ἱερωμένος ἢ λαϊκός, οὔτε μὲν ὁ κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῇ τῇ ἐπισκοπῇ Λητζίος ἀρχιερατεύων ἐπ' ἀδείας ἔχη καταπεμβαίνειν αὐτοῦ τοῦ μοναστηρίου καὶ ἐνοχλεῖν καὶ ἐπηρεάζειν αὐτό καὶ ἀπαιτεῖν ἐξ αὐτοῦ πολὺ ἢ ὀλίγον τι τὸ σύνολον, οὔτε τοὺς ἐν αὐτῷ πατέρας καταβαρύνειν ἐν τινι καὶ καταβάλλειν ἐλευθέρους ὄντας, ὡς εἴρηται, καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντας, οὔτε τῶν πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ ἐφάπτεσθαι τέλεον, ἀλλ' ὑπάρχη ἐλεύθερον.

Ἐπὶ δὲ τούτοις διὰ χρεῖαν ἔχουσι χειροτονίας οἱ ρηθέντες Πατέρες ἔχουσιν ἀδειαν προσκαλεῖν ὃν ἂν βούλονται ἐκ τῶν πλησιοχώρων ἀρχιερέων ἐπὶ τὸ ἐκτελεῖν τὰς χειροτονίας αὐτῶν μετὰ πάσης κανονικῆς παρατηρήσεως, ὡς νενόμισται, ἀλλὰ καὶ ἐν στερήσει ἡγουμένου γενόμενοι ἔχουσιν ἀδειαν ἐκλέγεσθαι ἓνα ἐκ τῆς συνοδείας αὐτῶν τῶν κοινῶς ἀναφανέντα ἀξιον καὶ ἀρμόδιον μετ' εὐδαιμονίας, γνώμης τε καὶ συγκαταθέσεως καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιστατούντων καὶ ἐπιτροπευόντων ἐν αὐτῷ τῷ μοναστηρίῳ. Ὃς δ' ἂν τις ὀφείποτε θελήσῃ διασείσαι καὶ ἀνατρέψαι τὴν σταυροπηγιακὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν ἐνοχλήσαι τε καὶ ἐπηρεάσαι οἰωδῆτιν τρόπῳ ἢ τὸ ρηθὲν μοναστήριον, ἢ τοὺς ἐνασκούμενους αὐτῷ Πατέρας, ἀπεναντίας φερόμενοι τῇ παρούσῃ συνοδικῇ ἡμῶν διατάξει, καὶ τολμήσῃ ἐπενεγκεῖν δουλείαν τινὰ καὶ βλάβην καὶ ζημίαν. Τῷ σταυροπηγιακῷ τούτῳ μοναστηρίῳ, ὁ τοιοῦτος ὁποίας ἂν εἴῃ τάξεώς τε καὶ καταστάσεως καὶ ὁποίου βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴῃ παρὰ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος τοῦ ἐνός τῇ φύσει μόνοῦ Θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον ἐν τε τῶν νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πάσαις ταῖς παροαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὀπεύθυνος, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος καὶ ἐνοχος τοῦ πυρός τῆς γένης. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηνεκή παράστασιν τῆς πρὸς τὸ ρηθὲν μοναστήριον γενομένης παρ' ἡμῶν σταυροπηγιακῆς ταύτης φιλοτιμίας ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν Πατριαρχικὸν σιγίλλιδος ἐν μεμβράναις γράμμα καὶ ἐπιδόθη τῷ εἰρημένῳ μοναστηρίῳ τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης ἐν ἔτει σωτηρίῳ ΑΨΜΗ=1748.

Παῖσιος ἑλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

+Ὁ Κυζίκου Ἀνανίας	+ὁ Νικομηδείας Κύριλος
+Ὁ Νικαίας Καλλίνικος	+ὁ Χαλκιδόνος Ἰωαννίκιος
+Ὁ Δέρκων Σαμουήλ	+ὁ Τοννέβου Ἀνθίμος
+Ὁ Νεοκαισαρείας Κοσμάς	+ὁ Κρήτης Γεράσιμος
+Ὁ Λαρίσης Ἰάκωβος	+ὁ Μυτιλήνης Ἀνθίμος
+Ὁ Μηθύμνης Ἀρσένιος	+ὁ Χίου Διονύσιος
+Ὁ Βιδόνης Καλλίνκος	+ὁ Προικονήσου Νικηφόρος

Σημ. Τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐδημοσίευσεν ὁ Δ. Ζακύνθινος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν (τόμος 3 σελ. 421, ἔτος 1930).

Τὸ ἴδιον ἔτος 1748 ἐγένετο ἀνάρρησις Νέου Πατριάρχου, τοῦ Κυρίλλου. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ ἀνησύχνησε τοὺς μοναχοὺς τῆς Μονῆς καὶ τοὺς λοιποὺς προκρίτους, οἱ ὅποιοι φοβηθέντες μήπως χάσῃ ἡ Μονὴ τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν τῆς καὶ ὑπαχθῇ διοικητικῶς εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς περιφερείας Ληϊζας καὶ Ἀγράφων, ἔσπευσαν νὰ ἐνεργήσουν ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως νέου πατριαρχικοῦ σιγilliού κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1748, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνανεοῦται καὶ ἐπιβεβαιοῦται ἡ σταυροπηγιακὴ ἀξία τῆς Μονῆς. Δεδομένου ὅτι ἐν αὐτῷ διαλαμβάνεται καὶ ἡ ποσότης τοῦ κηροῦ ὁκάδας τέσσαρας, τὸ ὅποιον ἐδίδετο ἀπὸ τὴν Μονὴν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς ἐνδειξὴν ὑποταγῆς, δημοσιεύομεν καὶ τοῦτο ὥς ἔχει ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

(Ἀπλοὺς χάρτης 0, 39, 5X0, 53. Ἐμφάνεια γραφῆς 0,33X0,26)
Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τῶν πραγμάτων ὅσα καλῶς τε καὶ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ ἐπὶ λυσυτελεῖ σκοπῷ διαπέπρακται ἀνακαινίζειν εἰσέθαιεν ἄνθρωποι ἐρέσει τῆς ἐπὶ πολὺ διαμονῆς τῶν τοιούτων, ἄλλως γὰρ μὴ τυχόντα τῆς κατὰ διαδοχὴν ἀναπόσεως, ἐν τάχει ραδίως ἂν ἐξηφανίζετο δέησεν. Δι' ὃ καὶ δεημέραι προστρέχουσιν οἱ θεοσβεῖς τοῖς θείοις προσκείμενοι τῇ περιωπῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀπωστολικοῦ, πατριαρχικοῦ, οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ λαμβάνοντες διάφορα πατριαρχικά γράμματα ἀναποδόντα καὶ ἐπιβεβαιόντα τὰ τοιοῦτα, ἐπὶ τῷ ἔχειν ἐς αἶν τὸ κῆρος, καὶ τὴν ἰσχὺν ἀμετάσβεστον. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν προσεκρίσθη, καὶ ἐπεφανίσθη ἡμῖν ἡδὴ πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγilliώδες γράμμα τοῦ πρὸ ἡμῶν πατριαρχεύσαντος κύρ Παΐσιου διαλαμβάνον, ὅτι χριστιανοὶ τινες οὕτω ὀλίγοι ἀπὸ τῶν πέριξ χωρίων τῆς ἐπισκοπῆς Ληϊζᾶ καὶ Ἀγράφων ἱερομέντοι καὶ λαϊκοὶ προσδραμόντες τῷ ἔλεει, καὶ τῇ προνοίᾳ τῆς ἐκκλησίας ἐζήτησαν θεομῶς, ὅπως τὸ κατὰ τὴν ρηθείσαν ἐπισκοπὴν, ἐν τῷ χωρίῳ Μπουσοῦ διατελοῦν ἱερὸν καὶ Σχολάριον μοναστήριον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Πρῆβυσωτίσσης κατοχυρωθῇ διὰ σταυροπηγιακῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως, ὅπερ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν αἰτήσιν αὐτῶν ταύτην. Ἦδη δὲ οἱ αὐτοὶ χριστιανοὶ πολλοὺ ποιοῦμενοι τῆς συστάσεως καὶ βελτιώσεως τούτου, καὶ τῆς ἐπὶ πολὺ, καὶ ἀδυστάστου σταυροπηγιακῆς ἀξίας αὐτοῦ ἐζήτησαν καὶ αὐθις ὅπως ἐπιβεβαιωθῇ, καὶ ἐπικυρωθῇ τὸ εἰρημένιον σιγilliώδες γράμμα, καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετρούτητος μὲν ἐς αἶν τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον πατριαρχικόν, σταυροπηγιακὸν ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀνεπείραστον. Τούτου χάριν καὶ ἡμεῖς τὴν αἰτήσιν αὐτῶν ταύτην ὡς θεοφιλῆ, καὶ εὐλογον ὅσαν εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἀποφαινόμεθα, ἵνα τὸ μὲν προειρημένον σιγilliώδες γράμμα τοῦ πρὸ ἡμῶν πατριαρχεύσαντος κύρ Παΐσιου ἔχῃ τὸ κῆρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀμετάσβεστον καὶ ἀμετακίνητον, τὸ δὲ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ ἀπαιρημάτων ὑπάρχῃ, καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γνωρίζηται πατριαρχικόν, σταυροπηγιακόν, ἐλευθέρον τε καὶ πάντῃ ἀδοῦλεστον καὶ ἀκαταπίεστον πρὸς παντός προσώπου εἴτε ἀρχιερατικοῦ, εἴτε πατριαρχικοῦ ἐλάρχου, μὴ μηδενὶ τινι ἄλλῳ ὑποκείμενον εἰ μὴ τῷ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ, μνημονοφρονένου ἐν αὐτῷ ἀνενόως τοῦ κληρικῶν πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἑσβαῖς, τελεταῖς, καὶ ἀκολουθίαις, ὡς ἐννόμισται, μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον παρέχειν εἰ μὴ μόνον τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χρι-

στοῦ μεγάλης ἐκκλησίᾳ κηρίον δαδάς τέσσαρας εἰς σημεῖον ὑποταγῆς καὶ ἀκολούθως διαβηγόμενον καὶ κυβερνώμενον κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ συγκληϊώδους ἐκείνου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ γράμματος· δι' ὃ εἰς τὴν περί τούτου ἐνδειξιν, καὶ διηγετικὴ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, καὶ ἐδόθη τῷ ρηθέντι πατριαρχικῷ, σταυροπηγιακῷ μοναστηρίῳ τῆς Ὑπεραγίας ἡμεῶν Θεοτόκου τῆς Προυσιώσεως σφραγῆς. = 1748.

Ἐν μηνί δεκεμβρίῳ ἰνδ. β'.

† Ὁ Λαρίσης Πορχάμιος

Σφίλλιον τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1748)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1833

Σιγίλλιον Γρηγορίου Ε'.

Τὴν Μονὴν διοικοῦσεν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της εἰς ὅλας τὰς δικαιοπραξίας πενταμελὲς διοικητικὸν συμβούλιον λεγόμενον ἡγουμενοσυμβούλιον, τοῦ ὁποῖου πρόεδρος ἦτο ὁ Ἡγούμενος.

Τὸ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1798 Πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', τὸ ὁποῖον ρυθμίζει τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Μονῆς, ὁρίζει οὖν τοῖς ἄλλοις τὴν σφραγίδα τῆς Μονῆς τετραμερῆ φέρουσαν εἰς τὸ μέσον τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Ἡ τετραμερὴς αὕτη σφραγὶς ἐλύετο εἰς τέσσαρα τεμάχια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐλάμβανεν ὁ καθεὶς τῶν συμβούλων, τὴν δὲ λαβὴν τῆς σφραγίδος ἐλάμβανεν ὁ Ἡγούμενος. Ὡστε χωριστὰ οὐδεὶς ἐκ τῶν συμβούλων μηδὲ ὁ Ἡγούμενος νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν σφραγίδα. Ὅταν ἐπρόκειτο διὰ τῆς σφραγίδος νὰ σφραγισθῇ ἔγγραφόν τι, συνήρχοντο καὶ τὰ πέντε μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ συνέδεον τὴν σφραγίδα μὲ τὴν λαβὴν καὶ ἐσφράγιζον τὸ ἔγγραφον καὶ ἔπειτα τὴν ἔλυον πάλιν εἰς τὰ τέσσαρα οἰκέτα μέρη καὶ τὴν λαβὴν καὶ ἐλάμβανεν ἕκαστος τὸ τεμάχιόν του. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς λύσεως τῆς σφραγίδος ἐπέβαλε τὸ Πατριαρχεῖον, ἵνα προλαμβάνῃ τυχόν ὑπερβασίαν τοῦ ἑκάστοτε ἡγουμένου καὶ καθιστᾷ ὑπόλογον τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ὁλόκληρον.

Προφανῶς τὸ ἴδιον μέτρον ἐλαμβάνετο καὶ διὰ τὴν διασφάλισιν τοῦ ταμείου τῆς Μονῆς. Τὰ χρήματα τοῦ ταμείου ἐκλειδώνοντο ἐντὸς στερεωτάτου κιβωτίου (κασέλας), ἡ ὁποία ἠνοίγετο ὑπὸ πάντων τῶν συμβούλων, ἔχόντων ἕκαστος καὶ ἀπὸ ἑνα κλειδί, κατὰ τρόπον ὥστε αἱ τοποθετήσεις εἰσπράξεων ἐντὸς τοῦ χρηματοκιβωτίου καὶ αἱ πληρωμαὶ νὰ γίνωνται ἀπὸ ὅλους τοὺς συμβούλους.

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο εἶναι τὸ μόνον, ποῦ εἶναι γραμμένον ἐπὶ διφθέρας (μεμβράνης) καὶ περιέχει πολυτίμους πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὗρίσκετο τότε ἡ Μονή. Ἐκ τοῦ σιγιλλίου τούτου μαρτυρεῖται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων ἦτο ὑποτασσόμενος εἰς τὴν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Λαρίσης, ὅτι τὸ μοναστή-

ριον ἐρείπιον ἐγεγόνει» διότι τό πάλαι ἦτο ἐνεριακόν, διὲ ὁ ἡγοούμενος κατὰ τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας εἶχε δικαίωμα νά φορῇ μανδύαν ἐπισκοπικόν ἐπ' ἐκκλησίαις προχειριζόμενος καί πατερῖτσαν, διὲ λόγῳ ὑποταγῆς τοῦ μοναστηρίου εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐπλήρωνε καθ' ἑκάστον ἔτος ἀποραιτήτως γρόσια ἑκατόν, διὲ ἔπρεπε νά διαφυλάττωνται καταγεγραμμένα ἅπαντα τὰ κτήματα καί ἀφιέρωματα αὐτοῦ «ἐν τῷ διωρισμένῳ κώδικι», διὲ τόν ἑκάστοτε ἡγούμενον ἔπρεπε νά ἐκλέγῃσι «γνώμη κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες», Μηδεῖς τοῦ λοιποῦ γίνηται ἐν αὐτῷ ἡγούμενος ἀνευ γράμματος Πατριαρχικοῦ καί συνοδικοῦ, «ἀλλ' ἐπειδάν ἔλῳνται αὐτόν γνώμη κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες», τότε ἀποστέλληται παρ' αὐτῶν κοινῇ ἐνυπόγραφος καί ἐναφράγιστος ἀναφορά περί τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς, πρὸς τόν κατὰ καιροῦς Οἰκουμενικόν Πατριάρχην καί οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀποκαθίσταται ὁ ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου «σημειούμενου καί τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ρηθέντι κώδικι» καί νά πείθωνται εἰς τόν κατὰ καιροῦς ἡγούμενον.

Εἰς τό τέλος τοῦ σιγίλλιου τούτου εἶναι βεβύλα (σφραγίς) στρογγύλη μολυβδίνη φέρουσα κυκλωτερώς τήν ἐπιγραφὴν «Γρηγόριος Ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης ΑΨΩΗ (1798) ἐπὶ τῆς μιᾶς ἐπιφανείας καί ἐπὶ τῆς ἄλλης φέρει τήν Παναγίαν βρεφοκρατοῦσαν.

Λόγῳ τῶν πολυτίμων πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας μᾶς παρέχει τό σιγίλλιον τοῦτο εὐρίσκομεν σκόπιμον νά δημοσιεύσωμεν τοῦτο ἐπακριβῶς ὥς ἔχει :

Τούτου σῶζεται καί τό πρωτότυπον εἰς τό ἀρχεῖον τῆς Μονῆς καί ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τό ὑπ' ἀρ. 42 χειρόγραφον κώδικα σελίδα 824.

(Μεμβράνη 0,49 X 0,67. Ἐπιφάνεια γραφῆς 0,44 X 0,40)

† Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καί οἰκουμενικός πατριάρχης.

Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμούς καί τοὺς Ἱεροῦς ἀποστολικοῦς καί συνοδικοῦς κανόνας τευχάνει διακυβεσθέντα πολλήν ἔχουσι τήν χάριν παρὰ Θεοῦ καί τό ἔλεος μέγιστον, ὅσα δὲ τοῦναντίον παραβαίνει τῶν ὁρῶν ἐκτελεζόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία, κατὰδηλος ἡ φθορά καί ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια. εἰ γάρ καθάπερ οἱ περί τὰ καθ' ἑκάστη ἐκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καί οἱ περί τῶν σπουδαιότητων μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῷ καί οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀπαράρτετοι διαφυλάττοντο, καί τῆς κατὰ νόμον ἐπιμελείας καί προστασίας κα-

Σημ. Τό σιγίλλιον τοῦτο ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καθηγητοῦ Κων. Ἀράντου εἰς τὰ Ἑλληνικά (βον τόμον 1933, σελ. 244 καί ἐξῆς).

καίνα ἡλιούνητο παρὰ τῶν ἀγίων πατριάρχων, οὐκ ἔν τωσούτοις καὶ τηλικούτοις τὰ
θεῖνὰ τοῖς μοναστηρίοις συνέβαινεν· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν ὅπως τῶν ἱερῶν πατρι-
αρχικών νόμων εἰς τωσούτην προήλθον ἀκαταστασίαν καὶ ἐλευθέρην ἀπόλειαν τὰ
ἱερὰ ταῦτα καταγωγή, διὰ ταῦτα τόθ' ἀνελήφθαι ἡμῖν τοὺς οἴαντα· τοῦ πατριάρ-
χου τούτου σκόπους ἰδοῦντες καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ πατριάρχικα αὐτὰ εἰσαγῆ μονα-
στήρια διορθώσασθαι, ἀφροῦναι πρὸς τὸ ἐκείνων συμφέρον, ὡς μέλη γνήσια ὄντα

Συνόδιον τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' (1198).

τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶ σταυροπηγιακῷ καὶ
πατριάρχικῷ προνομίῳ τιμημένα. Ἄλλως τε, οὐδὲ καινοῦς τινας ἀφ' ἑαυτῶν νό-
μους φέρουσιν, ἀλλ' ἀρχαίους ἀνανεομένους καὶ γεγραμμένους. τὴν γὰρ τῶν ἐκκλησια-
στικῶν πραγμάτων προστασίαν τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι
καὶ κανόνες τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον προστίθεσθαι διαφελευόμενοι. ἵνα, εἰ γε δέοντο
καὶ αὐτοὶ ἀπολαμβάνουσι, ὅν τρόπον ὁ λόγος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν καὶ ὁ κα'

τῆς ἐν Ἀντιοχείῳ Ἱερῶς Συνόδου καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Νικαίῳ ὁμοῦ καὶ ἡ ἐν Ἀγκύρῃ καὶ μὲν τῆς ἐν Τροάδι καὶ ἄλλοι πλείστοι ὅσοι σκεπτοὶ νόμοι καὶ κανόνες σαφῶς φαίνονται τὴν τῶν Ἱερῶν μοναστηρίων ἐξουσία τοῖς ἐπισκόποις διδόντες ὥστε μεταλαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἰ γὰρ δεοῖντο, εἰς τὰς ἐκείνων χορίας τὴν δὲ περὶ ἐκείνα ἐπιμέλειαν μεγίστην τε καὶ ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος ποιέσθαι, ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν, καὶ οἰκονόμους καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἡγουμένους ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς καλῶς περὶ τῆς αἰδέσεως καὶ φιλοτιμίας τοῦτων ἐπιμελούμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἐνόχοι γίνωνται τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίας, οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἡγουμένοι τε καὶ ἐπιτροποί διαμένωσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ δίχα τῆς ἀθείας αὐτῶν, μήτε πωλῶσι μοναστηριακόν τι κτήμα ἀλλ' οἰκονομῶσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκείνων ὁδηγίαν καὶ ἁγίαν, ὅπως μὴ καὶ αὐτοί, ὡς ἀναγόμενοι τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταύταις ὁρῶς καὶ κανόνας βαρυνάτωις ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίαις καὶ τιμωρίαις. Ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεῖοι νόμοι ἀποφαίνονται περὶ τῶν Ἱερῶν μοναστηρίων. Ταῦται δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τάκον ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακὰ τῆς προσηκούσης ἀρχιερατικῆς, ὡς εἰκόσ, ἐπ' οὐδέποτε τογγάνει ἐπιμελείας, μόνον δὲ τὰ ἐν σταυροπηγιακῇ εἰρήνι τετιμημένα οὐκ εἶδαν, ὅπως πρὸ χρόνων πολλῶν παρομέλῃται καὶ δεόν ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος διοικεῖσθαι αὐτὰ καὶ ἐκ παντὸς τρώσιν ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιοῦσθαι. (Κῶδ, εἰσεσθαι) ὅπως αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν, τὰ μὲν ἐπάρχοντα διαμένει, περιποιεῖται δὲ τὰ προσγενησόμενα, ἀν τῶν δὲ φαύλων τὰ μὲν προσόντα ἀποδοκιμαίεται τὰ δὲ συμβησόμενα ἀν δεσκαλοῦνται, τοιαύτην οὖν κατὰ νόμους τὴν ἐπὶ αὐτῶν κίνων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν μοναστηρίων καθόλου φροντίδα καταβάλλοιται, ἐκθίμειται κατὰ κοινήν γνώμην, καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν Ἱερὸν τόμον ἀποφαινόμενον συντάξαι τοῖς Ἱεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὁδο γραφομένοις περὶ τῆς εἰς τὸ εἰς ἀρχιερατικῆς διοικήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου καὶ ἐνορίας τῶν ἀσκημένων δαιωμάτων πατέραν, καὶ τῆς δυνατῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀμείσου προστασίας αὐτῶν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνακοίνωντες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικά καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγγίλια δευράν, καὶ ἐπικυροῦντες ἀπὸ τὰ σταυροπηγιακὰ αὐτῶν προνόμια, εἰς διηνεκὴ συντήρησιν αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενα ποτὶ ἀνανέωσης καὶ ἐπικυρώσεως, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Λιτζᾶς καὶ Ἀγρόφων τῇ ὑποκειμένῃ τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Λαρίσσης, ἐν τῷ χωρίῳ Περσὸς Ἱεροῦ καὶ σεβασμίου μοναστηρίου τῆς κοιμήσεως καὶ ἐπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἐκλεγομένου τῆς Προσχωτίσεως, ἐνεφωνίσθη γὰρ ἡδὴ ἡμῖν πατριαρχικόν, συνοδικόν σιγγιλιώδες γράμμα τοῦ ἀειδύμου ἐν πατριαρχίαις Παίσιου, περιέχον ὅτι τότε χριστιανοὶ οὐκ ὀλίγοι ἀπὸ τῶν χωρίων τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης Λιτζᾶς ἀνήγγειλαν ὅτι τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐνοριακόν ὃν τὸ πάλαι, ἐρείπιον ἐγενόνη, καὶ οὗτοι θεῖον ζήλον κινηθέντες ἀνεκαίνισαν, καὶ δι' εὐδότητος τοῦ τότε τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης κυριάρχου Λαρίσσης Ἰακώβου φέροντες ἀνέθεντο εἰς τὴν σταυροπηγιακὴν προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου, εἰς ἀνακαίνισιν οὖν τούτου γράφονται διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱεροτάτων ἀρχιερέων καὶ ἐπεριτμένων τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ρηθὲν Ἱερὸν καὶ σεβασμίου μοναστήριον τῆς κοιμήσεως τῆς ἐπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἐκλεγόμενον Προσχωτίσεως τὸ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Λιτζᾶς καὶ Ἀγρόφων ἐν τῷ χωρίῳ Περσὸς, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἡδὴ ὄντων καὶ τῶν εἰς ἔπειτα προσγενησόμενων ἀν ὡς ἀνέκαθεν καὶ εἰ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν εἰς ἀπαντα χρόνον ἐπάρχῃ καὶ λέγῃται καὶ παρὰ πάντων γινώσκῃται ἡμετέρον πατριαρχικόν σταυροπηγιακόν, ἀδελφικόν, ἀκατακήτητον, καὶ ὅπως ἀνενόχλητον, παρ' αὐτινοσῶν προσέκτου Ἱερομένου ἢ λαϊκοῦ μη-

μοναχομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ, πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἔχον καὶ τὸ προνόμιον κατὰ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροῦ ἐν αὐτῷ ἡγοούμενον ἐν ταῖς ἐορτασταίραις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησία· μανθῶν, προχειριζόμενον καὶ κατερίττον, καὶ πρῶτα μὲν ὑπάρχει ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξουχικῆς ἐξουσίας καὶ διαποτείας, διευ-
 τερὸν δὲ λόφῳ ὑποταγῆς ἀποδιδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γράσια ἑκατόν, εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμῶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ λαμβάνη ἐξοφλη-
 τικὴν ἀποδοίαν ἀπὸ τὸ ἔτος τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ οὕτως ἀναλαβὼν τὸ ἀρχιεπὶν γενο-
 μέν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προνόμιον, καὶ καλῶς διοικούμενον ὡς μέλος γνήσιον τοῦ καθ' ἡμῶς ἀγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου· ὃ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροῦς ἡγοούμενος, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς οὕτω καὶ αὐτὸς γράφῃ ἀμείως πρὸς τὴν καθ' ἡμῶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιῶται τῆς προσηκούσης ὑπεροψίας ἐν ταῖς συμβαινούσαις χρεῖαις καὶ ἐποθέσει, τρίτον διαφυλάττονται καταγεγραμμένα ἐν τῷ θεωρημένῳ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἅπαντα τὰ κτή-
 ματα καὶ ἀφιερόματα αὐτοῦ, καὶ τὰ χρή, καὶ τὸ τοῦ ἡγουμένου ὄνομα, τέταρτον δέ, τὸ σιγγίλιον αὐτοῦ ἔχει μένειν ἀπαράτρεπτον καὶ ἀπαράβιατον μὴ διόμενον ποτὲ ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς, πέμπτον, μηδεὶς τοῦ λοιποῦ γίγνηται ἐν αὐτῷ ἡγοούμενος διὰ γεράματος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλ-
 ται αὐτὸν γνώμη κοινὴ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες, τότε ἀποστέλλεται παρ' αὐτῶν κοινὴ ἐνυπόγραφος καὶ ἐνοφράγιστος ἀναφορά περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροῦς οἰκουμενικὸν πατριάρχη, καὶ οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀπο-
 καθιστάται ὁ ἡγοούμενος τοῦ μοναστηρίου τούτου, σημειούμενου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ρηθῆντι κώδικι, ὁρεῖλων κατ' ἔτος ἐξαποστέλλει ἀκριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐνοφράγιστον καταγραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου μοναστηριακῶν ἐσόδων καὶ
 ἐξόδων, ἕκτον, ἡ σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου διαιρηθῇ εἰς τμήματα τέσσαρα, καὶ ἡ μὲν λαβὴ παρακατατεθειμένη ὑπάρχει τῷ ἡγουμένῳ, τὰ δὲ τέσσαρα τμήματα τέσσαραις
 συγκοινοβιάταις πατέρεσιν, ἐλεγόμενοις κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων, ἔβδον, οἱ ἐπιτεταγμένοι τὰ τέσσαρα τμήματα καὶ τὴν λαβὴν, μὴ ἔχωσιν ἄδειαν καθ' ἑαυτούς σφραγίζειν μοναστηριακῶς χρεωστικῆς ὁμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ πα-
 ρουσίᾳ τῶν προσκλιτωτέρων ἐν ταῖς συγκοινοβιάταις, ὑπογεγραμμένων ἐκείνων ἰδίαις χερσίν, αἱ δὲ μὴ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γεγραμμένοι καὶ σφραγισμένοι ὁμολο-
 γίαι, νομίζονται μὴ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' ἰδίαι τῶν κατ' ἰδίαν σφραγισάντων, καὶ
 ἐκεῖνοι ἐξ ἰδίων ἀποπληρῶσι τὰς ἐμπειρεχομένας ἐν ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις χρη-
 ματικῆς ποσότητος, οὕτως δὲ δηλ., ὁ ἡγοούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτεταγ-
 μένων τῶν σφραγίδος τμήματων, ἔχων πόσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας, ἐπι-
 τιμῶν, σωφρονίζων, ἀποβάλλειν ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοὺς, καὶ τοὺς ἐκκε-
 ρομένους τοὺς μετερχομένους τὸ ἄλλο τῆς ἀσκήσεως, καὶ μὴ πειθομένους τελευταίον
 διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς ἀναγγέλλειν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὕψου, μηδεὶς τοῦ μοναστη-
 ρίου τούτου δύναται τοῦ λοιποῦ πωλεῖν μοναστηριακὸν ὑποστατικόν, διὰ τῆς νομί-
 μων εἰδήσεως τοῦ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον τὸς κατ' ἔτος ἐπι-
 κυρώσεις καὶ τὰ γενήματα καὶ τὰ μοναστηριακὰ θέματα διὰ τῆς ἀνγκάλας
 αὐτῶν χρεῖας, ἔνατον, ἐπειδὴν ἐν χρεῖαις χειροτονία γίνεται, ἔχων ἄδειαν προκα-
 λεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τούτου μοναστήριον ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιερέ-
 ων, φέροντα ἑγγράφον ἄδειαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν αὐτὴν
 μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως, δέκατον δὲ καὶ τελευταίον, ὁρεῖλων οἱ
 ἐν αὐτῷ συνωσκούμενοι πατέρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκτεθέντα ἀπαράτρεπτα
 καὶ ἀπαράβιατα διὰ παντός καὶ πειθεσθαι τῷ κατὰ καιροῦς ἡγουμένῳ καὶ δάσκειν
 σπουδῶς εἰρηνικῶς καὶ ἀμέμπτως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος ἀφο-
 ρῶντα πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτῶν καὶ τὴν κατὰ θεὸν διαγωγήν καὶ πολιτείαν, καὶ

πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὐξάνειν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, ἐπόμενοι τῷ Θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγρέατος προνοούσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυροπηγιακῶν ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις διαφυλάττειν τὴν ἀρχαίαν διατάκωσιν ἀπαράτρεπτον. ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν χριστιανῶν ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς ὁποιασοῦν τάξεως καὶ βαθμοῦ τολμήσει παραβῆναι ὅπως οὐκ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθῆναι καὶ ἀνατρέφαι τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων. ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἰς κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον αἰετος καὶ πάσαις ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀρχαῖς ὑπεύθυνος καὶ ἐκδόδικος καὶ ἐντοχος τῷ αἰωνίῳ περὶ τῆς γέντης, ὅθεν εἰς ἐνδείξιν καὶ διηνηκὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθεν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, τῷ ἐκ' αὐτῷ τούτῳ διορισθέντι καὶ ἐδοθῇ εἰς τὸ ρηθὲν μοναστήριον, ἐν εἰσι σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ ὀγδῶ, κατὰ μῆνα Φεβρουαρίου, ἐπὶ νημέσιως πρώτης :

Γρηγόριος ἐλῆφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

(Διὰ μετάβης ἐξήρτηται μολυβδίνη βούλλα φέρουσα τὸ : Γρηγόριος ἐλῆφ Θεοῦ κλπ. καὶ χρονολογίαν ΑΨΗΖ (1797). Εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν φέρει τὴν Παναγίαν τὴν βρεφοκρατοῦσαν.

Ὁ Ἐπίσκοπος Σαρμεθῆ

Ὁ Κεζίκου Ἰωακείμ

Ὁ Νικαίας Καλλίνικος

Ὁ Δέρκεων Μακάριος

Ὁ Προύσης Ἀνθίμης

Ὁ Λαρίσης Διονύσιος.

Ὁ Ἡρακλείας Νεφίλιος

Ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος

Ὁ Χαλκηδόνος Ἰερεμίας

Ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος

.....

Ἐπειδὴ κατὰ καιροῦς διεταράσσετο ἡ τάξις καὶ ἡ Ὁμόνοια ἐν τῇ Μονῇ μεταξὺ τῶν πατέρων, ὁ Πατριάρχης διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1810 Πατριαρχικοῦ Σιγγιλλίου παρέχει νουθεσίας διὰ τὴν εἰρηνικὴν διαβίωσιν τῶν μοναχῶν. Κατωτέρω παραθέτομεν ἀπόσπασμα τοῦ σχετικοῦ σιγγιλλίου.

«Πρὸς τοὺς Ὁσιωτάτους τότε Καθηγουμένῳ κυρίῳ Νικοδήμῳ καὶ τοῖς συνασκουμένοις Πατράσι τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Δεσποίνης Θεοτόκου ἐπιλεγομένης Προουσοῦ. Εὐχετικῶς».

..... Ἐμάθομεν, ὅτι ἔχετε διχονοίας ἐν τῷ μεταξὺ σας καὶ ἐλυπήθημεν ἄκρως. Φέρεται εἰς μνημὴν τὸ ρητὸν τοῦ θείου Εὐαγγελίου λέγον: «Πᾶσα πόλις μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημωθήσεται» καὶ πρέπει νὰ στοχασθῆτε ὅτι εἰσθε ἄγγελοι ἐν σώματι καὶ νὰ δώσητε παράδειγμα τοῖς λοιποῖς ὅπου νὰ μὴ φιλονικοῦν καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους».

Ἐκ πάντων τούτων μαρτυρεῖται ἡ ιστορὴ καὶ τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον, μὲ τὸν ὁποῖον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατηύθυνε τὴν διοίκησιν τῆς Μονῆς καὶ κατὰ τὰς χαλεπὰς ἡμέρας τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐφωτιζετο καὶ παρεσκεῖαζετο διὰ τὴν μεγάλην ἐξέγερσιν τοῦ 1821 ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας του.

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Προυσιωτίσσης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἦτο ἀνδρική (ἀνδρώα), δεχόμενη δηλονότι διὰ τὸ Μοναχικὸν σχῆμα ἄρρενας μόνον. Διὰ τοῦτο ἡ εἰσοδος τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Μονὴν ἦτο ἀπηγορευμένη. Τὸ Πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' τοῦ 1820 μηνὸς Ἰουλίου 21 σὺν τοῖς ἄλλοις ὀρίζει. «Ἡ εἰσοδος τῶν γυναικῶν εἰς τὸ Ἱερὸν μοναστήριον νὰ εἶναι ἀπηγορευμένη, καθὼς νομίμως διετάχθη καὶ νὰ μὴν ἔχωσι τὴν ἀδειαν παντελῶς νὰ εἰσέρχωνται ἢ ὑμεῖς οἱ πατέρες νὰ δέχησθε αὐτάς, ἐκτὸς τῆς ἐτησίας πανηγύρεως καὶ ἐνδόξου μνήμης, καθ' ἃς ἡμέρας ἐπιτέτριπται νὰ εἰσέρχωνται μετὰ τῆς δεούσης εὐλαβείας χάριν προσκυνήσεως καὶ ἀμέσως νὰ ἐξέρχωνται».

Ἄγνωστον μέχρι ποίου ἔτους ἐφηρμόζετο τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἀπαγορεύσεως εἰσόδου γυναικῶν εἰς τὴν Μονήν, τῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἀπομεμακρυσμένων μερῶν. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐφθασεν ἐφαρμοζομένη μέχρι τοῦ 1922 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου Κωνσταντοῦ Παπαδημητρίου, διὰ τὰς γυναῖκας τὰς καταγομένας ἐκ Προυσοῦ καὶ περιχώρων, εἰς τὰς ὁποίας ἀπηγορεύετο ἡ εἰσοδος ἔστω καὶ χάριν προσκυνήσεως καθ' ὅλον τὸ ἔτος, πλὴν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς μνήμης τῆς 15—24 Αὐγούστου.

Εἰς τὴν σελ. 841 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος περιέχεται πρᾶξις τῶν πατέρων τῆς Μονῆς καὶ τῶν προεστώτων τοῦ Βηλαετίου, διὰ τῆς ὁποίας ἀπηγορεύετο ἀπολύτως ἡ εἰσοδος γυναικῶν εἰς τὴν Μονήν, εἰ μὴ μόνον κατὰ τὸ ἀπὸ 15ης μέχρι 24ης Αὐγούστου χρονικὸν διάστημα.

Τὴν πρᾶξιν ταύτην ποροθέτομεν ὡς ἔχει :

Ἰσὸν τοῦ περὶ τῆς ἐξώσεως τῶν γυναικῶν ἐκ τῆς Μονῆς Κανονικοῦ Γράμματος.

Ὁ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων ἐπιβεβαίωσι :

«Διὰ τοῦ παρόντος ἐνοφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου κανονικοῦ γράμματος γίνεται δῆλον, δι' ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ἀμέλειαν τινῶν τῶν πρό ἡμῶν ἐστάθη μερικοὺς χρόνους ἕνα ἄτοπον καὶ μία κακὴ συνήθεια, ἀπὸ δὲ τοὺς Ἱεροῦς καὶ θείοις νόμοις ἐμποδισμένη καὶ ἐφάρμακτος τὸ νὰ ἀσεβαίνουσι δηλ. ἀδιαφόρως καὶ ἀδιακρίτως γυναῖκες καὶ νὰ συγκατοικοῦν ἔσω εἰς τὴν ἡμετέραν ταύτην Ἱερὰν Μονήν τοῦ Προυσοῦ, εὗρομεν εὐλογον καὶ ἀπεφασίσσαμεν οἰκτιροθελῶς ἅπαντες ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ σεβασμίᾳ ταύτῃ Ἱερᾷ Μονῇ εὐρισκόμενοι Ἱερομόναχοι τε καὶ Μοναχοὶ διὰ νὰ διορθώσωμεν τὸ ἄτοπον τοῦτο, μετὰ τὴν ἀποδίωξιν τῶν γυναικῶν, ἔχοντες καὶ τὴν γνώμην πάντων τῶν τιμω-

τάτων προεστώτων τοῦ Βηλαετίου καὶ τοῦ γειτονεύοντος χωρίου σύμφωνον περὶ τούτου. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ἔχη τὴν ἀδειαν τινὰς ἐξ ἡμῶν, ἢ τῶν μεταγενεστέρων, ὅπου νὰ ἐμβάσῃ γυναῖκα ἔσω εἰς τὸ Μοναστήριον κατ' οὐδένα τρόπον, οὔτε ἐπὶ προφάσει θεραπείας οὔτε χάριν προσκυνηνύσεως ἔξω ἀπὸ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν γίνεται ἡ κοινὴ πανήγυρις τῆς Θεοτόκου. Τότε γὰρ εὐρομεν εὐλογον νὰ εἰσεβαίνουσι ἀκωλύτως χάριν προσκυνησεως καὶ χάριν θεραπείας. Διορίζομεν δὲ νὰ ἔχωσι τὴν ἀδειαν δέκα ἡμέρας τοῦ χρόνου ἥτοι ἀπὸ τῆς δεκάτης πέμπτης τοῦ Αὐγούστου μηνός, μέχρι τῆς εἰκοστῆς τετάρτης τοῦ αὐτοῦ, ἐν οἷς δηλ. γίνεται ἡ σύναξις πάντων τῶν Χριστιανῶν.

Πρὸς τούτοις νὰ ἔχωσι τὴν ἀδειαν χάριν ἀναγκαίας ὑποκειμένης νὰ ἔρχωνται ἔως πλησίον τῆς ἔξω μεγάλης Πύλης τοῦ Μοναστηρίου, ὅχι ὁμῶς καὶ νὰ κατοικοῦν ἐπὶ πολλὸν καιρὸν εἰς τὰ πλησιάζοντα τῷ Μοναστηρίῳ καθίσματα. Ταῦτα ἐδιορίσαμεν ἀδόλως μὲν, κανονικῶς δὲ διὰ νὰ φυλαχθῇ εἰς τὸ ἐξῆς ἡ σεβασμιότης τοῦ Μοναστηρίου (ὡς οἱ Θεῖοι καὶ Ἱερὰὶ Νόμοι διακελεύουσι). Ὅψεποτε ἤθελε φανῇ τινὰς ἐξ ὁμῶν ἢ τῶν μεταγενεστέρων τόσοις θρασυῶς τῇ καρδίᾳ καὶ ἀδιακρίτως τῇ γνώμῃ ὥστε ὅπου νὰ ἐμβάσῃ γυναῖκα εἰς τὸ Μοναστήριον καὶ νὰ καταφρονήσῃ τόσοις ἱεροῦς νόμους καὶ μάλιστα τὰς ἀγίας καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδους, τὴν ἑκτὴν καὶ τὴν ἑβδόμην εἰς τοὺς κανόνας ὅπου διαλαμβάνουσι περὶ τούτων καὶ πρὸς τούτους τὸν Οὐρανοφάντορα Μέγαν Βασίλειον καὶ ἄλλους Πατέρας, περὶ τοῦ τοιοῦτου καταφρονήτου λέγομεν καὶ ἡμεῖς πρῶτον μὲν νὰ ἔχη τὰς ἀρὰς πάντων τῶν ἁγίων Πατέρων, τῶν ὁποίων τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνας ἐκαταφρόνησε, βάνοντας γυναῖκας ἔσω εἰς τὸ τῶν ἀνδρῶν Μοναστήριον. Ἐπειτα νὰ ζημιώνεται καὶ πολιτικῶς ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστάς ἅπασαν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιουσίαν μὲ κατὰ δίκαιον, ὡς αἷτιος νὰ βλασφημῇται τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σχεδὸν ἀπὸ ὅλα τὰ Ἔθνη, ὡς ὁ ἴδιος Θεὸς διὰ Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου λέγει: «Οὐαὶ ὅτι δι' ὁμῶν βλασφημῇται τὸ ὄνομά μου ἐν πάσιν τοῖς Ἔθνεσι».

Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτων δῆλωσιν ἐγένετο τὸ παρὸν ἐνόφθαλμον καὶ ἐνυπόγραφον Γράμμα, διὰ νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ Μοναστήριον καλὰ φυλαγμένον, καὶ διὰ νὰ μὴν παραπέσῃ καὶ χοθῇ, ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ ἀντιγραφῇ τὸ ἴσον τούτου εἰς τὸν Κώδικα τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Ἁγίου Λιτζᾶς, ὅπου καὶ ἐγένετο πρὸς ἀσφάλειαν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αῳιε'—1815 Μαρτίου α'.

Ὁ καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Γερουσοῦ Γεράσιμος Ἱερομόναχος θεληματικῶς ὑπέγραψεν.

Κύριλλος Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Γαβριήλ Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Γρηγόριος Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Νικόδημος Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Χρυσάνθος Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Καλλίνικος Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Γερμανός Ἱερομόναχος ὑπέγραψα.
Νεκτάριος Μοναχός ὑπέγραψα.
Τιμόθεος Μοναχός ὑπέγραψα.
Γρηγόριος Μοναχός ὑπέγραψα.
Οἰκονόμος Προυσοῦ Κωνσταντῖνος Ἱερεὺς ὑπέγραψα.
Γεώργιος Ἱερεὺς ἐκ Προυσοῦ ὑπέγραψα.
Γιάννης Λελοῦδης ὑπέγραψα.
Δημήτριος Κονδύλης ὑπέγραψα.
Δημήτρης Καραγκιόζης ὑπέγραψα.
Ἰωάννης Τζατζῆς ὁ ἐκ Καρπενησίου βεβαιῶ.
Ἀναγνώστης Εὐσταθόπουλος βεβαιῶ.
Δημήτριος Κολοκυθόπουλος βεβαιῶ.
Γεώργιος Χατζόπουλος βεβαιῶ.
Γεώργιος Στουμπόπουλος βεβαιῶ.
Ζαχαρίας Πλατζῆς βεβαιῶ.

Ἐκτοτε ἡ διάταξις αὕτη ἡτόνισε καὶ εἰσέρχονται γυναῖκες χάριν προσκυνήσεως ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ τοῦ Προυσοῦ καὶ περιχώρων καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους μὲ τὸν τηρούμενον περιορισμόν, ὅτι δὲν δύνανται πέραν τοῦ εἰκοσιτετραῶρου νὰ παραμείνουν εἰς τὴν Μονήν. Ὅφειλουν ὁμῶς νὰ εἶναι σεμνά καὶ ταπεινά ἐνδεδυμέναι, ὥς προσήκει εἰς γυναῖκας ἐπιθυμοῦσας νὰ προσκυνήσουν μὲ εὐλάβειαν καὶ νὰ ζητήσουν τὴν χάριν καὶ τὸ ἔλεος ἀπὸ τῆς Παντάνασσας.

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Οι διοικοῦντες τὴν Μονὴν ἐφρόντιζον νὰ ἀπονέμωται εἰς αὐτὴν προνόμια, εἴτε ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἴτε ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως (Ἑψηλῆς Πύλης), χάριν κύρους καὶ διασφαλίσεως τῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς. Πολλὰ ἐγγράφα εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τὰ λεγόμενα «φιρμάνια», «μπουγιουρντί», «ντεσκερέδες» γραμμένα εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν τὰ ἐκάστοτε διδόμενα προνόμια. Προνόμιον ἐθεωρεῖτο ἀκόμη καὶ τὸ διατηρεῖν καὶ κρούειν κώδωνα (καμπάνα).

Κατωτέρω παραθέτομεν φωτοτυπίαν καὶ περιεχόμενον δύο ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἓνα νεώτερον εἶναι γραμμένον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὁπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν Βεζύρ Μαχμέτ Ρεσὴτ Πασᾶν καὶ ἐσφραγισμένον διὰ τῆς προσωπικῆς τοῦ Τουρκικῆς σφραγίδος ἔχον οὕτω :

Ἐγὼ ὁ Βεζὴρ Μαχμέτ Ρεσὴτ Πασᾶς (σφραγίς)

Δίδω τὸ μπουγιουρντί μου τῷ Χαήρ ὄναντζι μου ἡγουμένῳ τοῦ Μοναστηρίου Μποροιοῦ Γερασίου, διὰ νὰ ἤθελεν εἶναι αὐτὸ τὸ Μο-

Μπουγιουρντί Βεζύρ Μαχμέτ Ρεσὴτ Πασᾶ

νασιῆρι, προφυλαγμένον ἀπὸ κάθε ζημίαν καὶ ἀδυνάτισμα ὁποιον-

δήποτε, διά ζήν οἱ δερμενταγάδες τὸ ρηθὲν Μοναστήριον δὲν θέλετε
τὸ πειράζει εἰς τὸ παραμικρὸν καὶ ἐξ ἐναντίας εἰς κάθε ἀνάγκην του
νά τὸ βοηθῆτε, χαρίζοντες σιὸν ἀνωτέρω ἡγού-
μενόν του ἐξ ἀποφάσεως.

Ὑπογραφή

20 Ἰουλίου 1828

Τὸ ἕτερον ἔχον διαστάσεις 0,51 X 0,77 εἶναι γραμμένον εἰς ἐκλε-
κτὸν χάρτην μὲ τὸ ἔμβλημα τῆς Ὑψηλῆς Πύλης φυλλασσόμενον ἐν-
τός κυλινδρικής ἐκ κασσιτέρου θήκης, παρουσιάζει ἐν τῷ συνόλῳ του
πολυτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπὴ ἐμφάνισιν γραμμένον εἰς τὴν παλαιάν
Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Φωτογραφίαν τοῦ Φιρμανίου τούτου ἀπε-
στείλαμεν εἰς τὴν διεύθυνσιν Παπυρολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς
Ἀλεξανδρείας πρὸς μετάφρασιν, τῇ εὐγενῇ φροντίδι τοῦ καθηγητοῦ
τῆς Ἀραβικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν κ. Χασάν
Ἀούντ, μὴ ὑπάρχοντος τοιοῦτου εἰδικοῦ ἐν Ἀθήναις, δεδομένου δι-
ὴ ἡ γραφή εἶναι παλαιὰ δι' Ἀραβικῶν γραμμάτων καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ
τοῦ 18ου αἰῶνος δὲν ἀπαντᾷται εἰς ἐπίσημα κείμενα. Εἶναι σπάνιον
δείγμα τοῦ τοιοῦτου τρόπου γραφῆς, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς
τῆς γραφῆς, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπιμελὴ καὶ πεπικωμένην ἐμφάνισιν.

Ὁ Χάρτης εἶναι πολυτελεῖς «Κιναζικός» παρεμφερὴς πρὸς τὸν
ἐν Βαγδάτῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατασκευαζόμενον. Εἶναι γραμμέ-
νον ὑπὸ εἰδικοῦ γραφέως, ὅστις διὰ τὴν γραφὴν ἐχρησιμοποιεῖ λεπτὸν
στέλεχος καλῶμου μπαμποῦ. Εἰς τὸ ὀπίσθεν δὲ μέρος τοῦ Φιρμα-
νίου ὑπάρχει δοκιμαστικὸν σχεδιάσμα καὶ δείγμα γραφῆς τοῦ καλῶ-
μου μετὰ τῆς λέξεως Φαρμάν (φιρμάνι). Ἡ γλῶσσα εἶναι τῆς ἐπο-
χῆς καθ' ἣν ὑπῆρχε φιλολογικὴ ἀκμὴ τῆς Τουρκίας δι' ἧς καὶ πλείστοι
τῶν λέξεων εἶναι Τουρκικαί, περιέχει ὅμως καὶ πολλὰς Ἀραβικὰς
ρίζας πιθανῶς δὲ καὶ Περσικὰς.

Τὸ Φιρμάνιον τοῦτο ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1165 ἀπὸ Ἑγίρας ἢ 1752
ἀπὸ Χριστοῦ, ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ Α' (1696—1754), τῇ
αἰτήσει τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀναφέρεται εἰς
τὴν ρύθμισιν κληρονομίας περιουσίας ἀποβιούντιων μοναχῶν τῆς
Μονῆς Προυσοῦ.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ φιρμανίου ὑπάρχει ἡ ἐπίσημος σφραγὶς τοῦ Σουλ-
τάνου, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁποίας ἀναγράφονται τὸ ὄνομα Μαχμούτ.

Μετάφρασιν τοῦ Φιρμανίου τούτου καὶ φωτοτυπίαν παροθέτο-
μεν κατωτέρω :

Figadriar tou Zoularou Maxou A (1752)

«Πρὸς τοὺς δικαστὰς τοῦ Κρινσάχ...

Κατ' αἰτησὶν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ὅτι, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου ἐνὸς Μοναχοῦ ἐντὸς τῆς Μονῆς τῆς κειμένης εἰς τὰ περίξ τοῦ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Προυσᾶς οἱ κληρονόμοι ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτοὺς ἢ εἰς μετρητὰ περιουσία ἢ παρασχεθεῖσα ὡς δωρεὰ εἰς τὴν Μονὴν ταύτην, ἐπὶ σκοπῷ, ὅπως ἔλθῃ εἰς βοήθειαν ἀποκλειστικῶς τῶν ἐνδεῶν, καὶ ἐξαιτεῖται ὅπως οἱ Κυβερνητικαὶ Ἀρχαὶ ἐμποδίσουν τὴν ἐπὶ ταύτης τῆς περιουσίας τεθείσαν χεῖρα τῶν καὶ διαφυλάξουν τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας, διατάσσουσαν ὅπως ἡ ἡμετέρα διαταγή, ἥτις διερμηνεύει τὰς νομίμους διαθέσεις τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας, μέχρι τοῦδε ἐκ παροδόσεως ἐν ἰσχύϊ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς κληρονομίας, διατηρηθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ συμφῶνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Μουφτῆ τῆς Ρούμελης, ἵνα ἀπαγορεύσῃ εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν ἀποβιώσαντων μοναχῶν τὴν κληρονομίαν τῶν ὡς ἄνω μετρητῶν τῶν μοναστηρίων Ἐν ἔτει ἀπὸ Ἑγίρας 1165. Μαχμοῦτ Α'».

Ἐπίσης διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1820 σιγιλλίου τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς συγγενεῖς τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν νὰ κληρονομοῦν τὴν περιουσίαν τῶν, ἢ ὁποία περιήρχετο αὐτοδικαίως εἰς τὴν Μονήν «...νὰ μὴ ἀκολουθῇ εἰς τὰς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων καλογήρων ἢ ἐπιτιμιωδεστάτη ἐκείνη κατάχρησις, ἥτοι νὰ μὴ ἔχωσιν ἄδειαν οἱ συγγενεῖς νὰ οἰκαιοποιοῦνται τὰ πράγματα τῶν μοναστηριακῶν, ἀλλ' ὅσα αὐτοὶ προσεκτῆσαντο καὶ ἐκέρβισαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ὅφ' ἣς ἐθεντο τὴν μετάνοιαν αὐτῶν εἰς τὸ Ἱερόν μοναστήριον μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συνέβη ὁ θάνατος σὺν τοῖς νὰ μένωσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου καθὼς νομίμως εἶναι εἰθισμένον εἰς τὸ ἀπαντοχοῦ Ἱερά κατὰ γῶγια».

ΠΩΣ ΔΙΟΙΚΕΙΤΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ Η ΜΟΝΗ

Διά Β. Διατάγματος της 25ης 'Ιουλίου 1833 ή 'Ελληνική 'Εκκλησία ἐκηρύχθη αὐτοκέφαλος καὶ ἰδρύθη ή ἱερά Σύνοδος της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, μὴ ἐξαρτωμένη πλέον ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐψάλη δοξολογία εἰς τὸ Ναύπλιον, πρωτεύουσαν τότε της 'Ελλάδος, παρόντος τοῦ Βασιλέως 'Οθωνος καὶ λοιπῶν ἐπισήμων. ('Ιστορία της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος Χ. Παπαδοπούλου Τόμος Αος σελ. 107 καὶ ἐξής).

'Απὸ τοῦ ἔτους τούτου ή Μονή ἔπαυσε διοικουμένη ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ὁμῶς ἐπὶ Πατριάρχου 'Ανθίμου Δ' ἐνέκρινε τὸ αὐτοκέφαλον της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος τὴν 29ην 'Ιουνίου 1850, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον περιήλθεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας. Τριμελὲς συμβούλιον λεγόμενον ἡγουμενοσυμβούλιον διοικεὶ τὴν Μονὴν καὶ διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν της. Μέχρι τοῦ 1915 τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον ἐξελέγετο ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα της Μονῆς. 'Ανά πενταετίαν συνήρχοντο ἅπαντες οἱ εἰς τὸ Μοναχολόγιον της Μονῆς ἐγγεγραμμένοι Μοναχοὶ καὶ 'Ιερομόναχοι καὶ προέβαινον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου. 'Απὸ τοῦ 1915 ὁμῶς καὶ ἐντεῦθεν ὁ ἀριθμὸς της ἀδελφότητος της Μονῆς ἤρχισε περιοριζόμενος καὶ ἐπομένως ή ἀδελφότης τῶν Μοναχῶν καὶ 'Ιερομονάχων δὲν ἠδύνατο νὰ συγκροτήσῃ συνέλευσιν ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου. Τούτου ἕνεκα ὁ οἰκείος Μητροπολίτης της περιφέρειας διορίζει καὶ παύει τὸν 'Ηγούμενον, δυνάμει τοῦ Νόμου 4684/1931 ἀρθρ. 9. Τοὺς συμβούλους ἐκλέγει ή ἀδελφότης της Μονῆς μὴ ὑπαρχούσης ὁμῶς ἐπάρκειος εἰς τὸν ἀριθμὸν ἀδελφότητος, διορίζει καὶ παύει καὶ τούτους ὁ οἰκείος Μητροπολίτης τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον εἶναι ὑπόλογον καὶ ὑπεύθυνον διὰ τὴν διαχείρισιν καὶ περιφρούρησιν της Μοναστηριακῆς περιουσίας. Διὰ τοῦ γραμματέως της Μονῆς συντάσσει τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην. Τηρεῖ βιβλία διαχειριστικὰ καὶ λογιστικὰ καὶ φροντίζει διὰ τὴν πνευματικὴν ἐξόφωσιν της Μονῆς, τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς εἰς τὰ ἔργα της φιλανθρωπίας, φιλοξενίας καὶ

πάσης άλλης ἀγαθοεργίας, καὶ ἐπιμελεῖται διὰ τὴν διατροφήν, συντήρησιν καὶ μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ. Ἐχει ἰδίαν σφραγίδα καὶ ὑπογράφει καὶ σφραγίζει πᾶν ἔγγραφον, τὸ ὅποιον ἀφορᾷ εἰς τὴν Μονήν.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΗΤΟ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ ΑΝΕΚΑΘΕΝ

Τὸ σωζόμενον ἐν πρωτοτύπῳ πατριαρχικὸν σιγγίλιον τοῦ 1798 τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε'. «ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλονται αὐτὸν γνώμῃ κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες» «ἐκλεγόμενοι κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων», μαρτυρεῖ διὰ τὸ μοναστήριον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, ἦτο κοινοβιακὸν καὶ σήμερον δὲ ἐξακολουθεῖ τηροῦν τὸν κοινοβιακὸν χαρακτήρα. Κοινὴ τράπεζα, κοινὸν συσσίτιον. Ὅλοι οἱ πατέρες τῆς Μονῆς μοναχοί, ἱερομόναχοι καὶ ἡγούμενος παρακάθονται εἰς κοινὴν τράπεζαν.

Τὸ τυπικὸν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας περὶ νηστειῶν τηρεῖται μὲ ἀκρίβειαν. Τετάρτην Πρωσκεινὴν καὶ κατὰ ἡμέρας τῆς Μεγάλης τεσσαροκοσιῆς, τῆς νηστείας τοῦ Σαρανταημέρου, τοῦ Δεκαπεντουχοῦστου καὶ τῆς νηστείας τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων, παρασκευάζονται καὶ παρατίθενται φαγητὰ νηστήσιμα (λαδερὰ) ἀπογορευομένης τῆς κρεοφαγίας κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς. Κάμνόμενος αὐτὴν τὴν διάκρισιν περὶ κοινοβίου, διότι ὑπάρχουν καὶ μοναστήρια τὰ λεγόμενα ἰδιόρρυθμα, ὅπου δὲν γίνεται κοινὸν συσσίτιον καὶ κοινὴ τράπεζα, ἀλλ' ἕκαστος καλόγηρος ἐτοιμάζει τὸ φαγητὸν τοῦ μόνου εἰς τὸ κελλίον του. Τὸ κοινοβίον ἐνθυμίζει τὰς κοινὰς τραπέζας τῶν πρώτων χριστιανῶν, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ ἀγάπη, ἡ ὁμόνοια καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Τράπεζαν τῶν πατέρων προσφέρεται καὶ ἐκλεκτὸς οἶνος εἰς «Κρασοβόλιον» παραγόμενος ἀπὸ τὴν ἀμπελον τῆς Μονῆς.

ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

ΤΙΝΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΡΟΣΕΦΕΡΑΝ ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

Θεμελιωτής τοῦ μοναχικοῦ βίου ὑπῆρξεν ὁ Μέγας Ἀντώνιος κατὰ τὸν 3ον μ. Χ. αἰῶνα. Τελειότεραν ὁμοῦς μορφήν τοῦ Μοναχικοῦ βίου ἔδωκεν ὁ Παχώμιος δημιουργήσας, μεγάλην Κοινότητα Μοναχῶν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη «κοινόβιον», τοῦ ὁποίου ὁ Προϊστάμενος ἐλέγετο Ἀββᾶς δηλαδὴ πατὴρ—ἀρχιμονδρίτης.

Σὺν τῷ χρόνῳ ὁ μοναχικὸς βίος μετεφέρθη ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸ Βυζάντιον, οἱ Αὐτοκράτορες τοῦ ὁποίου ἐνίσχυσαν τὸν μοναχικὸν βίον. Ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν Μοναχῶν προήλθον οἱ Μεγάλοι καὶ θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Λόγῳ τῶν ἀνικητῶν ὑπηρεσιῶν τῶν Μοναχῶν, οἱ Αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, ὡς ἐκ τῆς Ἱστορίας μαρτυρεῖται, ὅχι μόνον ἐνίσχυσαν τὸν Μοναχικὸν βίον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι Ἰδρυοὶ Μονᾶς, ἐρασταὶ γινόμενοι τῆς μοναχικῆς πολιτείας. (Μ. Δούκας, Ἑμμ. Κομνηνός). Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ὑπῆρχον εἰς μόνην τὴν Κωνσταντινούπολιν 50 Μοναστήρια.

Ἡ Ἰδρυσις καὶ λειτουργία τῶν Μοναστηρίων σκοπὸν εἶχε τὴν ἀνακουφίσαν πονεμένους καὶ ταλαιπωρημένους ψυχάς. «Τοῖς ἐρημικοῖς ζωὴ μακρὰ ἐστὶ, θετικῷ ἔρωτι πτερουμένοις».

Εἰς ταραχώδεις περιόδους ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιζητεῖ τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἡρεμίαν, ψυχικὰς καταστάσεις, τὰς ὁποίας μόνον ἡ ἀπομόνωσις καὶ ἀτομάκρυνσις ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, δύνανται νὰ προσφέρουν.

Ἡ προσευχὴ, ἡ μετάνοια, ἡ δέησις, καὶ ἐπικοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπιτυχάνετο εἰς τὰ Μοναστήρια μακρὰν ἀπὸ τὴν κοσμικὴν ζωὴν. «Τὴν ὁποῖαν τῆς ψυχῆς» ἐθεώρουν οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι παράγοντα εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφερον τὰ Μοναστήρια εἰς τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι γνωσταί: Διετήρησαν, ὡς ἄλλη κιβωτός, τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν. Ὑπῆρξαν Ταμεῖα θησαυρῶν ἀνεξαντλήτων τῆς Προγονικῆς Παιδείας καὶ σχολεῖα πρὸς ἀναζωπύρῃσιν τῆς πνευματικῆς τοῦ γένους ἀναγεννήσεως. Εὐσεβεῖς γέροντες Μοναχοὶ ἐνέπνεον εἰς τοὺς Νέους τοὺς πόθους τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος καὶ ἐδίδασκον ὅτι εἶναι γνήσιοι ἀπόγονοι τοῦ Πλάτωνος καὶ

τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. «Βραχνὰ τὰ λόγια τοῦ παπᾶ ποὺ θέριεψεν τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα». Ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ κατηχηταί, καὶ ἱεροκήρυκες, οἱ περὶ τῶν πτωχῶν μεριμνῶντες καὶ οἱ πρωτοπόροι εἰς ἀγαθοεργίας καὶ ἐκπολιτιστικὰς ἐξορμήσεις. Τὰ Μοναστήρια ἀκόμη ὑπῆρξαν τὰ τυπογραφεῖα οὗ ἐγένετο συστηματικὴ ἐργασία τῆς ἀντιγραφῆς τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, ὥστε ἡ διάσωσης πολλῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων ὀφείλεται εἰς τοὺς Μοναχοὺς.

«Ὁ κληρὸς διατήρησε ζωντανὴ τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἴσως νὰ ἐμπόδισε τὴ διάλυση τῆς Ἐθνικῆς ἐνότητος». Γ. Φίνλεϊ Ἱστορία Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τόμ. Α'. σελίς 26 (Μετάφρασις Κοδράτου).

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1833

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΠΟΛΛΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ.-ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ ΣΗΜΕΡΟΝ

Δεδομένου ὅτι οἱ κατακτηταὶ Τοῦρκοι ἐσέβοντο κάπως τοὺς ἱεροὺς χώρους (βακούφια), εὐκόλως ἐξηγεῖται ἡ ἵδρυσις πολλῶν Μοναστηρίων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἔτος 1833, γενομένης στατιστικῆς, εὐρέθησαν λειτουργοῦντα 563 Μοναστήρια, ἐξ ὧν τὰ 18 γυναικεῖα. Τὴν 25ην Σεβρίου 1833 ἐπὶ Βασιλείᾳ Ὁθωνος ἐξεδόθη Βασιλικὸν Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου κατηργοῦντο τὰ Μοναστήρια τὰ ἔχοντα ὀλιγωτέρους τῶν 6 μοναχοὺς. Οὕτω κατηργήθησαν 416 μοναστήρια ἐκρατήθησαν ἐν ἐνεργείᾳ 148 ἐξ ὧν τὰ 4 γυναικεῖα.

Ἡ Ἐκκλησία ἀντέδρασε εἰς τὴν κατάργησιν ταύτην, ζητήσασα νὰ καταργηθοῦν τὰ Μοναστήρια τὰ ἔχοντα τρεῖς μόνον μοναχοὺς. Ὁ Μάουερ μέλος τῆς Ἀντιβασιλείας, νομομαθὴς, ἦτο φοβερὸς διώκτης τῶν Μοναστηρίων καὶ ἐπέμενε εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διατάγματος περὶ διαλύσεως τῶν Μονῶν. Εὐνόητος εἶναι ἡ πικρία καὶ ἡ θλίψις τὴν ὁποίαν ᾤσθάνθησαν οἱ Μοναχοὶ βλέποντες ἑαυτοὺς ἐκδιωκομένους ἐκ τῶν ἱερῶν κατοικητηρίων, διὰ τὴν ἵδρυσιν καὶ συντήρησιν τῶν ὁποίων ἐμόχθησαν ἀφοσιωθέντες ψυχῇ τε καὶ σώματι. Ὁρῆνοι, κοπετοὶ καὶ ὀδυρμοὶ καὶ ὄρραι ἠκούοντο ἐκ μέρους τῶν Μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ διάταγμα, ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐγκαταλείψουν πᾶν ὅ,τι ἐδημιούργησαν καὶ νὰ καταρῶγουν εἰς ἄλλην πλησιεστέραν Μονὴν τῆς ἀρεσκείας τῶν.

Πλήρη περιγραφὴν τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ ἐκδιώξεως τῶν Μοναχῶν ἐκ τῶν Μοναστηρίων τῶν, μᾶς δίδει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἀοίδιμος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος εἰς τὸν Α' τόμον τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σελίς 133 καὶ ἐξῆς, ἧς ἀπόσπασμα παραθέτομεν.

«Ἡ δὲ καταγραφὴ καὶ κυρίως εἰπεῖν, ἡ δήμευσις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ἤρξατο ἀμέσως ἅμα τῇ κοινοποιήσει τῶν Β. Διαταγμάτων καὶ Ὑπουργικῶν ὁδηγιῶν. . . . Διότι δλωρ ἀνευλαβῶς εἰσῆρχετο ὁ Νομάρχης ἢ ὁ Ἐπαρχος εἰς τὸ Μοναστήριον μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες, ὁρμῶντες εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα τοῦ Ναοῦ συνήρπαζον ἀπὸ τῆς προθέσεως καὶ τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς τὰ Δισκοπότηρα, τὰ Ἀρτοφόρια, τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ σκεύη καὶ κειμήλια καὶ ἄμφια. Εἶτα, ἀποσπῶντες ἀπὸ τῶν Εἰκονοστασίων τὰς ἱερὰς Εἰκόνας καὶ ὅπου ἦσαν ἄλλαχοῦ, ἐστοίβαζον ὡς σανίδας καὶ ἔρριπτον εἰς τὸ μέσον τοῦ Ναοῦ ἢ τοῦ Νάρθηκος, μετὰ τῶν κανδηλῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων. Ἐκεῖ ἐγίνετο ἡ καταγραφὴ ἐκσφενδονιζομένων, συρομένων κατὰ γῆς, καταπατουμένων καὶ συσσωρευομένων ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν ἱερῶν σκευῶν εἰκόνων καὶ ἁμφίων. . . . Μετὰ τὴν καταγραφὴν, συνεσφωρύνοντο πάντα φύρδην μίγδην μετὰ τῶν κηρίων καὶ τῶν θυμιαμάτων εἰς σακκίᾱ καὶ κοφίνια, ἀπεσπῶντο ἀπὸ τῶν τοίχων τὰ στασίδια, συνηθροίζοντο αἱ βακτηριοὶ τῶν γερόντων μοναχῶν καὶ ἐκλείειν ὁ Ἐπαρχος τοὺς οὕτως ἐρημωθέντας Ναοὺς, καταγράφων εἶτα τὰ μελλίσσια καὶ βοσκήματα καὶ ὑποζύγια καὶ πάντα τὰ κτήματα τὰ ἐκτὸς τοῦ μοναστηρίου, συνυπογράφοντος τὴν καταγραφὴν τοῦ Ἡγουμένου μετὰ τῶν λοιπῶν μοναχῶν.

Συνέλεγε δὲ πάντα τὰ σκεύη τοῦ μαγειρείου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Μονῆς, ἡρεῦνα λεπτομερῶς ἐν τῷ Ἡγουμένειῳ καὶ τοῖς κελλίοις τῶν Μοναχῶν πρὸς ἀνεύρεσιν μοναστηριακῶν πραγμάτων, πάντα δὲ ταῦτα, μετὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐπεσάττοντο εἰς τὰ ὑποζύγια τοῦ μοναστηρίου, οὗτινος τὰς πύλας κλείων ὁ Ἐπαρχος, ἀνεχώρει ὑπὸ τοὺς θρήνους τῶν Μοναχῶν. Ἐνιαχοῦ οἱ μοναχοὶ καὶ ἰδίως οἱ μοναχαί, διὰ τῆς βίας ἐξεβάλλοντο ἐκ τῶν μοναστηρίων τῶν. . . .

..... Ἐξετέθησαν εἰς τὰς ἀγοράς, πρὸς δημοπρασίαν ἱερὰ ἁμφια καὶ εἰκόνες καὶ ἅγια δισκοπότηρα, μετεποιήθησαν εἰς κοινὴν χρῆσιν, ὡς ἔλεγεν σύγχρονος ποιητῆς.

*ὦ βριαιότης δαιβῆς, ὦ ἱεροσύλλα,
γυμνώθησαν αἱ νάρθηκες, οἱ θόλοι, τὰ κελλία,
καὶ εἰς τῆς μεταλήψεως τὴν ἀργυρᾶν σιάνην
μεθ' ὃ κλέπτῃς ἔφορος μ' ἀναιδέειαν μεγάλην.*

(Παναγ. Σοῦτσος «Κιθάρ» 1875 σελ. 23 Ἀθήναι.)

Ἐφόροι καὶ Ἐπαρχοὶ ἐπώλουν καὶ ἡγόροζον ὑπ' ἄλλα ὀνόματα. Συντροφίαι ἐγένοντο μοναχῶν καὶ λαϊκῶν εἰς τὸ κλέψωσιν ἢ κρύψωσιν ἢ ἀγοράσωσιν πορὰ τιμὴν. . . . ».

Ἡδὴ δὲ τῇ 13ῃ Δεκεμβρίου 1834 διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος

ιδρύθη καὶ διωργανώθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον, εἰς τὸ ὅποιον εἰσῆχθησαν τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῶν κτημάτων τῶν διαλυθέντων καὶ τῶν διατηρουμένων Μοναστηρίων. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον ὑπέστη πολλὰς μεταβολὰς μέχρι τοῦ 1909, ὅτε ἐπανιδρύθη τὸ Γενικὸν Ἐκκλ. Ταμεῖον, ἀλλὰ δὲν ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὸ τὰ ἐκ τοῦ πρώτου Ταμεῖου τοῦ 1833 εἰσοδήματα. Τὸ καταργηθέν Γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον διεδέχθη ὁ ὑφιστάμενος νῦν Ο Δ.Ε.Π (Ὁργανισμὸς Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας) ἰδρυθεὶς τὸ 1931 διὰ τοῦ Νόμου 4684 ὡς ἀλλαχοῦ γράφομεν. Εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον ὑπῆχθη ἡ ἐκποιητέα Μοναστηριακὴ περιουσία.

Σήμερον ὡζονται ἐν ἐνεργείᾳ συμπεριλαμβανομένης τῆς Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου 276 Μοναστήρια ἐξ ὧν ἀνδρῶν, 171, γυναικῶν 105, μὲ 2683 ἐν συνόλῳ Μοναχοὺς (μοναχοὶ 1237, μοναχαὶ 1446. Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον 1956).

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΒΙΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΕΝ ΤΗ ΜΟΝΗ

Ἡ Μονὴ διατηρεῖ καὶ σήμερον τὸν κοινοβιακὸν χαρακτήρα, τὸν ὅποιον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καθώρισεν ἀρχικῶς. Οἱ διαβιῶντες μοναχοὶ καὶ ἱερομόναχοι παρακάθηνται, ὡς ἀλλαχοῦ γράφομεν, εἰς κοινὴν τραπεζαρίαν. Εἶναι κατὰ κανόνα ἄγασμοι ἀνευ ἐξαιρέσεως. Τὰ παλαιότερα χρόνια ἦσαν πολὺ περισσότεροὶ τὸν ἀριθμὸν, ἐνφ' οὗ σήμερον μόλις τρεῖς ὑπάρχουν οἱ ὅποιοι καὶ διαμένουν μονίμως εἰς τὴν Μονήν. Ἐκάστην 3ην νυκτερινὴν ὥραν ὁ ἱερεὺς τῆς ἡμέρας σημαίνει τὸ σήμαντρον καὶ οἱ μοναχοὶ ἐγείρονται καὶ ἐτοιμάζονται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Πρῶτος προσέρχεται ὁ κανδηλανάπτης καὶ ἀνάπτει τὰ κανδήλια, μετὰ τὸ ἀναμμα τῶν ὁποίων ὁ ἐφημέριος-χιτῶν τὴν καμπάνα διὰ τὴν σύναξιν τῶν μοναχῶν, οἱ ὅποιοι προσερχόμενοι φθάνουν τὸν ὁρθρον καὶ τελοῦν τὴν θείαν λειτουργίαν. Θεία λειτουργία δὲν γίνεται καθημερινῶς, ἀλλ' ἡ ἀκολουθία τοῦ ὁρθρου τελεῖται πάντοτε καὶ ἐν ὥρᾳ νυκτός κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὥστε πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου νὰ ἔχη τελειώσει συνήθως ὁ ὁρθρος ἢ ἡ Θεία λειτουργία.

Ὁ καλόγηρος μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁρθρου ἐρχεται εἰς τὴν Τραπεζαρίαν, ὅπου τοῦ προσφέρεται τὸ πρωῒνόν ρόφημα καὶ ἔπειτα κλείεται εἰς τὸ κελλίον του, ὅπου ἢ μελετᾷ ἢ γράφει ἢ ἐκτελεῖ ἄλλην ἐργασίαν, τὴν ὅποιαν ὁ ἡγούμενος τοῦ ἀνέθηκε ἀνάλογα μὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους. Ἡ δὲ ἄλλη ἐργασία θὰ εἶναι ἐπίβλεψις καὶ ἐπιστοαία εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κήπων ἢ τοῦ ἀμπελῶνος, ἢ δι' ἄλλου ποτε ἄλλο σχετικόν.

Εἰς τὸ μοναχικόν του κελλίον ἔχει ὁ καλόγηρος τὴν μικρὰν του βί-

βλιοθήκην καὶ τὸ τζάκι του, ὅπου τὸν χειμῶνα διὰ θερμανσίν του ἀνάβει τὴν φωτιά του. Περὶ τὴν 11ην μεσημβρινὴν ὥραν σημαίνει ὁ μικρὸς κώδων τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ὥρων, ἡ ὁποία συνήθως διαρκεῖ 30—45 λεπτά τῆς ὥρας· ὁ καλόγηρος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν ὥρων. Ὅταν τελειώσῃ αὐτὴ ἡ ἀκολουθία ὁ καλόγηρος προσέρχεται εἰς τὴν ἐστρωμένην κοινὴν τραπεζαρίαν, ὅπου λομβάνει τὸ μεσημβρινὸν φαγητόν του, μετὰ τὸ ὁποῖον ἀποχωρεῖ πάλιν εἰς τὸ κελλίον του, ὅπου ἀναπαύεται. Τὸ ἀπόγευμα μετὰ τὴν ἀνάπαυσιν του ἐτοιμάζεται διὰ τὸν ἑσπερινόν, ὁ ὁποῖος τελεῖται δύο ὥρας πρὶν νυκτῶσῃ. Τελειώνει καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ. Ἐνωρὶς τὸ βράδυ ὁ καλόγηρος κάθεται καὶ πάλιν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, διὰ νὰ λοβῇ δεῖπνον, μετὰ τὸ ὁποῖον προσέρχεται πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εὐθὺς ὡς ἀκούσῃ τὴν μικρὰν κωδωνοκρουσίαν, ἵνα παρακολουθήσῃ, ἄλλην ἱερὰν ἀκολουθίαν, τὸ ἀπόδειπνον, διαρκείας μισῆς ὥρας. Ἀφοῦ τελειώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἀποδείπνου, ἀνάβει ἓνα κεράκι, τὸ ὁποῖον τὸ παίρνει μαζὺ τοῦ ἀναμμένον διὰ νὰ βλέπῃ καὶ κατευθύνεται εἰς τὸ κελλίον τῶν ὅπου κοιμᾶται μετὰ τὴν σκέψιν ὅτι εἰς τὰς 3 τὴν νύκτα θὰ ἐγερθῇ διὰ τὴν ἐωθινήν προσευχὴν τοῦ ἑρθρου. «Ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σοι Κύριε, ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς Δικαιοσύνης σου» λέγει ὁ Δαυὶδ (ψαλμὸς ΡΙΗ) 164. Εἰς τὸ εἰκοσιτετράωρον ὑποχρεοῦται νὰ προσέλθῃ ὁ Μοναχὸς εἰς τὸν ναὸν τετράκις, ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὰς ἑπτὰ ἀκολουθίας τῆς ἐκκλησίας ἢτοι ὁρθρον, πρώτην ὥραν, τρίτην ὥραν, ἔκτην ὥραν, ἑνάτην ὥραν, ἑσπερινόν καὶ ἀπόδειπνον, καὶ νὰ ὑμνήσῃ τὸν Κύριον, νὰ δοξολογήσῃ τὸν Παντοδύναμον, νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν, νὰ δεηθῇ διὰ τὰς ἁμαρτίας του, νὰ προσευχηθῇ. Ὅλαι αἱ ἀκολουθίαι ἰσως ὑποφερταί, ἀλλὰ ἡ τοῦ ὁρθρου ἐν ὥρᾳ νυκτός καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος φαίνεται εἰς τὸν λαόν φορτίον δυσβάστακτον, τὸ ὁποῖον δέν δύναται πᾶς τις νὰ ἀναλόβῃ. «Βαρεῖά ἡ καλογερικὴ» λέγει ὁ λαός. Μέτρον προνοητικόν τοῦ κανονισμοῦ τῶν μοναστηρίων νὰ ταλαιπωρῇ κάπως τὸν ὁργανισμόν τοῦ καλόγηρου καὶ τὴν ὥραν ποῦ ἐπέρχεται ἡ ἀνάπαυσις τοῦ σώματος τὸν ὑποχρεώνει ν' ἀφυπνισθῇ, νὰ κακοπαθήσῃ, νὰ ἀγρυπνήσῃ, νὰ στρέψῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Κύριον διὰ τῆς προσευχῆς καὶ οὕτω νὰ κατὰσταιλῃ τὴν σάρκα. «Τὰς τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐπαναστάσεις κατὰστειλον καὶ πᾶν γεῶδες καὶ ὀλικὸν ἡμῶν φρόνημα κοίμησον».

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΑΛΛΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Διὰ τὴν τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων καὶ τὴν διενέργειαν πάσης ἀλληλογραφίας προσλαμβάνεται γραμματεὺς, ὁ ὁποῖος πληρῶνεται ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Μονῆς καὶ φέρει εἰς πέρας ὅλην τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν. Τὰ συνήθη καὶ κυριώτερα βιβλία, τὰ ὅποια ἡ Μονὴ διὰ τοῦ γραμματέως τῆς τηρεῖ εἶναι τὸ βιβλίον πράξεων, τὸ βιβλίον ταμείου, τὸ καθολικὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τὰ διπλότυπα εἰσπράξεως, τὰ διπλότυπα ἐνταλμάτων πληρωμῆς, τὸ βιβλίον ἀποθήκης, τὸ πρωτόκολλον, φακέλλους δημοπρασιῶν, φακέλλους συμβολαίων, προϋπολογισμοὺς, καὶ ἀπολογισμοὺς ἐσόδων καὶ ἐξόδων. Τὰ παλαιότερα χρόνια χρῆθι γραμματέως ἐκτελοῦσεν ὁ μᾶλλον γραμματισμένος καλόγηρος τῆς Μονῆς. Τοιοῦτου ἐγγραμμάτου καλογήρου μὴ ὑπάρχοντος προσλαμβάνεται πρόσωπον κατάλληλον, μὴ ἀνηκόν ἐἰς τὴν Μονὴν καὶ εἶναι συνήθως τὸ πρόσωπον αὐτὸ μὴ κληρικόν καὶ πληρῶνεται ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Μονῆς. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μέχρι καὶ τοῦ 1927 γραμματεὺς ἦτο ὁ ἀειμνήστos Ἰωάννης Παπαθανασιάδης ἐκ Προυσοῦ, πατήρ τοῦ ἀειμνήστου ἱατροῦ χειρουργοῦ Γ. Παπαθανασιάδου. Ἀπὸ τοῦ 1927 ἕως καὶ τοῦ 1932 γραμματεὺς τῆς Μονῆς διετέλεσεν ὁ ἐν Προυσῷ ἐγκριτὸς ἱατρὸς Εὐαγ. Παπαθανασιάδης.

Ἀπὸ τοῦ 1933 ἕως καὶ τοῦ 1939 καὶ ἀπὸ τοῦ 1947 ἕως καὶ τοῦ 1952 γραμματεὺς τῆς Μονῆς διετέλεσεν ὁ φιλόλογος Γρηγόριος Νταβαρίνος. Οὗτος εἰργάσθη διὰ τὴν ἀρτίαν ὀργάνωσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ γραφείου τῆς Μονῆς καὶ εἰς τὴν λεπτομερῆ ἀπογραφὴν τῶν ἀπανταχοῦ ὑπαρχόντων κτημάτων τῆς Μονῆς καὶ τὴν καταγραφὴν καὶ μελέτην τῶν ἱστορικῶν χειρογράφων αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν βιβλίων. Τὸ Γραφεῖον ἐπιμελεῖα τοῦ τότε καὶ νῦν ἡγουμένου ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Σταθογιάννη καὶ δαπάναις τῆς Μονῆς, ἐπιουσίῳ τὸ 1935 μὲ μεγάλην ἀρχειοθήκην, τραπέζας, πολυθρόνας εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐμφανίζεται συγχρονισμένον καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς σημερινὰς διοικητικὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὑπηρεσίας. Ἐπέπρωτο ὁμῶς τὸν Αὐγούστιον τοῦ 1944 νὰ πυρποληθῇ καὶ αὐτὸ μαζὶ μὲ τὰ μεγαλοπρεπῆ τῆς Μονῆς μέγαρα καὶ νὰ χαθῇ ὑπὸ τὴν τέφραν ὅλος ὁ μοναστηριακὸς θησαυρὸς. Περὶ τῆς πυρπολήσεως ταύτης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν θέλομεν διαλάβει ἐν εἰδικῇ κεφαλαίᾳ.

Κατὰ τὰ ἔτη 1940, 1941, 1942 ἐχρημάτισε γραμματεὺς ὁ ἀποθανὼν ἱατρὸς Χαρίλ. Παπαϊωάννου ἐκ Τρικλίνου Βάλτου καὶ τὰ ἔτη 1945, 1946, ὁ Θεόδωρος Σταθοκωστόπουλος. Ἀπὸ τοῦ 1953 καὶ ἐντεῦθεν Γραμματεὺς τῆς Μονῆς εἶναι ὁ Ἱερεὺς Βασ. Ἀλαμπασινης.

ΑΛΛΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

1) Σπουδαιότατη ὑπηρεσία ἐν τῇ Μονῇ εἶναι ἡ ὑπηρεσία τοῦ οἰκονόμου. Ὁ οἰκονόμος τῆς Μονῆς κατὰ τὸν κανονισμόν τῶν κοινοβιακῶν μοναστηρίων θά πρέπει νά εἶναι καλόγηρος, καί εἰς τὰ παλαιότερα χρόνια αὐτό ἐγίνετο. Οἰκονόμος ἦτο καλόγηρος.

Ἀπό πεντηκονταετίας περίπου προσλαμβάνεται ὡς οἰκονόμος λαϊκός, ἐντιμον καί ἀξιον πρόσωπον πληρωνόμενον ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Μονῆς. Ὁ οἰκονόμος εἶναι ὁ δεύτερος ἡγούμενος. Εἶναι ὁ ὑπάλληλος, ὁ ὁποῖος ἔχει εἰς χεῖρας τοῦ δλα τὰ τρόφιμα· τὰ ζυγίζει καί τὰ διασφαλίζει εἰς καταλλήλους ἀποθήκας. Ὅλα γενικῶς εἶναι εἰς χεῖρας τοῦ οἰκονόμου, ὁ ὁποῖος τὰ κλειδώνει καί φροντίζει διὰ τὴν καλὴν συντήρησίν των. Αὐτός θά δώσῃ τὰς ποσότητας τῶν τροφίμων εἰς τὸν μάγειρον διὰ νά ἐτοιμάσῃ τὰ φαγητά τῆς ἡμέρας. Αὐτός θά φροντίσῃ διὰ τὴν καθαριότητα τῶν κελλίων καί θά ἐτοιμάσῃ τὴν τραπεζαρίαν τῶν πατέρων. Εἶναι ὁ κλειδοῦχος καί ὁ ὑπεύθυνος διὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν.

Ὁ ἐκάστοτε οἰκονόμος ἔχει συνήθως καὶ βοηθόν παιδίον καί κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως ἔχει 5—6 βοηθοὺς. Ἵνα φέρῃ εἰς πέρας τὸ πολύμοχθον ἔργον του (').

2) Ἡ τοῦ νεωκόρου, ὁ ὁποῖος πολλάκις βοηθεῖ καί εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας, ἀναγινώσκων τὰ ψαλτήρια καί τοὺς κανόνες.

3) Ἡ τοῦ κηπουροῦ. Οἱ περίξ τῆς Μονῆς κῆποι καλλιεργοῦνται ἀπὸ εἰδικόν πρόσωπον, τὸν κηπουρόν, ὁ ὁποῖος ἐπιμελεῖται διὰ τὸ συχνὸν πότισμα καί γενικῶς τὴν περιποίησιν τῶν κηπουρικῶν, τὰ ὁποῖα τὸ θέρος ἀποτελοῦν τὸν πλοῦτον τῆς μαγειρικῆς.

4) Ἡ τοῦ μαγείρου, ὁ ὁποῖος εἶναι καί αὐτός μισθωτός καί παρασκευάζει τὰ φαγητά διὰ τοὺς πατέρας, τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς ἐργάτας καί τοὺς προσκυνητάς καί διαβάτας. Ἐχει βοηθόν συνήθως ἓνα παιδί (').

(') Μνημονεύσαν τὴν Μονὴν ὡς οἰκονόμοι κατὰ τὴν τελευταίαν 50ετίαν οἱ κάτωθι. Βλάχος Δημήτριος ἀπὸ τὸν Ἀσπροπύργον, Κων. Ἀνδρεάσπουλος ἀπὸ τὸν Προσοῦν, Ἰωάν. Καρακάσης ἀπὸ τὸ Ἀλέστια, Ζαχαρίας Σταθογιάννης ἀπὸ τὸ Σταυροχώριον.

Ἀπὸ τὸ 1931—1950 ὁ Γεώργ. Τσιτσῆς ἀπὸ τὴν Βελωτὴν καί ἀπὸ τὸ 1951 ἕως καὶ σήμερον ὁ Γεώργ. Τσουκάρης ἀπὸ τὸ Σταυροχώριον.

(') Μάγειροι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διατέλειαν οἱ ἀποβιώσαντες ἤδη Ν. Λαμπρόπουλος, Κουτσοδήμας Κων(τίνος) (Κατιέλας), Εὐάγγ. Κουτσοδήμας ἀπαντες ἐκ Τόρνου, ὁ ἀποθανὼν Σπύρος Τσιαχρῆς ἐκ Προσοῦ, ὁ Ἀθανάσιος Γροῦμπας ἐκ Δερματίου, Ἰωάννης Ἀσημακόπουλος ἐκ Προσοῦ ἀποβιώσας ἤδη, Εὐθύμιος Τσικταράκης (καλόβας), ἐκ Προσοῦ, ὁ ἀποθανὼν Ἰωάννης Κουτσοδήμας (Καραγιάννης) ἐκ Τόρνου, Γεώργιος Σιάτρας ἐκ Καστανιάς, κατεῖς κατόπιν Μοναχὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ Μονῇ, καί Ἀθανάσιος Πολαῖος ἐκ Καστανιάς.

5) Ἡ τοῦ ἀρτοποιοῦ (φούρναρη) ὁ ὅποιος ζυμώνει καὶ φήνει τὸ φωμί τῶν πατέρων καὶ τῶν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ διατρεφομένων. Καὶ ὁ φούρναρης πληρώνεται ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Μονῆς (').

6) Ἄλλη ὀπηρεσία εἶναι ἡ τῶν ἡμιονηγῶν (μουλαράδες). Ἡ ἐργασία τῶν εἶναι ἐπίπονος. Ὑποχρεοῦνται νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν Μονὴν, ἀπὸ τὸ Ἀγρίνιον, Καρπενήσιον, Θέρμον, ὅσα τρόφιμα χρειάζονται διὰ τὴν διατροφήν, τῶν ἀτόμων, τὰ ὅποια διαβιοῦν εἰς τὴν Μονὴν (').

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμιονηγῶν εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν φορτηγῶν ζώων, τὰ ὅποια κυμαίνονται ἀπὸ 5—10, οἱ δὲ ἡμιονηγοὶ ἀπὸ 2—4 πληρωνόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ ταμεῖου τῆς Μονῆς.

Τὸ χόρτον διὰ τὴν συνιήρησιν τῶν φορτηγῶν ζώων, ἡ Μονὴ δι' ἐργατῶν καὶ ἐργατριῶν κόπτει εἰς τὰ λειβάδια Μεγάλης Βρύσης, Ἀγιογώργη, Χαλιάδες, Ἀμπέλια. Τὰ λειβάδια τοῦτα εἶναι τῆς Μονῆς καὶ εὐρίσκονται εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας περίπου ἐξ αὐτῆς. Τὰ φορτηγὰ ζῶα τῆς Μονῆς φέρουν κύπρια (κουδοῦνια) ἡχηρότατα, τὰ ὅποια δονοῦν τὴν ἀτμόσφαιραν. Διερχόμενα, παλαιότερον, διὰ μέσου χωρίων, πόλεων, κωμοπόλεων γίνονται ἀντιληπτά ἀπὸ τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἐγειρόμενοι σταυροκοποῦνται λέγοντες: «τὰ μουλάρια τῆς Παναγίας». Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἡμιονηγῶν, ἄλλοτε φοροῦσε ντουλαμά (φουστανέλλα) μὲ κάλτσες τσολιά τῶν ἀνακτόρων καὶ καβαλλάρης εἰς τὸ πῶ μεγαλόσωμο μουλάρι, ἐγένετο ἀντικείμενον περιεργείας ἐκ μέρους τῶν κατοίκων, οἵτινες ἐθαύμοζον τὸ παράστημά του καὶ τὴν μεγαλοπρέπειάν του. Ἐνα τέτοιον τύπον τῶν τελευταίων χρόνων ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν τὸν Νικολ. Καραγεώργον ἢ Κουτσοδήμον, ὅστις ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἕως καὶ τὸ 1936 ἐξετέλει μὲ ζῆλον τὴν ὀπηρεσίαν τοῦ ἀρχιἡμιονηγοῦ τιμώμενος καὶ ἐκτιμώμενος ὑπὸ πάντων ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς, ὁ ὅποιος μετέφερε τὸν Δεσπότην καὶ τὰς ἀποσκευὰς του εἰς τὴν Μονὴν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως καὶ τὸν ἡγοῦμενον ἢ συμβούλους ἢ ἀντιπροσώπους τοῦ ἡγουμένου συμβουλίου μετακινουμένους πρὸς Ἀγρίνιον, Καρπενήσιον, καὶ Θέρμον, διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Μονῆς.

Εἰς τὴν ὀπηρεσίαν αὐτὴν διετέλεσαν ἰσχυρῶς:

(¹) Ὁ ἀποθανὼν Ἰωάν. Κουτσοδήμος (Καραγεώργος) ἐκ Τόρνου, ὁ ἀποθανὼν Κων. Τσιάπαλος ἐκ Δολιανῶν Εὐρυτανίας, χειροτονηθεὶς κατόπιν Ἱερομόναχος τῆς Μονῆς, Κων. Σταθογιάννης ἐκ Σταυροχωρίου, Δημήτριος Κουτσοδήμος (Μπαρούτας) ἐκ Τόρνου.

(²) Τὰ τρόφιμα ταῦτα μεταφέρονται μὲ τὰ φορτηγὰ ζῶα τῆς Μονῆς, διότι ἀκόμα δὲν ἔχει γίνῃ ἀποζητιὸς δρόμος μέχρις αὐτῆς.

7) Ἄλλη ὑπηρεσία τῆς Μονῆς εἶναι ἡ φύλαξις αἰγοπροβάτων, τὰ ὅποια προέρχονται ἀπὸ ἀφιερώσεις (τάματα) τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι τὰ προσφέρουν ἀπὸ εὐχαρίστησιν πρὸς τὴν Παναγίαν, ἡ ὅποια τοὺς ἐβοήθησε νὰ γίνῃ καλὰ τὸ ἄρρωστο παιδί-τοῦς ἢ νὰ γυρίσῃ σφῶ ἀπὸ τὸν πόλεμον. Αὐτὰ τὰ αἰγοπρόβατα ὀδηγοῦνται ἀπὸ τοὺς ἰδίους πρὸσκυνητὰς καθ' ἅπαν τὸ ἔτος κατ' ὅσαις χρονικὰ διαστήματα καὶ πρὸ παντός κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως· λέγονται δὲ τὰ αἰγοπρόβατα αὐτὰ γραφίμια (ἀπὸ τὸ γράφω, καταγράφω) καὶ ἀνέρχονται κατ' ἔτος εἰς 200—300, διὰ τὰ ὅποια ἀπασχολεῖται εἰδικὸς φύλαξ (τσοπάνος). Ἀπὸ αὐτὰ τὰ γραφίμια ἄλλα σφόζονται εἰς τὴν Μονὴν καὶ διατίθενται πρὸς διατροφήν τῶν εἰς τὴν Μονὴν διαβιούντων μοναχῶν, ὑπηρετῶν, ἐργατῶν, μισθητῶν καὶ προσκυνητῶν κατὰ τὰς κρεωφαγησίμους ἡμέρας, ἄλλα δὲ ἐκποιοῦνται διὰ δημοπρασίας. (¹)

ΠΟΙΟΙ ΔΙΑΤΡΕΦΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ μοναστήρι εἶναι κοινοβιακόν καὶ ὅτι οἱ Μοναχοὶ καὶ Ἱερομόναχοι συνέρχονται εἰς κοινὴν τραπεζαρίαν διὰ φαγητόν. Εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ δόκιμοι μοναχοί. Οἱ δόκιμοι πρὶν καροῦν εἰς μοναχοὺς ὀφίστανται εἰς τὴν Μονὴν δοκιμὴν εἰς τὸ ἥθος, τὸν ζήλον, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰ θεῖα. Ἡ δοκιμασία αὕτη πρέπει νὰ εἶναι τριετής. Ἐάν μετὰ τὴν τριετίαν κριθοῦν ἄξιοι τῆς διακονίας τοῦ Χριστοῦ, προχειρίζονται εἰς μοναχοὺς ἢ ἱερομονάχους, ἄλλως παραινεῖται ἡ δοκιμασία των ἢ εἰδοποιοῦνται καὶ ἀπέρχονται τῆς Μονῆς. Κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται ἀπροθυμία τῶν νέων διὰ τὸ μοναχικόν σχῆμα. Ἀλλὰ ἄτομα, τὰ ὅποια διατρέφονται εἰς τὴν Μονὴν εἶναι οἱ ταμῆνοι. Εἶναι πρόσωπα, τὰ ὅποια ἔταξαν εἰς τὴν Μονὴν νὰ ἐργασθοῦν εἰς αὐτὴν ἁμισθί ἐπὶ ἓν ἔτος ἢ ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη γιὰ κάποιον καλόν, ποῦ τοὺς ἔκαμε ἡ Προυσιώτισσα· ἢ τοὺς ἔσωσεν ἡ Παναγία ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἀρρώστειας ἢ ἀπὸ ἄλλο ἀτύχημα ἢ τοὺς εἶχε τάξει ἡ μάνα τους νὰ γυρίσουν ζωντανοὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Παναγίαν ἓνα χρόνον χωρὶς μισθὸ εἰς π.

(¹) Κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν διακόνησαν τὴν Μονὴν εἰς διαφόρους αὐτῆς ἐπηρεασίας οἱ κάτωθι :

1) Δημ. Ν. Κυριαγεώργος, 2) Ἡλίας Γκοδότσας, 3) Τσιάν. Κουρκοῦτσας, 4) Δημ. Κουρκοῦτσας, 5) Νικ. Κουρκοῦτσας, 6) Φώτιος Μαρμαρίτης, 7) Δημ. Μάρκος, 8) Φίλιππος Σ. Μάρκος, 9) Νικ. Κοντοσδέμης, 10) Σπύρος Μάρκος. *

Εἰς τὴν Μονὴν ἐπίσης διατρέφονται σήμερον καὶ οἱ ἐκάστοτε ἐργαζόμενοι τεχνῖται εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν οἰκημάτων τῆς Μονῆς, τὰ ὅποια ἐπυρπόλησαν οἱ Γερμῖνοι (καὶ ἄλλοι μεταφέρουν ἀσβέστη, ἄλλοι μεταφέρουν ξυλεία, ἄλλοι ἄμμον, ἄλλοι φκιάχνουν τὸ ἄμμονκόνισμα, ἄλλοι ἐπεξεργάζονται τὴν ξυλείαν). Εἰς αὐτοὺς δέον νὰ ὑπολογισθοῦν καὶ οἱ παντός εἶδους ἐργάται, ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ἀμπελον τῆς Μονῆς (εἰς τὸ κλάδευμα, τὸ φούρκωμα, τὸ σκάψιμο, τὸ σκάλισμα, τὸ ράντισμα, τὸ βλαστολόγημα, τὸν τρύγον), ἄλλοι ἐργάζονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν πέριξ τῆς Μονῆς κήπων, εἰς τὴν κοπὴν χόρτου εἰς τὰ λειβάδια καὶ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν δρόμων. Ἄλλη ὁμὰς διατρεφομένη εἰς τὴν Μονὴν εἶναι ἡ ὁμὰς τῶν μαθητῶν, οἱ ὅποιοι ἐφοίτουν εἰς τὸ Γυμνάσιον τοῦ Προυσοῦ. Φτωχὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ διάφορα χωριά, 10—15 κάθε χρόνο προσλαμβάνονται εἰς τὸ μοναστήρι. Ἐκεῖ τρώγουν, ἐκεῖ κοιμῶνται καὶ τὸ πρωὶ πηγαίνουν εἰς τὸ Γυμνάσιον.

Ὅταν ἐρχεται ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ κτυπᾷ τὸ σήμαντρον τρεῖς φορές. Σημεῖον ὅτι το τραπέζι εἶναι ἕτοιμο. «Εὐλογημένος κρότος» λέγουν συνήθως οἱ ἐργάται ποὺ περιμένουν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα διὰ νὰ φάγουν καὶ ξεκουρασθοῦν.

Καλόγηροι, δόκιμοι, ὑπηρέται, ἐργάται, καὶ μαθηταὶ προσέρχονται εἰς τὸν εἰδικὸν χώρον διὰ φαγητόν. Ἡ τραπεζαρία τῶν πατέρων προορίζεται μόνον καὶ μόνον διὰ τοὺς μοναχοὺς ἱερομονάχους. Σπανίως παρακάθεται εἰς αὐτὴν καὶ κανένας ξένος ἐπίσημος. Οἱ ἐργάται τρώγουν χωριστὰ ἀπὸ τοὺς πατέρας εἰς ἄλλο τραπέζι, οἱ ὑπηρέται τῆς Μονῆς εἰς ἄλλο τραπέζι καὶ οἱ μαθηταὶ εἰς ἄλλο.

Η ΦΙΛΟΣΕΝΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ

Οὐδεὶς πλέον ἀμφισβητεῖ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὸ Ἔθνος τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν μακράναια Ἱστορίαν αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰ σκοτεινὰ 500 χρόνια τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς, καὶ ἀπέβησαν χριστιανικοὶ ξενῶνες καὶ κέντρα θρησκευτικά, Ἐθνικά καὶ Κοινωνικά. Τὰ Μοναστήρια, κατὰ συνέπειαν, εἶναι τὰ ἐπισημότερα ἀρχεῖα τῆς χριστιανικῆς μας θρησκείας καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἱστορίας.

Μεταξὺ τῶν Ἱερῶν Μονῶν πρωτεύουσαν βεβαίως θέσιν κατέχει ἡ Ἱερὰ Μονὴ Προυσιωτίσσης, προπύργιον τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἐθνους ἡμῶν, ὑπάρξασα ἐπὶ αἰῶνας Φάρος τηλαυγῆς τῶν Ἐθνικοθρησκευτικῶν ἡμῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ὁποία ἐξακραλουθεῖ καὶ τώρα νὰ παρέχῃ τὴν εὐεργετικὴν τῆς πνευματικῆς, κοινωνικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς

δράσιν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, καὶ μάλιστα περισσώτερον ἀπ' ὅ,τι δύναται εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς θρησκευτικῆς καὶ Ἑθνικῆς ζωῆς τῆς πολυπαθοῦς πατρίδος μας.

Ἡ φιλοξενία τῶν προσερχομένων παρ' αὐτῇ προσκυνητῶν καὶ ὁδοιπόρων τυγχάνει πανθομολογουμένη.

Ἀναδιφῶντες τὰ ἀρχεῖα τῆς Μονῆς διαπιστοῦμεν ὅτι ἂν καὶ πλειστάκις ἐληλατήθῃ, αὕτη οὐδέποτε παρέλειπε νὰ φιλοξενῇ, νὰ συντηρῇ καὶ νὰ περιθάλλῃ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κατέφευγον εἰς αὐτήν, καὶ ἑσπεροῦντο τῶν μέσων διατροφῆς. Ἐπίσης διαπιστοῦται ὅτι πολλάκις οἱ Μοναχοὶ διενήργουν διαφόρους ἐράνους μεταξύ τῶν πιστῶν πρὸς διατήρησιν τῆς Μονῆς. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ πρῶξις τοῦ Συμβουλίου τῆς Μονῆς, ἥτις ὑπάρχει ἐν χειρογράφῳ καὶ καθ' ἣν ἐζητεῖτο παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα ὑπήγετο ἡ Μονή, ἡ ἄδεια ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν περιοδεῖαν Μοναχῶν πρὸς περισυλλογὴν ἐράνων, ἥτις καταλήγει. «*ἡμεῖς, ἂν εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κλείσωμεν ἀνθρώπους ἔξω, θὰ προτιμήσωμε νὰ ἀπέλθωμεν τῆς Μονῆς μας αὐτῆς, παρὰ νὰ παύσωμεν χορηγοῦντες περίθαλψιν εἰς τοὺς διαβαίνοντας.*»

Εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον διελάβομεν τὰς κατηγορίας τῶν ἀτόμων, ποὺ διατρέφονται εἰς τὸ μοναστήρι. Εἰς αὐτάς πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τοὺς φιλοξενουμένους ξένους.

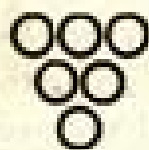
Ἡ Μονὴ εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, ὁ ὁποῖος ἄγει ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον καὶ Ἀγρίνιον πρὸς Καρπενήσιον διὰ μέσου τοῦ Παναιτωλικοῦ (Ἀραποκέφαλα) καὶ ἀντιστρόφως, καὶ οἱ διαβάται πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας καταφεύγουν εἰς τὴν Μονὴν πρὸς διανυκτέρευσιν καὶ λήψιν τροφῆς. Τὴν φιλοξενίαν τῆς ἡ Μονῆ παρέχει καὶ εἰς τοὺς ἐκάστοτε ἐπισκεπτομένους ξένους· λογίους, ἐπιστήμονας, περιηγητάς, οἱ ὅποιοι προσέρχονται χάριν ἱστορικῶν μελετῶν καὶ χάριν περιηγήσεως διὰ νὰ θαυμάσουν τὰς φυσικὰς καλλονάς. Σύλλογοι, σωματεῖα, λᾶτρες τοῦ ὑπαίθρου, ἐπισκέπτονται τὴν Μονήν. Ὁ ἡγούμενος, ὁ οἰκονόμος, καὶ οἱ πατέρες καταβάλλουν πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ἵνα περιποιηθοῦν καὶ εὐχαριστήσουν τοὺς ξένους. Δὲν πρέπει νὰ παρασιωπήσωμεν ὅτι καὶ οἱ προσκυνηταὶ τυγχάνουν φιλοξενίας ἐκ μέρους τῆς Μονῆς, ἡ ὁποία τοὺς προσφέρει συσσίτιον καὶ ἄρτον πάντοτε μὲν, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως, κατὰ τὰς ὁποίας ἰδιαίτεροι καὶ εἰδικοί μάγειροι παρσκευάζουν τὸ συσσίτιον εἰς μεγάλα καζάνια, τὰ ὅποια οἱ μοναστηριακοὶ τὰ λέγουν «ἀράπη» χάριν ὀστειότητος. (ἀράπης=μαῦρος, ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ κα-

ζανιοῦ ποῦ παίρνει χρώμα ὀλόμαυρο ἀπὸ τὴν διαρκή χρῆσιν στὴ φωτιά).

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πωηγύρεως βλέπει κανεὶς οὐράν ἀτόμων εἰς τὴν γραμμὴν, ποῦ περιμένουν μὲ τὴν σειρὰν τοὺς νὰ πάρουν τὸ συσσίτιον.

Ἡ φιλοξενία τῆς Μονῆς εἶναι παμπάλαιον ἔθιμον καὶ δεικνύει παλαιὰν παράδοσιν. Ὁ καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Κων. Ἀμαντὸς εἰς τὸν ἕκτον τόμον τῶν Νέων Ἑλληνικῶν σελ. 241 γράφει: «Εἶναι γνωστὸν ὅτι διτηρήθησαν πρὸ παντός ἐκεῖνα νὰ μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἤσκουν τὴν παλαιάν χριστιανικὴν φιλανθρωπίαν. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα ἡ διατήρησις τῆς Μονῆς Σινᾶ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι σήμερον εἰς τὴν Μουσουλμανικὴν Ἀραβίαν».

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο σημειοῦμεν ὀνόματα τινὰ τῶν κυριωτέρων ἐπισήμων ξένων, οἱ ὁποῖοι κατὰ καιροὺς ἐπεσκέφθησαν τὴν Μονὴν καὶ ἔγραψαν εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ τηρούμενον βιβλίον τῶν ἐπισκεπτῶν: 1920 Ἀλέξανδρος Πάλλης Λογοτέχνης, 1930 Κ. Ἀμαντὸς Καθηγητὴς Ἱστορίας Ἀκαδημαϊκός, 1930 Ἰωάννης Παπαδόπουλος Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 1937 Χ. Λέφας Δ/ντὴς Ὑπ. Παιδείας, 1937 Ν. Φιλιππίδης Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Ἐκπαιδεύσεως, 1937 Λ. Βαμβούλης Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Μ. Ε., 1938 Δ. Τσίριμπας Γεν. Ἐπιθ/τῆς Π. Ε. κλπ. καὶ πλείστοι ὅσοι τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα παραλείπομεν, καθ' ὅσον εἶναι τόσο πολλὰ εἰς τὸ βιβλίον ἐπισκεπτῶν ἐγγεγραμμένα, ὥστε θὰ ἐχρειάζετο πολὺς χώρος. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι μετοξὺ τῶν ἐπισήμων ἐπισκεπτῶν ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ξένοι Εὐρωπαῖοι καὶ Ἀμερικανοὶ διανοούμενοι.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ Μονὴ πάντοτε ἐθεώρει ὡς ὑπέρτατον καθήκον της, σὺν τῇ πλουσίᾳ προθύμῳ φιλοξενίᾳ, τὴν ὅποιαν παρείχε εἰς τοὺς διαβάτας καὶ προσκυνητάς, νὰ εἶναι εὐεργετική εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς δεομένους βοηθείας. Πτωχοὺς ἐβοήθει καὶ ἀνεκούφιζε, ἐνδεεῖς περιέθαλπε. Ἡ εὐεργετικὴ αὕτη ἐπίδρασις ἤσκειτο πρὸ παντός εἰς νέους, οἱ ὅποιοι, θείῳ ζήλῳ κινούμενοι, ἦσαν ἱκανοὶ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ὑπηρετήσουν καὶ τὴν Πατρίδα νὰ ὑπερασπίσουν. Θὰ εἶχομεν ἐν προκειμένῳ νὰ ἀπαριθμήσωμεν πλείστα δσα παραδείγματα κατὰ τὰ ὅποια ἡ Μονὴ ἀνέλαβεν ἰδίαις της δαπάναις νὰ σπουδάσῃ νέους καὶ νὰ τοὺς ἀναδείξῃ. Θεολόγοι, φιλόλογοι, ἱατροὶ, διδάσκαλοι, ἱεροσπουδασταὶ ὀφείλουν τὴν σταδιοδρομίαν των εἰς τὴν πλουσίαν ἀρρωγὴν, ἥς παρὰ τῆς Μονῆς ἔτυχον. Φοβούμενοι μὴν προσκρούσωμεν τυχόν εἰς τὴν εὐαισθησίαν τῶν ἐπιζώντων προσώπων, τὰ ὅποια μὲ τὴν ἐπικουρίαν καὶ μόνην τῆς Μονῆς ἀνεδείχθησαν, περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ μνημονεύσωμεν ὀνόματα τινὰ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔτυχον μὲν τῆς περιθάλψεως τῆς Μονῆς εἰς τὴν σπουδὴν των, δὲν εὗρισκονται ὁμῶς σήμερον ἐν τῇ ζωῇ, ὡς τὸν διδάσκαλον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καθηγητὴν καὶ Φιλολόγον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐκ Προυσοῦ, καταγόμενον Ἀναστάσιον Ἀγαθειδην, κληροδοτήσαντα κατόπιν τὴν ἀξιόλογον περιουσίαν του εἰς τὴν Κοινότητα Προυσοῦ, μὲ διαθήκην νὰ σπουδάζουν ἐκ τῶν τόκων νέοι διακρινόμενοι ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ χρησιμότητι. Ὁ λόγιος αὗτος Ἀγαθειδης γράφων ἐκ Λονδίνου ἐπιστολὴν τὴν 29 Αὐγούστου 1871 πρὸς τὸν ἐν τῇ Μονῇ θεῖον του Γερμανόν Καπέρδαν σύμβουλον, γνωρίζει εἰς αὐτὸν ὅτι ἐκ Λονδίνου τοῦ στέλλει 125 δραχμὰς κατὰ τριμηνίαν «...ἀναγγέλλω δὲ ὑμῖν ἤδη ὅτι παρεκάλεσα πάλιν τοὺς κ.κ. Γερούση νὰ πληρώωσι ὑμῖν καθ' ἑκάστην τριμηνίαν 125 δραχμὰς μέχρι νεωτέρας μου ἐντολῆς...». Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ Ἀγαθειδης εὐεργετηθεὶς ὑπὸ τῆς Μονῆς αἰσθάνεται εὐγνωμοσύνην καὶ ἀνταποδίδει αὐτήν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εὑρεθεῖσα φυλλάσσεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Μονῆς.

Τὸν ἀείμνηστον Θεολόγον Δημήτριον Μπάζαν Ἀρχιμανδρίτην ἐκ Φουρνῆς καταγόμενον, πολλὰς ὑπηρεσίας προσενεγκόντα κατόπιν εἰς τὴν Μονὴν καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον Προυσοῦ, τοῦ ὁποῦ

διετέλεσε σχολάρχης, τὸν Κωνσταντῖνον Καλαντζόπουλον Ἰατρόν, τὸν Σεραφεῖμ Παπακώσταν Ἀρχιμανδρίτην ἐκ Φουρνᾶς, πρωτεργάτην καὶ ἐμψυχωτὴν τῆς Ἑνώσεως Θεολόγων «*Η ΖΩΗ*» καὶ πολλοὺς ἄλλους, διὰ τοῦς ὁποίους αἱ ἐπισυμβᾶσαι κατὰ καιροὺς πυρκαῖαι ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἰδίως ἡ τελευταία πυρπόλησις ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τοῦ 1944, ἠράνισαν πᾶν στοιχεῖον σχετικόν μὲ τὰς παρεχομένας κατὰ καιροὺς οἰκονομικὰς ἐνισχύσεις εἰς σπουδαστάς. Ἀλλὰ πλουσιωτέρα καὶ ἐμφανὲς περίθαλψις παρείχετο εἰς πτωχοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι διετρέφοντο ἐν τῇ Μονῇ, ἐκοιμῶντο ἐν αὐτῇ καὶ ἐφοίτων εἰς τὸ ἐν Προυσῷ σχολεῖον Μέσης Ἑκπαιδεύσεως (Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, Ἡμιγυμνάσιον, Προγυμνάσιον, Ἀστικὸν Σχολεῖον, Γυμνασιακὸν παράρτημα).

Τοιοιτοτρόπως δέκα ἕως δέκα πέντε μαθηταὶ κατ' ἔτος ἐτύγγανον τῆς ὑποτροφίας αὐτῆς παρὰ τῆς Μονῆς καὶ ἐλάμβανον τὸ ἀπολυτήριον τοῦ σχολείου τούτου, τὸ ὅποιον ἐχρησίμευε διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν των. Ἐκ τούτων, ἄλλοι ἐξηκολούθουν τὰς γυμνασιακὰς τῶν σπουδᾶς, ἄλλοι ἐχειροτονοῦντο ἱερεῖς, ἄφοῦ ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν Μονὴν τὰ πρῶτα ἐκκλησιαστικὰ ἐφόδια διὰ τὸ ὕψηλόν των λειτούργημα καὶ ἄλλοι τέλος κατελάμβανον θέσεις εἴτε εἰς τὰ σώματα ἀσφαλείας, εἴτε μικρὰς δημοσίας θέσεις.

Ἡ φιλανθρωπικὴ αὐτῇ δρᾶσις ἐφηρμέζετο διὰ τοὺς μαθητάς παλαιόθεν καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1947, ὁπότε ἐπαυσε λειτουργοῦν τὸ Γυμνάσιον λόγῳ τῆς ὀφισταμένης τότε ἀνωμάλου καταστάσεως.

Ἦδη καταβάλλονται ἐνέργεια διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τοῦ ἐν Προυσῷ Γυμνασίου, ὁπότε καὶ ἡ Μονὴ θὰ συνεχίσῃ τὴν παράδοσιν ταύτην, παρέχουσα τροφὴν καὶ στέγην εἰς μαθητάς ἀπέρους διαπνεομένους ἀπὸ τὸν φλογερὸν ζήλον τῆς μαθήσεως.

Ἐπὶ τούτοις κατ' ἔτος ἐνισχύει σημαντικῶς τὸ φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, ἡ ὁποία διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐξαπολύει τὴν ἐδεργетικὴν τῆς ἐπίδρασιν καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας της.

Ἀπὸ σωζόμενον ἐγγράφον τῆς Μονῆς ὑπ' ἀριθ. 68 τῆς 12ης Ἀπριλίου 1873 πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἑκπαιδεύσεως μαρτυρεῖται ἡ συνδρομὴ τῆς Μονῆς ὑπὲρ τῆς Ἑκπαιδεύσεως. Παραθέτομεν σχετικὴν περικοπὴν ἔχουσαν οὕτως: *Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ Μονὴ συνεισφέρει εἰς τὸν αὐτὸν ἄξιον δαρχμὰς 300 κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1840 καὶ ἐννευθεν, ὑπὲρ τοῦ ἐν Προυσῷ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1858 καὶ ἐννευθεν πληρῶνει ἡ Μονὴ κατ' ἔτος δαρχμὰς 600 καὶ εἰς συμπλήρωσιν μισθοῦ τοῦ ἐν*

Προσφ' Ἑλληνοδιδασκάλου, τὸ δλον δραχμὰς 900 διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Δήμου.

Ἀπὸ ἐγγράφου τοῦ Ἐπόρχου Εὐρυτανίας ὑπ' ἀριθ. 448 τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1880 πρὸς τὸν Ἡγούμενον τῆς Μονῆς ἔμφαίνεται ὅτι ἡ Μονὴ ἐπλήρωσε κατ' ἔτος δραχμὰς 100 ὑπὲρ τῶν Ἱερσηκῶν Σχολείων.

Πρωτοστατεῖ ἀπὸ ἐιῶν ἡ Μονὴ εἰς τὴν διάνοξιν ὁδῶν, ἐπιδιόρθωσιν τῶν βατῶν δρόμων, οἱ ὅποιοι ὁδηγοῦν ἀπὸ τὰ διάφορα περὶ μέρη εἰς τὴν Μονὴν διὰ τὴν ἀνετον προσέλευσιν τῶν προσκυνητῶν καὶ διέλευσιν τῶν διαβατῶν.

Ἐκ πάντων τούτων καταδεικνύεται ὅτι ἡ Μονή, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών της, διὰ μέσου τῶν αἰώνων παρεῖχεν τὴν συνδρομὴν της εἰς πᾶσαν ἀγαθοεργίαν καὶ πεποιθασμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ συνεχίσῃ τὴν παράδοσιν τῆς φιλανθρωπικῆς της δράσεως.

Εἰς τὸ βάθος διακρίνεται ἡ δυτικὴ θύρα εἰσόδου τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ καὶ ἔμπροσθεν τὸ πλακόστρωτον τῆς αὐλῆς.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ

Είναι αναμφισβήτητον καὶ ἱστορικῶς ἐξηκριβωμένον ὅτι τὰ μοναστήρια κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ὑπῆρξαν ἡ Ἱερὰ Κιβωτός, ὅπου ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ διεφυλάχθησαν ἡ Γλῶσσα καὶ ἡ Θρησκεία. Ἰδιαιτέρως ἡ Μονὴ Προυσοῦ ἦτο κέντρον τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων τὸ ὁποῖον ἐρώτιζε τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν τῆς Ρούμελης, βυθισμένην εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας. Ἡ Μονὴ ἦτο πυρᾶς, φωτίζων καὶ προσηλυτίζων εἰς τὸν Χριστιανισμόν Κ. Ἀμαντος Ἑλληνικά 6ος τόμ. σελ. 238» «Οἱ Ἕλληνες, κάθε τάξεως, πάντοτε τρέφανε μεγαλύτερη ἐκτίμησι σιὰ γράμματα ἀπὸ κάθε ἄλλο λαό». (Β. Φίνλεϋ Ἱστορ. Ἑλλην. Ἐπαναστάσιως, τόμος Α' σελ. 35). Παρὰ τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων, εἰς θέσιν «Ἁγιοὶ Πάντες», ἐλειτουργεῖ ἀνωτέρα σχολὴ Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Πότε ἀκριβῶς ἤρξατο νὰ λειτουργῇ ἡ σχολὴ αὕτη, δὲν εἶναι ἱστορικῶς ἐξηκριβωμένον. Εἰς σελίδα 4 τοῦ ὁπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος περιέχεται ἡ κάτωθι εἰδήσις :

«Κατὰ τὸ παρόν, ἔχει καὶ χρέος τὸ μοναστήριον, ἥτοι δάνεια σὺν τόκῳ πουργία 28 εἴκοσιν ὀκτώ, ἥτοι γρόσια χιλιάδες δέκα τέσσαρες ὡς αἱ ὁμολογαὶ τῶν δανειστῶν μαρτυροῦσι καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν, ἀλλὰ τοῦτο τὸ χρέος ἐπραγματοποίησε τὸ μοναστήριον, διότι ἀκολουθοῦν τὰ τηρούμενα τῆς Παναγίας τῆς Βλαχέρνας, ἔπρεπε νὰ διατηρήσῃ τὸ ἔκπαλαι εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦτο λειτουργοῦν σχολεῖον τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων τῆς Ρούμελης».

Ἡ λέξις «ἐκπαλαι» μαρτυρεῖ ὅτι ἡ σχολὴ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐλειτουργεῖ ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν, τὴν ἀρχὴν τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν. Εἰς σελ. 863 τοῦ ὁπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος περιέχεται δηλωτικὸν γράμμα τοῦ 1819 Σ)βρίου 5 περὶ συστάσειως σχολείου τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων ἀπέναντι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ (Ἁγ. Πάντες) δι' ἰδίων ἀναλωμάτων καὶ διὰ τῆς συνεισφορᾶς καὶ βοηθείας τῶν φιλογενῶν ἀδελφῶν. Τὸ συστατικὸν τοῦτο δηλωτικὸν γράμμα κρίνομεν ἐπ' αὐτοῦ νὰ παραθέσωμεν ὡς ἔχει :

«Ἐρευνάτε τὰς γραφάς, ὅτι ὁμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζῶν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναι εἶσιν αἱ μαρτυροῦσι περὶ ἡμοῦ. Ταῦτα φησὶν

ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Πόσον γοῦν εἶναι ὠφέλιμον καὶ ψυχικῆς σωτηρίας πρόξενον τὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον, γνωστὸν εἶναι σχεδὸν τοῖς πᾶσι. Διότι ἐκ τούτου ὅχι μόνον οἱ μαθητευόμενοι νέοι στολίζουσι τὸν ἑαυτὸν τοὺς μὲ κάθε χρησιμότητα ἡθῶν, καὶ ἡξεύρουσι νὰ κυβερνῶνται κατὰ ἀνθρώπον καὶ μὲ τοὺς τιμίους καὶ ἐπεινετικούς τρόπους τῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ διδάσκονται ἀενάως καὶ τὴν θεοσιβείαν καὶ καθίστανται τῷ ὄντι χριστιανοί, ὅπου αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ καθ' αὐτὸ ἔργον τῶν χριστιανῶν. Ἀρχὴ γὰρ σοφίας (κατὰ τὸν Σολομῶντα) φόβος Κυρίου. Τούτου χάριν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ Θεομητορικῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Πυρσοῦ μονάζοντες θεῖω ζήλω κινούμενοι καὶ διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν μας χριστιανῶν, ἐγνώμεν κοινῇ γνώμῃ καὶ ψήφῳ συστήσοι σχολεῖον τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, ἀπέναντι τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, ἐν τῷ κοιμητηρίῳ δι' ἰδίων ἀναλωμάτων, καὶ διὰ τῆς συνεισφορᾶς καὶ βοηθείας τῶν φιλογειῶν ἀδελφῶν, τὸ ὅποιον ὅχι μόνον εἰς τοὺς προσερχομένους ἐνταῦθα καὶ μονάζοντας θέλει γίνεσθαι ὠφέλιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ γειτνιάζοντα χωρία, ἅτινα ἀπεβαρβαρώθησαν ὑπὸ τῆς ἀμαθείας, ὥστε ὁποῦ καὶ αὐτῇ τῇ πίστει κλονοῦνται οἱ θυστευχεῖς.

Ὅθεν συνελθόντες μετὰ τῶν προϊσταμένων τοῦ χωρίου Προυσοῦ κατεβάλλομεν ἕκαστος διὰ ψυχικῆς σωτηρίαν, ὁ μὲν Γεράσιμος, Ἡγούμενος, ἐξ ἰδίων γρᾶς, χίλια, ἦτοι 1000, ὁ δὲ πνευματικὸς Κύριλλος ἐξ ἰδίων γρᾶς, χίλια, ἦτοι 1000, Γαβριήλ ἐξ ἰδίων γρᾶς, πεντακόσια, Ν° 500, κάγω δ' Ἰωάννης Οἰκονόμου γρᾶς, τετρακόσια Ν° 400, ἅπερ συμποσούμενα γίνονται γρᾶς, τρεῖς χιλιάδες καὶ τριακόσια, Ν° 3300. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ἡμετέρα συνεισφορὰ δὲν εἶναι ἱκανὴ μόνη πρὸς ἀσφάλειαν καὶ στερέωσιν τῆς Σχολῆς, διὰ τοῦτο ἐκρίναμεν εὐλογον α) μὲν ν' ἀναλάβῃ τὸ βῆρος ὁ πνευματικὸς ἡμῶν Κύριλλος νὰ τοξεύσῃ εἰς ὅποιον δῆποτε μέρος ἤθελε στοχασθῇ ἡ Πανοσιότης του, ἵνα διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ βοηθείας τῶν φιλογειῶν συναχθῇ μία ἱκανὴ ποσότης, καὶ ἔπειτα τόσον ἡ ἡμετέρα συνεισφορὰ, ὅσον καὶ ἡ συναχθῆσομένη παρ' αὐτοῦ νὰ κατατεθῇ εἰς ἀσφαλὲς μέρος σὺν τόκῳ, καὶ ἐκ τοῦ τόκου τούτου νὰ βιδεῖται ὁ ἐτήσιος μισθὸς τοῦ διδασκάλου. β) Ἐάν ὁ τόκος ὑπερβαίῃ τὸν συμφωνηθέντα ἐτήσιον μισθὸν τοῦ διδασκάλου, τότε τὸ περισσεῖον νὰ ἐξοδεύηται εἰς βιβλία καὶ ἄλλα χρειώδη τῇ μαθήσει πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν μοθητῶν. γ) Ἄν ἐκ καιρικῶν περιστάσεων χρόνον ἕνα, ἢ καὶ δύο, καὶ περισσότερον, (ἅπερ μὴ γένοιτο), ἐλείψῃ διδασκαλός, τότε ὁ τόκος αὐτὸς νὰ συναριθμητοῖ εἰς τὴν ποσότητα τοῦ κεφαλαίου, ὅπου νὰ γίνετο καὶ αὐτὸς κεφάλαιον. δ) Ἡ αὐτοπροαίρετος καὶ κατὰ δύνάμιν συνεισφορὰ, ἣν ἕκαστος κατεβάλλομεν νὰ μὴν ἔχῃ πλέον νὰ ζητηθῇ οὔτε

παρ' ἡμῶν, οὔτε παρὰ συγγενοῦς, οὔτε παρ' ἄλλου τινός, ἀλλὰ νὰ μένῃ διηνεκῆς καὶ ἀσάλευτος. ε) Νὰ εἶναι εἰς χρέος ὁ μισθωτὸς αὐτὸς διδάσκαλος νὰ παραδίδῃ γραμματικά εἰς ὅσους ὑποτακτικούς τοῦ Μοναστηρίου ἤθελε συστήσῃ εἰς αὐτόν ὁ κττά καιρὸν Ἐγούμενος, καὶ εἰς ὅσα παιδία τύχῃσι ἐκ τοῦ πλησιάζοντος χωρίου Προυσοῦ, καὶ εἰς ὅσα ἐλθῶσιν ἐκ τοῦ γειτνιάζοντος χωρίου Καστανιάς, χωρὶς νὰ ζητῇ παρ' αὐτῶν ἄλλην παραμικρὰν πληρωμὴν, διὰ τὸ εἶναι τὴν μικρὰν κώμην ταύτην Καστανιάν πατρίδα τῶν πρώτων συνδρομητῶν, οἵτινες ὄχι μόνον τὸ ψαλτικόν τους ἀφιέρωσαν, ἀλλὰ καὶ ἐκινδύνευσαν ἐν γῇ καὶ θαλάσῃ ἕνεκα τῆς καλῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς ταύτης. ς') Ἐκρίναμεν εὐλογον καὶ ἐγιναν τρία ἀπαράλλακτα γράμματα ὑπογεγραμμένα ταῖς ἰδίαις ἡμῶν ὑπογραφαῖς, τὸ ἐν μὲν νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ Μοναστήριον, τὸ ἄλλο εἰς χεῖρας τοῦ προϊσταμένου χωρίου Προυσοῦ, καὶ τὸ τρίτον εἰς χεῖρας τῶν χωριανῶν Καστανέων, ὥστε, ἐάν ποτὲ θελήσῃ ἐν τῶν τριῶν μερῶν, ἢ καὶ δύο, ὅπου νὰ χαλάσῃ καὶ ἀλλοιωσῇ τὴν σύστασιν τῆς Σχολῆς, νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ἐάν δὲ τίς ποτὲ, κακίᾳ μόνῃ κινήθῃ καὶ ἔξω τοῦ θείου φόβου γενόμενος, θελήσῃ νὰ οἰκαιοποιηθῇ, νὰ ταραξῇ καὶ νὰ μεταφέρῃ ἐκ τοῦ κοινωφελοῦς καὶ ἀξιεπαίνου ἔργου τούτου, εἰς οἴονδήποτε ἄλλο ἔργον καὶ τὴν συνδρομὴν ταύτην, ὁ τοιοῦτος καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον νὰ ἔχῃ ἀντίδικον τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, καὶ πρόσωπον οὐ μὴ ἰδῇ Κυρίου ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς Κρίσεως. Τὰ τρία ταῦτα ἀπαράλλακτα γράμματα νὰ ἔχῃσι τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχύον ἐπὶ παντός δικαστηρίου καὶ πάσης ἐξουσίας. Διὸ καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν ρωκ' (1820) Ἰανουαρίου 30 ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Προυροῦ.

(Τ. Σ. τῆς Μονῆς)

Λιτοῦς καὶ Ἀγράφων Δοσίθεος ἐπιβεβαιοί, Ἐγούμενος Γεράσιμος βιβαιῶ, Κύριλλος Ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς βιβαιῶ, Γαβρ ἡλ Ἱερομόναχος βιβαιῶν, Ἰωάννης Οἰκονόμου βιβαιῶν, Γεώργιος Δημητρίου καὶ ἀνεψιὸς τοῦ συνδρομητοῦ Γερασίμου βιβαιῶ, Δημήτριος Ταραμπίκος βιβαιῶν, Δημήτριος Δημόπουλος βιβαιῶν, Νταλακωστογιάννης βιβαιῶν».

Τὸ ἀνωτέρω δηλωτικὸν γράμμα τῆς συστάσεως τῆς σχολῆς ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Δ. Λουκοπούλου «Στ' Ἀγραφα ἑ.α ταξίδι» σελὶς 62 καὶ ἐξῆς. Πλὴν ὅμως ἡμεῖς κατὰ τὴν ἐρευνάν μας δὲν ἀνεύρομεν τοῦτο εἰμὴ ἄλλο παρεμφερές, τοῦ ὁποῦ ὁ πρόλογος ὁμοιάζει στερεοτόπως μέχρι καὶ τῆς φράσεως «ὥστε ὅπου καὶ αὐτῇ τῇ πίστει κλονοῦνται οἱ δυστυχεῖς» καὶ τὴν συνέχειαν τοῦ ὁποῦ παραθέτο-

μεν. Ἄ᾽ ἔμεινε δὲ ὁ Χριστιανισμὸς τῶν, ἐπὶ φιλῷ ὀνόματι καὶ μόνον. Πρῶτον γοῦν ὁμογνωμόνως εὗρομεν εὐλογον ἅπαντες καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν συλλογὴν τῆς συνδρομῆς ταύτης ὁ πανοσιώτατος πνευματικὸς καὶ συνάδελφος ἡμῶν ΚΥΡ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ, καὶ διὰ τὴν σεβασμιότητα τοῦ ὑποκειμένου του καὶ διὰ τὸν ἐνθουσιάζον ζῆλον ὅπου ἔτρεφε καὶ τρέφει περὶ τὰ καλὰ καὶ μάλιστα διὰ τὸ καὶ νωφελέστατον ἔργον τοῦ σχολείου τούτου.

Βον Ἐκρίναμεν εὐλογον ὅτι ἡ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ τῶν φιλογενῶν μέλλουσα συναχθῆσεσθαι βοήθεια νὰ διορισθῇ εἰς ἀσφοδέστατον μέρος σὺν τόκῳ, καὶ ἐκ τοῦ τόκου τούτου νὰ διδῶται ὁ ἐτήσιος μισθὸς τοῦ διδασκάλου, ἡ δὲ χρονικὴ αὐτοῦ ζωοτροφία νὰ διδῶται παρὰ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, χωρὶς νὰ ἡμπορῇ τινὰς παρ' ἡμῶν ἢ τῶν μεταγενεστέρων νὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

Γον Ἄν ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων χρόνον ἕνα καὶ δύο (ὅπερ μοι γένοιτο) ἐλλείψῃ διδάσκαλος, τότε ὁ τόκος αὐτὸς τῆς συνεισφορᾶς νὰ συναριθμεῖται εἰς τὴν ποσότητα τοῦ κεφαλαίου ὅπου νὰ γίνεται καὶ αὐτὸς κεφάλαιον.

Δον Τὴν αὐτοπροαίρετον καὶ κατὰ δύναμιν βοήθειάν του, ἐκρίναμεν ἕκαστος νὰ καταγράψῃ ἰδίᾳ χειρὶ ἐν τῷ καταστήκῳ τοῦτο, χωρὶς νὰ ζητηθῇ πώποτε παρ' αὐτοῦ, οὔτε παρὰ συγγενοὺς, οὔτε παρ' ἄλλου τινός, ἀλλὰ νὰ μείνῃ ὀνηνεκὴ καὶ ἀσάλευτος, ἐάν δὲ τις ποτὲ κακίᾳ μόνῃ κινήθῃ καὶ ἐξῶ τοῦ Θεοῦ φόβου γενόμενος θελήσῃ νὰ οἰκτιροποιηθῇ καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς οἷοιδήποτε ἄλλο ἔργον, ἀπὸ τῆς κοινωφελούς καὶ ἀξιεπαίνου ταύτης συνδρομῆς τοῦ σχολείου, ὁ τοιοῦτος καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον ἐχέτω ἀντίδικον τὴν Ὑπεράγιαν Θεοτόκον καὶ πρόσωπον οὐ μὴ ἰδῇ Κυρίου ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς κρίσεως.

Ὁ δὲ χορηγὸς τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων Θεός, γένοιτο βοηθὸς καὶ τελειωτὴς ἐπιδαφιλεύσαι ἡμῖν τε καὶ ὅμιν τοῖς φιλαδέλφοις ὁμογενέσι πλούσιον τὸ Θεῖον τοῦ ἔλεος. 1819 Σεπτεμβρίου 5 ἐν Προυσῶν.

Ἡ φράσις τοῦ δηλωτικοῦ τούτου γράμματος εἰδιὰ τὸ εἶναι τὴν μικρὰν κώμην ταύτην Καστανιαν πατρίδα τῶν πρώτων συνδρομητῶν οἵτινες, ὅχι μόνον τὸ φαλτικόν τους ἀφιέρωσαν, ἀλλὰ ἐκινδύνευσαν ἐν γῇ καὶ θαλάσῃ ἕνεκα τῆς καλῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς ταύτης· μαρτυρεῖ τοὺς μόχθους καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν πρώτων ἱδρυτῶν τῆς Σχολῆς· τίς οἶδε πόσα ἐμπόδια ἀντιμετώπισαν οἱ πρωτεργατοὶ τῆς ὀφελῆς ταύτης ἰδέας, ἐναντι τῆς κραταιοτάτης Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ πόσους κινδύνους ὑπέστησαν ἐν γῇ καὶ θαλάσῃ, ἕως οὗτου ἐπιτόχουν τὴν οὐσασιν καὶ λειτουργίαν τῆς Σχολῆς.

Ἐμφυχωτὴς καὶ πρωτεργατὴς τῆς σχολῆς κατὰ τὸ 1820 ὕψηρξεν

ὁ λόγιος Ἱερομόναχος Κύριλλος Καστανοφύλλης ἐκ τοῦ χωρίου Καστανιάς, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη μὲ ἔνθεον ζήλον διὰ τὴν κατασποίησιν τὴν Μονὴν εὐεργετικὴν εἰς τὴν ὁρεινὴν τοῦ Προυσοῦ περιοχὴν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ λόγιος οὗτος κληρικός καὶ ἀξιος τοῦ ὀνόματος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ μεταβαίνει προσωπικῶς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα ἀνακοινώσῃ τὴν Ἱδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ ζητήσῃ τὴν προστασίαν διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς κατ' ἀπόφασιν τῶν πατέρων τοῦ μοναστηρίου τοῦ 1820, περιεχομένην εἰς τὴν σελίδα 865 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος, ἐν ᾗ διαλαμβάνεται, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ «ἵνα ἐπιστατήσῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἀξιώτερος δὲν εὐρέθῃ ἄλλος, ἀπὸ τὸν πνευματικὸν Κύριον Κύριλλον καὶ διὰ τὴν σεμνοπρέπειάν του καὶ διὰ τὴν προκοπὴν του καὶ διὰ τὸν ἀληθῆ ζήλον του». «Ἡ Παιδεία ὀφείλει τὰ περισσότερα εἰς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς κληρικούς». (Γ. Φίνλεϋ Ἱστορ. Ἑλλήν. Ἐπαναστάσεως, τόμ. Α' σελ. 46).

Εἰς Κων(πολιν) ὁ λόγιος κληρικός Κύριλλος ἐπιτυχάνει τὴν ἔγκρισιν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', ὁ ὁποῖος τὸ 1820 ἐκδίδει Πατριαρχικὸν σιγίλλιον διὰ τοῦ ὁποῖου, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὀρίζεται ρητῶς καὶ ἀμετατρέπτως, ἵνα τὰ συναχθέντα χρήματα τοκίζωνται εἰς τὸ διηνεκές πρὸς μισθὸν διδασκάλου τῆς σχολῆς, καὶ ἂν τις τολμήσῃ νὰ διαθέσῃ τὰ χρήματα ταῦτα δι' ἄλλον σκοπὸν νὰ εἶναι ἀφωρισμένος, κατηρασμένος, ἀσυγχώρητος, ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος. Κατωτέρω παραθέτομεν ὡς ἔχει τὸ εἰρημένον Πατριαρχικὸν σιγίλλιον, ὅπερ φυλάσσεται ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς.

(Ἀπλοὺς χάρτης 0,48X0,36. Ἐπιφάνεια γραφῆς 0,25X0,26). Γρηγόριος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμένης Πατριάρχης.

Θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε Λιτζῆς καὶ Ἀγρόφων, ἐγὼ ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὴ ἡμῶν ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργή, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, ἐλλαβέστατοι ἱερεῖς, χρήσιμοι γέροντες καὶ προσετώτες χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ τοῦ χωρίου Προυσῶ λεγομένου, χάρις εἴη ἡμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὁ δσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις κύρ. Κύριλλος πνευματικός τοῦ ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ κειμένου Ἱεροῦ καὶ σεβασμίου ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς κοιμήσεως, καὶ ἐπιλεγομένου καὶ αὐτοῦ Προυσῶ, καὶ οἱ λοιποὶ συνασκούμενοι ἐν αὐτῷ πατέρες, ἀ-ήγγειλαν ἡμῖν, ὅτι αὐτοὶ τε, καὶ οἱ χριστιανοὶ τοῦ ἀνω χωρίου καταβαλόντες συνήθροισαν ποσότητα τινὰ χρημάτων ἐπὶ τῇ νεοσυσταθείσῃ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἑλληνικῇ σχολῇ, καὶ συνεφώνησαν ἐπὶ κοινῇ καὶ ἀμεταθέτῳ εὐτίμῳ γνώμῃ, ὅπως τὰ εἰρημένα χρήματα τοκίζωνται εἰς τὸ διηνεκές πρὸς μισθὸν διδασκάλου, καὶ κοινὴν ὀφείλειαν τῶν ἐν αὐτῇ φοιτῶντων μαθητῶν καὶ μηδεὶς τῶν ἀνω εἰρημένων, εἴτε δσιωτάτων πατέ-

ρων είτε ἐγγχωρίων χριστιανῶν, μήτε τῶν νῦν, μήτε τῶν μετὰ ταῦτα ἔχον
ἀδειαν ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτία καὶ προφάσει, ἀφελόντα μεταβαλεῖν, ἢ μέρος
δλαΐτὰ χρήματα ἐπ' ἄλλω τινὶ ἔργῳ, ἀλλ' δεῖ διαμένωσι τακίζόμενα ἐπὶ τῇ

Συγίλλιον τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' δι' αὐτὸ ἐγκρίνεται ἡ
ἰδρυσις Ἑλληνικῆς Σχολῆς.

εἰρημένη ἑλληνικῇ σχολῇ ταῦτα οὖν συμφωνήσαντες κοινῶς, ἐζητήσαντο
ἀκολουθῶς καὶ τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸν φρικτὸν ἐπιτίμιον, κατὰ τῶν ἐπι-
χειρησάντων ἂν παραβῆναι τὰ ὄνω κοινῶς δεδογμένα, τούτου χάριν εἰ οὕτως
ἔχει, γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων
ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι θῶαθητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν

καὶ συλλεπτουργῶν, ἵνα, ὅστις καὶ ὁποῖος τῶν χριστιανῶν μικρὸς ἢ μέγας, νέος, ἢ γέρον, ἱερωμένος, ἢ λαϊκός, ἐκ τῶν ἀνω εἰρημένων, ἐπιχειρήσῃ παραβῆναι τὰς ἀνω καλῶς δεδογμένας ἐπὶ διαμονῇ τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς συμφωνίας καὶ ὑποσχέσεις αὐτῶν, καὶ οἰκαιοποιησάμενος πολλά ἢ ὀλίγα ἐκ τῆς συνηγμένης ταύτης ποσότητος τῶν χρημάτων θελήσῃ ὅπως δῆπως ἀφελεῖν ἀπ' αὐτῆς ταῦτα, καὶ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ ἔργῳ μεταβαλεῖν, ἢ δι' ἑλλειψιν τυχόν τοῦ διδασκάλου αὐτῆς ἐπὶ χρόνον τινά βουλευθῇ ἀφαίρεσιν τινα ποιήσασθαι μισθοῦ αὐτοῦ, ἢ τοὺς περιτεύοντας ἐκ τοῦτου τόκους μεταβαλεῖν καὶ χρήσασθαι εἰς ἄλλο τι ἔργον καὶ πράξιν ἐπὶ ἀποστερήσει καὶ βλάβῃ τῆς σχολῆς ταύτης· οἱ τοιοῦτοι ὡς παραβάται τῶν ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ καλῶς δεδογμένων, καὶ ὡς ἐναντίοι τῶν χριστιανικῶν καὶ θεοσεβῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδίων ὑποσχέσεων αὐτῶν καὶ ὡς ἱερόσυλοι, ἂν μὴ τὸν Θεὸν φοβηθέντες, καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἁμάρτημα, εἰς ὃ ἑαυτοὺς καθυποβάλλουσι διανοηθέντες, παύσονται τῆς ἱεροσύλου αὐτῶν προαιρέσεως, ἀφορισμένοι εἴησαν, καὶ κατηραμένοι καὶ δουγχώρητοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι, καὶ τυμπανῆται, αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθεῖεν, αὐτοί, δὲ μηδαμῶς κληρονομήσειαν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένοντες εἶεν καὶ τρέμοντες ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάλιν, ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν σχισθεῖσα ἡ γῆ καταπίοι αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθάν ποτε καὶ Ἀβειρών. ἔχοντες καὶ τὰς ἀράς πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀγίων καὶ τῶν θείων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἀγίων συνόδων, ἕως οὗ ποιήσωσι ὡς γράφομεν ἄνω·,=1820

Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ Ἰνδικτιῶνος η'

ὁ Καισαρείας Ἰωαννίκιος

ὁ Νικαίας Μακάριος (·)

ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ

ὁ

ὁ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων Δοσίθεος.

Οἱ πατέρες τοῦ μοναστηρίου πολλὴν πρόνοιαν λαμβάνουν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς σχολῆς, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ πολλῶν ἄλλων χειρογράφων, κυρίως ὁμως ἀπὸ τὴν ἀπανταχοῦσαν τοῦ 1820, ἡ ὁποία εἶναι ἑγγράφον ἐμπνευσμένον ἀποστελλόμενον πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς μὲ ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Μονῆς πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν συντήρησιν τῆς σχολῆς. Εἰς τὸ ἑγγράφον τοῦτο διαφαίνεται ὁ θεῖος ζήλος τῶν πατέρων ὑπὲρ τῆς σχολῆς καὶ ἡ ὑψίστη σημασία τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς τὴν πνευματικὴν διαφώτισιν τοῦ δούλου Ἑθνους, τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τῆς Παιδείας θά ἡδύνατο νὰ ἀναστηθῇ ἐκ τῆς δουλείας. Ἰδοὺ ὡς ἔχει ἡ ἀπανταχοῦσα:

«Οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ὑπ' οὐρανὸν διαλάμποντες ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος ἐκνερῶτατοι καὶ θεοπρόβλητοι μητροπολῖται, ἱερώτατοι ἀρχιεπίσκοποι, θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, σεβασμιώτατοι οἰκονόμοι καὶ πρωτοσύγγελοι, πανοσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, ἐντιμότετοι κληρικοί, εὐγενέστατοι ἀρχόντες, τιμώτατοι προεστώτες, χρησιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ τεχνῖται, πρωτομειστορες καὶ μαῖστορες τῶν ρουφετίων καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐσεβέστατοι χριστιανοί, ἔθνος ἅγιον, βασιλεῖον ἱεράτευμα καὶ κληρονόμοι τῆς οὐρανῶν βασιλείας ἐνὶ ἐκάστῳ ὁμῶν τὴν προσήκουσαν μετάνοιαν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ

ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμεμεν πάντες ἡμεῖς οἱ προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς Προυσοῦ καὶ τοῦ πλησιάζοντος χωρίου, ὁμοίως καὶ τοῦτου καλουμένου Προυσοῦ, δεόμενοι τοῦ πρισαγίου Θεοῦ, ἵνα ὀγιαίνητε καὶ εὐδαιμονῆτε ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς πολλοὺς ἡλίου περιόδους. Ἡ πρὸς τοὺς πτωχοὺς τε καὶ Ἱερὰ καταγῶγια καὶ μοναστήρια γινομένη ἐλεημοσύνη εἶναι τόσον θεάρεστος πόσῳ μᾶλλον ἡ γινομένη εἰς ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς παιδεύονται οἱ τῶν χριστιανῶν παῖδες τὸ τῆς παιδείας καὶ μαθήσεως θεόδοτον χρῆμα, τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει ὅλα τὰ ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἀγαθὰ, στολισμὸς γάρ ἐστὶ τῆς ψυχῆς καὶ ἀκρότης νοῦς καὶ κτῆμα ἀναφαίρετον εἰς ὅσους αὐτὸ ἐκτήσαντο καὶ οὐ μόνον τὴν διάνοιαν εἰς τὰ θεῖα ἀναβιβάζει εἰς ὅσα ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δύναται νὰ ἐννοήσῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἥθη καλλωπίζει καὶ τὴν ζωὴν μὲ ἀρετὰς στολίζει καὶ τῷ ὄντι χριστιανὸν τὸν ἀνθρώπον ποιεῖ διὰ τοῦτου καὶ ὅσοι συνεργοῦσιν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ ἀξιοτιμήτου τοῦτου χρήματος πολλῶν ὄντως ἐπαίνων παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἀξιοῦνται. Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τὴν ἡμετέραν ταύτην πατρίδα ἐν ἀμαθείᾳ μεγίστῃ καὶ βαρβαρότητι ὄρωντες καὶ τοῦ τηλαυγεστάτου φωτὸς τῆς παιδείας τε καὶ μαθήσεως παντάπασιν ἐστερημένην καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ καὶ εὐσεβεὶ ἡμῶν πίστει κλονουμένην, ἔγνωμεν κοινῇ ψήφῳ καὶ συνεναίσει (Θεοῦ συνεργούντος) καὶ συνηργήσαμεν συστηθῆναι σχολεῖον ἀντικρυ τῆς μονῆς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ πρὸς ὠφέλειαν τῶν νέων, λέγω, τοῦ μοναστηρίου τε καὶ τοῦ πλησιάζοντος χωρίου καὶ τῶν ἐπιλοίπων γειτοικοζόντων χωρίων καὶ ἄλλων ὁπόσων ἐν αὐτῇ προσέρχεσθαι βουλομένων καὶ κατεβάλλομεν ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων, μὲ τὸν νὰ μὴν ἦτο ὅμως αὕτη ἀρκετὴ εἰς σύστασιν τοῦ διδασκάλου, προστρέχομεν εἰς τὰ σπλάγχνα ὁμῶν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐλέους χάριν καὶ βοήθειας καὶ δὴ πέμπομεν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φιλαδέλφους χριστιανοὺς ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους ἐκ μέρους τοῦ ἐπιτρόπου τῆς σχολῆς πνευματικοῦ κύρ Κυρίλλου καὶ παρὰ πάντων ἡμῶν τῶν συνδρομητῶν τὸν τίμιον κύρ Γεώργιον υἱὸν τοῦ αἰδεσιμωιάτου πρωτοπαπᾶ παπᾶ κύρ Δημητρίου μετὰ τοῦ σὺν αὐτῷ ἱερέως διὰ νὰ φάλλῃ ἀγιασμόν, ὅπου ἂν προσκληθῶσι, ὅστις φέρει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν πατριαρχικὴν ἡμῶν ἀδειαν καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς πάντας ἡμᾶς, ὅσοι φιλέλληνες, φιλογενεῖς καὶ φιλόμουσοι τυγχάνοντες μὴ διαλείπητε ζηλοῦντες καὶ διενεργοῦντες ἐπαινετικῶς τὴν τοῦ γένους ἡμῶν κοινωφέλειαν συνδράμετε καὶ συμπροθυμηθῆτε εἰς ἀναστήλωσιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀνδριάντος τῆς ἀθανασίας τοῦ ἐντίμου ὀνόματός σας. Ἐνῷ θέλει μείνῃ ἐντετυπωμένος ἀνεξαλείπτους χαρακτηρισμὸς ὁ ἑλληνικὸς ζήλος σας καὶ βοηθήσεται ἕκαστος καθὼς δύναται καὶ ἐκ Θεοῦ φωτισθῇ, ὁ μὲν πολὺ, ὁ δὲ ὀλίγον, ἵνα διὰ τῆς θεαρέστου ὁμῶν ἐλεημοσύνης, ἡ μὲν σχολὴ ταύτη (1) λάβῃ τελείαν τὴν σύστασιν ὑμεῖς δὲ οἱ ἐλεήσαντες καὶ βοηθήσαντες ἔξοιτε ἀπειροπλάσιως τὰς ἀμοιβὰς καὶ ἀντιδόσεις ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὁμῶν. Ἀμήν.

αὐκ' ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ (1820)

Ὁ ἐπίτροπος καὶ συνδρομητὴς τῆς σχολῆς Κύριλλος Ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς.

ὁ συνδρομητὴς τῆς αὐτῆς σχολῆς Γεράσιμος Ἱερομόναχος.

ὁ συνδρομητὴς τῆς αὐτῆς σχολῆς Γαβριήλ Ἱερομόναχος.

ὁ συνδρομητὴς τῆς αὐτῆς σχολῆς Ἰωάννης Οἰκονόμος.

ὁ συνδρομητὴς τῆς αὐτῆς σχολῆς (βυσαννάγωγος).

Τὴν ἀπανταχοῦσαν συνέταξεν, ὡς φαίνεται, ὁ λόγιος Κύριλλος Καστανοφύλλης μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συγκινήσῃ τὰς καρδίας τῶν ὁμογενῶν ὑπὲρ τοῦ ὀφίστου Ἑθνικοῦ σκοποῦ τῆς σχολῆς· τὰ παρατιθέμενα κοσμητικὰ ἐπίθετα δι' ἐκάστην τάξιν ἀξιώματων «θεοπρόβλητοι μητροπολίται, θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ἐντιμότατοι κληρικοί, εὐγετέστατοι ἄρχοντες, τιμιώτατοι προεσιώτες», μαρτυροῦν τὴν μεγάλην προσπάθειαν τοῦ ἀνδρός νὰ φανῇ ἄρεστος διὰ τῆς ἐκφραστικῆς τοῦ καλλιτεχνίας καὶ ἐπιτόχῃ ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπεδίωκε. Περί ἀριθμοῦ μαθητῶν τῆς σχολῆς δὲν ἔχομεν κανένα ἱστορικὸν στοιχεῖον μαρτυροῦν πόσους μαθητὰς εἶχεν ἡ σχολή. Ἐμμέσως ὅμως ἀποδεικνύεται ὅτι πρόκειται περὶ σχολῆς ἀριθμούσης πολλοὺς μαθητὰς, διότι διὰ οἱ ἱδρυταὶ τῆς σχολῆς καταλήγουσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ θέσουν τὴν σχολὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀφ' ἑαυτοῦ νοεῖται ὅτι ἡ σχολή εἶχε σημαντικὸν ἀριθμὸν μαθητῶν.

ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὅτι βεβαίως ἐπρόκειτο περὶ σχολῆς ἀνωτέρας καὶ οὐχὶ διὰ κοινὰ γράμματα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἀπὸ πολλὰ ἱστορικὰ τεκμήρια διαφαίνεται. Τὰ κοινὰ γράμματα τὰ ἐδίδασκον καὶ οὗτοι οἱ μοναχοὶ μὲ τὰς ὀλίγας γνώσεις τῶν. Δεδομένου ὅτι τὸ ἱδρυτικὸν πρακτικὸν ὁμιλεῖ περὶ «Ἑλληνικῶν μαθημάτων» τὸ δὲ πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ 1820 τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' ὁμιλεῖ περὶ «Ἑλληνικοῦ σχολείου», ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀνωτέρας σχολῆς Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Τὰ σχολεῖα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐλέγοντο τότε σχολεῖα διὰ κοινὰ γράμματα τὰ δὲ ἀνώτερα ἐλέγοντο σχολεῖα Ἑλληνικά. Ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ λεγόμενος Πιτροκοσμάς, γράφων κατ' Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1779 ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν του Χρόσανθον σὺν τοῖς ἄλλοις γράφει: «Περιέρχομαι κατὰ τὸ παρὸν τὴν Παραμυθίαν καὶ Μαργαρίτιον, ἀφ' οὗ περιήλθον ἕως τριάκοντα ἐπαρχίας, ἐν αἷς δέκα σχολεῖα Ἑλληνικά ἐποίησα, διακόσια δὲ διὰ κοινὰ γράμματα». Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην σωζομένην ἐν ἀντιγράφῳ εἰς τὴν σελίδα 831 τοῦ ὀπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος δημοσιεύομεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον. Πόντως ἡ διάκρισις σχολείων ἀνωτέρων καὶ σχολείων διὰ κοινὰ γράμματα εἶναι κίτοφανὴς πλέον. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἀδιάσειστον ἐπιχείρημα ὅτι πρόκειται περὶ ἀνωτέρας σχολῆς Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀποτελοῦν αἱ σωζόμεναι εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς σημειώσεις διδασκαλίας τοῦ λογίου κληρικοῦ Κυρίλλου Καστανοφύλλη, ἀναφερόμεναι πρὸς τὸν Ὅμηρον καὶ γενικῶς εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἀρχαίων, διὰ τοὺς ὁποίους εὐρηνται

σχόλια ἐρμηνευτικά χειρόγραφα (γραμματικά, ἱστορικά, ἀρχαιολογικά), τὰ ὁποῖα οἱ διδάσκοντες ἐκρησιμοποιοῦν, προπαρασκευαζόμενοι, διὰ τὴν διδασκαλίαν.

Δὲν πρέπει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ παρασιωπήσωμεν ὅτι μεγάλη τιμὴ καὶ ἐπαινος ὀφείλεται εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἰδρυσιν καὶ λειτουργίαν τῆς σχολῆς· τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἔσται αἰώνιον εἰς γενεάν καὶ γενεάν.

Πρωτεργάτης καὶ ψυχὴ τῆς ὅλης πνευματικῆς κινήσεως ὑπῆρξεν ὁ λόγιος Ἱερομόναχος Κύριλλος, ὡς εἶπομεν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν συμπαραστάσιν καὶ συνδρομὴν τῶν προκρίτων Πρωτοῦ καὶ Καστανιάς διετήρησε τὴν φωτοβόλον αὐτὴν ἐσπίαν, ἡ ὁποία ἀκτινοβολοῦσε τὸ θεῖον τῆς γνώσεως φῶς, τὸ ὁποῖον ἐφώτιζε τοὺς εἰς τὸ σκοῖος τῆς ἀμαθείας διατελοῦντας ὄρεινους πληθυσμούς. Πότε ἔπαυσε λειτουργοῦσα ἡ σχολὴ αὐτὴ δὲν εἶναι γνωστόν.

Εὐρεθεῖσα ἀπόδειξις πληρωμῆς διδασκάλου μαρτυρεῖ ὅτι ὀφίστατο λειτουργοῦσα ἡ Σχολὴ τὸ 1825. Ἐπίσης εὐρεθὲν σημεῖωμα «τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἐν Πυρρῷ Ἑλληνικῆς Σχολῆς» διαλαμβάνει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κάτωθι ἐδὶ ἑλοβον ἀπὸ τὴν κάσσαν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τὸν τόκον τῶν τριῶν χιλιάδων ἑπτακοσίων πεντήκοντα γροσίων, ὅπου ἐκεῖ ἐδάνεισα γρόσια 300 δι' ἕνα ὁλόκληρον χρόνον ἦτοι, ἀπὸ τοῦ 1824 Ἰουλίου 28 ἕως 1825 Ἰουλίου 28. Ὅθεν τὸ παρὸν δέδωκα αὐτῷ ἐπικεκυρωμένον τῇ ἰδίᾳ μου ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι εἰς βεβαίωσιν».

Ἐκ τούτων ἀποδεικνύονται δύο τινά : ὅτι ἡ Σχολὴ ἐλειτουργεῖ καὶ πέραν τοῦ 1825 ὅφ' ἑνὸς καὶ ὅφ' ἑτέρου ὅτι τὰ χρήματα τῆς Σχολῆς ἐτοκίζοντο εἰς τὸ Μετόχιον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Παναγίου Τάφου. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι καὶ αἱ παιδαγωγικαὶ μέθοδοι, αἵτινες ἐφηρμόζοντο κατὰ τῶν ἀμελῶν μαθητῶν. Συνετάσσοντο τροπάρια ψαλλόμενα ὑπὸ μαθητῶν πρὸς ἑλεγχον καὶ στηλίτευσιν τῶν ἀμελῶν καὶ ἀνοήτων καὶ ἀπροσέκτων. Κατὰ τὸ προσόμοιον «οἶκος τοῦ Εὐφραθά» ἐφάλλοντο ἀντὶ ἁμαρτίας ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τὰ κάτωθι τροπάρια :

1) «Πάντες οἱ μαθηταὶ συνέλθετε ἐνθάδε, ὅπως τοῦ ἀνοήτου καὶ ἀμελοῦς αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ ἐμπτύσητε.

2) Φέρει γὰρ κεφαλὴν φρενῶν γυμνὴν, κοθόλου, ὡς ὄμματα κατ' ἄλλους ἔχει ἐν τῷ μετώπῳ, ὁράσεως δὲ ἄμοιρος.

3) Οὗτος ὁ μαθητὴς ὀβρίσθη καὶ ἠλέγχθη, πολλάκις ἀποτόμως. Ἄλλ' οὖν οὐκ ἠβουλέθη τὴν γνώμην μετατρέψασθαι».

Ἄλλο τροπάριον ψαλλόμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὡς ἄσμα κατὰ τὸ προσόμοιον «ὁ Οὐρανὸν τοῖς ἄστροις» εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενον.

«Δεῦτε συνάχθητε πάντες οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου·
ὅποσοι φιλοπονίᾳ ἐκτήσασθαι θαυμασίᾳ
ὅπως θεάσησθε τοῦτον τὸν ἀμελῆ καὶ ἀχρεῖον».

Ὅπως ἡ ἀράχνη, ποῦ πλέκει τὸν μυστηριώδη ιστὸν τῆς εἰς σκοτεινὰς γωνίας σιωπηλῶν πόρων, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ μαρτυρικῆς φυλῆς μας, μακριὰ ἀπὸ τὸ πολυθόρυβον, μέσα εἰς τὸν ἐπιβλητικὸν ναὸν τῆς ὥραιας καὶ ἀγνῆς φύσεως «ἐπὶ τὰ ὄρη τῶν ἀρωμάτων», ὁφαίνει μυστικά καὶ ὁπομονητικά τὸ λαμπρὸν καὶ πανηγυρικὸν φόρεμα τῆς Ἀναστάσεως.

Οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων τῆς Ρούμελης, μετελάμβανον ἀπὸ τὴν χάριν τῆς Παναγίας Προυσιωτίσσης καὶ τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.

Οἱ μαθηταὶ οὗτοι μετέβαλον ἄρδην τὸν χαρακτῆρά των, ἐπλησίαζον πρὸς τὸν Θεόν, ἠοθάνοντο τὸν ἑαυτὸν τους ἀπηλλαγμένον τῆς γητίνης ὑποστάσεως, ἀνεβαπτίζοντο εἰς τὰ θεία νάματα, ἔστε ρεοῦντο εἰς τὴν πίστιν καὶ ἐγίναντο οὖν διὰ τὴν πατρίδα.

Δὲν εἶναι ἓνας, οὔτε τρεῖς, εἶναι ἓνα πλῆθος, εἶναι ἀμέτρητοι, οἱ ἀφανεῖς Ἱεροφάνται, οἱ ἥρωες τῆς πέννας καὶ τοῦ λόγου, οἱ ὅποιοι διπλά εἰς τοὺς ἥρωες μὲ τὸ καριοφίλι καὶ τὸ μπουρλότο, ἐφλόγισαν τὰς ψυχὰς τῶν σκλοβωμένων Ἑλλήνων.

Ἐδῶ μέσα εἰς τὰ δύο αὐτὰ Ἐθνικά κειμήλια εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ σχολεῖον ἐχαλυβδῶθη κρυφὰ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἐθνους καὶ ἐκρατήθη ἀσβεστος ἡ σπιθα, καὶ διὰ τὴν ἦρθε ἡ ὥρα ξαναφούντωσε ὁλοπράσινο καὶ πολόκλαδον τὸ Ἱερὸν δένδρον τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐσκέπασε κότῳ ἀπὸ τὸν ἱσκίον τοῦ τὴν ἀναγεννημένην πατρίδα.

Πάντως οἱ καρποὶ ὑπῆρξαν πλούσιοι καὶ θά πρέπη ἡ νεωτέρα γενεὰ νὰ στρέφῃ εὐγνωμόνως τοὺς διαλογισμοὺς τῆς πρὸς τοὺς ἀφανεῖς αὐτοὺς ἐργάτας τοῦ πνεύματος, οἱ ὅποιοι περιέκλειον μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τους τὰ μεγάλα ἱδανικά τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας.

«Αἱ Μοναὶ ἐκαλλιέργησαν τὰ γράμματα τῶν Ἑλλήνων διὰ μέσου τῶν παπύρων, τῶν χειρογράφων καὶ τῶν κωδίκων, διὰ μέσου τῆς ρητορείας καὶ τῆς ποιήσεως, τῆς ἐμμελοῦς μούσης καὶ τοῦ ροψωδοῦ λόγου, διὰ μέσου τόσων μνημείων ἱερῶν, τὰ ὅποια σήμερον ἀπείθησαυρίσθησαν εἰς αἰώνιαν τῶν δόξαν καὶ εὐγλωττον μαρτύριον τῆς σκοπιμότητός των καὶ τῆς ἀξίας των. (Μιλεῖται περὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν σελ. 10 Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου Μακαριωτάτου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, τοῦ καὶ Ἀντιβασιλέως διατελέσαντος)».

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Προυσοῦ, κατὰ συνέπειαν ὑπῆρξεν τὸ θρησκευτικὸν καὶ Ἐθνικὸν κέντρον, ὃ θρησκευτικὸς καὶ Ἐθνικὸς Ἑλληνικὸς φόρος τῶν χρόνων τῆς δουλείας, δι' οὗτο αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Μονῆς πρὸς τὸ ἔθνος εἶναι ἀνεκτίμητοι.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Πολύτιμον θησαυρόν εἰς βιβλία καὶ χειρόγραφα ἀποτελεῖ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς. Ξένοι περιηγηταί, ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι Ἕλληνες ἐπισκέπτονται τὴν Μονὴν διὰ τὴν εἰρευνῆσαι, τὴν εὑρεῖν νέας πηγὰς διὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν εἶδον καὶ τὴν ἐκτιμῆσαι τοὺς ὑπάρχοντας κώδικας, τὴν μελετήσαι τὰ σωζόμενα πατριαρχικά σιγίλλια καὶ ἀξιόλογα ἱστορικά χειρόγραφα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς ὑπέστη φθοράν, ἀπολεσθέντων πολλῶν βιβλίων καὶ χειρογράφων, εἴτε ἐκ πυρκαϊᾶς, εἴτε ἐκ κλοπῆς ὑπὸ ἀσυνειδήτων, εἴτε ἀπὸ ἀγνοίαν τῶν μοναχῶν.

Εἰς τὴν σελίδα 914 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος ἀναγράφεται ἐν ὑποσημειώσει ἡ ἐξῆς περίεργος εἰδησις: «Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς τῶν Μετεώρων ἐπώλουν τὰ χρήσιμα βιβλία ἀνοήτως μετὰ τὰ κοινῶς λεγόμενον στατέριον: "Οὐρα κεφ. 1173 τῆς Δωδεκαβιβλίου» Τὸ 1814 εὗρισκομεν μίαν προσπάθειαν ἀξιέπαινον τοῦ λογίου Ἱερομονάχου Κυρίλλου Καστανοφύλλη, ὁ ὁποῖος καταγίνεται τὴν ταξινομήσῃ, τὴν ἀριθμήσῃ καὶ καταγράψῃ καὶ τὴν ἀντιγράψῃ εἰς μέγαν κώδικα πολλὰ ἱστορικά χειρόγραφα καὶ Πατριαρχικά σιγίλλια, τῶν ὁποίων ἦτο ἐνδεχόμενον τὴν χαθῆναι τὸ πρωτότυπον. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Μονὴ ἐκάη καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τὸ ἔτος 1869, ὁπότε κατεστράφησαν καὶ ἱκανὰ βιβλία, ἐκ τῶν διασωθέντων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, διότι τότε (ἴδια κατεστράφησαν τὰ πλείστα ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες ἐχρησιμοποιοῦν ταῦτα εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν φυσιγγίων.

Κατὰ τὴν ἐπισυμβῆσαν πυρκαϊάν τὴν 30 — 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1908, καθ' ἣν ἀπετεφρώθη τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγαλοπρεποῦς βορείου μεγάρου τοῦ ὑπὸ ἡγουμένου Ἱεροθέου ἀναγεθέντος εἶναι προφανές ὅτι ἐκάησαν πολλὰ χειρόγραφα καὶ βιβλία (Ἱερὸς Σύνδεσμος 1909. ἀριθ. φύλ. 90).)

Ἐπίσης κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν εἰς τὸν ἐν Προυσῷ Ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικολάου τὸν Αὐγούστιον τοῦ 1944 καὶ ἐπαναφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς εἶναι πολὺ πιθανόν τὴν εἶναι χαθῆναι μερικὰ βιβλία καὶ χειρόγραφα, διότι αἱ συνθήκαι, ὅφ' ὧς ἐγένετο ἡ μεταφορὰ ἦσαν δυσμενεῖς, ὥς ἄλλαχοῦ γράφομεν. Ἡμεῖς θὰ περιο-

ρισθώμεν νά δώσωμεν πιστήν εἰκόνα τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὕρισκεται σήμερον ἡ βιβλιοθήκη.

ΠΟΥ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΤΩΝ Ἡ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τὰ σωζόμενα βιβλία καὶ χειρόγραφα φυλάσσονται εἰς τὸ σκαλιστὸν σπήλαιον τὸ ἄνωθι τοῦ ἱεροῦ παρεκκλησίου εὕρισκόμενον, ποῦ λέγεται βιβλιοθήκη. Ὁ προσκυνητὴς πρὶν εἰσελθεῖν εἰς τὸ παρεκκλήσιον διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα, αἰσθάνεται ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ἐλαφρόν καὶ δροσερόν ἀεράκι νὰ τὸν ἀνακουφίζῃ ἐκ τοῦ καύσωνος καὶ τοῦ συνωστισμοῦ.

Τὸ ἀεράκι αὐτὸ κατὰ θέλαν οἰκονομίαν εἰσέρχεται εἰς τὸ σκαλιστὸν σπήλαιον ἐκ μικροῦ παραθύρου ἄνωθεν τῆς βιβλιοθήκης καὶ ψυχόμενον εἰς τὸ σπήλαιον, κάτωθι τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς εἶναι ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν, ἐξέρχεται ἀκολούθως δροσερόν ἀπὸ τὴν μικρὰν θύραν τῆς εἰσόδου τῆς βιβλιοθήκης, φέρουσιν μικρὰ ἀνοιγμάτα. Κατὰ συνέπειαν εἶναι προφανὴς ἡ ἀνακούφισις, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ προσκυνητὴς, ὁ ὁποῖος εὐλογεῖ τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία ἐπρονόησε εἰς στιγμὰς ἀφορήτου ζέστης καὶ συνωστισμοῦ νὰ τοῦ δώσῃ νέαν δύναμιν, νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἱερὸν καθήκον τῆς προσκυνήσεως.

Ὁ ἐπισκέπτης ὁ θέλων νὰ ἴδῃ τὴν βιβλιοθήκην, θὰ πρέπῃ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ Ἡγουμένου καὶ με' ἀρμόδιον ξεναγὸν μοναχὸν ἢ ἄλλον λόγιον ἀνέρχεται τὴν μικρὰν λιθίνην κλίμακα, ὁδηγοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν σπήλαιον τῇ βοηθείᾳ φωτός, διότι καὶ τὴν ἡμέραν δὲν ὑπάρχει φῶς ἡλίου εἰς τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κλίμακος. Μόλις ἀνέλθῃ τις εἰς τὴν βιβλιοθήκην θὰ ἴδῃ πρὸς τὰ ἀριστερά του διστιχὸν ἐπιγραφὴν πλαισιωμένην ἐπὶ ὀρθογωνίου, κατασκευασμένου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σπηλαίου με' κάπως τεχνητὸν τοῖχον εἰς λαμβικὸν τρίμετρον, καὶ ἔχουσιν οὕτω :

«Οὐ μεταλλεῖον ἀργυροχρύσου πέλω
ἀλλ' ὄλβον φέρω πάντα λίθον μὴ κίνει».

Τὸ ὁποῖον σημαίνει δὲν φέρω κανένα μεταλλεῖον ἀπὸ ἀργυρον ἢ χρυσόν, ἀλλὰ θησαυρόν, εὐτυχίαν. Κανένα λίθον νὰ μὴ μετακινήσῃς.

Πολλοὺς λογίους καὶ κληρικοὺς ἀπασχόλησε ἡ ἐπιγραφή αὕτη. Τί ἄρα γὰρ νὰ περιέχῃ ἐντός ; Οὐδεὶς ἐκ τῶν προϊσταμένων τῆς Μονῆς ἐτόλμησε νὰ διασαλεύσῃ τὸν βρόχον λόγῳ τῆς ἀπαγορευτικῆς παραγγελίας «πάντα λίθον μὴ κίνει». Εἰς γενομένην συζήτησιν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νουπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, κ. Χριστοφόρος Ἀλεξανδρόπουλος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐρρίφθη ἡ ἰδέα νὰ ἐπι-

τρέψη νά ανοιχθῇ ὁ βράχος, ὥστε νά εὑρεθῇ τί περιέχεται ἐντός τοῦ βράχου, δέν συνεφώνησε ἀπό σεβασμὸν πρὸς τὸν ἱερὸν χώρον. Εἰ καὶ οἱ γενῶνται διάφοροι. Ὅτι ἐντός τοῦ βράχου ὑπάρχουν λείψανα ἁγίου τινός, εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη.

Ὁ ἀείμνηστος ἡγουμένος Κωνστάντιος Παπαδημητρίου ἔλεγε ὅτι εἰς τὸν χώρον αὐτὸν εἶναι κρυμμένα τὰ ὀστέα τοῦ πρώτου κτίτορος τῆς Μονῆς μοναχοῦ Διονυσίου, ἀνακομισθέντα ἐκ τοῦ ἐνδοθεν τοῦ παρεκκλησίου ἱεροῦ βήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἱερὰ διήγησις διαλαμβάνει ὅτι ἐτάφησαν.

Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς βιβλιοθήκης. Εἶναι τοποθετημένοι ὀλόγυρα τέσσαρες πρόχειροι ξύλινοι ἀρχειοθήκαι (ντουλάπαι). Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀριστερὰ τοῦ ἐπισκόπου περιέχει ἅγια λείψανα διαφόρων ἁγίων φυλασσόμενα ἐντός ἀργυρῶν κιβωτίων, περὶ τῶν ὁποίων εἰς ἄλλο κεφάλαιον διαπραγματιυόμεθα. Εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἀρχειοθήκην φυλάσσονται τὰ βιβλία καὶ χειρόγραφα, ὡς κατωτέρω θὰ ἐκθέσωμεν, καὶ εἰς τὴν τετάρτην δεξιὰ πρὸς τὸν ἐπισκόπον ὑπάρχουν ἱερὰ σκεύη (δισκοπότηρα, ἱερὰ ἄμφια ἐπίχρυσον ἱερὸν εὐαγγέλιον κ.λ.π.). Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐν προκειμένῳ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἶναι ἡ κατάστασις, εἰς τὴν ἐποίαν σήμερον εὐρίσκεται ἡ βιβλιοθήκη, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νά ἔχῃ πιστὴν εἰκόνα τῆς πραγματικότητος. Τὸν Αὐγουστον τοῦ 1951 ἐπὶ Μητροπολίτου Χριστοφόρου Ἀλεξανδροπούλου καὶ ἐπὶ ἡγουμένου Γερμανοῦ Σταθογιάννη, ἀπεφασίσθη ἡ ταξινόμησις καὶ καταγραφή τῶν περισωθέντων βιβλίων καὶ χειρογράφων. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνετέθη εἰς τὸν φιλόλογον καθηγητὴν τοῦ γυμνασίου κ. Γρηγ. Νταβαρίνον.

Οὗτος μὲ βοηθοὺς τὸν ἐκ Τόρνου ἱερεὰ Βασιλ. Ἀλαμπασύνην καὶ τὸν ἐκ Στουροχωρίου Γεώργιον Τζουκάραν οἰκονόμον τῆς Μονῆς διὰ τὸ τεχνικὸν μέρος, προέβη εἰς τὴν καταγραφὴν, ταξινόμησιν καὶ ἀρίθμησιν τῶν περισωθέντων βιβλίων. Κατὰ τὴν γενομένην καταγραφὴν εὐρέθησαν καὶ ἡριθμήθησαν τὰ κάτωθι βιβλία:

α) Θεολογικά	155
Φιλολογικά	50
Ἱστορικά	50
Γεωγραφικά	7
Νομικά	18
Μαθηματικά	3
Φυσικά	5
Κώδικες χειρογ.	71
Σύνολον	359

Ἡ καταγραφή αὕτη ἐγένετο μὲ σκοπὸν νὰ διασφαλισθοῦν τὰ περισωθέντα βιβλία, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν κατασκευὴν τῆς μελετωμένης βιβλιοθήκης θὰ ταξινομηθοῦν ἐκ νέου βάσει σειρᾶς συγχρονισμένης βιβλιοθήκης, ὥστε νὰ βῶνται πᾶς τις νὰ κατατοπίζεται εὐχερῶς⁽¹⁾.

ΠΟΙΑ ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΕΝΤΥΠΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐκ τῶν ἐντόπων βιβλίων ἄξιον ἰδιαιτέρως προσοχῆς εἶναι ἔν ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ 1638 μεταφρασμένον εἰς τὴν δημοτικὴν, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται :

«Ἡ Καινὴ διαθήκη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δίγλωττος, ἐν ἣ ἀντιπροσώπως τότε θεῖον πρωτότυπον καὶ ἡ ἀπαραλλάκτως ἐξ ἐκείνου εἰς ἀπλὴν διάλεκτον διὰ τοῦ Μακαρίτου Κυρίου Μαξίμου τοῦ Καλλιπολίτου γενομένη μετάφρασις ὅμα ἐτυπώθησαν ἐν ἔτει Φ/Η/ΗΔΔΔΠΠ—1638». Τὸ ἱερὸν τοῦτο εὐαγγέλιον καταγραφέν καὶ καταταχθέν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θεολογικῶν βιβλίων ὑπ' ἀριθ. 15Α ἔχει διαστάσεις 0,27Χ0,13. Ἐκάστη σελὶς διαιρεῖται διὰ καθέτου γραμμῆς εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ ἐν μέρος γράφεται τὸ κείμενον καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἡ μετάφρασις εἰς ἀπλὴν δημοτικὴν γλῶσσαν :

Ἰδοὺ μερικοὶ περικοπαί : Σελὶς 149 «Εἰπέ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα συντελεῖσθαι» Ἐξήγησις : «Δι δάσκαλε ἰπέ μοι πότε θέλουν γίνεαι ἔτοῦτα καὶ τί εἶναι τὸ σημάδι, ὅταν μέλλουσι ἔτοῦτα ὅλα νὰ τελειωθοῦν».

Ἐκ τῆς σελίδος 160 : Κατὰ Λουκᾶν : «Ἰδοῦσα δ' αὐτόν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς : Ἐξήγησις : Καὶ ὡσάν τὸν Ἰδε μία κοπέλλα, ὁποῦ ἐκάθετον αὐτὸς στὴ φωτιά.

Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου 12 Κατὰ Ματθαῖον : «Ἴσθι ἐόντων τῶ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως διου εἰ ἐν ἡ ὁσῶ μετ' αὐτοῦ. Ἐξήγησις : Φιλιά σου μετὸν ἐναντίον σου γρήγορα ἕως ὅπου εὐρίσκεισαι εἰς τὴν στράταν». Εἰς τὴν σελ. 98 Κατὰ Ματθαῖον : «Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου : Ἐξήγησις : Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καὶ ἐκάθονταν ἀγνάντια τοῦ τάφου».

Ποῦ ἐτυπώθη τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο δὲν ἀναγράφεται εἰς κανέν σημεῖον ἢ τοῦλάχιστον ἡμεῖς δὲν εἶδομεν.

2) Ἄλλο βιβλίον ἀξιόλογον ἐντυπον 0,17Χ0,11 ὑπ' ἀριθ. 37γ

(1) Πολλὰ ἐκ τῶν ἱστορικῶν σιγυλίων ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν ὅον τόμον τῶν «Ἑλληνικῶν» τοῦ ἔτους 1933, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Κ. Ἀμαντος.

είναι μία έντυπος ιστορική διήγησις. Έκδοσις. Ένετίποι—Ένετία, α.χ.π.ο.—1681. Έξιτορεί τὰ δεινά τοῦ πολέμου τῆς Κρήτης κατά τῶν Ἀγορηγῶν 1645—1669 διὰ στίχων. Συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου εἶναι ὁ Μαρῖνος Τζάγς ὁ Ρεθυμναῖος ἐκ Κρήτης.

Εἰς τὴν σελ. 64 περιγράφεται εἰς στίχους ὁ ἔρηνος τῶν Ρεθυμνιωτῶν: Ἰδοὺ μερικοὶ στίχοι.

*«Κλάψτε καὶ δάσσουν Ρεθυμνος τὴν πατροπότην μου
πατρίδα πῶς τὰ τέκνα σου μιστοῦν τὰ σ' ἀφῆσαν
πρόβατα βόες κλαῖτε μας κηότῃ θειῶ τοῦ δάσου
καὶ λυπηθῆτε με πουλιὰ καὶ ψάρια τῆς θαλάσσης».*

«Οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας τοὺς ἐπέρνασι καὶ ἐμπέναι
τῇ βάρκῃς κ' ἀναβλόναττοι καὶ μετ' αὐταῖς ἐπιάναι». (σελ. 65).

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ

Κατὰ τὴν γενομένην καταγραφὴν τὸν Αὐγούστου τὸ 1951 εὗρέθησαν καὶ κατεγράφησαν 68 χειρόγραφοι κώδικες. Ἄλλη προγενεστέρα καταγραφὴ τῶν χειρογράφων κωδίκων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Σ. Λάμπρου διὰ τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Τέντε τὸ ἔτος 1909. (¹)

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχη ὅπ' ὄψιν του ὁ ἐπισκέπτης ὅτι κατὰ τὴν νέαν καταγραφὴν τοῦ 1951 ἐτηρήθησαν οἱ ἀριθμοὶ (τὰ νοῦμερο), οἱ ὁποῖοι εἶχον δοθῇ κατὰ τὴν πρώτην καταγραφὴν τοῦ 1909. Κατὰ τὴν γενομένην ἀντιπροβολὴν δὲν εὗρέθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 41 χειρόγραφος κώδιξ, ὅστις ἐσώζετο κατὰ τὴν πρώτην καταγραφὴν τοῦ 1909. Οἱ σωζόμενοι σήμερον ἀνέρχονται εἰς 71. Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὴν καταγραφὴν τοῦ 1909, ὁ Ἰωάννης Τέντες δὲν κατέγραφε πάντας τοὺς σωζομένους τότε χειρογράφους κώδικας, διότι ἡ καταγραφὴ φαίνεται ὅτι ἐγίνε βεβιασμένη καὶ προχειρῶς, ὥς τοῦτο διαλαμβάνει καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Παν(μ)ίου Θεο(ν)ίκης κ. Ἰ. Παπαδόπουλος εἰς πραγματείαν του. Ἡ Μονὴ Προυσοῦ. «Τὰ Ἱστορικά τῆς ἑγγράφου», δημοσιευθεῖσαν τὸ 1931 εἰς τὸ περιοδικὸν «Γρηγόριος Παλαμάς Τόμος 15 σελ. 40—43.

Εἰς τοὺς χειρογράφους τούτους κώδικας συμπεριλαμβάνονται καὶ τινὰ φύλλα, σπαράγματα, ὅπως συνήθως νὰ ὀνομάζουσι οἱ λόγιοι ἱστορικοί. Ἐκ τῶν σωζομένων σήμερον 71 χειρογράφων κωδίκων ἄξιοι ἰδιαιτέρος μνείας εἶναι οἱ κάτωθι:

(¹) Πίναξ τῶν χειρογράφων κωδίκων δημοσιεύεται καὶ εἰς τὸν 10ον τόμον τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος σελ. 289, ὅπου οἱ ὑπάρχοντες τότε κώδικες ἀνέρχοντο εἰς τὸν ἀριθ. 59.

1) Ὁ ὑπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφος κώδιξ περιέχων ἐν πρωτοτύπῳ τὴν ἱερὰν διήγησιν τῆς Παναγίας ἐκδοθεῖσαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ λογίου Ἱερομονάχου Κυρίλλου Καστανοφύλλῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔτος 1814, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ὑποσημειώσεων εἰς σελ. 7 τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος. Ἡ διήγησις αὕτη εἶναι γραμμένη μὲ ἐξαιρετικῶς καλλιγραφημένα γράμματα, τὰ ὁποῖα πολὺ ἐπιτυχῶς ἐπετηδεύετο ὁ λόγιος Καστανοφύλλης, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτὴν δεξιότητά του ἐχρησίμευεν ὡς βοηθὸς γραφεὺς τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, καθ' ὁπαγόρευσιν τοῦ ὁποῖου ἔγραφε πολλὰ συγγράμματα, τοῦτου, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ὑποσημειώσεως, ἡ ὁποία σώζεται εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 928 σελίδα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος «Ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ αἰδίου τοῦτου ἀνδρὸς καλλιγραφῶ χρώμενος, ὅθεν καὶ τῶν αὐτοῦ πονημάτων τὰ πλείονα ἰδίῳις χερσὶν καλλιέγραψα». Εἰς τὴν σελίδα 835 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος περιέχεται ἐπιστολὴ τοῦ διδασκάλου Χριστοφόρου τοῦ Ἁγίου Ὁρους πρὸς τὸν ἡγουμενεύοντα Νικόδημον τὸν Νάξιον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν πατέρας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ, διαλαμβάνουσα περὶ τῆς πρώτης Ἱερᾶς διηγήσεως τῆς Μονῆς, ἡ ὁποία τὸ 1812 ἦτο ἔτοιμος πρὸς ἐκτύπωσιν. Ἰδοὺ σχετικὴ περικοπὴ «Πλὴν καὶ ἐγὼ αὐτὸς καὶ ὁ Παναγιώτατος παρακαλοῦμεν ἀπὸ καρδίας τὴν ἐμμέλειάν της, νὰ κινήσῃ πάντα λίθον, τὸ τῆς Παροικίας, διὰ νὰ ἐμβῇ εἰς τύπον, ὡσάν ὁποῦ καὶ ψυχωφελὲς θέλει εἶσθαι τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὴν Σεβασμίαν αὐτὴν Μονὴν ἐντιμον καὶ περίρμον, γένοιτο, γένοιτο, αὐιβ'—1812 Μαΐου 4».

Ἡ ἱερὰ διήγησις περὶ τῆς Μονῆς ἐξεδόθη ἐπτάκις μέχρι τῆς σήμερον, ἡ τελευταία τὸ ἔτος 1927 ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τοῦ νῦν ἡγουμένου τῆς Μονῆς κ. Φερμανοῦ Σταθογιάννη ἔχουσα ἐν συνόλῳ σελίδας 105 καὶ περιέχουσα τὸ ἱστορικὸν τῆς πρώτης ἰδρύσεως τῆς Μονῆς, τὰ θαύματα, Ἱερὰν ἀκολουθίαν καὶ παρακλητικὸν κανόνα.

Ἡ τρίτη ἐκδοσις φέρει τὸν ἐξῆς τίτλον: Ἱερὰ διήγησις συλλεχθεῖσα μὲν παρὰ τινος ἀδελφοῦ ἡσυχάσαντος ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἀναθεωρηθεῖσα, δέ, ἐπιδιορθωθεῖσα καὶ ἀξία τύποις ἐκδοθῆναι, κρηθεῖσα παρὰ τε τοῦ Παναγιωτάτου πρώην Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Γρηγορίου (¹) καὶ παρ' ἄλλων ἐλλογιμῶν ἀνδρῶν τύποις δὲ ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον μὲν δι' ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου Κυρίου Ἰωάννου Τζιότζου (²), δεύτερον ὑπὸ τοῦ Πανοσιωτάτου κυρίου Γαβριήλ

(¹) Πρόκειται περὶ τοῦ Ἐθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε' ὡς ἐκ χειρογράφων καὶ σιγιλλίων ἐξάγεται.

(²) Εἶναι πρόγονος τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ νῦν Ὑπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Κ. Τσίττου.

Ἱερομονάχου τοῦ ἐν τῇ Ἰδίᾳ Μονῇ μονάσαντος καὶ τρίτον ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνη τῶν ἐκ Μπεκίου τοῦ Δήμου Λαμίας κατοίκων συντρεξάσης καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ ὡς καὶ ἄλλων τόσιβδων χριστιανῶν ἐν Λαμίᾳ 1860.

2) Ὑπ' ἀριθ. 10 χειρόγραφον τοῦ ΙΗ' αἰῶνος Γεωργίου Φραντζῆ Μεγάλου Λογοθέτου τῆς Κων/πόλεως «περὶ βασιλείας ἡγεμόνων, χρονολογικὸν ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Παλαιολόγου Ἰωάννου, οὗτινος βασιλεύοντος ἐγεννήθη ὁ συγγραφεὺς» φύλλα γεγραμμένα 152 καὶ μέγεθος 0,23×0,17.

3) Ἀλλ' ὑψίστης ἱστορικῆς ἀξίας εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφος κώδιξ, ἐπιλεγόμενος κτηματολόγιον τῆς Μονῆς ἐκ σελίδων 940 γραμμῶν καὶ ἀγράφων, ἀνακαινισθεὶς ὑπὸ Κυρίλλου Καστανοφύλλῃ τὸ ἔτος 1815 καὶ περιέχων τὰ ὁροθέσια τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Μονῆς, ἡ ὁποία ἐφέρετο κατέχουσα ἀπεράντους ἐκτάσεις ἐλαιῶνων, καλλιεργησίων γαιῶν καὶ βοσκοτόπων εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀγρινίου καὶ εἰς πλείστα ὅσα μέρη τοῦ Νομοῦ Αἰτωλῆνις, ὡς εἰς ἄλλο κεφάλαιον διαλαμβάνομεν. Ὁ κώδιξ οὗτος ἔχων διαστάσεις 0,32×0,22, εἶναι ἱστορικὴ πηγὴ πολλῶν γεγονότων, διότι περιέχει ἐν ἀντιγράφῳ πολλὰ πατριαρχικά σιγίλλια καὶ ἀναριθμήτους πληροφορίας περὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἰδοὺ τί ἐπιγράφεται εἰς τὴν 1ην σελίδα τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος :

«Χριστὲ προηγοῦ σὺν τεκαίᾳ ἀφθάρῳ»

Καὶ τῇδε ἀρχή, χρηστὸν ἔνδοξον τέλος»

Κώδιξ τῆς Θεομητορικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Πυρσοῦ τῆς κειμένης κατὰ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος. Ἐνῷ καταγράφονται ὅσα τε παλαιὰ Κτητορικά, ὑποστατικά τοῦ Μοναστηρίου (τὰ ἐν τῷ παλαιῷ κώδικι) καὶ ὅσα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις γεγόνασιν ἴδια κτήματα τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου εἴτε ἡγορασμένα εἰσὶ, παρὰ τῶν πατέρων, εἴτε ἀφιερωμένα παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων Χριστιανῶν ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας.

«Ἀνεκαινίσθη δὲ ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ ρωιε'— 1815 ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ».

Ἀπὸ σελ. 847 ἕως 858 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφονται βιβλία, τὰ ὁποῖα τὸ ἔτος 1814 Ἰουνίου 1, ὁ λόγιος Κύριλλος ἀφιέρωσε εἰς τὴν Μονὴν διὰ ἰδιοχείρου ἀφιερωτικῆς πράξεως. Ἦσαν δὲ ταῦτα τὸν ἀριθμὸν 252.

Εἰς τὴν σελίδα 831 εἶναι γραμμένη ἐν ἀντιγράφῳ Ἐπιστολὴ τοῦ

Ἁγίου Ἱερομάρτυρος καὶ Ἰσαποστόλου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, ἣν παραθέτομεν ὡς ἔχει :

Ἰσον μιᾷς ἰδιοχείρου ἐπιστολῆς τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος τοῦ νέου καὶ Ἰσαποστόλου.

«Πανοσιώτατε ἀγαπητέ μου ἀδελφέ Κυρ. Χρῦσανθε ἀσπάζομαι : Προσκυνῶ σε καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σου ὁγείαν.

Χάριτί θείᾳ ἀδελφέ ὁγιαίνω, ὅπως οὖν σωματικά, ψυχικά δὲ Κύριος οἶδε. Τὰ κατ' ἐμέ δέ, καὶ περὶ ἐμέ, φαίνονται πολλὰ καὶ ἀπίστευτα εἰς τοὺς πολλούς, καὶ μήτε ἐγὼ δύναμαι νὰ τὰ καταλάβω. Τόσον δὲ μόνον λέγω σοι διὰ τὴν δοξάσῃς τὸν Κύριον καὶ νὰ χαρῆς ὅτι γίνεται ἀρκετὴ μετάνοια εἰς τοὺς ἀδελφοὺς.

Ἔως τριάντα ἐπαρχίας περιῆλθον, δέκα σχολεῖα ἑλληνικὰ ἐποίησα, διακόσια δὲ διὰ κοινὰ γράμματα, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον μου βεβαιοῦντος, διὰ τινων ἐπακολουθησάντων σημείων, πλὴν δόξα τῷ λέγοντι, ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται.

Περιέρχομαι δέ, κατὰ τὸ παρόν, τὴν Παραμυθίαν καὶ Μαργαρίτην.

Ἐλπίζω δὲ εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ σὲ ἀπολαύσω ἂν θέλῃ ὁ Θεός.

Περιῆλθον δὲ καὶ τὴν πατρίδα καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς σὲ προσκυνοῦσιν καὶ οἱ φίλοι. Ἀσπάζομαι δὲ καὶ τὸν Πανιερώτατον Δεσπότην καὶ εὐχομαι πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς Ὑγιαίνει ψυχικά καὶ σωματικά. Δέκα χιλιάδες χριστιανοὶ μὲ ἀγαπῶσιν καὶ ἕνας μὲ μισεῖ, χίλιοι Τοῦρκοι μὲ ἀγαπῶσιν καὶ ἕνας ὀχι τόσον, χιλιάδες Ἑβραῖοι θέλουσι τὸν θάνατόν μου καὶ ἕνας ὀχι.

(1779)

Ὁ σὸς ἀδελφός

Κοσμάς Ἱερομόναχος»

Σημειώσεις ἐπιστολῆς : Ἡ πατρίς τοῦ Ἁγίου τοῦτου ἦτο τὸ λεγόμενον μέγα Δένδρον τοῦ Ἀποκούρου καὶ δὴ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ τὸ μαρτύριον εἰς τὸ νέον μαρτυρολόγιον. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ αὕτη ἐπέμφθη παρὰ τοῦ ἰδίου ἀπὸ Παραμυθιαντῆς Ἀλβανίας πρὸς τὸν ἀδελφόν του Χρῦσανθον, ὅστις ἐσχολαρχοῦσε εἰς μίαν νῆσον τοῦ λεβάντε καὶ λεγομένην Νόξον· ἀντέγραψε δὲ αὐτὴν ὁ πνευματικὸς Κύριλλος, ὅτε ἐκ τοῦ Ἁγίου δρους ἀπηλθεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη διὰ τινὰ μάρμαρα τοῦ ἰδίου του κοινοβίου τοῦ ἐπιλεγομένου Ρωσικοῦ.

Ἡ ἐπιγραφὴ

Τῷ Πανοσιωτάτῳ Κυρίῳ Χρυσάνθῳ Διδασκάλῳ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων : Προσκυνητικῶς εἰς τὴν Ἀξίαν.

Σύντομος βιογραφία Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ὁ Ἅγιος Ἰσαπόστολος καὶ Ἐθνομάρτυς Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἡ Πατρο—Κοσμάς «ἡ Παπλάκης», ὅπως ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκαλεῖτο εἶναι

γόνος τοῦ χωρίου Μέγα Δένδρου, τῆς τέως ἐπορχίας Ἀποκούρου πλησίον τοῦ σημερινοῦ Θέρμου τῆς Τριχωνίδος, ὁμοχώριος Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ. Ἐγεννήθη τό 1714 καί ὑπέστη ἀγογγύστως τόν δι' ἀγχόνης θάνατον συκοφανηθεῖς ὑπό τῶν Ἑβραίων καί κατὰ διαταγὴν τοῦ Κουρτ ~~Παζά~~ τοῦ Μπερατίου τῆς Ἀλβανίας, ὡς ὑποκινῶν ἐπανάστασιν τῶν Χριστιανῶν κατὰ τοῦ Ὄθωμανικοῦ Κράτους, τὴν 24ην Αὐγούστου 1779, εἰς τὸ χωρίον Κολικόντα ση τῆς Ἠπείρου, ὅπου καί ὁ τάφος του. Ἄν καί ἰσχυρὸς καί ἀσημος ἐξεκίνησε ἐκ τοῦ χωρίου του, ἐν τούτοις κινούμενος ὑπὸ ἐνθέου ζήλου ἐξηκολούθησε σπουδᾶς εἰς τὴν ἀκμάζουσάν τότε σχολὴν τῶν Βραγγιανῶν τῶν Ἀγράφων, εἰς τὴν Σιγδίτσαν τῆς Περνασσίδος, εἰς τὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴν κλπ. περιβληθεὶς δὲ τὸ μοναχικὸν σχῆμα κατὰ τὸ ἔτος 1750, ἔθεσε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς θρησκείας τοῦ Ναζωραίου καί τῆς Πατρίδος του.

Τὴν πολυσχιδὴ δράσιν του ὡς Ἱεροκήρυκος καί Ἐθναποσιτόλου ἤρχισε ἀπὸ τοῦ 1760, ὅτε ἔλαβεν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Σεροφείμ τοῦ Β' τὴν ἀδειαν τοῦ κηρύττειν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Πρῶτος αὐτὸς ἐσπείρε τὸν σπόρον τῆς Ἐθνικῆς ἀναστάσεως διαυλακῶντων ὅλον τὸ ὑπόδουλον Ἔθνος καί ὅλην τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καί Ἰονίου. «Ἀναχωρῶντας ἀπὸ τὴν πατρίδα μου εἶναι ὡς σα ράντα χρόνους ἢ 50 ἐπερπάτησα τόπους πολλοὺς, κάστρα, χώρας καί χωρία καί μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ περισσότερον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος δέκα ἐπτὰ χρόνια καί ἐκλαιγα διὰ τὰς ἀμαρτίας μου...» ἀναφέρει ὁ ἴδιος εἰς διδοχὴν του τό 1777.

Παντοῦ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καί τὸν λόγον τῆς ἐλευθερίας, ἰδρύων σχολεῖα, ἀφυπνίζων καί φωτίζων καί ἀνυψῶντων καί συνεγείρων ψυχικῶς καί σωματικῶς τοὺς Ἑλληνας διὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21.

Ἡ Ἐκκλησία τιμῶσα τὴν ἀκραφνὴν εὐσεβειάν του, τὸ ἀδάμαστον τοῦ χαρακτήρος του, τὴν ἀπαράμιλλον ἀρετὴν του, τὸ Προφητικὸν του χάρισμα καί τὸν ἀνυπέρβλητον Ἐθνικοθρησκευτικὸν ζήλον του, περιέβαλε τοῦτον μὲ τὸν φωτοστέφανον τοῦ Ἁγίου καί Ἰσαποστόλου, ἡ δὲ πατρίς εὐγνωμονοῦσα τοῦ ἀπένειμε τὸν τίτλον τοῦ Ἐνθέου Ἐθναποσιτόλου καί Ἐθνικοῦ μάρτυρος.

Ἡ νεωτέρα Ἱστορία χαρακτηρίζει τὸν Ἅγιον Κοσμᾶν ὡς τὸν μεγαλύτερον λαϊκὸν ἀναγεννητήν τῆς ἐποχῆς του, ἅγιον τῆς κλεφτουργίας καί Πρόδρομον τοῦ Ρήγα.

Ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐορτάζεται τὴν 24ην Αὐγούστου ἡμέραν τῆς ἀθλήσεώς του. Εἰς τὴν Μονὴν ὑπάρχει ἑκτυπὸν βιβλίον περιέχον τὴν Ἱερὰν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου.

Εἰς τὴν σελίδα 907 τοῦ ἐξηγημένου κώδικος ὑπ' ἀριθ. 42, περιέχεται ἱστορία τῆς καταστροφῆς καὶ πυρπολήσεως τοῦ Καρπενησίου τὸ ἔτος 1821 Ἰουνίου 20 ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀναγνώστου Ἰατρίδου, ὁ ὁποῖος καταφέρεται ἐναντίον Κωνσταντίνου Γεωργοῦση ἐξ Ἁγίου Βλασίου καὶ τοῦ Σπύρου Σκυλοδήμου ἐκ τοῦ χωρίου Συντέκνου, τοὺς ὁποίους κατηγορεῖ ἐπὶ δειλία καὶ θρᾶσύτητι (').

Εἰς τὴν σελίδα 918 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφεται περὶ Ἀλῆ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, ὁ ὁποῖος τὸν Ἰούλιον τοῦ 1817 ἦλθεν εἰς Καρπενήσιον εἰς τὸ χωρίον Νόστιμον, ὅπου ἦτο τὸ σπίτι τῶν δύο θετῶν αὐτοῦ υἱῶν. Παραθέτομεν σχετικὴν περικοπὴν.

«Κατὰ τὸ ἔτος 1817 Ἰουλίου 28 ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθεν εἰς τὴν κομόπολιν Καρπενησίου ὁ Ὑψηλότατος ἡγερῶν τῶν Ἰωαννίνων, Βεζύρ—Ἀλῆ—Πασσᾶς ὁ Τεπελένιος, ὅπου διατρίψας ἡμέρας ἑξ, ἐξ ὧν τὴν μίαν ἡμέραν ἐπέρασεν εἰς τὸ χωρίον τὸ λεγόμενον Νόστιμον, εἰς τὸν οἶκον τῶν δύο θετῶν αὐτοῦ υἱῶν, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Νέας Πάτρας (Υπάτη) καὶ Ζητούνιον (Λαμία) καὶ εἰς Λάρισσαν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐν Ἰωαννίνοις καθέδραν του. Ἡ δὲ εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀπείξας του ἐγένετο ἐπὶ τῷ λουσθῆναι ἐν τοῖς θερμοῖς ὕδασι τοῖς οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου Σμοκόβζυ τῶν Ἀγράφων ἀναβλύζουσι...».

Εἰς τὴν σελίδα 923 διαλαμβάνει γεωγραφικὰς τοποθεσίας τῆς Ἑλλάδος π. χ. «Ὅρη δὲ τῆς Αἰτωλίας εἶναι ὁ Ἀράκυνθος, ἦτοι τὸ κοινῶς χαλίκιον μέχρι τοῦ Κατελάνου. Κατελάνοι ἐλέγοντο οἱ Δήμαρχοι καὶ Χιλιάρχοι τοῦ Βασιλέως, οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὴν ἐκεῖσε Κασταλωνίαν, (Ἰσπανίαν), οἱ ὁποῖοι ἦτο ποτὲ σύμμαχοι τῶν Ὀρθοδόξων Βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως». Ἐκ τούτου σαφὲς συνάγεται ὅτι Ἀράκυνθος ἐλέγετο τότε τὸ Ὄρος Παναιτωλικόν (κ. Ἀραποκέφαλα μέχρι Τριανταφυλλιάς) ἐξ οὗ καὶ ὁ δῆμος Ἀρακυνθίων. Πῶς ὁμως κατόπιν συνέβη Ἀράκυνθος νὰ λέγῃται ὁ ἑξῶθεν τοῦ Μεσολογγίου «Ζυγός», ὁ δὲ Ἀράκυνθος τοῦ Προυσοῦ νὰ ὀνομασθῇ Παναιτωλικόν παρμένει ἀγνωστον. Πιθανόν ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ὄρος τοῦτο δεσπόζει τῆς Αἰτωλίας ἀπάσης. Εἰς τὴν σελίδα 924 διαλαμβάνονται στοιχεῖα περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Καρπενησίου τὰ ἑξῆς: «Τὸ ὄνομα Καρπενῆσι ἔχει νὰ εἴπῃ τοῦ Χιῶνος ἐνδυμα κατὰ τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον, διότι ἀπὸ τὸ Καρ καὶ μπενῆσι γίνεται Καρπενῆσι, ἀλλὰ καὶ ἕως τὴν σήμερον οἱ κάτοικοι τῶν αὐτῶν μερῶν, ἀντὶ διὰ τὸ λεπτόν ἐπανοφῶρι μπενῆσι, ὅπου σχεδὸν εἰς ὅλην τὴν

(') Τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τῆς πυρπολήσεως τοῦ Καρπενησίου ἀντέγραψεν ἐκ τοῦ κώδικος καὶ ἐδημοσίευσεν ὡς ἔχει κ. Λάμπρος Καρασμάνης Διευθυντὴς τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ βιβλίον του «Ἱστορικαὶ Ἐθνοτακτικαὶ σελίδες» 1931 σελ. 89, καὶ 91.

Τουρκίαν συνηθίζουσι, αὐτοὶ ἔχουσι τὰς χιονισμένας κάπας «φυλοτιμένοι ἀπὸ τὴν φύχραν τοῦ τόπου» ἐν ὑποσημειώσει γράφει «ἢ φύχραν ἐνδεδυμένου ἢ τοῦ χιῶνος ἐνδυμα ἢ διότι ἐπειδὴ τὰ βουνὰ τοῦ Καρπενησιῶν εἶναι τὸν περισσότερον καιρὸν σκεπασμένα μετὰ τὰ χιόνια καὶ καθὼς ὁ ἄνθρωπος ἐνδύνεται καὶ κοσμεῖται μετὰ τὸ ἐπανωφόρι μπενησι, εἰς καὶ τὰ βουνὰ ταῦτα κοσμοῦνται τρόπον τινα καὶ σκεπάζονται μετὰ τὰ χιόνια».

Εἰς σελ. 925: Ἀναγράφεται κατάλογος τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μακαρίου διδασκάλου κυρίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου τοῦ ἐκ τῆς Νήσου Ναξίας, ὅστις ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος (ἀπεβίωσε) κατὰ τὸ 1839 Ἰουλίου 14, ἡμέρα Τετάρτην, ἔτων ὧν ἐξήκοντα. Τὰ συγγράμματα τοῦ ἀνέρχονται εἰς 75 τὸν ἀριθμὸν.

4) Κώδιξ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος χειρόγραφος περιέχων ἐπιστολάς λογίων Κληρικῶν, ἐν οἷς καὶ τοῦ Γορδίου ἐκ κώμης μεγάλων Βραγγιανῶν τῶν Ἀγράφων. Ὁ Γορδιὸς διητέλεσε μαθητὴς τοῦ Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ. Εἰς Αἰτωλικὸν ἐδίδαξεν ἱκανά ἔτη.

Τὸ 1711 ἐπανελὼν εἰς τὴν γενέτειράν του τὰ Βραγγιανὰ Ἀγράφων ἐγκατεστάθη εἰς τὸ μονῳδριον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιοῖ ὡς πνευματικὸν ὁρμητήριον, συχνάκις ἐξιρχόμενος εἰς περιοδείαν ἀνά τὴν Στερεάν Ἑλλάδα διδάσκων νομοθετῶν κηρύττων καὶ ἰσχύων σχολεῖσθαι. Ἀπεθάνει δὲ τῇ 8ῃ Ἰουνίου 1729 ἔτων συγγραμμάτων τοῦ ἀναφέρονται τὰ κυριώτερα: α) Βίος Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ, β) Πονημάτων περὶ Ὁρθογραφίας Ἑκδόσις Λειψίας 1778, γ) Κατάλογος τῶν ἐν τῇ Μονῇ Τατάρνης ἐντόπων καὶ χειρογράφων κ.λ.π.

Ὁ Ἱ. Παπαδόπουλος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν πραγματείαν του, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν «Γρηγόριος Παλαμάς» τοῦ 1931 Τόμος 15ος, γράφει δι' ἀνεῦρε χειρόγραφον κώδικα τοῦ ΙΒ' ἢ ΙΓ' αἰῶνος ἀνεκτιμῆτου ἁξίας ὀλιγόφυλλον εἰς φυλλάδια καὶ εἰς σλαυικὴν γλῶσσαν γεγραμμένην διὰ γραμμάτων Κυριλλικῶν καλλιτεχνικωτάτων ἐπὶ ἀρίστης περγαμινῆς. Εἰς τὸ περιθώριον δὲ αὐτοῦ κατὰ μῆκος εἶναι γραμμένα μετὰ ἑλληνικὰ γράμματα «Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος». Παρὰ τὸς ἐπιμόνους ἐρεῖνός μας δὲν κατωρθώσαμεν νὰ ἀνεύρωμεν τὸν ἐν λόγῳ κώδικα.

(*) Κατάλογον συγγραμμάτων τούτου δημοσίευσεν ὁ κ. Κωνσταντῆς εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀκτίνες» μηνὸς Ἰουλίου—Αὐγούστου 1966 (Τεύχος 162 σελ. 327).

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΙΔΡΥΘΗ ΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω διαφαίνεται, ὅτι ἡ Μονὴ διὰ μέσου τῶν αἰώνων δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι πνευματικὸν κέντρον. «Πᾶσαι σχεδὸν οἱ ἑλληνικαὶ Μοναὶ κατέστησαν πᾶμφωτα καθιδρύματα διδασκαλίας ἐπιμελοῦς καὶ φιλοτίμου τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας εἰς τοὺς Ἑλληνας ραγιάδες καὶ ἐκείθεν προήλθεν ἡ πνοὴ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Ὑπῆρξαν αὐταὶ τὰ μεγάλα καὶ ἱστορικὰ καταφύγια τῆς φιλομαθείας καὶ συνετέλεσαν οὕτω εἰς παρασκευὴν διδασκάλων μεγάλων καὶ ἱερῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων διπλάσθη καὶ κατηρτίσθη μετὰ τοῦτα ἡ Ἑλλάς τῆς Ἑλευθερίας. Ἐγίνοντο καθέδραι ὕψηλων διδασγμάτων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ γλώσσῃ· δικαίως δὲ διὰ τοῦτο τὸ κύρος τῆς εὐλοβείας, ὃ ἐπιβάλλουσιν εἰς πάντα φιλόστορα εἶναι μέγα καὶ ἀναμφισβήτητον». Συνεπῶς προέχει ἡ ἰδρυσις συγχρόνου βιβλιοθήκης, ἡ ὁποία νὰ εἶναι προσιτὴ εἰς τὸν ἐπισκέπτην καὶ φρονούμεν ὅτι διὰ τὴν βιβλιοθήκην δὲν πρέπει νὰ ἀναμείνῃ ἡ Μονὴ γυνικὴν ἀνοικοδόμησιν. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέγαρον ὑπάρχουν πρωτίστως διὰ τὴν διατήρησιν εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον τρεῖς αἰθουσαὶ θολωταί. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν δύναται ἀπὸ τώρα νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ βιβλιοθήκην μὲ συγχρονισμένας διαιρέσεις, τὰ δὲ ἱστορικὰ ἔγγραφα καὶ πατριαρχικά σιγίλλια νὰ τεθοῦν εἰς προθήκας ὑαλίνους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται ὁ ἐπισκέπτης νὰ τὰ βλέπῃ ἀνοικτὰ καὶ νὰ τὰ ἀναγνώσκῃ χωρὶς νὰ τὰ ἐγγίξῃ. Τὸ ἔργον τοῦτο τῆς βιβλιοθήκης ἀποτελεῖ ὑπέρτατον καθήκον παντός προϊσταμένου τῆς Μονῆς, ἡ δὲ παραμέλησις τοῦτου ἐπισύρει τεραστίαν εὐθύνην ἐναντι τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Τὰ ἐξοδα θένε εἶναι πολλά. Θέλωσις χρειάζεται καὶ πρωτοβουλία. Ἀλλωστε διὰ τὴν πραγμάτωσιν ἐνὸς τοιούτου ἔργου ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἅπαντες οἱ ὁμογενεῖς ἀδελφοὶ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ θὰ συνδράμουν οἰκονομικῶς. Οἱ σημερινοὶ πατέρες τῆς Μονῆς, ὡς παραδειγματισθοῦν ἀπὸ τοὺς προκατόχους πατέρας, οἵτινες ἐν μέσῳ φρικτῆς δουλείας δὲν ἐδίσταζον νὰ ὑπερνικήσουν κάθε ἐμπόδιον διὰ νὰ καστήσουν τὴν Μονὴν εὐεργετικὴν εἰς τὸ ἔθνος. Ποτὲ δὲν εἶναι ἀργά. Ἔργον τὸ ὁποῖον ἔδει πρὸ πολλοῦ νὰ ἔχῃ συντελεσθῇ, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἀναβληθῇ, διότι πᾶσα ἀναβολὴ θὰ εἶναι κυρίως εἰς βάρος τῆς Ἱστορίας τοῦ ἔθνους καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ἐνταῦθα παραθέτομεν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν καταγραφέντων βιβλίων καὶ χεῖρογράφων κωδίκων.

(*) Δομοσκηνοῦ Παπανδρίου. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος. Μάλιστα περὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν σελ. 22—23.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΜΟΝΗ
ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΩΝ

- [illegible]

20. Ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, Θεοφυλάκτου. — Ἐντιμία 1788 — Τόμος 1ος. Μετρία.
21. Κυριακοδρόμιον, Νικηφόρου Θεοτόκη. — Βενετία 1831. — Τόμος 1ος. Καλή.
22. " " " " " Μόσχα 1796. — Τόμος 2ος. Καλή.
23. Νέον ἐκλόγιον περιέχον βίους Ἀγίων, Νικολάου Γλυκάς. — Ἐντιμία 1803. — Τόμος 1ος. Καλή.
24. Ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, Γεδεών Ἱεροσολυμίτου. — Λειψία 1761. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον.
25. Λόγος Ἑφημερίς τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰσοθίου λόγου, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1893-1904. — Τόμος 1ος. Καλή. Ξυλόδετον, λίαν ὀγκώδης.
26. Ἡ Φωνὴ τοῦ Λόγου Ἑφημερίς τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχῶν, Σωτ. Δ. Φιλαρέτου, Δημ. Γεωργίου. — Ἀθήναι 1906-1908 — Τόμ. 1ος. Καλή. Χαρτόδετον.
27. Λόγος Ἑφημερίς τῶν Ἀρχῶν τοῦ Ἰσοθίου Λόγου, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1895-1900. — τόμ. 2ος. Καλή. Πανόδετον.
28. Λόγος Ἑφημερίς τῶν Ἀρχῶν τοῦ Ἰσοθίου Λόγου, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1889-1894. — Τόμ. 3ος. Καλή. Πανόδετον.
29. Κυριακοδρόμιον Νικηφ. Θεοτόκη, Νικηφ. Θεοτόκη. — Ἀθήναι 1885. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον.
30. " " " " " Ἀθήναι 1831. — Τόμ. 2ος. Καλή. πανόδετον.
31. " " " " " Μόσχα 1796. — Τόμος 1ος. Καλή. δερματόδετον.
32. Δεκατέσσαρες Ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου, Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκ. Βουλγαρίας. — Ἐντιμία 1819. — Τόμ. 1ος. Καλή. πανόδετον.
33. Δεκατέσσαρες Ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου, Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκ. Βουλγαρίας. — Ἐντιμία 1819. — Τόμος 2ος. Καλή. πανόδετον.
34. Ἑορτοδρόμιον Ἑρμηνεία ἀποφαινετικῶν κανόνων, Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Στεφάνου Νεοφύτου. — Βενετία 1836. — Τόμ. 1ος. Καλή. πανόδετον.
35. Μέλισσα περὶ τελείας ἀγάπης, Θεοφίλου πρὸς Αἰτόλικοι. — Ἐντιμία 1680. — Τόμος 1ος. Καλή. πανόδετον.
36. Κυριακοδρόμιον Νικηφόρου Θεοτόκη, Νικηφόρου Θεοτόκη. — Ἀθήναι Βενετία 1831. — Καλή. πανόδετον ἑκδοσις Βενετίας.
37. Ὁμιλίαι ἐπὶ εὐαγγελίων διαφόρων Κυριακῶν, Πατριάρ. Γερμανίου καὶ Σία. — Μόσχα. — Τόμος 1ος. Καλή. πανόδετον.
38. Χρηστοθήκη τῶν Χριστιανῶν, Νικοδήμου Ἀγιορείτου. — Ἐντιμία 1803. — Τόμος 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
39. Ἀλόγος Ἑφημερίς τῆς ἐν Χριστῷ Θρησκείας κλπ., Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1869. — Ἡμερομηνησμένη.
40. Αἰτοκράτορ πασῶν τῶν Ρωσιῶν Βίβλος Φωτίου, Σ. Κ. Οἰκονόμου τὰ Ἀμφιλόχεια. — Ἀθήναι 1858. — Τόμ. 1ος. Καλή. πανόδετον.
41. Βίβλος περιέχουσα Ἀποκρίσεις διαφόρους ἐπαθίσταται, Νικοδήμου Ἀγιορείτου. — Ἐντιμία 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
42. Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, Νικοδήμου Ἀγιορείτου. — Ἀθήναι 1868. — Τόμ. 2ος. Καλή. πανόδετον.
43. Κριτορικὸν ἢ Προσκυνητήριον Μ. Σηλοίου. — Τόμος 1ος. Καλή. πανόδετον.
44. Ἑβδομαδάρια ἢ Πανθίατα, Ματθαίου Κρητός. — Ἐντιμία 1777. — Τόμος 2ος. Καλή. πανόδετον.
45. Διάφοροι Λόγοι ΝΕ3 KLIMACAS. Μετρία, ἐλλείπουν πάντα τὰ στοιχεία.

46. Μαργαρίται διάφοροι Λόγοι Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Παχωμίου Μοναχοῦ.— Ἐνετία 1730. — Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον.
47. Ὁ Πολιορκητὸς Ἅγιος Πέτρος τοῦ Ἀργοναυτοῦ Χρήστου Παπακυρίνου.— Ἀθήναι 1908. — Τόμ. 1ος. Καλή, πανόδετον.
48. Νέον Μαρτυρολόγιον ἢ Μαρτύρια τῶν νεοφανῶν Μαρτύρων, Νικολάου Γκακίως.— Ἐνετία 1799. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
49. Διάφοροι ὁμιλίαι Χρυσάνθου Ἱεροσολέμων, Μελετίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.— Ἐνετία. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
50. Ἐγχειρίδιον Συμβουλευτικὸν περὶ τοῦ ποῦ εἰσὶν αἱ πνευματικαί, καὶ οἰκτεταὶ τοῦ νοῦ ἡδοναί, Ἱεροθέου τοῦ Νοβίου, Νικοδήμου, Μοναχοῦ Ἀγιορείτου.— 1801. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
51. Ὁμιλίαι Μακαρίου Χριστιανοπούλου εἰς διαφόρους Δοκαστικὰς ἑορτάς, Μακαρίου Χριστιανοπούλου.— Τόμ. 1ος. Λείπει ἡ ἀρχή, καλή, δερματόδετον.
52. Ἐκλόγιον Μεταφραστῶν Συμῶνος, Συμῶνος Μεταφραστοῦ.— Ἐνετία 1681. — Τόμος 1ος. Καλή, δερματόδετον, Βίαι Ἀγίων.
53. Λόγοι Ἐκκλησιαστικοί, Γρηγορίου Γ., Γόγον Λέβον.— Ἀθήναι 1806. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
54. Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-μετάφρασις». — Τόμ. 1ος. Λείπουν τὰ ἄλλα στοιχεῖα. Καλή μέγεθος μικρόν.
55. Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, Γ. Α. Ράλλη καὶ Μ. Πότη.— Ἀθήναι 1859 — τόμ. 6ος. Καλή, ἄνευ ἐξαφύλλων.
56. Κανονικόν. Θεῖοι Κανόνες τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, Πατριάρχου Νεοφύτου.— Κωνσταντινουπόλις — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον, μέγεθος μικρόν.
57. Φιλοσοφία καὶ αἱ φιλοσοφικαὶ ἐπιστήμαι, Ἀποστόλου Μακρίτη.— Ἀθήναι 1850. — Τόμ. 4ος. Ἀρίστη, δερματόδετον.
58. Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, Γ. Α. Ράλλη, Μ. Πότη.— Ἀθήναι 1853 — Τόμ. 3ος. Καλή, ἄνευ ἐξαφύλλων.
59. Ἐγκόλπιον λογικῶν Ὑμνῶν εἰς τὴν Θεοτόκον, Κων. Δαπόντι.— Ἐνετία 1770. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
60. Ἐκδοσις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, Ἰωάννου Δαρμασκηνοῦ.— Τάμιον Μολδαβίας 1715. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
61. Πρακτικαὶ Ὁμιλίαι εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια, Κων. Ν. Καλλενίκου.— Ἀλεξάνδρεια 1916. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
62. Θρησκευτικαὶ μελέται, Δημ. Σ. Μαυροκορδάτου.— Ἀθήναι 1903. — Τόμος 1ος. Ἀρίστη, δερματόδετον.
63. Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετάφρασις». — Τόμ. 1ος. Λείπουν τὰ στοιχεῖα καὶ ἡ ἀρχή.
64. Διδοχαὶ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, Ἠλία Μηνιάτη.— Τρίπολις 1891. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
65. Συλλογὴ Θείων Κανόνων τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων Τόμ. 1ος. Ἡμικατέστραμμένον, μέγεθος μικρόν.
66. Ὁμιλίαι Κ. Β. Γρηγορίου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ, Γρηγορίου Θεσσαλονίκης Παλαμᾶ — Ἀθήναι 1861 — Τόμ. 1ος. Καλή, πανόδετον.
67. Συνελόγια εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτάς τοῦ Τριωδίου καὶ Πεντηκοσταρίου, Νικηφόρου Καλλιμάχου.— Βιέννη 1797 — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
68. Θρησκευτικαὶ μελέται, Δημ. Σ. Μαυροκορδάτου.— Ἀθήναι 1896. — Τόμος 3ος. Πολὺ καλὴ, πανόδετον.

69. Ἡ Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετάφρασις», Θεοκλήτου Φαρμακίδου.—Ἀθήναι 1843.—Τόμ. 5ος. Καλή, χαρτόδετον.
70. Τὸ Σύνταγμα Γεωργίου Σχολαρίου, Γεωργ. Σχολαρίου.—Τόμ. 1ος. Ἡμικατεστραμμένον.
71. Ταμειον Ὁρθοδοξίας, Θεοφίλου ἐξ Ἰωαννίνων.—Ἀθήναι 1908.—Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
72. Ἡ Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετάφρασις», Θεοκλήτου Φαρμακίδου.—Ἀθήναι 1844.—Τόμ. 6ος. Καλή, ἀνευ ἐξωφύλλων.
73. Ἡ Καινὴ Διαθήκη «Μετάφρασις-Κείμενον», Θεοκλήτου Φαρμακίδου.—Ἀθήναι 1843.—Τόμ. 4ος. Καλή, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
74. Ἡ Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετάφρασις», Θεοκλήτου Φαρμακίδου.—Ἀθήναι 1842.—Τόμ. 2ος. Καλή, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
75. Λόγοι Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου.—Τόμ. 1ος. Καλή, παντόδετον μικροῦ μεγέθους.
76. Λόγοι ἐν λίθου, Δομνίκου Μακρολάνδου.—Ἀθήναι 1857.—Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
77. Ἀκολουθία καὶ βίος τῆς Ἀγίας Θεοδώρας Βασιλίσσης, Γεῶργ. Μοναχοῦ Μίλου.—Ἀθήναι 1811.—Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδετον.
78. Ἡ Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετάφρασις» Θεοκλήτου Φαρμακίδου.—Ἀθήναι 1842.—Τόμ. 3ος. Καλή ἀνευ ἐξωφύλλων στερεῶν.
79. Περί Μνήσεως Χριστοῦ. Ἑρμηνεῖαι Εἰσεβίης, Δημητρίου Θεοδοσίου.—Ἐνετία 1780.—Τόμ. 1ος. Μετρία, μικρὸν μέγεθος.
80. Ἐκστοντατηρίαι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ Σωτῆρος ἐνανθρωπήσαντος, Εὐγενίου Βουλγάρως.—Βραϊσκόφ 1806.—Τόμ. 1ος. Καλή, μικρὸν μέγεθος.
81. Ἀπανθίσματα ἀποφθεγμάτων Ἀγίων Πατέρων, Νικολάου Γλακίως.—Τόμ. 1ος. Ἡμικατεστραμμένον, λίαν μικρὸν μέγεθος.
82. Αἱ παρὰ τὸν Ἰορδάνην Λαῶραι Καλαμώνας κλπ., Κλεόπα Μ. Κοιτυλίδου.—Ἱεροσόλυμα 1902.—Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
83. Ταμειον Ὁρθοξίας, Θεοφίλου ἐπισκόπου Καμπανίας.—Ἀθήναι 1903.—Τόμ. 1ος. Καλή, ἀνευ ἐξωφύλλων.
84. Ἑρμηνεῖαι εἰς τὴν ἀποκάλυψιν Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀνδρέου Καισαρείας.—Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
85. Ἐλέγησις εἰς τὴν ἑαήμερον ἑνδεκα ὁμιλιῶν, Βασίλειου τοῦ Μεγάλου.—Κωνσταντινούπολις 1807.—Τόμ. 1ος. Μετρία, χαρτόδετον.
86. Περί τῶν διχονομῶν τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πολωνίας. Δοκίμιον «Ἱστορικὸν καὶ Κριτικόν», Εὐγενίου Βουλγάρως.—Ἀθήναι 1838.—Τόμος 2ος. Μεταίσι, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
87. Χρυσοστόμου περί Ἱερουσλήμ, Δημητρίου Ν. Πάνου ἐκ Καλαρρύτων.—Βενετία 1810.—Τόμ. 1ος. Μετρία, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
88. 52 ὁμιλίαι, Κωνσταντίνου Ν. Καλλινίκου.—Ἀθήναι 1927.—Τόμ. 1ος. Καλή, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
89. Μιλῆται περί τῶν Ἱερῶν Μονῶν, Δαμασκηνοῦ Παπανδρείου.—Ἀθήναι 1920.—Τόμ. 1ος. Καλή, ἀνευ στερεῶν ἐξωφύλλων.
90. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρον καὶ Τήνου, Παρθενίου Μ. Ἀκύλα.—Ἀθήναι 1901.—Τόμ. 1ος. Καλή, στερεῶν ἐξωφύλλων.
91. Περί τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως τῶν πιστῶν.—Ἀθήναι 1833.—Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.

92. Ἑρμηνεία τῆς Ἱερᾶς Διαθήκης. Θεοκλήτου Φαρμακίδου. — Ἀθήναι 1844. — Τόμ. 1ος. Καλή. ἄνευ στερῶν ἐξαφύλλων.
93. Ἐξηγήσεις τῶν κατὰ πάσαν Κεριακὴν Ἀναγνώσματων, Ἰωάννου Χρυσόστομου. — Κωνσταντινούπολις 1807. — Τόμ. 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
94. Κοινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετὰφρασεις». Θεοκλήτου Φαρμακίδου. — Ἀθήναι 1842. — Τόμ. 3ος. Καλή. ἄνευ στερῶν ἐξαφύλλων.
95. Οἱ Μοναχικοὶ Θεομοὶ ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ. Δημητρίου Πιττακόπου. — Λειψία-Ἀθήναι 1907. — Τόμ. 1ος. Καλή. ἄνευ στερῶν ἐξαφύλλων.
96. Βιβλίον κολοῦμενον. Ραντισμοῦ Σηλίτσεως 1746. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον.
97. Ἀντίγραφα ἐπιστολῶν εἰς τοὺς Ἀθῶν. Κ. Π. Παρισιακοπούλου. — Ἀθήναι 1899. — Τόμ. 1ος. Καλή. περὶ θεωματογραφῶν εἰκόνων.
98. Λόγοι Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου. — Τόμ. 1ος. Καλή. παλαιὸν βιβλίον.
99. Παλαιστίνη. Ὁδηγοὶ τῶν προσκυνητῶν, Δημ. Γ. Τάκου. — Ἀθήναι 1896. — Τόμ. 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
100. Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, Γ. Α. Ράλλη. — Ἀθήναι 1832. — Τόμ. 2ος. Καλή. ἄνευ στερῶν ἐξαφύλλων.
101. Κοινὴ Διαθήκη. ΠΣΑ. Βί. ΜΕΣΙΧΙΝ, Πσα βλ. Μεσιχίη. — Κωνσταντινούπολις 1826. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον. Τσερκιὴ προφορά.
102. Τὰ συζύμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα, Κων. Οἰκονόμου. — Ἀθήναι 1863. — Τόμ. 1ος. Καλή. πανόδετον.
103. Τὸ Ἱερὸν δογμα τῶν δογμάτων τοῦ σοφοῦ Σολεμῶντος, Ἰωάννου Ἱεροκήρυκος. — Ἐνετία 1785. — Τόμος 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
104. Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, Γ. Α. Ράλλη-Μ. Πότλη. — Ἀθήναι 1854. — Τόμ. 4ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.
105. Λόγοι καὶ παρακλήσεις Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Διονυσίου ἐκ νήσου Πάγου. — Ἐνετία 1720. — Τόμ. 1ος. Καλή. χαρτόδετον.
106. Ἡ πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐπιστολὴ «Κοινὴ Διαθήκη», Θεοκλήτου Φαρμακίδου. — Ἀθήναι 1843. — Τόμ. 4ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.
107. Κατὰ Λατίνων. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματίνων.
108. Ἑρμηνεία εἰς τὰς δεκατέσσαρας ἐπιστολάς τοῦ Παύλου καὶ εἰς τὰς ἐπὶ Καθολικᾶς, Εὐθυμίου Ζεγαβηνοῦ. — Ἀθήναι 1887. — Τόμ. 2ος. Ἀρίστη. πανόδετον.
109. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Μελετίου, Μελετίου Ἀθηναίου. — Βαϊνῆ 1783. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον.
110. Βίαι Ἀγίων, Μαξίμου τοῦ τραπεζοῦ. — Τόμ. 1ος. Ἡμικατεστραμμένον.
111. Εὐαγγελικὴ οὐλκίτζ, Μοναχίου σεφωτάτου. — Λειψία 1765. — Τόμ. 1ος. Καλή. δερματόδετον.
112. Ἱεροῦ Λόγουστίνου Ἀπάνθισμα κατασκευασθὲν εἰς τὸν, Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως. — Κωνσταντινούπολις 1799. — Τόμ. 1ος. Καλή. πανόδετον.
113. Κοινὴ Διαθήκη. Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ, Θεοκλήτου Φαρμακίδου. — Ἀθήναι 1843. — Τόμ. 5ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.
114. Ἡ Κοινὴ Διαθήκη «Κείμενον-Μετὰφρασεις», Θεοκλήτου Φαρμακίδου. — Ἀθήναι 1842. — Τόμ. 2ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.
115. Ἑρμηνεία εἰς τὴν Κοινήν Διαθήκην, Νικολάου Μ. Δημηλῆ. — Ἀθήναι 1876. — Τόμ. 1ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.
116. Ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, Εὐθυμίου Ζεγαβηνοῦ. — Ἀθήναι 1842. — Τόμ. 1ος. Καλή. ἄνευ ἐξαφύλλων.

117. Νέον Λεωκονάριον. Μαρτύρια διαφόρων ἁγίων, Μακάριη Νοταρά.— Βενετία 1819.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
118. Σύστημα Δογματικῆς τῆς Ὁρθοδόξου Καθολ. Εκκλησίας, Ζήκου Δ. Ρόση.— Ἀθήναι 1903.— Τόμ. 1ος. Μαρτίγ, ὄντεν ἐξαφύλλων.
119. Διδασκαλία Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Σαφρονίου Μοναχοῦ Ἀγιορείτου.— Ἀθήναι 1885.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
120. Λόγοι εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτάς Ἡμεκατεστραμμένον.
121. Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἑνιαυτοῦ, Νικοδήμου Ἀγιορείτου.— Ἀθήναι 1868.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
122. Ἐξήγησις εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων Οἰκουμενίου, Οἰκουμενίου.— Ἀθήναι 1844.— Τόμ. 4ος. Καλή, χαρτόδετον.
123. Θεολογικὸν Βουλγαρέως, Βουλγαρέως.— Τόμ. 1ος. Ἡμεκατεστραμμένον.
124. Σύνταγμα Ἱερῶν Κανόνων, Γ. Α. Ράλλη Μ. Πότλη.— Ἀθήναι 1855.— Τόμος 3ος. Καλή, ὄντεν ἐξαφύλλων.
125. Ἐρμηνεία Εὐαγγελίου Ματθαίου.— Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
126. Τὰ Ἰουδαϊκά «Ἀνατολή θρησκείας Ἰβραίων», Σαμουήλ Ραββὶ Ἰουδαίου.— Ζάκυνθος 1861.— τόμος 1ος. Καλή, ὄντεν ἐξαφύλλων.
127. Οὐρανοῦ κτίσις «Θαῦμα Ἀγίου Σπυρίδωνος».— Λετφία 1806.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
128. Σπάρτιον Ἐντοπιον κατὰ ψευδοφιλοσόφων, Βραϊτκοφ καὶ Αἰφελ.— 1804.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
129. Καινὴ Διαθήκη «Κείμενον Μετάφρασις», Δέο ἐπιστολαὶ πρὸς Κερυνθίους, Θεοκλήτου Φαρμακίδου.— Ἀθήναι 1843.— Τόμ. 4ος. Καλή, χαρτόδετον.
130. Καινὴ Διαθήκη. Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή. Θεοκλήτου Φαρμακίδου.— Ἀθήναι 1843.— Τόμ. 3ος. Καλή, χαρτόδετον.
131. Σύστημα Δογματικῆς τῆς Ὁρθοδ. Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ζήκου Δ. Ρόση.— Ἀθήναι 1903.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται.
132. Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἰς τὸ Εὐαγγέλιον Ματθαίου, Θεοκλήτου Φαρμακίδου.— Ἀθήναι 1842.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται.
133. Ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, Ἰωάννου Χρυσοστόμου.— Ἀθήναι 1873.— Τόμ. 2ος. Καλή, ἔδεται.
134. Περί μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, Θεωρὰ Κεντηρί.— Ἀθήναι 1901.— Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
135. Βίοι διαφόρων Ἀγίων.— Τόμ. 1ος. Ἡμεκατεστραμμένον.
136. Θεολογία Περιοδικόν, Χρυσοστόμου Ἀθηναίων.— Ἀθήναι 1924.— Τόμ. 2ος. Καλή, ἔδεται.
137. Συλλογὴ πάντων τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Νεοφύτου Πέλαγονησίτου.— Ἐννετία 1787.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται.
138. Καινὴ Διαθήκη «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», Θεοκλήτου Φαρμακίδου.— Ἀθήναι 1842.— Τόμ. 3ος. Καλή, ὄντεν σιγερῶν ἐξαφύλλων.
139. Θεολογικὸν Εὐγενίου Βουλγαρέως, Εὐγενίου Βουλγαρέως.— Βενετία 1872.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται.
140. Σύστημα Δογματικῆς τῆς Ὁρθ. Καθολ. Εκκλησίας, Ζήκου Δ. Ρόση.— Ἀθήναι 1903.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται.
141. Κλείς Πατρολογίας καὶ Βυζαντινῶν συγγραφέων, Δωροθέου Σχολαρίου.— Ἀθήναι 1879.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἔδεται «Μίγυς».
142. Συναγμάτων περὶ τῶν Ἀγίων καὶ Ἱερῶν Μυστηρίων, Γαβριήλ Σεβόρου.— Ἐννετία 1791.— Τόμ. 1ος. Καλή, μικρὸν μέγεθος δεσμητόδετον.

143. Ἐγκύκλιος περὶ ἐνώσεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκκλησιῶν, Λέοντος Πάπα 13ου. — Ἀθήναι 1893. — Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδεται.
144. Σχίσσις Ὁρθόδοξων καὶ Λατίνων, Χρυσοστόμου Ἀθηναίου. — Ἀθήναι. — Τόμ. 1ος. Ἡμιαντιστραμμένον.
145. Εὐχρηστοτέρα Ὁρθόδοξος Ὁμολογία, Δανιὴλ Πελοποννησίον. — Ἐνετία 1801. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον, μικροῦ μεγέθους.
146. Ταμειὸν Ὁρθοδοξίας, Θεοφίλου ἐξ Ἰωαννίνων. — Ἀθήναι 1908. — Τόμος 1ος. Μετρία, ἄδεται.
147. Μικρὰ Καινὴ Διαθήκη σιγροτύπος. — Τόμ. 1ος. Καλή, μικρὸν μέγεθος, δεξματόδετον.
148. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σέρου καὶ Τήνου, Παρθενίου Μ. Ἀκόλα. — Ἀθήναι 1901. — Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδεται.
149. Στίχοι Ἀπλοὶ πολιτικοὶ ὠφελιμώτατοι, Κυρίλλου Καστανοφύλλη. — 1815. — Δέμα περιέχον φύλλα ἑντεκα.
150. Κατάναξις, Σύγγραμμα Ἰερών, Συμ. Μεταφραστοῦ. — Ἀθήναι 1875. Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
151. Ἀντιγράμματικα, Γερβασίου Ἀλεξανδρουπόλεως. — Ἀλεξανδρούπολις 1931. — Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδεται.
152. Ἑρμηνεία ὅλης τῆς Καινῆς Διαθήκης, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1899. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
153. Νομοκάνων Φωτίου Πατριάρχου, Θεοδώρου Βλασσαρῆν. — Ἀθήναι 1832. — Τόμος 1ος. Καλή, ἄδεται.
154. Ἑρμηνεία ὅλης τῆς Καινῆς Διαθήκης, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1896. — Φυλλάδιον 23. Καλή, ἄδεται.
155. Διάφορα ἑντετυα περιοδικοῦ «Ἱερὸς Σύνδεσμος».

Β'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

1. Κεφατὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης «Λεξικόν», Μέλη τῆς Σχολῆς τοῦ Γένους. — Κωνσταντινούπολις 1819. — Τόμ. 1ος. Σχεδὸν καλή, χαρτόδετον.
2. Κεφατὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης «Λεξικόν», Μέλη τῆς Σχολῆς τοῦ Γένους. — Κωνσταντινούπολις 1819. — Τόμ. 2ος. Σχεδὸν καλή, χαρτόδετον.
3. Ἑλληνολατινικὸν Λεξικόν. — Τόμ. 1ος. Καταστραμμένον, ἀνευ ἐξαφύλλων.
4. Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τρίτομον, Ἀνθίμου Γαζή. — Βιέννη 1835. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
5. Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τρίτομον, Ἀνθίμου Γαζή. — Βιέννη 1836. — Τόμ. 3ος. Καλή, χαρτόδετον.
6. Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τρίτομον, Ἀνθίμου Γαζή. — Βιέννη 1837. — Τόμ. 3ος. Καλή, χαρτόδετον.
7. Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τρίτομον, Ἀνθίμου Γαζή. — Βιέννη 1837. — Τόμ. 3ος. Καλή, χαρτόδετον, δύο ἀντίτυπα τοῦ Γ' τόμου.
8. Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φθεγγομένοις καὶ μνημείοις σωζομένοις, Μαργαρίτου Γ. Δημητοῦ. — Ἀθήναι 1896. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
9. Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φθεγγομένοις καὶ μνημείοις σωζομένοις. Μαργαρίτου Γ. Δημητοῦ. — Ἀθήναι 1896. — Τόμ. 2ος. Καλή, χαρτόδετον.
10. Λογικὴ Κορυδαίως. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
11. Αἱ καθ' Ὁμηρον Ἀρχαιοότητες καὶ Κατασκευαὶ Ἀρχαιολογίαι, Ἀγαθαγγέλου

- Ἀνδριανοπούλου. — Μόσχα 1804. — Τόμος 1ος. Μετρία.
12. Ἐξηγήσεις εἰς τὸ Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον. — Τόμ. 1ος. Καλή, παλαιὸν καίμενον, δερματίνον.
13. Θεουκιδίδου. Περί τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου, Νεοφύτου Δούκα. — Βαῖννη 1806. — Τόμ. 3ος. Καλή, καίμενον μετάφρασις.
14. Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης M. I. A. E. SCHMIDT, Παναγ. Τζέτου. — Ἀθήναι 1888. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον Ἑλληνικόν.
15. Ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ φιλοσοφ καὶ ἐπιστήμαι, Ἀποστόλου Μακράκη. — Ἀθήναι 1876. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
16. Ἐπιτομή Λογικῆς, Νικηφόρου Βλερινίδου. — Λειψία 1784. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
17. Στοιχεῖα τῆς Λογικῆς, μετὰ φυσικῆς καὶ ἠθικῆς Φραγκίσκου Σουβίου. — Ἑνετία 1804. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
18. Ἐγκυκλοπαίδεια Φιλολογικῆ ἐδράματα Ἀρχαίων, Φλαγγμιανοῦ Ἑλληνομουσίου. — Ἑνετία 1744. — Τόμ. 4ος. Καλή, χαρτόδετον.
19. Γραμματολογία. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
20. Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης, Γεωργίου Γενναδίου. — Αἴγινα 1832. — Τόμ. 1ος. Καλή, πανόδετον.
21. Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης, Ἐνρ. Νικ. Οὐλαρίχου Δ. Φ. — Ἀθήναι 1835. — Τόμ. 1ος. Καλή, πανόδετον.
22. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Μετρία, πανόδετον Μικρὸν μέγεθος.
23. Γραμματικὴ Παλαιὰ «Λαοσφάρτας». — Τόμ. 1ος. ἐφθαρμένον.
24. Γραμματικὴ Ἑλληνικὴ, Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Μετρία, πανόδετον.
25. Ἐπιστολόριον ἢ ἐπιστολικὸς χαρακτήρ, Νικ. Γλυκέως. — Ἑνετία 1773. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
26. Νέον ἐπιστολόριον, Νικολ. Γλυκέως. — Ἑνετία 1785. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
27. Ἐγκυκλοπαίδεια Φιλολογικῆ ἐδράματα Ἀρχαίων, Φραγγμ. Ἑλληνομουσίου. — Ἑνετία 1744. — Τόμ. 4ος. Καλή, χαρτόδετον.
28. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
29. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
30. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
31. Μῦθοι Αἰσώπου «Χρηστοθήτια». — Τόμ. 1ος. Μετρία, παλαιόν.
32. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, πανόδετον.
33. Γραμματικὴ Ἀλεξάνδρου Μαυρονοφδάτου, Μιχαὴλ Σγγέλου. — Ἑνετία 1745. — Τόμ. 1ος. Καλή. «Ἑλληνικὴ» χαρτόδετον.
34. Γραμματικὴ Ἑλληνικὴ, Ἀντωνίου Καττήδου. — Ἑνετία 1784. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
35. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς Ἑλληνικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
36. Νέα Ἀριάδνη «Γραμματικῆς Ἑλληνικῆς», Γεωργίου Αἰνιάν. — Κωνσταντινούπολις 1816. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.

37. Περίεργον Φιλοθίου, Φιλοθίου-Γρηγορίου Ίεροδ. Κωνσταντά.— Βιέννη 1800.— Τόμ. 1ος. Εφθαρμένον.
38. Παλαιά Γραμματική.— Ήρικαιπότρομμένον.
39. Γραμματική της Ἀρχαίας καὶ σημ. Ἑλλ. Γλώσσης, Νικοφόρου Βάμβα.— Ἐρμούπολις 1835.— Τόμ. 1ος. Καλῆ, χαρτόδετον.
40. Νέα Ἀριόδμη «Γραμματικὴ Ἑλληνική», Γεωργίου Αἰνάν.— Κωνσταντινούπολις 1816.— Τόμ. Καλῆ, χαρτόδετον.
41. Νέα Ἀριόδμη «Γραμματικὴ Ἑλληνική», Γεωργίου Αἰνάν.— Κωνσταντινούπολις 1816.— Τόμ. 1ος. Καλῆ, χαρτόδετον.
42. Λεξικόν μύθοι «Λατινικόν Ἑλληνικόν»,— Τόμ. 1ος. Μετρία.
43. Ξενοφώντος Οἰκονομικός, Στερεότυπος ἔκδοσις. Μετρία.
44. LOMONNI VIRIS ILLUSTRIBUS, GEORGE DUVAL.—Παρίσιος 1903.—Τόμ. 1ος. Καλῆ, εσχόλια εἰς Γαλλικῆν.
45. Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ. Γλώσσης, Γεωργίου Γενναδίου.— Αἶγυνα 1832.— Τόμ. 1ος. Μετρία.
46. Εἰσαγωγὴ Λογικῆ, Γεωργίου Ζουγδοῦρη.—Βιέννη 1792.— Τόμ. 1ος. Καλῆ, χαρτόδετον.
47. Περιεδικὸν ὁ Πλάτων, Πολιτικὸς Συλλόγος.— Ἀθήναι 1901.— Τέχνη τέτα. Καλῆ, ἄνευ ἐκφυλλίων, ἄδετα.
48. Ξενοφώντος Κέρου Ἀνάβασις, Στερεότυπος ἔκδοσις. Μετρία.
49. Κατάλογος Βιβλιοπωλείου, Λουκά Γ. Χαντζηλοῦκα.— Ἀθήναι 1910. Καλῆ, ἄδετον.
50. Ἡ Λογικὴ ἐκ παλαιῶν τε καὶ Νεωτέρων, Εὐγένιου Διακόνου τοῦ Βουλγάρου.— Λειψία 1766.— Τόμ. 1ος. Καλῆ, χαρτόδετον.

Γ. ΙΣΤΟΡΙΚΑ

1. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 1ος. Μετρία.
2. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 2ος. Μετρία.
3. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 3ος. Μετρία.
4. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 4ος. Καλῆ, χαρτόδετον.
5. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 5ος. Καλῆ, χαρτόδετον.
6. Ἱστορία τῆς Βυζαντιδος ἥτοι τοῦ κόσμου Βίβλος Χρονική, Ἰωάννου Στάνου.— Ἐντιία 1767.— Τόμ. 6ος. Καλῆ, δερματοδέτον.
7. Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία Μελετίου, Μελετίου Ἀθηναίων.— Βιέννη 1783.— Τόμ. 2ος. Καλῆ, δερματοδέτον.
8. Σύνοψις διαφόρων Ἱστορικῶν, Νικολάου Γλαχίμω.— 1681.— Τόμ. 1ος. Μάλλον ἐφθαρμένον.
9. Βίοι Παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπεφάντων, Ἀναστασίου Ν. Γοῦδα.— Ἀθήναι 1872.— Τόμ. 1ος. Καλῆ, ἄνευ σιγαρῶν ἐκφυλλίων.
10. Βίοι Παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπεφάντων, Ἀναστασίου Ν. Γοῦδα.— Ἀθήναι 1872.— Τόμ. 2ος+3ος. Καλῆ, ἄνευ σιγαρῶν ἐκφυλλίων.

φύλλον.

11. Ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ρωσίας, Νικολ. Καραμzίνου. — Ἀθήναι 1856. — Τόμ. 2+3+4+5. Καλή, ἄνευ στερῶν ἑξαφύλλον.
12. Ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ρωσίας, Νικολ. Καραμzίνου. — Ἀθήναι 1858. — Τόμ. 7+9. Καλή, ἄνευ στερῶν ἑξαφύλλον.
13. Ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ρωσίας, Νικολ. Καραμzίνου. — Ἀθήναι 1859. — Τόμ. 11ος. Καλή, ἄνευ στερῶν ἑξαφύλλον.
14. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Κων. Παπαρρηγοπούλου. — Ἀθήναι 1860. — Τόμ. 1ος. Καλή, δερματόδετον.
15. Περιοδεία τῆς Αἰγύπτου, Μωργαρίτου Γ. Δημήτρου. — Ἀθήναι 1885. — Καλή, χαρτόδετον.
16. Ἱστορία Ἡροδότου «Μετάφρασις», Ἀ. Ροδικοῦ. — Ἀθήναι 1896. — Καλή, χαρτόδετον.
17. Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Φωτίου Χρυσανθοπούλου Ὑπ/στοῦ Καλοκοτρώνη. — Ἀθήναι 1899. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
18. Σύντομος τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας, Δ. Ἰ. Ἀντωνιάδου. — Ἀθήναι 1872. — Τόμ. 1ος. Καλή. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.
19. Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, Μιχ. Ἰ. Παπαρρηγοπούλου. — Ἀθήναι 1872. — Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
20. Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Φωτίου Χρυσανθοπούλου Ὑπ/στοῦ Θ. Καλοκοτρώνη. — Ἀθήναι 1900. — Τόμ. 2ος. Καλή, ἄδετον.
21. Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Φωτίου Χρυσανθοπούλου Ὑπ/στοῦ Θ. Καλοκοτρώνη. — Ἀθήναι 1900. — Τόμ. 2ος. Καλή, ἄδετον.
22. Ἀπομνημονεύματα εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Κρήτης, Ἰ. Σκαλισσοῦνη. — Χανιά 1901. — Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδετον.
23. Ἀρχαιολογία Ἑλληνική ἤτοι Φιλοσοφική Ἱστορία, Γρηγ. Ἱερομονάχου Παλιουρήτη. — Βενετία 1815. — Τόμ. 2ος. Καλή, χαρτόδετον.
24. Ἐπιστομὴ Ἱεροκουμικῆς Ἱστορίας, Νικηταρίου Κρητός. — Ἑνετία 1729. — Τόμ. 1ος. Μετρία.
25. Παλαιὰ Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν. — Ἑνετία 1740. — Τόμος 13ος. Καλή, χαρτόδετον.
26. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου—Ρωσίας καὶ Ὀθωμ. Πόρτας, Ἱεροδ. Σπυριδωνος Παπαδοπούλου. — Ἑνετία 1770. — Τόμος 2ος. Καλή, χαρτόδετον.
27. Ἐπιστομὴ χρονολογικὴ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας, Λάμπρου Ἀντωνιάδου. — Κωνσταντινούπολις 1808. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
28. Ἱστορία τῶν δύο ἐτῶν 1787· 1788, Α. Α. ἐκδότης Δημ. Θεοδοσίου. — Ἑνετία 1791. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
29. Φιλολογικὴ καὶ Κριτικὴ Ἱστορία, Κωνσταντίνου Κοντογόνου. — Ἀθήναι 1906. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
30. Παλαιὰ Ἱστορία τῶν Περσῶν καὶ Ἑλλήνων, Ἀλεξ. Καγκελλάριου. — Ἑνετία 1740. — Τόμος 7ος. Μετρία.
31. Παλαιὰ Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν. — Ἀλεξ. Καγκελλάριου. — Ἑνετία 1740. — Τόμος 9ος. Μετρία.
32. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου Ρωσίας καὶ Ὀθωμαν. Πόρτας, Στερεότυπος ἐκδοεὶς Δημ. Θεοδοσίου. — Ἑνετία 1770. — Τόμος 6ος. Καλή, χαρτόδετον.
33. Παλαιὰ Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων καὶ Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν. — Ἀλεξ. Καγκελλάριου. — Ἑνετία 1740.

34. Διήγησις διὰ στίχων τοῦ δεινοῦ πολέμου ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ Μορίνου Τζάνη.— Ένετία 1681. Τόμ. 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
35. Παλαιά Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν—'Αλ. Καγκαλλάρου.— Ένετία 1740.— Τόμ. 12ος. Μετρία, χαρτόδετον.
36. Παλαιά Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν—'Αλ. Καγκαλλάρου.— Ένετία 1740.— Τόμ. 3ος. Μετρία, χαρτόδετος.
37. Παλαιά Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν—'Αλ. Καγκαλλάρου.— Ένετία 1750. Τόμ. 16ος. Μετρία, χαρτόδετον.
38. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου Ρωσίας καὶ Ὁθωμ. Πόρτας, Στερεότυπος ἑκδ. Δημ. Θεοδοσίου.— Ένετία 1773.— Τόμ. 6ος. Μετρία, χαρτόδετον.
39. Παλαιά Ἱστορία τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων κλπ., Ρόλλιν—'Αλ. Καγκαλλάρου.— Ένετία 1740.— Τόμος 15ος. Μετρία, χαρτόδετον.
40. Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοζήτου, Ἰωάν. Καλιαμβάκου.— Ἀθήναι 1902. Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδετος.
41. Ἱστορία Ναπολέοντος πρώτου, Σπυρ. Βλαντῆ.— Βενετία 1808.— Τόμ. 1ος, 2ος καὶ 3ος. Ἡμικατεστραμμένον.
42. Ἡ Εὐρετανία καὶ τὰ προβλήματα τῆς, Δημ. Γεωργ. Γούλα.— Ἀθήναι 1946.— Ἀντίτυπα 4. Καλή, ἄδετον.
43. Γένος. Ἡθός, Κίνδυνοι, Πέτρου Α'. Αὐτοκράτορος Ρωσίας.— Ένετία 1747.— Τόμ. 1ος. Μετρία.
44. Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Φωτίου Χρυσανθοπούλου ἢ Φωταίου.— Ἀθήναι 1889.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδετος.
45. Ἠμικροτικά καὶ Μελέται, Β. Δ. Ζάντου (Μαλοσσού).— Ἀθήναι 1875.— Τόμ. 1ος. Καλή, ἄδετον.
46. Λαοβίακά, Εἰσὶν. Δράκου.— Ἀθήναι 1899.— Τόμ. 2ος. Καλή, ἄδετον.
47. Ἱστορία τοῦ Κρημίου Πόλεμος Ρωσίας κατὰ Τουρκίας.— Κατεστραμμένον καὶ ἑλλειπές.
48. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου.— Κατεστραμμένον καὶ ἑλλειπές.
49. Στερεότυπος ἑκδοαὶς ρητόρων Δημοσθένους, Ἰσοκράτους κλπ.— Ἡμικατεστραμμένον.
50. Μελέται Λιβανίου.— Κατεστραμμένον καὶ λίαν ἑλλειπές.

Δ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

1. Γεωγραφία παλαιά καὶ νέα, Μελετίου.— Ένετία 1728.— Τόμος 1ος. Καλή, δερματόδετον.
2. Εἰσαγωγή εἰς τὰ Γεωγραφικά καὶ Σφαιρικά, Χρυσάνθου Νοταρά.— Παρίσι 1715.— Τόμος 1ος.— Καλή, δερμάτινον.
3. Συλλογὴ τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι Γεωγραφηθέντων. Ἐκδόται Ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι.— Βιέννη 1807.— Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
4. Συλλογὴ τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι Γεωγραφηθέντων, Ἐκδόται Ἀδελφοὶ Ζωσιμάδαι.— Βιέννη 1808.— Τόμος 2ος. Καλή, χαρτόδετον.
5. Γεωγραφία παλαιά καὶ νέα, Μελετίου.— Ένετία 1807.— Τόμος 2ος. Καλή, χαρτόδετον.
6. Πορτολάνος, ἥτοι βιβλίον περιέχον τοὺς λιμένας τῆς θαλάσσης, Ἐκδότης Νικ. Σάρος.— Ένετία 1729.— Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.

7. Γεωγραφία στοιχειώδης παλαιά καὶ νεωτέρα, Ι. Π. Κοκκίνη. — Ἀθήναι 1845. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον, μικρὸν μέγεθος.

Ε' ΝΟΜΙΚΑ

1. Ἑκκλησιαστικοὶ καὶ Ἐκπαιδευτικοὶ «Νόμοι, Διατάγματα, Ἐγκύκλιοι», Ἐκδότης Πέτρος Ι. Κλάδος. — Ἀθήναι 1890. — Τόμος 1ος. Μετρία, ξυλόδετον.
2. Πολιτικὴ Ρωμαϊκὴ Νομοθεσία, Δῆρος Κ. Φρεαρίτου. — Ἀθήναι 1854. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
3. Σύλλογὴ πολιτικῶν ἀποφάσεων Ἀρείου Πάγου, Ἐκδότης Βασιλικὴν Τυπογραφίον. — Ἀθήναι 1846. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
4. Σύλλογὴ πολιτικῶν ἀποφάσεων Ἀρείου Πάγου, Ἐκδότης Βασιλικὴν Τυπογραφίον. — Ἀθήναι 1848. — Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.
5. Σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, Π. Καλλιγὰ. — Ἀθήναι 1848. — Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον.
6. Σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, Π. Καλλιγὰ. — Ἀθήναι 1852. — Τόμος 2ος. Καλή, πανόδετον.
7. Σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, Π. Καλλιγὰ. — Ἀθήναι 1855. — Τόμος 3ος. Καλή, πανόδετον.
8. Πολιτικὴ Δικονομία, Π. Τ. Οἰκονομίδου. — Ἀθήναι 1858. — Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον.
9. Αἱ περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας παραδόσεις, Δ. Γ. Φίδερ. — Ἀθήναι 1847. Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον.
10. Πραγματεῖαι περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ πλούτου, Γ. Α. Σοφίτσου. — Ἀθήναι 1851. — Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον.
11. Ἑρμηνεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου, Γ. Α. Ράλλη. — Ἀθήναι 1851. Τόμος 2ος. Καλή, πανόδετον.
12. Πραγματεῖα τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου, Ν. Γ. Κ. — Τόμος 1ος. — Καλή, πανόδετον.
13. Πραγματεῖα τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου, Νικολάου Γ. Σαριπόλου. — Ἀθήναι 1851. — Τόμος 2ος. Καλή, πανόδετον.
14. Πολιτικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου. — Ἀθήναι 1845. — Τόμος 1ος. Κατασκευασμένοι.
15. Κώδιξ χαρτοσήμων, Δημ. Πλατῆα. — Ἀθήναι 1881. — Τόμος 1ος. Καλή, ἄδετον.
16. Περιοδικὸν ὁ Πλάτων, Πολιτικὸς Σύλλογος. — Ἀθήναι 1901. — Ἀντίτυπα 5. Καλή, ἄδετον.
17. Ἑλληνικοὶ Κώδικες, Γ. Α. Ράλλη. — Ἀθήναι 1856. — Τόμος 1ος. Καλή, πανόδετον, μικρὸν μέγεθος.
18. Ἑλληνικοὶ Κώδικες, Γ. Α. Ράλλη. — Ἀθήναι 1856. — Τόμος 2ος. Καλή, πανόδετον, μικρὸν μέγεθος.

ΣΤ'. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

1. Στοιχεῖα Γεωμετρίας, Α. Τακουρετίου. — Βιέννη 1805. Τόμος 1ος. Καλή, χαρτόδετον.

2. Βιβλίον περιέχον πρακτικὴν Ἀριθμητικὴν, Λογαριαστικὴν, εἰσεὶς πωρολίαν καὶ Σελήνης, Μανουὴλ Γκεζωνίου.— Ἐνετία 1765.— Τόμος 1ος. Ματρία.
3. Ἀριθμητικὴ (Παλαιολόγη).— Κατεστραμμένη.

Ζ'. ΦΥΣΙΚΑ

1. Φυσικὴ Πειραματικὴ περιεκτικὴ τῶν φυσικῶν ἐρευρημάτων, Κωνσταντὸν Βαυδαλάκου.— Βιέννη 1812.— Τόμος 1ος. Καλὴ, χαρτόδετον.
2. Ἐπιτομὴ Χημείας, Πέτρου Λόγοστότου Ἀθήτου.— Βιέννη 1808.— Τόμος 1ος. Καλὴ, δερμάτινον.
3. Τηλεγραφία καὶ Τηλεφωνία, Εὐαγγέλιον Ν. Νικολέττη.— Ἀθήναι 1909.— Τόμος 1ος. Καλὴ, ἄδετον.
4. Χημείας Ἐπιτομὴ, Πέτρου Λόγοστότου Ἀθήτου.— Βιέννη 1808.— Τόμος 1ος. Καλὴ, δερμάτινον.
5. Νοσήματα καὶ μικρόβιο, Σύλλογος ἀφελίμων βιβλίων, Βασ. Πατριάρχου.— Ἀθήναι 1901.— Τόμος 1ος. Καλὴ, χαρτόδετον. μικρὸν μέγεθος.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ

Οἱ χειρόγραφοι Κώδικες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς κατεγράφησαν τὸ πρῶτον τὸ ἔτος 1909 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Τέντε, κατὰ παραγγελίαν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Σπυρίδωνος Λάμπρου καὶ ἐδημοσιεύθη ὁ πίναξ τούτων εἰς τὸ περιοδικὸν «Νέος Ἑλληνομνήμων» Τόμος 10ος σελ. 289 καὶ ἐξῆς. Κατὰ τὴν καταγραφὴν τοῦ 1961 ἐτηρήθη ὁ ἀριθμὸς τῆς καταγραφῆς τοῦ 1909. Ὅπου δὲ τυχὸν δὲν εὗρέθη Κώδιξ τις, τοῦτο σημαίνει δι' ἐρυθρᾶς μελάνης εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ καταλόγου τῆς Μονῆς.

Ἐπὶ πλέον δὲ τῶν Κωδικῶν τῶν καταγραφέντων τὸ ἔτος 1909, εὗρέθησαν καὶ ἄλλοι Κώδικες, δέκα τρεῖς (13), οἵτινες κατεγράφησαν ἐν συνεχείᾳ μέχρι τοῦ αὐθιγοῦ ἀριθμοῦ ἐβδομήκοντα δύο (72).

1. Χάρτ. 0,20×0,15 αἰῶνος XVIII. (φ. 1α) τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἐρωτησάμενος πρὸς τοὺς ὁρθοδόξους περὶ τινῶν ἀναγκαιῶν ζητημάτων.
2. Χάρτ. 0,15×0,10 αἰῶνος XVIII. I (φ. 1α) Μανουὴλ Μαλαξοῦ Νομοκάνων.
3. Χάρτ. 0,24×0,16 αἰῶνος XIX. I (φ. 1α). «Ἱερὰ διέγησις συλλεχθεῖσα μὲν παρὰ τινος ἀδελφοῦ ἡσυχάζοντος ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, ἀναθεωρηθεῖσα δὲ καὶ ἐπιδιορθωθείσα παρὰ τοῦ Παναγιωτάτου πρῶτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Γρηγορίου καὶ παρ' ἄλλων ἐλλογιμῶν ἀνδρῶν».
4. Χάρτ. 0,22×0,18 αἰῶνος XVIII. I (φ. 1α). Λόγος ἀκέφαλος. Ἀρχ. ... παρ' οὗ τις τις ἐλθὼν προσβίβει τὸ μὴ τυχεῖν ὑπὲρ ὧν ἀρίκοντο τῶν ἐσχάτων ἀτυχημάτων εἶναι δοκεῖ.
5. Χάρτ. 0,20×0,14 αἰῶνος XVII. Ἀθήλου. Κεφάλαιον λ'. Ἐν φ. 3α Πίναξ τῶν περιεχομένων, καθ' ὃν ἀναγράφεται «περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν Μωαμεθανῶν καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μεγάλων βασιλειῶν ἀπὸ τοῦ προφήτου Δανιὴλ καὶ περὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ναβουχοδονόσορος».
6. Χάρτ. 0,15×0,10 αἰῶνος XVI. Νομοκάνων Κώδιξ ἀνορθόγραφος. Ἐν φ. 1β δι' ἄλλης χειρὸς φυσικῆς σύγγενικᾶ δινύρια 9 καὶ ἄλλο ὁρθόγραφικὸ μονό, Βενέτικα α-500 Ὀκτωβρίου 26 1682.

7. Χάρτ. 0,16×0,12 αἰῶνος XVIII. Ἀθήλου Κεφάλαια. Προτάσσεται εἰσαγωγή, ἥς ἡ ἀρχὴ ὡς χαίρει ἀναγνώστα φίλτατε ἐρωτηθεὶς τί ἔστι τὸ παραθευμένον εἶναι ἀπόκρισιν ἔχει ταύτην τὸ εἶδέναι τὰς τῶν ὄντων διαφορὰς καὶ δέσασθαι ἰδίους ἐκάστην ὁνήσοι χρῆσθαι καὶ ἐπικαλεῖν.
8. Χάρτ. 0,22×0,15 αἰῶνος XVIII (φ. 409). Εἰσαγγέλιον. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.
9. Χάρτ. 0,26×0,16 αἰῶνος XVIII. I (φ. 1α) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἔργα. α' (φ. 1α) Γνωμικὰ δίστιχα ἀκέφαλα.
10. Χάρτ. 0,22×0,16 αἰῶνος XVIII. I (φ. 1α) Γεωργίου Φραντζῆ Μεγάλου Λογαθέου τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ Βασιλείας Ἑγεμόνων χρονολογικὸν ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Βασιλείας Παλαιολόγου Ἰωάνν. οὐτινος βασιλεύοντος ἐγεννήθη ὁ συγγραφεύς.
11. Χάρτ. 0,21×0,15 αἰῶνος XVIII. Θεοδώρου Γαζῆ Γραμματικῆ. Μετὰ σχολίων ἐν τῇ φ.
12. Χάρτ. 0,21×0,17 αἰῶνος XVIII. I (φ. 1α) Δημητρίου Ραγῆ Διάφορα. α' (φ. 1α) τῷ λογιστᾷ κυρίῳ Σίμωνι χαίρειν.
13. Χάρτ. 0,20×0,16. Αἰῶνος XVIII (φ. 222). Νομοκάνων. Σύγρεται ἐκ κεφαλαίου χαρτῆς ἐν τέλει «τάξις Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων ὑποκειμένων ἐν τῇ βασιλεὶδι Κωνσταντινουπόλει».
14. Χάρτ. 0,22×0,16. Αἰῶνος XIX. I (1α) «Ἐξήγησις τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου κατὰ μεθυσόντων».
15. Χάρτ. 0,21×0,15. Αἰῶνος XVIII. Νικηφόρου Βλεμμίδου, Ἐπιτομὴ φυσικῆς Βιβλίου Β'.
16. Χάρτ. 0,17×0,12 Αἰῶνος XIX. Φιλοσοφία παλαιὰ καὶ νέα πρὸς εὐχέλυστόραν τῶν πάλαι καὶ νῦν φιλοσοφησάντων κατάληψιν ἐκτεθείσα, ἐκ δὲ τῆς λατινίδος φωνῆς τῇ γρη' ἡμᾶς ἐλληνίδι διαλέκτῳ μετοχρηθείσα παρὰ τοῦ ἐπιστημονικωτάτου καὶ πανσόφου ἐν ἱεροδιδασκάλοις κυρίου Εὐγενίου Ἱεροδιακόνου Βούλγαρη καὶ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθείσα ἐν τῇ τῶν Ἰωαννίνων νεοστὶ ἰδρυθείσῃ ἀκαδημίᾳ.
17. Χάρτ. 0,29×0,20. Αἰῶνος XIX (φ. 431) Γεωργίου Φραντζῆ βιβλία Δα'.
18. Χάρτ. 0,21×0,15. Αἰῶνος XVIII (σελ. 224.) «Νικολάου τοῦ Βλεμμίδου Ἐπιτομὴ Λογικῆ».
19. Χάρτ. 0,22×0,15. Αἰῶνος XIX (α. 313). Εἰς τὸ α' καὶ β' βιβλίον τῶν μετρωτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους σχολαστικὰ ζητήματα ἐκδοθέντα παρὰ τοῦ Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητός, κήρυκος τοῦ Ἱεροῦ Εἰσαγγελίου καὶ κοινοῦ κατ' ἀμφοτέρω διαλέκτους τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου.
20. Χάρτ. 0,21×0,15. Αἰῶνος XVIII. I (φ. 11) Χρηστοθήθεια ἐν ἐρωτήσῃ καὶ ἀποκρίσῃ.
21. Χάρτ. 0,21×0,15. Αἰῶνος XIX. I (φ. 1α) Ἐπιστολαὶ λογίων. α (ἐπιστολὴ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιστάτου Γεωργίου τῷ αἰδεσιμωτάτῳ καὶ τιμωτάτῳ ἐν ἱερθεῖ καὶ οἰκονόμοις κυρίῳ Ἀρμαγῇ σὺν τῷ τιμωτάτῳ ἀρχόντι κυρίῳ Παναγιώτῃ καὶ κυρίῳ Θεοδώρῳ ὁγίσταν εὐχομαι καὶ σωτηρίαν παρὰ τῶν ὅλων Θεοῦ.)
22. Χάρτ. 0,25×0,15. Αἰῶνος XVIII (α. 854) «τοῦ λογιστάτου καὶ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως εἰς φιλοσοφίαν».
23. Χάρτ. 0,16×0,11. Αἰῶνος XVI-XVII. Νομοκάνων. Ἐν φ. 1α. «Πίναξ σὺν Θεῷ τοῦ παρόντος νομίμου ὅπως τὸ ἐπιτάμνον εὖρης εὐκόλως».
24. Χάρτ. 0,21×0,16. Αἰῶνος XVIII. Ξενοφάντος Χέρου Παιδεία. Μετὰ διωστίχων ἱερωνείας καὶ παρυσελιδίων σχολίων.

25. Χάρτ. 0,20×0,15. Αἰώνας XVIII (φ. 413). «Ἐπιτομή τῆς εἰς τὴν Ἀριστοτέλους διαλεκτικὴν πραγματείας».
26. Χάρτ. Αἰώνας XVII (σ. 912). Εἰς πᾶσαν τὴν λογικὴν πραγματείαν.
27. Χάρτ. 0,28×0,22. Αἰώνας XVII (φ. 112). Νομοκάνων. Ἀκρόφυλλος καὶ κολοφόος.
28. Χάρτ. 0,21×0,16. Αἰώνας XVIII. I (φ. 1α). Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Λόγοι. α'. (φ. 1α) εἰς τὸ ζητῶν τοῦ ἀγγελίου διὰ τί ἐπέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους καὶ τὰ ἑξῆς.
29. Χάρτ. 0,21×0,16. Αἰώνας XIX. I (φ. 1α). Θέματα μαθητοῦ ἀσκουμένου περὶ τὸ ἑλληνοσί γραφεῖν.
30. Χάρτ. 0,21×0,15. Αἰώνας XVIII. I (φ. 1α). Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Γνωμικὰ διὰ τὴν μετ' ἐρμηνείας.
31. Χάρτ. 0,15×0,12. Αἰώνας XIX. Ἐπιστολόγραφον μερικὸν τοῦ ἐν πνευματικοῖς πατράσιν οἰκτροτάτου καὶ ἐν μοναχοῖς ἀμυνόχου Κυρίλλου (Κασσιανοφύλλου) τοῦ ἐκ τῆς Θεσσαλονικτικῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Προυσοῦ τῆς κειμένης κατὰ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος, αἰων. 1ῃ Δεκ. η'.
32. Χάρτ. 0,18×0,15. Αἰώνας XVIII. «Ἀνθολογία ἡ πλουσιωτάτη περιέχουσα τὰ ἀκόλουθα ἅπαντα ἐν τε τῷ ἱερωτικῷ ὄρει τε καὶ λειτουργίᾳ συντεθειμένη παρὰ διαφορῶν ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων».
33. Χάρτ. 0,14×0,09. Αἰώνας XVIII. I (φ. 89). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς α' (φ. 1α) τὰ ἑωθινὰ ἀπὸ τοῦ Ε' καὶ ἑξῆς.
34. Χάρτ. 0,15×0,09. Αἰώνας XVIII (σ. 44 - 269). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς α' (σ. 44) «Κατοβασίαι».
35. Χάρτ. 0,15×0,10. Αἰώνας XVIII (φ. 297). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ὄνόματα μελωδῶν ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: Πέτρου Λαμπδαρίου (φ. 1α, 1β, 14β, 244β).
36. Χάρτ. 0,17×0,10. Αἰώνας XVIII (φ. 145). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀρῶτα γεγραμμένος. Ὄνόματα μελωδῶν ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (φ. 1).
37. Χάρτ. 0,15×0,10. Αἰώνας XVIII (σ. 260). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ὄνόματα μελωδῶν ἀναγράφονται τὰδε: Ἀναστασίου Ραφανιώτη τοῦ ἐν Λαρισαίᾳ ἐκκλησίᾳ (σ. 55, 112, 113).
38. Χάρτ. Αἰώνας XVIII (φ. 247). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ὄνόματα μελωδῶν ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς Πέτρου (Μπερέτη) (φ. 40β, 41β, 106α, 161α, 166β, 167α, 168β, 171β, 174β, 181α, 185α, 221α, 221β, 230α, 231α, 233β, 235β, 242β, 243α, 247α).
39. Χάρτ. 0,18×0,12. Αἰώνας XVIII (φ. 194). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. ἐν φ. 1α «Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν τε ἀνόντων καὶ τῶν κατιόντων σημάτων τε καὶ πνευμάτων καὶ πάσης χειρονομίας συντεθείσα παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων παλαιῶν τε καὶ νέων».
40. Χάρτ. Αἰώνας XIX (φ. 148). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἐν φ. 1α «Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν σημάτων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν τε ἀνιουσῶν καὶ κατιουσῶν σημάτων τε καὶ πνευμάτων καὶ πάσης χειρονομίας συντεθείσης παρὰ τῶν διαφορῶν παλαιῶν τε καὶ νέων».
41. Χάρτ. 0,25×0,16. Αἰώνας XVIII (φ. 229). Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἐν φ. 1α εἰς τὴν λιτὴν στιχηρὰ ἔχ. α'. Δὲν εὑρέθη κατὰ τὴν παρεῖσαν καταγραφήν.
42. Χάρτ. 0,32×0,20. Αἰώνας XIX. Κτηματολόγιον τῆς Μονῆς Προυσοῦ.
43. Χάρτ. 0,15×0,10. Αἰώνας XVIII. Κώδιξ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ὄνόματα με-

- λαδῶν ἀναγράφονται τὰ δι' Χρυσόφου τοῦ Πρωτοφίλου (φ. 1β, 5α, 16β, 21β, 29β, 38α).
44. Χάρτ. 0,15×0,10. Αἰῶνος XVI. Ἐξομολογητάρων. Κώδιξ ἀκίρατος καὶ κολοβός.
45. Χάρτ. 0,20×0,17. Αἰῶνος XVIII. (φ. 160) I (φ. 1α). Λόγος Θεολογικῶν ἀποριῶν.
46. Χάρτ. Αἰῶνος XIX (φ. 3). Κυρίλλου Καστανόφυλλου Ἡγουμένου τῆς Μονῆς Προυσαῶς Λόγος.
47. Χάρτ. Αἰῶνος XVII. Πραγματεία περὶ τοῦ σχήματος τῶν ἐκκλησιῶν. Κώδιξ ἀστέχως ἀκίρατος καὶ κολοβός, ἀποτελούμενος ἐκ τῶν περιλαμβανόμενων ἀρχαίων τετραδίων ε', ισ' κα, ιαβ.
48. Χάρτ. Αἰῶνος XVI (φ. 1) I «ἐπιστολὴ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιστάτου Γορδίου».
49. Χάρτ. Αἰῶνος XIX (φ. 4) «Στοιχοὶ τοῦ βασιῶς πατρὸς Νεῖλου».
50. Χάρτ. Αἰῶνος XVIII. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὰ ἅγια Φῶτα. Μέρος μόνον. Μετὰ πυρρασελίδου ἐρμηνείας.
51. Χάρτ. Αἰῶνος XIX. Τέτοι ἐπιστολῶν.
52. Χάρτ. Αἰῶνος XVIII. Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκων βιβαλίας Ἱστορίας. Εὐρέθη κατὰ τὴν ἔρευναν τὴν γενομένην τὴν 26-8-1935 ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Νταβαρίνου καὶ Ἀνδρ. Τσατέρου.
53. Χάρτ. Αἰῶνος XVII. I (φ. 1α) Ἐλεγχος συνανόμενων φράσεων.
54. Χάρτ. Αἰῶνος XVII (φ. 3). Ἐπιστολαὶ τινὲς ἀπὸ (Βραβανδῶν) τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιστάτου ἐν Ἱερομονάχοις Ἀναστασίου καὶ Γορδίου α' (φ. 1α) τῷ ἐν σοφοῖς καὶ λογίοις ἀνδράσι ἀρίστῳ καὶ ἐμπειρῷ σεβαστοτάτῳ Καθηγητῇ κυρίῳ Νικαδῆμῳ εὐ πράττειν».
55. Χάρτ. Αἰῶνος XVII. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν Οὐρανοφάντορα Μέγαν Βασίλειον.
56. Χάρτ. Αἰῶνος XVII. Δοσίθεος ἐπὶ Θεοῦ Πατριάρχης Ἱερουσαλὴμ τοῖς ἐρωτῶσι καὶ πυνθανομένοις περὶ τοῖς πίστεως καὶ θρησκείας τῶν Γραικῶν, ἦτοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, πῶς δηλονότι περὶ τῆς ὁρθοδόξου πίστεως φρονεῖν.
57. Χάρτ. Αἰῶνος XVIII. «Γρηγορίου (Θεολόγου) ἐλέγχοις τετραστοιχείων». Ἀστέχως τετράδια τέσσαρα, λείψανα Κώδικος.
58. Ἀθανασίου τοῦ Παρίου ἐπιστολαί. «Παναγιώτη Παλαμῆ ἀνδρὶ ἐλλογίμῳ ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος χαίρειν». Εὐρέθη κατὰ τὴν ἔρευναν τὴν γενομένην τὴν 26-8-35 ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Νταβαρίνου καὶ Ἀνδρ. Τσατέρου.
59. Χάρτ. Αἰῶνος XVIII. Αἰνίγματα μεταξὺ ἄλλης ὁλης.
60. Θεοτοκάριον περιέχον ὕμνους πρὸς τὴν Θεοτόκον μὲ σελίδας 603 φυλαγμένον εἰς ἀρίστην κατάστασιν ἐντὸς δεσματίνης θήκης.
61. Χρυσόστομου ἐπιστολαὶ πρὸς διαφόρους παλαίων καὶ καπνισμένον. 0,07 × 0,19.
62. Ἀναστασίου Γορδίου τοῦ Ἀκαρνάνος. Ἐλεγχος τῆς ἀσβεβείας τοῦ Μωάμεθ καὶ τῆς δυσβεβείας τοῦ πάπα ἀντιγραφεὶς ὑπὸ Ἰωάννου Σιδερίδου Καρπενησιώτου ἐν Ἀγίῳ ὄρει Ἀθῶν 1888. Εἰς λίαν καλὴν κατάστασιν. 0,11 × 0,20.
63. Περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ρώμης πρὸς τὴν Ἱταλίαν καὶ περὶ τῶν ρωμαϊκῶν ἀποικίων. Σελίδες 143. Εἰς καλὴν κατάστασιν. 0,20 × 0,28.
64. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Λόγος περὶ Ἱερουσάλης. 0,21 × 0,31.
65. Πρόθεσις τῆς Θεωρητορικῆς καὶ Σπασροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Περσοῦ. Ἐν ἡ καταγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν εὐσεβῶν καὶ ὁρθοδόξων χριστιανῶν τῶν τε Σεβασμιῶν κτιτόρων αὐτῆς καὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ ἡμιελευθέρων αὐτῆς. 0,16 × 0,22.
66. Βιβλίον δευτέρον. Οἰκονομικῶν Δίκαιων. Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας. 0,20 × 0,29.

67. Κείμενον τῶν παραδόσεων τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἱσχυόντος Ἀστικοῦ Νόμου. Γραμμέ-
νας σελίδες 183, 0,20 X 0,28.
68. Ἀνάπτυξις Κληρονομικοῦ Δικαίου. Γραμμένον ἀπὸ σελίδος 101 ἕως 463 καὶ ἐν
συνχείᾳ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον περὶ νομῆς ἀπὸ σελίδος 1 ἕως 65, 0,20 X 0,28.
69. Διοικητικὸν Δίκαιον. Κυβερνητικὴ Οἰκονομία. Ἀπὸ σελίδος 1 ἕως 145, 0,20 X 0,28.
70. Παραδόσεις ποινικοῦ Νόμου. Ἀπὸ σελίδος μᾶς (1) ἕως 511—0, 20 X 0,28.
71. Ἀκολουθία τοῦ Νέου Ὁσιομάρτυρος τοῦ Ἰακώβου μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ μαθη-
τῶν Ἰακώβου Διακόνου καὶ Διονυσίου Μοναχοῦ Σελίδες 129, 0,14 X 0,19.
72. Διάφορα φύλλα ἐφθαρμένου μουσικοῦ Κώδικος.

α' Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Διηγήσεως.

Στίχοι πολιτικοὶ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ταύτης,
φιλοπονηθέντες μὲν παρὰ Ἰγνατίου τοῦ ἐκ Νεοχωρίου τῆς
Κοστριάδος, ἀναθεωρηθέντες δὲ παρὰ Μεθοδίου Καυσοκαλυβί-
του, τοῦ ἔχοντος τὸν πώγωνα συρόμενον τῇ γῇ.

- Ψυχωφελὴ διήγησιν ἀκούσατε, καὶ θείαν,
Καὶ πιστοὶ ὁμνήσατε, πάντες τὴν Παναγίαν.
- Εἰς τῆς Ἑλλάδος τὰ βουνά, κατὰ τὴν Αἰτωλίαν.
Εἶναι Μονὴ Πανίερος θαυμάσιός τε λίαν.
- Τοῦ τόπου δὲ τὸ δόσβατον, οὐ δύναμαι νὰ γράψω,
Καὶ κατὰ πλάτος εἰς τὸν νοῦν ὁμῶν νὰ ἐγχαράξω.
- Ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονή, **Προυσοῦ** ὀνομασίαν,
Ἐλαβε διὰ θαύματος ἀπὸ τὴν Παναγίαν.
- Εὐρίσκεται δὲ ἐν αὐτῇ, Εἰκὼν πλήρης θαυμάτων,
Τῆς Θεοτόκου Μαρίας, πηγῆς τῶν ἰαμάτων.
- Ἀπειρα θαύματα ποιεῖ νὰ περιγράψω πόσα ;
Τὸ πνεῦμά μου ἱλιγγιᾷ, δύναται ἡ γλῶσσα.
- Τί λογῆς θαύματα ποιεῖ ; Δαίμονας φυγαδεύει,
Καὶ κάθε ἄλλο νόσημα, πάραυτα θεραπεύει.
- Ἀμέτρους ἡλευθέρωσεν, ἀπὸ αἰχμαλωσίαν,
Εὐθὺς ὅπου ἐποίησαν, πρὸς ταύτην ἰκασίαν.
- Στείραι ἐπικαλούμεναι πιστῶς τὴν Παναγίαν,
Λύονται τῆς στείρωσεως, χωρὶς ἀμφιβολίαν.
- Εἰς θάλασσαν ἢ εἰς ξηράν, ἢ δὲ τις πιστῶς ζητήσῃ
Δέσποινα **Προυσιώτισσα**, φθάνει χωρὶς ν' ὀργήσῃ.
- Εἰς πόλιν ἢ εἰς Ροῦμελην, ὅπου περιπατήσῃ,
Παντοῦ ἀκούεις ὄνομα τὸ τῆς **Προυσιωτίσσης**.
- Βλαχία τε καὶ Τόπριζα, Θράκη, Μακεδονία,
Ἑλλάς τε καὶ ἡ Ἑπίερος οὖν τῇ Ἀκαρνανίᾳ.

Σημείωσις : Ἀφαιρουμένου τοῦ μὴ εἰρηθέντος ἐπ' ἀριθ. 41 κώδικος μένουσι χηρότατοι κώδικες 71.

Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσσης. Γρ. Χαβαρίνου - Ἀνθρ. Τσιαπίρα 12

- Φακίς, Δωρίς καὶ ἡ Λοκρίς ὁμοῦ καὶ Αἰτωλία,
Ὅλοι αὐταὶ κηρύττουσιν, οὐτῆς τὰ μεγαλεῖα.
- Ἐν τῇ τόπῳ ἡ Μονή; τῇ τοποθεσίᾳ:
Μέσα εἰς ἓνα Σπήλαιον εἶναι ἡ Ἐκκλησία.
- Τὸ Σπήλαιον θεόκτιστον ἄνωθεν ὥσπερ θόλος.
Ἐξ οὗ σκεπάζεται αὐτὴ καὶ ὁ κουμπὲς τῆς δλας.
- Ἀριστερά δὲ τοῦ ναοῦ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ἀντροῦ,
Εἶναι τὸ παρεκκλήσιον ταύτης τῆς Ἀπειράνδρου.
- Καὶ ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται, ἡ θαυμαστὴ **Εἰκόνα**,
Ὅλη ἀργυροδιάχρυσος, ὥσπερ χρυσὴ κορῶνα.
- Θόβον λαμβάνει ἄνθρωπος δταν τὴν θεωρήσῃ,
Συστέλλεται πλὴν χαίρεται, χάριτος γὰρ γεμίσει.
- Ἐκεῖ δεῖ ἐμβαίνουσι πολλοὶ δαιμονισμένοι,
Ἄλλοι ἐδῶ ἄλλοι ἐκεῖ εἰν' ὀλυσσοδεμένοι.
- Εἰσέρχονται δὲ καὶ τυφλοὶ, χωλοὶ, κωφοὶ καὶ ἄλλοι,
Ἰερωμένοι, λαῖκοί, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.
- Οἱ μὲν ζητοῦσι σώματος νά λάβωσιν ὑγείαν,
Οἱ δὲ ζωὴν αἰώνιον, ψυχῆς τὴν σωτηρίαν.
- Κατὰ τὴν πίστιν δ' ἕκαστος, λαμβάνει τὸ συμφέρον,
Παρά τῆς Θιούμητορος, καὶ ἐπιστρέφει χαίρων.
- Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σέ, Παρθένε, ἴδν φάλλω,
Κενὸς οὐκ ἀποστρέφεται, θαρρῶ δτι δέν σφάλω.
- Καὶ εὐσεβεῖς τολμῶ εἰπεῖν, πολλοὶ τὴν εὐλαβοῦνται,
Ἀκούουσιν Πρηνειάτιον, τρέμουν καὶ φοβοῦνται.
- Λοιπὸν καὶ γὼ ὁ ἀμαθὴς, δς ἀποσιωπήσω,
Τὰ μέγιστα θαυμάσια, ἵνα μὴ ναυαγῇσω.
- Νά περιγράψω μερικά δ' ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν,
Καὶ τὰ καλλία τῆς Μονῆς, καὶ τὴν τοποθεσίαν.
- Ἐχει μὲν τὸ καθολικὸν ὥραϊαν ἱστορίαν,
Ὅποιος δὲ τὴν θεωρεῖ, μένει εἰς ἀπορίαν.
- Ἐχει κουμπὴν θαυμάσιον, καὶ θολογυρισμένον,
Ἄνω τὸν Παντοκράτορα, ἔχουν ἱστορισμένον.
- Κάτω Ἀγγέλων τοὺς χοροὺς, μέσον τὴν Παναγίαν,
Ἐνδοθεν δὲ τοῦ ἱεροῦ, τὴν βάτον τὴν ἁγίαν.
- Κύνλω Χριστοῦ τὰ θαύματα, κάτω τοὺς Ἀποστόλους,
Προφῆτας τε καὶ μάρτυρας, καὶ τοὺς Ἁγίους δλους.
- Ἐκεῖ ἀντικρυς φαίνεται, ἡ Ἀβραάμ θυσία,
Καὶ ἄλλα ἀξιόλογα, ἔχει ἡ Ἐκκλησία.
- Δύο πολυελαίους τε διὰ φωταγωγίαν,
Οὓς πάντοτε ἀνάπτουσιν εἰς τὴν ὕμνολογίαν.
- Ἐξω δὲ ἔχει πρόνασον, κατέμπροσθεν τῆς θύρας,
Καὶ εἰς αὐτὴν ἀριστερά, εἶναι ὁ σημαντήρας.
- Ἐγγὺς αὐτοῦ εἶναι ἀολὴ, μικρὰ οὐχὶ μεγάλη,
Ἡ γῆ γὰρ εἰν' κατωφερῆς, καὶ δέν ἔχωρει ἄλλη.
- Καὶ εἰς τὸν γύρον τῆς ἀολῆς, καλλία εἰν' κτισμένα,
Τρίπατα καὶ τετράπατα τὰ ἔχον φθισσμένα.
- Ἐχει καὶ ὁδὸν νόστιμον, ὅπερ ἡ Θεοτόκος,

- Ἐδειξε διὰ θαύματος εἰς τοὺς ἀνδρῶν τόπους.
- Ἐξω εἰς τὸ προαύλιον ἐν τῇ Μεγάλῃ Πύλῃ,
Εἶνε ὄντάδες μερικοί, νά κάθονται οἱ φίλοι.
 - Τὸν περισσότερον καιρὸν κάθηνται Ἀλβανῖται,
Καὶ κάθε χρόνον Αἰτωλοί, καὶ οἱ Ἀκαρνανῖται.
 - Ἀντίπερα δὲ τῆς Μονῆς ἐν τῷ Κοιμητηρίῳ,
Ποῦ κάθοντ' οἱ προσκυνηταί, ἐν τῷ πανηγυρίῳ.
 - Ἀπάντων τῶν Ἀγίων τε, ἔχουσιν Ἐκκλησίαν,
Εἰς ἣν ἐν Σάββασι τελοῦν τὴν ἱερὰν θυσίαν.
 - Ἄλλο λοιπὸν δὲν δύναμαι, διὰ νὰ εἰκονίσω,
Τοῦτο καὶ μόνον χρεωσιῶ, νὰ σᾶς παρακινήσω.
 - Ὅσοι πιστοὶ καὶ εὐλαβεῖς λάτραι τῆς Θεοτόκου,
Μὴ σᾶς φανῇ, κόπος βαρὺς, τὸ δύσβατον τοῦ τόπου.
 - Ἀλλὰ συνδράμετε ἐκεῖ πάντες μετ' εὐλαβείας,
Νὰ λάβετε πολλὰ καλὰ παρὰ τῆς Παναγίας.
 - Καὶ γὰρ τὰ ἔργα τὰ καλὰ ἐν κόπῳ ἀποκτοῦνται.
Καθὼς τὸ λέγει ἡ γραφή, καὶ πόνη κατορθοῦνται.
 - Ὅστις τὸ δόξον κυνηγᾷ ἀκάνθας δοκιμάζει,
Ἀλλὰ αὐτὸ λαμβάνοντας, αὐτὸν εὐωδιάζει.
 - Καὶ ὅποιος ἐπιποθεῖ τὸ καθαρὸν χρυσίον,
Μὲ κόπον πρέπει νὰ πατῇ τὴν γῆν τῶν Χαμπεσιῶν.
 - Ἐάν ποθῇτε καὶ ἑσεῖς νὰ λάβητε ὕγειαν,
Καὶ τῶν παισμάτων ἄφροι, ἀπὸ τὴν Παναγίαν.
 - Συνδράμετε μετὰ σπουδῆς, οὐχὶ ἐν ὀκνηρίῳ,
Προσφέρετε καὶ δωρεάν, ἔλαιον καὶ κηρία.
 - Διότι αὕτη ἡ Μονὴ ἔχει στενοχωρίας,
Ἀπὸ βαρεῖα ἔξοδα καὶ ἀπὸ δυστυχίας.
 - Καὶ κινδυεύει βέβαια, ἀπὸ τὰς ἀδικίας,
Ἐρήμωσιν ἐπαπειλεῖ, διὰ τὰς ἀκαρπίας.
 - Ἀλλ' ὦ παρθένε Δέσποινα, πρόφθασον μὴν ὀργήσῃς,
Τοὺς σοὶ προσπίπτοντας αἰεὶ χάριν νὰ χορηγήσῃς.
 - Συγχώρησον τὰ πταίσματα πάντων τῶν ἐλεούντων,
Καὶ τῶν καλλιεργούντων τε καὶ τῶν διακονούντων.
 - Καὶ δὸς εἰρήνην σταθεράν, πάντων τῶν ὀρθοδόξων,
Κατάβαλε τὸ φρύαγμα πάντων τῶν κακοδόξων.
 - Κάμωι δὲ τῷ συνθέσαντι ταύτην τὴν στιχουργίαν,
Δώρησε σὲ παρακαλῶ φυγῆς τὴν σωτηρίαν.
 - Καὶ οὕτως ἀπαξάπαντες νὰ σὲ ὕμνολογῶμεν,
Τὴν δὲ Τριάδα καὶ σεπτὴν νὰ τὴν δοξολογῶμεν.
 - Νῦν καὶ αἰεὶ καὶ πάντοτε πανευσεβῶς ὁλήκτως,
Αἰῶνας τῶν αἰώνων τε γένοιτ' ἀπαραιτήτως.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΝΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ συμπάσχουσα καὶ συμπονοῦσα διὰ τὴν δουλείαν τοῦ γένους, ἐδέετο θερμῶς εἰς τὴν Πανάχραντον Παρθένον, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς δούλης Πατρίδος. Τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τροπαρίων τινῶν τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος, ἐνθα ἐκφράζεται ἡ θλίψις διὰ τὴν συμφορὰν τοῦ ἔθνους καὶ ἡ εὐχή, ὅπως ἀποκατασταθῇ τὸ Ἑλληνικὸν γένος καὶ ἡ λύπη μεταβληθῇ εἰς χαρὰν «Τὸ πένθος τῆς Ἑλλά· καὶ κατηφὲς εἰς χαρὰν μεταποιήσον Ἀχραντε καὶ χαρμονήν». «Ἐπιδρομαὶ τῶν ἀλαστόρων θλίβουσιν Ἑλλάδα τὴν ταπεινὴν . . . λύσιν τῶν δεινῶν ἐξαιτούμεθα». Ἡ Μονὴ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν καὶ κατ' αὐτὸν ἀκόμη τὸν πόλεμον τοῦ 1897, ὑπῆρξεν δυσπρόσιτος εἰς τοὺς ἐχθρούς, διότι τὸ ἀπόκρημνον καὶ δύσβατον τοῦ τόπου, δὲν παρῆχεν ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον ἐγκατάστασιν τῶν Τούρκων ἐν αὐτῇ. Διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν ἡσφάλιζον τὰς γυναῖ· κας καὶ τὰ παιδιὰ τῶν οἱ μαχόμενοι πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας καὶ ἀνάκτησιν τῆς Ἑλευθερίας. Εἰς αὐτὴν ἐτίθεντο τὰ πολεμοφόδια πρὸς φύλαξιν. Εἰς αὐτὴν ἐγένοντο συναντήσεις, κατὰ τὰς ὁποίας συνεσκέπτοντο οἱ ὀπλαρχηγοὶ περὶ τῆς πορείας τῶν ἐπιχειρήσεων. Εἰς αὐτὴν ἐναποθήκευον τὰς τροφὰς τῶν πολεμιστῶν. Εἰς αὐτὴν ἐτροφοδοτοῦντο αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ, εἰς αὐτὴν τέλος εὑρισκον θεραπείαν καὶ περίθαλψιν οἱ πληγωμένοι κατὰ τὰς μάχας καὶ γενικῶς ἐδέχετο πάντας τοὺς εἰς αὐτὴν κατακαταφεύγοντας ἀγωνιζομένους, οἵτινες εὑρισκον πᾶσαν δυνατὴν περίθαλψιν.

Ἐν ἡρώϊ τῆς Μονῆς ἐπὶ τῶν βράχων σῶζονται δύο πύργοι λεγόμενοι «Πύργοι τοῦ Καραϊσκάκη», ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου ἐκτίσθησαν εἰς ἀπόστασιν διακοσίων περίπου μέτρων ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευον ὡς προμαχῶνες κατὰ τῶν Τουρκαλβανῶν, οἵτινες ἔκανον ἀγρίας ἐπιδρομὰς κατὰ τῆς Μονῆς. Αἱ ἐξορύξεις ὀφθαλμῶν ἐκ τῶν εἰκόνων τῶν ἀγίων εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς ἐκκλησίας, μαρτυροῦν τὰς ἐπιδρομὰς τῶν αὐτῶν, οἵτινες προέβαινον εἰς φοβεράς λεηλασίας. Τὸ 1790 ὁ τότε Ἡγούμενος

της Μονῆς Ἰωνᾶς, δίδει συστοτικὸν γράμμα πρὸς τὸν μοναχὸν Νικόδημον, ἐντεταλμένον νὰ περιέλθῃ τὴν ἐπαρχίαν Λεβαδείας, ἥτοι τὴν Βοιωτίαν καὶ συλλέξῃ ἐλὲν ὑπὲρ τῆς Μονῆς Προυσοῦ, ἣτις ὑπέστη ἐπιδρομὸς «τοῦ ἐκ τῆς Ἀλβανίας φιλοπολέμου γένους» καὶ καταστροφάς. Ὡς καὶ εἰς σελίδα 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου κώδικος ἀναγράφεται «ἔξωθι δὲ τῆς μεγάλης Πύλης ἔχει τὸ Μοναστήριον ὀλίγους ὀντάδες τόσον διὰ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ὁδοιπόρους ὅπου αὐτόθεν διαβαίνουν, ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἐπικρατοῦντας Ἀλβανίτας».

Αἱ μνημονευόμεναι Ἀλβανικαὶ ἐπιδρομαὶ φαίνεται ὅτι εἶναι αἱ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀρλώφ, ἥτοι μετὰ τὸ 1770 μέχρι Πελοποννήσου γενόμεναι. Ἰδοὺ μερικαὶ περικοπαὶ ἐκ τοῦ συστατικοῦ γράμματος.

«Οἱ ἀνὰ τὴν Λεβάδειαν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν διατελοῦντες ἐντιμότετοι καὶ λογιώτατοι κληρικοί, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρησιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ караβοκύρια. Οἶον καὶ τὸ ἡμέτερον (μοναστήριον), ὅπερ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν διατελοῦν τοῦ Ἀγίου Λητζίᾶς καὶ τοῦ καιροῦ ἀνωμαλίαις καὶ ταῖς πολλαῖς κατ' αὐτῆς ἐπιδρομαῖς τοῦ τε ἐκ τῆς Ἀλβανίας φιλοπολέμου γένους καὶ τῶν ἄλλων ἀπηνεστάτων ληστῶν, ὑπέπεσεν ἤδη εἰς χρέος ὑπερογκον καὶ πολὺποσον μετὰ βαρυτάτου τόκου ὑπ' ἄλλοφύλλων δανεισθέν. Ὅθεν ἡμεῖς οἱ ἐν σὺτῳ διατελοῦντες δυστυχεῖς πατέρες μηδαμόθεν ἄλλοθεν παραμυθίαν τινὰ εὐρέσθαι πρὸς τὰς ἡμετέρας ἀνάγκας ἔχοντες πέμπομεν κοινῇ τῇ ψήφῳ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φιλελεήμονας χριστιανοὺς τὸν ὀσιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι Κυρ Νικόδημον φέροντα μεθ' ἑαυτοῦ καὶ μέρη τινῶν ἁγίων λειψάνων πρὸς ἁγιασμόν ψυχῆς τε καὶ σώματος».

ἀφ' 1790 Ὀκτωβρίου 14

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χειρογράφου ἐξάγεται ὅτι ἡ Μονὴ ὑπέστη ἐπιδρομὴν καὶ λεηλασίαν ἐκ μέρους τῶν Τουρκαλβανῶν καὶ συνεπῶς εἶναι δικαιολογημένοι οἱ ἄνωθι τῆς Μονῆς ἔσωζόμενοι προμαχῶνες, πύργοι τοῦ Καραϊσκάκη.

Ὁ στρατηγὸς Γεώργ. Καραϊσκάκης ἐνοσηλεύθη εἰς τὴν Μονὴν ἐπὶ ἑξ μηνάς.

Περὶ αὐτοῦ γράφει ὁ Σ. Τρικούπης εἰς σελ. 41 τόμος Γ' τὰ ἑξῆς: «Οἱ δὲ ὑπὸ τὸν πασᾶν τῆς Σκόδρας ἐκστρατεύσαντες ἐπροχώρησαν λήγοντος τοῦ Ἰουλίου διὰ τῶν Ἀγράφων πρὸς τὸ Καρπενήσι κατερμηζόντες τὸν τόπον».

Τὴν 5ην Αὐγούστου ἡ προφυλακὴ τῶν ἐχθρῶν ὥς 5000 ὑπὸ τὸν

Τσελαλενδήμπεην, ἔφθασεν εἰς τὴν κωμόπολιν τοῦ Καρπενησίου καὶ οὗτος μὲν ἠύλισθη κατὰ τὸ Κεφαλόβρυσον τὸ δὲ στράτευμα κατέλαβε τὰ ἔξωθεν τῆς κωμοπόλεως λειβάδια καὶ ἄλλα πεδινὰ μέρη.

Ἐξ ἡμέρας δὲ πρὶν στρατοπεδεύσει ἐκεῖ ὁ ἐχθρὸς, οἱ ἐκστρατεύσαντες ἐκ Μεσολογγίου καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὸν Γιαλδάσην καὶ τὸν Σαδημαν, συνενωθέντες καθ' ὁδὸν ἔφθασαν εἰς Σολοβάκον.

Ἐκεῖ συνήντησαν τὸν Καραϊσκάκη, πάσχοντα βαρέως καὶ ἀπερχόμενον πρὸς θεραπείαν εἰς Προυσόν», καὶ ἀφοῦ ἔγινε καλὰ ἔκαμε τὴν ἐπαργύρωσιν τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος, γεγονὸς διὰ τὸ ὅποιον εἰς ἄλλο μέρος γράφομεν. Ὁ κοινὸς πόθος διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀφήσῃ ἀμέτοχον τὸ πνευματικὸν αὐτὸ τέμενος, τοῦ ὁποῦ οἱ ἐν αὐτῷ μονάζοντες ἐδέχοντο ὀπλσρχηγούς τοῦ ἀγῶνος, καὶ παρεῖχον τὰς δυνατὰς βοηθείας εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους Ἕλληνας. Τὸ 1824 πολλὰ γυναικόπαιδα ἐκ Μεσολογγίου κατέφυγον εἰς τὴν ἀποκλείστραν τῆς Καστανιάς. Ἐκεῖ μετεφέρθη καὶ ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν. Εἶναι δὲ ἡ ἀποκλείστρα μέγα σπήλαιον, χωροῦν περὶ τὰς δέκα χιλ. ψυχάς, τοῦ ὁποῦ τὴν εἴσοδον δύναται καὶ ἓνας φρουρὸς νὰ διασφαλίσῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνον. Ὁ φρούραρχος Μεσολογγίου Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος στέλλει φρουρὰν ὑπὸ τὸν ὀπλσρχηγὸν ἐκ Προυσοῦ Δημ. Γουβέλην καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἠγούμενον τῆς Μονῆς, ἵνα βοηθήσῃ τοὺς ἐν ἀποκλείστρᾳ καταφυγόντας καὶ συνδράμῃ διὰ τὴν «ὀγλήγωνρον ἀποκατάστασιν τοῦ ἔργου». Ἴδού ἡ ἐπιστολή:

Ἀριθ. 1073.

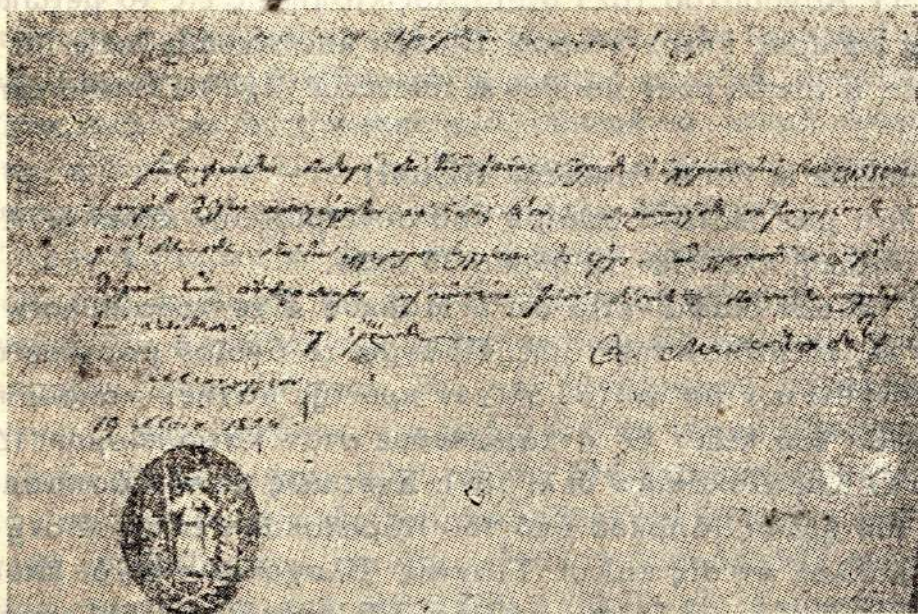
Πρὸς τὸν Πανοσιώτατον ἠγούμενον τοῦ Μοναστηρίου Προυσοῦ. Συντροφεύεται διαταγή, διὰ τῆς ὁποίας διορίσθη ἡ ὀχύρωσις τῆς ἀποκλείστρας. Ὁ κύριος Λέλης ἀποσιέλλεται νὰ ἐπιστατήσῃ. Παρακαλεῖσθε νὰ συνεργήσετε εἰς ὅ,τι δύνασθε διὰ τὴν ὀγλήγωνρον τελείωσιν τοῦ ἔργου. Ἄν χρειασθῇ ὁ κύριος Λέλης ἓνα ἄνθρωπόν μας

Σημείωσις. Ἀλέξανδρ. Μαυροκορδάτος 1791—1865. Κατήγετο ἀπὸ τὴν μεγάλην φαναριωτικὴν οἰκογένειαν τῶν Μαυροκορδάτων. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν περισσότερον καιρὸν διέτριψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διετέλεσεν ἐπὶ Ὁθωνος Ὑπουργὸς καὶ μετὰ τὸ 1853 Πρωθυπουργός. Ἀπέθανε ἐν Αἰγίνῃ τὸ 1865. Ἡ ἀδελφὴ του Αἰκατερίνη ἐγένετο σύζυγος τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη καὶ μήτηρ τοῦ Χαρίλ. Τρικούπη.

καὶ κανένα ζῶον δώσατέ του διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ὑπόθεσιν. καὶ ἔρρωσθε.

Μεσολλόγιον 19 Μαΐου 1824

(Ἐμβλημα)

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου
πρὸς τὸν Ἡγούμενον τῆς Μονῆς

Ἀλ. Μαυροκορδάτος

Τὸ ὅτι ἡ Μονὴ ὑπῆρχε κέντρον ἐξυπηρετήσεως τοῦ ἀγῶνος τοῦ 21 καταφαίνεται προσέτι καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐκεῖ ἐστάθμευσαν πρὸς ἀνάπαυσιν οἱ μεταφέροντες εἰς Μεσολλόγγιον νεκρὸν τὸν ἥρωα τοῦ Καρπενησίου Μ. Μπότσαρην, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος διήγειρε μέγα πένθος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα θεωρηθεὶς δικαίως Ἐθνικὸν δυστύχημα. Μεταφερόμενος ὁ νεκρὸς τοῦ ἥρωος ἐναπετέθη εἰς τὸν Νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας τῆς Μονῆς. Ὁ Καραϊσκάκης, ὁ ὁποῖος ἐνοσηλεύετο τότε εἰς τὸ Μοναστήρι, ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἡσπάσθη τὸν νεκρὸν ἥρωα καὶ δακρυσμένος εἶπε: «Ἀμποτε ἥρωα Μᾶρκο νὰ πέθαινα καὶ ἐγὼ σὰν καὶ σένα».

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐρχόμενος ἐκ Μεσολλογίου πρὸς Καρπενήσιον μέσῳ Προυσοῦ, διὰ τὴν μάχην τοῦ Κεφαλοβρύσου ἐστάθμευσεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν Μονὴν μὲ τοὺς ἐπιτελεῖς του, ὡς διηγεῖται ὁ ἐπιζῶν ἀπόγονος τοῦ Μάρκου στρατηγὸς Δ. Μπότσαρης. Ἀφοῦ προσεκύνησε τὴν θαυματουργὸν Εἰκόνα, καθ' ὃ εὐσεβής, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ πολεμισταὶ τοῦ 21, διεκρίνοντο διὰ τὴν εὐσέβειάν των, ἔδωσε μιὰ χοῦφτα ἀσπὶς εἰς τὸν Ἡγούμενον τῆς

Μονῆς, καὶ τοῦ εἶπε ; Πᾶρέ αὐτό, Παπᾶ μου, γιὰ νά κάνης τό μνημόσυνο, τοῦ Μάρκου Μπότσαρη. Καὶ ὁ Ἠγούμενος ἐκπληκτος ἐρωτᾷ. Μὰ σκοτώθηκε ὁ Μᾶρκος ; ὅχι δὲν σκοτώθηκε, ἀπήντησεν ὁ ἴδιος ὁ Μᾶρκος, ἀλλὰ πάει νά σκοιῶθῃ. Καὶ πράγματι μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὰς 11 Αὐγούστου 1823 ὁ Μᾶρκος κτυπηθεὶς εἰς τὸ μέτωπον ὑπὸ ἐχθρικῆς σφαίρας ἔπεσε νεκρός. Lorsqu'une seconde balle lui fracassa la tête, il tomba pour ne plus se relever à l'âge de trente cinq ans à peine.

(Vemenez la Grece Moderne Histoir).

Καθότι μία δευτέρα σφαῖρα τοῦ συνέτριψε τὴν κεφαλὴν, ἔπεσεν, ἵνα μὴ σηκωθῇ πλέον ἐν τῇ ἡλικίᾳ 35 ἐτῶν.

Ἐκ τούτων διαφαίνεται ὅτι ὁ Μᾶρκος εἶχε προαίσθησιν ὅτι θὰ ἐπιπτεν εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς. Πράγμα τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῶν λεχθέντων ὅπ' αὐτοῦ ὀλίγον πρὸ τῆς μάχης, «ἀκουμπώντας στοῦ τουφέκι του λέει : Θ' ἀνταμωθοῦμε στὸν κάτω κόσμον». (Δ. Φωτιάδης. «Ὁ Καραϊσκάκης» σελ. 187). Σχετικῶς μὲ τὸν ἀσπασμόν τοῦ νεκροῦ τοῦ ἥρωος Μάρκου ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη ἐν τῇ Μονῇ ἔχουν γράφει πολλοί, ἐν οἷς καὶ οἱ Γιάννης Βλαχογιάννης, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Ἱστορικὴν Ἀνθολογίαν, σελίδα 235, ἀνέκδοτον 511 γράφει τὰ ἑξῆς : Στὸν πόλεμον τοῦ Κεφαλόβρυσου, ὅπου σκοτώθηκε ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης, εἶχε στείλει κ' ὁ Καραϊσκάκης ἓνα μικρὸ σῶμα. αὐτὸς ὅμως δὲν ἔλαβε μέρος γιατί ἦταν ὀρρωστος στοῦ μοναστηρίου τοῦ Προυσοῦ. Ἀφοῦ σκοτώθηκε ὁ Μᾶρκος, οἱ Σουλιῶτες φέρανε τὸ λείψανό του καὶ τὸ ξαπλώσαν ἐμπρὸς στοῦ Νάρθηκα τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ μοναστηριοῦ. Σηκώθηκε τότε ὁ Καραϊσκάκης ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ πῆγε σέρνοντας καὶ φίλησε μὲ δάκρυα τὸ νεκρὸ τοῦ Μάρκου καὶ εἶπε :

Σημείωσις : Μᾶρκος Μπότσαρης 1790—1823, ἀπὸ τὴν Ἱστορικὴν γνωστὴν σουλιωτικὴν οἰκογένειαν. Περὶ αὐτοῦ ὁ Γ. Καραϊσκάκης ὡς ἑξῆς ἐξεδήλωσε τὸν θαυμασμόν του «Ὁ Μᾶρκος ἦτανε τρανός. Εἶχε νοῦ ποῦ δὲν εἶχε ἄλλος, εἶχε καρδιά λιονταριοῦ καὶ γνώμη δίκαια σάν τοῦ Χριστοῦ. Ὅτε τὸ δάχτυλό του δὲν τοῦ φτάνοι». Μαζὶ μὲ τὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν Κυβέρνησι, τὸ ἔκλασαν καὶ οἱ μεγάλοι μας ποιηταί, ὁ Σολωμός, ὁ Βαλαωρίτης, ὁ Παλαμάς.

«Στὴν πλάκα τοῦ Μάρκου καθίζει

ἡ Δόξα λαμπράδες γιομάτη

κλισμένο γιὰ πάντα τὸ μάτι,

ὁποῦχε πολέμου φωτιά

Πάτε γ' ἀκοῦστε παιδιά,

Σολωμός

— Ἀμποτε, ἥρωα Μάρκο, κι' ἐγὼ ἀπὸ τέτοιο θάνατο νὰ πάω...
καί πῃγε ἀληθινά, ὅπως εὐχήθηκε..

Ἐπίσης ὁ Δ. Φωτιάδης εἰς τὸ β-βλίον του ὁ Καραϊσκάκης καὶ ἐν
σελίδι 187 γράφει : « Ἀποφασίσανε νὰ θάψουνε τὸν ἥρωα στὸ Με-
σολόγγι. Περνώντας ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Προυσοῦ στάθηκαν νὰ
ξαποστάσουν κι' ἀκούμπησαν τὸ κουφόρι του στὴν ἐκκλησιά. Ὁ Κα-
ραϊσκάκης ποὺ βρισκόταν βαρεῖα ἀρρώστος σ' αὐτό, σηκώθηκε ἀπὸ
τὸ στρώμα, οὐρθηκε ὡς τὴν ἐκκλησιά, σίμωσε τὸ νεκρὸ, ἀνασήκωσε
τὴν κάπα, κοίταξε γιὰ λίγο τὸν Μπότσορη, γονάτισε, σταυροκοπή-
θηκε, δάκρυσε καὶ τὸν ἐφίλησε στὸ κούτελο λέγοντας :

— Ἀμποτε Μάρκο κι' ἐγὼ ἀπὸ τέτοιοινε θάνατο νὰ πάω.... »

Ἀξιζει νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι πολεμισταὶ
τοῦ ἀγώνος δὲν ἀπέδιδον τὴν σωτηρίαν των εἰς ἑαυτούς, ἀλλὰ εἰς
τὴν Παναγίαν Προυσιώτισσαν, ὡς τὴν ὑπέρμαχον στρατηγὸν τῶν
Ἑλλήνων. Ὁ Καραϊσκάκης διακρινόμενος διὰ τὴν εὐσεβειάν του, ὅτε
ἐνοσηλεύετο εἰς Δομνίσταν Εὐρυτανίας, δὲν ἔπαυσεν ἐπικαλούμενος
τὴν θείαν συναντίληψιν ὑπὲρ τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους. Χαρακτηρι-
στικὸν τῆς εὐσεβείας του ταύτης εἶναι τὸ ὅπ' ἀρ. 512 ἀνέκδοτον :
« Καταδιωκόμενος καὶ ἀσθενής (1824) ἀπῆλθεν εἰς Δομνίσταν Εὐρυ-
τανίας ξενιζόμενος ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐκεῖ ὑπὸ τῶν φίλων του Γιο-
δασαίων .. Ἐκάλισε τὸν Παπαϊωάννην Φαρμάκην εὐποίδευτον καὶ
εὐσεβέστατον ἱερέα τοῦ χωρίου, ἵνα ἀπευθόνῃ προσευχάς πρὸς τὸν
Θεὸν ὑπὲρ ἀναρρώσεως αὐτοῦ. Ὁ Καραϊσκάκης ἐπὶ τῆς κλίνης του
κατακείμενος, ἅμα ἰδὼν τὸν ἱερέα εἰσελθόντα, μετὰ πίστειως καὶ μὲ
δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπε :

— « Παρακάλα παπᾶ μου, τὸ Θεὸ νὰ γίνω καλά γιὰ τὸ Γένος.

— Ἰφημερ. « Ἀστραπὴ » 27 Ἰουλίου 1904 ὑπὸ Π. Φαρμακίδου.

Ἡ βαθεῖα εὐλόβεια τῶν ἡρώων τῆς ἐπαναστάσεως πρὸς τὴν

Σ η μ ε ί ω σ ι ς : Γεωργ. Καραϊσκάκης 1782—1827 ἐγεννήθη εἰς τὸ Μαυ-
ρομάτι πλησίον τῆς Καρδίτσας. Τὸ ἰδιαιτὸν του περιορίζετο νὰ λάβῃ τὸ
ἀρματολίκι τῶν Ἀγάρφων. Κατόπιν ἀπέβη πρότυπον πειθαρχίας καὶ αὐτο-
θυσίας ἀναδειχθεὶς ὁ στρατηγικώτατος τῶν ἀρχηγῶν τῆς Στερεᾶς. Ἠκυ-
βέρνησις τοῦ Ζαΐμη διώρισεν αὐτὸν ἀρχιστράτηγόν τῆς Ἀν. Ἑλλάδος. Εἰς
συμπλοκὴν παρὰ τὸ Φάληρον τὴν 22αν Ἀπριλίου 1827 ἐπληρώθη θανασίμως
καὶ μετεκομίσθη εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Τσώριτζ, ὅπου τὴν ἐπομένην 23ην Ἀπρι-
λίου 1827, ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς του ἑορτῆς ἐξέπνευσεν. Ὁ νεκρὸς τοῦ
Καραϊσκάκη μεταφέρθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὅπου καὶ ἐτάφη εἰς τὸν ναὸν τοῦ
Ἁγ. Δημητρίου καὶ διετάχθη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα εἰς μνήμην πένθος.

Θεοτόκον διατρανοῦται καὶ ἐκ τῆς ἀφιέρωσέως τῶν προσφιλεστέρων ἐκ τοῦ ὀπλισμοῦ τῶν δούλων. Σώζεται μέχρι σήμερον εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς τὸ «Γιαταγάνι τοῦ Καραϊσκάκη», τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι προσωπικῶς ὁ Καραϊσκάκης, σὺν τοῖς ἄλλοις ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Θεοτόκον, τὴν ὁποῖαν κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν καὶ πρωτὴν κατερχόμενος ἐκ τοῦ Πύργου, παρεκάλει, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν ἐπανάστασιν. (Ιερὸς Σύνδεσμος 1909). Ἐνιεῖθεν καὶ ἡ δημώδης ποίησις εἰς ὑπέροχον διστιχὸν ἀπηθανάτισε τὴν εὐλάβειαν τῶν ἡρώων.

*«Τῶν ἀντρωμένων ἰ' ὄρματα
δὲν πρέπει νὰ πουλιῶνται
πρέπει σὲ τίποτα ἐκκλῆσθαι
ν' αἶται νὰ λειτουργιοῦνται».*

*ἰ' Ἐγὼ κι ἂν ἐλαβώθηκα
σύντροφοι μὴ λυπᾶσθε...
Θε νὰ κρεμάσω ἰ' ὄρματα
ἐπάνω σὶ ἅγιο Βῆμα
κι' ὥς τὰ διαβᾶς ὁ λειτουργὸς
θε νὰ τὰ βάλω νὰ εἴθω.*

Τὸ ἐν τῶν κτιρίων τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Ρούμελης, παρὰ τῷ Κοιμητηρίῳ τῶν Πατέρων.

ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Τὸ Κοιμητήριον τῶν πατέρων τῆς Μονῆς εὐρίσκεται κατέναντι τοῦ Μοναστηρίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 5' τῆς ὥρας, εἰς μίαν ἐπιβλητικὴν δεσπόζουσαν τοποθεσίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς γύρω ἁρμονίας. «Ἀντίκρυ σὲ ἓνα ὠραιότατο στρογγυλὸ προέξοχο ἀκρωτήρι ἐπίτηδες θαρρεῖς διαλεγμένο γιὰ τὴν ὁμορφιά του, βρίσκεται τὸ Καλογερικὸ Νεκροταφεῖο. Ἄλλεξ. Πάλλης».

Ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ ὁ ποιμενόποις εἶδε διὰ πρώτην φοράν τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ὡς στύλος φωτεινὸς ὑφώνετο ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Σπήλαιον, ὅπου εὐρέθη κατόπιν ἡ Ἁγία Εἰκὼν, ἕως τὸν Οὐρανὸν καὶ ὠδηγήθησαν εἰς τὴν εὑρεσιν τῆς Ἁγίας Εἰκόνης.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ κοιμητηρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι περιμανδρωμένον μὲ τοῖχον, ὑπάρχει περικαλλὲς Ναὸς τιμώμενος εἰς μνήμην τῶν Ἁγίων Πάντων. Ἐχει μίαν μόνον εἰσοδον, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς αὐτὸ καὶ ἀμέσως εἰς τὸν Ναόν. Μία δεκάς περίπου κυπαρίσσων κοσμεῖ τὸ κοιμητήριον.

Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ὑψοῦνται δύο λιθόκτιστα κτίρια, χρησιμοποιούμενα σήμερον ὡς χώροι βοηθητικοὶ τῆς Μονῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ἀλλοτε ἀπετέλουν τὸ διδασκηριακὸν συγκρότημα τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ἐμπροσθεν τοῦ κοιμητηρίου πρὸς Δυσμὰς, ὑπάρχει ἀρκετὰ εὐρύχωρος πλατεῖα, τὴν ὁποίαν κοσμοῦν ὑπεραιωνόβιοι πλάτανοι. Σήμερον ἡ πλατεῖα αὕτη χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς τελουμένης κατ' ἔτος ἐμποροπανηγύρεως, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ πανηγυρισμοῦ. Εἰς τὴν πλατεῖαν ταύτην, κατ' ἀρχαιοτάτον ἔθιμον διενεργεῖται κάθε ἔτος καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν λήξιν τῆς πανηγύρεως, ἡ δημοπρασία τῶν ἀφιερωθέντων κατὰ τὴν πανήγυριν ζώων, τὰ ὁποῖα κατὰ ἐκατοντάδας προσφέρουσι σιτὴ «Χάρη» τῆς οἱ εὐλάβεις προσκυνηταί, διότι κάποιο ἀτομικὸν τοὺς αἶτημα ἱκανοποίησεν ἡ Μεγαλόχαρη.

Ἰδρυτὴς τοῦ Κοιμητηρίου τῆς Μονῆς καὶ τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων φέρεται ὁ Παπὰ Πελάγιος. Τοῦτον εὐρίσκομεν ἐν ἀκμῇ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1754 ἕως τὸ 1785, ἀναπαυθεὶς ἐν Κωρίῳ τὴν 28ην Φεβρουαρίου 1788.

Παλαιόθιν τὸ κοιμητήριον τῶν Πατέρων εὐρίσκετο παρὰ τὸν

ποταμόν, κάτωθι τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ πρὸς Νότον, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ ὕπ' ἀριθ. 2 θαύματος διαλαμβανομένου εἰς τὸν ὕπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφον κώδικα.

ΝΑΟΣ ἈΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Ἐπὶ ἀκρογωνιαίου λίθου τῆς βορεινῆς πλευρᾶς τοῦ μικροῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ πλησίον τῆς κυρίας εἰσόδου γράφει : «ΠΕΛΛΑΓΙΟΣ 1754». Τὸ ἐσωτερικόν τοῦ Ναοῦ τοῦ Κοιμητηρίου κοσμεῖται ὑπερκάλλως μὲ τοιχογραφίας, ὀψίστης σπουδαιότητος ὡς καὶ μὲ εἰκόνας ἀρίστης τέχνης. Δυστυχῶς καὶ ἐδῶ ἡ ἐγκατόλειψις κατὰ τὰ τελευταῖα μαρτυρικά ἔτη, ἀφῆκε σαφῆ τὰ ἴχνη της. Κατὰ εὐτυχὴ σύμπτωσιν ὀλίγοι εἶναι αἱ βλάβαι τῶν τοιχογραφιῶν καὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἐκ τῶν ὀμβρίων ὀδάτων καὶ ἡ συντελεσθεῖσα σήμερον ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς ἐπισκευὴ τῆς στέγης ἐγγυᾶται τὴν διατήρησιν τῶν κειμηλίων τούτων.

Ὡς νῦν μὲν ἐφθανε τοῦτο καὶ τὸ πέρασμα τῶν Τουρκαλβανῶν μετὰ τὸ 1770 ἀφῆκεν ἀνεξίτηλον τὴν σφραγίδα τῆς βαρβαρότητος καὶ διασαλπίζει τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅταν φύγῃ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, τότε οὗτος γίνεται χειρότερος καὶ τοῦ θηρίου. Καὶ πάλιν εὐτυχῶς, διότι ὀλίγοι εἶναι αἱ ἐξορύξεις ὀφθαλμῶν ἁγίων ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν ὑπὸ τῶν Τουρκαλβανῶν.

Παρατηροῦντες ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ Ναοῦ καὶ ἀνωθι τῆς κεντρικῆς δυτικῆς εἰσόδου εὐρίσκομεν ἀναγεγραμμένα :

«Ἐξωγράφηται καὶ καλλώπισται ὁ Θεῖος οὗτος Ναός τῶν Ἀγίων Πάντων διὰ συνδρομῆς τῶν Πανοσιωτάτων ἁγίων Καθηγουμένων Κυρ. Ἰωννᾶ καὶ Κυρ Νικωδήμου, δι' ἐξόδων μὲν τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἁγίου Οἰκωνόμου ἐκ κώμης Προσόν, ἀρχιερατεύοντος κυρ Δοσιθεοῦ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων, ἐφημερεύοντος Κυρ. Ἀνθίμου Κυρ Χρυσάνθω Κυρ Γαβριήλ Κυρ Γερσσίμου καὶ Κυρ Χρυσάνθω Κυρ Γρηγορίου τῶν Ἱερομονάχων. 1805. Α. Ω. Ε Ἀυγούστου 5.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μαρτυρεῖται, ὅτι ἡ ἀγιογράφισις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν Ναοῦ ἐγένετο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παπαπελλαγίου, ὁ ὁποῖος μόνον τὸν ναὸν ἀνήγειρε καὶ ἐν μέρει διεκόσμησε τὸ ἐσωτερικόν τούτου ἰδίᾳ δὲ τὸ τέμπλον.

Εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν ἐπὶ τοιχογραφίας Ἀγίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου καὶ ἐπὶ ταινίας βασταζομένης ὑπὸ τοῦ Ἀγίου διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς του ὑπάρχει ἡ κάτωθι ἐπιγραφή εἰς Βυζαντινὴν γραφὴν.

«Ἐάν μὴ ἀποιόζητε πᾶσι τοῖς τοῦ κόσμου, οὐ δύνασθε γενέ-

σθαι μοναχοί». Ἐπίσης ἐπὶ τῆς τοιχογραφίας τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Ὁ τῆς ψυχῆς ἀνέβαλον ἀγαπητέ μοι κρημνῷ γιῶδη μηδαμῶς καταλίπεις».

Ἐπὶ τοιχογραφίας τοῦ Ἁγ. Σάββα τοῦ ἡγιασμένου.

«Τείχισον τὸ κελλίον σου ὦ μοναχέ καὶ ἄλλο κελλίον μὴ παρὰβαλλε».

Ὡσαύτως ἐπὶ τοιχογραφίας τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου: «Μὴ ἀπατάτω ὦ Μοναχέ χορτάσια κοιλίας, ὑποταγὴ μετ' ἐγκρατίας ὑποτάσσει τοὺς δαίμονας». Πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ πλείοται ἄλλαι ὅσαι τοιχογραφίαι καὶ ἐπιγραφαὶ κοσμοῦσι τὸν Ἱερὸν τοῦτον Ναόν, τόσον τὸν κύριως Ναόν, ὅσον καὶ τὸ ἅγιον Βῆμα.

Ἐξαιρετικὸν εἰς ἐμφάνισιν καὶ μὲ σπανίζουσιν τέχνην ὀφιοῦται τὸ μικρὸν τέμπλον.

Τὸ Κοιμητήριον τῶν Πατέρων

Χαρακτηριστικοὶ εἶναι αἱ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τῶν εἰκόνων τοῦ τέμπλου καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς Δεσποτικῆς εἰκόνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ὁ Χριστὲ Ἄναξ, τάφιλάνθρωπα φύσει κλίνων μοι ᾧτα Πελλαγίου Θότου. 1755 1 Ἰουλίου 31. Ἡ ὥραία σὸτὴ εἰκὼν ἀρχίζει νὰ καταστρέφεται ἐκ τῆς σήφτειως ἐξ αἰτίας τῶν ὀμβρίων ὑδάτων κατὰ τὴν κατοχὴν.

Ὡσαύτως κατωθὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου ἀναγράφεται «Γορ-

γως τὴν ψυχὴν ἐπάκουσον, ὦ Κόρη, ἣν Πελλάγιος ὁ Κτίτωρ σοὶ προσφέρει» Α.Ψ.Ν.Ε' (1755) Ἰουλίου 31.

Εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον τελεῖται Πανηγυρική ἡ λειτουργία κατὰ τὴν μνήμην τῶν Ἀγίων Πάντων, καθ' ἕκαστον δὲ ψυχοσάββατον, τελεῖται ἐπίσης ἡ *Θεία* λειτουργία καὶ γίνεται δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ἀποβιωσάντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς, οἵτινες θεαρέστως διηγόν τὸν βίον αὐτῶν. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἀναφέρεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφον Κώδικα τῆς Μονῆς καὶ ἐν σελίδι 3.

Ἐν Ἀντίπερα δὲ τῆς Μονῆς εἶναι τὸ Κοιμητήριον τῶν Πατέρων, οὗ ὁ Ναὸς τιμᾶται εἰς μνήμην τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ ἐν αὐτῷ παράκειται εἰς Πύργος μὲ δύο χωρίσματα. Ἐμπροσθεν δὲ τοῦ Κοιμητηρίου πρὸς Δυσμὰς εἶναι τρεῖς βρύσες ὁμοῦ, ὧν τὸ ὑδωρ ἔρχεται ἀπὸ τοῦ ἐκείθεν μέρους καὶ ἔχει τὰς ἀρχὰς πλησίον τοῦ πρὸς δυσμὰς κειμένου ρεύματος»

Ἡ παράδοσις βεβαιοῖ, ὅτι εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Πάντων, ἐκήρυξε τὸν Θεῖον λόγον καὶ ὁ Πάτρο—Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Καθ' ἣν ὥραν ἐκήρυττε, προσήρχετο καὶ κάποιος, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου εἶχε φονεύσει καλόγηρον τινὰ ἀσκητεύοντα πέριξ τῆς Μονῆς. Εὐθὺς ὡς ἀντίκρουσε τὸν φονέα προσερχόμενον εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν, διὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ αὐτός δῆθεν τὸ Θεῖον κήρυγμα, ὁ Ἅγιος Κοσμάς μὲ τὸ προφητικόν του πνεῦμα διέγνωσεν ὅτι πρόκειται περὶ ἀνθρώπου διαπράξαντος φόνον. Ἀμέσως ὁ Ἅγιος διακόπτει τὸν λόγον καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν φονέα τοῦ λέγει «φύγε μισρὲ, θεοκατόρατε καὶ ἀδελφοκτόνε». Ὁ δὲ φονεὺς πρὸ τῆς φρικτῆς ταύτης ἐπιτιμήσεως τοῦ Ἀγίου, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τρέμων τὴν πρᾶξιν του.

ΠΟΥ ΕΙΧΕΝ ΑΛΛΟΤΕ ΚΤΗΜΑΤΑ Η ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΤΙ ΕΓΙΝΑΝ

Ἡ Μονὴ εἶχεν ἄλλοτε τεραστίαν κτηματικὴν περιουσίαν ἀπὸ ἀπεράντους ἐκτάσεις, ἀπὸ λειβάδια, καλλιεργησίμους γαῖας, ἐλαιῶνας. Τὰ κτήματα ταῦτα εἶχαν ἀφιερῶσαι εἰς τὴν Μονὴν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ χριστιανοὶ γνωρίζοντες ὅτι τὸ κράτος τοῦ Μωάμεθ ἐσέβετο κάπως τὰ ἐκκλησιαστικά κτήματα (βακούφιο), προτιμοῦσαν νὰ ἀφιερῶνουν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια μεγάλας περιουσίας. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πολλὰ ἀφιερῶσαι κτημάτων ἐγίναν εἰς τὴν Μονὴν. Τοιοῦτοτρόπως εὐρέθη ἡ Μονὴ κατέχουσα σημαντικὴν κτηματικὴν περιουσίαν εἰς τὴν πλήρηδικαιοδοσίαν τῆς ἀπὸ εὐφόρους καὶ γονίμους ἐκτάσεις εἰς πολλὰ μέρη καὶ κυρίως εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀγρινίου τῆς Ἐπαρχίας Τριχωνίδος.

Εὐσεβεῖς καὶ καλοκάγαθοι χριστιανοὶ εὗρισκον ψυχικὴν ἀνακούφισιν νὰ δεικνύωνται εὐεργετικοὶ εἰς τὰ εὐαγγ. ἰδρύματα, ἀφιερώνοντες τὰ ὑποστατικά των εἰς τὰ μοναστήρια, ὅπου μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῶν ἀφιερωτῶν καὶ τῶν συγγενῶν των ὑπὲρ αἰωνίας ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς των.

Ἐπειδὴ θεωροῦμεν ἱστορικῶς ἐπιβεβλημένον καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν περιέργειαν παντὸς εὐσεβοῦς προσκυνητοῦ, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν χαρὰν νὰ μάθῃ τί εἶχεν ἡ Πανασι-σσι Προουσιώσισσα, τὴν ὁποῖαν σήμερον εὐλαβικά προσκυνεῖ, εὐρίσκομεν σκόπιμον νὰ διαλάβωμεν τὸ ἱστορικόν τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε εἶχεν ἡ Μονὴ καὶ τὰ ὁποῖα σήμερον δὲν κατέχει.

Ιον

Τὸ λεγόμενον Ζευγοστάσιον Μαχταρίνος, κείμενον εἰς τὴν περιφέρειαν Μανδανίσσης (νῦν Παντανάσσης) Τριχωνίας, ἀπέχον ἀπὸ τὸ Ἀγρινίον ὀλιγώτερον τῆς μᾶς ὥρας μὲ αὐτοκίνητον, ἀπετέλει ἀναπόσπαστον μέρος τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Μονῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1929, ὅποτε ἀπηλλοτριώθη ἀναγκαστικῶς ὑπὲρ ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν καὶ ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν μικρὸν τεμάχιον ἐκ 30 περίπου στρεμμάτων. Ἐχει τὸ ὅλον ζευγοστάσιον τεραστίαν

έκτασιν έκ 1200 στρεμμάτων, έκτεινόμενον έκ τοῦ χωρίου Μανθανίσης μέχρι τοῦ χωρίου Νερομάνας (Σουμπον(κου) καί ἀποτελεῖται ἀπό καλλιεργησίμους έκτάσεις, βοσκοτόπους καί ἐλαιόδενδρα. Ἐκ σχετικῶν ἐνοικιαστηρίων συμβολαίων εὑρίσκομεν ὅτι ἡ Μονή εἰσέπραττε πρὸ τοῦ 1912 δραχμ. 12000. Τὸ ὄνομα Μαχταρίνα προέρχεται προφανῶς ἐκ τῆς Τουρκικῆς λέξεως Μουχτάρ=Προεστῶς. Εἰς τὴν σελίδα 241 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ὑπάρχει καταχωρημένον Βασιλικὸν Διάταγμα τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ὑπ' ἀριθ. 1575 τῆς 2)14 Μαΐου τοῦ 1838, ἐκ τοῦ ὁποῖου μαρτυρεῖται ὅτι τὸ ζευγοστάσιον Μαχταρίνας παρεχώρησεν εἰς τὴν Μονὴν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ἐκ τῆς περιουσίας τῆς διαλυθείσης Μονῆς Ἁγίων Ἀποστόλων Κουρίτιδος. Ἡ Μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἔκειτο εἰς θέσιν «παλαμίδι» καί «ξεροβρύση», δπου σώζεται κάστρον, κείμενον ἀριστερὰ καθὼς ἀναβαίνομεν πρὸς Νερομάναν μὲ αὐτοκίνητον.

Εἰς τὴν σελίδα 938 τοῦ ἰδίου κώδικος ἀναγράφεται ὅτι ἡ Μονὴ ἠγόρασε μέρος τοῦ Ζευγοστασίου ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιον Χατζόπουλον, μέρος ἀπέκτησε δι' ἀνταλλαγῆς καί μέρος ἀπὸ ἀφιερώσεις Χριστιανῶν. Ἐντὸς τοῦ Ζευγοστασίου τούτου ὑπάρχουσιν ἀρχαῖα ἐξωκκλήσια ἀφιερωμένα εἰς τὴν Μονὴν, ὡς παλαιὸν τῆς Ἁγίας Παρσσκευῆς, οὔτινος ἰχνη μόνον διασώζονται, ἡ δὲ πλάκα τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς τοῦ παρεκκλησίου τούτου μετεφέρθη καί ἐτοποθετήθη εἰς τὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μανθανίσης. Ἐνθα καί σώζεται, ὡς ὁμολογεῖ σήμερον ὁ γηραιὸς καί ἐνάρετος Ἱερεὺς Ἰωάν. Πρώτος. Ὑπάρχει ἐπίσης πύργος ἀρχαῖος μετὰ τεσσάρων δωματίων, ὀπογείων κλπ. παρορτημάτων καί βοηθητικῶν χώρων. Ὁ Πύργος λέγεται Κούλη καὶ γύρω ἀπὸ αὐτὸν ἔχει δημιουργηθῆ θρόλος. Εἰς τὸν πύργον τοῦτον κατῴκει ὁ Μουχτάρ, δστις τὴν νύκτα ἐπροστατεύετο διὰ κινητῆς καὶ σιδηρᾶς γεφύρας ὀρθουμένης δι' ἀλυσίδος ἢ διὰ βραστοῦ νεροῦ, τὸ ὁποῖον ἐρριπτε ἀνωθεν κατὰ τῶν συχνάκις ἐπιτιθεμένων κλεφτῶν, οἵτινες ἐν τέλει τὸν ἐξώντωσαν εἰς θέσιν «τουρκάλωνον» τοῦ Ζευγοστασίου.

Παλαιὸν ἐλαιοτριβεῖον, λογγῶδεις καὶ ἀκαλλιέργητοι γαῖαι, αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς χειμερινὸν λειβάδιον διὰ τὸ ποίμνιον τῆς Μονῆς, τὸ ἀποτεφρωθὲν οἶκημα Δουγρί μετὰ τῆς παραλιμνίου ἀμμουδιᾶς ἀποτελοῦν τὰ συμπληρώματα τοῦ ὅλου Ζευγοστασίου, τοῦ ὁποῖου κυρία καὶ κάτοχος ἦτο ἄλλοτε ἡ Μονή. Τὸ οἶκημα Δουγρί κατεστράφη τὸ 1930 ἐκ πυρκαϊᾶς.

2ον

Κτήματα, ἐλαιόδενδρα, περιβόλια εἰς Μυρτιάν (Γουρίτσαν) Τρι-

χωνίας, τὰ ὅποια ἀπηλλοτριώθησαν τὸ 1929 ὑπὲρ ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν καὶ ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν μικρὸν περιβόλιον ἐκ στρεμμάτων τριῶν.

3ον

Πολλὰ ἐλαιόδενδρα εἰς Αἰτωλικὸν περιήλθον διὰ Νόμου εἰς τὸν Ὅργανισμὸν Διοικήσεως Ἐκκλησ. Περιουσίας (ΟΔΕΠ) τὸ 1930.

4ον

Ἄγροί ξηρικοὶ καὶ ποτιστικοὶ εἰς Ἀγίαν Σοφίαν (Μώκισταν Τριχωνίας) περιήλθον διὰ Νόμου εἰς τὸν ΟΔΕΠ καὶ ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν μικρὸς ξηρὸς καὶ ἄγονος ἀγρὸς εἰς θέσιν «Ραφή».

5ον

Ζευγοστάσιον Πίνας κείμενον εἰς τὴν περιφέρειαν Πλατυπόρου (Ἀβαρίκου) τῆς περιφέρειας Θέρμου Τριχωνίας ἐκτάσεως τριῶν χιλιάδων στρεμμάτων καὶ ἄνω, ἐξ ὧν τὰ 400 στρέμματα καλλιεργήσιμα ποιοτικά καὶ ἐν μέρει ξηρικά, τὰ δὲ ἄλλα βοσκότοποι. Ἐκεῖ ὕπρχον ἄλλοτε οἰκήματα καὶ ἀποθήκαι διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν καὶ σήμερον σῶζεται οἰκήμα διώροφον. Περὶ τοῦ κτήματος τοῦτου ἀγορασθέντος ὑπὸ τῆς Μονῆς τὸ 1790 ἐπὶ ἡγουμένου Παπαῖ Ἰωάν. (Ἰγνατίου) διαλαμβάνει ὁ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφος κώδιξ σελ. 235 καὶ ἐξῆς. Ἀπὸ τοῦ ζευγοστάσιον τοῦτο ἡ Μονὴ εἰσέπραττε ἑτησίως μέχρι τοῦ 1953 3000 ὄκ. εἰσόδημα (σιτάρι—καλαμπόκι) 200 ὄκ. τυρί, 300 ἀρνιά καὶ 50 ὄκ. μαλλιά. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1953 καὶ ἐντεῦθεν ἀπηλλοτριώθησαν διὰ νόμου αἱ καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις καὶ ἀφέθησαν εἰς τὴν Μονὴν 200 στρέμματα καλλιεργήσιμα καὶ οἱ βοσκότοποι διὰ λειβάδια. Ἦτο τὸ μόνον κτῆμα ἀξίας, τὸ ὅποιον ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν ἀκέραιον μετὰ τὸν διαχωρισμὸν τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας εἰς διατηρητέαν καὶ ἐκποιητέαν καὶ τὸ ὅποιον ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν ἔσοδα ὑπολογίσιμα.

6ον

Ἄλλο κτῆμα τῆς Μονῆς ἐκποιηθέν ὑπὲρ τοῦ ΟΔΕΠ ἦτο τὸ ἀγρόκτημα Βελωτᾶς ἐκτάσεως 15 στρεμ. τὸ ὅποιον ἔχει ἀγοράσει ὁ Δημ. Θεμελής.

7ον

Εἰς Κλαυσεῖον Καρπενησίου κτῆμα ἐκτάσεως τριῶν περίπου στρεμ. ἐκποιηθέν ὑπὲρ τοῦ ΟΔΕΠ.

Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προσυιωτίσεως. Γρ. Νταβαρίνου. Ἀνθρ. Τσιλιπέρη 13

8ον

Εἰς Κυπάρισσον (Τέροβα) Παρακαμπυλίων ἐκτάσεως 15 στρεμ. ἐκποιηθὲν ὑπὲρ τοῦ ΟΔΕΠ.

9ον

Κτῆμα Βουτόρου Καρπενησίου ἐκτάσεως 3 στρεμ. ἐκποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ.

10ον

Κτῆματα Χαλικίου (Δερικόβης) Τριχωνίας, ἐκτάσεως 60 στρεμ. ἐκποιηθέντα ὑπὲρ τοῦ ΟΔΕΠ. πρὸς διαφόρους κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου.

11ον

Κτῆματα Χρυσοβίτσας (Βάλτσας) Θέρμου Τριχωνίας ἐκτάσεως 200 στρεμ. ἐκποιηθέντα ὑπὲρ τοῦ ΟΔΕΠ. πρὸς διαφόρους κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου.

12ον

Πανδοχεῖον (Καρυές) μετὰ ἀναλόγου περιοχῆς εἰς τὴν περιφέρειαν Προυσοῦ ἐγγὺς τῆς Μονῆς εἰς θέσιν Σβεντσουρέϊκα, περιελθὼν εἰς τὸν ΟΔΕΠ. Τὸ πανδοχεῖον τοῦτο ἀνηγέρθη τὸ 1919 δαπάναις τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ τότε ἡγουμένου ἀειμνήστου Κωνσταντίου Παπαδημητρίου, μὲ σκοπὸν νὰ εὕρισκουν οἱ διαβάται ἄστυον διὰ τὰ φορτηγὰ των ζῶα καὶ χόρτον.

13ον

Τὸ μεγάλο ἀγρόκτημα Ρεντσιπέρι ἐκτάσεως 3000 στρεμ. περίπου κείμενον εἰς τὸ χωρίον Καμαρούλα Ἀγρινίου αποτελούμενον ἀπὸ καλλιεργησίμους καὶ βοσκησίμους γαίας περιήλθεν εἰς τὸν ΟΔΕΠ., ὃ ὁποῖος ἐξεποίησε τοῦτο πρὸς τοὺς κατοίκους Σταυροχωρίου (Δοβιταίνου) Εὐρυτανίας τὸ 1931.

14ον

Κτῆμα πλησίον τῆς Ναυπάκτου ἐκτάσεως 10 στρεμ. ἐξεποιήθη ὑπὸ τῆς Μονῆς τὸ 1926 καὶ ἐκ τῶν ἐσόδων αὐτοῦ ἀνηγέρθη τὸ ἐξωθὶ τῆς Μονῆς μέγαρον.

15ον

Εἰς Μεσολόγγιον εἰς θέσιν ἀγγινάρα 10 στρεμ. καταπατηθὲν ὑπὸ τρίτων.

16ον

Εἰς Μικρὸν χωρίον Εὐρυτανίας ἀρκετὰ κτήματα, τὰ ὅποια ἐπώλησεν ἡ Μονὴ καὶ τὸ προϊόν τῆς πωλήσεως ταύτης διέθεσεν αὕτη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μεσημβρινοῦ μεγάρου.

Εἰς σελ. 96 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος διαλαμβάνονται τὰ κάτωθι: «Πάντα τὰ ἐν Μικρῷ χωρίῳ ὑποστατικά τοῦ Μοναστηρίου ἐκποιήθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1870 δι' ἀδείας τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου. Ἡ χρεῖα, ἣτις ἠνάγκασε τοὺς τότε πατέρας νὰ τὰ ἐκποιήσωσι, ὑπῆρξεν ἡ ἀνέχεια χρημάτων πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Μοναστηρίου, ὅπερ δυστυχῶς ἐπυρπολήθη κατὰ κράτος κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1869. Μὲ τὰ ἐκ τῶν ὑποστατικῶν τῶν ἐν Μικρῷ χωρίῳ ἐκποιηθέντων κτημάτων ληφθέντα χρήματα ὠκοδομήθη τὸ κάτω μέρος τοῦ Μοναστηρίου, ἦτοι τὸ πρὸς μεσημβρίαν τὸ καὶ συγκείμενον μετὰ τοῦ μαγειρείου».

17ον

Οἰκίαν εἰς Λαμίαν παρὰ τὴν πλατεῖαν Ἀθ. Διάκου, ἡ ὁποία ἐξεποιήθη ὑπὸ τῆς Μονῆς τὸ ἔτος 1956, τὸ προϊόν δὲ τῆς ἐκποιήσεως θέλει διατεθῇ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

18ον

Εἰς θέσιν Γοῦρνες τῆς περιφερείας Καστανίδας ὑπῆρχεν ἀγρόκτημα τῆς Μονῆς ἐκποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ. ἐκτάσεως 6 στρεμ. Ἐγγὺς τοῦ ἀγροκτήματος τούτου ὑπάρχει ἡ ἱστορική ἀποκλειστρα, ὅπου κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 εἶχαν καταφύγει τὰ γυναικόπαιδα τῶν μαχομένων ἀγωνιστῶν τοῦ Μεσολογίου. Ὡς ἀλλαχοῦ γράφομεν.

19ον

Εἰς Χρυσοβέργι Αἰτωλικοῦ ὑπῆρχεν ἀγρόκτημα ἐκτάσεως 30 στρεμ. ἐκποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ.

20ον

Εἰς Καρπενήσιον εἶχεν οἰκίαν καὶ κτήμα, τὰ ὅποια περιήλθον εἰς τὸν ΟΔΕΠ.

21ον

Ὡς ἐξάγειται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος εἶχεν ἡ Μονὴ κτήματα καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μέρη: Ὅπως εἰς Τόρνον, χωρίον, τὸ ὅποιον ἐλέγετο Πλατάνι, εἰς Νόστιμον, χωρίον τῆς Εὐρυτανίας, εἰς Μαυρίλλον, χωρίον τῆς Φθιώτιδος, εἰς Σοβολάκον, χωρίον Ἀγίου Βλασίου,

χωρίον Τζέρκοβα τοῦ Δήμου Ἀρακυνθίων, χωρίον Κόνισκα τῶν Κραββάρων, εἰς Ἀγρίνιον εἰς θέσιν Ντιούτσιακα καταπατηθέν, εἰς Σιτόμαινα Βλοχοῦ, Ζελίχοβον Βλοχοῦ, Κερασιὰ Βλοχοῦ, Σιβίστα τοῦ Ζυγοῦ, εἰς Μπουρλάσια Μακρυελίας εἶχεν μετόχιον, εἰς χωρίον Μποτίνω καὶ ἀλλαχοῦ. (*)

Ἡ Μονὴ διατήρει σημαντικὴν κτηματικὴν περιουσίαν καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου πολλοὶ Εὐρυτᾶνες πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, εἰργάζοντο εἰς τὰ ἐν Κων|πόλει Μοναστηριακὰ κτήματα (Προυσοῦ—Τατάρνης) ὡς ἐντολοδόχοι τῶν Μονῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκον τὰ ἐν λόγῳ κτήματα καὶ ἀπίζων πολλαὶ οἰκογένειαι τῶν Εὐρυτάνων, οἵτινες καὶ παρέσχον πολυτίμους ὑπηρεσίας ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ἀσκοῦντες τὴν ἐπιτροπὴν τῶν παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ καὶ ἀμβλύοντες τὴν ὠμότητα τῶν Γενιτσάρων.

Ἐκατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ἐν Κων|πόλει παροικία τῶν Εὐρυτάνων (τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Νεοχωρίου, Λιτοῦς καὶ Φαναρίου, εἰς ἣν ὑπήγετο ἐκκλησιαστικῶς ἡ Εὐρυτανία), καὶ πολυπληθὴς ἦτο καὶ μεγάλως ἤκμαζεν. Αἱ πλοῦσαι Μοναὶ τῆς Εὐρυτανίας εἶχον σημαντικὴν περιουσίαν εἰς γαῖας καὶ κτήματα, ἐν οἷς πολυπληθεῖς Εὐρυτᾶνες εἰργάζοντο. Διεκρίνοντο δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς δύο κυρίως τάξεις οἱ ἐν Κων|πόλει Εὐρυτᾶνες, εἰς τὴν τῶν καλλιεργητῶν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ μὲν Μοναστηριακὰ κτήματα καὶ ὧν ἀπόγονοι καὶ σήμερον ἐτι εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι ἐν Πόργῳ, Θεραπειοῖς, Βουγιούκ·Δερὲ καὶ λοιποῖς χωρίοις τῆς ἐπαρχίας Δέρκων, καὶ τὴν τῶν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς μεγαλουπόλεως, ἐν Χρυσουπόλει καὶ τοῖς προαστείοις τοῦ Βοσπόρου ἐγκατεστημένων, τάξιν καταγινομένην κυρίως εἰς τὸ ἐμπόριον ἀποικιακῶν εἰδῶν. Τὸ Ἀδελφάτον ἄρα τῶν Εὐρυτάνων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπετέλει εἶδος Συνδέσμου τῶν μελῶν μιᾶς συντεχνίας, τῆς τῶν Μπακάληδων καὶ ἀπέβλεπε μὲν ἡ σύστασις αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον πολυτίμους παρέσχεν ἡ σύμπηξις τοῦ Ἀδελφάτου τοῖς μέλεσόν ὑπηρεσίας ὡς καὶ τῇ καθόλου Ἐθνικῇ Ἰδέᾳ, διότι ἐγκλείον εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ πλοῦσια καὶ σημαίνοντα μέλη τῆς τότε κοινωνίας τῆς Πόλεως, ἀνήκοντα εἰς μίαν τῶν σπουδαιοτέρων συντεχνιῶν, διαθέτον δ' ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων σημαντικῶς ὑπεστήριξε τὸν Ἐθνικὸν ἀγῶνα, ἡμβλυε δ' ἐκάστοτε διὰ τοῦ

(*) Ἀπὸ συμφωνητικῶν τοῦ 1871, 10 Σεβρίου διαφαίνεται ὅτι ἡ Μονὴ εἶχε 430 πρόβατα καὶ ὁ τυρὸς ἐτιμᾶτο 1.50 δραχ. κατ' ὀκτῶν.

πανισχύρου τούτου δπλου τήν κατά τών μελῶν τοῦ Ἀδελφάτου μὴ-
νιν καί τόν φανατισμόν τών Γενιτσάρων.

Μετά τήν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἡ δράσις τοῦ
Ἀδελφάτου περιωρίσθη σημαντικώτατα καί βοθηρῶν ἐνεκρώθη. Αἱ
Μοναί ὑπαχθεῖσαι εἰς τὸ Ἑλληνικόν Κράτος ἀπώλεσαν τήν ἐνταῦθα
ἐπιρροήν, τὰ δὲ κτήματά των ἄλλα μὲν ἐξεποιήθησαν, ἄλλα δ' ἐδη-
μεύθησαν...». (Ἑκατονταετηρίς τῆς ἐν Κων/πόλει Ἀδελφότητος Εὐρυ-
τάνων 1812—1920).

ΠΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΕΧΕΙ ΣΗΜΕΡΟΝ Η ΜΟΝΗ

ΚΑΙ ΤΙ ΤΗΣ ΑΠΟΔΙΔΟΥΝ - ΜΕΤΟΧΙΑ

Τὸ ἔτος 1931 ἐψηφίσθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 4684 Νόμος περὶ Ο.Δ.Ε.Π.
Ὁργανισμός Διοικήσεως Ἐκκλησιᾶς Περιουσίας. Κατὰ τόν Νόμον τοῦ-
τον διεχωρίσθη ἡ μοναστηριακὴ περιουσία εἰς ἐκποιητέαν καί διατη-
ρητέαν. Ἡ ἐκποιητέα ἔδει νὰ ρευστοποιηθῇ. Ρευστοποίησις, ὡς καί ἡ
λέξις μὀρτυρεῖ, σημαίνει μετατροπὴν τῆς ἀκινήτου περιουσίας εἰς
χρῆμα. Ἡ ρευστοποίησις θὰ ἐγίνετο διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιου-
σίας, ἀλλὰ πρὶν γίνῃ ἡ ρευστοποίησις διὰ τῆς ἐκποιήσεως, εὐρέθη
ὅτι ἔπρεπε νὰ μείνῃ καὶ ἀνάλογος περιουσία εἰς τὰς Μονὰς πρὸς
συντήρησίν των. Ἡ παραμείνασα εἰς τὴν Μονὴν περιουσία ὠνομά-
σθη διατηρητέα, ἡ δὲ ἄλλη ἐκποιητέα. Καὶ τὴν μὲν ἐκποιητέαν δια-
χειρίζεται ὁ ΟΔΕΠ, τὴν δὲ διατηρητέαν ἡ Μονή. Κατὰ πόσον ἐπέτυ-
χεν ὁ σκοπὸς τῆς ρευστοποιήσεως, δὲν εἶναι ἔργον τῆς παρούσης με-
λέτης. Ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ ΟΔΕΠ πληρώνονται οἱ Μητροπολίται
Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος, οἱ Ἱεροκέρυκες καὶ τὸ προσωπικόν τοῦ
ΟΔΕΠ. Ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς διατηρητέας περιουσίας συντηροῦνται
αἱ Μοναί. Ἡ κάτωθι περιουσία ἀνήκει εἰς τὴν διατηρητέαν, τὴν ὁποίαν
νέμεται καὶ διοχειρίζεται ἡ Μονή.

1ον

- α) Κήποι παρὰ τὴν Μονὴν πρὸς μεσημβρίαν ἐγγὺς τῆς Μονῆς.
- β) Κήποι εἰς θέσιν στρέμμα πρὸς βορρᾶν ἐγγὺς τῆς Μονῆς.
- γ) Κήποι εἰς θέσιν Γρηγόρη πρὸς δυσμὰς ἐγγὺς τῆς Μονῆς.
- δ) Κήποι εἰς θέσιν Σβεντσουρέϊκα πρὸς δυσμὰς τῆς Μονῆς.
- ε) Κήποι εἰς θέσιν φυτεῖα πρὸς δυσμὰς πέραν τοῦ χειμάρρου.

Εἰς τοὺς κήπους αὐτοὺς καλλιεργοῦνται διάφορα κηπουρικά, τὰ
ὁποῖα διατίθενται πρὸς διατροφήν τῶν ἐν τῇ Μονῇ διαβιούντων. Ἐκ
τῶν κήπων τούτων οὐδὲν ἔσοδον εἰς χρῆμα εἰσπράττεται.

2ον

Εἰς θέσιν ἁγιοὶ Πάντες καλλιεργήσιμον κτήμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Λογγά» ἐκτάσεως 5 στρεμμάτων, ἐξ ὧν τὰ δύο ποτιστικά ἐγγὺς τῆς Μονῆς καὶ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν αὐτῆς μέρος. Καλλιεργεῖται εἰς αὐτὸ τριφύλλι, ἡ ἀραβόσιτος ἢ σιτάρι, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐκάστοτε ἀνάγκην τῆς Μονῆς. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κτήματος τούτου ὑπάρχει ὁδρόμυλος τῆς Μονῆς, ἐνθα ἀλέθονται τὰ εἰσοδήματά της.

3ον

Ἡ Ἀμπελος ἐκτάσεως 18-20 στρεμμάτων παρὰ τὸ χωρίον Προυσός, ἣ ὁποῖα καλλιεργεῖται συστηματικῶς καὶ παράγεται ἐκλεκτὸ κρασί καὶ ἐξαιρετὸν τσίπουρο. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀμπέλου ΒΔ αὐτῆς σώζεται ναὸς τιμώμενος εἰς μνήμην τῆς γεννήσεως τοῦ Προδρόμου, ὅπου ἐκαστην 24ην Ἰουνίου ἐτελεῖτο ἄλλοτε θεία λειτουργία, καθ' ἣν προσήρχοντο οἱ ἐνορίται Προυσοῦ. Τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλουν ἱερομόναχοι τῆς Μονῆς καὶ ὁ ἡγούμενος. Ὁ ναὸς ἤδη εἶναι ἡμικατεστραμμένος καὶ ἀνευ στέγης καὶ παρημελημένος. Εἰς σελίδα 7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφεται τὸ ἑξῆς: «Εἰς τὸ γειτονικὸν χωρίον εἶναι τὰ ἀμπέλια τοῦ μοναστηριοῦ καὶ ἐν μετόχιον μὲ ἐκκλησίαν τοῦ τιμίου Προδρόμου...». Ἡ ἐκκλησία τούτου ἔχει ὅλον τὸ τακίμι τῶν ἱερῶν ἀμφίων...»

Ἐπίσης σώζεται μικρὸν διώροφον οἶκημα τοῦ μοναστηριοῦ, ὅπου διαμένουν οἱ ἐργαταὶ τοῦ ἀμπελιοῦ καὶ ἐναποθέτουν τὰ ἐργαλεῖα των. Τὸ οἶκημα τοῦτο ἡγόρασεν ἡ Μονὴ κατὰ τὸ ἔτος 1918 ἐπὶ ἡγουμενίας Κων. Παπαδημητρίου ἀπὸ τὸν ἐκ Προυσοῦ Γεώργ. Σιρόκον. Ἐντὸς τῆς ἀμπέλου ὑπάρχουν μικρὲς κερασιές, κυδωνιές καὶ βυσιγιές καὶ ὀλδύγυρα καρυδιές καὶ μία ἐλάτη γηραιά ἱσταται ἐπιβλητικὴ εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀμπέλου.

Τὸ ὑπέροχον θρησκευτικὸν ἔθιμον τῆς τελέσεως θείας λειτουργίας, ἔστω καὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν 24ην Ἰουνίου, θὰ πρέπη νὰ συνεχισθῇ, ἀφοῦ ἐπισκευασθῇ ὁ ἱερὸς Ναός, διότι αἱ ἱεραὶ παραδόσεις ἀποτελοῦν τὸν κρῖνον τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος

4ον

Ἐχει ὁπαιθρα μαγαζεῖα ἐγγὺς τῆς Μονῆς εἰς θέσιν ἁγιοὶ Πάντες μέχρι τῆς θέσεως «σταυρός», τὰ ὁποῖα ἡ Μονὴ διὰ δημοπρασίας ἐνοικιάζει διὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως εἰς ἐμπόρους καὶ ἐπαγγελματίας, οἱ ὅποιοι πωλοῦν κατὰ ἡμέρας ταύτας τὰ ἐμπορεύματά των. Ἐκ τῶν ὁπαιθρων μαγαζείων εἰσπράττει ἡ Μονὴ ἑτησίως δραχ. 3.000 - 4.000.

5ον

Λειβάδια εἰς θέσιν Χαλιάδες τῆς περιφέρειας Προύσου ἔνθα ἡ Μονὴ κόπτει χόρτον καὶ βόσκει τὸ ἐκ προβάτων μικρὸν ποίμνιόν της. Τὰ λειβάδια ταῦτα εἶναι σποραδικὰ ἐκτάσεως 60 στρεμμ. περίπου καὶ πολλὰ τεμάχια ἐκ τούτων εἶναι ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἱατροῦ Εὐαγγελίου Παπαθανασιάδου. Ἐχουν ἀγορασθῇ ὁμῶς μὲ χρήματα τοῦ μοναστηρίου καὶ σώζεται ἐγγραφὸς δῆλωσις, τὴν ὁποίαν ἐκ καθήκοντος φέρομεν εἰς δημοσιότητα. Τῆς ἡ γραπτὴ δῆλωσις :

Πανοσιώτατε Πάτερ Κωνστάντιε

Εἰς Ἱερὰν Μονὴν Προύσου

Σὺς πληροφορῶ ὅτι σήμερον ἔλαβον παρ' ὑμῶν τὴν ἀξίαν κατὰ τὰ συμβόλαια τῶν εἰς Χαλιάδες τοῦ Προύσου ἀγορασθέντων παρ' ἐμοῦ ἀγρολειβαδίων τῶν 1) Κωνστ. Τριανταφύλλου, 2) κληρονόμων Πολέξου καὶ Νικ. Μελάχου, 3) κληρονόμων Γκαλφίνου Ζαφείρη, 4) Πατρικολάου Κικιλέου καὶ 4) ἀδελφῶν Νικολ. καὶ Χρ. Δ. Ξυθάλη καὶ εἶμαι ὑπόχρεος ὡς ζητηθῇ παρ' ὑμῶν νὰ μεταπωλήσω ἢ ἄλλως διαθέσω τὰ κτήματα ταῦτα ὡς βούλεσθε.

Ἐν Προύσῳ τῇ 14 Ἰανουαρίου 1921

Σὺς φιλῶ τὴν δεξιάν

Π. Παπαθανασιάδης

6ον

Λειβάδια εἰς θέσιν Ἀιγιώργη τῆς περιφέρειας Προύσου πρὸς ἀνατολὰς τῆς Μονῆς εἰς ἀπόστασιν ὀλιγώτερον μιᾶς ὥρας, ἐκτάσεως 40 στρεμμ. περίπου. Εἰς τὰ λειβάδια ταῦτα κόπτει χόρτον ἡ Μονὴ διὰ τὰ φορτηγὰ της ζῶα. Ἐρχόμενος δ. προσκυνητὴς ἐκ Καρπενησίου διὰ μέσου Μπαλιτέικα συναντᾷ τὰ ἀγρολειβάδια ταῦτα. Εἰς τὰ ἀριστερὰ ὡς πρὸς τὸν ἐρχόμενον ἐκ Καρπενησίου προσκυνητὴν σώζεται μικρὸς ναὸς τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ἄλλοτε ἐτελεῖτο θεία λειτουργία τὴν 23ην Ἀπριλίου καὶ τὴν 3ην Νοεμβρίου εἰς μνήμην τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Ἁγίου Γεωργίου. Εἰς τὴν σελίδα 13 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφεται τὸ κάτωθι «Μετόχιον Ἁγίου Γεωργίου, τὸ ὅποιον ἀνεκαινίσθη δι' ἐξόδων τοῦ μακαρίτου Ἰγνατίου Ἱερομονάχου πρώην ἡγουμένου καὶ εἶναι στολισμένον μὲ ἄπασαν τὴν ἱερατικὴν του στολὴν, δυσκοπότηρα, εὐαγγέλιον κλπ. Ὁ Ἰγνάτιος οὗτος διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς Μονῆς μετὰ τὸ 1788 καὶ κατὰ κόσμον ἔφερε τὸ ὄνομα παπα—Ἰωνᾶς ὡς

τοῦτο μαρτυρεῖται εἰς τὴν σελ. 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 χειρογράφου κώδικος.

7ον

Ἄγροί εἰς θέσιν «Μπαλτέτκα» Πορτίσα.

8ον

Μετόχιον «Μεγάλη Βρύση». Μετόχια ἀπὸ τὸ ρῆμα μετέχω: λαμβάνω μέρος, ἔχω μερίδιον, λέγονται τόποι καὶ ἐκτάσεις τῆς Μονῆς, ὅπου ὑπάρχει Ἱερὸς ναὸς, ἄγροί καλλιεργήσιμοι, λειβάδια, οἰκήματα, ὁπωροφόρα δένδρα καὶ ποίμνια. Ἐπίσης μετόχια λέγονται καὶ ἂν δὲν ἔχουν πάντα τ' ἀνωτέρω, ἀλλὰ μερικά τούτων. Τὰ μετόχια εἶναι τρόπον τινά παραρτήματα τῆς Μονῆς, ἡ ὁποία ἀσκαεῖ ἐπ' αὐτῶν ὅλην τὴν δικαιοδοσίαν ἰδιοκτητοῦ καὶ κυρίου.

Ἐνα τοιοῦτον ἀξιόλογον μετόχιον εἶναι καὶ τὸ νῦν σωζόμενον καὶ λεγόμενον καὶ σήμερον μετόχι «Μεγάλη Βρύση» πρὸς νότον τῆς Μονῆς εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρας ἀπὸ τῆς Μονῆς, κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Ὄρους Παναιτωλικοῦ, ἀκριβῶς καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ χωρίου Τόρνου. Ἐχει ὀφόμετρον 1500 περίπου μέτρων. Ἐνῶ δὲ κεῖται πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς Μονῆς, διὰ τὴν φθάσιν κανεῖς ἐκεῖ ἐκ τῆς Μονῆς, θά διανύσῃ ἀνηφορικὸν δρόμον 1 1/2 ὥρας. Διὰ τοῦ μετοχίου τούτου διέρχονται πολλοὶ προσκυνηταὶ προερχόμενοι ἐκ Θέρμου, Ναυπάκτου ἢ ἐκ τῶν χωρίων τῆς Ναυπακτίας, Πλατάνου, Περίσσης καὶ ἄλλων γειτονικῶν πρὸς τὴν Τριχωνίαν χωρίων. Κανονίζουν οἱ προσκυνηταὶ νὰ διημερεύσουν εἰς τὸ μετόχι ἢ καὶ νὰ διανυκτερεύσουν, διότι πρόκειται περὶ γραφικωτάτης τοποθεσίας μὲ δύο βρύσεις, ἀπὸ τίς ὁποῖες ρεῖ γάργαρα καὶ κρυσταλλένιο νερό! ἀπὸ τὸ ὁποῖον δροσίζονται οἱ κατάκοποι προσκυνηταί. Εἰς τὴν σελίδα 9 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφονται τὰ κάτωθι:

«Κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Χαλικίου ὄρους εἶναι τὸ Μετόχιον τοῦ Μοναστηρίου λεγόμενον «Μεγάλη Βρύση», οὗ ὁ Ναὸς τιμᾶται εἰς μνήμην τῶν Ἀγίων Ἐνδόξων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ ἔχει ἀπασαν τὴν Ἱερατικὴν στολήν».

Ἡ ἐκτασις τοῦ μετοχίου τούτου ἦτο ἄλλοτε τεραστία φθάνουσα μέχρι τῆς ὀψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ Παναιτωλικοῦ τῆς Τριανταφυλλίας, ὡς ὁ ρηθεὶς κώδιξ διαλαμβάνει, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς δυσμὰς πρὸς τὸ λεγόμενον βουνὸν ξεροβοῦνι καθὼς χύνονται τὰ νερά. Σήμερον ἔχουν περιορισθῇ τὰ ὄριά του. Ἡ διασωθεῖσα σήμερον ἐκτασις εἶναι δασώδης ἀπὸ ἐλατὰ, καὶ καλλιεργήσιμος. Δὲν γίνεται σήμερον καλλιέργεια, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς καλλιεργησίμου ταύτης ἐκτάσεως ἡ Μονή

κόπτει χόρτον διά τὰ φορτηγά της ζῶα καὶ βόσκει εἰς αὐτὴν τὰ αἰγοπρόβατα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἀφιερώσεως ὑπὸ χριστιανῶν. Ἐντὸς τῆς ἐκτάσεως ταύτης, ὡς ἐν τῷ εἰρημένῳ κώδικι διαλαμβάνεται, ὕψιρχον ἄλλοτε κελλία, εἰς τὰ ὁποῖα διέμενον καλόγηροι ἐπιβλέποντες τὰ ποίμνια τῆς Μονῆς, τὴν γενομένην καλλιέργειαν καὶ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν καὶ διερχόμενοι τὰς ἡμέρας τοῦ καύσωνος κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, καθ' οὓς ἡ διαμονὴ διὰ παραθερισμὸν εἶναι εὐχάριστος. Σῶζονται ἐκεῖ ὀλίγες κερασιές, ὀλίγες μηλιές καὶ ἀρκετὲς καρυές. Τὰ σωζόμενα σήμερον πέτρινα ἀλῶνια μαρτυροῦν τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν τοῦ μετοχίου. Ὁ Ἱερὸς Ναὸς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἶναι σχεδὸν παρημελημένος καὶ πρέπει νὰ ἀνασκαινοθῇ καὶ νὰ τελεῖται κατὰ τὴν μνήμην τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων θεία λειτουργία, ὅπως ἄλλοτε ἐτελεῖτο καὶ διεξήγετο θρησκευτικὴ πανήγυρις.

9ον Μετόχιον Κουμασίων.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Κοινότητος Κορυθαδῶν ὑπάρχει μετόχιον τῆς Μονῆς ἀπέχον ἐκ Κορπενησίου μίαν ὥραν μὲ πεζοπορίαν. Τὸ μετόχιον ταῦτο ἄλλοτε ἦτο χωριστὴ Μονὴ ἢ λεγομένη Μονὴ Κουμασίων, ἡ ὁποία διαλυθεῖσα περιήλθε διὰ νόμου εἰς τὴν Μονὴν Προυσοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930. Ἐχει ἑκτασιν σήμερον μετὰ τὴν γενομένην ἀπαλλοτριώσιν τοῦ 1954, στρέμματα ὀκτὼ περίξ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τιμώμενον εἰς μνήμην τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας τελεῖται τὴν 8ην Σιβρίου θρησκευτικὴ πανήγυρις.

Ἐπὶ ἔτη, ἐμόνασεν εἰς τὴν Μονὴν αὐτὴν ὁ μοναχὸς Σαμουὴλ Κριτοῦλης. Κατὰ τὴν ἐτησίαν πανήγυριν ἡ Μονὴ ἀποστέλλει μοναχόν ἢ Ἱερομόναχον ἢ ἄλλον ἱερεῖα ἀντιπρόσωπον, ἵνα παραστῇ κατὰ τὴν τέλεισιν τῆς θείας λειτουργίας, εἰς τὴν ὁποίαν προσέρχονται πολλοὶ προσκυνηταὶ τῶν περίξ χωρίων τοῦ τέως Δήμου Κορπενησίου. Ὁ Ἱερὸς ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τὸν Αὐγούστου τοῦ 1944 καθὼς καὶ τὰ παρακείμενα κελλία καὶ ἔχει ἀνοικοδομηθῇ πάλιν θασπάνοις τῶν φίλων ὁμογενῶν Εὐρυτάνων τῆς Ἀμερικῆς ἐκ τῶν περίξ χωρίων. Ἐκ τοῦ μετοχίου τούτου ἡ Μονὴ εἰσπράττει ἐτησίως περὶ τὰς 2.000 δραχμάς.

10ον Μετόχιον Ἀγρινίου

Εἰς θέσιν Τριανταφυλλιά κειμένην βορειοανατολικῶς τῆς πέλεως Ἀγρινίου μεταξὺ παλαιοῦ καὶ νέου Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Χριστοφόρου, ὑπάρχει τὸ λεγόμενον μετόχι, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ διώροφον πεπαλαιωμένην καὶ ἐτοιμόρροπον οἰκίαν, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ὁποίας

υπάρχουν σταθμοί διά τὰ φορτηγά ζῶα τῆς Μονῆς καὶ ἀποθηκαί, ὅπου ἄλλοτε ἐναποθηκεύοντο τὰ συλλεγόμενα ἐκ τῆς περιοδείας προϊόντα (λόδι, καλαμπόκι, σιτάρι). Ἐν συνεχείᾳ ἐκτείνεται μάνδρα (καπνοτόπιον) δύο περίπου στρεμμάτων γύρωθι τῆς ὁποίας ὑπάρχουν 30 ἐλαιόδενδρα. Ἡ ὅλη περιοχή τῆς μάνδρας, τῆς αὐλῆς καὶ τῆς οἰκίας περικλείεται διὰ τοίχου (μάνδρας). Ἐκ τῶν δύο δωματίων τῆς οἰκίας τὸ ἓν κατοικεῖται ἀπὸ πτωχὴν οἰκογένειαν δυνάμει τοῦ ἐνοικιοστασίου, τὸ δὲ ἄλλο δωμάτιον χρησιμεύει πρὸς διαμονὴν τῶν ὀπηρετῶν τῆς Μονῆς κατερχομένων εἰς Ἀγρίνιον δι' ὀπηρεσίαν. Ἐκ τοῦ μετοχίου τοῦτου ἐλάχιστα ἔσοδα εἰσπράττει ἡ Μονή. Ἦτοι ἐνοίκιον τοῦ ἐνὸς δωματίου ἀνερχόμενον εἰς 100 δρχ. ἑτησίως, συλλέγει τὸν ἐλαιόκαρπον 300—500 ὀκ. ἑτησίως καὶ ἐκμισθώνει τὸ καπνοτόπιον ἀντὶ 300—400 δρχ. ἑτησίως. Εἰς μετόχιον διέμεινεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς μισθωτῆς ὁ ἀποθανὼν ἤδη Γεώργιος Καργιώτης.

11ον Ἀγρός Μακρυᾶς Λογγᾶς

Εἶναι ἀγρὸς ποτιστικὸς ἐκτάσεως στρεμμάτων 15 καὶ φέρει τὴν ἐπωνυμίαν «Μακρυὰ Λογγὰ» κείμενος εἰς τὴν περιφέρειαν Σπαρτιά Τριχωνίας, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἡ Μονή, εἰσπράττει ἑτησίως 700 ὀκάδας ἀραβόσιτον. Μισθωτῆς τοῦ ἀγροῦ τοῦτου ἐπὶ σειράν ἐτών διετέλεσε καὶ διατελεῖ ὁ Γεώργιος Τσοῦνης (Γούλας) ἐκ Προστοβάς.

12ον. Ἐλαιοστάσιον Μαχαρίνας

Τὸ ἐλαιοστάσιον τοῦτο εἶναι ἐκτάσεως περίπου 33 στρεμμάτων, κείμενον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου Μανθανίσσης, τὸ ὅποιον ἐλαιοστάσιον ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν ὡς διατηρητέα περιουσία μετὰ τὴν ἀπαλλοτριώσειν τοῦ Ζευγοστασίου Μαχαρίνας, περὶ τοῦ ὁποίου εἰς ἄλλο μέρος κάμνομεν λόγον. Εἰσπράττει δραχ. 3000 ἑτησίως.

13ον. Οἶκημα «Δουγρί»

Τὸ διώροφον τοῦτο οἶκημα κείμενον εἰς τὴν παραλίμνιον ἀμμου διὰν τῆς περιφέρειας «Μανθανίσσης» καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῆς ἀπὸ Ἀγρίνιον εἰς Θέρμον ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ τότε ἡγουμένου τῆς Μονῆς Γερασίμου Καλαντζοπούλου. Τὸ ἔτος 1930 ἐπυρπολήθη ὑπ' ἀγνώστου καὶ ἐκτοτε παραμένει ἐρειπωμένον, συνενοικιάζεται δὲ μετὰ τῆς περιοχῆς του, ἀντὶ μισθώματος 1800 δραχμῶν ἑτησίως. Πρόκειται περὶ ὠραιότητος τοποθεσίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει ἀφθονο δροσερὸν νερό, κάτω ἀπὸ μεγάλα πλατάνια. Ἐκεῖ καταφεύγουν πολλοὶ ἐκδρομεῖς χάριν ἀναφυχῆς κατὰ τὸ θέρος καὶ διημερεύουν οἱ διερχόμενοι διαβάται.

14ον. Ἐλαιόδενδρα εἰς θέσιν «Ρουπακιά»

Εἰς τὰς θέσεις πέρα καὶ δῶθε ρουτακιά τῆς περιφέρειας Ἀγρινίου, Παναιτωλίου, Νέας Ἀβόρανθης, ὑπάρχουν πολλὰ σποραδικὰ ἐλαιόδενδρα τῆς Μονῆς ἀπὸ τὰ ὅποια ἡ Μονὴ εἰσπράττει ἐλαιόκαρπον 5—8 χιλ. ὀκάδας.

15ον. Ἄγρὸς Μπουζίκιστα

Εἶναι ἄγρὸς ξηρικός εἰς θέσιν «Μπουζίκιστα» τῆς περιφέρειας Ἐλαιοφότου (Σμόλιανα) Τριχωνίας, ἐκτάσεως 14 στρ. ἀφιερῶθεις ὑπὸ τοῦ Χρήστου Ντελῆ τὸ ἔτος 1948, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ Μονὴ εἰσπράττει ἔτησίως ὀκάδας σίτου 150.

16ον. Ἄγρὸς «Μποῦζι»

Εἶναι ἄγρὸς ποτιστικός κείμενος εἰς θέσιν «Μποῦζι» τῆς περιφέρειας Ἀγρινίου ἐκτάσεως 10 περίπου στρεμμάτων ἀφιερῶθεις πρὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος Ἀλεξίου Κανάτα ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ Μονὴ εἰσπράττει ἔτησίως 800 δραχ.

17ον. Οἰκία Αἰτωλικοῦ

Ἡ οἰκία οὕτῃ εἶναι εἰς Αἰτωλικόν, μεμισθωμένη δυνάμει τοῦ ἐνοικιοστατοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ Μονὴ εἰσπράττει ἔτησίως δραχ. 150.

18ον. Ζευγοστάσιον «Πίνο»

Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου Πλατυπόρου (Ἀβορίκου) Θέρμου ὑπάρχει Ζευγοστάσιον ἐκτάσεως τριῶν χιλιάδων στρεμμάτων περὶ τοῦ ὁποίου εἰς τὸ κεφάλαιον «Ποῦ εἶχεν ἄλλοτε κτήματα ἡ Μονή» κάμνομεν λόγον. Τὸ ζευγοστάσιον τοῦτο κατὰ τὸ ἔτος 1953 ἀπηλλοτριώθη ὑπὲρ ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν καὶ ἀφέθη εἰς τὴν Μονὴν καλλιεργήσιμος ἐκτασις μόνον 200 στρεμμάτων καὶ ὁ βοσκότοπος (λειβάδια), περὶ τὰ 1000 στρέμματα.

Ἐκ τῶν 200 ἐναπομεινάντων στρεμάτων καλλιεργησίμων καὶ ἐκ τοῦ βοσκοτόπου, εἰσπράττει ἔτησίως ἡ μονὴ δραχ. 20.000

19ον. Ἄγρὸς «Ραφή»

Ὁ ἄγρὸς οὗτος κεῖται εἰς θέσιν «Ραφή» τῆς περιφέρειας Ἁγίας Σοφίας (Μωκίστης) Τριχωνίας ξηρικός καὶ ἄγονος ἐκτάσεως 10 περίπου στρεμμάτων, ἐκ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἔσοδον εἰσπράττει ἡ Μονή.

20ον

Ἄγροί Ποταμούλας Παρακαμπυλίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Μονὴ εἰσπράττει 300 ὀκ. εἰσόδημα ἔτησίως.—

21ον

Σποραδικά ελαιόδενδρα τοῦ Δήμου Παρακαμπυλίων. Ταῦτα ἀνέρχονται περίπου εἰς 30 ελαιόδενδρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Μονὴ εἰσπράττει 100 ὀκ. θηλαίων.

22ον

Ἀγρόκτημα Καστανιάς ἐκτάσεως 6 περίπου στρεμμάτων. Ἀφιερῶθη κατὰ τὸ ἔτος 1950 ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Λωρίδα καὶ ἐκμισθώνεται ὑπὸ τῆς Μονῆς ἀντὶ ἑτησίου μισθώματος δραχ. 150.

23ον

Εἰς Δοκίμιον Ἀγρινίου κέκτηται ἡ Μονὴ ἀγρούς ξηρικοὺς ἐκτάσεως 25 στρεμμάτων ἀφιερωθέντας εἰς αὐτὴν τὸ ἔτος 1936 ὑπὸ τοῦ Δημ. Κιτσοπούλου. Εἰσπράττει δὲ ἑτησίως 2.500 δραχ.

24ον

Περιβόλιον ἐν Μυρτιᾷ Τριχωνίδος (Γουρίτσα) ἐκτάσεως τριῶν περίπου στρεμμάτων ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν τὰ ἐξῆς ὀπωροφόρα δένδρα: 6 λεμονιές, 17 πορτοκαλλιές, 55 νερατζιές καὶ 50 μικρὲς ἀχλαδιές. Ἐκ τούτων λαμβάνει ἡ Μονὴ ἀνάλογα ἐσπεριδοειδή.

25ον. Ποίμνιον προβάτων.

Ἡ Μονὴ διατηρεῖ ποίμνιον 120 προβάτων, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνει ἀνάλογον τυρόν καὶ μαλλιά διὰ τὰς τρεχοῦσας ἀνάγκας τῆς.

Σημ. Τὰ ἀναγραφόμενα ἔσοδα ἐκ τῆς ἀκινήτου περιουσίας δὲν εἶναι πάντοτε τὰ αὐτά, ἀλλὰ μεταβάλλονται ἐπὶ τὸ μείζον ἢ μείον ἀναλόγως τοῦ συναγωνισμοῦ κατὰ τὰς δημοπρασίας ἐκμισθώσεως.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Βάσει τῶν ἐγκεκριμένων ἀπολογισμῶν τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν τὰ ἔξοδα τῆς Μονῆς καθ' ἑκάστον οἰκονομικὸν ἔτος ἀνέρχονται ὡς ἐγγίστα εἰς 250.000 σημερινὰς δραχμὰς, εἰς τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ εἰς εἶδος ἀποτιμώμενα ἔσοδα.

Ὁ περιορισμὸς τῶν προσόδων τῆς Μονῆς ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῆς κτηματικῆς περιουσίας εἴτε, ὑπὲρ τοῦ Ο.Δ.Ε. Π. εἴτε ὑπὲρ ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν. Συνεπῶς ὡς πάγιον ἔσοδον ἐναπέμειναν αἱ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ προσκυνήματος καὶ τῶν ἀναθημάτων. Ἡ δὲ παραμείνασα ὡς διατηρητέα κτηματικὴ περιουσία εἶναι ἐλαχίστη καὶ κατὰ συνέπειαν αἱ ἀποδιδόμεναι πρόσοδοι ἀσημαντοὶ ὡς εἰς τὸ κεφάλαιον. «Ποῦ καὶ ποῖα κτήματα ἔχει σήμερον ἡ Μονὴ καὶ τί τῆς ἀποδίδουν» ἀναλυτικῶς ἀναγράφομεν. Ὑπάρχει ὁμῶς βάσιμος ἐλπίς ὅτι αἱ πρόσοδοι τῆς Μονῆς θὰ αὐξηθοῦν σημαντικῶς μὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀραξιτῆς ὁδοῦ Θέρμου—Προυσοῦ.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ διαφωτίσωμεν πάντα εὐλάβη προσκυνητὴν ποῦ καὶ πῶς διατίθενται αἱ εἰσπράξεις τῆς Μονῆς εὐρίσκομεν ἐπιβεβλημένον νὰ ἀναγράψωμεν τὰ οὐσιωδέστερα κεφάλαια ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ, βάσει τῶν ὁποίων διατίθενται αἱ εἰσπράξεις.

Διατροφή τῶν ἐν τῇ Μονῇ διαβιούντων ἀνερχομένων εἰς 20 ἡμερησίως. Μισθοὶ ὑπηρετῶν, φιλοξενία, συντήρησις ἀκινήτων, ἐσωτερικὴ κατασκευὴ τῶν πυρποληθέντων μεγάρων, καθαριότης, φωτισμός, καλλωπισμός, δημόσιοι καὶ κοινοτικοὶ φόροι, γραφικὴ ὀλη, ἔξοδα Πανηγύρεως, πληρωμὴ ἐκτάκτων ὑπηρετῶν, ποσοστὰ ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐπὶ τῶν ἐσόδων, δαπάναι καλλιεργείας κτημάτων (ἀμπέλου, κήπων, λειβαδίων), ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ φιλοπτώχου καὶ κοινωφελοῦς Ταμείου, προμήθεια εἰδῶν ἐπενδύσεως, διατροφή καὶ συντήρησις φορτηγῶν ζώων καὶ λοιπὰ ἑκτακτα ἔξοδα. |

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΕΙΣ ΠΡΟΥΣΟΝ

Τό πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Αὐγούστου 1944 εἶχε πραγματοποιη-
θῇ ἡμελετηθεῖσα ἐκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, οἱ ὁ-
ποῖοι εἶχον τὴν ἔδραν τῶν εἰς Ἀγρίνιον. Ὁ Προυσὸς ἦτο ὁ στόχος.
Ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐπρόκειτο νὰ δράσῃ ἡ Γερμανικὴ φάλαγγ. Ἀλλὰ
ποία δύναμις ἠδύνατο ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν σιδηρόφρακτον Γερμανικὴν
φάλαγγα, ἡ ὁποία εἶχεν ἀποβῇ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῆς Εὐρώπης,
ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἀλάριχος; Ἡ μεγάλη θύελλα ἐπρόκειτο νὰ ἐκπά-
σῃ. Πλησιάζει ἡ 9ῃ Αὐγούστου 1944. Ἡ στιγμή ἦτο κρίσιμος. Οἱ
κάτοικοι δὲν ἐπρόλαβαν νὰ κρύβουν τὰ κυριώτερα τρόφιμά των καὶ
τὰ σπουδαιότερα κλινικοσκεπάσματά των καὶ λοιπὰ οἰκισκὰ σκεύη.
Ἐξημέρωσεν ἡ 10 Αὐγούστου 1944. Παντοῦ κατήφεια, ἀγωνία καὶ
φόβος. Τὰ πυροβόλα τοῦ ἐχθροῦ ἐβρούίζαν καὶ αἱ ὀβίδες ἀρχίσαν νὰ
αὐλακῶνουν τὸν μικρὸν ὀρίζοντα τοῦ Προυσοῦ συρίζουσαι καὶ σκορ-
πίζουσαι τὸν πανικόν. Τὰ πολυβόλα ἐκροτάλιζαν ὀπισθεν τῆς κορυ-
φογραμμῆς τοῦ Παναιτωλικοῦ, τῆς ἐξικνουμένης ἀπὸ τῶν Ἀραπο-
κεφάλων μέχρι τῆς Τριανταφυλλιάς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ὀψηλοτέρα κο-
ρυφή τοῦ Παναιτωλικοῦ. Οἱ κάτοικοι εἰς ἀπόγνωσιν σπεύδουν νὰ
κρύβουν προχειρῶς ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ κρυβῇ καὶ κατόπιν ἐσπευσμέ-
ως φεύγουν πρὸς τὰ βόρεια κυρίως μέρη, τὰ πρὸς Ζυγόν, Ἀσπρό-
πυργον καὶ Ἀϊγιώργην εὐρισκόμενα ὀψώματα, συναποκομίζοντες τὰ
μαρτίνια των καὶ ὀλίγα τρόφιμα ἐπὶ τῶν ὤμων των, ἵνα σωθοῦν ἀπὸ
τὴν ἐπερχομένην φοβεράν Γερμανικὴν θύελλαν. Οἱ Γερμανοὶ εἰσορ-
μοῦν καὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν κωμόπολιν τοῦ Προυσοῦ τὴν 10ην Αὐ-
γούστου 1944 περὶ ὥραν 10ην π. μ. ἀπὸ Σταυρὸν Δερικόβης. Εὐρί-
σκουν τὴν κωμόπολιν ἔρημον κατοίκων καὶ ἐπιβιβάζονται εἰς πρωτο-
φανῇ λεηλασίαν καὶ καταστροφὴν. Τὰ φορτηγὰ των ζῶα τὰ ἀπο-
λύουν μέσα εἰς τοὺς περιποιουμένους κήπους καὶ τὰ καταπράσινα
καλαμπόκια, τὰ ὁποῖα μὲ ἰδρώτα καὶ κόπον εἶχαν καλλιεργήσει οἱ
κάτοικοι διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν των. Τὰ μελίσ-
σια καὶ τὰ λοιπὰ ὀπωριὰ ὑπῆρξαν ὁ στόχος τῆς διαρπαγῆς ὑπὸ τῶν
ἐπιδρομέων· τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς τῶν πτωχῶν χωρικῶν εἶναι
ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ.

Ἐκαστος δύναται νά φαντασθῇ ποῖον βλαθρον δύναται νά προξενήσῃ ἓνα ἐχθρικόν στράτευμα ἔχον ἐμφυτον τήν αἰμοβορίαν καί κακουργίαν. Ἐβλεπον οἱ Γερμανοί ὅτι δέν ἐξυπηρετοῦνται οἱ σκοποὶ των μέ τήν κωμόπολιν ἔρημον κατοίκων. Διά κωδωνοκρουσιῶν καί κηρύκων (ντελάληδων) καλοῦν τοὺς κατοίκους νά ἐπιστρέψουν εἰς τὰ σπιτία των καί δέν ἔχουν νά πάθουν τίποτε, εἰ δὲ μὴ θά βάλουν φωτιά ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καί θά μεταβάλουν εἰς στάκτην τήν ὁμορφήν κωμόπολιν. Οἱ προύχοντες τοῦ χωριοῦ παπᾶς, δάσκαλος, δασκάλα, πρόεδρος καί ἄλλα ἐξέχοντα πρόσωπα ἐσκέφθησαν ὅτι ἂν παρουσιασθοῦν, κάτι θά περισώσουν ἐκ τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. ἀποφασίζουσιν καί παρουσιάζονται καί μαζὺ μέ αὐτοὺς πολλοὶ ἄλλοι κάτοικοι. Εἶναι ἡ πέμπτη ἡμέρα ἀφ' ἧς οἱ Γερμανοί εἰσῆλθον εἰς Προυσόν καί ἐξακολουθοῦν νά μένουν μὴ δίδοντες κἄν σημεῖα ἀποχωρήσεως. ὥς ἤδυνοντο οἱ κάτοικοι οἱ ὁποῖοι μέ θλίφιν των ἔβλεπον τὰς περιουσίας των καταστρεφόμενας. Ξημέρωσεν ἡ 15ῃ Αὐγούστου ἡμέρα Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ πολυπληθεῖς προσκυνηταὶ τῆς Μονῆς Προυσοῦ, ἄλλοτε προσκυνοῦσαν καί ἐλάτρευον τὴν Θεοτόκον ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας των καί κοινωνοῦντες τῶν ἀρχάντων μυστηρίων. Εἰς τὸν ἱερόν τοῦτον χώρον ποῦ ἐβασίλει ἡ κοσμοπλημμύρα τῶν συρρεόντων προσκυνητῶν καί ἠκούετο ἡ μελωδία τῶν ψαλτῶν καί τῶν λειτουργῶν ἱερέων, τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐδέσποζεν ἡ Γερμανικὴ κυριαρχία. Θεία λειτουργία τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς 15ης Αὐγούστου 1944 δέν ἐτελέσθη καί τίς οἶδε ἂν διὰ μέσου τῶν αἰώνων εὐρέθη ἄλλοτε ἡ Μονὴ εἰς τὴν τύχην αὐτὴν νά μὴν τελέσῃ κατὰ τὴν μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἱεροτελεστίας πρὸς τιμὴν τῆς Θεομήτορος.

2. ΠΥΡΠΟΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ

Ἀρχισε νά φιθυρίζεται ὅτι οἱ Γερμανοί θά κάψουν τὸ μοναστήρι ἀλλὰ ποῖος εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν θηριωδίαν τῶν Οὐνών ; ἐξημέρωσεν ἡ 16ῃ Αὐγούστου 1944.

Ὁ ἥλιος κρυπτόμενος ὀπισθεν ἐλαφροῦς συννεφίος δέν ἔλαμπεν ὀλόλαμπρος, ὅπως ἄλλοτε. Παντοῦ κατήφεια καί θλίψις. Ἡ μόνη σκέψις, ποῦ ἀπασχολοῦσε τοὺς κατοίκους, ἦτο ἂν οἱ Γερμανοί θά πραγματοποιήσαν τὴν μελετηθεῖσαν πυρπόλησιν τῆς Μονῆς. Ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης εἶχε τοποθετηθῇ μέ ἄλλα πολύτιμα κειμήλια εἰς καταφύγιον, εἰς τρόπον ὥστε καί ἂν ἐπυρπολήτο ὁ ἱερός ναὸς νά μὴ δύναται νά πάθῃ τίποτε ἡ εἰκὼν. Ἡ ὥρα

της πυρπολήσεως της Μονής ἐπληρώσε. Ἦτο ὥρα 8η περίπου πρωινῇ της 16ης Αὐγούστου 1944.

Οἱ Γερμανοὶ στρατιῶται περιήλθον τὰ τέσσαρα μεγαλοπρεπῆ μέγαρα της Μονής καὶ ἔρριψαν ἐμπρηστικὴν σκόνην καὶ κατόπιν γερμανοὶ ἀξιωματικοὶ περιελθόντες τὰ διαμερίσματα ἐπροκάλεσαν τὸ ἐναυσμα της κόνεως μὲ πιστολιᾶς ριφθείσας διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὁ καπνὸς δὲν ἄργησεν νὰ ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ αἱ φλόγες οὐρανομήκεις νὰ μεταβάλουν εἰς τέφραν ἅπαντα τὸν μοναστηριακὸν θησαυρόν.

Οἱ κάτοικοι Προυσοῦ βλέποντας τὰς φλόγας νὰ λυσομανοῦν καὶ νὰ ἐξαφανίζουν ἀμύθητον περιουσίαν, κατευθύνουν τὰς φροντίδας τῶν πρὸς δύο σημεῖα. Πρῶτον εὐρίσκουν φρόνιμον νὰ διασφαλίσουν τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα καὶ τὰ κυριώτερα κειμήλια της Μονής καὶ δεύτερον νὰ κατασβέσουν τὸ πῦρ. Ὁ φόβος τῶν κατοίκων μήπως οἱ Γερμανοὶ δὲν σεβασθοῦν καὶ τὸν Ἱερὸν Ναὸν της Θεοτόκου, τοὺς κάμνει νὰ αποφασίσουν νὰ διασφαλίσουν καλὺτερον ἀπὸ τὴν λεηλασίαν καὶ τὴν πυρκαϊάν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα της Προυσιωτίσσης.

Ὁμαδικῶς κατέρχονται εἰς τὴν Μονὴν, ἐξάγουν τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα ἀπὸ τὸ καταφύγιον, ὅπου τὴν εἶχε τοποθετήσῃ ὁ Ἠγούμενος Γερμανὸς Σταθουγιάννης μετὰ σύμφωνον γνώμην πολλῶν ἐκ Προυσοῦ προκρίτων, καὶ διὰ μέσου τῶν μαινομένων φλογῶν παραλαμβάνουν τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα της Παναγίας, πολλὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ πολλὰ ἱστορικὰ χειρόγραφα καὶ τὰ μεταφέρουν εἰς τὸν ἐν Προυσῷ Ἱερὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπου καὶ τὰ τοποθετοῦν. Ἡ πράξις αὕτη συνετὴ καὶ πατριωτικὴ ἦτο ἐπιβεβλημένη ἐκ της δημιουργηθείσης ἀπελπιστικῆς καταστάσεως, καίτοι δὲν ἦτο βέβαιον ἂν οἱ ἐπιδρομεῖς θὰ ἐσέβοντο τὸν Ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ δὲν θὰ ἐπυρπόλουν καὶ τοῦτον. Ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν ἐφθασαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἡ μεταφορὰ ἐκ της Μονής εἰς Ἁγιον Νικόλαον τόσων πολυτίμων βιβλίων καὶ χειρογράφων ἔγινεν, ὥς ἦτο φυσικόν, μὲ ἀταξίαν ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν καὶ ἡ διασφάλισις αὐτῶν ἐστηρίχθη μόνον εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν ἀναλαμβάνοντων τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ ἔργον. Εἶναι πολὺ φυσικόν καὶ δικαιολογημένον μέσα εἰς τόσῃν μεγάλῃν ταραχὴν καὶ πνιγρὰν ἀτμόσφαιραν νὰ ἔχουν χαθῇ καὶ τινὰ ἱστορικὰ χειρόγραφα ἢ καὶ ἄλλα ἀξιόλογα βιβλία. Ἀλλ' προσπάθεια τῶν κατοίκων ἦτο νὰ ἐντοπίσουν τὸ πῦρ, ὥστε νὰ μὴ μεταδοθῇ εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν της Θεοτόκου, ὁ ὁποῖος εἶναι σχεδὸν συνεχόμενος μὲ τὰ πυρ-

πολούμενα κελλιά. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ θαύματος ἐβοήθησεν ἡ θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς Παναγίας. Ἠγέρθη τὴν στιγμήν ἐκείνην ἄνεμος, ὅστις φυσοῦσεν ἀντιθέτως καὶ ἀπώθοοσε τὰς φλόγας ἀπὸ τὴν περιοχὴν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅστις ὥς ἐκ τοῦτου ἔμεινεν ἀλώβητος μὴ πυρποληθεῖς.

Ἄλλοι ἐκ τῶν κατοίκων παίρνουν γκουβάδες καὶ δοχεῖα καὶ μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς των καταγίνονται εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός. Ἀπολύουν τὴν δεξαμενὴν τοῦ ὕδραγωγείου καὶ εὐρίσκουν νερὸ ἄφθονον διὰ τὴν κατάσβεσιν. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν στέγην καὶ νὰ ρίξουν τὸ νερό; Οὔτε σκάλες ἤμποροῦσαν νὰ βροῦν ἐκείνην τὴν στιγμήν, οὔτε ἐπέτρεπον τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός οἱ Γερμανοὶ, οἱ ὅποιοι ἔμειναν μέχρι τῆς ἀποτεφρώσεως τῶν πάντων. Τὰ τέσσαρα περικαλλῆ μέγαρα μετεβλήθησαν εἰς τέφραν καὶ ἐναπέμειναν ὥς λείψανα τῆς θηριωδίας των μαυρισμένοι οἰζυλῖθινοι τοῖχοι. Μὲ συντριβὴν τῆς καρδίας των ἐβλεπον οἱ κάτοικοι τὴν φοβερὰν καταστροφὴν.

Θρῆνοι, κοπεῖτοι, ὄδυρμοὶ καὶ κατάραι ἠκούοντο, διότι εἶχαν συναίσθησιν τοῦ τί εἶχαν καὶ τί ἔχασαν. Ὁ καπνὸς ἀνω τοῦ ὀρίζοντος ἔκανε στεφάνους νεφῶν καὶ ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν καὶ τῆς βουνοπλαγιᾶς, ὅπου εἶχαν καταφύγει ἄλλοι κάτοικοι τοῦ Προυσοῦ καὶ τῶν περιχώρων, ἐθεώντο τὰς φλόγας τῆς πυρπολουμένης Μονῆς καὶ ἐθρήνουν διὰ τὸ θλιβερόν γεγονός τῆς πυρπολήσεως τοῦ εὐαγοῦς ἱδρύματος, τὸ ὅποιον οἱ πατέρες των ἐθεμελίωσαν διὰ νὰ εἶναι σημεῖον περιφρονῆς εἰς τοὺς αἰῶνας, διὰ νὰ φωτίζη τοὺς ἐν σκότει καὶ περιθάλλῃ τοὺς ἐνδεεῖς καὶ δυστυχοῦντας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Παναγία ἔκαμε τὸ θαῦμα τῆς. Λέγεται ὅτι ὁ διατάξας τὴν πυρπόλησιν τῆς Μονῆς Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἐγγλίστησεν εἰς τὴν πλακοστρωτὴν αὐλὴν τῆς Μονῆς καὶ ἔπαθε κάταγμα εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς του. Μεταφερθεὶς δὲ εἰς Θέρμον ἐξέπνευσεν.

Τέλος τὴν 17ην Αὐγούστου 1944 περὶ ὥραν 10ην πρωινὴν ἀπεχώρησαν οἱ Γερμανοὶ μετὰ Καστανιάς, ἀφοῦ ἀφήκαν πίσω τους καπνίζοντα ἐρείπια τῆς μονίας των εἰς τὴν Μονὴν, διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ὁποίας θὰ χρειασθῇ δαπάνη ἀνυπολόγιστος. Οἱ κάτοικοι Προυσοῦ καὶ περιχώρων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐπιδρομέων ἐπανήλθον εἰς τὰς κατοικίας των, τὰς ὁποίας εὗρον λεηλατημένας καὶ τὰ κτήματά των κατεστραμμένα. Τινὰς δὲ οἰκίας εὗρον πυρπολημένας, καὶ προσεπάθουν πλέον ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ τακτοποιηθοῦν εἰς τὰ ζητήματα τῆς διατροφῆς καὶ στεγάσεως.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦ τετραταξίου Ἀστικοῦ Σχολείου κατεστράφη ἐκτὸς τῶν κυριωτέρων βιβλίων, τὰ ὅποια εἶχε κρύψει εἰς σπήλαιον ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀστικοῦ Σχολείου Γρηγ. Νταβαρίνος τῇ βοήθειᾳ τοῦ συγχωριανοῦ Γ. Βίγλα καὶ λοιπῶν κατοίκων. Ἐπίσης μεγάλην καταστροφὴν ὁπείσθη ἡ Ἀγαθίδειος βιβλιοθήκη καὶ τὰ ἐπιπλα τοῦ Ἀστικοῦ καὶ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσεως. Γρ. Νταβαρίνου. Ἀνθρ. Τσιολίρα 14

ΠΟΤΕ ΑΝΗΓΕΡΘΗΣΑΝ ΤΑ ΠΥΡΠΟΛΗΘΕΝΤΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ

ΠΟΙΑ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΥΡΠΟΛΗΘΕΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Πώς να υπολογίση κανείς σήμερα την αξίαν της καταστροφείσης περιουσίας; Με ποίαν βάσιν και με ποίον νόμισμα; Τὰ πυρποληθέντα μέγαρα εἶχον ἀνεγερθῆ προπολεμικῶς με ὑγιές νόμισμα, δταν ἡ λίρα ἐτιμᾶτο 25 δραχ. Ἀλλὰ πρὶν υπολογίσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ πυρποληθέντος θησαυροῦ, ἅς ἰδῶμεν ἕνα-ἕνα πῶς καὶ πότε ἐκτίσθησαν τὰ πυρποληθέντα τέσσαρα οἰκοδομήματα.

1) Τὸ ἀνατολικὸν μέγαρον εἶναι νέον καὶ ἐκτίσθη τὸ 1921 ἐπὶ τοῦ βράχου ἀνευ θεμελίων ἐπὶ ἡγουμενίας Κων. Παπαδημητρίου, περὶ τῆς δράσεως τοῦ ὁποίου, θέλομεν διαλάβει εἰς ἄλλο κεφάλαιον. Δὲν ἐχρειάζοντο θεμέλια ἔλεγον οἱ βορειοηπειρώται κτίσται.

Τὰ θεμέλια γίνονται διὰ τὰ εὐρεθῆ στερῆς βάσις. Ἀλλὰ τί ἄλλο στερειώτερον ἀπὸ τὸν βράχον; Ἐκεῖ ὅπου σήμερον εἶναι κτισμένον τὸ μέγαρον τοῦτο, ἦτο βράχος ὀγκώδης, ὅστις με δυναμίτιδες καὶ φουρνέλλες ἀπεκόπη. Ἡ ἐργασία τοῦ ἐκβραχισμού ἤρχισε τὸ 1919 με ἀρχιτεχνίτην τὸν φουρνελάν Ἀθάν. Σιάτραν ἐκ Καστανιάς καὶ διήρκησε δύο ἔτη περίπου καὶ τὴν ἀνοιξὶν τοῦ 1921 ἤρχισεν ἡ οἰκοδόμησις τοῦ μεγάρου με πρακτικὸν ἀρχιτέκτονα τὸν Θεολόγον καθηγητὴν ἀρχιμανδρίτην Δημ. Μπάζαν, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ σχολάρχης εἰς τὸ ἐν Προυσῷ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. Ἐχει ἐξωτερικὸν μῆκος τὸ οἶκημα τοῦτο 21,30 μέτρα καὶ πλάτος 9 μέτρα.

Τὰ σχέδια τῆς ἀνεγέρσεως εἶχε δώσει ὁ μηχανικὸς Δημ. Τσακνιάς ἐκ Καρπενησίου, τὰ ὁποῖα σχέδια δὲν ἐτηρήθησαν. Δι' ὃ τὸ οἶκημα τοῦτο ὕστερ' εἰς διαιρέσεις καὶ εἰς ἀριθμὸν δωματίων. Με τὸν ὄγκον τὸν ὁποῖον παρουσιάζει δείχνει ὅτι ἔχει πολλὰ δωμάτια, ἐνῶ ἔχει μόνον δώδεκα καὶ εὐρύτατον διάδρομον. Ἐὰν περιορίζετο ὀλίγον ὁ διάδρομος καὶ ἐνῆδετο ἕνα μέτρον πλάτος εἰς τὸ ὅλον οἶκημα, θὰ ἠμποροῦσιν νὰ γίνωυν ἄλλα τόσα δωμάτια πρὸς βορρᾶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν ὑπέροχα διὰ θερινὴν διαμονήν, ἐνῶ ἦν τὰ ὑπάρχοντα εἶναι ὅλα μεσημβρινά. Τὰ χρήματα τῆς ἀνεγέρσεως εἶχον ἐξοικονομηθῆ ἐκ τῆς περιοδείας τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης ἀνὰ τὸ Ἀγρί-

νιον καὶ Μεσολόγγιον κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τῆς γρίπης τοῦ 1918. Ἡ σκέψις τοῦ τότε ἡγουμένου Κων. Παπαδημητρίου ἦτο καθρῶς ἀσκητική. Δηλαδή ἤθελε τὸ ἀνεγειρόμενον μέγαρον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐνδίαίτημα, ὡς κατοικία μοναχικῇ τῶν καλογήρων χωρὶς κὰν νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς μοναχοὺς ἡ ἐξοδος, οὐδὲ ἡ εἰσοδος εἰς αὐτὸ προσώπων μὴ κληρικῶν. Αὐλόθυρα δὲ ἀνοικοκλείουσα πορὰ τὸ σωζόμενον μικρὸν λίθινον ἐξομολογητήριον, μὴ πυρποληθέν, θὰ ἠδύνατο νὰ χωρίσῃ τοὺς κοσμικοὺς ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ αἰμνηστὸς Κωνστάντιος Παπαδημητρίου εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βράχου, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον ἐξακολουθεῖ νὰ λέγεται ἀλῶνι, μικρὸν περικαλλὴ ναὸν, εἰς τὸν ἵποιον οἱ πατέρες νὰ τελοῦν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῶν κατὰ τὰς καθημερινὰς ἡμέρας, κατὰ δὲ τὰς ἐπισήμους ἐορτὰς νὰ τελοῦν τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸν καθολικὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου. Μέγαρον καὶ μικρὸς ναὸς θὰ ἦσαν ἓνα ἀσκητήριον. Ἀλλὰ δὲν ἐπρόλαβεν ὁ αἰμνηστὸς Κων. Παπαδημητρίου νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦτο, διότι τὸ 1922 προσεβλήθη ἀπὸ ἡμιπληγίαν καὶ τὸ 1926 ἀπεβίωσεν καὶ οὕτω ἔμειναν ἀνεκπλήρωτοι οἱ πόθοι του.

Ἐπρόλαβεν ὅμως καὶ ἐπεράτωσε τὸ οἶκημα ἐξωτερικῶς, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ κατεσκεύασεν ὁ νῦν ἡγούμενος Γερμανὸς Σταθογιάννης. Εἶναι οἶκημα μεγαλοπρεπέστατον τριώροφον, τοῦ ὁποῖου τὰ δώδεκα δωμάτια χωρίζονται καὶ ἀπὸ τὶς τέσσαρες πλευρὰς με τοιχοποιῶν, ἡ ὁποία φθάνει ἀπὸ τῆς βάσεως ἕως τὴν στέγην. Τὰ τρία δωμάτια τοῦ πρώτου ὀρόφου εἶναι θολωτά, διότι προωρίζοντο διὰ βιβλιοθήκην καὶ σκευοφυλάκιον, τὰ ὁποῖα τοιοῦτοτρόπως ἦσαν ἐξησφαλισμένα ἀπὸ πυρκαϊάν. Εἶναι τὸ μόνον μέγαρον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν πυρπόλησιν ἔχει κατασκευασθῇ πάλιν ἐσωτερικῶς ὑπὸ τῶν ἐκ Προυσοῦ λεπτουργῶν Κων)τίνου Κατσούλα καὶ Μάνθου Μακρυπούλια δαπάναις τῆς Μονῆς καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ νῦν ἡγουμένου Γερμανοῦ Σταθογιάννη με νέας ἐσωτερικὰς διαρῆσεις καὶ χρησιμεύει ἤδη διὰ τὴν διαμονὴν τῶν μοναχῶν, τοῦ προσωπικοῦ τῆς Μονῆς καὶ τῶν ἐκάστοτε προσερχομένων καὶ φιλοξενουμένων προσκυνητῶν. Ἀξιοσημεῖωτον εἶναι τὸ ὑπέροχον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο, ἀπὸ τοὺς ἐξώστας τοῦ τρίτου ὀρόφου. Οἱ ἐξώσται εἶναι πρὸς μεσημβρίαν καὶ κάτωθεν περὶ τὸ μικρὸ ποταμάκι εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βράχου ἀνάμεσα εἰς καταπράσινη ρεματιά. Ὁ ἐπισκέπτης ἐξερχόμενος εἰς ἓνα ἐξώστην τοῦ τρίτου ὀρόφου καὶ κυττάζοντας πρὸς τὰ κάτω, δπου περὶ τὸ μικρὸ ποτάμι, αἰσθάνεται ἱλιγγον ἀπὸ τὸ δυσθεώρητον χάος, διότι βράχος καὶ μεσημβοιῇ

πλευρά τοῦ μεγάρου, ἀποτελοῦν ἕνα συνεχόμενον τοῖχον, ὃ ὁποῖος ἐμφανίζεται ἔχων τὰ θεμέλιά του εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ ποταμοῦ.

...«Καθησα ἄρκετὴ ὥρα στὸν ἐξώστην μου νὰ χαρῶ τὴν ἀστροφειγιά καὶ γαλήνη καθὼς καὶ τὴν θεσπέσια καὶ γοητεύτρα ἐκείνη σιγαλιά τῆς ἐξοχῆς, ποὺ τόσο εἰρηνεύει τὴν ψυχὴν. Ἐδῶ ἕνα ἡσυχομουρουρητὸ ἀπὸ τὸ ρέμα λές ἔκανε τὴ σιγαλιά πρὸ βαθείᾳ ἀκόμα. (Αλ. Πάλλης Μπουρσὸς 1923 σελὶς 109»).

2) Ἐρχόμεθα τώρα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ νότιον πυρποληθέν οἶκημα τετραώροφον κείμενον δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἐκ τῆς Πύλης (μεγάλης αὐλοσφύρας). Ἦτο οἶκημα παλαιὸν κτισθὲν τὸ ἔτος 1870, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ σωζομένης ἐπιγραφῆς χαραγμένης εἰς λιθίνην πλάκα καὶ ἐντοιχισμένην εἰς τὴν βορειοανατολικὴν γωνίαν τοῦ πυρποληθέντος κτιρίου ἐγγὺς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ κηροστασίου. Ἴδου ἡ ἐπιγραφή. «Ἐπὶ Ἡγουμένου Ἀνθίμου Καρυοφύλλης. Ἀρχιτέκτων Ζήσης. Βασ. ΑΡΒ. Σεπ : 30 1870».

Τὸ ΑΡΒ=Ἀρβανίτης. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρχιτέκτονος Ζήση Β. Μητσοπούλου ἐκ Κονίτης Ἡπείρου, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ σωθέντος συμφωνητικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι τότε ἀπετέλουν τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἀνθιμος Καρυοφύλλης, Γερμανὸς Καπέρδας, Ἱερόθεος Κων(νου). Ὁ Ἀνθιμος καὶ ὁ Γερμανὸς προφανῶς κατήγοντο ἐκ Προυσοῦ. Ὁ Γερμανὸς Καπέρδας φαίνεται ἀνήκει εἰς τὸ γένος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου προέρχεται ὁ Ἀναστάσιος Ἀγαθειῆς, ὃ ὁποῖος Καπέρδας ὠνομάζετο καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου εἰς ἄλλο κεφάλαιον διελάβομεν. Ἡ ἀνεγερσις τοῦ μεσημβρινοῦ τούτου μεγάρου ὑπελογίζετο παλαιότητα, ἀλλὰ ἡ σωζομένη αὕτη ἐπιγραφή μᾶς δίδει ἀκριβῆ τὴν χρονολογίαν τῆς ἀνεγέρσεως, ἡ ὁποία κατὰ τὸ σωζόμενον συμφωνητικὸν ἐγένετο κατ' ἀποκοπὴν ἐργολαβικῶς.

Τὰ δὲ ἔξοδα διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐξοικονομήθησαν ἐκ τῆς πωλήσεως κτημάτων, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἡ Μονὴ εἰς Μικρὸν Χωρίον ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφον κώδικα τῆς Μονῆς σελ. 96.

Ἴδου μερικὰ σημεῖα τοῦ συμφωνητικοῦ : Ἐπληρώθησαν δραχ. 2,50 δι' ἑκαστον τεκτονικὸν πῆχυν, ἡ δὲ διατροφή διετεῖται ὑπὸ τῆς Μονῆς. Ἡ ὅλη τοιχοποιία ἀνήλθεν 1680 πῆχες καὶ ἐστοίχισε δραχ. 4528, ἐκτὸς τῆς διατροφῆς, ἡ ὁποία ἐβάρυνε τὴν Μονὴν ἐπὶ πλέον. Πρόδηλον τυγχάνει διὰ πρὸ τῆς πυρπολήσεως τοῦ 1869 ὑπῆρχον ἄλλα οἶκῆματα πρὸς διαμονὴν τῶν μοναχῶν.

Εἰς τὸ Μέγαρον τοῦτο ἦτο παλαιότερά τὸ Ἡγουμενεῖον, τὸ Γραφεῖον, ἡ μεγάλη τῶν πατέρων τραπεζαρία, καφενεῖον, μαγειρεῖ-

ον, ἀποθήκαι, εὐρύχωρα ὑπόγεια, ὅπου εἰς παμμεγέθη βαρέλια τῶν τριῶν χιλιάδων ὁκάδων ἐφυλάσσετο ὁ μεύωδης καὶ ἐκλεκτός οἶνος τῶν πατέρων. Πάντα ταῦτα ἐγίναν στόχτη. Τὸ ἀποτεφρωθὲν τοῦτο οἶκημα δὲν δύναται νὰ ἐπισκευασθῇ, καθ' ὅσον οἱ ἐναπομείναντες τοῖχοι εἶναι σессαθρωμένοι. Ἐπικρατεῖ σκέψις τῶν εἰδικῶν νὰ κατεδαφισθῇ ἐντελῶς καὶ νὰ ριχθῇ μεγάλη πλάκα τσιμεντένια, ὥστε νὰ εὐρυνθῇ ἡ πλατεῖα τῆς αὐλῆς καὶ κάτωθι τῆς τσιμεντένιας πλάκας νὰ γίνουν ὑπογείως γραφεῖα, ἀποθήκαι καὶ ἄλλοι βοηθητικοὶ χώροι.

Περὶ τοῦ νέου σχεδίου τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Μονῆς διαλαμβάνομεν εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον.

3) Τρίτον πυρποληθὲν μέγαρον εἶναι τὸ βόρειον μέγαρον, εἰς τὴν βάσιν τοῦ ὁποίου πρὸς τὴν πρόσοψιν εἶναι αἱ βρύσεις μετὰ τὸ δροσερὸ καὶ ἐλαφρότατον νερὸ τοῦ. Εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον μέγαρον πάντων τῶν οἰκημάτων τῆς Μονῆς. Τετραώροφον ἔχον μῆκος 31 μ. πλάτος 12 μ. καὶ ὕψος 16 μέτρα. Ἐκτίσθη τὸ ἔτος 1883 ἐπὶ ἡγουμενίας Ἱεροθέου Δερματᾶ ἐκ Μικροῦ Χωρίου Εὐρυτανίας, ὡς μαρτυροῦν σωζόμεναι ἐπιγραφαὶ χάραγμένοι εἰς λιθίνας πλάκας, ἐκ τῶν ὁποίων μία εἶναι ἐντοιχισμένη ἄνωθι τῆς μεγάλης Πύλης (αὐλοθύρας) καὶ ἀριστερὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἐπισκέπτην.

Ἰδοὺ ἡ ἐπιγραφή : « $\frac{\text{ΙΣ|Χ.Σ.}}{\text{ΝΙ ΚΑ}}$ Μετὰ τον ἐμπρησμόν μεταβάντος

τοῦ Ἱεροθέου εἰς Ἀθήνας ζητηθείσης ἀδείας καὶ παρουσιασθείσης ἀλλαχόθεν δυσκολίας, ἀλλ' ἡ θέλησις καὶ ἀπόφασις τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α', ἀνῆρσε τὰς δυσκολίας καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἀδειαν τῆς ἐκ νέου ἀνεγέρσεως τῆς Μονῆς κατὰ συνέπειαν τῇ βοήθειᾳ τῶν χριστιανῶν καὶ κυρίως τῇ ἐπιμελείᾳ μετὰ ζήλου πολλοῦ καὶ κόπου πολλοῦ τοῦ κτίτορος Ἱεροθέου Κ. Δερματᾶ Ἱερομονάχου. Ἡγουμένου, γεννηθέντος ἐν Μικρῷ Χωρίῳ τὸ ἔργον ἐπερατώθη τὸ 1883.

Γεώργ. Ζ. Βαζούκης». Εἰς τοὺς παραστάτας τῆς τρίτης εἰσόδου τοῦ μεγάρου τούτου ἄνωθι τῆς μικρῆς βρύσης πρὸς τὸ μέρος τοῦ καθολικοῦ Ναοῦ σῶζεται ἡ ἐπιγραφή : « Μονὴ Προυσοῦ 15 Νοεμβρίου 1883 $\frac{\text{ΙΣ|ΧΣ}}{\text{ΝΙ ΚΑ}}$ ».

Ἐν συνεχείᾳ καὶ κατωτέρω ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰσόδου τοῦ κυρίου ἐπὶ λαξευτῆς κοινῆς πέτρας εἰκονίζεται κληρικὸς ἐν εἵδει προτομῆς τοῦ τότε Ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἱεροθέου Δερματᾶ. Κυκλικῶς τῆς προτομῆς ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή : « Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἱερόθεος Κ. Δερματᾶς ἐκ Μικροῦ Χωρίου καὶ κτίτωρ τῶν φαινομένων κτιρίων ». Τὸ πυρποληθὲν τοῦτο οἶκημα ἐχρησίμευσεν διὰ τὴν διαμονὴν μοναχῶν, ὁπηρετῶν, ξένων, περιηγητῶν καὶ προσκυνητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους

ἐπροκάλει τὸν θαυμασμόν, διότι ἐστραμμένον πρὸς μεσημβρίαν καὶ στολισμένον μὲ τοὺς ὥραίους τοῦ ἐξώστου ἐφαίνετο ὡς ἀνάκτορον. Εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτου ὑπῆρχον τεράστιες κάδες, ὅπου ἐρρίπτοντο τὰ πατημένα σταφύλια κατ'ἐβραζεν ὁ μοστος, διὰ τὸ κρασί τῶν πατέρων. Τὸ μέγαρον τοῦτο εἶχε καταστραφῇ ἐκ πυρκαϊᾶς τὴν 30-31 Δεκεμβρίου 1908 καὶ ἔκτοτε ἀνακατεσκευάσθη ἐσωτερικῶς διὰ χωρισμάτων ἐκ τοίχου, ἵνα μὴ μεταδίδεται τὸ πῦρ εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα ἐν περιπτώσει νέας πυρκαϊᾶς. Ἡδὴ μετὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ 1944, τὸ οἶκημα τοῦτο ἔχει στερεοὺς τοὺς τοίχους δυνάμενον νὰ ἐπισκευασθῇ. Μέρος τοῦτου πρὸς δυσμὰς ἔχει ἤδη κατασκευασθῇ ἐσωτερικῶς ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου Γερμανοῦ Σταθογιάννη δαπάναις τῆς Μονῆς. Διαφωνία μεταξὺ εἰδικῶν καὶ ἀρμοδίων ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦτου. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν νὰ κατεδαφισθῇ καὶ ἀνεγερθῇ ἐπὶ νέων βάσεων, ἄλλοι νὰ κατεδαφισθῇ ὁ τέταρτος δροφος καὶ νὰ μείνουν οἱ ἄλλοι δροφοί, καὶ ἄλλοι ἐπιμένουν νὰ μείνῃ ὡς ἔχει, ἀφοῦ κατασκευασθῇ ἐσωτερικῶς, μὲ νέας διαρρυθμίσεις, ὥστε ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος νὰ ἀνοιχθοῦν παράθυρα διὰ νὰ φωτίζωνται οἱ διάδρομοι, διότι τὸ οἶκημα τοῦτο ἐξωτερικῶς ἐμποιεῖ μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐπιβλητικότητα. Ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἔχομεν μηχανικὰς γνώσεις, ἀλλ' εὐρίσκομεν ὀρθὸν νὰ ἐξετασθοῦν οἱ τοῖχοι τοῦ ὑπὸ εἰδικῶν μηχανικῶν καὶ ἂν εὔρεθῇ ὅτι εἶναι στερεοὶ νὰ διατηρηθῇ, ὡς ἔχει ἡ μεγαλειώδης ἐξωτερικὴ ἐμφάνισίς του καὶ διαρρυθμισθῇ ἐσωτερικῶς ἐπὶ νέων σχεδίων εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνοιχθοῦν παράθυρα ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος, διὰ νὰ εἰσέρχεται φῶς εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν ὑγιεινὴν καὶ συγχρονησμένην ἀποχέτευσιν, ἡ ὁποία ἦτο ἐλλιπὴς καὶ ἡ δυσοσμία αἰσθητὴ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας.

4ον. Τὸ πυρποληθὲν τέταρτον οἰκοδόμημα εὐρίσκεται ἐξωθὶ τῆς μεγάλης Πόλης καὶ εἰς ἀπόστασιν 20 περίπου μέτρων ἀπὸ ταύτης. Νεώτατον, τριώροφον, οἰκοδομηθὲν τὸ 1927 δαπάναις τῆς Μονῆς καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ νῦν ἡγουμένου Γερμανοῦ Σταθογιάννη. Ἡ πρωταρχικὴ δαπάνη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ οἰκήματος τοῦτου ἐξευρέθη ἀπὸ τὴν ἐκποίησιν κτήματος τῆς Μονῆς, ὅπερ εὐρίσκεται ἐξωθὶ τῆς Ναυπάκτου. Πρακτικὸς ἀρχιτέκτων τοῦτου ἦτο ὁ ἐκ Προυσοῦ Φώτιος Κουρκοῦτας. Ὁ πρῶτος δροφος εἶναι θολωτός καὶ χρησιμεύει διὰ στάβλους τῶν φορτηγῶν ζώων τῆς Μονῆς. Δὲν εἶχεν ἀποπερατωθῇ εἰσέτι ἐσωτερικῶς ἡ κατασκευὴ του εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματά του καὶ ὅτεσσι καὶ αὐτὸ τὴν φοβερὰν πυρπόλησιν ἐκ μέρους τῶν ἐπιδρομέων Γερμανῶν.

Ὅπισθεν τοῦ βόρειου μεγάρου τοῦ Ἱεροθέου ὑπάρχει τεῖχος ἀ-

ασφαλιστικόν, σιτερόν, ἀσβεστόκτιστον, προστατευθόν τὰ οἰκήματα τῆς Μονῆς ἐκ τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων τῶν βροχῶν καὶ ἐκ τῆς κατακυλίσεως ὀγκολίθων, διότι τὸ ἔδαφος εἶναι πολὺ ἐπικλινές καὶ ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς κατακυλίσεως ὑπερθεῖν μεγάλων ὀγκολίθων μέγας. Τὸν κίνδυνον τοῦτον τὸν διασφαλίζει τὸ λεγόμενον ἀσφαλιστικὸν τεῖχος, τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη τὸ 1873. Ἐνὶ δὲ λοιπὸν τοῦ τείχους τοῦτου, καὶ ὀπισθεν πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ Ἱεροθέου πρὸς τὸ βόρειον μέρος ἐν συνεχείᾳ ὑπῆρχε διωμέρισμα στεγοζόμενον καὶ διαιρούμενον εἰς δωμάτια, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ ὑπέστη τὴν τύχην τῆς ἀποτεφρώσεως ἐκ τῆς πυρπολήσεως τοῦ 1944. Εἰς τὸ ἀποτεφρωμένον τοῦτο διωμέρισμα ἀνέρχεται τις δι' ἀνηφορικῆς λιθοστρώτου ἀναβάσεως, στρεφόμενος πρὸς τὰ ἀριστερά καὶ ἀνω χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μεγάλην Πύλιν. Ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀσφαλιστικοῦ τείχους ὑπάρχει ἐντοιχισμένη λιθίνη πλάκα φέρουσα τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

«Παναγία Καρπνησιωτῶν
Προστασία Προυσιωτῶν
Σκέπη τῶν Ἀγραφιωτῶν
Βοηθός τῶν Καριλιωτῶν (1)
Προσφορά τῶν Κραβαριτῶν
Φύλαξ Ἀποκοριτῶν (2)
καὶ λοιπῶν Βιλαετίων
καὶ τῶν πόρων καὶ πλησίον
Πέφυκεν ἡ Παναγία
Κοινὴ λέγω Σωτηρία
Τοῖνυν μετὰ προθυμίας
καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
νὺν στήσωμεθα χορείαν
καὶ πανηγύριν τιμίαν
Εὐθυμεῖτε ἀναπνεύετε
καὶ εὐχάριστοι φανήτε
καὶ εἰς τούτους τοὺς ὀντάδες
ἔλθετε ὡς ἀφεντάδες
Μαστροσταβρός Βραχωρίτης
Εἶν' ὁ πρῶτος ὁ τεχνίτης
φίλε, φέρε, φάγε, φύγε».

1) Καριλιωτῶν: Ἀπὸ τὸ Κάρλιλι, ὅπερ σημαίνει Ἀκαρτανία. Ν. Κασομούλη: Ἐνθυμήματα Σιγαριωτικὰ τόμ. Α'. σελ. 226.

2) Ἀποκοριτῶν: Πρόκειται περὶ τῶν χωρῶν τῆς περιφερείας Θέρμου.

Ο ΑΛΛΟΣ ΠΥΡΠΟΛΗΘΕΙΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Εἶναι ἀνεκτίμητοι αἱ ζημίαι ἐκ τῆς πυρπολήσεως τῶν τεσσάρων μεγάρων καὶ λοιπῶν διαμερισμάτων, διότι δὲν πρόκειται προφανῶς περὶ οἰκημάτων μετέσπαρας ξηροῦς τοίχους, ἀλλὰ περὶ αἰθουσῶν μὲ πλήρη ἐπίπλωσιν. Κρεβάτια, κλινοσκεπάσματα, ἀναρίθμητα σεντόνια, σερβίτσια φαγητοῦ ἀξίας, καθρέπται, βαρέλια, καὶ ὀγκώδεις καὶ πανόφηλες κάδες κρασιοῦ, μαγειρικά σκεύη παντὸς εἶδους καὶ μεγέθους, τραπέζια, πολυθρόνες καὶ τάπητες ἀξίας, τὰ ὅποια διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀπετέλουν ἀντικείμενον φροντίδος τῶν ἐκάστοτε ἡγούμενων, φιλοτιμουμένων νὰ κοσμήσουν τὴν Μονὴν μὲ πολυτελεῖ ἐπιπλα καὶ σκεύη, μετεβλήθησαν εἰς στάχτην μέσα εἰς ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας. Τὴν κυριωτέραν ζημίαν ὀπείσθη ἡ Μονὴ εἰς κειμήλια.

Μία παρμεγέθης εἰκὼν τῶν ἁγίων Πάντων, ὅφους τριῶν περίπου μέτρων καὶ πλάτους δύο μέτρων, ἐκτάκτου καλλιτεχνικῆς ζωγραφικῆς τοῦ ἁγίου Ὁρους, τοποθετημένη εἰς τὴν τραπεζαρίαν τῶν πατέρων ὀπείσθη τὴν αὐτὴν τύχην τῆς ἀποτεφρώσεως. Ἦτο ἔργον ἀξιοθαύμαστον, παραγγελθὲν εἰς Ἅγιον Ὅρος ὑπὸ τοῦ τότε ἡγουμένου Κωνήτιου Παπαδημητρίου καὶ μεταφερθὲν τὸ ἔτος 1918. Εὗρεθῆσα εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς ἐπιστολὴ τοῦ ἀνωγράφου μοναχοῦ τῆς Σκήτης Κασσοκαλυβίων ἁγίου Ὁρους Ἰωακείμ, μὲ ἡμερομηνίαν 15 Φεβρουαρίου 1918 πρὸς τὸν ἡγούμενον Κωνστάντιον Παπαδημητρίου, μαρτυρεῖ τὴν μεταφορὰν τῆς μεγάλης αὐτῆς εἰκόνης κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τῇ συνοδείᾳ τοῦ Ἱερομονάχου Παπαβαρλαάμ. Ἡ μεγάλη αὐτὴ εἰκὼν, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ ἀντικείμενον θαυμασμοῦ τῶν προσκυνητῶν, ἦτο διηρημένη εἰς δώδεκα μεγάλα τετράγωνα, ὅσοι εἶναι οἱ μῆγες τοῦ ἔτους, καὶ ἕκαστον τετράγωνον εἶχεν ὅσας τὰς ἀγίους ἐκάστου μηνὸς κατὰ σειρὰν ἡμερομηνίας, ἀναγρομμένης εἰς τὸν φωτοστέφανον τῆς κεφαλῆς ἐκάστου ἁγίου.

Ἐπίσης ἄλλο πολύτιμον ἀποτεφρωθὲν κειμήλιον ἦτο ἡ εἰκὼν ἡ παριστάνουσα ρόδον τὸ ἀμάραντον.

Ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ προσφέρει τὸν κρίνον εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν. Εἶχε ὅφους δύο περίπου μέτρων καὶ πλάτος ἑνὸς μέτρου. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἱγουμένου Κων. Παπαδημητρίου κατὰ τὰ αὐτὰ περίπου ἔτη 1918—1920.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαφαίνεται δεῖ ἡ ἀξία τῆς πυρποληθείσης περιουσίας τῆς Μονῆς εἶναι ἀνυπολόγιστος.

ΠΟΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΥΡΠΟΛΗΣΙΝ

Ἡ ἐπακολουθήσασα μετὰ τὴν πυρπόλησιν κατάστασις ἦτο χλωδής. Ἡ μὲν Μονὴ μένει ἄνευ τροφῶν καὶ τῶν συμπαραομαρτούντων, οἱ δὲ μοναχοὶ μονοχίτωνες. Διοίκησις σχεδὸν δὲν ὑπῆρχε, τόπος διαμονῆς μοναχῶν καὶ προσωπικοῦ ἐξέλιπε. Τὰ ἐρείπια ἀνέδιδον μαύρον καπνὸν καὶ ὁ ἡγούμενος Γερμανὸς Σταθαγιάννης καὶ τὸ προσωπικὸν ὑπεχρεώθη νὰ διαμένῃ εἰς τὰ παρὰ τοὺς ἀγίους Πάντας μικρὰ οἰκήματα.

Ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης φυλασσομένη εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ κειμήλια καὶ βιβλία μετεφέρθησαν εἰς τὴν Μονὴν τὴν 22αν Αὐγούστου, παραμονὴν τῆς μνήμης τῆς Προυσιωτίσσης.

Κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος 1944 ἡ πανήγυρις τῆς 23ης Αὐγούστου ἐτελέσθη σκιώδης μὲ ἐλαχίστους προσκυνητὰς ἐκ Προυσοῦ καὶ τῶν περιχώρων. Ἡ κατάστασις ἦτο ἀφόρητος. Ὁ χειμὼν ἐπλήρχετο ἀδυσώπητος καὶ ἡ στέγασις τῶν μοναχῶν καὶ ὑπηρετῶν ἦτο προβληματική. Προχειρῶς ἐσκαπᾶσθη τὸ ἀνατολικὸν μέγαρον μὲ τὰ μαυρισμένα ἐκ τῆς πυρκαϊῆς τοίγκια καὶ ἐγκατεστάθη εἰς αὐτὸ ὑποτυπῶδως ἡ σκιώδης διοίκησις τῆς Μονῆς καὶ τὸ προσωπικόν, ἕως οὗτο ἀποκαταστάθηντος τοῦ ἐπισήμου κράτους τὸ 1945 ἀνέκτησε καὶ ἡ Μονὴ τὸν κανονικὸν τῆς ρυθμὸν καὶ μὲ γοργότητα, ὅσον ἐπέτρεπεν ἡ οἰκονομικὴ τῆς ἀντοχή, ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζεται διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

ΣΗΜ.—Τὸ ἔτος 1945 τοποτηρητὴς τῆς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ἦτο ὁ Σεβασμιώτατος Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς χρείας τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου Εὐρυτανίας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου Σεραφεῖμ 1914, καθήκοντα ἐπισκοπικοῦ ἐπιτρόπου Εὐρυτανίας εἶχον ὀνατεθῆ, διὰ Β. Διατάγματος, εἰς τὸν Εὐρυτᾶνα πρωτοπρεσβύτερον Ἰωάννην Πουρνάραν, ἐκ Μεγάλου Χωρίου, μέχρι τῆς τοποθετήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Ἀμβροσίου.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ

ΝΕΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Ἐνῶ ἐφαίνετο ὅτι ἐβοινοῦν ἡ Μονὴ πρὸς ἀνθρώποις καὶ λύσιν τῶν ζωτικῶν προβλημάτων τῆς στεγαστικῆς καὶ διατροφῆς, νέα περιπέτεια μεταπολεμικὴ ἐμφανισθεῖσα ὡς λαίλαψ ἀνέκοψε τὸν ρυθμὸν τῆς ἀνοικοδομήσεως.

Τὸ ἐπίσημον κράτος ἀπησχολημένον μὲ τὴν παγίωσιν τῆς ἀσφαλείας ἠναγκάσθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ Προυσοῦ καὶ περικύκλων ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης καὶ τὰ ἄλλα ἀξιόλογα κειμήλια μετεφέρθησαν τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1948 εἰς τὴν Ποταμούλαν, χωρίον ἀπέχον ἀπὸ τὸ Ἄγρινιον μίαν περίπου ὥραν μὲ αὐτοκίνητον καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἐκ τῆς ἱερᾶς Μονῆς μέχρι Προστοβᾶς ἡ ἁγία εἰκὼν μετεφέρθη ἐπὶ θρόνου βασταζομένου ἐπὶ τῶν ὤμων εὐσεβῶν κατοίκων, ἐναλλασσομένων ἐν μέσῳ ἱερᾶς πομπῆς κλήρου καὶ λαοῦ*.

Ἐκ Ποταμούλας ἡ Ἁγία Εἰκὼν μετεφέρθη εἰς Ναύπακτον τὴν 21ην Νοεμβρίου 1948 καὶ ἐνεθρονίσθη εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.

Ἐκ Ναυπάκτου μετεφέρθη πάλιν εἰς Ποταμούλαν τὴν 30ὴν Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1949, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρου καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἕως τέλους Ἀπριλίου 1950 καὶ τὴν 30ὴν Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1950 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 12 μεσημβρινήν, ἀφοῦ ἐτελέσθη εἰς Ποταμούλαν Ἀρχιερατικὴ λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβ.τάτου κ. Χριστοφόρου Ἀλεξανδροπούλου, συνθροισθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας πολλῶν Χριστιανῶν τοῦ Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας καὶ τῆς πόλεως Πατρῶν καὶ Ναυπάκτου, ἐπανεφέρθη εἰς τὸ θεῖον αὐτῆς ἐνδίαίτημα καὶ ἐπανετοποθετήθη ἡ θαυματουργὸς Εἰκὼν εἰς τὴν ἐν ἱ. ἱερῷ Παρεκκλησίῳ θέσιν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ αἰώνων ἐξελέξατο ὡς κατοικητήριον αὐτῆς.

* Μεταξὺ τούτων οἱ ὁποῖοι συνέδραμον εἰς τὴν μεταφορὰν τῆς ἁγίας εἰκόνης εἰναι καὶ οἱ Κων. Γ.Γ. Φλώρος, Α. Φλώρος, Κων. Ἀλαμπασούνης, Παναγ. Ἀλαμπασούνης καὶ Ν. Μαρμαρούλας, οἵτινες καὶ εἰς θύλας ὀπισθεῖς διακοινοῦν τὴν Μονὴν καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΑΝΑΜΜΕΝΟ ΤΟ ΚΑΝΤΗΛΙ ΤΗΣ

Ὡς ἔξῃς περιγράψαι τὰ τῆς ἀπουσίας τῆς θαυματούργου Εἰκόνος ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη 1948—1950 ὁ Σὸς Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρος.

« Ἀλλὰ μὴν : Ὅπως κάθε ὥραio στὴν ὥραia μας γῆ τελειώνει σὰν ὄνειρο καὶ σὰν μαγεία, καὶ ἔπειτα ἀρχίζει ἄλλο πῶ ὥραio, ἔτσι καὶ στὴν ὥραia τοποθεσία τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς Προυσιωτίσσης καὶ στὴν ὅλη περιφέρεια αὐτοῦ ἦλθαν ἡμέρες χαλεπές, πού τὰ τέκνα Της ἐγκατέλειψαν τὰ γραφικὰ χωριά των, καὶ ἔτρεξαν νὰ ζητήσουν ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία ἄλλοῦ ὥς πρόσφυγες, κατεστραμμένοι, πλησίον ἀδελφῶν, πού ἦσαν πῶ ἀσφαλεῖς καὶ μποροῦσαν νὰ τοὺς παρηγορήσουν καὶ νὰ τοὺς περιθάλψουν. Τί ἐγίνε τότε στὴν τετράχρονη ἐκείνη προσφυγιά εἶναι γνωστό. Ἄλλοι ἔκαμαν τὸ ἀδελφικόν των καθῆκον ὥς ἔπρεπε στοὺς κατατρεγμένους πρόσφυγας ἀδελφοὺς των, καὶ ἄλλοι ἐφάνησαν σκληροὶ, ἀνάλητοι, μισᾶδελφοὶ, ἀπονοὶ. Καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ δράμα στὴν παρατεταμένη τραγωδία τοῦ λαοῦ, ὀπῆρξε συγκινητικῶς παρήγορον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Προυσιώτισσα Θεομήτωρ Παρθένος Παναγία σὰν στοργικὴ Μητέρα πού εἶναι καὶ δὲν θέλει ποτέ νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὰ παιδιὰ της, συμπάσχουσα καὶ συμπονοῦσα ἠκολούθησε τὴν τύχην αὐτῶν τῶν τὰ πάνδεινα ὑποστάντων ἀγαπητῶν Της παιδιῶν, καὶ ἐγκαταλείψασα καὶ Αὐτὴ διὰ πρώτην φοράν, ἀφ' οἷου πρὸ χιλίων καὶ πλείον ἔτων κατώκησεν ἐκεῖ, ἦλθε πλησίον τῶν διωγμένων καὶ προσφυγεύοντων παιδιῶν Της, διὰ νὰ παρηγορῇ μὲν αὐτά, νὰ ὑποδεικνύῃ δὲ εἰς τὰ ἄλλα ὅτι εἶχαν ὑποχρέωσιν νὰ περιθάλψουν τοὺς ἀδελφοὺς των προστατεύουσα ἐκ τοῦ σὺνγεγυς καὶ ἐκεῖνα καὶ ταῦτα, ὑποσχομένη σύντομον τὴν κατὰπαυσιν τῆς σκληρῆς δοκιμασίας πρὸς ἐπαναπατρισμόν καὶ ἀποκατάστασιν.

Στὸ Μοναστήρι τῶρα ἀπὸ τοῦ 1948 δὲν ἦτο κανεὶς, ἀφοῦ καὶ ἡ θαυματούργος Εἰκὼν ἐπροσφύγευε πλέον μαζῇ μὲ τὰ παιδιὰ της, πού διεσκορπίσθησαν προσφυγεύοντα κυρίως εἰς Ἀθήνας, Λαμίαν, Καρδίτσαν, Ἄρταν, Ἀμφιλοχίαν, Ἀγρίνιον, Μεσολόγγιον, Θέρμον, Ναύπακτον κλπ. Naί : Ἡ Προυσιώτισσα Παναγία εὐρίσκεται τῶρα σιμὰ καὶ μαζῇ μὲ τὰ προσφυγεύοντα, γυμνητεύοντα, πεινῶντα, ἀστεγαστά ξένα μέρη Παιδιὰ Της.

Ἡ Εὐρυτανία καὶ ἡ συνεχομένη ὀρεινὴ Ναυπακτία εἶχαν τελείως ἐρημωθῇ.

Στὸν Προυσό δὲν ὀπῆρχε φυγὴ. Τὸ Προσωπικόν τοῦ Μοναστη-

ριοῦ ἠκολούθησε τὴν Παναγία, καὶ ἔτσι καὶ αὐτὸ τὸ καμμένο Μοναστήρι ἔμεινε ἐρημὸ χωρὶς καὶ τὴν Θαυματουργὴν Εἰκόνα. Τὸν ἐπόμενον χρόνον ἤρχισαν αἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ Στρατοῦ. Ἡ ἐνάτη Μεραρχία ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Εὐρυτανίαν. Τμήματα αὐτῆς διήλθον καὶ ἀπὸ τὸν Προυσόν κατ' μερικοὶ στρατιῶται μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν των κατέβησαν καὶ στὸ Μοναστήρι. Δὲν ἐγνώριζον τί ἦτο ἐκεῖ, διότι κατήγοντο ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἀλλ' ὅφου εἶδον τὰ κτίρια τὰ καμμένα καὶ τίς Ἐκκλησίαις, κατάλαβαν ὅτι ἦτο ἐκεῖ κάποιος ἱερός τόπος. Ὡς ἦτο ἐπόμενον ἐμπήκαν στὴν Ἐκκλησίαν νὰ κάμουν τὸν Σταυρόν των καὶ νὰ προσευχηθοῦν. Εἶδον στὸ Τέμπλο Εἰκόνας τινάς καὶ στοὺς τοίχους ζωγραφισμένας Εἰκόνας, παλαιάς, ποὺ ἔδειχναν, ὅτι ἀρχαῖο κειμήλιο ἱερὸ εἶναι ὅλο αὐτὸ τὸ κατεστραμμένο μέρος καὶ οἱ Ἐκκλησοῦλες.

Μπαίνουν στὴ σκοτεινὴ Ἐκκλησοῦλα μέσα στὴ Σπηλιά, καὶ ἐκεῖ παραδόξως βλέπουν στὸ Τέμπλο ἀριστερά των παρὰ τὴν κλειστὴ Ὠραία Πύλη, ἓνα Καντήλι ἀναμμένο, καὶ γονατιστὴ μιὰ Καλογραία. Περιέργο, παράξενο τοὺς φάνηκε. Πῶς αὐτὴ ἡ Καλογραία μονάχη τῆς ἐκεῖ στὴν ἐρημιὰ ; Πῶς ζῇ ; Ποῦ βρίσκει καὶ τρῶγει καὶ ἔχει καὶ λάδι διὰ τὸ Καντήλι ; Τὴν ἐρωτοῦν καὶ ἡ Καλογραία σεμνὰ, ἀπαλὰ, γλυκὰ καὶ σὰν πονεμένη τοὺς ἀπαντᾷ : « Παιδιά μου, ζῶ ἐδῶ μονάχη μου τώρα δυόμιου χρόνια. Δὲν χρειάζονται γιὰ τὴν δική μου ζωὴ φαγητὰ καὶ φωμί. Μοῦ ἀρκεῖ, ὅτι ἔχω τὸ Καντήλι μου ἀναμμένο ».

Οἱ Στρατιῶτες καὶ οἱ ἐπικεφαλῆς δύο Ἀξιωματικοὶ σαστισμένοι ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ κουρασμένοι ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ βιαζόμενοι νὰ φύγουν δὲν ἐπρόσεξαν καλὰ ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν.

Ἐσυνέχισαν τὸν δρόμον των κατεβαίνοντας πρὸς τὴν Ναυπακτίαν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν πρὸς ξακούραστα ἐβάδιζαν κατὰ τὸ πρόγραμμά των, καὶ συζητώντας ἐπανέφεραν στὴν μνήμην των τὰ ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν ἀπὸ τὴν Καλογραίαν στὸ Μοναστήρι, τὸ ὁποῖο τοὺς ἔκαμε ἐντύπωσι, διότι ἔδειχνε, ὅτι ἐκεῖ ἦτο κάποια παλὴά δόξα κάποιε, καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ παράξενον τῆς Καλογραίας, καὶ πρὸ παντός τὰ λόγια τῆς. Τώρα τὰ ἐπαναλαμβάνουν τὰ συζητοῦν ἀναμετοξύ των. Σταμάτησαν. Τί εἶναι αὐτό ! « Βρέ, παιδιά λέγουν μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς, δὲν ρωτᾷμε κανέναν ἀπὸ τὴν περιφέρειον ἐδῶ νὰ μᾶς πῇ τί εἶναι αὐτὸ τὸ μέρος ; ». Ἐρωτοῦν καὶ μαθαίνουν ὅτι εἶναι τὸ Μοναστήρι τῆς Θαυματουργοῦ Προυσιωτίσσης Παναγίας, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἀπὸ δύο καὶ πλέον χρόνια μὲ τοὺς πρόσφυγας Εὐρυτάνας, εἰς τὸ πρὸς τὰ Παρακαμπύλια καὶ τὴ Νάουπακτο μέρος τῆς Ἱε-

ρὰς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁπάγεται τὸ Μοναστήρι αὐτό.

Ἀλλὰ ἡ Καλογραία, ποῦ μένει ἐκεῖ μόνη τῆς καὶ τοὺς εἶπε καὶ τὰ παρόξενα αὐτὰ λόγια «παιδιά μου, ἐγὼ ἐδῶ ζῶ μονάχη μου ἀπὸ δυσόμισυ χρόνια καὶ δὲν χρειάζομαι φαγητὰ καὶ ψωμί, διότι μεθ' ὅρκου, ὅτι ἔχω ἀναμμένο τὸ Καντήλι μου ;

Ἀσφαλῶς αὐτὰ κάτι σημαίνουν, ἔχουν μεγάλην σημασίαν καὶ εἶναι θαῦμα πὼς ζῇ ἡ Καλογραία αὐτὴ ἐκεῖ !...

Οἱ Στρατιῶται καὶ οἱ δύο Ἀξιωματικοὶ σὺν τῇ κατάλαβαν περὶ τίνος πλέον πρόκειται, περνώντας ἀπὸ τὴν Ναύπακτον, δὲν ἔφυγαν, ἐὰν δὲν ἐβλεπον τὸν Μητροπολίτην. Πράγματι ἐπέμειναν στὸν Διοικητὴ τοὺς διὰ λίγα λεπτὰ νὰ μὲ ἐπισκεφθοῦν νὰ μοῦ τὰ ποῦν ὅλα καὶ νὰ μάθουν πὺς θετικὰ καλύτερα περὶ ὧν αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς δοθῇ καὶ κάποια ἐξήγησις. Πράγματι μὲ ἐπεσκέφθησαν οἱ δύο Ἀξιωματικοὶ καὶ τρεῖς Στρατιῶται, οἱ ὅποιοι διηγήθησαν ὅλα αὐτά. Τοὺς ἐγνωστοποίησα ὅτι ἡ Ἱερὰ Θαυματουργὸς Προυσιώτισσα Εἰκὼν προσφυγεῖ πράγματι πλέον τῶν δύο ἐτῶν μακράν τῆς Ἱερᾶς καὶ Ἱστορικῆς Μονῆς Τῆς, καὶ τώρα εὐρίσκεται ἐδῶ στὴν Ναύπακτο, προσκύνημα, στὸ Παρεκκλήσιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸν Ἅγιον Διονύσιον, ὅπου δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ τὴν προσκυνήσουν, καὶ διὰ τὸ Μοναστήρι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ἀφ' οὗτο ἔφυγεν ἡ Εἰκὼν, ἀλλ' οὔτε ποτὲ εἶχε τὸ Μοναστήρι Καλογραίαν, καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶδον καὶ ἤκουσαν ἀπὸ τὴν Καλογραίαν θὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι των τί εἶναι. Αὐτὰ τοὺς εἶπα καὶ οἱ Ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ Στρατιῶται ἀμέσως ἀσπασθέντες τὴν δεξιάν μου καὶ εὐχαριστήσαντές με ἔφυγαν, κατευθυνθέντες εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου νὰ προσκυνήσουν τὴν Ἱερὰν Εἰκόνα. Μόλις ἐμπῆκαν στὸ Ναὸ τοὺς κατέλαβε φόβος, διότι ἀμέσως παρατήρησαν, ὅτι ἡ Παναγία τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνης ὡμοίαζε μὲ τὴν Καλογραίαν, ποῦ βρῆκαν στὸ Μοναστήρι, καὶ αὐθόρμητα ἀνεπήδησεν εἰς ἑκαστον ἡ πιστοποίησις καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ θαύματος. Ἐγονάτισαν, ἀναψαν τὸ κερί των, ἐφίλησαν πιστὰ τὴν Παναγίαν καὶ τὸ θεῖον Τῆς βρέφος, ἔκαμαν μετάνοιες καὶ κατασυγκεκινημένοι ἐπέστρεψαν, εἰς τὴν Μητρόπολιν μῆλιν κατορθώνοντες ὅλοι μαζῇ νὰ λέγουν διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀρχῆς, ὅταν διηγοῦντο κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγου πρώτην ἐπίσκεψιν των εἶχον ἐννοήσει καὶ δι' αὐτὸ τοὺς εἶπα «πηγαίνετε νὰ προσκυνήσετε τὴν Ἱερὰν Εἰκόνα καὶ θὰ ἐννοήσητε μόνοι σας τί εἶναι ὅλα αὐτὰ ποῦ εἶδατε καὶ ἤκούσατε» καὶ τώρα τοὺς λέγω «ὅλα αὐτὰ πιστοποιοῦν ἓνα θαῦμα, διότι ἡ Καλογραία, ποῦ βρῆκαν στὸ Μοναστήρι καὶ τοὺς εἶπεν αὐτὰ ποῦ διηγήθησαν πρὸ ὀλίγου, εἶναι ἡ Ἰδία ἡ

Παναγία, καὶ δι' αὐτὸ ὁμοιάζει μὲ τὴν Παναγίαν τῆς Προυσιώτισ-
σης Εἰκόνας, ποῦ προσκύνησαν τώρα μὲ τὴν τιμὴν ποῦ τοὺς ἡξίω-
σεν ἡ Παναγία ποῦ εἶδον ὡς καλογραῖαν στὸ Μοναστήρι Της, διὰ
νὰ ἔχῃ, ὡς τοὺς εἶπον, ἀνὰ μὲν τὸ Καντήλι τῆς τώρα ποῦ λείπει
ἡ Εἰκὼν Της ἀπὸ τὸ Μοναστήρι Της, ἀπὸ τὴν θέσιν Της, καὶ ἕως
δοῦν ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην φαγητοῦ καὶ φωμιοῦ.

Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἡ Παμμήτωρ Παναγία Προυσιώτισσα
συμμερισθεῖσα τὸν πόνο μας ἐστάθη παρήγορος καὶ προστάτις, ὅπως
καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῶν δοκιμασιῶν τοῦ ἔθνους, καὶ στὴν τελευ-
τῇ αὐτὴν δωδεκάχρονο σκληρὰ περιπέτεια.

Τειχογραφία εἰς τὴν κόγχην τοῦ Ἱεροῦ βήματος τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ.

ΠΑΝΤΑ ΜΑΖΥ ΤΗΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος συνεχίζει :

« Τὴν Παναγίαν ὅλοι λατρεύομεν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ μὲ τὴν πανέκτονον καὶ χαριτόβρυτον θαυματουργὸν Προσειώτισσαν Εἰκόνα Της, μᾶς ποτίζει μὲ τὰ νάματα τῆς πίστεως, ἐνδυναμώνει τὴν ψυχὴν μας, φωτίζει τὸ πνεῦμα μας, καὶ πάντοτε μᾶς παρηγορεῖ, μᾶς βοηθεῖ καὶ ἀκόμη καὶ διὰ θαυμάτων μᾶς εὐεργετεῖ, ὁποσχομένη νὰ μὴ παύσῃ νὰ μᾶς σῶζῃ, ἀρκεῖ νὰ εἴμεθα καθαρὸι καὶ ἐνάρετοι κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ Της.

Πρέπει νὰ εἴμεθα ψυχικὰ τοῦλάχιστον πάντοτε πλησίον Της, καὶ δοάκις μᾶς ἀξιῶντ' ἡ πηγαίνωμεν ἐκεῖ σὶ τὸ μέρος Της ποὺ μένει, σὶ τὸ Μοναστήρι Της, σιτὴν Προσειώτισσαν, νὰ Τὴν προσκυνῶμεν. Καὶ Ἀυτὴ, ὅπως καὶ εὐχόμεθα καὶ ὅπως καὶ ἡ ἰδίᾳ θέληθ' εἶναι μαζὺ μας, καὶ ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τῆς ἀκόμη, διατ' μεταφέρωμεν ἐκεῖ τὸν νοῦν μας, θὰ μᾶς δίδῃ, ὅπου καὶ ἂν εὐρισκώμεθα, τὴν προστασίαν, τὸν φωτισμόν, τὴν χάριν Της.

Εἶναι ἡ κραταὶὰ Μητέρα τοῦ Παντοκράτορος, εἶναι ἡ παντοεινὴ σιοργική μας Μάννα»

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἀμβρόσιος ἐν μέσῳ τῶν Πατέρων τῆς Μονῆς κατὰ τὸ 1928.

Ὁρθοὶ ἀξιοσέβαστοι πρὸς τὰ δεξιὰ : Γεωργ. Ρικιέρης μοναχός, Γερμανός Σταθογιάννης ἡγουμένος, Καλλίνικος Τζαμάλος Ἱερομόναχος, Κίριλλος Ρισβὲς Ἱερομόναχος, Δοσίθεος Ζάρος μοναχός.

· Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΣ

Μέχρι σήμερον ἔχει συντελεσθῇ ἡ ἐσωτερικὴ κατασκευὴ τοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου ἀνατολικοῦ μεγάρου, ὅπου στεγάζεται τὸ ἡγουμενεῖον, τὸ γραφεῖον καὶ λοιποὶ ἀπαραίτητοι ὀπηρεαῖαι καὶ ἀποθήκαι καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ βορείου μεγάρου τοῦ Ἱεροθέου συνεχιζομένη. Ἀλλὰ πολὺ ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ ὀνομάσωμεν ἀνοικοδόμησιν τὴν ἐσωτερικὴν κατασκευὴν ἐνὸς μεγάρου. Ἡ ἀνοικοδόμησις, διὰ νὰ εἶναι ἀξία τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῆς Μονῆς καὶ τῆς σημασίας, ἡ ὁποία εἶναι ριζωμένη εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἴδουν πραγματοποιουμένην τὴν ἀνοικοδόμησιν βάσει σχεδίων τοῦ μηχανικοῦ, ἀπαιτεῖ μεγάλην καὶ τεραστίαν δαπάνην, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εὕρεθῇ. Μὲ τὴν ὑπάρχουσαν σήμερον οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Μονῆς καὶ τὰς σημερινὰς προσόδους τῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀνοικοδομήσεως, διότι ἡ κτηματικὴ περιουσία τῆς Μονῆς ἔχει ἀπαλλοτριωθῇ ὡς ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν, αἱ δὲ ἐξ εἰσφορῶν καὶ προσκυνημάτων πρόσσοδοι, μόλις ἱπάρκοῦν διὰ τὴν στοιχειώδη συντήρησιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ μονίμως διοβιούντων καὶ τῶν φιλοξενουμένων ξένων, διαβατῶν καὶ προσκυνητῶν.

ΕΡΑΝΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΝ

Ἡ εὐσέβεια τῶν τέκνων τῆς Ρούμελης, ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν, διὰ τὴν Ἱστορικὴν καὶ σεβασμίαν Μονήν. Ἐκδήλωσις τοῦ πολλαπλοῦ ἐνδιαφέροντός των ὤπρξεν καὶ ἡ Ἱδρυσις Συλλόγου μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΑ». Ἐδρα τοῦ συλλόγου εἶναι ἡ Ν. Ὑόρκη τῆς Ἀμερικῆς καὶ σκοπός του ἡ συλλογὴ ἱκανοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν πυρποληθέντων κτιρίων. Ἀξίζει κάθε ἔπαινος καὶ εὐγνωμοσύνη τὸσον εἰς τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Συλλόγου τοῦτου, ὅσον καὶ εἰς τὰ κατὰ καιροὺς Διοικητικὰ Συμβούλια καὶ μέλη διότι ἐπιτελοῦν θεάρεστον ἔργον. Κατόπιν πολλῶν ἐνεργειῶν καὶ μόχθων τῶν κατὰ καιροὺς Προέδρων καὶ μελῶν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλιῶν, τῇ προθύμῳ συμπαραστάσει πάντων τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενῶν, ἰδίᾳ δὲ Αἰτωλοακαρνανῶν καὶ Εὐρυτάνων, τὸ συλλε-

γέν μέχρι σήμερον ποσόν ανέρχεται εις 20.000 δολάρια, τὰ ὅποια θέλουν διατεθῇ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Μονῆς εὐθὺς ὡς ἀποπερατωθῇ ὁ ἀμοξιτὸς δρόμος Θέρμου—Προυσοῦ, ὅστις ἤδη ἔχει φθάσει εἰς σημεῖον ἀπέχον ἐκ Προυσοῦ περί τὰ πέντε χιλιόμετρα. Ἐκρίθη σκόπιμον νὰ ἀνομείνουν τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ δρόμου αὐτοῦ, ἵνα δι' αὐτοῦ μεταφερθοῦν τὰ ὑλικά τῆς ἀνοικοδομήσεως, διότι ἂν ἡ μεταφορά τῶν ὑλικῶν οἰκοδομῆς συντελεσθῇ διὰ τῶν φορτηγῶν ζώων, θὰ ἀπορροφηθοῦν τὰ ἔσοδα ταῦτα εἰς τὰ μεταφορικά. Ἀλλὰ καὶ ὠρισμένα ὑλικά οἰκοδομῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταφερθοῦν διὰ τῶν φορτηγῶν ζώων. Ἡ ἄργασία διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ δρόμου συνεχίζεται καὶ ἐντὸς τοῦ ἔτους 1957 θὰ ἔχη ἀποπερατωθῇ ὁ πολυπόθητος αὐτὸς δρόμος, ὁ ὅποιος ἀποπερατούμενος θὰ φέρῃ κόσμοσυρροὴν προσκυνητῶν, ὁπότε τὰ ἐκ προσκυνήματος ἔσοδα θὰ αὐξηθοῦν σημαντικῶς, ὥστε νὰ ἐλπίζεται βασίμως ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς Μονῆς.

ΜΕ ΠΟΙΑ ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΓΙΝΗ Ἡ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρος ἐπιθυμῶν τὴν κατάρτισιν πλήρους μελέτης ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὑπέδειξεν εἰς τὸν μηχανικόν κ. Π. Σαργόν τὴν ἐκτέλεσιν σχετικοῦ προσχεδίου, ὅστις καὶ συνέταξε τοῦτο.

Ἐπίσης τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου τὸ Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας ἔδωκε ἐντολὴν εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον του, ὅπερ καὶ ἀπέστειλεν ἀεροπλάνον τῆς ἀεροφωτογραφικῆς ὑπηρεσίας καὶ προῆλθον εἰς τὴν λήψιν ἀεροφωτογραφιῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τοῦ περὶ ἃ χώρου.

Ὁμοίως, τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων, διὰ τῆς τοπογραφικῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, συνέταξε τὰ τοπογραφικὰ σχεδιαγράμματα βάσει τῶν ἀεροφωτογραφιῶν, τῇ εὐγενεὶ φροντιδὶ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ κ. Ἀλεξ. Πανωφοροπούλου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Γεωτοπογραφικῆς ὑπηρεσίας κ. Γεωργίου Ἀνδρεοπούλου.

Ἐπὶ τῶν καταρτισθέντων τούτων διαγραμμάτων ὁ διακεκριμένος Ἀρχιτέκτων κ. Ἄγγελος Τραπεκλῆς καθὼς καὶ ὁ κ. Π. Χαρώνης μηχανολόγος· ἠλεκτρολόγος, Ἐπιμελητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Μ. Πολυτεχνείου καὶ ὁ κ. Νικόλαος Κουνούπης, Πολιτικὸς Μηχανικός, Ἐπιμελητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Μετ. Πολυτεχνείου, ἀνέλαβον ἕκαστος ἐν τῇ εἰδικότητι τοῦ δωρεάν τὸν καταρτισμὸν τῶν σχεδίων ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὅλου ἔργου. Τὰ σχεδιαγράμματα, ἐν φωτοτυπία, παραθέτομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ κεφαλαίου τούτου ἵνα ὁ ἀναγνώστης ἔχη ὁλοκληρωτικὴν πλέον τὴν μορφήν ὑπὸ τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν θὰ ἐμφανισθῇ τελειοποιουμένη ἡ Μονή.

Ἐπίσης κατωτέρω παραθέτομεν, ὡς ἔχει, τὴν λίαν ἐμπεριστατωμένων προμελέτην τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Χριστοφόρου.

«Ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσσης καὶ ἡ ὅλη μένην διαμόρφωσις τῆς συνεχομένης αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν περιοχῆς θὰ ἔχουν οὕτω:

Α'. Μέρος.—Ὁ Ἱερὸς Χῶρος. Οὗτος ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἀκροτάτης ἀνατολικῆς βραχίονος ἐξέδρας, ἐνθα εὐρίσκεται καὶ τὸ ἔτοιμον ἤδη τριώροφον κτίριον καὶ καταλήγει εἰς τὸ νοτιοδυτικῶς τελευταῖον

Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσσης Γ.ρ. Νταβορίνου—Ἀνδρ. Τσιαπίρα 15

ἐξωτερικὸν ἀποτεφρωμένον κτίριον, ὅπερ καὶ περιλαμβάνει—Λεύκωμα ὡς ἀριθμὸν 1—9 φωτογραφιῶν καὶ συμπληροῦται, τροποποιεῖται καὶ διαμορφοῦται ὡς ἑξῆς. (¹)

1) Ἡ ἀκροτάτη ἀνατολική ἐξέδρα νὰ περικυκλιθῇ καὶ νὰ συμμορφωθῇ, προσρθεμένης βρύσεως καὶ φωτὸς κλπ.

2) Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἐξέδρας ἐπισκευασθὲν τριώροφον κτίριον, ὡς ἔχει ἤδη νὰ τακτοποιηθῇ συμπληρούμενον ἀκόμη καὶ τελειοποιούμενον δι' ἡλεκτρικῶν καὶ ὕδραυλικῶν ἐγκαταστάσεων εἰς ὅλα τὰ δωμάτια, διὰ συγχρονισμένων λουτήρων, κλπ. καὶ ἔχον κεχωρισμένα διαμερίσματα διὰ τὸ κοινόν, τὸ Ἡγουμενεῖον, τὰ Γραφεῖα, τὰς Τραπεζαρίας, τὰς Αἰθούσας ὑποδοχῆς, τὰ Κελλιὰ τῶν Μοναχῶν καὶ διὰ τοὺς Ἱεροὺς Ξενῶνας καὶ τὰ Σκευοφυλάκια.

3) Ὁ ὕπερθεν καὶ πλαγίως καὶ σχεδὸν ἐφαπτόμενος τοῦ ἀνωτέρω τριωρόφου κτιρίου βράχος νὰ λαξευθῇ πρὸ κολῷ καὶ νὰ λειανθῇ, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τελείως ὁ κίνδυνος τῆς πτώσεως λίθων.

Ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω τριωρόφου κτιρίου ἡ ὡς γέφυρα στενὴ ὁδὸς καταλήγει εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας πρὸ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται μικρὸς διώροφος οἰκίσκος, ὅστις δύναται νὰ διατηρηθῇ εὐπρεπιζόμενος διὰ τὸν Ἐκκλησιάρχην.

5) Ὁ ὕπερθεν καὶ ἐφαπτόμενος τοῦ ὡς εἴρηται Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας βράχος νὰ λαξευθῇ πολὺ ἀκόμη, νὰ στερεωθῇ καὶ νὰ λειανθῇ ἕως τὴν κορυφήν, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ τελείως πᾶς κίνδυνος πτώσεως λίθων καὶ βράχων, ὁ δὲ ἐπ' αὐτοῦ Πόργος τοῦ Καραϊσκάκη καθὼς καὶ ὁ ἕτερος πρὸς τὸ χωρίον Προυσοῦ τοιοῦτος νὰ ἀσφαλισθοῦν καὶ νὰ διατηρῶνται ὡς Ἱστορικά Κεῖμήλια, ὡς καὶ πράγματι εἶναι ἀξίας μεγάλης.

Ὁ εἰρημένος τῆς Παναγίας Ἱερὸς Ναὸς ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ μικροῦ Καθεδρικοῦ τοιοῦτου τῆς Ἱστορικῆς Προυσιωτίσης Πανιέρου Θαυματούργου εἰκόνας τῆς Παναγίας, τοῦ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βράχου τῆς εὐρέσεως τῆς λαξευθέντος, καὶ ὁ ἐν συνεχείᾳ αὐτοῦ τοῦτου κατ' ἐπέκτασίν του δεύτερος ἐν συνεχείᾳ μεγαλύτερος—Παρεκκλήσιον τοῦ Καθεδρικοῦ—Ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, νὰ τακτοποιηθοῦν, νὰ ἐξωραίσθοῦν, νὰ διακοσμηθοῦν, νὰ πλουτισθοῦν, νὰ καθαρισθοῦν, χωρὶς νὰ χαθῇ οὐδὲν ἐκ τῶν ἔχόντων ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν, οὐδὲ αἱ τοιχογραφίαι, αἵτινες νὰ ζωηρευθοῦν, νὰ ἡλεκτροφωτισθοῦν καὶ νὰ ἀποκτήσουν ἐγκατάστασιν διὰ τὸ ἀναγκαῖον ὅδωρ.

7) Τὸ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βράχου ὑπεράνω τῶν ὡς ἀνωτέρω Ναῶν δωμάτων νὰ τακτοποιηθῇ, καὶ καθαρισθῇ καὶ νὰ ἐξωραίσθῃ, διατηρούμενου ἀθίκτου τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ ἐντοιχισμένου «ὄλβον φέρω» ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ Ἱεροῦ Βράχου διὰ λαβιρόνθου σήραγγος ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ συνδεόμενον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Βράχου σκοτεινὸν δωμάτιον νὰ τακτοποιηθῇ, ὥστε νὰ γίνῃ εὐχρηστότερον.

8) Ἐξωθῇ τῶν ὡς εἴρηται Ἱερῶν Ναῶν καὶ εἰς τὸ ὄψος τοῦ Ἀγίου Βήματος τοῦ Παρεκκλησίου καὶ, εἰ δυνατόν, πρὸ ἐπάνω νὰ ἀρχίσῃ ἡ διαπλάτυνσις τοῦ προαυλίου διὰ τοιμεντόπλακας στερεω-

(¹) Τὸ ἐν λόγῳ λεύκωμα εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπλίου καὶ Εὐσταθίου κ. Χριστοφοροῦ.

τάτης στηριζομένης εις τό περισσότερο δυνατόν ἐπὶ τοῦ κρημιοῦ διὰ τσιμεντοδοκῶν ὑποστηριγμάτων.

Εἰς τό σημεῖον τοῦτο τῆς διαπλάτύνσεως νά ὑφῶθῃ ἡμισφαιρική κόγχη, προστατεύουσα τήν ἐπὶ τσιμεντένιας ἀναβάθρου λέξιδρας Ἁγίαν Τράπεζαν διὰ τήν τέλει εἰς τό ὑπαιθρον θείων λειτουργιῶν, διαν ὁ χώρος τοῦ Ναοῦ δέν ἐπαρκῇ.

Ἐπὶ τοῦ συνεχομένου προαυλίου τῶν Ἐκκλησιαζομένων νά ὑπάρχουν στόλοι τσιμεντένιοι εἰς ὕψος ἀνωθεν διὰ σιδηρῶν ράβδων ἐνδόμενοι, ἵνα ἀνοίγεται τέντα προστατεύουσα τοὺς εἰς τό ὑπαιθρον καί τό προαύλιον τοῦτο ἐκκλησιαζομένους.

Ἡ διαπλάτυνσις τοῦ προαυλίου τοῦ Ναοῦ νά γίνῃ ὅσον τό δυνατόν μεγαλυτέρα κατεδαφιζομένων ὧν πρὸς νότον ἀποτεφρωμένων κτιρίων, ἅτινα μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων τσιμεντοδοκῶν θά ἀποτελέσουν τὰς βάσεις καί τὰ ἰσχυρά στηρίγματα, ἅτινα θά βαστάζουν κατὰ μήκος τήν μέχρι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποτεφρωμένου κατεδαφιζομένου καί τούτου δι' ὑποστήριγμα κτιρίου ἐκτεινομένην ἐπὶ κατὰ τό μᾶλλον δυνατόν τοῦ ὅλου προαυλίου τσιμεντόπλακαν.

Κάπου δὲ εἰς τό καταλληλότερον μέρος τοῦ προαυλίου τούτου νά γίνουν τσιμεντένια βάρθρα διὰ τήν τοποθέτησιν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Θρόνου καί τῶν ἀναλογίων τῶν ψαλτῶν ἔτι δὲ καί ὁ Ἀμβων διὰ τήν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καί τό Θεῖον Κήρυγμα διὰ τὰς ὑπαιθρίους θείας λειτουργίας καί τὰς λοιπὰς συγκεντρώσεις.

Τό εἰς τὸν Βράχον ἀποτεφρωμένον βόρειον ὕψηλόν κτίριον νά κοντέψῃ ὥστε νά μείνῃ μέ τὸν πρῶτον δροφον καί τό ἰσόγειον. Εἰς τό ἰσόγειον αὐτοῦ καί ἐν ἀρχῇ τοῦ εἰσερχομένου νά γίνουν τὰ διαμερίσματα κατὰ τήν ἐξῆς σειράν : α) τῆς καταθέσεως καί παραδόσεως τῶν πάσης φύσεως ἀφιερωμάτων εἰς χρῆμα, εἶδη, ζῶα κλπ. β) τοῦ Κηροστασίου γ) τῶν 5-7 ἐξομολογητηρίων καί παντός ἄλλου σχετικοῦ μέ τό προσκύνημα διαμερίσματος ἢ δωματίου. Ἐξωθι τοῦ κτιρίου αὐτοῦ καί ἐπὶ τοῦ προαυλίου νά διέρχεται δρόμος ἐφαπτόμενος αὐτοῦ διὰ τσιμέντου χωριζόμενος ἀπὸ τῆς Πόλης τῆς εἰσόδου ἀρχόμενος, ὅστις νά ὁδηγῇ τοὺς πρόσκυνητάς δι' ὧν τῶν διαμερισμάτων καί δωματίων ἔξωθι μέχρι τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅπου θά προσκυνοῦν τήν Πανίερον θαυματουργόν Προυσιώτισσαν εἰκόνα τῆς Παναγίας καί ἐκεῖθεν διὰ τοῦ Παρεκκλησίου θά ἐξέρχονται βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦτον ἐκ τῆς μεσημβρινῆς θύρας τοῦ Ναοῦ ὀπίσθεν τῆς Κόγχης τοῦ ὑπαιθρίου Ἁγίου Βήματος καί θά ὁδηγοῦνται ὀπὸ τοῦ δρόμου καί δι' αὐτοῦ εἰς τήν πλατεῖαν τοῦ μεγάλου προαυλίου διὰ τήν παρακολούθησιν τῆς ὑπαιθρίου θείας λειτουργίας κλπ.

Εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον τοῦ κτιρίου τούτου θὰ περιλαμβάνωνται κυρίως α) χῶλ, β) αἶθουσα ὑποδοχῆς, γ) δωμάτια 3-4 διὰ γραφεῖα τῆς Μονῆς κλπ. δ) δωμάτιον φαρμακείου πρῶτων βοηθειῶν ε) ἀποθήκη στ) δωμάτων σκευοφυλάκιον ζ) αἶθουσα βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστήριον η) αἶθουσα κειμηλίων καὶ τεκμηριώσεως Ἀρχαιολογικοῦ καὶ Ἱστορικοῦ Μουσείου θ) Ξενῶν μὲ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα ὑπνοδωμάτια, τραπεζορίαν, λουτρά, ἀποθήκας, χρειώδεις χώρους καὶ λοιπὰ βοηθητικά καὶ δωμάτια.

9) Ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ ἀνωτέρω κτιρίου βρύσις νὰ διατηρηθῇ διασκευαζομένη καταλλήλως.

10) Ἡ κάτωθι τοῦ προαυλίου βρύσις—Ἀγίασμα—νὰ διατηρηθῇ μετὰ τοῦ ὁλοῦ περὶ αὐτὴν στοῶδους χώρου διασκευαζομένων πρὸς τέλεσιν Ἱεροπραξιῶν.

11) Ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ κάτωθι τῆς τιμεντόπλασκας τοῦ διαπλατυνομένου προαυλίου νὰ γίνουν α) πλυντήρια, β) μαγειρεῖα, γ) Τραπεζορίαι, δ) ἀποθήκαι, ε) κοιτῶνες τοῦ προσωπικοῦ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι, στ) λουτρά, ζ) χρειώδεις χώροι, η) βοηθητικά δωμάτια καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Ἁγίους Πάντας, εἰ δυνατόν, οἱ ἀχυρῶνες καὶ οἱ στόβλοι τῶν ζώων καὶ τὰ Γκαράζ τῶν ὀχημάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

12) Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέρος, ὀλίγον πέραν τοῦ ἐξωτάτου ἀποτεφρωμένου σήμερον καὶ κατεδοφιστέου κτιρίου νὰ ὑψωθῇ Πύλη Εἰσόδου εἰς τὸν Ἱερὸν Χῶρον ὠραία, στερεά, μεγαλοπρεπής, δι' ἧς νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸν ὡς εἴρηται Ἱερὸν Χῶρον, ὅστις καὶ δι' αὐτῆς θὰ κλείεται καὶ θὰ ἀσφαλίζεται. Εἰς τοῦτον τὸν κλειόμενον οὕτω Ἱερὸν Χῶρον καὶ πρὸς τὴν δυτικὴν ὑψουμένην πλευράν νὰ γίνουν πεζούλια, καθίσματα ἀμφιθεατρικῶς ὑπερκείμενα ἐκ τῆς πρὸς τὸ προαύλιον βάσεως μέχρι τοῦ ἀνωτέρου δυνατοῦ ὕψους περιφραγμένα μεθ' ὁλοῦ τοῦ Ἱεροῦ Χώρου, πρὸς παρακολούθησιν ἰδίᾳ τῶν ὑπαίθριων θείων λειτουργιῶν.

Ὑπερθεὶς τῆς μεγάλης Πύλης εἰσόδου εἰς τὸν Ἱερὸν Χῶρον νὰ ὑψοῦται οὐχὶ πολὺ ὑψηλόν, ἀλλὰ στερεόν, πλατὺ καὶ εὐρύχωρον κωδωνοστάσιον διὰ 3 ἢ 5 ἢ 7 κώδωνας διαφόρων μεγεθῶν μὲ ἤχους ἀρμονικοὺς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωδῶνων τούτων καὶ ἄλλων τῶν κωδῶνων καὶ τῶν ἄλλων τῆς Μονῆς Κωδωνοστασίων καὶ μὲ τοὺς φθόγγους τῆς μουσικῆς κρίμακος τῆς Διατονικῆς ἢ τῆς Χρωματικῆς. Οἱ ὑπάρχοντες σήμερον εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ναοῦ κώδωνες νὰ μεταφερθοῦν ἐκεῖ καὶ νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλοι κώδωνες.

Εἰς πάντα τὰ ἀνωτέρω Κτίρια, τοὺς Ναοὺς, δωμάτια, πλατείας, προαύλια καὶ παντοῦ νὰ ὑπάρχουν ἐγκαταστάσεις δικτύου δι' ἀφθονο

νερό καὶ ποικίλαι ἡλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις διὰ πλούσιον φωτισμόν, κίνησιν, θέρμανσιν, μεγάφωνα, προβολὰς εἰκόνων κλπ. καὶ κάπου ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Χώρου ὑπαίθριος Σκηνή δι' ὀμίλιας, διαλέξεις, μορφωτικὸν καὶ θρησκευτικὸν Κινηματογράφον, θρησκευτικὰς τελετάς, ἐορτάς, παραστάσεις κλπ. Τινὰ ἐξ αὐτῶν θύνουνται νὰ γίνουν καὶ εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ εἰς τὸ Χοροστάσιον.

Ὁλόκληρος ὁ Ἱερός Χώρος νὰ περικλείεται πρὸς τὸ μέρος τῶν κρημνῶν διὰ διπλῶν κυκλιδωμάτων, πρὸς δὲ τὸ μέρος τῶν βράχων καὶ ὑψωμάτων διὰ στερεῶν—ὕψηλων τοίχων (μανδρῶν).

Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κτιρίων καὶ αἰχμηρῶν τοποθεσιῶν καὶ τῶν κωδωνοστασίων νὰ τοποθετηθοῦν Ἀλεξικέραυνα.

Ἀπὸ τῆς Μεγάλης Πύλης τῆς εἰσόδου εἰς τὸν ὅλον τοῦτον Ἱερόν Χώρον νὰ συνεχισθῇ ὁ νοτίως κατευθυνόμενος πρὸς Ἀγίους Πάντας δρόμος διαπλατυνόμενος καὶ οὗτος εἴτε διὰ τοιμεντοπλάκας κατ' ἐπέκτασιν καὶ συνέχειαν τοῦ προαυλίου πρὸς ἀνατολὰς εἴτε δι' ἐκβρασισμόν μὲ πολτόξαν κλπ. πρὸς δυσμὰς. Κατὰ μήκος τοῦ δρόμου τούτου νὰ γίνῃ δενδροφυτεία, νὰ τοποθετηθοῦν βρύσεις καὶ νὰ ἡλεκτροφωτισθῇ, τοιοῦτοτρόπως δὲ θὰ φθάνῃ εἰς τὴν Πλατεῖαν Ἀγίων Πάντων, ὅπου εἰσερχόμεθα πλέον εἰς τὸ κατωτέρω δεύτερον μέρος τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ διαμορφώσεως.

Β'. Μέρος=Χώρος τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ τῆς Διαμονῆς τῶν Προσκυνητῶν—Οὗτος, ὅπ' ἀριθμόν 10—15 φωτογραφίων Λευκώματος, περιλαμβάνων τὸν Ἱερόν Ναόν Ἀγίων Πάντων, τὸν περίε αὐτοῦ τόπον, τὴν ἐμπροσθεν αὐτοῦ Πλατεῖαν καὶ τὰς ἐκατέρωθεν αὐτῶν πλαγιάς εἰς κατάβασιν καὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς ὑψούμενον κωνοειδῆ Λόφον, νὰ συμπληρωθῇ καὶ νὰ διαμορφωθῇ ὡς ἑξῆς:

1) Ἡ Πλατεῖα τῶν Ἀγίων Πάντων, εἰ δυνατόν, εὐρυνομένη νὰ τακτοποιηθῇ μὲ κανονικὰς δενδροφυτεύσεις, μὲ βρύσεις, μὲ ἡλεκτροφωτισμόν, μὲ μεγάφωνα καὶ μὲ ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ ὑπαίθριους ὀμίας, θρησκευτικὰς παραστάσεις καὶ ἐορτάς, μορφωτικὸν κινηματογράφον κλπ.

2) Ὁ μὲ τὰς ὠραίας τοιχογραφίας Ἱερός Ναός τῶν Ἀγίων Πάντων νὰ διακοσμηθῇ μὲ ὅ,τι χρειάζεται διὰ Θείας Λειτουργίας, διὰ Βαπτίσεις ἰδίᾳ κατὰ τὰς Πανηγύρεις καὶ διὰ πᾶσαν Ἱεροπραξίαν, καὶ ἐξωτερικῶς νὰ ἐλευθερωθῇ ὥστε νὰ φαίνεται ὁλόκληρος πρὸ παντός ἐκ τῆς Πλατείας, ἐξ ἧς νὰ γίνουν κλίμακες ἀναβάσεως πρὸς αὐτόν καὶ ἡ εἴσοδος μὲ πύλην καλὴν, ἀνωθεν τῆς ὁποίας νὰ ὑψοῦται Κωδωνοστάσιον τριῶν (3) κωδῶνων ἔχοντων ἁρμονικῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ μὲ ὄλους τοὺς κῶδωνας τῶν ἄλλων κωδωνοστασίων τῆς Μονῆς.

3) Ἡ πρὸς νότον τοῦ Ναοῦ Ἱστορικὴ Σχολὴ τῶν Γραμμάτων τῆς Ροῦμελῆς νὰ στερεωθῇ, νὰ διακοσμηθῇ, νὰ ἐξωραϊσθῇ καὶ νὰ φυλάσσεται ὡς Κειμήλιον μεγάλης, ὡς καὶ πράγματι εἶναι ἱστορικῆς ἀξίας.

4) Πρὸς Δυσμὰς (Βορρὰν) τοῦ Ναοῦ νὰ κατεδαφισθῇ τὸ ὡς στάβλος σήμερον χρησιμοποιούμενον ἐτοιμόρροπον κτίριον καὶ νὰ γίνῃ διώροφος οἰκία διὰ τὸν Ἐκκλησιάρχην καὶ διὰ τὰ χρειώδη τοῦ Ναοῦ Ἀγίων Πάντων.

Ὁ ἀνατολικῶς τοῦ Ναοῦ Ἀγίων Πάντων τόπος νὰ διακοσμηθῇ μὲ ἀνθῶνας κλπ. καὶ ἐν μέρος αὐτοῦ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς Νεκροταφεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου νὰ ὑπάρχῃ εἴτε Ὀστεοφυλάκιον εἴτε Μαυσωλεῖον τῶν Πατέρων καὶ Εὐεργετῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

6) Εἰς τὸν ὑπερκείμενον ἀνατολικῶς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Πάντων κωνοειδῆ Λόφον (Βράχον) νὰ γίνουν δρόμοι ἀγόντες μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ μὲ δενδροφυτεῖσεις καὶ ἀνθη. πεζοὺλες, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνωτάτου σημείου τῆς κορυφῆς, ἥτις νὰ διαπλατυνθῇ καὶ νὰ ἐξωραϊσθῇ νὰ ὑψωθῇ Μεγάλον—Μεγαλοπρεπὲς Κωδωνοστάσιον διὰ τρεῖς (3) μεγάλους Κώδωνας ἤχων ἀρμονικῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ μὲ ὄλους τοὺς κώδωνας καὶ τῶν λοιπῶν Κωδωνοστασίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὥστε ὅλοι ὁμοῦ νὰ δίδουν ἀρμονικὴν συμφωνίαν γενικὴν. Ἐπὶ τοῦ Κωδωνοστασίου τούτου νὰ τοποθετηθῇ Ὁρολόγιον δεικνύον καὶ κτυποῦν τὰς ὥρας, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Κωδωνοστασίου τούτου νὰ τοποθετηθῇ μεγάλῳνον, Σταυρὸς ἡλεκτροφῶτιστος καὶ ἀλεξικέραυνον.

7) Εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ ἀνωτέρω βράχου, ὅπου διέρχεται ὁ ποταμός, νὰ γίνῃ ὕδατοφράκτης δι' ἡλεκτροπαραγωγὴν δι' ὅλας τὰς κινήσεις μηχανημάτων, ὕδατος, φωτισμοῦ, ἀλέσματος κλπ. Δηλαδή νὰ γίνῃ μικρὸν ὕδατοηλεκτρικὸν Ἐργοστάσιον δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τοῦ συγκροτήματος αὐτῆς, καὶ, εἰ δυνατόν, καὶ τοῦ χωρίου Προυσοῦ ἐπὶ ἰδιαιτέρῳ μετ' αὐτοῦ συμφωνία καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀμοιβῇ πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων καὶ ὑπὲρ τῆς Μονῆς.

8) Εἰς τὰς κάτωθι τῆς Πλατείας τῶν Ἀγίων Πάντων νοτίας πλαγιάς νὰ γίνουν 4—5 Τουριστικοὶ Ξενῶνες διὰ τοὺς Προσκυνητὰς τῆς Πανηγύρεως μὲ ὅλα τὰ χρειώδη δωμάτια ὕπνου, διαμονῆς, καθαριότητος λουτρῶν κλπ., καὶ μὲ ἰδιαίτερον διαμέρισμα διὰ τὴν ἐκ πεντήκοντα (50) ἀνδρῶν ἀστυνομικὴν Φρουράν.

Ἐξ αὐτῶν ὁ εἰς Ξενῶν νὰ γίνῃ τουριστικῶς πολυτελέστερος διὰ νὰ ἐνοικιάζεται ὡς Ξενοδοχεῖον τῶν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπισκεπτῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ προσκυνητῶν τῆς Πανιέρου Θαυματούργου Προυσιωτίσσης Εἰκόνης τῆς Παναγίας.

Είς όλα τὰ ἀνωτέρω παντοῦ νερό καὶ ἠλεκτροφωτισμός.

Γ' Μέρος—Χῶρος τῆς Ἐμποροπανηγύρεως καὶ τῆς Ψυχαγωγίας
Οὗτος ἀρχειται ἀπὸ τοῦ ἀνωθι δυτικῶς τῆς Πλατείας τῶν Ἀγίων
Πάντων μικροῦ ὑψώματος καὶ διὰ δρόμου ἀπὸ βορρᾶν πρὸς νότον
καταλήγει εἰς τὴν ἣν καὶ καταλαμβάνει ἐξέδραν τοῦ Χοροστασίου.
ὅπ' ἀριθμὸν 15—19 φωτογραφιῶν Λευκώματος, συμπληρούμενος καὶ
διαμορφούμενος ὡς ἐξῆς :

1) Ὁ δρόμος οὗτος ὁ λεγόμενος τῆς ἀγορᾶς καὶ ἔμποροπανη-
γύρεως καὶ καταλήγων εἰς τὸ Χοροστάσιον νὰ διαπλατυνθῇ πρὸς τὸ
μέρος τοῦ Βράχου διὰ πολτόζας καὶ νὰ ἀσφαλισθῇ στερούμενος
πρὸς τὸ μέρος ἰδίᾳ τοῦ κρημνοῦ.

Ἄνωθι τοῦ δρόμου τούτου ὁ βράχος νὰ τακτοποιηθῇ ἕως ἐκεῖ
ποῦ θὰ ἀποφεύγωνται πτώσεις λίθων καὶ βγκων διὰ νὰ ἐκλείψῃ τε-
λείως ὁ κίνδυνος οὗτος. Τὰ Καταστήματα κατὰ τὰς ὀριζομένας ὑπὸ
τῶν τίτλων τῶν δικαϊούχων διαστάσεις νὰ μεταφερθοῦν, εἰ δυνατόν,
πρὸς τὸ μέρος τοῦ βράχου ὅλα, ἀλλὰ καὶ τούτου ἀξυνάτου ὄντος ὁ
μεταξύ τῶν Καταστημάτων διάμεσος διάδρομος νὰ εἶναι πολὺ εὐ-
ρύχωρος, ὥστε νὰ γίνεται ἀνετος ἡ κυκλοφορία τῶν προσκυνητῶν
καὶ κατὰ τὰ διαστήματα ἠλεκτροφωτισμός καὶ βρύσεις.

2) Τὸ Χοροστάσιον νὰ διαπλατυνθῇ διὰ τῆς δσον τὸ δυνατόν
περισσότερας ἀφαιρέσεως τοῦ Βράχου, ἥτις ἐπιτυγχάνεται εὐκόλως
διὰ πολτόζας κλπ. νὰ τακτοποιηθῇ καλύτερον καὶ νὰ ἐξωραίσθῃ
καταλλήλως καὶ νὰ συμπληρωθῇ μὲ δ,τι χρειάζεται καὶ εἰς τὴν κα-
τάλληλον θέσιν, καὶ νὰ ἠλεκτροφωτισθῇ καὶ νὰ τοποθετηθῇ βρύσις.

Δ' Μέρος—Χῶρος τῆς Σταθμεύσεως αὐτοκινήτων καὶ ζώων, τὸ
Ἔργοστάσιον παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ καὶ τὸ Ὑδραγωγεῖον καὶ πᾶν
δ,τι χρειασθῇ. Οὗτος περιλαμβάνων τὴν κάτωθι τοῦ ὡς εἴρηται δρό-
μου τῆς πανηγύρεως καὶ τοῦ χοροστασίου ἀνατολικὴν καὶ νοτίαν
πλαγίαν μέχρι τοῦ ποταμοῦ, ὅπ' ἀριθμὸν 20—25 φωτογραφιῶν Λευ-
κώματος, συμπληροῦται καὶ διαμορφοῦται ὡς ἐξῆς :

1) Νὰ γίνουιν τὰ Γκαράζ τῶν αὐτοκινήτων.

2) Νὰ γίνουιν οἱ Στάβλοι τῶν ζώων.

3) Νὰ γίνουιν αἱ Στάνες τῶν Ποιμνίων—Ποιμνιστάσια.

4) Εἰς τὸ ποτάμι παρὰ τὸ διερχόμενον ρεῦμα τοῦ νεροῦ του νὰ
γίνουιν τὰ Σφαγεῖα, χρειώδεις χώροι διὰ τὸ Κοινόν, καὶ λοιπά.

5) Εἰς τὸ καταλληλότερον μέρος τῆς περιοχῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
νὰ γίνῃ τὸ Ὑδραγωγεῖον μὲ ὑδραυλικὰς ἐγκαταστάσεις μὲ τὴν πρό-
βλεψιν νὰ εὐρίσκηται τὸ νερὸ παντοῦ καὶ ἀφθονον.

6) Ἐπίσης εἰς τὸ ἐνδεχόμενον μέρος τῆς περιοχῆς τῆς Ἱερᾶς
Μονῆς καὶ τοιοῦτον ἴσως θὰ εἶναι τὸ παρὰ τὸν δι' αὐτῆς κάτω διέρ-

χόμενον ποταμόν. όπου νά εἶναι καί ὁ ὕδατοφράκτης πρὸς ὕδατό-
πτωσιν, νά γίνῃ τὸ Ἐργοστάσιον παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος
μὲ πρόβλεψιν ἡλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων παντοῦ διὰ κίνησιν διὰ τὰ
μεγάφωνα, δι' ἡλεκτροφωτισμόν, διὰ θέρμανσιν κλπ. καί εἰ δυνατόν
καί διὰ παροχὴν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καί διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ χω-
ρίου Προὔσοῦ. ἥτις θά γίνεταί δι' ἰδιαιτέρας ἐκάστοτε συμφωνίας
μετὰ τῆς Κοινότητος Προὔσοῦ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν πρὸς κάλιψιν τῆς
δαπάνης καί πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Μονῆς ἐγκρίσει ἡμῶν.

7) Πάν ὅ,τι χρειασθῇ.

Οἱ Εἰσδικοί δὲ προσθέσουν ἢ δὲ τροποποιήσουν (οὐδέποτε δμως νά
ἀφαιρέσουν) ὅτι νομίζουν καλύτερον νά γίνῃ ἐξ ὧν ἡμεῖς περιγρά-
φομεν ἐν τῷ παρόντι ἡμῶν ὑπομνήματι.

Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νά παρασιωπήσωμεν, ὅτι παραλλήλως πρὸς
τὴν παροῦσαν προμελέτην διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Μονῆς, γνώ-
μη πολλῶν εἰδικῶν καί ἡμῶν εἶναι : Ὁ μεγαλοπρεπὴς ξενῶν ἐνοι-
κιαζόμενος διὰ ξενοδοχεῖον νά ἀνεγερθῇ, οὐχὶ νοτιοδυτικῶς τῆς
πλατείας Ἀγίων Πάντων, ὡς προβλέπει τὸ σχέδιον, ἀλλὰ εἰς θέσιν
«Γρηγόρη», ὥστε νά εἶναι θεατὸς ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.
Τὴν θέσιν ταύτην ἐπισκεφθεὶς μετὰ τὴν μελέτην ὁ Σεβασμιώτατος
Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος μετ' ἄλλων λογίων καί ἡμῶν ἐνέκρι-
νε καὶ ἔμεινε σύμφωνος ἀπολύτως.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρος καὶ οἱ συγγράψαντες παραλαμβάνουν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἀγ. Τριπεκλῆ πρὸς δημοσίευσιν τὰ σχεδιαγράμματα τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

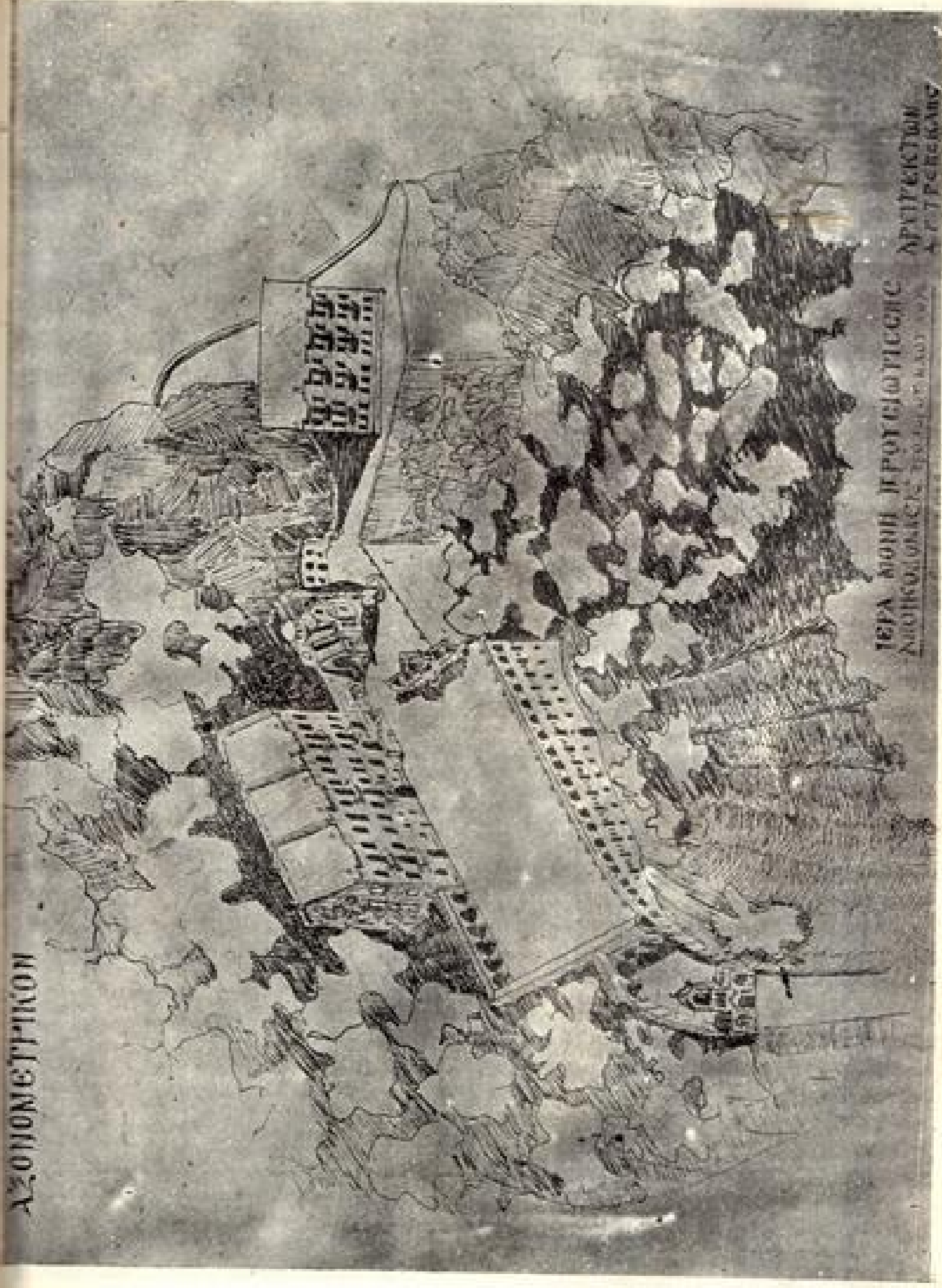
Εἰς τὸ μέσον ὁ Σεβασμιώτατος ἔχων εἰς τὰ ἀριστερά του τοὺς μηχανικοὺς κ. κ. Ἀγγελὸν Τριπεκλῆν, Π. Χαράνην, Ν. Κουνούπην καὶ δεξιὰ τοὺς Γρηγόριον Νταβαρίνον καὶ Ἀνδρέαν Τσιατέραν.

1η Αὐγούστου 1957

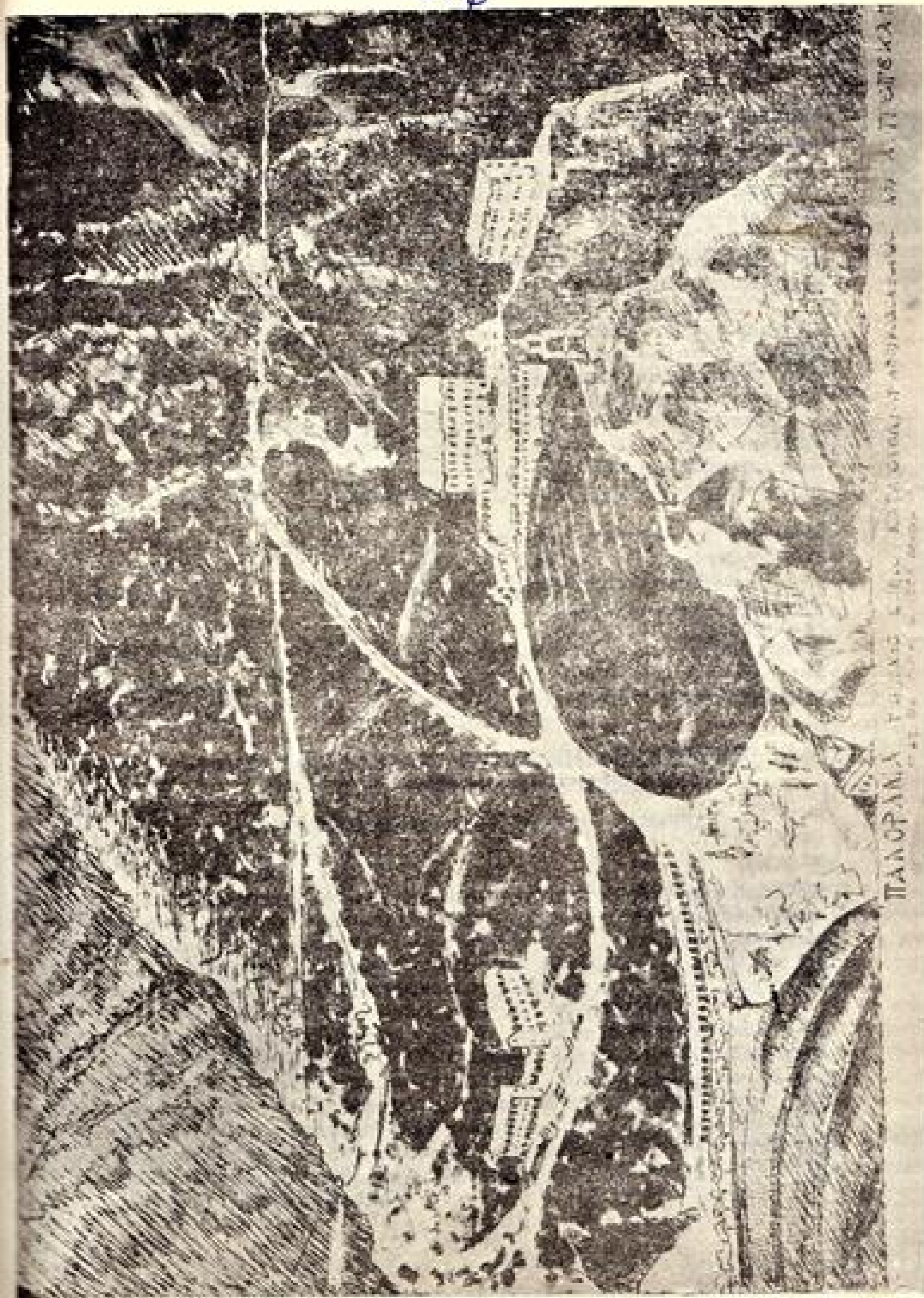
ΠΕΡΑ ΚΙΟΝΗ ΠΡΟΥΓΙΩΤΙΣΣΗ
ΔΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑ

ΑΖΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΡΟΥΣΙΟΤΗΣΕΩΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ
Α. Γ. ΤΡΕΚΚΑΝ

ΤΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟΝ

Συναφές με την δλην ανοικοδόμησιν εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Ὑδραγωγείου, τὸ ὁποῖον προέχει πάσης ἄλλης ἐργασίας, καθόσον ἀποτελεῖ βασικὴν καὶ ζωτικὴν προϋπόθεσιν συντηρήσεως καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως τῆς Μονῆς. Εἶναι προφανές ὅτι ἀνευ ἀφθόνου καὶ καθαροῦ ὕδατος δὲν δύναται νὰ νοηθῇ εὐαγὲς Ἱδρυμα βυνόμενον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του, βάσει τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς, τόσοῦτω μᾶλλον καθόσον προβλέπεται ἀνέγερσις οἰκημάτων, τὰ ὁποῖα ἀνευ ὑδραυλικῶν ἐγκαταστάσεων δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου πολιτισμένης ζωῆς.

Γεγονός τυγχάνει ὅτι λειτουργεῖ ὑποτυπῶδως τὸ πεπαλαιωμένον ὑδραγωγεῖον τῆς Μονῆς, χρήζει ὁμῶς ἀμέσου κατασκευῆς νέου, βάσει εἰδικῆς μελέτης, διότι μὲ τὸ ὑπάρχον ὑδραυλικὸν δίκτυον δὲν ἐξυπηρετοῦνται οἱ προσκυνηταὶ κατὰ τὴν Πανήγυριν καὶ κίνδυνος μολύνσεως ὑπάρχει λόγῳ φθορᾶς τῶν ὑπαρχόντων σωληνώσεων.

Ἡ πηγὴ τοῦ ὑδραγωγείου ἀπέχει περὶ τὰ 1000 μέτρα ἀπὸ τὴν Μονὴν καὶ ἔχει τὰς ἀρχὰς πλησίον τοῦ πρὸς δυσμὰς κειμένου ρεώματος» ὡς εἰς τὴν σελίδα 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 χειρογράφου Κώδικος τῆς Μονῆς ἀναφέρεται.

Μεγάλην ἀνακούφισιν θὰ αἰσθανθοῦν οἱ προσκυνηταί, οἱ ὁποῖοι σήμερον ἀναγκάζονται νὰ ὑδρεύωνται ἀπὸ τὸ εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας ἔκρεον διὰ τριῶν συνεχομένων προχείρων κρουνῶν ὕδωρ.

Ἐνῷ διὰ τοῦ νέου ὑδραγωγείου θὰ διοχετευθῇ νερὸ καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς πανηγύρεως εἰς θέσιν «σταυρὸς» ὅπου τὸ χοροστάσιον, ὁπότε θὰ παύσῃ καὶ ἡ καταπόνησις τῶν καταστηματαρχῶν ὑποχρεομένων σήμερον νὰ μεταφέρουν τὸ νερὸ ἀπὸ μακρὰ διὰ τὰς χρειῶδης ἀνάγκας τοῦ καταστήματός των καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ πλήρης ἐξυπηρέτησις τῶν ἄναγκῶν τῶν Προσκυνητῶν.

ΔΙΑΚΟΝΗΣΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ

Α'. ΕΚΔΗΜΗΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

1) Δοσίθεος 1793 – 1842.

Οὗτος καταγόμενος ἐκ Σοφάδων Κερδίτης ἐγεννήθη τῷ 1762' ἐμαθήτευσεν εἰς τὴν ἐν Ἀγράφαις Σχολὴν Βραγγιανῶν. ἀκμάσασαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ἐν ᾗ ἐδίδαξαν Εὐγένιος Γιαννοῦλης, Ἀναστάσιος ὁ Γόρδιος καὶ ἄλλοι, ἐθιωρεῖτο δὲ ὡς εἰς τῶν λογίων τῆς ἐποχῆς του' περὶ τὸ 1793 χειροτονεῖται Ἀρχιερεὺς τῆς ἐν Εὐρυτανίᾳ Ἐπισκοπῆς Λιτζᾶς καὶ Ἀγρᾶφων.

Κατὰ τὸ πεντηκονταετές που τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ διάστημα, ἀνεδείχθη ἀληθὴς ποιμενάρχης ἐπιδείξας τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀνῶνος τοῦ 1821, τόσοτε μᾶλλον, καθ' ὅσον αἱ ἐκφάνσεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του ἐξεδηλώθησαν κατὰ τρόπον λίαν ζωηρόν. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν μετέσχε τῆς Α' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀπολαμβάνων τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης τοῦ ἀναγεννηθέντος λαοῦ τῆς ἐπαρχίας του μέχρι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας, ἐπισυμβάσης τῇ 5 Φεβρουαρίου 1842

2) Ἀνθίμος Ὀλύμπης 1852—1881.

Ὁ Ἀνθίμος κρινόμενος ὡς ποιμενάρχης εἰδικώτερον ἐφοίτησεν εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολὴν, χρηματίσας βραδύτερον οἰκονόμος τῆς Ριζαρείου ἱερασιαστικῆς τοιαύτης μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ χειροτονηθεῖς Ἐπίσκοπος Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας τὴν 26ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1852 καὶ ὡς μέλος τῆς Ἱεραρχίας τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γενικώτερον, θεωρεῖται ἱεράρχης ἄξιος τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ἦτο καλλιφωνότατος καὶ γνώστης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς γράφας καὶ σύγγραμμα περὶ αὐτῆς.

Διὰ τοῦ Σ. Νόμου τοῦ 1852 αἱ δύο Ἱεραρχίαι Εὐρυτανίας καὶ Ναυπακτίας ἀπετέλεσαν τὴν Ἐπισκοπὴν Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας μὲ ἔδραν τὸ Καρπενήσιον.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 1852 ὑπέδειξεν ὅπως ἡ μὲν Ναύπακτος εἶναι χειμερινή Ἔδρα, τὸ δὲ Καρπενήσιον θερινή.

Ὁ Ἀνθίμος ὁμῶς προέκρινεν ὡς μόνιμον διαμονὴν τοῦ τὴν Ναύπακτον, παρὰ τὰς συστάσεις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ διαμαρτυρίας τῶν πολιτικῶν παραγόντων, ἐξεδήμησε δὲ πρὸς Κόριον τὴν 2 Ἀπριλίου 1881.

3) Δαυὶδ Τολμίδης 1884—1896.

Ἐγεννήθη τὸ 1824, εἰργάσθη εἰς τὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου ἐπὶ σειρὰν ἔτων ὡς Ἱεροκλήρυξ εἰς διαφόρους Ἐπισκοπὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἰδιαίτερος ὁμῶς εἰς τὴν παροικίαν τῆς Ἀκαρνανίας διαπρέφας εἰς τὸ κηρυκτικὸν ἔργον του, καίτοι προεχειρίσθη Ἀρχιερεὺς εἰς ἡλικίαν ἐξήκοντα περίπου ἔτων. Ὅμως παρὰ τὸ ἐπισηφάλες τῆς ὑγείας του, πάσχων ἐκ γραστραλγίας εἰργάσθη εὐσυνειδήτως ἐγκαταλιπὼν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μὴ μὴν καλοῦ Ἀρχιερέως ἀπηλθε δὲ τοῦ κόσμου τούτου τὴν 15 Ἰουλίου 1896 ἐγκαταλιπὼν πορὰδοξον διαθήκην ἔχουσαν οὕτω:

«Ἡ τελευταία ἀπόφασίς καὶ θέλησίς μου εἶναι ἡ ἐξῆς: ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς Ἱερεὺς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν νεκρώσιμον (ἀκολουθίαν) ἐν τῷ δωματίῳ, ἐνθα τὸ νεκρὸν σῶμα μου θὰ κεῖται καὶ ἐκεῖθεν δύο τινὲς νὰ ἄρῳσι, τὸ σῶμα μου μετὰ τῆς σινδόνης χωρὶς νὰ θέσωσι ἐπ' αὐτοῦ οὔτε ἐπιτραχήλιον οὔτε ὠμοφόριον, νὰ ἐναποθέσωσιν ἐν τῷ ἐν τῷ κηπορίῳ μου τάφῳ. Ἐάν δὲ τις αἰσδῆποτε καὶ ἢ τολμήσῃ νὰ πράξῃ τί τὸ περιπλέον τῶν ὁσων ἀνωτέρω ἐκθέτω νὰ εἶναι ἀφωρισμένος καὶ κατηραμένος παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου καὶ προκοπῆν νὰ μὴν ἴδῃ, ἀφ' ἧς ἐργάζεται οὔτε οἱ ἀπόγονοί του.

Ἐγένετο ἐν Ναυπάκτῳ τὴν ἑκτην Ἰουλίου 1895

Ὁ ἐλάχιστος Ἐν Ἐπισκόποις Δαυὶδ Τολμίδης.

Ὁ ἐν Ναυπάκτῳ Ἱερεὺς Βασίλειος Γαλαϊόπουλος ἀνενεχθεὶς τῇ Συνόδῳ ῥητήσατο παρ' Αὐτῆς ἐντολήν, ἐὼν θὰ ἐκταλεσθῇ ὡς ἔχει ἡ διαθήκη τοῦ Δαυὶδ ἢ θὰ κηδευσθῇ «κατὰ κεκανονισμένον» ἐντεταλμένη αὐτῷ τάδε «Γενέσθω κηδεὶα ἐπισκόπου συμφώνως ἐκκλησια-

στικαῖς διατάξεσι. Ἡ Σύνοδος φρονεῖ, δι' αἰμνηστός ἐκ κακῆς ἐννοουμένης ὑπερβαλλούσης Χριστιανικῆς μετριοφροσύνης διετέλει ἐν πνευματικῇ ταραχῇ, ὅτε ἔγραφε τελευταίαν αὐτοῦ θέλησιν».

4) *Σεραφεῖμ Δομβοῖτης 1901—1914*

Οὗτος ἐγεννήθη ἐν τῷ χωρίῳ Χαστίοις τῆς Ἐπαρχίας Θηβῶν τῷ 1893, ἐπιθυμῶν ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν Μοναχικὸν βίον εἰσηλθεν εἰς τὴν Μονὴν Δομβοῦ, ἐν ᾗ χειροτονήθη εἰς Μοναχόν, ἀποπερατώσας τὸς στοιχειώδους σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Λεβαδείᾳ καὶ Θήβας. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ Διάκονος. Ἀκολουθῶς δὲ εἰς τὴν Θεολογικὴν τοιαύτην, ἐξ ἧς ἀποφοιτήσας διωρίσθη καθηγητής, ἀρχικῶς μὲν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Κορίνθου, χειροτονηθεὶς εἰς Πρεσβύτερον.

Ἐπεσκέφθη ἀλληλοδιαδόχως τὴν Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Δανίαν, Σουηδίαν, Νορβηγίαν καὶ Αὐστρίαν. Ἐχρημάτισεν Οἰκονόμος τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ εἰτα Ἱεροκέρυξ Ἀρτης ἐπὶ μίαν ἑπταετίαν. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 13ης Ἰουνίου 1901, προέτεινεν καὶ τὸν Σεραφεῖμ χειροτονηθέντα μετὰ Βασιλικὴν ἔγκρισιν εἰς Ἐπίσκοπον Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας τῇ 7ῃ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἐν τῇ διοικήσει τῆς λαχοῦσης αὐτῷ Παροικίας, ἐπεδείξατο χριστιανικά χαρίσματα, κορύφωμα τῶν ὁποίων ἦτο ἡ μεγάλη αὐτοῦ φιλανθρωπία.

Ἐνδιεφέρθη ὅπως Ἐπίσκοποι χειροτονοῦνται οἱ ἔχοντες βίον ἀνεπίληπτον καὶ πτυχιοῦχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου 1914 ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν Ναυπάκτῳ.

Β. ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

1) *Ἀμβρόσιος Νικολαΐδης*

Κατὰ κόσμον Ἀριστοτέλης. Ἐγεννήθη εἰς Προῦσαν τῆς Μ. Ἀσίας ὁπόθεν προήλθεν ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Προυσιωτίσσης. Τὸ 1897 ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοίτησεν ἐπὶ ἑξαετίαν καὶ τὸ 1903 ἐξήλθεν τῆς Σχολῆς ἀριστεύων καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς φοιτήσεως. Τὸ 1903—1904 μετῆλθε τὸ ἔργον τοῦ Διδασκάλου ἐν Προῦσῃ. Ὁ πόθος ὁμῶς τοῦ νεαροῦ ἀποφοίτου τῆς Χάλκης ἦτο νὰ ὀπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν 29ην Φεβρουαρίου 1904 χειροτονεῖται διάκονος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Προῦσης Ναθαναήλ, ὅτε καὶ λαμβάνει τὸ ὄνομα Ἀμβρόσιος. *

Τὸ 1906—1909 τὸν εὗρισκομεν Πρωτοσύγκελλον τοῦ Ἐπισκόπου Ἱστορίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσσης Γρ. Νταβαρίνου—Ἀνδρ. Τσιαπίρα 16

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος
ἡ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Βερροίας Ἀποστόλου. Τό 1909—1911 ἀκολουθεῖ τόν γέροντά του Βερροίας Ἀπόστολον, μετατεθέντα εἰς Σέρρας, ὅπου συνεχίζει ὡς Πρωτοσύγκελλος τήν πολόπλευρον καί ἡρώϊκὴν τοῦ ἐπιπροσπάθειαν. Τήν 5ην Ἰουνίου 1911 ὁ τριακονταετής Ἀρχιμανδρίτης Ἀμβρόσιος χειροτονεῖται Ἐπίσκοπος μέ ἔδραν τὰς Σέρρας. Τήν 14ην Ἰουνίου 1914 ἐκλέγεται Μητροπολίτης Ναυπακτίας καί Εὐρυτανίας. Ἐνθα καί εἰργάσθη μετὰ παραδειγματικοῦ ζήλου καί ἀφοσιώσεως μέχρι τοῦ 1932. Κατά τό ἔτος 1932 καλεῖται νά πομπάνη μεγαλύτερον ποίμνιον, τήν Μητρόπολιν Φθιώτιδος, τήν ὁποίαν ἔκτοτε διακυβεύει μετὰ τήν γνωστήν ἱκανότητα καί μεθοδικότητα. Ὑπερξεν συμπαραστάτης τοῦ ἔθνους εἰς ὅλους τοὺς ὑπέρ τῆς τιμῆς καί Ἐλευθερίας ἀγῶνας. Ὡς Πρωτοσύγκελλος ἀκόμα τῆς Βερροίας εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος, ὁ ὁποῖος διὰ τήν Μακεδονίαν ὑπερξεν ἀνεξάντλητος διεξαμένη Ἐθνικῆς δυνάμεως καί καρτεροφυχίας. Ἀπέναντι τῶν Τούρκων ἦτο ὁ προστάτης τοῦ λαοῦ, διότι ἐγνώριζε καλά τήν Τουρκικὴν νοοτροπίαν ζήσας εἰς Μ. Ἀσίαν, ὅπου ὁ Ἑλληνισμός παρουσίασεν ὀλὴν τήν ἀιθρότητα τῆς φυλῆς. Τό νεοτουρκικόν κομιτάτον, καταδικάζει τόν Ἀμβρόσιον εἰς θάνατον καί σῶζεται κατὰ θέαν Πρόνοίαν, ἐκ τῶν θελοφονικῶν ἀποπειρῶν. Παντοῦ ἀψηφεῖ πάντα κίνδυνον, διαμαρτύρεται, ἀπειλεῖ, ἐκλιπαρεῖ, γράφει παντοῦ καί γίνεται ὁ ὑπ' ὀριθ. 1 ἐχθρὸς τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι ἀποχωροῦντες ἐκ τῶν Σερρῶν προβαίνουν εἰς ἀγρίαν πυρπόλησιν τῆς πόλεως. Οὐρανομήκεις φλόγες μηνύουν τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμβρόσιος ἐμψυχώνει, ἐνθαρρύνει διατρέχων τὰς ὁδοὺς ἐν μέσῳ φλογῶν καί καπνῶν. Τὴν δρᾶσιν αὐτὴν ἐκτιμῶν ὁ αἰμίμηστος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπρότεινεν τὴν τοσαυτέτησιν του εἰς Μητρόπολιν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, ὅπερ καί ἐγένετο.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀμβρόσιος, δὲν διέπρεπεν μόνον ὡς Ἐθνικὸς ἀνὴρ, διεκρίθη καί ὡς πνευματικὸς ἄνθρωπος διότι εἶναι κάτοχος τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, τῆς Ἀγγλικῆς, τῆς Ἀροβικῆς καί Τουρκικῆς, βαθεὺς γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Φιλολογίας με ἀρτίαν Θεολογικὴν κατάρτισιν, με πραγματικὸν ἔρωτα πρὸς τὸ βιβλίον.

Ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνέγερσιν διδασκτηρίων εἰς Βέρροϊαν, Σέρρας, Ναύπακτον. Καρπὸς ἄλλως τε αὐτοῦ τοῦ πόθοῦ διὰ τὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας εἶναι καί ἡ δημιουργία θαυμασίων δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Κατηχητικῶν σχολείων, αἱ ὁποῖαι ἰδρύθησαν καί λειτουργοῦν λίαν ἐπιτυχῶς εἰς Λαμίαν, Ἀταλάντην, Ἀμφίκλειαν καί Δομοκόν. Ἡ Ἐκκλησία ἐκτιμῶσα τὰς ἀρετὰς καί ἱκανότηας τοῦ ἱεράρχου τοῦ ἀνέθεσε νά τὴν ἀντιπροσωπεύσῃ ὡς Πρόεδρος πάντοτε τῶν ἀποστολῶν εἰς τὰ κάτωθι συνέδρια τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

- 1) Τῆς Λωζόνης τὸ 1927, συνέδριον πίστεως καὶ τάξεως.
- 2) Τῆς Πράγας τὸ 1948 Συνέδριον φιλίας τῶν Ἑθνῶν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν.
- 3) Τοῦ Ἀμστρεντὰμ τὸ 1948, (Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν). Καὶ τὸ Ἑρτάος, ἐκτὸς τῶν παλαιῶν μεταλλίων, τοῦ ἀπέ-
νειμε: Τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, τὸν Ταξιάρχην τοῦ
Φοίνικος ὡς καὶ τὸν Ἀνώτερον Ταξιάρχην.

Τὴν 10ην Ἰουνίου 1951 ἐωρτάσθη ἐν Ἀσιῳ ἐν πάσει μεγαλο-
πρεπείᾳ ἡ 40ετής Ἀρχιερατεία του. Πολλοὶς προταθεὶς ὑπὸ φίλων
ἀρχιερέων διὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλ-
λάδος δὲν ἀπεδέχθη.

Ἡ ὀργάνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῶν
ἐνοριῶν αὐτῶν, αἱ μεγάλοι φροντίδες καὶ πολύτιμοι καὶ σοφώτατοι
συμβουλαὶ καὶ ἡ ἐν γένει ἀξιόλογος Ἑθνικὴ καὶ Ἐκκλησιαστικὴ
δράσις μαρτυροῦν τὸν ἀξίον Ποιμενάρχην, ὁ ὁποῖος μετὰ μοναδικῆς
στοργῆς καὶ φροντίδος ἐποίησε τὰ πρόβατά του καὶ κατεσκήνωσεν
αὐτὰ εἰς τόπον χλόης καὶ ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψε.

2) Γερμανὸς Γκούμας

Ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τὸ 1899 ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν.

Τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἤκουσεν εἰς τὴν γενέτειράν του. Ἐλοβε
τὸ δίπλωμα τοῦ διδάκτορος τῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθη-
νῶν καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1923 ἐχειροτονήθη διάκονος εἰς τὸν Ἱερὸν
Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου κηρύττων ἐν οὗτῳ τὸν
θεῖον λόγον καὶ διδάσκων εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1927 ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ κατόπιν
ἐγένετο Ἀρχιμανδρίτης ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ἄνω Ἱερῷ Ναῷ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1927 διορίσθη Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς
Μητροπόλεως Κορινθίας ἀναπτύξας ἀξιόλογον δράσιν εἰς τὸν Διοι-
κητικὸν τομέα, τὴν Φιλανθρωπίαν καὶ τὴν διακονίαν τοῦ Θεοῦ κη-
ρύγματος.

Προσέφερεν ἐξαιρετοὺς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν περίοδον τῶν κα-
ταστρεπτικῶν σεισμῶν τῆς Κορίνθου (1928), γενόμενος ὁ πρῶτος καὶ
ὁ σπουδαιότερος βοηθὸς καὶ συνεργάτης τοῦ ἀειμνήστου Μητροπο-
λίτου τότε Κορινθίας Δαμασκηνοῦ τοῦ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ Ἀντιβασιλέως καὶ εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν σεισμοπαθῶν
εἰς ἀνοικοδόμησιν τόσον τῆς πόλεως Κορίνθου, ὅσον καὶ τῶν πέριξ
δι' ἃς ὑπηρεσίας ὁ Ἕλλην. Εὐρυθρὸς Σταυρὸς ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ
παράσημον ἐξαιρέτων πράξεων. Ὅτε δὲ ὁ Κορινθίας Δαμασκηνὸς
μετέβη εἰς Ἀμερικὴν ἐπὶ διαφόροις ἀποστολαῖς, ὁ Γερμανὸς ὡς
ἐκπρόσωπος αὐτοῦ διηύθυνε τὴν παροικίαν Κορινθίας. Ἐν Κορίνθῳ,
ὑπηρέτησεν ὡς Πρωτοσύγκελλος μέχρι τοῦ Μαρτίου 1936, ὁπότε ἐξε-

Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ἡλείας
κ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΓΚΟΥΜΑΣ

λέγη υπό της Ἱεραρχίας της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος διά φήφων 47 Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας χειροτονηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Μαρτίου 1936.

Ὡς Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ἀνέπτυξεν ποιμαντορικὴν δράσιν οὐχὶ τὴν τυχεύσαν. Ἰδρύσας Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Καρπενησίῳ καὶ ἐν πλείστοις χωρίοις διωργάνωσε τὴν φιλανθρωπίαν διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐνοριακῶν φιλοπτώχων ταμείων, ἀναδιωργάνωσε τὰς Ἱερὰς Μονὰς τῆς Μητροπόλεώς του καὶ ἀνασυνέστησε τὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1933 διαλυθεῖσαν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Ναυπακτίας. Ἰδρύσεν ἐν Ναυπάκτῳ Ἐκκλησιαστικὴν προπαρασκευαστικὴν Σχολήν.

Ὁ Σεβασμιώτατος κ. Γερμανὸς ἔχει τιμηθῆ διὰ τῶν παρασῆμων τοῦ Ταξιάρχου καὶ τοῦ Ἀνωτέρου Ταξιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Φοίνικος. Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1945 κατεστάθη Μητροπολίτης Ἡλείας, ἐν τῇ ᾗ ποιεῖ Ἀρχιερατεύει μέχρι σήμερον.

3) Χριστοφόρος Ἀλεξανδρόπουλος

Κατὰ κόσμον Γεώργιος νῦν Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας. Ἐγεννήθη εἰς Ἀγρίνιον τὸ ἔτος 1900, ἐκ μητρὸς καταγομένης ἐκ Πλατάνου Ναυπακτίας καὶ πατρὸς κατοικοῦ Ἀγρινίου. Ἡ μήτηρ του ὠνομάζετο Βασιλική, ὁ δὲ πατήρ του Μιχαήλ.

Τὰς γυμνασιακάς του σπουδὰς ἐπεράτωσεν εἰς Ἀγρίνιον. Ὑπῆρξεν ὑπόδειγμα μαθητοῦ. Σεμνὸς καὶ ἐκ χαρακτήρος καὶ ἐξ ἀνατροφῆς, τίμιος, εὐκρινής, πρῶτος εὐφυής, ἐπιμελέστατος. Πάντοτε ἠρίστευεν, διέπρεπε, διεκρίνετο.

Εἶναι πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς καὶ Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὑπῆρέτησεν ὡς Διευθυντὴς Ἑλληνικοῦ Σχολείου Πλατάνου Ναυπακτίας καὶ ἀκολούθως ὡς καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου Ἀγρινίου συστήσας τὴν ὡς σήμερον ἀξιολόγως ἐργαζομένην «Χριστιανικὴν Ἑνώσιν καθὼς καὶ τὴν Φιλανθρωπικὴν Ἐταιρίαν», ἀλληλοδιοδόχως δὲ εἰς τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον Κορίνθου καὶ Γυμνάσιον Μεσσολογγίου, ὅπου διετέλεσε βοηθὸς Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ.

Μετέσχε τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας ἐπιδείξας ἀκατοβλήτον ἡρώισμόν εἰς ἀνδρείαν κατ' ἐπανάληψιν παρασημοφορηθεὶς.

Ἐκάρη Μοναχὸς τῇ 20ῇ Μαρτίου 1942 τῆς ἐν Ναυπακτίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Ἀμπελακιωτίσσης, ἐν συνεχείᾳ δὲ Πρεσβύτερος καὶ Ἀρχιμανδρίτης ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Δαμασκηνόν καὶ ἐτοποθετήθη ὡς Μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ μάλιστα ἐν χαλεπαῖς ἡμέραις τῆς κατοχῆς, ἐπιδείξας παροιμιώδη Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Ἐθνικὴν δράσιν παρὰ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἥτις εἶχεν ἐπω-

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας.
κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

μισθη τότε καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς ρόλους τῆς σκλαβωμένης πατρίδος μας.

Ἡ χειροτονία του ὡς Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ἐγένετο τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1945 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν Ἀθηνῶν, ἡ δὲ ἐνθρόνισις του εἰς Ναύπακτον ἐπραγματοποιήθη τὴν 18ην τοῦ μηνὸς Νοβρίου 1945 εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν του παρέστησαν ὁ προκάτοχός του καὶ νῦν Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός καὶ πολλοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐν ἑτος μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν του θλιβεραὶ ἡμέραι ἐπηκολούθησαν διὰ τὸ ἔθνος, λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν πολεμικῶν γεγονότων, ἐνεκα τῶν ὁποίων οἱ πληθυσμοὶ τῆς ὑπαίθρου χώρας ἐγκαταλείποντες τὰς ἐστίας τῶν κατέφευγον εἰς τὰ ἀστικά κέντρα, Ναύπακτον, Ἀγρίνιον, Λαμίαν, Κορδίσσαν, Ἄρταν, Κορπενήσιον κλπ. δοκιμαζόμενοι σκληρῶς. Τὸ δράμα τοῦτο ἐξήσεν ὁ ἐν λόγῳ Μητροπολίτης εἰς τὸ πλευρὸν τῶν τέκνων του, παραμυθῶν, περιθάλπων καὶ ἀνακουφίζων μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Ἡδὴ ἔχει ἐπιστρατεύσει ὅπαντα τὰ πνευματικά του τέκνα καὶ ἰδίως τὰ ἐν Ἀμερικῇ εὕρισκόμενα, διὰ νὰ ἰδρύσῃ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον μετὰ Γραφείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ πνευματικὸν κέντρον μὲ βιβλιοθήκην, ἀναγνωστήριον, ξενῶνα, οἰθεύσας διαλέξεις, ἐορτῶν, Μουσείων κλπ. εἰς Κορπενήσιον καὶ ἕτερον πνευματικὸν κέντρον εἰς Ναύπακτον, ἀγορασθέντων ἤδη τῶν ἀναγκαιούτων οἰκοπέδων. Ἰδιαιτέραν προσπόθειαν καταβάλλει διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν πυρποληθείσης Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσσης καὶ ἀνάδειξιν αὐτῆς εἰς πνευματικὸν κέντρον.

Ἐχει συγγράφει καὶ δημοσιεύσει βιβλία καὶ πραγματείας ἐπαινεθείσας ἐπὶ κοινωνιολογικῶν καὶ Χριστιανικῶν θεμάτων.

Εἶναι καλλιφωνότατος, γνώστης τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, συνθέσας καὶ μελοποιήσας ὑπερέχουσ ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους καὶ ποιήματα ἰδίᾳ εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ Ἐθνικὰς ἐορτὰς Ἐτροποποίησε καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν τῆς θαιματοουργοῦ εἰκόνης τῆς Προυσιωτίσσης βάσει τῶν νεωτέρων ἐθνικῶν δοκιμασιῶν.

Ἐκ τῆς συνεχοῦς καὶ ἐντεταμένης ἐργασίας του ἐκλονίσθη σοβαρῶς ἡ ὑγεία του.

Προερχόμενος ἀπὸ τὸν ἐκπαιδευτικὸν κλάδον, τὸν ὁποῖον ἐτίμησεν μὲ τὸ φωτεινὸν παράδειγμά του καὶ τὸ ἄφογον ἥθος του ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὅπλα τῆς ἐκκλησίας ἀξιώματα, μὲ μόνον ὁδηγὸν τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὴν ἀπαράμιλλον ἐργαστικότητα.

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται ὅτι ὁ Σὸς Μητροπολίτης Ναυπα-

κτίας καὶ Εὐρυτανίος κ. Χριστοφόρος εἶναι ὁ κατάλληλος διὰ τὸ μέλλον τῶν τέκνων του καὶ ὁ ἐνδεδειγμένος Ποιμενάρχης καὶ Πατὴρ ὁ δικαίως τὰς προσδοκίας τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους παρασημοφορηθεὶς κατ' ἐπαιάληφιν διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ταύτης ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

**Γ'. ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΕΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΙ
ΟΙΤΙΝΕΣ ΔΗΗΚΟΝΙΣΑΝ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ**

Διὰ μέσου τῶν δώδεκα αἰώνων, οἵτινες παρήλθον ἀφ' οὗτου ὑπολογίζεται δι' ἐγένετο ἡ πρώτη κτίσις τῆς Μονῆς, πλείστοι ἐνάρετοι καὶ εὐσεβεῖς πατέρες μοναχοί, ἱερομόναχοι καὶ ἡγούμενοι διηκόνησαν τὴν Μονὴν καὶ εἰργάσθησαν μὲ θεῖον ζῆλον, ἵνα καταστήσουν τὴν Μονὴν εὐεργετικὴν εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ ἀνταξίαν τῆς ἀποστολῆς τῆς.

Ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἀγαθοεργία αὐτῶν ἔπρεπε νὰ διατηρῆται ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ τῶν πατέρων. Δυστυχῶς αἱ συχναὶ ἐπιδρομαὶ τῶν ἀλλοφύλων, οἱ ἐπισυμβᾶσαι πυρκαϊαὶ καὶ ἡ συνήθης ἀμέλεια τῶν ἀρμοδίων ὑῆρξαν τὰ αἷτια, ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν ἐσώθησαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας γραπτὰ τεκμήρια περὶ τῆς βιογραφίας καὶ τῆς δράσεως τῶν ἀποβιωσάντων πατέρων. Ἐκ διαφορῶν σωζομένων ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ὑπηρεσιακῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων καταρθώσαμεν νὰ περισυλλέξωμεν στοιχεῖα τινὰ τῶν μονασάντων πατέρων, οἱ ὅποιοι διηκόνησαν τὴν Μονὴν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας ἀπὸ 1740—1950 καὶ μέχρι σήμερον.

1) Πελάγιος ἐκ κώμης Ἀνδρόνοβας (νῦν Ἀσπροπύργου) ἐκ τοῦ γένους Πλοκαίων. Προφανῶς ἔλαβε τὴν ὄθησιν τοῦ μονάσαι εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Προυσοῦ πρὶν τοῦ ὁσιομάρτυρος Ρωμανοῦ, καθ' ὃ συγχωριανοῦ του. Διετέλεσεν ἡγούμενος κατὰ τὰ ἔτη 1754—1785. Ἀνεκαίτισε καὶ ἐξωγράφισε τὸν Καθολικὸν Ναὸν τῆς Μονῆς, ὡς μορτυρεῖ σωζομένη ἐπιγραφή ὑπεράνω καὶ ἐξωθι τῆς μεσημβρινῆς θύρας τοῦ Παρακκλησίου, ὡς ἐπίσης ἀνήγειρε καὶ τὸν ἐν τῷ Κοιμητηρίῳ τῶν Πατέρων Ναὸν τῶν Ἀγίων Πάντων (1754) καὶ τὸν Ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων εἰς Μεγάλην Βρύσιν.

2) Κύριλλος Καστανοφύλλης ἐκ κώμης Καστανιάς τοῦ Προυσοῦ ἱερομόναχος, λόγιος καὶ διδάσκαλος τῆς ἀνωτέρας Σχολῆς Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, τῆς παρὰ τὴν Μονὴν λειτουργησάσης, ὡς ἄλλοι χροῖ γράφομεν. Τὸν διαπρεπῆ τοῦτον λόγιον καὶ πνευματικὸν ἄνδρα εὐρίσκομεν ἀκμάζοντα ἐν τῇ Μονῇ ἀπὸ ἔτους 1813—1820. Ὁ λόγιος οὗτος κληρικὸς ἀποτελεῖ σταθμὸν ἱστορικὸν διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τῆς Μονῆς καὶ ἀνευ αὐτοῦ ἡ Μονὴ θὰ ἦτο βυθισμένη εἰς ἀφάνειαν. Εἰς τὴν Μονὴν Προυσοῦ ἦλθεν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

δπου διέμεινεν ὡς Ἱερομόναχος ἐν τῷ Ρωσικῷ Κοινοβίῳ. Ἡ ἀδεία του ὑπογεγραμμένη παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἀγίου φέρει ἡμερομηνίαν 16 Ἰουλίου 1813.

Ὑπῆρξεν ὁ ἐμφυχωτῆς καὶ πρωτεργάτης τῆς ἀνωτέρας Σχολῆς Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, διὰ τὴν ὁποίαν μετέβη καὶ προσωπικῶς εἰς τὸ Οἶκον. Πατριάρχειον, ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν ἐγκρισιν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς ταύτης, ὡς εἰς σελ. 845 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος ἀναγράφεται. Ὁ ἴδιος ἐχρειάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ ἅγια λείψανα τοῦ Ὁσιομάρτυρος Γερσίου τοῦ Νέου τοῦ ἐκ Μεγάλου χωρίου. Ἐπεμελήθη διὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἐκτύπωσιν Ἱερᾶς Διηγήσεως, ἥτις τὸ 1814 ἐκυκλοφόρησε καὶ ἀνατυπωθεῖσα σώζεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 3 χειρογράφῳ κώδικι ἐν πρωτοτύπῳ. Ἀνεκάλυψε τὸν ὑπ' ἀριθ. 42 χειρόγραφον κώδικα, δπου ἰδίαις τοῦ χερσὶ ἀνέγραψε πλεῖστα ὅσα πατριορχικά σιγίλλια καὶ ἱστορικά ἔγγραφα. Διετέλεισε βοηθὸς τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, πολλὰ συγγράμματα τοῦ ὁποίου ὁ ἴδιος καλλιέγραψε ὡς εἰς σελ. 928 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 κώδικος διαλαμβάνεται... κτῶν αὐτοῦ ποιημάτων ἰδίαις χερσὶ καλλιέγραφοις.

Ποῦ καὶ πότε ἀπεβίωσεν ὁ λόγιος οὗτος κληρικὸς δὲν εἶναι γνωστόν. Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1820 γράφει ἐκ τῆς Μονῆς Προυσοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον Βενέδικτον, μονάζοντα εἰς τὸ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ρωσικόν κοινοβίον, δπου ὡς φαίνεται ἐπανελθὼν ὁ ἅγιος πατὴρ ἀπεβίωσε ὑπεροχδοηκοντούτης καὶ ἐτάφη. Τὰ σωζόμενα ὁμῶς πνευματικά του ἔργα μαρτυροῦν τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνδρός καὶ τὸν κατὰ τὰς αἰσθῆσιν εἰς τὴν χορείαν τῶν λογίων κληρικῶν, οἱ ὅποιοι ἔταξαν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς των τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας.

ΣΤΙΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ

Περὶ τῆς ἀληθινῆς πολιτείας τῶν Μοναχῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΚΑΣΤΑΝΟΦΥΛΗ

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Διηγήσεως)

Ὁ Μοναχὲ ἀμόναχε, σύντροφε ἰδικέ μου,
Ἀκουσον τῶν ρημάτων μου, φίλε καὶ ἀδελφέ μου.
Τῶν Μοναχῶν ὁ στολισμός, εἶναι ἡ σωφροσύνη
Κάλλος δὲ ἡ ὑπακοή, καὶ ταπεινοφροσύνη.
Ἡ βόξα καὶ τὸ καύχημα, ἡ ἐλεημοσύνη,
Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, εἶν' ἡ ἀκτημασύνη.
Ὡς ἀριστον ἡ προσευχή, ὡς δεῖπνον ἡ νηστεία.

Καί ὡς ποτόν τὰ δάκρυα καὶ ἡ εὐχαριστία.
Ὡς στῶμα ἡ ὑπομονή, ἀγάπη ἡ ὡς σκέπη.
Καὶ ὡς καλὸν προσκέφαλον ἡ σιωπὴ ὡς πρέπει.
Ἡ ἀγρυπνος ἀνάγνωσις ψυχωφελῶν βιβλίων.
Εἶναι ὡς ὠραιότατον καὶ στερεὸν κελλίον.
Ὡς δπλον δὲ νικητικόν, κατὰ τῶν καταράτων,
Εἶναι ἡ ἐξαγόρευσις πάντων τῶν ἐκ πτωμάτων.
Εἰ τις λοιπὸν τῶν Μοναχῶν, πολιτευθῇ ἀλλέως,
Οὐκ ὄψεται τὸ πρόσωπον, Χριστοῦ τοῦ Βασιλέως.
Τὸν ταπεινὸν τὸν Μοναχόν, ὅλοι τὸν εὐλαβοῦνται,
Ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες, τὸν βλέπουν καὶ φοβοῦνται.
Τὸν δὲ ὑψηλοκάρδιον, δταν τὸν θεωροῦσι,
Ὅλοι τὸν ἀτιμάζουσι καὶ τὸν κατηγοροῦσι.
Ὅρωντες πῶς εὐρίσκεται, ὡς Μοναχὸς τῇ τάξει,
Καὶ πάλιν πολιτεύεται, ὡς κοσμικὸς τῇ πράξει.
Ἄν Μοναχὸς τις ἀγαπᾷ, πάντοτε τὴν ἀργίαν,
Καὶ τὰ ποικίλα φαγητὰ, τρώγει μὲ λαιμοργίαν,
Αὐτὸς τὸν σκώληκα τῆς γῆς, κατὰ πολλὰ μιμεῖται,
Ὅς τις αὐτῆς τὰ χῶματα, τρώγει καὶ δέν κινεῖται.
Πάλιν ἐάν τις Μοναχὸς, τὸ σῶμα καλλωπίζῃ,
Τὰ ἀγαθὰ τ' ἀπέλαβε, ἀλλὰ ἄς μὴν ἐλπίζῃ.
Κατὰ τὸν Ἀθανάσιον, τὸν στύλον τὸν ἐδραῖον,
Τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, φῶς τῶν Ἀλεξανδρέων.
«Εἰ τις ἔχει ἀνάπαυσιν, (λέγει) ἐδῶ μεγάλην,
Ἄς μὴν ἐλπίζῃ τὴν αὐτήν, εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀλλήν»
Ἄλλ' ὦ πατέρες Μοναχοί (λαλῶ τῶρα πρὸς ὅλους),
Μακρόνθητε προθυμερά, ἐχθίστου τοῦ πανώλους.
Καὶ ἄρατε τὸν ἐλαφρόν, ζυγὸν ὅποῦ προστάζει,
Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς, καὶ δεῦτε πρὸς με κράζει.
Ζηλώσατε τὸν Πρόδρομον, τὸν ζηλωτὴν Ἡλίαν
Ἵνα κληρονομήσετε, Χριστοῦ τὴν Βασιλείαν.
Πρὸς τοῦτοις κῆγῳ θέσμαι, δταν παρακαλεῖτε.
Τὸν Κύριόν μας Ἰησοῦν, καὶ τὸν δοξολογεῖτε.
Νὰ λέγετε μίαν φορὰν, ὅλοι ἀπὸ καρδίας
Μνήσθητι Δέσποτα Χριστέ, μίᾳς ψυχῆς ὀθλίας.
Τοῦ ταλαιπώρου καὶ οἰκτροῦ, Κυρίλλου παναθλίου,
Τῆς ἱερᾶς δὲ κλήσεως, τοῦ ὄντος ἀναξίου.
Καὶ τοῦτον καταξιῶσον, τῆς ἀνω Βασιλείας,
Ἐν τῷ καιρῷ τῆς σῆς φρικτῆς, Δευτέρας Παρουσίας.
Πρεσβείας τῆς Παναγνοῦ σου, Μητρὸς καὶ τῶν Ἀγίων,
Ἀπάντων ἀθλοφόρων τε, ὁμοῦ καὶ τῶν Ὁσίων.

3) Ἱερόθεος Δερματᾶς, Ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἐκ Μικροῦ χωρίου Εὐρυτανίας. Ἀνήγειρε τὸν μεγάλον τετραώροφον βόρειον ξενῶνα, ὅστις ἐπερατώθη τὸ 1883, ὡς σωζομένη λιθίνη ἐπιγραφή μαρτυρεῖ. Ἐκτίσθη τὰς βρύσεις, ποὺ εἶναι εἰς τὴν σόλῃν καὶ ἀπέθανεν τὴν 22αν Ἀπριλίου τοῦ 1889. Κατὰ τὸν θάνατόν του ἐσημειώθη μεγάλη κλοπὴ εἰς βάρος τῆς Μονῆς. Ἀφήρεσαν ἐκ τοῦ Ταμείου τῆς Μονῆς 60 000 δρχ. καὶ Ἱερὰ σκεύη, ἦτοι σταυρούς, κειμήλια, στρώματα, κυλίμια καὶ ὀρειχόλκινα ἀγγεῖα. Τοῦτου ἕνεκα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τὸ ὑπ' ἀριθ. 2201)14)1890 ἐπιτίμιον ἔγγραφον κατὰ τῶν Ἱεροσύλων, οἱ ὅποιοι διέπραξαν τὴν θρασείαν κλοπὴν χωρὶς νὰ φοβηθοῦν οὔτε τὴν Παναγίαν, οὔτε νὰ σιβασθοῦν τὸν ψυχορραγοῦντα ἡγούμενον. Ἴδου πῶς καταλήγει τὸ ἐκδοθὲν τότε ἐπιτίμιον

«Ἐάν δὲ μήτε τὸν Θεὸν φοβούμενοι μήτε τὴν αἰώνιον κόλασιν εἰς νοὺν θέμενοι, παρακούσωσι καὶ κρύψωσι τὴν ἀλήθειαν, ἔστωσαν ἀφωρισμένοι, κατηρομένοι, ἀσυγχώρητοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι, αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται αὐτοὶ δὲ μηδαμῶς, σχισθεῖν ἡ γῆ καὶ καταπίοι αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθάν καὶ Ἀβειρών, εἴησαν στένοντες καὶ τρέμοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὁ Κάϊν καὶ προκοπὴν μηδέποτε ἴδοιεν, ἐφ' οἷς ἐργάζονται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Ἐχοιεν δὲ καὶ τὰς ἀράς πάντων τῶν Ἀγίων καὶ θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίων Πατέρων, ἕως οὗ μεταμεληθῶσι, μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀποδώσωσι τὰ κλαπέντα πράγματα καὶ τότε τεύξονται συγχωρήσεως.

Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ σωτηρίου ἔτους 1890 (.αωκ').

† Ὁ Ἀθηνῶν Γερμανὸς Πρόεδρος

† Ὁ Νάξου Γρηγόριος

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δαυὶδ

† Ὁ Μεσσηνίας

4) Ἀνθίμος Ἀναγνωστόπουλος, διατελέσας ἡγούμενος μετὰ τὸν Ἱερόθεον ὀλίγους μῆνας, διότι τὴν 14ην Σεβρίου 1889 ἀπεβίωσεν.

5) Ἀθανάσιος Ἱερομόναχος, κατὰ κόσμον Ἀνδρέας Ἀγγελετόπουλος, ἐκ τῆς περιφέρειας Ἀργινίου, διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ 1899—1901 κατὰ μετὰπεμφιν ἐκ τῆς Μονῆς Πεντέλης, εἰς ἣν ἐπιστρέψας ἀπεβίωσεν τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1906.

6) Διονύσιος κατὰ κόσμον Δημήτριος Λάμπρου ἀπὸ τοῦ χωρίου Λιγοβίτοι Ξηρομέρου. Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1887 προσήλθεν εἰς τὴν

Μονήν ὡς Ἱερομόναχος. Διετέλεσε καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς καὶ ἀπεβίωσεν ἐν αὐτῇ τὸ ἔτος 1914.

7) Χριστόφορος Παπανδρέοπουλος. Ἐγεννήθη εἰς Δορβιτσάν Ναυπακτίας τὸ ἔτος 1849. Διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἀπὸ τὸ ἔτος 1896—1899. Ἀπεβίωσεν εἰς Κόρινθον τὸ ἔτος 1936. Ἦτο πρῶτος θεῖος τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ ἀντιβασιλέως Δαμασκηνοῦ.

8) Γεράσιμος Καλαντζόπουλος, κατὰ κόσμον Γεώργιος Ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Δορβιτσάν Ναυπακτίας. Διετέλεσεν ἡγούμενος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κατὰ χρονικά διαστήματα μέχρι τοῦ ἔτους 1915. Ἀνήγειρε τὸ πανδοχεῖον «Δουγρί» εἰς τὴν περιφέρειαν Μανδανίσσης Τριχωνίδος, τὸ ὅποιον ἐπυρπολήθη ὑπ' ἀγνώστων τὸ 1930. Ἀνήγειρε τὸ μετόχιον εἰς τὸ Ζευγοστάσιον Πίνας. Ἀπέθανεν ἐν τῇ Μονῇ ἐκ συμφορῆσεως τὸ ἔτος 1915 καὶ ἐτάφη ἐν αὐτῇ.

9) Κωνστάντιος Παπαδημητρίου Ἱερομόναχος καὶ πνευματικός, ἀπὸ τὴν Ἀράχωβαν τῆς Ναυπακτίας διετέλεσε ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡγούμενος. Κατάρθωσε καὶ ἔμαθε μόνος του τὰ στοιχειώδη γράμματα, τὰ ὅποια ἐκαλλιέργησεν εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ μελετᾷ καὶ νὰ κατανοῇ θεολογικά καὶ φιλοσοφικά συγγράμματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Μακράκη. Τὸ τυπικὸν τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ θείων λειτουργιῶν ἐτήρει κατὰ γράμμα. Ἦτο κάτοχος τόσων θεολογικῶν γνώσεων, ὥστε ἠδύνατο νὰ παραπέμπῃ τοὺς ἀναγνώστας εἰς τὰς οἰκίας σελίδας τῶν συγγραμμάτων. Ὑψηλὸς μοναδικὸς τύπος ἐναρέτου καὶ σεμνοῦ Ἱερομονάχου. Παρεῖχε οἰκονομικὰς ἐνισχύσεις διὰ τὴν σπουδὴν νέων διακρινομένων ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ χρησιμότητι. Ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του ἔταξε νὰ ἀνυψώσῃ τὴν Μονὴν ἠθικῶς καὶ περιφρουρήσῃ τὴν παρουσίαν της. Δὲν ἔπαυσε νὰ καταδιώκῃ διὰ τῶν δικαστηρίων, οἰονδήποτε σφετεριστὴν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Εὗρισκε πάντοτε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δημιουργῇ. Τὸ 1919 ἀνήγειρε τὸ Πανδοχεῖον εἰς θέσιν Καρυῆς Προυσοῦ. Κατεσκεύασε τὸ ὁδραγωγεῖον καὶ μετέφερε τὸ ὕδωρ ἀπὸ μακρινῆς ἀποστασεως, ἥτοι ἀπὸ θέσεως «ρέμα Σφεντουρέϊκο» εἰς δῶθε πύργον καὶ εἰς τὴν πλατείαν τῶν Ἀγίων Παντῶν παρὰ τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων, ὅπου οἱ πολυπληθεῖς προσκυνηταὶ ὕδρευονται (').

Ἀνήγειρε κατὰ τὸ ἔτος 1920 τὸ ἀνατολικὸν ἐν Ἱ. Μονῇ μέγιστον.

(') Τὸ νερὸ αὐτὸ πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ μεταφερθῇ καὶ εἰς τὴν θέσιν «Σταυρός» ὅπου γίνεται μεγάλη συρροὴ προσκυνητῶν καὶ χορὸς κατὰ τὴν πανήγυριν.

τὸ ὁποῖον προώριζε δι' ἡσυχαστήριον τῶν πατέρων, οἵτινες θὰ ἐτέλουν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας των εἰς μικρὸν ναόν, ὃν ἐσχεδίαζε νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸ μικρὸν λεγόμενον ἄλωνα. Ἀλλὰ τὸ 1921 προσεβλήθη ὑπὸ ἡμι-

Ἀποθανὼν Ἡγούμενος
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

πληγίας καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1926 ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Ι. Μονῇ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῶν πατέρων.

10) Δημήτριος Μπάζας ἐκ Φουρνᾶς Εὐρυτανίας Ἀρχιμ)της καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐγεννήθη τὸ 1863. Διετέλεσεν Ἱερομόναχος τῆς Ι. Μονῆς καὶ Σχολάρχης τοῦ ἐν Προυσῷ Ἑλληνικοῦ Σχολείου κατὰ τὰ ἔτη 1918—1926.

Κληρικὸς αὐστηροτάτων ἡθῶν, μέ βαθεῖαν συναίσθησιν τῶν καθόντων του, ἀπέβη πρότυπον ἐργατικότητος καὶ ὡς μουσικὸς ἐδίδασκε δωρεὰν τὴν Βυζαντικὴν μουσικὴν, εἰς τοὺς τροφίμους καὶ ὑποτακτικοὺς τῆς Μονῆς, χρησιμοποιοῦν ἀκόμη καὶ τὰς ὥρας τῆς νυκτός,

Ὅσοι ἐμαθήτευσαν παρὰ τῷ ἐναρέτῳ τούτῳ διδασκάλῳ εὐγνωμόνως στρέφουν τοὺς διαλογισμοὺς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου πατρός.

Κατὰ τοὺς ἐλευθερωτικοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους 1912—1913, ἠκολούθησεν ὡς ἱεροκλήρυξ τοὺς προελαύνοντας στρατιώτας ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν εὐλογῶν, παρηγορῶν, διδάσκων, ἐνθαρρύνων αὐτοὺς, γενόμενος ὑπόδειγμα ἐγκαρτερήσεως εἰς τὰς στερήσεις καὶ κακουχίας. Ἀπεβίωσεν ἐν Φουριᾷ τὴν 7ην Μαρτίου 1932.

11) Κύριλλος Ρισβᾶς κατὰ κόσμον Κωνῆνος ἐγεννήθη ἐν Τόρνῳ Προυσοῦ Εὐρυτανίας τὸ ἔτος 1869. Διετέλεσεν ἐφημέριος τοῦ χωρίου τούτου καὶ χρεύσας κατέφυγεν εἰς τὴν Μονὴν, ὅπου τὸ 1916 ἐγένετο Ἱερομόναχος διακονήσας ταύτην ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Ἡ τάξις ἡ εὐκοσμία, ἡ τήρησις τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας, ἡ τέλεσις τῶν θείων λειτουργιῶν μὲ βοθεῖαν κατόνυξιν τὸν καθίστων συμπαθῆ καὶ τιμώμενον μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς. Ἀπεβίωσεν εἰς Προυσὸν πλήρης ἡμερῶν τὴν 29ην Ὀκτωβρίου 1944 καὶ ἐτάφη ἐν Προυσῷ.

12) Γαβριήλ—Στέφανος—Κοντογιάννης κατὰ κόσμον Γεώργιος ἐκ χωρίου Φραγκίστης Εὐρυτανίας μοναχὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἀπεβίωσεν εἰς τὴν Μονὴν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1919 ἐκ δυστυχήματος προκληθέντος ἀπὸ πτώσιν ὄγκου χιόνος μετὰ βράχου, ἀποκοπέντος ἐκ τοῦ ὕπερθεν τοῦ κελλίου τοῦ κειμένου βράχου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατεπλακώθη.

13) Δοσίθεος Ζάρας κατὰ κόσμον Δημήτριος ἀπὸ τοῦ Κρίκελον Εὐρυτανίας. Διετέλεσε μοναχὸς καὶ σύμβουλος τῆς Μονῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἐπεσκέφθη τὸ ἅγιον Ὄρος καὶ ἦτο πιστὸς τηρητὴς τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας. Εἶχε τὴν καλὴν συνήθειαν νὰ φυτεύῃ καὶ νὰ περιποιῇται δένδρα γύρω εἰς τὴν Μονὴν κυρίως καρυόδενδρα. Ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ῥοθάνετο νὰ ἀσχολῇται μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου. Ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Μονῇ τὴν 8ην Δεκεμβρίου 1940.

14) Συμεὼν Λαδόπουλος ἐκ Μεγάλου χωρίου Εὐρυτανίας, κατὰ κόσμον Σπυρίδων, ἐμόνασεν ἐν τῇ Μονῇ καρεῖς μοναχὸς τὸ 1919 καὶ τὸ 1921 ἀπεβίωσεν.

15) Καλλίνικος Τσιάπαλος ἀπὸ τὰ Δολιανὰ Εὐρυτανίας κατὰ κόσμον Κωνῆνος, Ἱερομόναχος. Διετέλεσε καὶ ἡγοούμενος ἐπὶ τινὰς μῆνας τοῦ 1939. Ἀπεβίωσεν εἰς τὴν Μονὴν τὴν 31ην Ἰανουαρίου 1942.

16) Κοσμᾶς Πριτσούλης ἐκ Προυσοῦ—Εὐρυτανίας κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος. Διετέλεσε ἀπλοὺς μοναχὸς καὶ ἑνάρετος καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Μονῇ τὴν 23ην Νοεμβρίου 1942.

17) Γρηγόριος Ρεντίφης κατά κόσμον Γεώργιος ἐκ Κάφης Φθιώτιδος σκηνίτης. Οὗτος πάσχων τὰς φρένας ἐτάχθη εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Προυσιώτισσαν καὶ θεραπευθεὶς μὲ τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῆς Ἀγίας εἰκόνης, παρέμεινεν ἐν αὐτῇ. Εἰς τὴν Μονὴν ὡς δόκιμος ἐφύλαττε τὰ εἰγὸς-πρόβατα τῆς Μονῆς καὶ ἐκάρη ἀπλοῦς μοναχὸς τὴν 15ην Ἰουλίου 1905. Ἐπὶ σειράν ἐτών διετέλεσεν σύμβουλος τῆς Μονῆς. Ἀκακος, ἀθῶος καὶ λιτός, ἀφωσιώθη ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν ἐγνώριζε τίποτε ἄλλο, εἰμὴ τὸ ἀπέρητον καλλίον τοῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν.

Ἀναλόβητος κατ' ἀρχὰς ἔμαθε μόνος τοῦ γράμματα καὶ σχετικὴν ψαλμωδίαν καὶ ἠδύνατο ὡς ἀναγνώστης καὶ ἀριστερὸς Ἱεροφάτης νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Ἱεροφάτου. Ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1947 καὶ ἐτάφη εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων τῆς Μονῆς.

18) Κύριλλος Κωστούλας κατά κόσμον Κωνσταντῖνος ἀπὸ τὸ χωρίον Τροβάτου τῶν Ἀγράφων.

Ἐκάρη Μοναχὸς τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1890 καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1905 ἐχειροτονήθη Ἱερομόναχος. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1907 ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἐτάφη εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Πατέρων.

19) Κυρῆκος Διάγκας ἀπὸ τὸν Ἅγιον Βλάσιον Παρακαμυλίων. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1904 ἐχειροτονήθη Ἱερομόναχος τῆς Μονῆς, ἀπεβίωσεν εἰς Ἀγρίνιον τὸ ἔτος 1941.

20) Παῦλος Παπακωνσταντῖνου κατά κόσμον Χρήστος ἀπὸ χωρίον Κάντζα τῆς Πρεβέζης. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1904 ἐχειροτονήθη Ἱερομόναχος καὶ τὸ ἔτος 1916 ἀπῆλθεν ἐκ τῆς Μονῆς.

21) Νικόδημος Ραφτογιάννης κατά κόσμον Νικόλαος, ἐγεννήθη ἐν Προυσῷ καὶ χηρεύσας προσῆλθεν εἰς τὴν Μονήν, δπου ἐκάρη Μοναχὸς καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἔτος 1939 Ἱερομόναχος αὐτῆς.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1943 εὗρισκόμενος εἰς Μέγα χωρίον, δι' ὀπηρεσίαν τῆς Μονῆς, συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐπιδρομέων Γερμανῶν καὶ μεταφερθεὶς εἰς Καρπενήσιον ἐξετελέσθη ὑπ' αὐτῶν τὴν 13ην Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους.

Ε΄) ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΕΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

1) Ματθαῖος Δημόπουλος. Ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς ἐφημέριος τῆς Ἑνορίας Προυσοῦ διηκόνει τὴν Μονήν ἐξομολογῶν, συλλειτουργῶν καὶ τελῶν ἱεροτελεστίας κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως μέχρι τοῦ ἔτους 1918, ὅτε ἀπεβίωσεν ἐκ γρίπης καὶ ἐτάφη ἐν Προυσῷ.

2) Ἱερεὺς Ἐφημέριος Προυσοῦ Νικόλαος Κιρκιλέσης (1851—1922)

Γνώστης τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ καλλιφῶνος ἐλάμβανεν μέρος εἰς τὰς ἱεροτελεστίας τῆς Μονῆς τόσον ὡς ἱεουργῆς, ὅσον καὶ ὡς ἱεροφάτης. Κατὰ τὴν ἐπισημίαν εὐλογίας εἰς Ἀγρίνιον περὶ τὸ 1888 συνώδευσε τὴν ἱερὰν Εἰκόνα τῆς Προυσιωτίσσης μετὰ τοῦ τότε ἡγουμένου Ἱεροθέου. Ἐπεσκέφθη μετὰ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοὺς πλείστους ἀσθενεῖς ἀπὸ εὐλογίαν, οἵτινες ἠσπάζοντο τὴν χεῖρά του, χωρὶς οὗτος νὰ προσβληθῇ ἀπὸ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀσθένειαν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο διηγούμενος ἀπέδιδεν εἰς Θαῦμα τῆς Παναγίας.

Δ'.) ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΖΩΝΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

1) Γερμανὸς Σταθουγιάννης, κατὰ κόσμον Γεώργιος ἐκ Σταυροχωρίου, πρώην Δοβιτοίνου Εὐρυτανίας καὶ νῦν ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1898. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὸν ἔταξαν οἱ γονεῖς του νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Παναγίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν προσήλθε καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Μονὴν ὡς δόκιμος καὶ ὑποτακτικὸς τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου Κωνσταντοῦ Παπαδημητρίου μέχρι τοῦ 1922, ὅτε ἐκάρη μονοχὸς καὶ ἐν συνεχείᾳ Ἱεροδιάκονος, Ἱερομόναχος, ἀρχιμανδρίτης καὶ πνευματικὸς καὶ ἀπὸ τὸ 1924 ἡγούμενος ἕως τῆς σήμερον ἐν συνεχείᾳ σχεδόν, ἐκτὸς μικροχρονίων διακοπῶν. Ὑπέστη πολλὰς δοκιμασίας ὡς ἡγούμενος καὶ δὴ ἐκ μέρους τῶν Ἱταλῶν, οἵτινες ἀπέδραμον εἰς τὴν Μονὴν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1942.

Κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν δὲ ταύτην τῶν Ἱταλῶν ἐπροτίμησε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Μονὴν, χάριν τῶν συμφερόντων αὐτῆς, μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Οἱ Ἱτατοὶ ἀπελθόντες ἀπήγαγον αὐτὸν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος Γεώργιον Δεληγιάννην. Ὑπέστη πλείστας ταλαιπώρίας καὶ παρέστη ἀναγκαστικῶς αὐτόπτης μάρτυς τῶν ἐν Μικρῷ χωρίῳ 13 ἐκτελεσθέντων Μεγαλοχωριτῶν καὶ Μικροχωριτῶν Πατριωτῶν ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν*. Μετὰ ταῦτα μετήχθη εἰς φυλακὰς Ἀγρινίου, ὅπου παρεπέμφθη εἰς δίκην καὶ ἀπηλλάγη ἀπὸ τὸ Ἱτατικὸν Στρατοδικεῖον.

Ὑπῆρξε γόνιμος εἰς θρᾶσιν καὶ κυρίως εἰς ἀνέγερσιν κτιρίων ἐν τῇ Μονῇ. Κατεσκεύασε δις ἐσωτερικῶς τὸ ἐπὶ τοῦ βράχου ἀνατολικὸν μέγαρον, πρὸ τῆς πυρπολήσεως καὶ μετ' αὐτήν. Ἀνήγειρε τὸ 1927

* 1) Ἱ. Καριοφύλλης δημῳγός, 2) Χρ. Μέρμηγκας ἱατρός, 3) Δ. Βαστάκης ἱερέας, 4) Δ. Ματζούτας, 5) Ἱ. Μισύρης, 6) Ἀ. Σιμαῆς, 7) Β. Παλιούρας, 8) Κ. Ἀραπογιάννης, 9) Θ. Οἰκονόμου, 10) Δ. Δασκαλάκης, 11) Χ. Κατσιμπας ἐνωμ., 12) Χ. Φλέγκας καὶ 13) Ν. Κυρίτης.

Ἀρχιμανδρίτης ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΣΤΑΘΟΓΙΑΝΝΗΣ

Νῦν ἡγουμένως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

τό έξωθεν τῆς Μεγάλης Πύλης μέγαρον. Τό 1939 ἐπεμελήθη καί ἐπρωτοστάτησε διά τήν διάνοξιν ὁδοῦ εἰς τό μέσον τοῦ βρόχου ἀπό Πύργον Κοραϊοκάκη, πρὸς Κορπενήσιον. Τήν διάνοξιν ταύτην πρὸς Ἀγιώργην συνεχίζει καί σήμερον. Κατασκευάζει νῦν ἐσωτερικῶς τό πυρποληθέν βόρειον μέγαρον.

Ἀνετύπωσε τήν Ἱεράν Διήγησιν τῆς Μονῆς καί παρέχει προθύμως τήν φιλοξενίαν εἰς τοὺς διερχομένους ξένους, ἐπιστήμονας, περιηγητάς, προσκυνητάς καί ἐπισιτάται καί ἐπιβλέπει διά τήν καλήν περιποίησιν αὐτῶν.

Ἐπὶ τῆς ἡγουμενίας του διетρέφοντο ἄπορα παιδιὰ 10—15 ἐτησίως, τὰ ὁποῖα ἐφοίτων εἰς τό ἐν Προυσῷ Γυμνάσιον, δταν τοῦτο ἐλειτούργει.

2) **Ραφαήλ Μακρυγιάννης** κατὰ κόσμον Δημήτριος ἀπό τήν Σκοπιάν (πρῶην Τρικλείστον) Εὐρυτανίας. Ἐγεννήθη τό 1920 καί ἐκάρη μοναχός εἰς τήν Μονήν τῆς Ἀγίας Λαύρας Ἀγίου Ὄρους τό 1939. Τό 1950 ἦλθεν εἰς τήν Μονήν, τῆς ὁποίας σήμερον εἶναι σύμβουλος καί τήν 27ην Μαΐου 1956 ἐχειροτονήθη Ἱερομόναχος τῆς Μονῆς.

3) **Γεράσιμος Σιάτρας** κατὰ κόσμον Γεώργιος ἀπό τήν Καστανιάν τοῦ Προυσοῦ. Ἐκάρη μοναχός τήν 10ην Μαρτίου 1946 καί σήμερον τυγχάνει σύμβουλος τῆς Μονῆς.

4) **Νικολ. Παπαθῆος** ἐκ Προυσοῦ, ἐφημέριος Προυσοῦ καί ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος. Ἀποβιώσασθς τῆς πρεσβυτέρας συζύγου του, διετέλεσεν ἐπὶ ὀλίγους μῆνας ἡγούμενος τῆς Μονῆς κατὰ τό ἔτος 1942. Εἶναι γνώστης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί πιστός τηρητής τοῦ τυπικοῦ τῆς ἐκκλησίας. Ἦδη εἶναι ἐφημέριος καί πνευματικός τῆς ἐνορίας Προυσοῦ.

5) **Βησσαρίων Ζαρκαδούλας** ἐκ Τροβάτου τῶν Ἀγρῶν, Ἱερομόναχος καί Πνευματικός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τατάρνης. Κατά τὰ ἔτη 1940—1942 διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς Μονῆς Προυσοῦ, Γέρων ἐνάρετος καί ἀγαθός διηκόνησε τήν ἐκκλησίαν πιστῶς. Ἦδη διαμένει εἰς τήν Μονήν Τατάρνης ὡς Ἱερομόναχος καί πνευματικός.

ΣΤ'. ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

Γερμανός Σταθογιάννης ἡγούμενος τῆς Μονῆς, Βενέδικτος Πετράκης Θεολόγος Ἱεροκέρυξ Ἀγρινίου, Νικόλαος Παπαθῆου, Κων. Λαμπρέπουλος, Κων. Μπακογιάννης, Δημήτριος Κοντοπάνος, Βασίλειος Ἀλαμπασούνης, Βασίλειος Παπανίκος, Ἰωάννης Παπαδόπουλος, Ἀθανάσιος Παποσιόθης, Χρῆστος Μέρμηγκας Ἀρχιμανδρίτης, Χοράλ. Δίδες, Ἀρχιμανδρίτης, Α. Κουμπούγιας, Ἀρχι-

μανδρίτης, Γερμανός Σταμπολακάκος καὶ πλείστοι ἄλλοι τελοῦν τὸ ἔργον τῆς ἐξομολογήσεως τῶν προσκυνητῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Πανηγύρεως, ὡς εἰς ἄλλο κεφάλαιον γράφομεν.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Ἐδρα ἐν Ναυπάκτῳ. Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος Ἀλεξανδρόπουλος. Ἱεροκῆρυξ Ἀρχ. Χαρ. Δέδες.

Βοηθός Ἱεροκῆρυξ, Ἀρχιμ. Χρήστος Μέρμηγκας.

Γραμματεὺς Μάρκος Γαλάνης, ἀπὸ ἐτῶν ἐκτελῶν τὴν ὀπηρεσίαν τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀόκνως καὶ μετὰ ζήσεως ἐδείχθη ἄξιος συμπαραστάτης καὶ πολύτιμος βοηθός τῶν ἐκάστοτε Μητροπολιτῶν.

Πόλεις ἢ χωρία 171, ἐνοριακοὶ Ναοὶ 175, παρεκκλήσια 185, ἐφημέριοι 168. Ἱεραὶ Μοναὶ 4. Μοναχοὶ 15.

Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ἀρρενῶν 10, θηλέων 8, Μικρὰ 50, ἐργαζομένων 1, σύνολον 69.

Φιλόπτωχα ταμεῖα, γενικόν 1, ἐνορ. 135.

Γ. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος ὁ Πρεσβ. Χρήστος Καραγιάννης. Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι. Ἐπαρχίας Ναυπακτίας ἐν Παληροπόργῳ ὁ Οἰκ. Χρ. Ἀδαμόπουλος, ἐν Πλατάνῳ, ὁ Οἰκ. Γεώργιος Ροντήρης, ἐν τῷ χωρίῳ Κλεπᾷ ὁ Πρεσβ. Πολύκαρ. Παπαγεωργίου, ἐν Ἀνω Χώρα ὁ Οἰκ. Γρηγόριος Καραδήμας. Ἐπαρχίας Εὐρυτανίας, ἐν Καρπενησίῳ ὁ Ἀρχ. Κων. Παπανικολάου, ἐν Προυσῷ ὁ Πρεσβ. Νικ. Παπαθεοῦ, ἐν Ἀνατ. Φραγκίστῃ, ὁ Πρεσβ. Βασίλ. Κωστόπουλος, ἐν τῷ χωρίῳ Κάτω Ραφτόπουλον, ὁ Πρεσβ. Γεώργ. Τσιτσάνης, ἐν τῷ χωρίῳ Ἐπαινιανὰ ὁ Πρεσβ. Κωνστ. Παπανίκας, ἐν τῷ χωρίῳ Χόχλια ὁ Οἰκ. Κωνστ. Βασιλάκης, ἐν Καροπλεσίῳ ὁ Πρεσβ. Ἥλιος Γιαννέλης. Τ. Δήμου Τριχωνίδος, ἐν Χούνη ὁ Πρεσβ. Δημ. Παπαθανασίου.

Ἱεραὶ Μοναὶ. Ἀνδρῶν. 1) Προυσιωτίσσης. 2) Τατάρνης. 3) Ἀμπελακιωτίσσης. Γυναικεία ἡ τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Τοπικαὶ Ἑορταί. Ἐν Ναυπάκτῳ ἡ 25ῃ Μαΐου, ἐπέτειος τῆς ἐν Σόρῳ εὐρέσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, πολιούχου Ναυπάκτου. Ἐν Καρπενησίῳ ἡ 23 Δεκευβρίου, μνήμη τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ Καρπενησιώτου. Περιοδικὴν ἡ «Ἀγάπη».

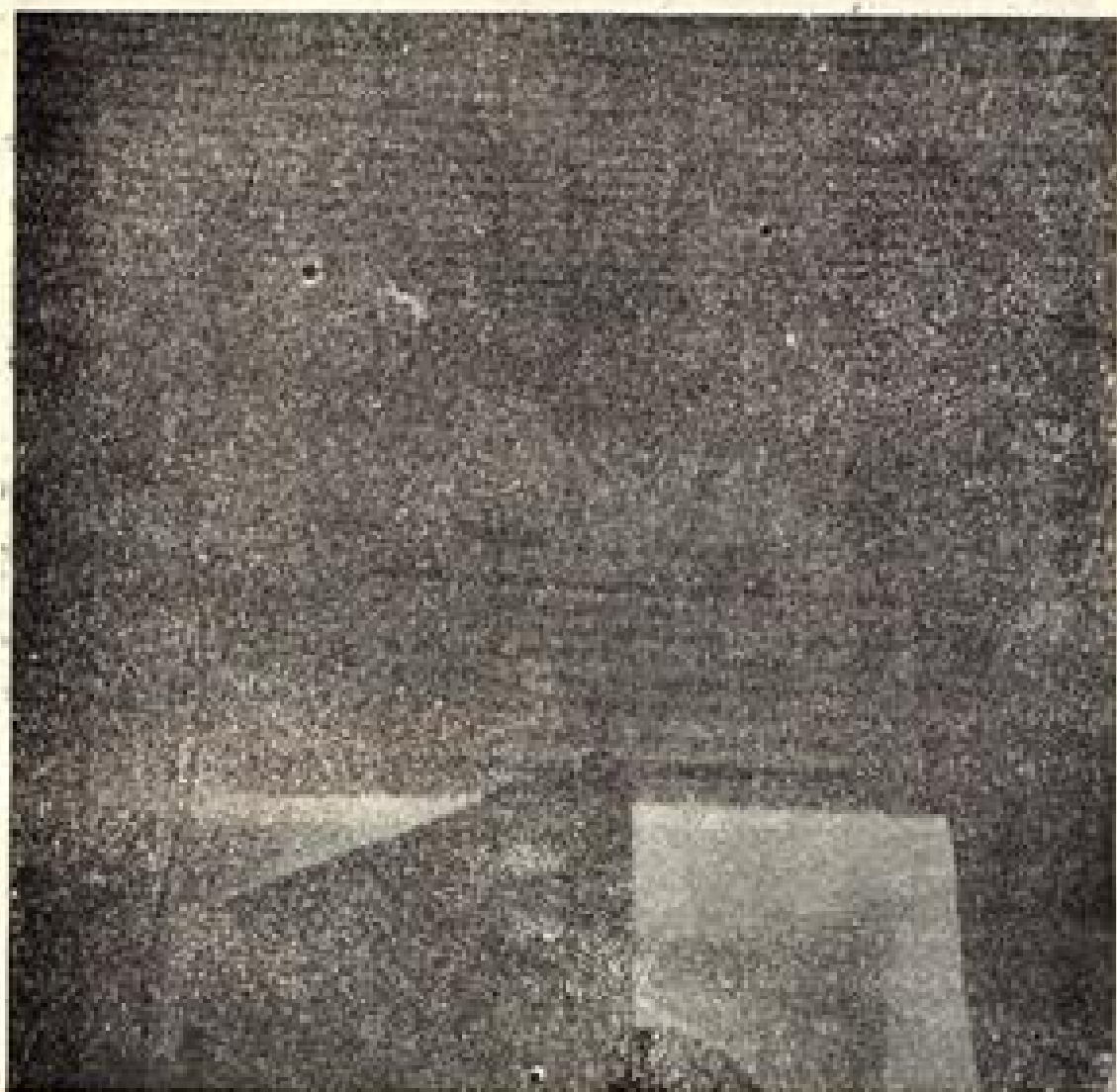
*Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία ἐν ὁμαίῳ χοροστατούντος τοῦ
Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Χριστοφόρου κατὰ τὴν
23ην Αὐγούστου 1955*

*Πανομοιάσιμος εἰκὼν τῆς Προνομιᾶς ἐκ οὐλήτου καὶ
χρυσῆς σελ. 83*

Τὸ Ἰερεικωμένον Μοναστήρι μετὰ τὴν πύρρην ὑπὸ τῶν Γερμανῶν

**Επιγραφή δευτέρα τῆς εἰσόδου τοῦ Ναοῦ Ἁγίων Πάντων*

Επιγραφή και τοιχογραφία επί της βόρειας πλευράς του Καθολικού Ναού

Χειροτονία διακόνου εν υπαίθρῳ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Χριστοφόρου
τῇ 23 - 8 - 1956

ΠΡΟΥΣΟΣ

Ὁμώνυμος Κοινότης τῆς Ἐπαρχίας Εὐρυτανίας μὲ 700 περίπου κατοίκους πρωτεύουσα τοῦ τέως Δήμου Ἀρακυνθίων. Κεῖται πρὸς Δυσμάς τῆς Μονῆς εἰς ἀπόστασιν 20' τῆς ὥρας. Φθάνει τις εἰς Προυσὸν ἐκ τῆς Μονῆς ἀνηφορίζοντας διὰ μέσου γραφικῆς διοβάσεως ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας φύονται ποικίλα ὠραῖα ἀγριόδενδρα, πρίνοι, γαῦροι πλάτανοι, καρυόδενδρα, ἀμπελοι.

Ἐχει ὑψόμετρον 750 περίπου μέτρα καὶ καλλιεργοῦνται ἐν αὐτῷ ἡ ἀμπelos καὶ διάφορα γεωργικά καὶ ὀπωρικά προϊόντα. Ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων ἀπομεμακρυσμένων συνοικισμῶν, κειμένων ἐπὶ ἐπικλινοῦς ἐδάφους καὶ παρέχει ἐξαισίον θέσμα ἐκ τῆς πλουσίας πρασινόδας κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Ἡ ἀμαξιτὴ ὁδὸς Θέρμου—Προυσοῦ, ἣτις εὕρεται σχεδὸν εἰς τὸ τέρμα τῆς, ἐλπίζεται ὅτι θὰ ζωογονήσῃ τὸν τόπον.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858 καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν παρὰ τὴν Ἱερὸν

Ἡ γραφικὴ κομὴ τοῦ Προυσοῦ

Μονήν λειτουργήσασαν Ἀνωτέραν Σχολήν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, περί ἧς ἀλλαχοῦ γράφομεν, ἐλειτούργει ἐν Προυσῷ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδιδάξαν οἱ ἀείμνηστοι διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ Χρυστόδουλος Παπαλουκάς, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεολόγος καὶ καθηγητῆς Δημ. Μπόζας, ὁ Δημ. Γουβέλης, Κοῦρος καὶ ἄλλοι. Ἐκ Προυσοῦ κατάγεται καὶ ὁ παγκοσμίου κύρους καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ νῦν Ὑπουργὸς τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Κωνσταντῖνος Τσάτσος, καὶ ὁ νῦν βουλευτῆς καὶ ἐξαιρετος νομομαθὴς καὶ τέως Ὑπουργὸς κ. Θεμιστοκλῆς Τσάτσος.

Μαθητεύσαντες εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον Προυσοῦ.

Γεννηθεῖς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Προυσῷ ἐμαθήτευσεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον Προυσοῦ ὁ Στρατηγὸς Γεώργιος Κονδύλης, ὁ μετὰ πεῖτα Πρωθυπουργὸς καὶ Ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλοι λόγοι καταλαβόντες τὰ ὅπασα τῆς Πολιτείας ἀξιώματα.

Στρατηγοί, Γυμνασιάρχαι, Πάρεδροι τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου Καθηγηταί, Ἱατροί, Φαρμακοποιοί, διδάσκαλοι, Ἱερεῖς διακριθέντες ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ, ἐδιδάχθησαν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον Προυσοῦ καὶ κατόπιν ἀνεδείχθησαν χρήσιμοι κρατικοὶ λειτουργοὶ προσενεγκόντες ὀφίστας ὀπηρεσίας εἰς τὴν Πολιτείαν, ὥς :

Γυμνασιάρχαι : Γεώργιος Κυριαζή; Ἐμμ. Θεοδωρόπουλος, Χαρ. Παπανικολαΐδης, Γεώργιος Ριοβᾶς.

Καθηγηταί : Γρ. Νταβαρίνος, Χ. Κολιός, Γ. Παπαχρήστος, Κ. Χαιζής καὶ Θεόδωρος Δημόπουλος.

Στρατηγοί : Θεόδωρος Παπαθανασιάδης, Θεοδόσιος Παπαθανασιάδης, Κων. Μουκανάκης, Δημ. Παπαθεός, Ἰω. Καλογεράς, Γεώργ. Βόρρος, Δ. Πολύζος, Σπυρ. Παπαδημητρίου.

Ἱατροί : Ἀναστάσιος Παπαχρήστος, Εὐάγγελος Παπαθανασιάδης, Γεώργιος Παπαθανασιάδης, Γεώργ. Παπακωστοπούλος, Κων. Παπαθανασιάδης, Κων. Παπαχρήστος, Χαρ. Κωνσταντόπουλος καὶ Κων. Κιρκλέσης Φαρμακοποιοί.

Βιομήχανοι : Χριστόφορος καὶ Γεώργιος Κατσάμπος.

Δικηγόροι καὶ Ἀνώτεροι Δικαστικοί : Χαράλαμπος Ξυθάλης, Χαρίλαος Σπέντζος, Γεώργιος Παπαχρήστος, Βασ. Παπαθανασιάδης, Κων. Παπαθεῖου, Ἀλ. Ζαχαρόπουλος, Χαρίλ. Παπανικολαΐδης Πάρεδρος Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Λάμπρος Τσιτσμελής, Δημ. Παπαχρήστος, Θ. Ζαφειρόπουλος, Ἀριστ. Κοκούρης Νομάρχης Φθιώτι-

δος, Δημ. Γούλας Νομάρχης Χαλκιδικής, Ἰωάν. Κωνσταντόπουλος, Τηλ)τῆς Ἰωάννης Δεληγιάννης, Ἰωάν. Ἀνδρεόπουλος τηλεγραφετῆς πρωτοστατῶν ὑπὲρ τῆς διανοίξεως καὶ ἀποπερατώσεως τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Θέρμου—Προυσοῦ καὶ ὑπὲρ πάσης προόδου τῆς κοινότητος.

Ἐκτοτε διὰ τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1929 ἰδρύθη κατὰ σειράν ἡμιγυμνάσιον, προγυμνάσιον, ἀστικόν Σχολεῖον καὶ σήμερον Γυμνασιακόν Παράρτημα μὲ τρεῖς τάξεις.

Ἐδίδαξαν ἐν Προυσῷ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν πολλοὶ ἐπιζῶντες Καθηγηταί, ἐν οἷς καὶ οἱ Λάμπρος Καρασμάνης Διευθυντῆς νῦν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Παιδείας, Ἰωάννης Σιακαβέλλας νῦν Γυμνασιάρχης, Γεώργιος Ρισβὰς Γυμνασιάρχης, Γεώργιος Κεχριμπάρης, Κωνστ. Χατζῆς, Γρηγ. Νταβαρίνος, Νικόλαος Χρυσάγης, Στυλ. Ἀποστολόπουλος, Δημ. Τραχίλης, Ζ. Μιστριώτης, Δημ. Πουρναρῆς, Βασ. Καρρῆς, Νικολ. Κοντοπάνος, ὧν τὰ ὀνόματα ἀναφέρομεν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰ Ἑλληνικά γράμματα, τὰ ὁποῖα ἀνέλαβον νὰ διδάξουν μὲ θεῖον ζῆλον, στεροόμενοι πολλῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐπιγείων ἀγαθῶν εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην καὶ ὀρεινὴν ταύτην περιοχὴν.

Λειτουργεῖ Δημοτικόν Σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπηρετήσαν τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν ἐμπνευσμένοι διδάσκαλοι, ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ καθήκον διδάξαντες τὰς ὑψηλὰς ἰδέας τῆς Πατρίδος, τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Οἰκογενείας: Ν. Ξυθάλης, Ἰωάννης Χατζῆς, Κωνστ. Σωτηρόπουλος, Γεώργιος Δημόπουλος, Ἰωάννης Κ. Θεοδωρόπουλος (Γιάγκας), Γεώργιος Σπανός, Αἰκατ. Ξυθάλη, Μαρία Σβεντσούρη διευθύντρια ἐπὶ πολλὰ ἔτη, Θ. Παπαθεῶ, Μαρία Σταυροπούλου κλπ.

Ἐχει Εἰρηνοδικεῖον, Ταχυδρομεῖον, Τηλεγραφεῖον, Ἀγρονομεῖον, Δασονομεῖον, Μονοπώλιον καὶ τὸ μικρὸν Ἀγαθίδειον Κληροδότημα μετὰ τῆς Βιβλιοθήκης του. Προπολεμικῶς ἐλειτουργεῖ ταπητουργεῖον τῶν Ἀδελφῶν Κατσάμπα. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Προυσοῦ κεῖνται καὶ τὰ χωρία Καστανιά, Τόρνος, Ἀσπρόπυργος, (Ἀνδρανόβα) Ἐσωχώρια, Βελωτὰ κ.ἄ. Μεταπολεμικῶς παρατηρεῖται μετοίκησις τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὰ κέντρα καὶ τὰ πεδινὰ μέρη.

Νοτιοδυτικῶς τοῦ Προυσοῦ ὑπάρχει ἡ λεγομένη «μαύρη σπηλιά» σπήλαιον βαθύτατον, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν κατέφευγον τὰ γυναικόπαιδα κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Τουρκαλβανῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν πολεμικῶν γεγονότων δὲν ἔμεινεν ἐντελὼς ἀβλαβὴς ὁ Προυσὸς πυρποληθεισῶν οἰκιῶν τινῶν καὶ μέρος τῆς ἀγορᾶς.

— " —

Σημείωσις: Περί τῆς ὀνόμασις «Προυσός» διελάβομεν εἰς τὸ κεφάλαιον «Ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς πρώτης κτίσεως τῆς Μονῆς.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ἀφῆσαμεν πτυχὴν ἀνεξεργετήν τῆς πολυπλεύρου Ἱστορίας τῆς Μονῆς περαινόμεν τὸ ἔργον μὴ καὶ βαθύαν ἱκανοποίησιν τὸ παραδίδομεν εἰς τὸ φιλόμουσον Κοινόν. Οἱ Ἱστορικοί, οἱ Φιλολόγοι, οἱ Βυζαντινοὶ ἀρχαιολόγοι, οἱ Θεολόγοι, οἱ Κληρικοί, οἱ διδάσκαλοι, οἱ λόγιοι, οἱ ἐκκλησιάζοντες προσκυνηταί, οἱ φρονιολάτραι θὰ εὑρουν εἰς τὸ δημοσιευόμενον ἤδη βιβλίον μας τὰ εἰδικὰ κεφάλαια, τὰ ὅποια ἕκαστος τοῦτων ἐνδιαφέρουν καὶ θὰ ἐκτιμήσουν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ Ἱεροῦ τοῦτου Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ἰσιτάθη διὰ μέσον τῶν αἰώνων φρουρὸς ἀκοίμητος εἰς τὴν διατήρησιν πατρὸς ἐψηλοῦ ἰδανικοῦ. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο αἰσθανόμεθα μίαν ἐνδόμυχον φωτὴν ἐκπιάσσουσαν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν διακεκριμένον Ἱεράρχην μας Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφύρον Ἀλεξανδρόπουλον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν τετρατῇ μελέτην μας ὑπῆρξεν ὁ ἐνθιμος συμπαραστάτης καὶ πολύτιμος βοηθός, διότι εἶχε τὴν φλογερὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδῃ πραγματοποιουμένην καὶ τελειοποιουμένην πλήρη τὴν Ἱστορίαν τῆς οὐρανοῦς Μονῆς. Εὐχαριστοῦμεν τὸν Παροικολογιώτατον ἀρχιμανδριτὴν Γερμανὸν Σταθογιάννην ἡγούμενον τῆς Μονῆς, ὁ ὁποῖος μᾶς παρέσχε τὸν μέγα τῆς διεύτητος τῶν ἀρχείων καὶ ἱστορικῶν ἐγγράφων τῆς ἁγίας Μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἐκκλησιάζοντες προσκυνηταί θὰ εὐρίσκουν τοῦ λοιποῦ σὲν τῇ δαφνιδῶς παρεχομένη φιλοξενίᾳ καὶ πνευματικῇ ἰστίᾳ.

Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης τὸν εὐγενέστατον Ἀρχιτέκτονα κ. Ἀγγελὸν Τρεπιδῆν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἀξιόλογον συτεργασίαν τῶν κ. κ. Παν. Χαρόνη καὶ Νικ. Κουντούρη ἐξελόνησε πᾶν εὐγενῶς καὶ δωρεὰν τὰ δημοσιευόμενα ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ σχέδια ἀνοικοδομησεως, τὰ ὅποια ὁψέποτε πραγματοποιούμενα θὰ ἑμφανίσουν τὴν Ἱερὰν Μονὴν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς ὡς ἓνα τέλειον ἀρχιτεκτονικὸν δημιουργημᾶ καὶ ἓνα ἀνώτερον πνευματικὸν Κέντρον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἀυγούστου 1957

Οἱ ποιήσαντες

ΑΝΔΡ. ΤΣΙΑΠΕΡΑΣ — ΓΡ. ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Τά Ἀρχεῖα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.
2. Τά Ἀρχεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως—Ναυπακτίας καί Εὐρυτανίας
3. Ὁ ὁπ' ἀριθ. 3 χειρόγραφος Κώδιξ τῆς Μονῆς.
4. Ὁ . . . 42
5. Ἱερὰ Διήγησις. Ἐκδόσις Τρίτη καί ἐβδόμη.
6. Τό βιβλίον ἐπισκεπτῶν τῆς Μονῆς.
7. Ἑλληνικά Κ. Ἀμάντου Τόμος 6ος 1933.
8. Ἐπετηρίς Βυζαντινῶν Σπουδῶν Γος Τόμος Π. Πουλίτσο 1926.
9. Νέος Ἑλληνομνήμων Σ. Λάμπρου Τόμος 10ος
10. Ἐπίτομος Ἐπισκοπική Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος Α' καί Β' Ἀθῆναι 1948 Βασιλείου Ἀτέση Ἐπισκόπου Ταλαντίου
11. Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Σπ. Τρικοῦπη.
12. Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Παπαρρηγοπούλου
13. Ἐνδυμήματα Στρατιωτικά Ν. Κασομούλη
14. Τό Ἀρκάδι διὰ τῶν αἰώνων Τιμοθέου Βενέρη
15. Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Βορείῳ Εὐβοίᾳ ὑπὸ Κοσμᾷ Ζαρίκου 1953
16. Ὁ Μπρουσὸς τοῦ Ἀλεξ. Πάλλη
17. Πατροκασιμᾶς ὁ Αἰτωλὸς Γ Πάστρα 1950
18. Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Χρυσ. Παπαδοπούλου
19. Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἐλευθερίας Κων. Βοβολίνη
20. Ἱστορικαὶ Εὐρυτανικαὶ Σελίδες Α. Κορασμάνη 1931
21. Ἱστορία τοῦ ἐν Τήνῳ Παναλληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας
22. Ἡ ἐν Σαλαμῖν Ἱερὰ Μονὴ φανερωμένης Μιχ. Γκιτάκου 1952
23. Περιγραφή εὐρέσεως τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν Τήνῳ 1954
24. Βίος τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενησίου Κων. Παπαδημητρίου.
25. Ἐφημερίς Ρουμελιώτης Ν. Λαχανοκάρδη
26. Ἡ Μεγαλόχαρη τῆς Τήνου καὶ τὰ θαύματά της. Σταύρου Κουκουτσάκη (ἔφημ. Ἐθνικὸς Κήρυξ 1953).
27. Ἀρχιερατικὸν Ἰωβλαῖον Ἐπισκόπου Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου
28. Ἡ Προυσιώτισσα ἀέναντος ποταμὸς χάριτος καὶ θαυμάτων. Ἐκδόσις Ἡγουμένουσυμβουλίου 1953
29. Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη.
30. Μελέται περὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν Ἀθῆναι. Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου
31. Περιοδικὸν Ἱερὸς σύνδεσμος 1909
32. Ἡ Μεγαλόχαρη Θ. Τίγκα 1952
33. Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀρχ. Χ. Βασιλίουλου 1955
34. «Τήνος» Τὸ νησί τῆς Παναγίας Θ. Παπαμανώλη
35. Βίος Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Νέου ἐκ Μεγάλου Χωρίου
36. Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Τόμος Α. Γ. Φίνλεθ
37. Γρηγόριος Παλαμᾶς Τόμος ΙΕ' 1953 Ι. Παπαδοπούλου
38. Κιβωτὸς Μηναῖον φυλλάδιον Φ. Κόντογλου Ἀύγουστος 1953
39. Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον 1957

ΙΕΡΑ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΥΣΙΟΤΙΣΣΗΣ

ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΟΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΜΕΝ ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΑΔΕΛΦΟΥ
ΗΣΥΧΑΣΑΝΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΘΕΙΣΑ ΔΕ ΚΑΙ ΛΕΙΑ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΗΝΑΙ ΚΡΙΘΕΙΣΑ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε΄.

ΚΑΙ ΝΥΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΓ.

ΨΑΛΛΟΜΕΝ

ΤΗΝ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΑΞΙΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ

Τῆς ἐν τῷ Πυρῷ τῆς Εὐρυτανίας

*Ἐν τῷ μικρῷ Ἐσπερινῷ, ἰσιῶμεν στίχ. δ', καὶ ψάλλομεν
σειχηρὰ προσόμοια τῆς Εἰκόνης ἤχος β'.*

ΟΤΕ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΛΟΥ ΣΕ ΝΕΚΡΟΝ

ΟΤΕ ἀσεβείας ἡ πηγὴ, ἔβλυσε δυσώδης ἐξ ᾧδου, ὀξουσα πάν-
τας δεινῶς, τότε εὐωδέστατον κρῖνον Τριάδος Σεπτῆς, Παναγία
θεόνυμφε, τοῦ χεύματος ταύτης, ῥύουσα Ἑλλάδα τε, αὐτῇ ἀφ-
ήτως τὴν Σὴν, δέδωκας Εἰκόνα· ἦν κρήνην, δείξας ἀκεσώδυνον
πᾶσι, χορηγεῖς καὶ ἄμφο τὰ ἰάματα.

ΤΕΡΠΟΥ, ὦ Ἑλλὰς πνευματικῶς, καὶ ἀγαλλομένη ἐν κόλποις,
μορφὴν κατέχουσα, κόρης ἐπισκίρτησον, ἁσματικαῖς ἐν ᾠδαῖς, καὶ
τριγῶσα τὰ κρεῖττονα· ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, δεῦτε προσκυνήσομεν,
τὴν θαυματόβρυτον, κράζοντες ἡμᾶς περιφρούρει, θλίψεως παν-
τοίας καὶ βλάβης, ταῖς Σαῖς μητρικαῖς νῦν παρακλήσεσι.

ΩΣΠΕΡ εὐεργέτις προσηνῆς, καὶ θερμὴ προστάτις τῶν πίστει
προσκαλουμένων σε, οὕτω περ ἀντίπαλος, Ὀφθης Παρθένε ἀγνή
τούναντίον καὶ ἀσπονδος, ἐχθρὸς καὶ ταχεῖα, τοῖς κατατολμοῦσι

σου πᾶσιν ἐκδίκησις· ῥῦσαι τοιγαροῦν Σοὺς οἰκέτας, τῆς τῶν σὸν ἐχθρῶν δυναστείας, καταπιεζούσης χαλεπώτατα.

ΚΡΗΝΗ τῶν θαυμάτων ἀληθῶς, ὥφθης καταρδεύουσα πάντας τοὺς προσιόντάς σοι, ὦ Εἰκὼν πανσέβαστε, νόσους διώκεις, καὶ γὰρ ἀνιάτους καὶ Δαίμονας δεινοὺς ἀπελαύνεις, φωτίζεις τυφλώττοντας, πάντα σοβοῖς τὰ δεινὰ· ὄθεν καὶ παράλυτοι πάντες, καὶ οἱ κρημνισθέντες σὸν στείραις, Σὲ ὁμολογοῦσιν αὐτῶν λύτρωσιν.

Δόξα, ἤχος πλ. α'.

ΔΕΥΤΕ πιστοὶ εὐωχηθῶμεν ἐνθέως, ἐν τῇ πανσέπτῳ Ἑορτῇ τῆς Παρθένου καὶ πνευματικῶς εὐφρανθῶμεν γηθόμενοι· σήμερον γὰρ ἡμᾶς ἡ Παντάνασσα καὶ ἄμωμος Νύμφη τοῦ Πατρός, πρὸς ἐστίασιν πνευματικὴν συγκαλεῖται, τράπεζαν ἡμῖν παραθεμένη, τὰ ὑπερφυῆ θαυμάσια, τῆς θαυματοβρύτου αὐτῆς Προουσιωτίσης Εἰκόνης, ἐξ ἧς ἀεννάως προχέουσα, τοῖς μετὰ πίστεως αὐτῇ προσιοῦσιν, ὡς νάματα τὰ λάματα, κατ' ἄμφω τὴν ἴασιν ἐπιδαψιλεύεται, ἣν ἐν ὧδαῖς καὶ δέει πολλῷ, προσκυνοῦντες βοήσωμεν. Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν τῆς Ἑορτῆς. Ἄσατε λαοί.

Εἰς τὸν στίχον, στιχρ. ἤχος β'.

Οἶκος τοῦ Εὐφραθᾶ.

ΑΠΑΣΑ ἡ Ἑλλάς, αὐτῇτε Αἰτωλία, ἀθροίσθητε συμφώνως, Εἰκόνα προσκυνῆσαι, ἀγνῆς τὴν θαυματοβρύτον.

κ. στ. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου.

ΕΚΧΕΕ δαψιλῶς, ἐξ ὕψους ὦ Παρθένε, ἐπιρροᾶς τὰς θείας, τοῖς πόθῳ προσκυνοῦσιν, Εἰκόνα σου τὴν ἀχραντον.

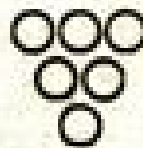
κ. στ. Τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύουσιν.

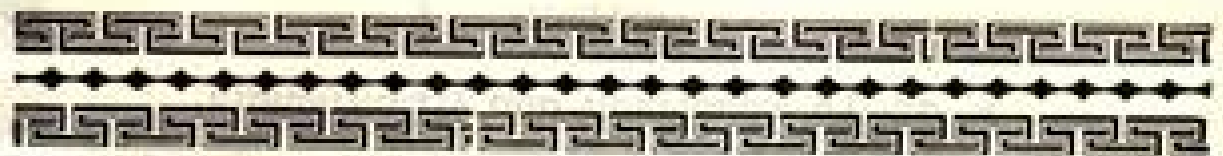
ΜΝΗΣΘΗΤΙ ἐκτενῶς, τῶν Σὲ παρακαλούντων, παρθένε Θεοτόκε, καὶ πόθῳ προστρεχόντων, Εἰκόني τῇ πανσέπτῳ σου.

Δόξα καὶ νῦν, ὁμοιον.

ΠΑΝΤΑΝΑΞ Ἰησοῦ, εἰρήνευσον τὸν κόσμον, πρεσβείαις τῆς μητρὸς σου Παρθένου παντανάσσης, καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου.

Εἰτα Νῦν ἀπολ. τό, Τρισάγιον. Παναγία τριάς. Πάτερ ἡμῶν. Ὅτι σοῦ ἐστίν. Τὸ Ἀπολυτίκιον, ζήτηι ἔμπροσθεν, καὶ ἀπόλυσις.

Ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ, ἐν τῇ Ἀγρυπνίᾳ, σιχοῦ. τὸ α' ἀντίφωνον, τὸ Μανάριος ἀνῆρ. Εἰς τὸ, Κύριε ἐκτετραξά, ἱσιῶμεν σίχους ἦ' καὶ Ψάλλομεν Τροπάρια τῆς Ἑορτῆς δ' ἤχος α', καὶ τῆς Εἰκόνης δ', ἤχος δ αὐτός.

Ω ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΞΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΣ

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος, ἡ Εἰκὼν θαυμασιῶς, τῆς Παρθένου ἴκετο, ἐνταῦθα καὶ εὐσεβῶν, εὐφραίνει σύστημα· ἀγάλλου πνευματικῶς, ἀπολαβοῦσα Ἑλλάς τὴν ὑπέρμαχον, φρουροῦσάν σε ἀσφαλῶς, καὶ χορηγοῦσαν ἐκάστῳ τὰ πρόσοφρα, καὶ χαριστηρίοις ὕμνοις, τῇ Παρθένῳ βόησον, προσκυνοῦμεν ὦ Κόρη, τὴν μεγίστην εὐσπλαγχνίαν σου.

Βαβαὶ τῶν Σῶν θαυμασίων ἀγνή· θεννάως χύδην, καὶ γὰρ προχεόμενα, Εἰκόνης σου τῆς Σεπτῆς, πάντας ἀρδεύουσιν, εὐφραίνονται, δὲ λαμπρῶς τὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης συστήματα, κροτοῦσι πνευματικῶς, χεῖρας ὠδαῖς πανυχίοις γεραίροντες, Σὲ τὴν Σωτηρίαν Κόσμου, καὶ θερμὴν ἀντίληψιν, δι' ἧς πᾶσι δωρεῖται, τῶν πταισμάτων ἡ συγχώρησις.

Τῆς σῆς δοξάζομεν Πάναγνε, ἄγαν χαρμοσύνως μορφῆς τὴν ἐμφάνειαν, πρὸς βράχον τὸν δε ἡμῖν, τὸν τῆς Ἑλλάδος φρικτόν. Ἀγάλλονται Ἱερεῖς, ἐν σοὶ ὀρῶντες, ὥς ἄστρα τὰ θαύματα. Προσπίπτουσιν ἀσθενεῖς, τῆς θεραπείας ταχέως τυγχάνοντες. Κεχαριτωμένη χαῖρε, Σὺ γὰρ εἰ τὸ καύχημα, τὸ ἐξαιρετόν πάντων εὐσεβῶν καὶ ἀκρὸν δῶρημα.

Ω τοῦ παραδόξου θαύματος, ὥς ὁ πάλαι τυφλὸς τοῦ φωτός,

ἠυπόρησεν, ἀφθίτου ἐκ τοῦ φωτός, πληθ τοῦ πτόσματος, ὥσαύ-
τως καὶ ἡ γυνή, ἡ προσδραμοῦσα πρὸς Σὲ τὴν πανάχραντον,
ἀλέλαβεν ἀγλαῶς φῶς τὸ γλυκύτατον, ἥτις καὶ χαίρουσα τῇ
καινοπρεπεῖ ὁράσει, καταγγέλλει Δέσποινα, Σὲ κατ' ἄμφω λαμπύ-
ρα καὶ δεινῶν παντοίων λύτρωσιν.

Δόξα, ἦχος πλ. δ'.

Σήμερον φωταυγῆς ἡμέρη, καὶ πανσεβάσμιος, ἦκε γάρ πρὸς ἡμᾶς
φῶς οὐράνιον νοερόν, τὸ Θεῖον Ἐκτύπωμα τῆς μεγάλης ἡμῶν
Κυρίας Θεοτόκου δι' αὐτοῦ γάρ μυρία ἀγαθὰ προχέονται ἅπασι
τοῖς χρεῖαν ἔχουσιν. Οὐρανός, μυστικὸς ὑπάρχει ἡ Παρθένος, καὶ
ἐν αὐτῷ διαύγεια ἀστέρων παμπληθὺς. Ἀμέλιτοι οἱ προσερχόμε-
νοι τούτῳ, τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, κωφοὶ ἀκού-
ουσι, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, μετὰ πίστεως μόνον, καὶ εὐλα-
βείας εἰ προσπελάσωσι. Διὸ καὶ εὐχαρίστως, ἅπαντες Αὐτῇ βοή-
σωμεν. Χαῖρε μόνη ἐν γυναιξὶν εὐλογημένη, σκέπουσα τοὺς ἐν
τῷ ἁγίῳ τούτῳ σου τερένει ἀθροιζομένους. οὓς καὶ ἁγίασον, ἑορ-
τάζοντας τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐξαίσιον ἐμφάνειαν τῆς Θείας σου Προ-
σιωτίσης Εἰκόνης, τῆς οὐσης τὸ καύχημα τῆς Ἀσίας τῆς Μικρᾶς,
τὸ ἀγλάϊσμα τῆς Εὐρυτανίας, ἡ χαρὰ τῆς Αἰτωλίας, καὶ τῆς
Ἑλλάδος ἀπάσης τὸ ἱερὸν ἐγκαλῶπισμα.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς οἶον βούλει.

**Εἴσοδος· τὸ Φῶς ἱλαρόν. Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ
τὰ Ἀναγνώσματα.**

ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Γεν. Κ. κη'.

Εξηλθεν Ἰακώβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου, καὶ ἐπορεύθη εἰς
Χαρράν, καὶ ἀπήντησε ἰόλφ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Ἔδν γάρ ὁ ἥλιος,
καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ ἰόλου, καὶ ἔθηκε πρὸς κεφαλὴν
αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ ἰόλφ ἐκείνῳ καὶ ἐνυπνιάσθη καὶ ἰδοὺ

κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἥς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἶπεν· Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, μὴ φοβοῦ, ἡ γῆ ἐφ' ἥς σὺ καθεύδεις· ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν, καὶ λίβρα, καὶ βορρᾶν, καὶ ἐπὶ ἀνατολὰς καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλλάσσω σε τῇ ὁδῷ πύσης, οὐ ἐὰν πορευθῷς, καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σὲ ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα, ὅσα ἐλάλησά σοι. Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ὅτι ἔστι Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν· καὶ ἐφοβήθη, καὶ εἶπεν· ὥς φοβερός ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ' ἡ οἰκος Θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.

ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ἐξ. Κ. η'.

Ελάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων, Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, στήσεις τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ θήσεις τὴν κιβωτόν, καὶ σκεπάσεις αὐτὴν τῷ καταπετάσματι· καὶ εἰσίοσεις τὴν τράπεζαν καὶ τὴν λυχνίαν καὶ θήσεις τὸ θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου· καὶ θήσεις τὸ κάλυμμα τοῦ καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνήν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσται ἅγια καὶ ἁγιάσεις τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή· καὶ οὐκ ἤδυνήθη Μωϋσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· ὅτι ἐπαράσκει ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ἰεζ. Κ. φ'.

Ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα, ποιήσουσιν οἱ Ἰερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίων ὑμῶν, καὶ προσδέξομαι ὑμᾶς, λέγει Κύριος Κύριος· καὶ ἐπέστρεψέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτερῆς, τῆς βλέπουσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· Ὑἱὲ ἀνθρώπου, ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται· οὐκ ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ διελεύσεται δι' αὐτῆς, καὶ ἔσται κεκλεισμένη· διότι ὁ ἡγούμενος αὐτός κάθηται ἐπ' αὐτήν, τοῦ φαγεῖν ἄρτον· κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐλάμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται· καὶ εἰσήγαγέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς πρὸς βορρᾶν, κατέναντι τοῦ οἴκου· καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου.

Εἶτα ἡ Ἐκτενής.

Εἰς τὴν Λιτὴν, ἤχος α'.

Ποία γλῶσσα Πανάμωρε ἐξείποι Σου τὰ θαυμάσια; ἢ τὴν ἀνείκαστόν σου πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητα; καὶ γὰρ ἐκ παρασκευῆς ὁ Θεὸς Σὲ τοιαύτην παρήγαγε. Ἐνθεν καὶ διαφόροις τρόποις, εὐεργετεῖν ἡμᾶς οὐ παύεσαι, τῇ πρὸς Ἐκείνον ἀγρύπνῳ σου μεσιτείᾳ, ὥς καὶ τὴν Πάνσεπτόν Σου Εἰκόνα, ὑπερ οὐδὲ οἱ Ἄγγελοι αὐτοὶ ἀδεῶς, ἀτενίζειν ὅλως δεδύνηνται, πέμψασα εἰς τὴν θεῖαν ταύτην Μονὴν θαυμασίως, πάντων τῶν μετὰ τῆς δεούσης εὐλαβείας προσκυνούντων αὐτήν, ἀποπληροῖς τὰ αἰτήματα· ἀσθενεῖς ἰᾶσαι, ἀδυνάτους δυναμοῖς· ἀσόφους σοφίζεις, καὶ δαιμονοῦντας ἀπαλλάττεις, καὶ πᾶν ἄλλο ἀγαθὸν παρέχεις αὐτοῖς. ἐμπιπλῶσα αὐτοὺς ὥς ὁ Υἱός σου καὶ Θεός, πάσης εὐδοκίας· φύλατιε δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν σου Δόμον, ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ὀρατῆς τε καὶ ἀοράτου, ὥς τὰ πάντα ἰσχύουσα.

Ἦχος β'.

Ἰδοὺ ἀχραντε παρθένε, προσῆλθον τὰ τέκνα σου, ὡς ἀγγέλαι τῶν αἰγῶν ἵν' εἰπωμεν τὰ τοῦ ἁσματος, αἱ ἀνεφάνησαν ἀπὸ τοῦ Γαλαάδ, θερμῇ τῇ πίστει, τὸ σὸν εἶδος καταπροσκυνῆσαι· χαρίτωσον τοίνυν καὶ αὐτὴ αὐτοὺς, ἔκχεε ἐπ' αὐτοὺς τὰ ἐλέη σου καὶ ἐκπλήρωσον αὐτῶν τὰ αἰτήματα, ὁ μὲν γὰρ ἀσθενείαν προβάλλεται· ὁ δὲ πενίαν θρηνεῖ· ἄλλος παρ' ἄλλων, ἐπαγωγὴν τε καὶ ἀδικίαν· σῶζε σὸν πάντας ἐκ πάντων τούτων, ὡς τοῦ παντοδυνάμου μῆτηρ, καὶ αὐτὴ τὰ πάντα δυναμένη, ὅπως πάντοτε, δοξάζεται παρὰ πάντων, τὸ ὄνομά σου τὸ πανάγιον.

Ἦχος δ'.

Προθύμῳ στοργῇ, καὶ ἀπλείῳ πόθῳ ἀθροισθέντες ἀδελφοί, ἐν τῇ πανσέπτῳ ἐορτῇ, τῆς ἀειπαρθένου μητρὸς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πνευματικοῖς τοῖς ἁσμασιν αὐτὴν μεγαλύνοντες, καὶ τὴν πάνσεπτον αὐτῆς Εἰκόνα εὐλαβῶς προσκυνοῦντες, ἐκτενῶς δυσωπήσωμεν λέγοντες μητρικὴν παρηγοσίαν πρὸς Θεόν, ὃν ἐσωμάτωσας, κεκτημένη ἀχραντε, ἀδιαλείπτως πρέσβευε, εἰρηνεῦσαι τὸν Κόσμον, καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Σήμερον ἡ ἀξιόπαινος Ἑλλάς, τῆς Θεοτόκου τὴν Εἰκόνα πανηγυρίζουσα, καὶ Αἰτωλίαν συγκαλεῖται πρὸς αἴνεσιν. Σήμερον τὰ χριστιανύμων πλήθη ἀγάλλονται, καὶ ὁ χορὸς τῶν Ἀγγέλων, ὡς καὶ πρὶν πανηγυρίζει, μεθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἐορτάζοντες σήμερον, σὸν τῷ Γαβριὴλ ἐκβοήσωμεν Χαῖρε καχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος πλ. α'.

Ἐκ τῶν ἀχράντων αἱμάτων, ὁ τῶν αἰώνων βασιλεύς, τὴν ἰδίαν
βάψας ἀλουργίδα, τέμενος ἐνθεὸν τῆς θεότητος, Σὲ κατεργά-
σατο· ἥς ἀχράντοις καταυγαζομένη ἐπιβουλαῖς, τὴν Οἰκουμένην
φαιδρύνεις, ταῖς αὐγαῖς τῶν θαυμάτων σου αἰς καὶ ἡμεῖς φω-
τιζόμενοι, ψυχῶν τε καὶ σωμάτων σωτηρίαν ἐπεγνωκότες, εὖσε-
βοφρόνως Σὲ προσκυνοῦμεν Πανάχραντε.

Δόξα, ἦχος πλ. β'.

Σήμερον χοροὶ Πατέρων θεόνυμφε, καὶ χοροστασίαι συναθροί-
σθέντες ἀλλῶς τῶν πιστῶν, ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὸν ἅγιόν σου
τοῦτον Ναόν, τὴν σωτηρίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος ἀπαρθύνονται·
οἱ μὲν, τοῖς πρὸς σὲ τῶν ὕμνων ἐνιόντως προσέχοντες, καὶ τὰς
παραδόξους ἰάσεις καὶ θεραπείας, τῶν ἀσθενούντων θεώμενοι
ἢ ἀκούοντες ἐπὶ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἡμῶν ἐπαγάλλονται· οἱ δέ,
καὶ ἐνεργεῖα τῶν ἀρρωστημάτων, τέως ἀπαλαττόμενοι, δοξολο-
γοῦσὶ σε Δέσποινα ἐπαξίως, καὶ μίαν ἐκ συμφώνου φωνήν, ἐκά-
τεροι, αἶνοντες βοῶσὶ σοι. Χαῖρε τῶν χριστιανῶν μητροπάρθε-
νε, ἡ ἄκρα εὐεργέτις καὶ καύχησις· ἢ καὶ διὰ τῶν ἀπείρων σου
θαυμάτων, τὴν πίστιν ἄτρωτον φυλάττουσα, καὶ πρεσβεύουσα
ὕπερ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν στίχ. προσόμοια, ἦχος πλ. α'.

Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

Χαίρει νῦν ἡ Ἑλλὰς ἀληθῶς, τὴν σὴν Εἰκόνα, τὴν ἐκ Προύσ-
σης τὴν πάνσεπτον, κατέχουσα Θεοτόκε, καταφυγὴν κραταιάν,
καὶ δεινῶν ἀπάντων ταύτην λύτρωσιν, εὐροῦσα καὶ πρύτανιν
τῶν κατ' ἄμφω αἰτήσεων, ταχείαν Κόρη ὡς πηγὴν ἀναβλύζου-
σαν, τὰ ἰάματα, ἀενάως καὶ ἄφθονά. Ὅθεν ἐπαθροίζόμενοι,

τῷ θείῳ τεμένει σου, ταύτην ἐν πίστει καὶ πόθῳ, καὶ εὐλαβῶς ἀσπαζόμεθα, τυχεῖν σαῖς πρεσβείαις, οὐρανῶν τῆς βασιλείας καθικετεύοντες.

στίχ. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου.

Δόξη ἐπαιρομένη πολλῇ, πρὸς ἐπουράνια σκηνώματα Δέσποινα, παρέστης τῷ γεννηθέντι, λόγῳ ἀφράστως ἐκ σοῦ, ᾧ συμβασιλεύεις ἄνω χαίρουσα, ἡμῖν καταλείψασα, τὴν Εἰκόνα σου καύχημα, ἐξ ἧς ἀρρήτως πλημμυρεῖ ἡ ἀειζωὸς δρόσος ἀνθρακας, ἁμαρτίας σβεννύουσα, ἥνπερ κατασπαζόμενοι, ἐν πίστει λαμβάνομεν, ῥῶσιν ψυχῶν καὶ σωμάτων, καὶ βασιλείας ἐλπίζομεν, τυχεῖν τῆς ἀφθάρτου διὰ σοῦ τῆς κεκτημένης πλούσιον ἔλεος.

στίχ. Τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν,
οἱ Πλούσιοι τοῦ λαοῦ.

Εἶδον ὦ Παναγία, Ἀγνή, ἔμψυχος οἷα Κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀπείρους χάριτας φέρεις, ἐν σεαυτῇ, ὡς Θεοῦ, τοῦ ἀπειροδώρου οὕσα τέμενος διδὼ καὶ τοῖς κάμνουσι, πρυτανεύεις τὴν ἴασιν, καὶ τοῖς ἐν θλίψει χορηγεῖς τὴν παράκλησιν καὶ ἐκάστωτε, τὰ κατ' ἄμφω συντείνοντα, φόβῳ δὲ τοῖς ἐπαίρουσι, τὰς χεῖρας πρὸς ὕμνον σου καὶ προσκυνοῦσί σε δίδως, χάριν σου θεῖαν Πανάσπιλε, δεινῶν συμπτωμάτων, λυτρουμένη τοὺς τιμῶντας θεῖαν Εἰκόνα σου.

Δόξα, ἦχος πλ. α'.

Οἱ τὰς θείας Εἰκόνας οἱ ἀσβεῖς κατέστρεφον, τότε Πανάχαρτε, ἡ Προυσιώτισσά σου παρεγένου ἐν Ἑλλάδι. Ταύτην γὰρ ἔδειξε κατηνυγασμένην σιὺλος φωτός, ἐν τῷδε τῷ σπηλαίῳ, Πυρσοῦ τοῦ βράχου, ὅπερ ναός σου ἐγένετο πρὸς εὐεργεσίαν ἡμῶν. Ἐκτοτε δι' αὐτῆς θαύματα ἐνεργεῖς, καὶ οὐ τὸ Ἀγρίνιον μόνον καὶ τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις ἐκ νόσων λοι-

μωδῶν ἀπήλλαξας, ἀλλ' αἰ καὶ πάντας τοὺς τιμῶντας αὐτὴν πιστούς, καὶ ἄμφω θεραπεύεις. Μεσοῦνιός τε αἰθνος εἰκοστοῦ, διε πολεμικῇ λαίλαπι διεσκορπίσθησαν τὰ τέκνα σου, τότε ἡ Εἰκὼν σου αὕτη ταῦτα ἠκολούθησε καὶ ἐν ἄλλοις τόποις διεφύλαξε, καὶ θαυμασιῶς ἀνεπάτρισε· οὕτω τὴν Εὐρυτανίαν φρουρεῖς, τὴν Αἰτωλίαν χαριτώνεις καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν προστατεύεις. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς πόθῳ καὶ πίστει τὴν χαριτόβρυτον ταύτην θαυματουργὸν Εἰκόνα σου κατὰσπαζόμενοι, ἰκετεύομέν σε, Πανάμωμε ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου, ἀφέσεως ἁμαρτιῶν καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς, ἤχος δ'.

Ὅτε ἐξεδήμησας Θεοτόκε.

Εἶτα τό, Τρισάγιον. Ὅτι σοῦ ἐστίν.

Ἀπολ. ἤχος α'. Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης.

Τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης σὺ προΐστασαι πρόμαχος, καὶ τερατουργὸς ἐξαισίων τῇ ἐκ Προύσης Εἰκόνι σου, πανάχραντε Παρθένε Μαριάμ, καὶ γὰρ φωτίζεις ἐν τάχει τοὺς τυφλοὺς, δεινοὺς τε ἀπελαύνεις δαίμονας, καὶ παραλύτους δὲ συσφίγγεις ἀγαθὴ κρημνῶν τε σώζεις, καὶ πάσης βλάβης τοὺς σοὶ προστρέχοντας· δόξα τῷ σὺ ἀσπόρῳ τοκετῷ, δόξα τῷ σὺ θαυμασιώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ τοιαῦτα θαύματα (Δίς).

Καὶ τῆς Ἑορτῆς, ἅπαξ. Ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν, καὶ ἡ εὐλόγησις τῶν ἄρτων.

Εἰς τὸν Ὄρθρον, μετὰ τὴν α'. στιχ. καθ.

Ἦχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κατεπλάγη ἡ Ἑλλάς, καὶ Αἰτωλία ἐπὶ σοί, θεογεννήτορ Μαριάμ, ὁρῶσα ξένα καὶ φρικτά, καὶ γὰρ αἰρέσεως κλακόνειαν μυσαχθεῖσα. Προύσης ἐκ τῆς πόλεως ἡγαγες, ταύταις βοηθὸν τὴν Εἰκό-

να σου, ἃς διετήρει Δέσποινα, σὺν πάσῃ τῇ εὐσεβεῖ πολιτείᾳ σου.
ἐξ ὁρατῶν τε, καὶ ἀοράτων, δυσμενῶν ἰκεσίαις σου.

Δόξα, τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Μετὰ τὴν β'. κ. στίχ. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Κριταπλήττονται Ἀγνή πάντων Ἀγγέλων οἱ χοροί, καθορῶν-
τες τὴν πολλὴν καὶ ὑπεράγαθον σπουδὴν, ἣν πρός ἡμᾶς τοὺς
σοὺς δούλους ἐπιδεικνύεις· ρεύματα καὶ γὰρ περιχέονται· θείων
ἰαμάτων τοῖς πάσχουσιν, ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ τύπου σου ἦν Κόρη,
ἐν τῷ σπηλαίῳ ὑπέδειξας· καὶ μαρτυροῦσιν οἱ πειραθέντες, ἀλη-
θῶς καὶ σὲ μέλπουσιν.

Δόξα, τὸ αὐτό, καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Μετὰ τὸν πολυέλαιον, κάθ. ἤχος πλ. δ'.

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς.

Αγαλλιάσθω ἡ Ἑλλάς σὺν Αἰτωλίᾳ, καὶ χορευέτωσαν παῖδρά
τῇ πανηγύρει, τῆς Εἰκόνης σήμερον τῆς Προνοιωτίσεως, Παρθέ-
νου τῆς προσιασίας πάντων πιστῶν, πηγὴν θαυμάτων εὐροῦσα
ταύτην πολλῶν, ἐν δεινοῖς τε, ἐκλύτρωσιν, καὶ φωτοδότιν τυ-
φλοῖς, καὶ λύσιν τῆς στειρώσεως, καὶ ἐχθρῶν ἀμυντήριον.

Δόξα, τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Οἱ Ἀναβαθμοί, τὸ α'. Ἀντίφωνον τοῦ δ'. ἤχου.
Προκείμενον. Ἀκουσον θύγατερ.

Στίχ. Τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν. Πᾶσα πνοή. Εὐαγ-
γέλιον κατὰ Λουκᾶν· Ἀναστᾶσα Μαριάμ ἐπορεύθη Ὁ ν'

Δόξα, Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Καὶ νῦν, ταῖς τῆς Παναχράντου.

Εἰτα, Ἐλέησόν με ὁ Θεός. καὶ ἰδιόμελον, ἤχ. β'.

Ἰδοὺ ἄχραντε Παρθένε, ζήτ. εἰς τὴν Λιτὴν.

Οἱ κανόνες τῆς Ἑορτῆς ὁ α'. μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς
ς'. καὶ ὁ δ'. ἄνευ τῶν Εἰρμῶν εἰς δ'. καὶ ὁ παρὼν τῆς
Εἰκόνης εἰς δ'. ἤχ. δ'.

Ἀνοίξω τὸ στόμα μου.

Σοφίας Πανάχραντε, τέμενος θείας ὑπάρχουσα, τὸ ἄμουςον στό-
μα μου σοφίας ἐμπλήσον, ὅπως ἁσμασιν ἰσχύσω ἀνυμνῆσαι, νυνὶ
τῶν θαυμάτων σου Κόρη τὰ ἐνδοξα.

Τὸ πάλαι μὲν δύναμιν, πολλάί Γυναῖκες ἐποίησαν, σὺ δὲ πανα-
μώμητε πάσας ὑπέρκεισαι, ὥς γεννήσασα. πατρὸς τὸ σθένος ὄθεν,
αὐτῷ συνυπάρχουσα ἡμῶν μνημόνευε.

Προέφη ἐπιδὼν σοι ὁ ψαλμοδὸς παναμώμητε, τὸ πρόσωπον πλοῦ-
σιοι σοῦ λιτανεύσουσι· νῦν δὲ Δέσποινα, πεπλήρωται τὰ τοῦτου,
πάντων προσκυνούντων σου, τύπον τὸν ἄχραντον.

Ελλάς θαυματόβρυτον, Κόρης Εἰκόνα κατέχουσα, τὰς πέλας κα-
λέσασα, πόλις ἐόρτασον, τὴν ὑπέρλαμπρον, πανήγυριν συμφώνως,
καὶ πίστει προσκύνησον τὴν ἀειπάφθενον.

Καταβασίαι, τοὺς δύο Εἰρμούς τῆς Ἑορτῆς.
ὥδῃ γ' Τοὺς σοὺς ὕμνολόγους Θεοτόκε.

Τὰ σὰ ἀνυμνοῦμεν μεγαλεῖα, ἀπλέτῳ ἐν πόθῳ καὶ χαρᾷ, καὶ γάρ
σῷ Κόρη ῥήματι, ὑπαρκτικῷ ἐλέγξασα, τὸν θεοκτόνον ἔδειξας,
νίδν φωτὶς τῷ βαπτίσματι.

Μορφῆς σου πανσέπτου ὦ παρθένε, μὴ φέρουσα ὕβρεως βολήν,
αἰσχροῦ Ἰσραηλίτιδος, τοῦτον βαλοῦσα ἄνωθεν, λίθῳ σμικρῷ εἰς
πίστωσιν, τῶν σῶν θαυμάτων ἐτέφρῳσας.

Καιρῷ χαλεπῷ ὑπῆρξας πρόσφυξ, μεσοῦντος αἰῶνος εἰκοστοῦ,

τέκνα σου ἐπανήγαγες, Κυρία σὺ Πανύμνητε διὸ αἰτούμεν μήποτε ἡμᾶς ἀφήσῃ τὸ-σθένος σου.

Μηδεὶς σκυθρωπάζων ἀπιέτω, ναοῦ τῆς παρθένου ἀδελφοί. χύδην γάρ ἡ πανάχραντος, ὡς νάματα ἰάματα, Εἰκόνοσ ἀυτῆς ἀπαντας, ἰάται θάττον προχέουσα.

Καταβασίαι, τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὴν γ'. ᾠδὴν, κάθ. ἤχ. πλ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Τῆς Ἑλλάδος τὸ κῆδος τὸ εὐκλέες, Αἰτωλίας τὸ σέλας τὸ φωταυγές, ἀπάντων τὴν πρόμαχον, καὶ ταχεῖαν βοήθειαν, τὴν ἐκ δεινῶν χειμῶνος, ἐξαίρουσαν ἀπαντας, καὶ πρὸς λιμένα ὄντως, χαρᾶς προσορμίζουσαν, δεῦτε ὁμοφρόνως, ἐν ᾠδαῖς ἐτησίοις, ὑμνήσωμεν λέγοντες, πρὸς αὐτὴν μετὰ πίστεως, διάσωσμά τοῦ κόσμου ἀγνή, πρέσβευε τῷ σὺ Υἱῷ καὶ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἁφесιν δωρήσασθαι, τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει, τὴν σεπτὴν Εἰκόνα σου.

Δόξα τὸ αὐτό, καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

ᾠδὴ δ'. Τὴν ἀνεξιχνίαστον.

Τὴν συμπλαθεσιτάτην σου Μήτηρ στοργήν, νῦν προσεφαπλοῦσα τοῦ πῆματος, τοῦ ψυχοφθόρου ἁμαρτίας ἐξελοῦ, στήσαι λαμπρὰ τὰ τρόπαια, δοῦσα καὶ αὐτῆς νῦν τοῖς τέκνοις σου.

Διὰ Μωϋσέως τὸ πάλαι Θεός, τὸν λαὸν διψῶντα ἐπότισεν, ἐξ ἀκροτόμου, οὕτω πέτραν στερεάν, διὰ παιδὸς ἀλέδειξας, κρήνην ὦ Παρθένε σεμνείῳ σου.

Οντως νῦν ἐποίησεν ὁ δυνατός, σοὶ τὰ μεγαλεῖα Πανάχραντε καὶ γάρ Εἰκὼν σου, ἡ σεπτὴ ἀποτελεῖ, ξένα φρικτὰ τεράστια, ψάμμον ἐκνικῶντα παράλιον.

Πῶς ὑμνολογήσω σε Κόρη ὡς δεῖ, τὴν ἀγνὴν παρθένον ὁ γήϊνος, κρήνην θαυμάτων τὴν φανεῖσαν ἐν ἡμῖν, ἣν οὐρανῶν τὰ τάγματα, μέλψαι κατ' ἀξίαν οὐ σθένουσι.

ὠδὴ ε΄. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Εκπλήττει με Πάναγνε, τὰ διὰ τῆς Εἰκόνοσ σου θαύματα, διώκει καὶ γάρ αἶτη δαίμονας θάττιον, τυφλοῖς παρέχει τὸ φῶς, στείρας τεκνογόνους ἐκτελεῖ, πάντας δεινῶν ῥύεται, τοὺς πιστῶς σοι προστρέχοντας.

Καθάπερ ὁ Κύριος, δεσποτικῶς ἐκέλευσεν, ἄραι τὸν Παράλυτον τὴν κλίνην, ἔργον δ' ὁ λόγος ἦν τοῦ Σωτῆρος εὐθύς, ὡσαύτως καὶ νῦν τῇ σῇ μορφῇ, προσπεσὼν παράλυτος, ἐξιάθη Πανάχραντε.

Καὶ μόνον ἀδόμενον, τὸ ἁγίόν σου ὄνομα, θανάτου ἐξάγει πικροτάτου, ὥσπερ βαράθροσ ἐξ ὑψιρρόφου Γυνή, πεσοῦσα λελύτρωται ἐκ Σοῦ, ἅμα τῷ θηλάζοντι, ἀσινῆς, ὃ τοῦ θαύματος.

Ενίων τὰ ὄργανα, τῆς μηχανῆς τοῦ σώματος, φύσις ἐκπεπώρωκε καὶ στείρας, ταύτας ποιοῦσα. Ἀλλ' ὃ θαυμάτων τῶν Σῶν, ὡς φύσεως Δέσποινα αὐτῶν, λύεις τῇ σῇ χάριτι, ἀπαιδίας τὸ ὄνειδος.

ὠδὴ ς΄. Τὴν θεῖαν ταύτην.

Λαμπρὰν τελοῦντες πανήγυριν, φιλέορτοι λαμπρῶς ἐορτάσωμεν, λαμπροὶ τῷ πνεύματι, θείας Εἰκόνοσ τὴν Σύναξιν, Πυροσὴ καὶ εὐχαρίστωσ δοξολογήσωμεν.

Πτεροῖς εἰς ὕψος οἰκέτας σου, ἰᾶσαι ὁσημέραι τοὺς κάμνοντας, ῥύεις κολάσεως, Κόρη τοὺς σοὶ καταφεύγοντας, καὶ ἀξιοῖς σῆς δόξης τοὺς προσκυνοῦντάς σε.

Ἐλλὰς οὐκ ἄγεις Ὀλύμπια, οὐκ δογία τῆς πλάνης παμβέβηλα,
καὶ ἐναγέστατα, ἀλλ' ἐκτελοῦσα μυστήρια. τὰ ἀχραντα Παρθένου,
τέρπου τῷ Πνεύματι.

Κροτοῦντες χεῖρας ἐν ἁσμασιν, ἀπάντων χριστωνύμων συστήματα,
εἰς τὴν ὑπέρολμπρον, τῆς Θεοτόκου πανήγυριν, αὐτῆς τὰ
μεγαλεῖα ὁμολογήσωμεν.

Κοντάκιον. Ἦχος γ'.

Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον.

Εορτὴν χαρμόσυνον, ἐπιτελοῦμεν σὺν πόθῳ, τῆς σεπτῆς Εἰκόνης
σου θεοκυήτορ Παρθένε ἔχομεν καὶ γὰρ αὐτὴν προσφύγιον μέγα,
εὐρομεν δεινῶν ἀπάντων ἐτοιμὴν ῥύσιν· ἀνυμνοῦμέν σου ἐν πίστει,
τὰ μεγαλεῖα, μῆτερ τοῦ πάντων Θεοῦ.

Ὁ Οἶκος.

Τῷ ναῷ τῆς παρθένου συνδράμωμεν, τῷ σεμνείῳ Πυρσοῦ νῦν
προσέλθωμεν· κακεῖ θέαμα ὀψόμεθα φρικτὸν καὶ παράδοξον,
Εἰκόνα θεῖαν τῆς πανάγνου, χάριτας ἀποσιμβρυσαν, φρικτὴν
τῷ εἶδει, φρικτὴν τῇ θέᾳ· ἥς περ τὴν εὐρεσιν Ἄγγελοι ἐν ὄδαῖς
παναρμονίοις ἀνέδειξαν, στίλος τε πύρινος μέχρις οὐρανοῦ διήκων,
καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκέσας ἐφάνη· ταύτην γνωρίζει ἡ Ἐλλὰς
πᾶσα, ὠκεανὸν τῶν χαρίτων, ποταμὸν ἀένναον τῶν θαυμάτων,
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον τῶν ἀγαθῶν, καὶ πηγὴν ἰαμάτων ἀνεξάντλητον·
διὸ καὶ χαίρει βοῶσα, ἀνυμνοῦμέν σου ἐν πίστει
τὰ μεγαλεῖα, Μῆτερ τοῦ πάντων Θεοῦ.

**Τὸ Συναξάριον, πρῶτον τοῦ Μηνιαίου. Εἶτα. Τῇ αὐτῇ
ἡμέρᾳ ἡ Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου,
ἐν τῷ Πυρσῷ τῆς Εὐρυτανίας.**

» Ἐλλὰς ἀγάλλου, συνάμα Αἰτωλία,

» Προυσιωτίσσης, Ἱερᾷ πανηγύρει.

Τίς οὐκ ἐκπλαγείη Θεομήτορ ; ἢ τίς ἂν ἐπαριθμήσῃ ἐξισχύσειε, τῆς σεπτῆς Εἰκόνοσ σου, τὰ φρικτὰ ιεράστια, τὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπασαν καταπλουμίζοντα, διὸ καὶ γηθομένη κραυγάζει σὲ ὑπερυψωμένη, ἄγνή εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀγαρ τὸν ἀπόγονον Παρθένε, ὁμοίωμα σὸν, θρασέως βλασφημήσαντα, καὶ πλέον τολμήσαντα τοῦτον κατεμάστιξας, ἀνδρὸς φανέντος σχήματι καὶ ρεῖθροις ἑσπευδες, αὐτὸν τοῦ ποταμοῦ ἀποπνίξαι, ἴσας δὲ αὖθις, κηρύξαι τὸ σὸν θαῦμα.

ὠδὴ θ'. Ἄπας γηγενής.

Δεῦτε οἱ πιστοί, ἐν ᾧ τεθησαύριται, ἡ θαυματόβρυτος, Εἰκὼν Θεομήτορος, ναῶ τῷ θείῳ πόθῳ συνέλθωμεν, τὸ τοῦ Πυρσοῦ καὶ ταύτην νῦν κατασπασώμεθα, ἱαμάτων ἀφθονα χάρισμα, τοῖς πιστῶς προσιοῦσι παρέχουσαν.

Ἐδρα ἀληθῶς, ὀφθεῖσα πανάσπιλος τοῦ ἀπανγιάσματος, τοῦ σελασφόρου πατρός, ταῖς τούτου αἰγλαῖς στίλβει πανάχραντε, σοὺς ὕμνητὰς ἐξαίρουσα ζόφον τὸν κάκιστον, τῆς ἀγνοίας, ἵνα σὲ κηρύττωμεν, καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων σωτήριον.

Σφῶζε πειρασμῶν, παντοίων τε θλίψεων κόρη μητρόθεε, τοὺς σεβομένους πιστῶς, τὴν σὴν Εἰκόνα, καὶ τῆς κολάσεως τῆς ζοφερᾶς ἐξάρπασον τὴν νεολαίαν σου, καὶ Μονὴν σου φύλαττε ἀπήμονα, εἰς αἰῶνας τὴν σὲ μεγαλύνουσαν.

Τήρει ἀβλαβεῖς, τοὺς πόθῳ τὴν μνήμην σου πανηγυρίζοντας, ἐμὸν δὲ δέξαι Ἄγνή, τὸν ὕμνον τοῦτον τὸν εὐτελέστατον, ὥς ὁ Υἱός σου ἄσμενος χήρας τὰ δύο λεπτά, καὶ παράσχου λύσιν τῶν πταισμάτων μου, καὶ εὐκλείας τῆς σῆς με ἀξίωσον.

» Εικάδι δευτερίῃ θεομήτορα Πυρσὸς αἶδει.

Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις, ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς, ἀμήν.

ὥδῃ ζ. Οὐκ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει.

Μὴ ἐπαίρου νῦν Ἑλλάς μοι ὥς οἱ πάλαι σου τοῦ δέρου ἐνεκα ἀλλ' ἀγλαῶς ἐν χαρᾷ μεγίστῃ ἰόρτασον πανηγυρίζουσα, θαυματόβρυτον ἀπολοβοῦσα πρόμαχον, τῆς θεόπαιδος Εἰκόνα.

Τῇ Εἰκόνι σου Παρθένε δραπετεύονται, δαιμόνων φάλαγγες ἐκ τῶν πασχόντων δεινῶς, καὶ πάθη ἀνίατα. Ἰῶνται ἐνθετοί, εὐλογοῦμέν σε, Θεογεννήτορ ἄχραντε, καὶ πιστῶς σὲ προσκυνοῦμεν.

Ἡ ὁμήγουρις Ἑλλάδος τῇ δυνάμει σου, τρυγᾷ τὰ κρείττονα, ἀγαλλομένῳ ποδί, διὸ τῷ τεμένει σου Κόρη ἠθροίσθησαν, τὴν προσκύνησιν, τοῦ ἀποδοῦναι ἅπαντας, εὐχαρίστῳ τῇ καρδίᾳ.

Διαφύλαττε Μονὴν σου αἰωνίζουσαν Πυρσοῦ πανάχραντε, ἐξ ἀοράτων ἐχθρῶν καὶ τῶν ὀρωμένων τε, σκέπουσα ἅπαντας, τοὺς μονάζοντας, ἐν ὁμονοίᾳ ἄκρα τε, καὶ ἀγάπῃ τῇ τελείᾳ.

ὥδῃ η'. Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ.

Ὅντως ἐκνικᾷ Κόρη ἀβύσσους, πλημύρα τῶν θαυμασίων τὴν ὑφήλιον, πᾶσαν καταρδεύουσα, θεῖαις ἐναρδείαις σου, διυδατίζεις δι' ἅπαντας τοὺς τῷ τεμένει σου πελάζοντας ἐξόχως σὸν πόθῳ, καὶ τὴν σὴν Εἰκόνα, ἐν πίστει προσκυνοῦντας.

Σὺν βρέφει μητέρα θεομήτορ πεσοῦσαν ἐξ ὑψιρόφου Σὺ διέσωσας, μόνον τὸ σὸν ὄνομα, ὥς ἐπεκαλέσατο, τὴν Ἰερέως ὡσερ, πρὶν Παρθένε σύνευνον, προφθάνουσα ταχὺ τοὺς ἐν θλίψει, σὲ προσκαλουμένους ἀγία Θεοτόκε. ~

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΟΝ

Ὁ γλυκασμὸς τῶν Ἀγγέλων.

Χορεῖται αἱ τῆς Ἑλλάδος, καὶ Αἰτωλίας τὰ στίφη, συναθροισθέν-
τες τεμένει, τῷ ἐν Πυρροῦ τῆς παρθένου νῦν προσκυνήσωμεν
πόθῳ, αὐτῆς τὴν Θεῖαν Εἰκόνα. (Δίς).

Καὶ τό, Ἀπόστολοι ἐκ περάτων ἅπαξ.

Εἰς τοὺς Αἰῶνες, Ἰστώμεν στίχ. η'. καὶ ψάλλομεν τῆς Ἑορτῆς δ', καὶ τῆς
Εἰκόνης δ'. Ἦχος α'.

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τὴν οὐρανῶν πλατυτέραν ὑμνολογήσωμεν, σκηνὴν τὴν Πανα-
γίαν, δωδεκάτειχον πόλιν σιάμνον τὴν χρυσοῦσαν μάννα τὸ ζῶν,
τὴν ἀφύρητως χωρήσασαν, καὶ τοὺς γεννάρχας κατάρας καὶ τῆς
φθορᾶς, Θεῖῳ τόκῳ ἐκλυτρώσασαν.

Δῆμος Ἑλλάδος ἐν ὕμνοις γλῶττιαν ἐιράνωσε χαριστηρίους
ὅπως, ἀμοιβὰς ἀποδώσῃ, σοὶ τῇ γεγонуῖα, ἄκος αὐτῆς, ἀκροώ-
δυνον Δέσποινα, τὰς οὖν φωνὰς μὴ παρίδῃς τούτων Ἀγνή, εὖ-
μενῶς δὲ ταῦτα πρόσδεξαι.

Τὴν θαυματόβρυτον πάντες νῦν προσκυνήσωμεν, Εἰκόνα τῆς
πανάγνου, προελθοῦσαν ἐκ Προύσης, εἰς τόδε τὸ σεμνεῖον
ὑπερφυῶς, δίκην κρήνης καὶ ἄπασαν, Ἑλλάδος γῆν τῶν θαυ-
μάτων τοῖς ὄχetoις, ἀεννάως καταρδεύουσαν.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ Παρθένε πύρινος ἔδειξε, στύλος τὴν σὴν Εἰ-
κόνα, τοῖς ποιμέσι τὴν θεῖαν ἐξ ἧς θαυμάτων θεῖων μαρμα-
ρυγαί, ἐξερχόμεναι ἅπαντα, τῶν χριστιανύμων ὀρίζοντα τηλαυ-
γῶς, καὶ φαιδρῶς περιανγάζουσι.

Δόξα, ἦχος πλ. δ'.

Μετὰ τὸ ἐκκλίνειν σε ἀθέους Πανάχραντε, παρεγένου ἐν Πυρσοῦ σπηλαίῳ, τοῦ ἀποβῆναι θαυματόβρυτος τῇ Ἑλλάδι, τότε καὶ φωταυγῆς ἀπεφάνη, ἐκ σοῦ στῦλος Ἄχραντε, ἐξαισιῶς δεικνύων σε. Οἱ οὐράνιοι νόες ἐξίσταντο, ὁρῶντες τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος ἐν σοὶ σκηνοῦσαν, καὶ οἱ πιστοὶ κατηργάζοντο. Δι' ὃ, Ἄγνή, φωτὶ ἀεὶ τρισηλίῳ πάντας φωτίζεις δοξάζειν τὸν Θεόν, λαλεῖν τὰς δυναστείας σου, καὶ ἐξυμνεῖν τῆς Εἰκόνοσ σου τὴν χάριν. Πᾶσι γὰρ τοῖς προσιοῦσιν αὐτῇ, ψυχῶν τε καὶ σωμάτων, ἀφθόνως χορηγεῖς τὰ ἰάματα ὡς ἀνεξάντλητος πηγή. Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα δύνασαι, ὡς τοῦ Παντοδυνάμου Μήτηρ, τῇ Εἰκόνι σου αὐτῇ, τὸ ἔθνος ἡμῶν φρουρεῖς, τοὺς θλιβομένους παραμυθεῖς, τοὺς πίστιν σε ἐπικαλουμένους κατ' ἄμφο ἰᾶσαι, καὶ τὰ πάντα κατεργάζει. Ὅθεν, Δέσποινα τοῦ κόσμου, Θεομήτορ Παρθένε, δέξου τὰ αἰτήματα καὶ ἡμῶν, πόθῳ ἀσπάζομένων τὴν Προσιώτισαν ταύτην Εἰκόνα σου.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς

(Λίδεται δὲ καὶ ἄγιον ἔλασον).

Δοξολογία μεγάλη· Καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν τυπικά, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τῆς Ἑορτῆς ἡ γ'. ὠδή, καὶ τῆς Εἰκόνοσ ἡ ς'. ὁ Ἀπόστολος, Ἀδελφοί, εἶχεν ἡ πρώτη σκηνή. ζῆτει τῶν Εἰσοδίων. Νοεμβρίου κα'. ὁμοίως καὶ Εὐαγγέλιον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά. Κοινωνικόν· Ποτήριον σωτηρίου.

ΧΡΗ εἰδέναι, ὅτι κτητορικὴν Παράδοσιν ἔχει ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ τῆς Θεοτόκου, τοῦ μὴ ποιεῖν τὴν Ἀπόδοσιν τῆς Ἑορτῆς ἐν τῇ κγ' τοῦ μηνός, ἀλλ' ἐν τῇ κη', κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν εὐαγῶν Μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἐν δὲ τῇ κβ' ἰδίαν καὶ πάνδημον τελεῖν Ἑορτὴν τῆς Εἰκόνης συμπαλλομένων τῶν δύο Ἀκολουθιῶν τῆς τε Ἑορτῆς καὶ τῆς Εἰκόνης καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ιε' μέχρι τῆς κβ' ἐν τοῖς μεθεόρτοις ψάλλεται μόνη ἡ τῆς Ἑορτῆς Ἀκολουθία μετὰ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἁγίου· ἀπὸ δὲ τῆς κβ' μέχρι τῆς κη' ψάλλεται ἡ τῆς Ἑορτῆς, τῆς Εἰκόνης καὶ τοῦ ἁγίου, ἐὰν δὲ ᾧσι δύο ἅγιοι, μόνη ἡ τῆς Εἰκόνης καὶ τῶν ἁγίων· ἐὰν δὲ Κυριακὴ, καὶ εἷς ἅγιος, ἡ ἀναστάσιμος τῆς Εἰκόνης καὶ τοῦ ἁγίου· εἰδὲ δύο, ὁ εἷς ἅγιος ψάλλεται ἐν τοῖς ἀποδείπνοις. Ἐν δὲ τῇ κη' ψάλλεται αὖθις ἡ Ἀκολουθία ἀπαράλλάκτως ὡς ἐν τῇ κη'. πλὴν τῶν Ἀναγνωσμάτων, τῆς Λιτῆς καὶ τοῦ Πολυελαίου, καὶ ἀποδίδονται.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ
ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ ΕΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΕΙΚΟΝΑ
ΤΗΣ
ΚΥΡΙΑΣ ΥΜΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΤΗΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗΣ

ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ

Ψαλλόμενος ἔν τε τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς Μονῇ, καὶ ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπανταχοῦ ἀγίαις Ἐκκλησίαις παρὰ τῶν βουλομένων.

Μετὰ τὸν εὐλογητόν, τὸ Κύριε Εἰσάκουσον. Θεὸς Κύριος. Τροπάριον, ἤχος δ'. πρὸς τό, Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τὴν χαριτόβρυτον πιστοὶ τῆς Παρθένου, Θεῖαν Εἰκόνα προσκυνοῦντες ἐν πίστει, χαρμονικῶς ὑμνήσωμεν βοῶντες αὐτῇ· χαίροις ὁ ἀένναος ποταμὸς τῶν θαυμάτων, πίστει τοὺς προστρέχοντας, ἀπαντας καταρδεύων, τὴν προστασίαν ἔχοιμεν τὴν σὴν, θλίψαι πάσαις, Εἰκὼν θαυματόβρυτε.

Δόξα καὶ νῦν, Οὐ σιωπήσωμεν ποτὲ Θεοτόκε.
Ὁ ν'. καὶ εὐθὺς ὁ κανὼν ᾠδὴ α'. ἤχος πλ. δ'.

Ποίημα Διονυσίου ἱερομονάχου.

» Ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς.

Ὁ Εἰρμός. Ἀρματηλάτῃν Φαραῶ.

Ἀπὸ χειλέων ὑπαρῶν ἐφύμνιον, δέξαι νῦν μόνη Ἀγνή, ὥς πρὶν ὁ Υἱός σου, ὁ Θεὸς καὶ πλάστης μου, τῆς γήρας κατεδέξατο, τὰ λεπτὰ καὶ τὴν λύσιν, τῶν ὀφλημάτων παράσχου μοι, ἵνα κατὰ χρέος γεράσω σε.

Ὑπεραγία.

Ἐπιδρομαὶ τῶν ἀλαστόρων θλίβουσιν. Ἑλλάδα τὴν ταπεινὴν, καὶ πολλὰ κακώσεις, εὗρωσαν τοὺς δούλους σου, ἡμᾶς θεοχαρίτωτε, ἀλλὰ τῇ θεαυγεί σου, Εἰκόνι πόθῳ προστρέχοντες, λύσιν τῶν δεινῶν ἐξαιτούμεθα.

Δόξα

Ὁ σὸς λαὸς ἐπὶ τὸν σὸν κατέφυγεν, Ἐκτόπωμα ἱερὸν, καὶ εὐλαβῶς τοῦτο, προσκυνεῖ δεόμενος· μὴ σὸν παρίδης ἄχραντε, τὰς αὐτοῦ τυραννίας, αἰχμαλωσίας δημεύσεις τε, ὡς κακούργων πάσχει ὁμότητι.

Καὶ νῦν.

Ἐύλογημένη ἡ Θεὸν κηύσασα, τοῦτον δυσώπει ἀεί, ὑπὲρ τῶν σὸν δούλων, τὰ δεινὰ καὶ οἰκτιστα, πασχόντων Παναμώμητε, ἐξ ἰδίων πταισμάτων, καὶ ὑπερφώτῳ Εἰκόνι σου, πίστει προστρέχόντων Πανάχραντε.

ὦδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψίδος.

Τῆς Ἑλλάδος τὴν ζάλην, καὶ τὰ φρικτὰ κόματα, τὰ ἐπαπειλοῦντα σοῖς δούλοις, ἄρδην τὸν δλεθρον, τρέφον Πανύμνητε, εἰς βαθυτάτην γαλήνην, τῷ ἀμάχῳ σθένει σου ὥς ταύτης πρόμαχος.

Ὑπεραγία.

Ὅντως πρόσφυξ ἐγένου, Εἰκὼν σου Θεόνυμφε, καὶ δι' αὐτῆς ἔφε-

ρες πάντας εἰς τὰς πατρίδας των, οὓς καὶ διέσωσας διὰ δοξάζομεν Κόρη, μὲ τὴν Προυσιώτισσαν, ἣν μᾶς ἐδώρησας.

Δόξα.

Οὐκ ἰσχύει παρθένε· τὸ ἀχανὲς πέλαγος, τῶν σῶν θαυμασίων καὶ ξένων, γλῶσσα ἢ βρότειος, ἐκδιηγῆσασθαι, ἃ καθ' ἐκάστην δεικνύεις, τοῖς πιστῶς προσιρέχουσι θεία Εἰκόνι σου.

Τῶν δαιμόνων ἐφόδους, καὶ τὰς πικρὰς Δέσποινο, καὶ πολυχρονίους σῶν δούλων, νόσους ἀπέλασον, ἵνα δοξάζωμεν. ἀνευφημοῦντες σε πόθῳ, ἣν Ἀγγέλων αἰὶλοι γλῶσσαι γεραίρουσι.

Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων

Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ.

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός.

καὶ τὰ λοιπὰ ὡς συνήθως.

Εἶτα τὸ Κάθισμα, ἤχος β'.

Πρεσβεῖα θερμὴ καὶ τεῖχος· καὶ τὰ ἐξῆς:

ὠδὴ δ'. Σὺ μου ἰσχύς.

Στήσον Ἀγνή, τὸν πολυτάραχον κλύδωνα, καὶ τὸν σάλον, τὸν ἐπεγειρόμενον, κατὰ τῆς σῆς, ποιμένης τῆς οἰκτρᾶς, καὶ ἀθλίως ταύτην, καταβυθίζοντα ἅπασαν, βυθῷ τῆς ἀπωλείας, παγκρατεῖ σου δυνάμει, τῆς σῆς χάριτος μόνη πανύμνητε.

Τὶς ἐξαιρεῖν, ὦ Ὑπερένδοξε Δέσποινα, ἐξισχύει, τὰς τερατουργίας σου, τὰς ὑετοῦ, πόντου τε αὐτοῦ, σταγόνας καὶ ψάμμον, ὑπερβαινούσας τρανώτατα, ὡς Μήτηρ γὰρ Ὑψίστου, τὸ σθένος κακτημένη, πάντα πράττεις ἐν μόνῳ τῷ βούλεσθαι.

Τὰ πονηρά, Κόρη πανάχαριτε πνεύματα, τοὺς σοὺς δούλους,

καταδυναστεύοντα, καὶ ἀφειδῶς, ἀγχοντα αὐτούς, ἀπέλασον τάχος, ἀλλὰ καὶ κίνδυνον ἅπαντα, καὶ νόσους ἀνιάτους ἐκδίωξον σῶν δούλων, ἵνα σε κατὰ χρέος δοξάζομεν.

Σὺ μου ἰσχύς, σὺ μου καὶ δύναμις, Δέσποινα, ἐκβοᾷ σοι, ὁ τάλαιπωροῦμένος, ὑπὸ δεινῆς νόσου τληπαθῶς, καὶ τῇ σῇ Εἰκόνι, προσπίπτει ἐπικαλούμενος, θεράπευσόν με Κόρη, πανταχοῦ καὶ κηρύξω, τὴν ὀξεϊάν σου ἀχραντε δύναμιν.

ὠδὴ ε΄. Ἵνα τί με ἀπώσω.

Στεναγμοὶ τῆς σῆς ποιμένης, θρῆνοί τε καὶ δάκρυα νῦν ἐπληθύνθησαν· αἱ γὰρ ἀνομίαι κεφαλὴν τὴν αὐτῆς ὑπερήραντο, ἀξιαγούν ὄντως, ὧν περ εἰργάσατο ἀφρόνως, τὰ ἐπίχειρα ἤδη κομίζεται.

Τὴν ὀργὴν τοῦ Υἱοῦ σου, καὶ τὴν ἀγανάκτησιν Παρθένε πρόφθασον, ἐξιλεουμένη, μητρικαῖς σου πρεσβείαις μητρόθειε, ἵνα μὴ εἰς τέλος, ἀθλίως ποιμνην ἐξαλείψῃ, σὴν τιμῶσαν, Εἰκόνα ὑπερτιμον.

Νοσηλείας καὶ πάθη, χαλεπὰς παρέσεις τε, ὦ Ὑπερένδοξε, καὶ ἀρθροῖτιν νόσον, τὴν δονοῦσαν τὸν νοῦν καὶ διάνοιαν, τῶν ἀνθρώπων Κόρη, τῇ θεϊκῇ σου δυναστείᾳ, κατακοίμησον τάχος δέόμεθα.

Πειρασμῶν καὶ κινδύνων, καὶ δεινῶν κακώσεων, Κόρη τοὺς δούλους σου, τοὺς πιστῶς τιμῶντας καὶ τὴν σὴν προσκυνοῦντας πανοίεβαστον. Πάναγνε Εἰκόνα δεῖξον Παρθένε ἀνωτέρους, καὶ περισώζε μόνη πανάχραντε.

ὠδὴ ς΄. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Τῷ θεῷ σου νῦν ναῶ προστρέχομεν, οἱ παντοίαις συντεχόμενοι

νόσοις, πίσει θερμῇ, τὴν Εἰκόνα σου Κόρη, τὴν θαυματόβου-
τον κατασπαζόμενοι, καὶ πάντων δὴ τῶν δυσχερῶν, θάπτον λύ-
σιν Ἀγνὴ κομιζόμεθα.

Ενώτισαι νῦν ἡμῶν Πανύμνητε, τὰς δεήσεις τῶν εἰς σὲ προστε-
χόντων, ὅτι δειναί, τῶν κακῶν τρικυμίαι, περιεκύκλωσαν ἡμᾶς
ὁ Μητροθέε, καὶ ὀλεθρον τὸν παντελῆ, ἀπειλοῦσι διὰ τούτων
λύτρωσε.

Εικόνα σου τὴν σελιτὴν Ὑπέραγγε, προσκυνοῦντας εὐλαβῶς τοὺς
σοὺς δούλους, ῥῦσαι δεινῶν καὶ παντοίων κινδύνων, καὶ ἐξ ἐχ-
θρῶν ὁσράτιων Πανύμνητε, καὶ ὀρωμένων τῶν δεινῶς, τυραν-
νούντων ἡμᾶς παναμώμητε.

Συνάχθητε τῆς Ἑλλάδος θρόεματα, καὶ προσπέσατε ἐξ ὅλης
καρδίας, τῇ φωταυγεί τῆς Πανάγνου Εἰκόνι, περιπαθῶς ἐξαι-
τοῦντες τὰ πρόσφορα, καὶ τεύξεσθε ὡς ἀληθῶς, παρ' αὐτῆς τὰ
αἰτήματα χαίροντες.

Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων.

Ἀχραντε ἡ διὰ λόγου, τὸν λόγον.

Εἶτα μνημονεύει ὁ ἱερεὺς ὡς συνήθως.

καὶ ἡμεῖς ψάλλομεν τό, Κύριε ἐλέησον· ὁ Ἱερεὺς· Ὅτι
ἐλεήμων.

καὶ εὐθὺς τό, Κοντάκιον· ἤχος β'.

Προστασία τῶν Χριστιανῶν ἀκαταίσχυντε.

καὶ τὰ ἐξῆς·

Προκείμενον· Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου,
στίχ. Ἀκουσον θύγατερ καὶ εἶδε.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν.

(α'. 39 - 49 καὶ 56).

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀναστᾶσα Μαριάμ, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὁρεινὴν

μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰουδα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκέρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; Ἴδού γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκέρτησε τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλῆναι ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου· ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου· ὅτι ἐπέβλεψεν εἰς τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἴδού γάρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσάι με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποίησέ με μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐμείνε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὥσει μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Δόξα, Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Καὶ νῦν, Ταῖς τῆς Παναχράντου.

Ἐλέησόν με ὁ Θεός, καὶ τὸ ἰδιόμελον

ἤχος πλ. β'. Ὅλην ἀποθέμενοι.

Μὴ παρίδης δέησιν, τῶν ἀναξίων σῶν δούλων, παναγία Δέσποινα, ἀλλὰ δέξαι τάχιστα, καὶ βοήθησον, θλίψεις γὰρ πάσχομεν, φέρειν οὐ σθένομεν. τῶν δαιμόνων τὰ τοξεύματα, σκέπην οὐκ ἔχομεν, οὐ δὲ ποῦ φυγεῖν οἱ πανάθλιοι πάντοθεν πολεμούμενοι καὶ παραμυθία οὐκ ἔστι πλὴν σοῦ, Δέσποινα τοῦ Κόσμου, ἐλπίς καὶ προστασία τῶν πιστῶν, μὴ παραβλέψῃς τὴν δέησιν, τῶν παρακαλούντων σε.

Εἶτα ὁ Ἱερεύς· Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου

τὸ Κύριε ἐλέησον ιβ'. Καὶ τὰ λοιπά.

ὠδὴ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων.

Θλίψεις, ὀδύνη καὶ κακώσεις, ἤδη εὗρωσαν Ἑλλάδα τὴν ἀθλίαν, καὶ πιστῶν σου Ἀγνή, τὸ πλήρωμα βοᾷ σοι, ῥῦσαι ἡμᾶς Παννόμνητε, τῆς δεινῆς πανωλεθρίας.

Θραύσον Παρθένε τῶν ἀνόμων τὰ φρονήματα καὶ τὰς ὁρμὰς Κυρία, τὰς ἀτάκτους αὐτῶν, ἡμᾶς δὲ τοὺς σοὺς δούλους, εἰρήνευσον ἀείποτε, εἰς αἰῶνας σε ὑμνοῦντας.

Σκέπη Παρθένε τοῖς σοῖς δούλοις, καὶ ἀντίληψις γενοῦ καὶ σωτηρία, τοῖς ἐν πίστει τῇ σῇ, προστρέχουσιν Εἰκόνι, καὶ πειρασμῶν καὶ θλίψεων, ἐξελοῦ ἡμᾶς Κυρία.

Πάθη ποικίλα πυρετούς τε, καχεξίας τε καὶ νόσους ἀνιάτους, τῇ ἀμάχῃ σου νῦν, καὶ θείᾳ προστασίᾳ, τῶν δούλων ἐξοστράκισον, ὑπερένδοξε Κυρία.

ὥδῃ η'. Τὸν ἐν Ὄρει ἁγίῳ.

Τὴν Εἰκόνα, τὴν σὴν καταπλουτοῦντες θεομήτορ πηγὴν θαυμάτων ξένων, τῇ σὴ νῦν προστρέχοντες λαμβάνομεν, σώματος τὴν ῥώσιν, καὶ ψυχῆς ὁμοῦ τε ἀγνὴ Παρθενομήτορ.

Ὡς τυφλοῖς τε, τὸ φῶς σὺ ἐδώρήσω, καὶ πεσόντας, ἐξ ὕψους ἐλυτρώσω, καὶ νῦν ἡμῶν κατάργασσον τὰ ὅμματα, τῶν ἐσκοτισμένων, καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἀνάστησον τοῦ χάους.

Οἱ ἐν νόσοις, Παρθένε ἀνιάτοις, ἰατῆρα σὲ ἔχομεν ἐν πάσαις, σκέπη τῇ σῇ διὸ νῦν καταφεύγομεν, ἴασιν ἀφθόνως. Πάναγνε παράσχου, ἡμῖν τοῖς οἰκέταις.

Τοὺς παντοίοις, δεινοῖς ἐνοχλουμένους, καὶ Εἰκόνι τῇ σῇ προσερχομένους, παρθενομήτορ λύτρωσον τοὺς δούλους σου, τρέπουσα ἐν τάχει, εἰς χαρὰν βαθεῖαν τὴν τούτων ἀθυρίαν.

Τὸν ἐν Ὄρει ἁγίῳ.

ὥδῃ δ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ Οὐρανός.

Τὸ πένθος τῆς Ἑλλάδος καὶ κατηφές, εἰς χαρὰν μετapoίησον. Ἀχραντε, καὶ χαρμονήν. ὅτι σὲ προστάειν ἐν πειρασμοῖς λιμένα τε πανεύδιον, κέκτηται ἐν σάλῳ τῶν συμφορῶν, ἐλπίδας σωτηρίας, πρὸς σὲ Κυρία πάσας, ἀνατιθεῖσα Ὑπερένδοξε.

Συντήρει σοὺς θεράποντας Ἀγαθή, πειρασμῶν καὶ κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ συμφορῶν, χαλεπῶν ὁρμῶν τε τῶν ἐναγῶν, καὶ μαιοφόνων Ἀχραντε, τῶν κατατρυχόντων ἡμᾶς ἀεὶ, τοὺς θεῖαν σου τιμώντας, Εἰκόνα μετὰ πόθου, καὶ προσκυνοῦντας Κόρη Πάναγνε.

Ποικίλας νοσηλείας, καὶ χαλεπὰς, πυρετοὺς ποδαλγίας παρέφεις τε, καὶ δυσμενοῦς, ἐληρείας, πάσας καὶ προσβολὰς, σὼν οἰκετῶν Πανύμνητε, ἐκποδῶν νῦν ποιήσον Ἀγαθή, τῶν πόθῳ προσιόντων. Εἰκόνι τῇ σεπτῇ σου, καὶ σὲ πιστῶς τιμώντων Πάναγνε.

Μονὴν τὴν θαυμασίαν σου καὶ κλεινὴν, ἣν εἰς θεῖαν κατοίκοι-σιν Ἀχραντε, τὴν σὴν ἀεὶ. Κόρη ἡρετίσω καὶ τοὺς αὐτῇ, ἀσκη-τικῶς μονάζοντας, πάντιμον Εἰκόνα σου καὶ σεπτὴν, ὡς ὄλβον κεκτημένους, καὶ πύργον ἀσφαλείας, κινδύνων σῶζε Παναμώμητε.

**Ἀξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ εὐθὺς τὰ κατωτέρω
Μεγαλυνάρια**

Εἰς τὸν Τριαδικὸν ἀληθινὸν Θεόν

Ὑμνήσομεν πάντες θεοπρεπῶς, ᾠμασιν ἐνθέοις, τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν, καὶ Πνεῦμα τὸ Θεῖον, τριουπόστατον Κράτος, τὴν Μίαν Βασιλείαν καὶ Κυριότητα.

Εἰς τὸν Θεὸν Πατέρα

Τὰς ἀκτινοβόλους σου ἀστραπὰς, λάμψον μοι Θεέ μου, σὺ ὁ Πάτερ μου, πλαστοουργέ καὶ οἶκόν με δείξον. σῆς ἀπροσίτου δόξης, παιδρὸν καὶ φωτοφόρον, καὶ ἀναλλοίωτον.

Εἰς τὸν Υἱὸν Θεάνθρωπον Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν

Ὑμνῶ σου τὴν Σταύρωσιν ἀγαθέ. ἡμνῶ σου τὰ Πάθη, προσκυνῶ σου καὶ τὴν Ταφήν, τὴν Νίκην σου ᾄδω, Ἀνάστασιν τὴν Θεῖαν, τὰ πάντα προσκυνῶ σου, Σῶτερ μακρόθυμε.

Εἰς τὸ Πανάγιον Πνεῦμα Θεόν

Εἰς τὸ Ὑπερφανὲς τοῖς Μαθηταῖς, δι' Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, τὸ

Πανάγιον κατελθόν, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρέμεινε φωτίζον· Αὐτὸ παρακαλοῦμεν, σῶσον, ἐλέησον.

Εἰς τὴν Πανηγίαν Θεοτόκον Μαρίαν !

Τὴν ὑψηλοτέραν τῶν Οὐρανῶν, καὶ καθαρωτέραν λαμπηδόνων ἡλιακῶν, τὴν λυτρωσαμένην, ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας, τὴν Δέσποιναν τοῦ Κόσμου, Ὑμνοῖς τιμήσωμεν.

Ἀπὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, ἀσθενεῖ τὸ σῶμα, ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ πρὸς καταφεύγω, τὴν κεχαριτωμένην, ἐλπίς ἀπηλπισμένων, σοί μοι βοήθησον.

Δέσποινα καὶ Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ, δέξαι παρακλήσεις, ἀναξίων σὼν οἰκετῶν, ἵνα μεσιτεύσῃς πρὸς τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα. Ὁ Δέσποινα τοῦ Κόσμου, γενοῦ μεσίτρια.

Εἰς τὸν ζωηφόρον Τίμιον Σταυρὸν

Χαῖρε σκῆπτρον ἅγιον τοῦ Χριστοῦ, Σταυρὲ ζωηφόρε, καύχημα τῶν χριστιανῶν, Ἀνάκτωρ τὸ κλέος, καὶ δόξα Ἱερέων, δαιμόνων καθαιρέτα, Σταυρὲ Πανάγιε.

Εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀγγέλους

Ὁ τῆς Θεωρίας σου τῆς φρικτῆς, καὶ τῶν καλλονῶν σας, τῶν πυρίνων καὶ θεαυγῶν ! Πάρεστε προστάται, πάντων ἡμῶν ἐν μέσῳ, τῶν πίστει τε καὶ λόθῳ, ἀνευφημούντων σᾶς.

Εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, τὸν Πρόδρομον

Πρόδρομε Κυρίου καὶ Βαπτιστά, Λύχνε τοῦ Ἡλίου, ἑωσφόρε φωταγωγέ, τὴν ἐσκοτισμένην τοῖς πάθεσι τοῦ βίου, ψυχὴν μου τὴν ἀθλίαν, σὺ φωταγώγησον.

Εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους

Τὰς εὐήχους σάλπιγγας τοῦ Θεοῦ, νῦν τοὺς Ἀποστόλους, εὐφημίσωμεν οἱ πιστοί, τοὺς τὴν Οἰκουμένην, ἐλκύοντας εἰς πίστιν, αὐτοὺς ἡμᾶς σωθῆναι, παρακαλέσωμεν.

Εἰς τοὺς Ἁγίους Πατέρας

Τῆς Θεολογίας τοὺς θησαυροὺς, καὶ τῶν Θεολόγων ἀπαστράπτοντας ὁδηγοὺς, τοὺς θεῖους Ποιμένας, καὶ λειτουργοὺς Κυρίου, Ἁγίους μας Πατέρας, πάντες Ὑμνήσωμεν.

Εἰς τὴν Θεοτόκον κατενώπιον τῆς ἐν Εὐρυτανίᾳ
Προυσιωτίσεως θαυματουργοῦ Εἰκόνοσ της

Δεῦτε τὴν εἰκόνα τὴν Ἱερὰν τῆς Προυσιωτίσεως, ἀσπασώ-
μεθα εὐλαβῶς, βρύουσατ' παντοίων, νόσων καὶ πάσης βλάβης,
ῥῶσιν, δαψιλεστέρα τὴν καὶ χάριν ἀφθονον.

Εὐλαλα τὰ χεῖλη τῶν εὐσεβῶν, πιστῶς προσκυνούντων, τὴν
Εἰκόνα σου τὴν σεπτὴν, τὴν ἱστορηθεῖσαν, ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου,
Λουκᾶ ἱεροτάτου, τὴν ὁδηγήτριαν.

Σφαίρας οὐρανίους φωταγωγεῖς, ἀχράντη οἰκῇσαι, τὴν ὑδρό-
γειον δὲ βολαῖς, ἀρρήτων θαυμάτων, αὐγάξεις ὅθεν πίσται, πάν-
τες σὲ προσκυνούμεν, ὦ Προυσιώτισσα.

Τυφλοῖς τὴν ἀνόβλεπιν καὶ κωφοῖς, τὴν εὐήκοισαν, καὶ ἀλά-
λοις λύσιν γλωσσῶν, νέμεις Θεοτόκε, πιστῶς σου δεομένοις, βαβαί-
σων θαυμασίων, Κόρη μητρὰν ἄνδρε.

Ὑδωρ ἀνελήγασας θαυμασιῶς, ἐκ πέτρας ἀνίκμου, Θεοτόκε
τῇ σῇ Μονῇ, ἐξ οὗ οἱ πίνοντες, ἡδύτης πληροῦνται, Χριστὸν
ὑμνολογοῦντες, καὶ σὲ δοξάζοντες.

Εἰς τὴν Παναγίαν κατενώπιον τῆς ἐν Ναυπακτίᾳ
Ἀμπελακιωτίσεως θαυματουργοῦ Εἰκόνοσ της

Εἰκόνα ἐδώρῃσω ὑπερφυῶς, τῆς Ἀμπελακιωτίσεως, Θεο-
τόκε, τῇ σῇ Μονῇ, ἣν οἱ προσκυνούντες, ἡδύτης πληροῦνται,
Χριστὸν ὑμνολογοῦντες, καὶ σὲ δοξάζοντες.

Εἰς τὸν Ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, κατενώπιον τῆς ἐν Κορίτῃ
Κλειτοῦ τῆς Εὐρυτανίας φυλασσομένης πανσέπτου αὐτοῦ Χειρὸς

Δεῦτε ἀσπασώμεθα εὐλαβῶς, Χεῖρα τὴν Ἀγίαν, ἱστορήσα-
σαν θαυμασιῶς, τὰ τῆς Θεοτόκου ἐν Εὐαγγελίῳ, Λουκᾶ τοῦ
Θεοφόρου, τὴν ἐν Κορίτῃ νῦν.

Εἰς τὸν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα Πολύκαρπον, κατενώπιον τῆς ἐν τῇ Ἱ.
Μονῇ τῆς Ἀμπελακιωτίσεως τῆς Ναυπακτίας φυλασσομένης
πανσέπτου αὐτοῦ Χειρὸς

Δεῦτε ἀσπασώμεθα εὐλαβῶς, τὴν πάντιμον Χεῖρα, Πολυ-
κάρπου τοῦ ἀθλήτου, βροτῶν, φυτῶν, θερμμάτων, νόσους τε καὶ
βλάβας, πάσας ἐξωθοῦσαν, καὶ ἱασιν παρέχουσαν.

Εἰς τὸν Ἅγιον Κλήμεντα, κατενώπιον τῆς ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τῆς Προυσιωτίσσης τῆς Εὐρυτανίας φυλασσομένης πανσέπτου αὐτοῦ Κάρας

Μονὴν περιφρούρει τὴν εὐαγῇ, Πυρροῦ τὴν πλουτοῦσαν, οἷα κόσμον περικλιῇ, Κάραν σου τὴν Θεῖαν, ἄσειστον εἰς αἰῶνας, ἱεροφάντορ Κλήμη, ταῖς ἰκεσίαις σου.

Εἰς τὸν Ἅγιον Ἰσαπόστολον Κοσμᾶν, τὸν Αἰτωλὸν

Τὸν ἀναφανέντα ἐφηγητήν, τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς Ἀπόστολον ἄλλον νῦν, τὸν καὶ ἐν ἀθλήσει, τελέσαντα τὸν βίον, Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλίας, ὕμνοις τιμήσωμεν.

Εἰς τὸν Νεομάρτυρα Νικόλαον, τὸν Καρπενησιώτην Εὐρυτανίας

Ἐκτενῶς ἰκέτευε πρὸς Θεόν, ὑπὲρ σῆς πατρίδος, εἰρηναίαν ταύτην τηρεῖν, καὶ λυτρωθῆναι πάντων, δεινῶν τε καὶ κινδύνων, μαρτύρων νέων δόξα, μάρτυς Νικόλαε.

Εἰς τὸν Νεομάρτυρα Μιχαήλ, τὸν Γρανιτσιώτην Εὐρυτανίας

Δεῦτε εὐφημίσωμεν οἱ πιστοί, Μιχαήλ τὸν μέγαν, τὸν κηρύξαντα ἀδεῶς, ἐν μέσῳ ἀθῶν, Τριάδα τὴν Ἀγίαν, ἀμέριστον οὐσίαν, καὶ τρισυπόστατον.

Εἰς τὸν Νέον Ὁσιομάρτυρα Γεράσιμον,
τὸν Μεγαλοχωρίτην Εὐρυτανίας

Εὖγε τῆς ἀνδρείας σου τῆς στερεῆς, εὖγε μυριάκις, κατεπάτησας γὰρ ἐχθρόν, ἀθλήσας διόπερ, Χριστὸν μὴ διαλίπης, ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύων, μάρτυς Γεράσιμε.

Εἰς τὸν Νέον Ὁσιομάρτυρα Ῥωμανόν, τὸν Ἀσπροπαργιώτην Εὐρυτανίας

Στέφος διαλοῦν εἴληφας Ῥωμανέ, παρὰ τοῦ Κυρίου, τῆς ἀσκήσεως καὶ στερεῆς, ἀθλήσεως. Ὅθεν, λιταῖς τὴν σὴν πατρίδα, τήρει ὀσιομάρτυς, καὶ περιφύλαττε.

Εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας τῆς Ἀλεξανδρείας, κατενώπιον τῶν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τῆς Προυσιωτίσσης τῆς Εὐρυτανίας φυλασσομένων Ἁγίων Λειψάνων

Τὴν Τριάδα πάντες τὴν φωταυγῇ, τῶν Θεῶν Ποιμένων, Ἀθανάσιον, τὸν σοφόν, Κύριλλον τὸν Θεῖον, συνάμα Ἰωάννη, τῆς πίστεως προμάχους, ἀνευφημίσωμεν.

Εἰς τὸν Ἅγιον Χριστοφόρον, τὸν Πολύαθλον

Μάρτυς ἀκατάληκτος καὶ στερρός, πέλων τῇ ἰδέᾳ, Χριστοφόρε, καὶ τῷ νοῖ, τῶν ἀντικειμένων, κατέπληξας τὰ στίφη, ἀθλήσας ὑπὲρ φύσιν, πόθῳ τοῦ Κτίστου σου.

Εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον, τὸν Μεγαλομάρτυρα

Τὸν θερμὸν προστάτην καὶ βοηθόν, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις ἀντιλήπτορα ταχυόν, τῶν Μαρτύρων κλέος, εἰδώλων καθαιρέτην, Γεώργιον τὸν Μέγαν, πάντες τιμήσωμεν.

Ἡ Στρατευομένη Ἐκκλησία εἰς τὴν Θριαμβεύουσαν

Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ Στρατιαί, Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἡ Δωδεκάς, οἱ Ἅγιοι Πάντες, μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν, εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Εἶτα τὸ Τρισάγιον. Ὁ Ἱερεύς· Ὅτι σοῦ.

Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε. Δόξα, Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ νῦν, Τῆς εὐσπλαγχνίας. Καὶ μνημονεύει ὁ Ἱερεύς, δι' ὧν Παράκλησις γίνεται. Εἶτα· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος), ὑπὲρ τῶν ἐκτελούντων τὴν ἁγίαν παράκλησιν, ὑπέρ., κλπ. καὶ ὑπὲρ τοῦ διαφυλαχθῆναι., Εἰρήνη πᾶσι τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε, καὶ τὴν εὐχὴν ταύτην.

ΕΥΧΗ

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν—Κύριε ἐλέησον

Κυρία, Δέσποινα, Παντάνασσα, Πανάχαρις, Πανήμις, Πανεύλογη, Παναγία, Ἀειπάρθενε Θεοτόκε Μαρία, ἡ δι' ἅκραν καθαρότητα καὶ ταπεινότητα, ἐλθόντος τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου, ἀρρήτως καὶ ἀπαθῶς σὺλλαβοῦσα καὶ τέξασα τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸν ἡμῶν καὶ σωτῆρα τοῦ Κόσμου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν, ἐξ ὧν διὰ σοῦ ὡς κλίμακος κατέβη εἰς τὴν γῆν ὁ Θεὸς καὶ εἰς οὓς ἀνέβη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁλοκράτης τῶν θαλάσσιων σωθῆναι, ἡ γαλήνη τῶν χερμαζομένων, ὁ λιμὴν τῶν πλεόντων, ὁ δόσις τῶν ὁδοιπόρων, ἡ ἀναψυχὴ τῶν μοχθούντων, ἡ δύναμις τῶν ἀδυνά-

των, ἡ παραμυθία τῶν τεθλιμμένων ἢ ἑλπίς τῶν ἀπελπισμένων, ἡ βοήθεια τῶν ἀβοηθήτων, ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἐργαζομένων, ὁ πλοῦτος τῶν πενημένων, τὸ στήριγμα τῶν πιστῶν, τὸ καταφύγιον τῶν μετανοούντων, ἡ σκέπη τῶν χριστιανῶν, ἡ προστασία τοῦ Κόσμου ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς.

Ἡ χαριτώσασα καὶ τὴν θαυματόβρυτον ταύτην Προνοσιώτισσαν Εἰκόνα σου, καὶ αὐτὴν ἐκ τῆς καταστροφικῆς μανίας τῶν ἀσεβῶν διὰ τῆς ἐκ Προνοίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας φυγῆς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγκαταστάσεως ὑπερφρενῶς διαφυλάξασα, καὶ στύλω φωτὸς ἐξαισίως ὑπὸ τῶν τηλαυγῶν ἀκτίνων τοῦ Παναγίου Πνεύματος αὐτὴν καταλαμπομένην ἀναδείξασα ἐν τῷδε τῷ σπηλαίῳ Πυροῦ τοῦ βράχου, ὅπου Ναός σου ἐγένετο πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ σωτηρίαν τῶν πιστῶν. Ἡ καὶ ἔκτοτε διὰ τῆς πανοράτου ταύτης Εἰκόνης σου τὸ ἔθνος ἡμῶν φρουροῦσα, τὰς πᾶσις ἐκ νόσων ἀπαλλάττουσα, τοὺς πάντας ψυχῇ τε καὶ σώματι ἱωμένη, τοῖς ἐπικαλουμένοις σε τὰ αἰτήματα χορηγοῦσα, ἡ ἐν πολεμικῇ λαίλαπι προσφυγία τῆς Προνοσιωτίσεως αὐτῆς Εἰκόνης Σου τὰ διασκορπισθέντα τέκνα σου διαφυλάξασα καὶ ἀναπατρίσασα, καὶ κατὰ τὸ τότε διάστημα τῆς ἐντεῆθεν ἀπουσίας της τὴν κανδήλαν σου ἀνημμένην μέχρι τῆς εἰς τὸν ἴδιον τοῦτον τόπον ἐπανόδου της διατηρήσασα. ἡ καὶ πάντοτε τοῖς πᾶσι καὶ ἐν πᾶσι τὰς εὐεργεσίας σου ἀφειδῶς παρέχουσα.

Σὺ οὖν καὶ νῦν ἐπάκουσον καὶ ἡμῶν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν (ταῖδε) ἐπικαλουμένων σε κατενώπιον τῆς χαριτοβρέτου ταύτης θαυματουργοῦ Προνοσιωτίσεως Ἱερᾶς σου Εἰκόνης. ἐν ἣ ὡς Βρέφος βασιτάζεις εἰς τὰς ἀγίας σου ἀγκῶνας τὸν ὃν ἔτεκες βασιτάζοντα πάντα θεάνθρωπον καὶ Σωτῆρα τοῦ Κόσμου, καὶ δέξαι τὴν πρὸς σὲ ταπεινὴν παράκλησίν μας ταύτην, καὶ ποιήσον τῇ μητρικῇ σου παρρησίᾳ εὐφρόδεδκτον τῷ Θεῷ τὴν προσευχὴν ἡμῶν, ἣν μετὰ δέους, συντριβῆς καὶ πόθου ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ ἀπὸ μέσης καρδίας διὰ σοῦ ἀπευθύνομεν πρὸς Αὐτὸν οὕτω :

Θεὲ αἰῶνι, κραταιὲ καὶ ἐπερένδοξε Κύριε, προσκυνητὲ Πάτερ ἡμῶν Παντοκράτορ, ὁ ἐξ ἀπείρου ἀγάπης μόνῃ μὲν τῷ λόγῳ ὅλον τὸν Κόσμον, ἰδιαιτέρως δὲ φροντίδι τὸν ἄνθρωπον δημιουργήσας, ὁ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἁμαρτήσαν δι' ἐπερβάλλουσας ἀγαθότητας τῇ θυσίᾳ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ εἰρηνεύσας, λυτρώσας καὶ θεώσας, ἔτιδε καὶ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν (ταῖδε) μετὰ φόβου, πίστεως καὶ ἀγάπης δεομένους, περὶβρίαις τῆς Παναγίας Θεοτόκου, τῶν Θείων Ἀγίων Ἀγγέλων, τῶν Ἀγίων Προπατόρων, Προφητῶν καὶ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τῶν Ἀγίων θεοφόρων Ἀποστόλων καὶ Πατέρων καὶ πάντων σου τῶν Ἀγίων, λούσον ἡμᾶς τοῖς δάκρυσιν τῆς μετανοίας ἡμῶν καὶ συγχώρησον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ δὸς ἡμῖν εἰρήνην τὴν σὴν τὴν πάντα νοδὸν ἐπερέχουσαν, γαλήνην ψυχικὴν, φωτισμὸν πνεύματος, ἐγείαν τὴν κατ' ἄμφω, ἀγνόητα, ἀγάπην, χαράν, εὐμερίαν, προκαλὴν βίον καὶ πᾶν ἀγαθόν, καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν. Παῦσον

τὰ σχίσματα τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἔκτισον αὐτὰς εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Συγχώρησον τοὺς πάντας. Ἀνάταυσον ἐν σκηναῖς δικαίων τοὺς προαπλθόντας προπάππους, πάππους, γονεῖς, τέκνα, ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς, διδασκάλους καὶ σπγγγενεῖς ἡμῶν. Κυβέρνησον τοὺς λαοὺς πάντων τῶν Ἐθνῶν, χαρέτωσθαι τὴν Πατρίδα ἡμῶν, εὐλόγησον τὰς οἰκογενεῖας ἡμῶν, διατήρησον καὶ πλῆθυνον τὰ ἐξυπηρετοῦντα ἡμᾶς καὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν στολίζοντα ζῶα, δένδρα, φυτά, ἀνθῆ, ἔδατα, ποταμούς, ὄρη, θαλάσσας, αἴρας, καὶ πᾶσαν τὴν φύσιν, καθὼς καὶ τὰ κτήνη, τοὺς ἀγροὺς, τὰ κτήματα τὰ θρέμματα καὶ ὑποστατικά ἡμῶν, κατεύθυνον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ στερέωσον τὴν ζωὴν ἡμῶν ἅπασαν κατὰ τὸ ἅγιόν Θέλημα, ἵνα καὶ δι' ἡμῶν, ἀγαπώντων σε καὶ ἐπιποθούντων τὴν αἰωνίαν βασιλείαν σου, δοξάζεται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα, σοῦ τοῦ παναγίου, παναγάθου, πανσόφου καὶ Παντοδυνάμου Τριαδικοῦ ἡμῶν, μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.— Ἀ μ ῆ ν.

Καὶ εὐθὺς ἡ ἀπόλυσις, καὶ πρὸ τοῦ δι' εὐχῶν, ὁ ἀσπασμὸς τῆς ἁγίας Εἰκόνοσ. καθ' ὃν ψάλλομεν τὰ κατωτέρω τροπάρια.

Ἦχος Α'.—Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Πάντων τῶν τιμώντων σου Ἀγνή, τὴν σεπτὴν Εἰκόνα καὶ πίστει, ἀσπαζομένων αὐτήν, Ἀχραντιε προΐστασαι, ὡς προστασία πιστῶν, λυτρουμένη τῶν θλίψεων, αὐτοὺς καὶ κινδύνων ὄθεν σοι προσπίπτομεν, ταύτην τιμώντες σεπτῶς, Μήτηρ καὶ βοῶμεν ἐν πίστει, ῥῦσαι καὶ ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους, πάντων τῶν δεινῶν τε καὶ κακώσεων.

Καὶ τό· Πάντων προστατεύεις Ἀγαθή,

Δέσποινα πρόσδεξαι.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου.

καὶ μετὰ τὸ τέλος

Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΑ

ΕΜΒΟΛΙΜΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΖΑΧ. ΖΗΝΕΛΗΣ

Ἀρχαία ἱστορία

ΣΤΟ ΑΓΙΑΣΜΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗΣ

Εἶχαμε ν' ἀνταμώσουμε σχεδόν δέκα χρόνια μέ τόν Δημήτρη. Δουλεύαμε μαζί σ' ἓνα τυπογραφεῖο, τότε πού σπουδάζαμε στό Πανεπιστήμιο. Ὅταν πήραμε τά πτυχία μας, τράβηξε καθένας τόν δρόμο του.

Καί ξαναεἶδα τόν σοβαρό καί λιγόλογο, καλὸ συνάδελφο ἓνα βροχερὸ ἀπόγευμα, ἔξω ἀπὸ τὴν Μητρόπολι. Περιμέναμε στήν οὐρὰ τὴν σειρὰ μας, γιὰ νὰ προσκυνήσουμε τὴν ἱερὴ εἰκόνα «Ἄξιόν ἐστι». Κρατοῦσε τὴν ὀμπρέλλα του ὅπως κι ἐγὼ καὶ πολλοὶ ἄλλοι καὶ κάναμε περίπου τρεῖς ὥρες, ὥσπου νὰ φθάσουμε μπροστὰ στὴν ὁγδοεκάτονη εἰκόνα, πού εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος.

Βγαίνοντας ἀπὸ τὸν ἱερὸ Ναό, εἶχε κόψει ἡ βροχὴ καὶ εἶπαμε νὰ περπατήσουμε λιγάκι, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὰ παλιά. Λίγο πιά κάτω μπήκαμε σ' ἓνα ζαχαροπλαστεῖο, γιὰ νὰ πάρουμε ἓνα γλυκό, καὶ συνεχίσαμε τὴν συζήτησι γύρω ἀπὸ τίς ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ μας γιὰ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Ἀλήθεια, τὸν ρώτησα μιὰ στιγμή. Τί γίνεται ἡ Προυσιώτισσα; Θυμᾶμαι πού μᾶς ἔλεγεσ ὅτι πήγαινες συχνά. Ἐγὼ ἔχω νὰ πάω τρία χρόνια. Εἶχαμε κάνει ἐκδρομὴ μέ τὸ Σχολεῖο μου. Πηγαίνεις ὅπως τότε κάθε καλοκαίρι;

— Στὴ γιορτὴ τῆς δὲν λείπω ποτέ. Τῶχω τόμα καὶ μέχρι τώρα, δόξα τῷ Θεῷ, τὸ τηρῶ ἀνελλιπῶς. Βλέπω ἄλλως τε καὶ τοὺς συγγενεῖς μου στό Καρπενήσι καὶ ξεκουράζομαι. Καὶ μιὰ πού τόφερε ἡ κουβέντα, νὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι, πού ἄκουσα ἐκεῖ ἐφέτος.

Ἦταν, λέει, ἓνας νέος ἀπὸ κάποιο

χωριὸ τῆς Εὐρυτανίας, πού δούλευε στὴν Ἀθήνα. Κάποτε τὸν βρῆκε μιὰ φοβερὴ δερματικὴ ἀρρώστια. Ὅλο τὸ πρόσωπό του ἔγινε σὰν μιὰ πληγὴ. Οἱ γιατροὶ εἶπαν πὼς ἡ περίπτωσίς του ἔμοιαζε μέ εὐλογία. Πῆρε ἄδεια ἀπὸ τὸ ΙΚΑ γιὰ ἓνα διάστημα κι ἔμεινε κλεισμένος στὸ δωμάτιό του, στὸ ἡμιῦπνο μιάς πολυκατοικίας, κλαίγοντας τὴν κατάστασί του. Πήγαινε κάθε τόσο στό Νοσοκομεῖο, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπε καμμιά βελτίωσι. Τὸ μαῦρο πουλὶ τῆς ἀπελπισίας σκέπασε μέ τὰ φτερά του τὴν καρδιά του. Δὲν εἶχε πιά καμμιά ὁρεξὶ γιὰ τὴν ζωὴ. Ἐβλεπε νὰ γκρεμίζωνται ὅλα τὰ ὄνειρά του.

Ὅταν τὸ ἔμαθε ἡ μάνα του στὸ χωριό, ράγισε ἡ καρδιά τῆς ἀπὸ τὸν πόνο καὶ δὲν εὗρισκε ἡσυχία. Μέσα στὴν μεγάλη τῆς θλίψι ὁρῶς θυμήθηκε ἡ πιστὴ χωρικὴ τὴν Παναγιὰ τὴν Προυσιώτισσα. Καὶ πρωτὶ-πρωτὶ τὴν ἄλλη μέρα κίνησε γιὰ τὸ Μοναστήρι.

— Σοῦ τὰ λέω μέ λίγα λόγια, εἶπε διακόπτοντας τὴν διήγησι ὁ φίλος μου, γιὰ νὰ μὴ τὰ πολυλογῶ καὶ σέ καθυστερῶ ἴσως ἀπὸ τὴν δουλειά σου.

— Δὲν πειράζει, τοῦ ἀπάντησα. Πέστε ὅπως θέλεις. Οἱ δουλειές δὲν τελειώνουν ποτέ.

Ἐκεῖ λοιπὸν στὸ Μοναστήρι, συνέχισε ὁ Δημήτρης, ἔμεινε γονατιστὴ ἔμπρὸς στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὅλη τὴν ὑπόλοιπη μέρα. Τὸ βράδυ τὸ πέραςε σχεδὸν ξάγρυπνη στὸν Ξενῶνα καὶ τρ. πρωτὶ λειτουργήθηκε μέ τὸ βλέμμα τῆς καρφωμένο ὅλη τὴν ὥρα στὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου. Ἄφησε στὰ ὁγδοεκάτονη χέρια τῆς Μεγαλόχαρης τὴν ὑπόθεσι τοῦ παιδιοῦ τῆς.

Όταν έτελείωσε ή Λειτουργία, συνάντησε τόν Ιερέα καί έξωμολογήθηκε. Καί τήν ἄλλη μέρα κοινωνήσε μέ εὐλάβεια τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Καί συνέχισε τήν θερμή προσευχή της ἐπὶ δέκα μέρες μπροστά στήν εἰκόνα, γιατί παρεκάλεσε τόν Ἑγούμενο κι ἔμεινε ἕνα δεκαήμερο στό Μοναστήρι βοηθώντας σέ διάφορες δουλειές. Καί ἀφοῦ ὠλοκλήρωσε τό τάμα της, πήρε τό λεωφορεῖο καί κατέβηκε ἀμέσως στήν Ἀθήνα. Καί μέ ταξί ἀπ' τό σταθμό ἔφθασε κατ' εὐθείαν στό σπίτι, ὅπου ἔμενε τό παιδί της.

Ὁ γιός ξαφνιάστηκε μέ τήν ἀπροεξοποίητη ἐπίσκεψι. Ἡ μάννα τόν ἀγκάλιασε κι ἄρχισε νά φιλάη καί νά βρέχῃ μέ τά δάκρυά της τό πληγωμένο του πρόσωπο. Καί μετὰ τίς πρώτες συγκινήσεις τοῦπε τόν σκοπό τοῦ ἐρχομοῦ της.

— Αὔριο πρωῒ - πρωῒ θά φύγουμε γιά τήν Προυσιώτισσα. Θά πάμε στήν Παναγία καί θά σέ κάνῃ καλά.

— Τί λές μάννα! Ἐγὼ αὔριο λέω νά ξαναμπῶ στό Νοσοκομεῖο, γιατί πονάω πολύ, κι ἐσύ μοῦ μιλάς γιά ταξίδια;

— Αὐτό πού σοῦ λέω! Θά πάμε αὔριο καί θά δῆς πῶς ὅλα θά σιάξουν.

Ἐπέμεινε ή Ρουμελιώτισσα καί σέ δυό μέρες μάννα καί γιός ἀνάμεσα σέ πολλοὺς ἄλλους προσκυνητές ἀπό διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος στέκονταν Κυριακή πρωῒ εὐλαβικά μπροστά στήν ἱερή εἰκόνα τῆς Παναγίας...

Ἡ θεία Λειτουργία κόντευε πρὸς τό τέλος της. Ἡ μάννα, πού δέν εἶχε βάλει μπουκιά στό στόμα της ἐδῶ καί τρεῖς μέρες, κοινωνήσε καί πάλι μέ πίστι. Καί μάλις σχόλασε ή Λειτουργία, πήρε τόν γιό της, ποῦχε σκεπασμένο μέ μιὰ πετσέτα τό πρόσωπό του συνέχεια, καί πήγαν στό Ἀγίασμα τῆς Παναγίας. Κόσμος πολὺς ἦταν μαζεμένος κι ἐκεῖ. Ἄλλοι ἔπιναν ἁγίασμα κι

ἔρριχναν λίγο καί στό κεφάλι τους κι ἄλλοι ἔβαζαν ἁγιασμένο νερό σέ μπουκαλάκια, γιά νά τὸ πάρουν μαζί τους.

— Ἐλα, παιδί μου, ρίξε λίγο ἁγίασμα στό πρόσωπό σου, εἶπε ή πιστή μητέρα.

— Τί λές, μάννα; Οἱ γιατροὶ μοῦπαν νά μὴ ρίχνω κρύο νερό στίς πληγές μου.

— Μὴ φοβᾶσαι! Δέν παθαίνεις τίποτε! Κι ἂν πεθάνῃς ἐδῶ, θά πεθάνῃς στήν ἀγκαλιά τῆς μάννας σου καί στό σπίτι τῆς Μεγάλῃς Μάννας μας. Νίψου, σέ παρακαλῶ, παλληκάρι μου...

Μπρὸς στήν ἐπιμονή της πήρε λίγο ἁγίασμα στήν χούφτα του κι ἔνιψε τὸ πρόσωπό του.

Τό μεσημέρι τῆς ἴδιας μέρας πήραν τήν εὐχή τοῦ Ἑγουμένου καί ξεκίνησαν μέ τὰ πόδια γιά τὸ χωριό τους. Κι ἐνῶ βᾶδιζαν, ἦρθε ή ἀπάντησι τῆς Παναγίας στίς προσευχές τῆς πιστῆς μάννας. Ὅπως τότε μέ τοὺς δέκα λεπτοὺς, καθάρισε καθ' ὁδόν τὸ πρόσωπο τοῦ ἁρρώστου κι ἔγινε τὸ δέριμα του σὰν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ...

Σὰν τρελλή ἀπὸ χαρά ή μάννα, μόλις ἔφθασαν στό σπίτι, ἔπεσε μπρὸς στά εἰκονίσματα καί δοξολογοῦσε ἀσταμάτητα τήν Παναγία. Μαζί της ἔκλαιγε κι εὐχαριστοῦσε τήν Θεοτόκο κι ὁ γιός της. Ἐνοιωθαν σὰν νά ζοῦσαν στὸν οὐρανό. Μιὰ νέα ζωὴ ἄρχιζε γιά τὸν νέο. Μιὰ ζωὴ μέσα στήν χάρι τῆς Μεγαλόχαρης.

— Δοξασμένο τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας μητέρας του, εἶπα συγκινημένος καί κάλεσα τὸν ὑπάλληλο γιά τὸν λογαριασμό.

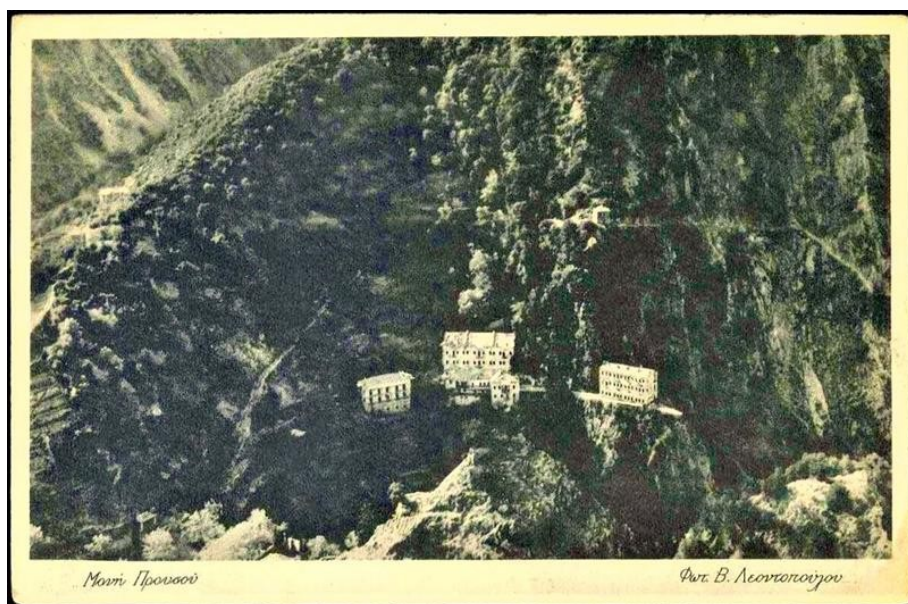
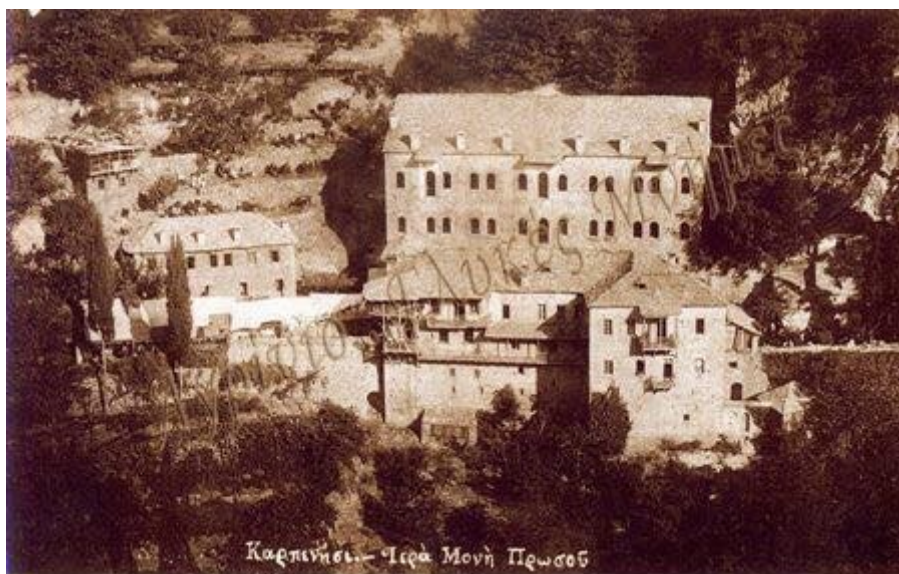
Όταν ἀποχαιρέτισα τὸν Δημήτρη καί πήρα τὸν δρόμο γιά τὸ σπίτι, ἔνοιωθα τήν καρδιά μου γεμάτη μέ τήν παρουσία τῆς Παναγίας. Τὸ θαῦμα πού ἄκουσα, μαζί μέ τὰ ὅσα εἶδα ἐκεῖ στήν Μητρόπολι, μ' ἔκαναν νά τὴν νοιώθω στό πλάϊ μου.

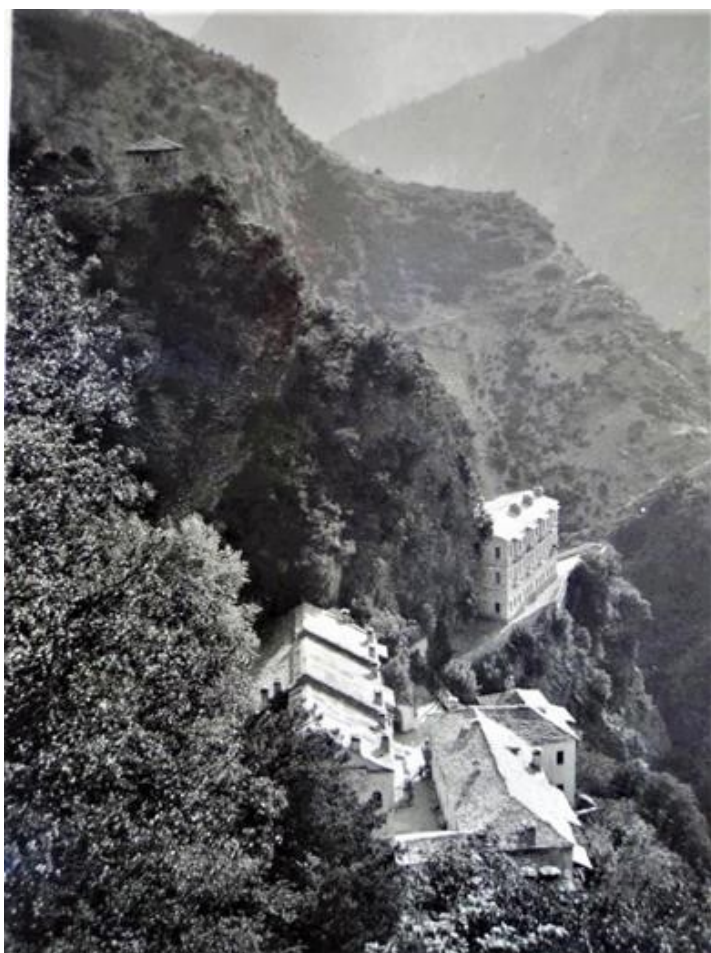
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ Α΄ ΠΡΟ ΤΟΥ 1944

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΤΣΙΩΤΙΣΣΗΣ - 1893 Φωτ.:William John Woodhouse (1866–1937). COLLECTION OF WILLIAM J WOODHOUSE- UNIVERSITY OF SYDNEY.

Ιερά Μονή Προυσού, πριν τον εμπρησμό του 1944. Διακρίνονται τα παλιά κτήρια, το προαύλιο και η σκεπή της εξωτερικής εισόδου. Φωτογραφία από το αρχείο της οικογένειας Μπαλτά από τα Χάνια.

Ιερομόναχος Ιεράς Μονής Προυσού
Νικόδημος Κ. Ραυτογιάννης
Εθνοϊερομάρτυρας

Φωτογραφία από το βιβλίο:
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΘΕΟΥ
Ο ΠΡΟΥΣΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ

*Το μοναστήρι της Παναγίας Προυσέντισσας βομβαρδισμένο από τους Γερμανούς
(Ιστορικές φωτογραφίες Ελλάδας)*

Αυτός που σημείωσε το θέμα στην ιστορική φωτογραφία δεν σημείωσε σωστά: Όχι "βομβαρδισμένο" αλλά πυρπολημένο...

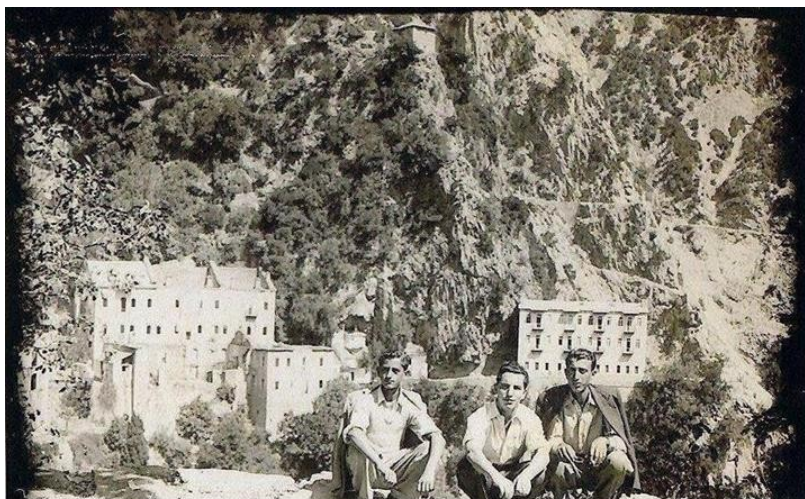
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ Β' 1945 - 1980

Το μοναστήρι του Προυσού κατά την επιστροφή των κατοίκων μετά τον Εμφύλιο, πυρπολημένο από τους Γερμανούς. Αποκαταστάθηκε με την αρωγή των ομογενών της Αμερικής. Αρχείο Ελληνικού Σχολείου Προυσού. Από τη σελίδα: Ελληνικό Σχολείο Προυσού/Hellenic School of Proussos 29 Δεκεμβρίου 2020

ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΣΤΑΣΣΑΡΑΓΚΟΥ, ΣΥΛΛΟΓΗ ΖΑΧ. ΖΗΝΕΛΗ: ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΣΥΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950. ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΑΚΟΜΗ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΜΠΗΡΗΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΤΗΣ 16ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1944. ΞΕΧΩΡΙΖΕΙ ΕΠΙΣΗΣ Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ ΠΛΑΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ, ΟΙ ΒΑΤΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ, Η ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΑΝΟΙΞΗΣ ΑΜΑΞΙΩΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ, ΤΟ ΔΙΩΡΟΦΟ ΟΙΚΗΜΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΕΧΕΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΤΕΙ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΤΗΜΑΤΑ - ΚΗΠΟΙ ΚΑΤΟ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

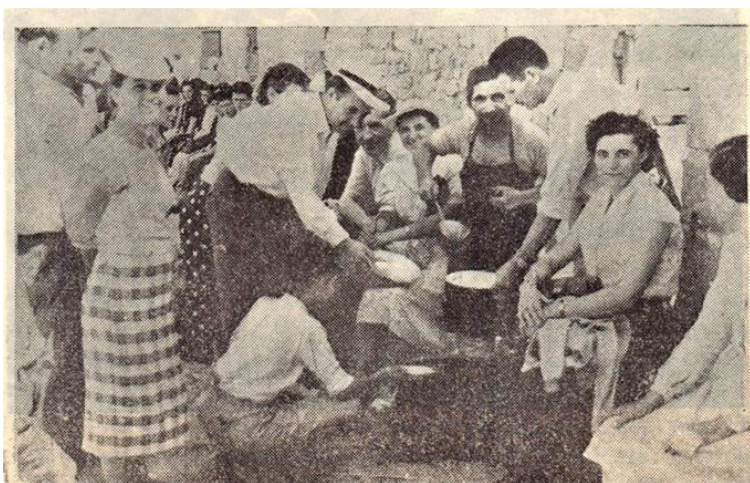

23 Αυγούστου 1953, στο πανηγύρι της Παναγίας Προυσιώτισσας, τρεις καστανιώτες προσκυνητές ποζάρουν στην πλατεία των Αγίων Πάντων με φόντο το Μοναστήρι. Αριστερά ξεχωρίζουν -χωρίς να έχουν επισκευαστεί ως τότε - τρία από τα πυρπολημένα κτίρια από τους Γερμανούς στις 16 Αυγ. 1944. Οι φίλοι είναι: Ο Κώστας Δημ. Ζηνέλης, ο Στέφανος Μπώκος και ο Πάνος Τσιλεμέκης, Καστανιώτες.

Προσφορά φωτ.: Στεφ. Μπώκος, Συλλογή - Επεξεργασία: Ζαχαρίας Ζηνέλης

1956, 23 Αυγούστου. Στο Μοναστήρι της Προυσιώτισσας διακρίνονται ακόμη ευκρινώς τα πυρπολημένα από τους Γερμανούς στις 16/8/1944 κτήρια. Η φωτογραφία προέρχεται από το αρχείο του Καστανιώτη Γιάννη Δ. Υφαντόπουλου που εμφανίζεται εδώ με τη μητέρα του Ροδάνθη. Έχει δημοσιευθεί στο βιβλίο: ΖΑΧ. ΖΗΝΕΛΗ Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΓΥΡΩ ΧΩΡΙΑ - ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ, ΑΘΗΝΑ 2016, στη σελ. 334. Συλλογή - επεξεργασία: Ζαχ. Ζηνέλης.

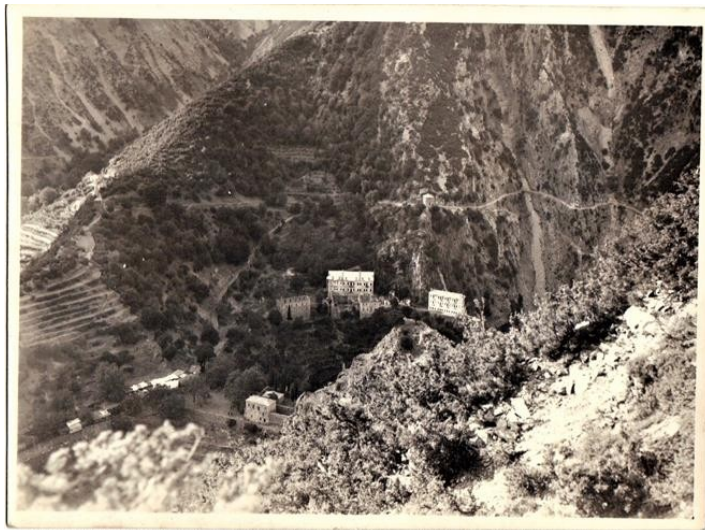

Διανομή σουσιτίου κατά την Πανήγυριν

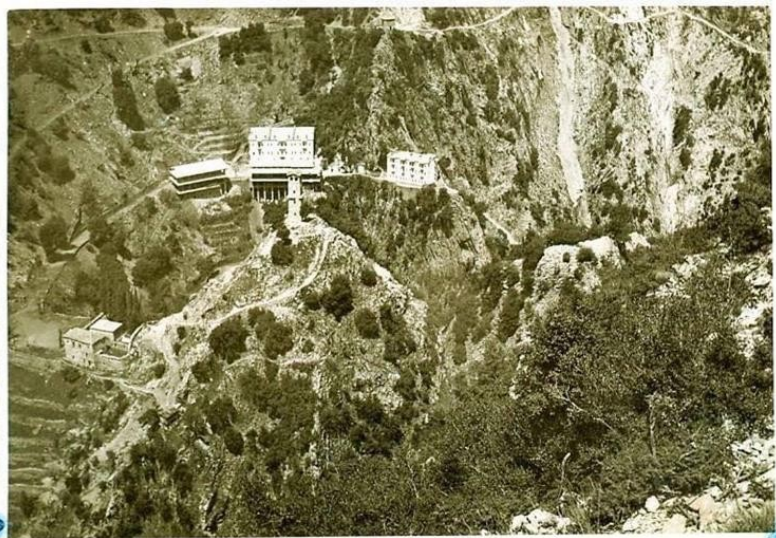
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΓΡΗΓ. ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΥ - ΑΝΔΡ. ΤΣΙΑΠΕΡΑ ΑΘΗΝΑΙ 1957 ΣΕΛ. 86. ΔΙΑΝΕΜΕΙ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ - ΚΑΤΑ ΚΟΣΜΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΣΙΑΤΡΑΣ, ΑΠΟ ΚΑΣΤΑΝΙΑ, 1906 - 22/11/1967. ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1929

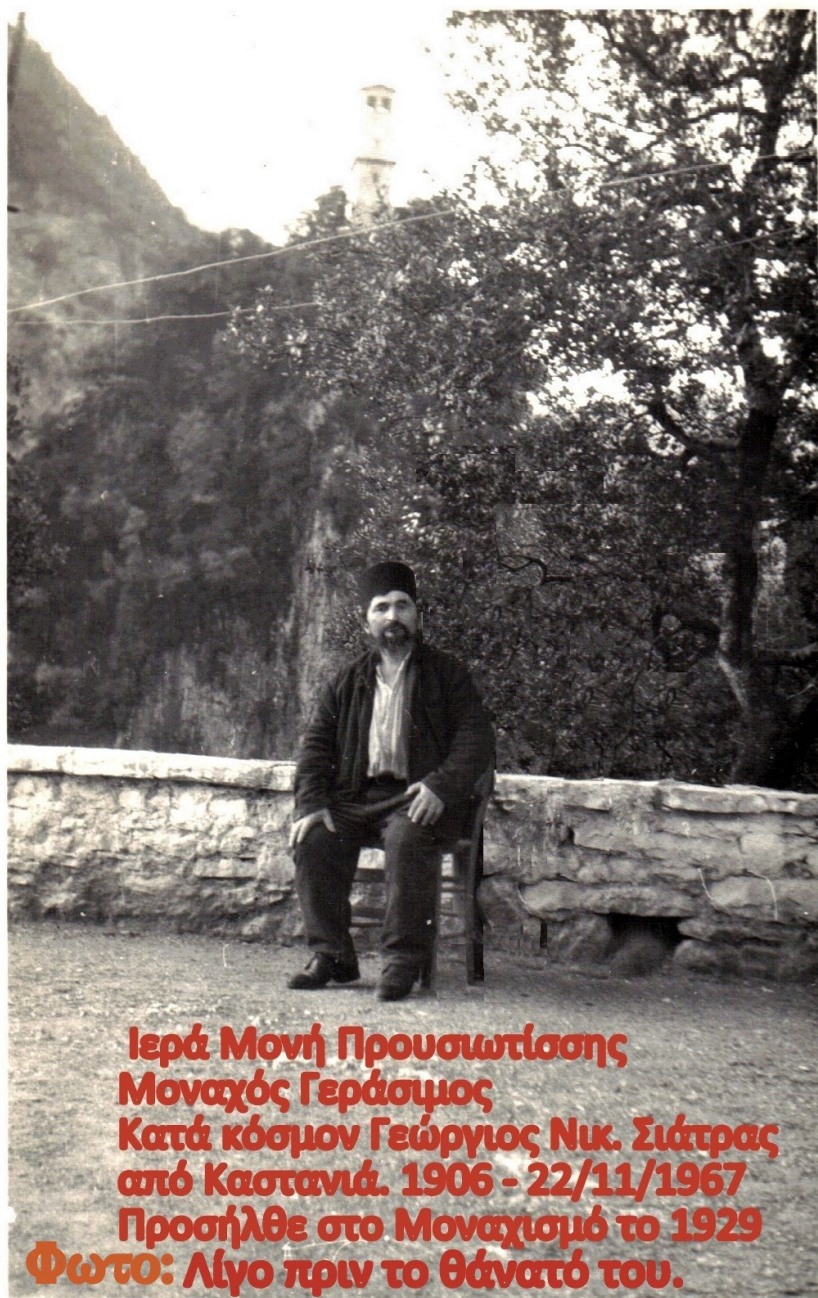
ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΣΑΤΣΑΡΑΓΚΟΥ, ΣΥΛΛΟΓΗ ΖΑΧ.
ΖΗΝΕΛΗ: ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ ΑΠΟΣΤ. ΤΣΑΤΣΑΡΑΓΚΟΥ (1909 - 1996) ΣΥΛΛΟΓΗ ΖΑΧ. ΖΗΝΕΛΗ.
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950. ΧΩΡΙΣ ΑΜΑΞΙΤΕΣ ΟΔΟΥΣ, Η ΑΠΟ
ΑΙΩΝΩΝ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ. ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΗΜΙΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΟΠΑΝΗΓΥΡΗΣ, ΝΟΤΙΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ.
ΣΤΟ ΛΟΦΟ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟ ΡΟΛΟΪ ΠΟΥ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΚΤΙΖΕΤΑΙ ΤΟ 1961

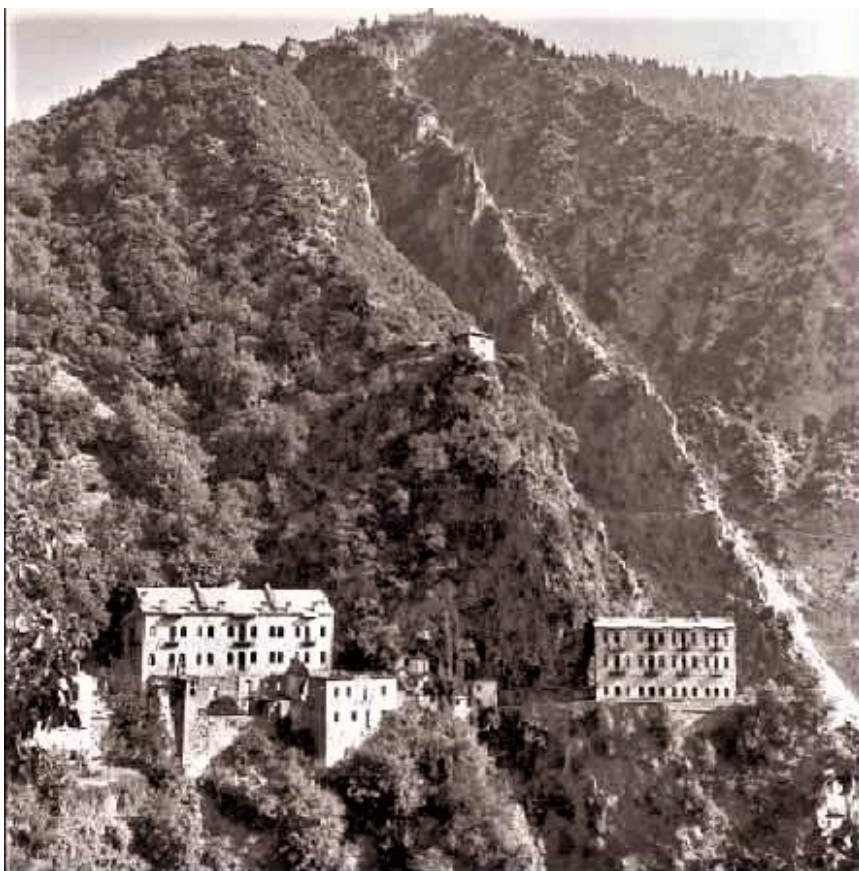
Μονή Προυσού, δεκαετία του 1960, από το αρχείο του Καστανιώτη
Αθανασίου Απ. Τσιώκου. Από την Ιστοσελίδα <http://www.kastanea.net>

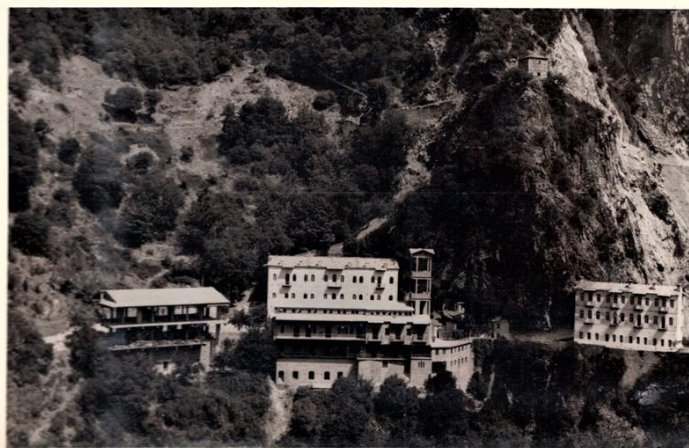
**Ιερά Μονή Προυσωτίσσης
Μοναχός Γεράσιμος
Κατά κόσμον Γεώργιος Νικ. Σιάτρας
από Καστανιά. 1906 - 22/11/1967
Προσήλθε στο Μοναχισμό το 1929
Φωτο: Λίγο πριν το θάνατό του.**

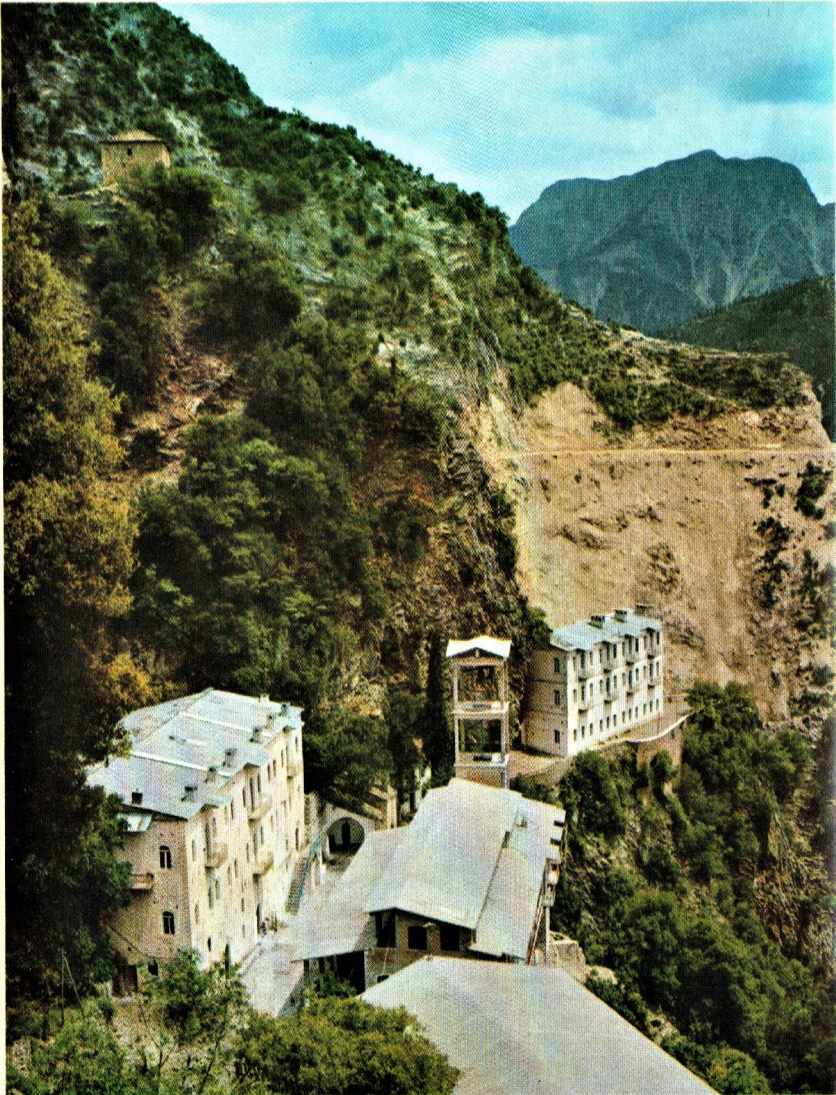
Φθινόπωρο του 1959 ή άνοιξη του 1960 (μάλλον) στην αυλή της Προυσιώτισσας. Ο πρωτοψάλτης του καθεδρικού ναού Αθηνών Σπύρος Περιστέρης, ο αρχιμανδρίτης Γερμανός, καθηγούμενος Προυσού, και ο μοναχός Δοσίθεος Προυσιώτης (Κανέλλος), νυν αρχιμανδρίτης και Ηγούμενος Ι. Μ. Τατάρνης. Η φωτογραφία παραχωρήθηκε από τα Γ.Α.Κ. Ευρυτανίας και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα "Ο Καστανιώτης", φ.121 ΑΠΡ-ΜΑΪ-ΙΟΥΝ 2009

Γενική άποψη της Μονής Προυσού σε φωτογραφία του 1955 (10/8). Στα τέσσερα μέγαρα του μοναστηριού είναι εμφανής η καταστροφή από πυρκαγιά. Εντεκα χρόνια νωρίτερα, 16 Αυγούστου 1944, το μοναστήρι παραδόθηκε στις φλόγες. Πυρπολήθηκε από τους Γερμανούς σε εκκαθαριστική επιχείρηση που πραγματοποίησαν στην περιοχή. Η ανοικοδόμηση που ξεκίνησε σταδιακά από τη δεκαετία του '50 έγινε με ερανοί (φωτ. συλλογή Ν.Ε. Τόλη).

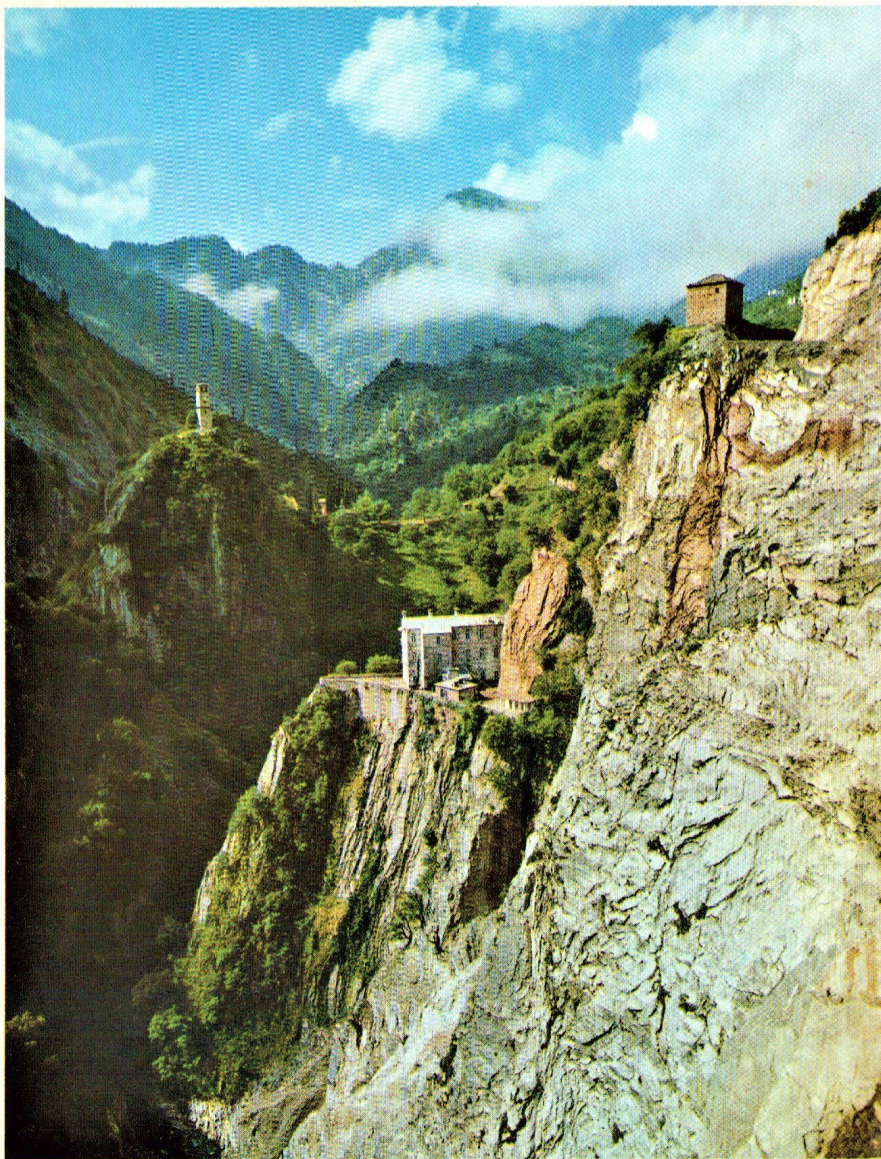

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ. Περί το 1970, πρώτη φάση αναστήλωσης των πυρποληθέντων κτηρίων από τους Γερμανούς το 1944. Φωτογραφία του Καστανιώτη Παναγ. Ανδρ. Ζηνέλη. Συλλογή: Ζαχ. Ζηνέλης

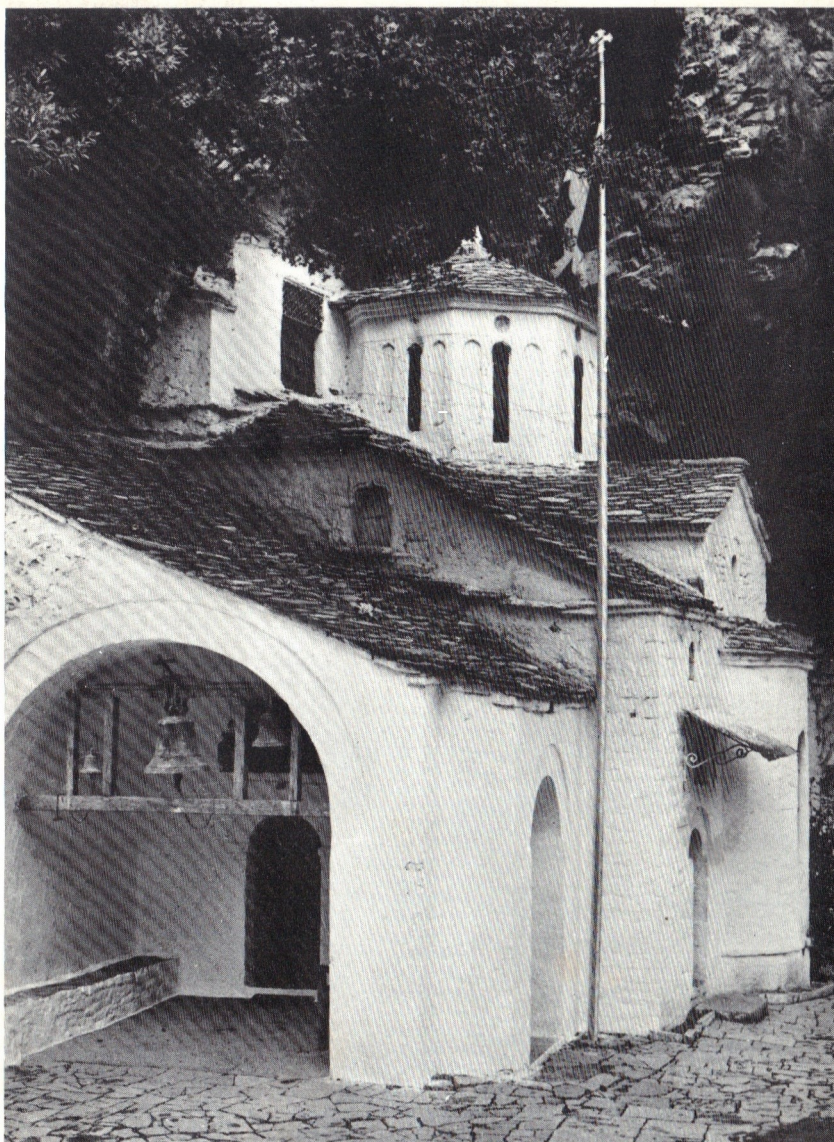
Τὸ Μοναστήρι τοῦ Πριονοῦ, σ' ὅλη τὴ θριαμβικὴ του ἀποθέωση.

ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: Σ. ΜΕΛΕΤΖΗΣ Φ. ΓΕΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1968-69

*Τὸ μεγαλοπρεπέστατο Προνσιώτικο τοπίο, με τοὺς παράξενους βράχους
καὶ τὰ ἐξαίσια χρώματα.*

**ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: Σ. ΜΕΛΕΤΖΗΣ Φ. ΓΕΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1968-69**

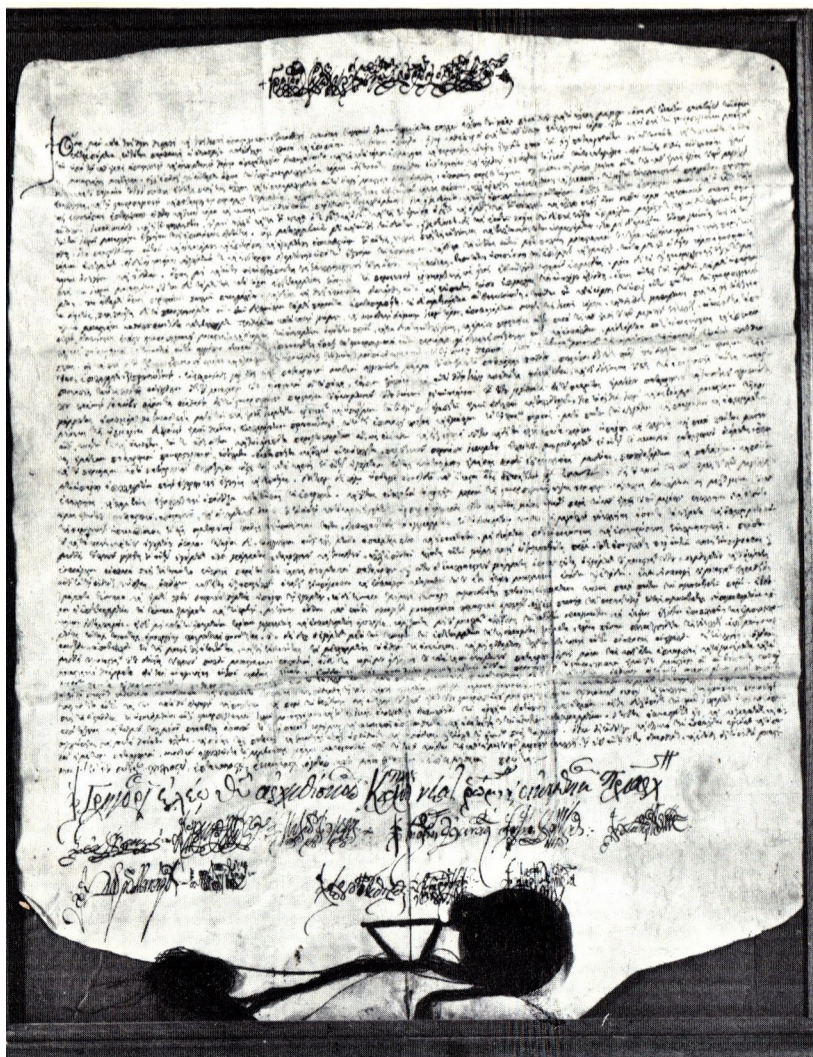
*Ἡ εἴσοδος στὸ Παρεκκλήσι - σπηλιὰ - ὅπου ἀκριβῶς βρέθηκε ἡ εἰκόνα
τῆς Παναγίας τῆς Προουσιώτισσας.*

**ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: Σ. ΜΕΛΕΤΖΗΣ Φ. ΓΕΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1968-69**

*Τὸ Καθολικό, ἡ κυριώτερη ἐκκλησία τοῦ Μοναστηριοῦ, Βυζαντινοῦ οὐθ-
μοῦ, χτισμένη μέσα στὴ βραχοσπηλιά.*

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: Σ. ΜΕΛΕΤΖΗΣ Φ. ΓΕΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ 13
ΠΡΟΥΣΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1968-69

Ἔγγραφο τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' (1798) πρὸς τὸ Μοναστήρι
τοῦ Προουσίου.

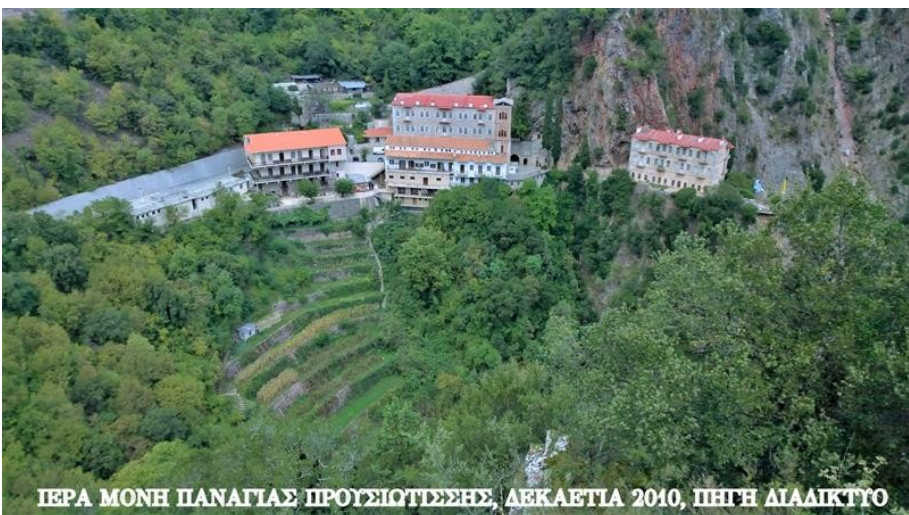
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: Σ. ΜΕΛΕΤΖΗΣ Φ. ΓΕΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΥΣΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1968-69

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

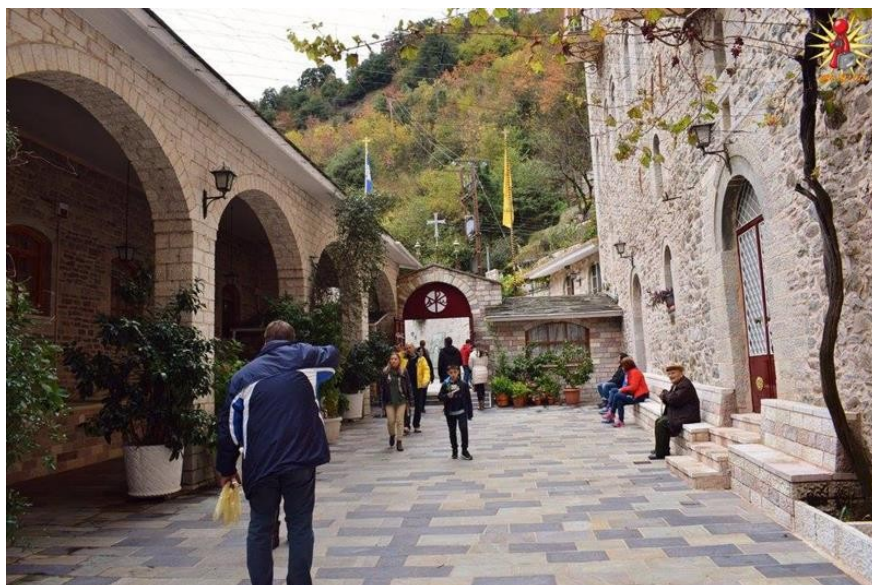
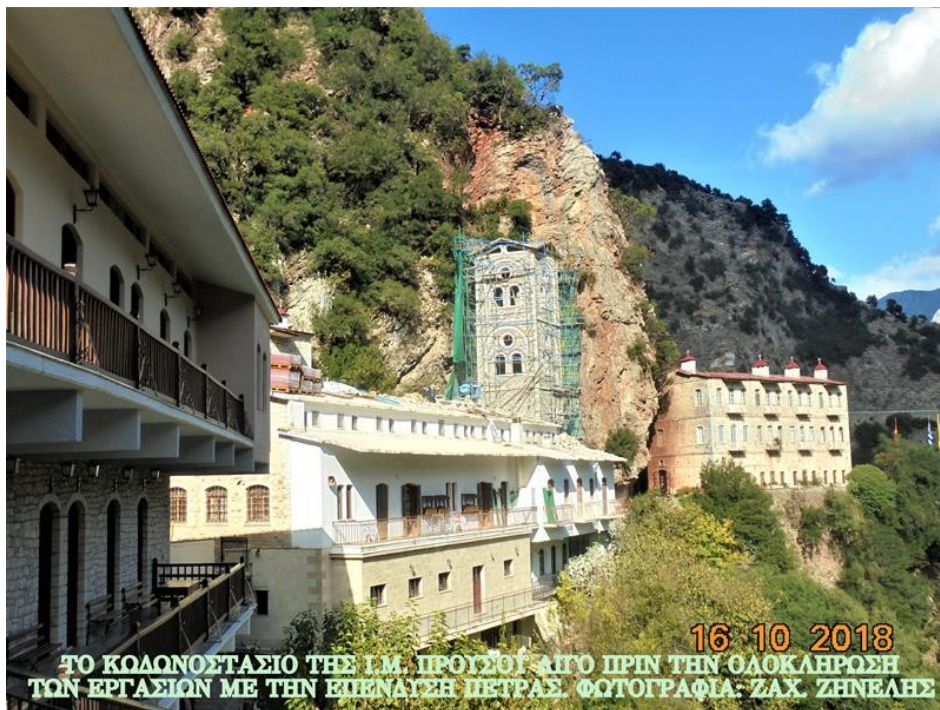

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΥΣΟΥ 2012

Σύγχρονη άποψη του ανακαινισμένου Μοναστηριού Προυσού μαζί με την ευρύτερη περιοχή. Φωτογραφία του Αριστείδη Ντέκα.

ΠΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΑΣ, ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2010, ΠΗΓΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

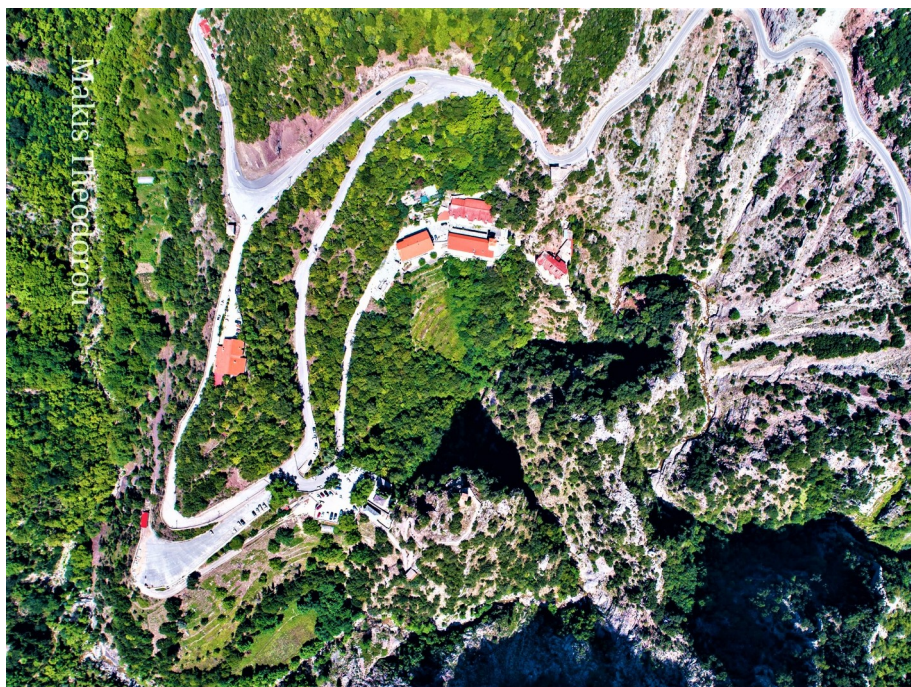

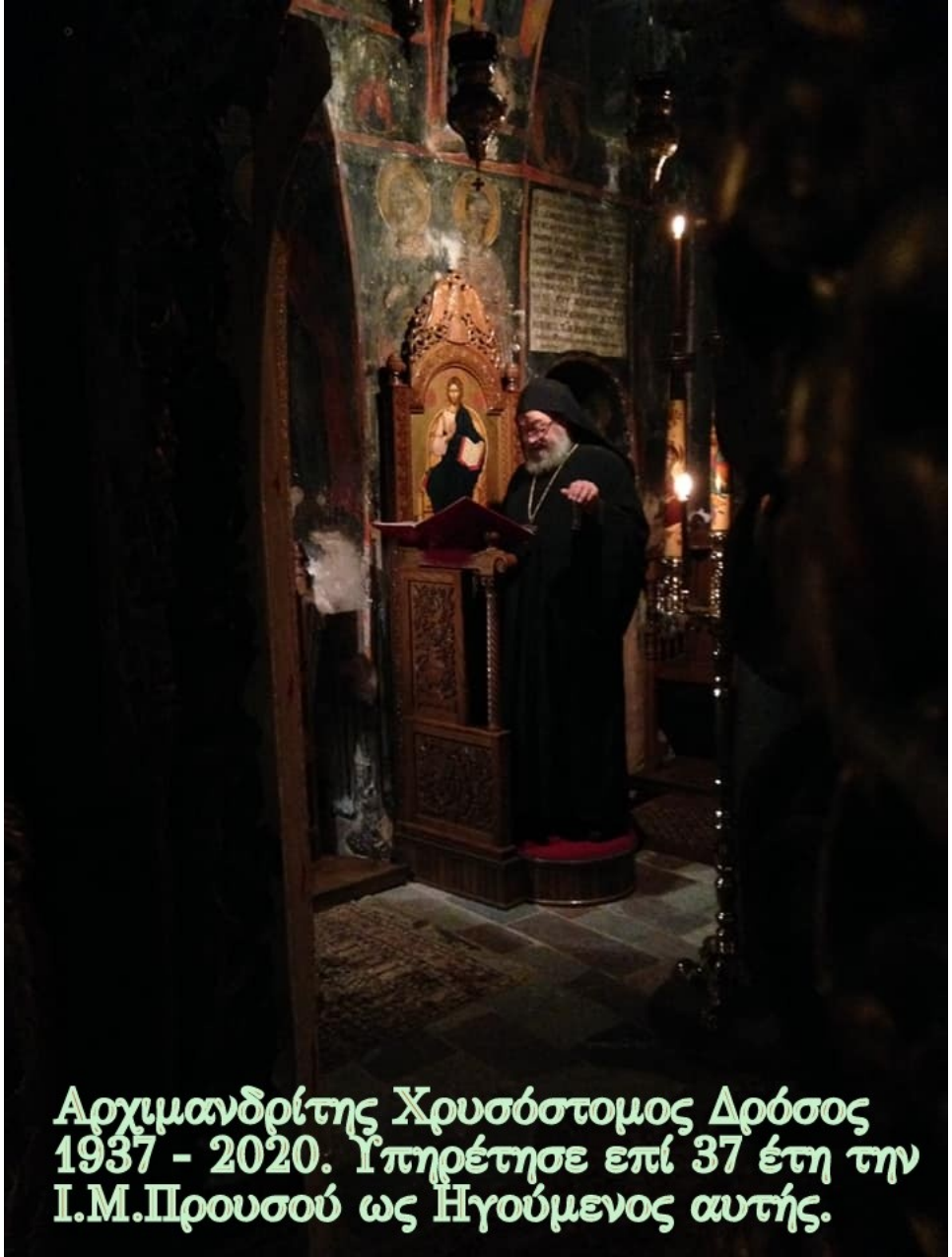

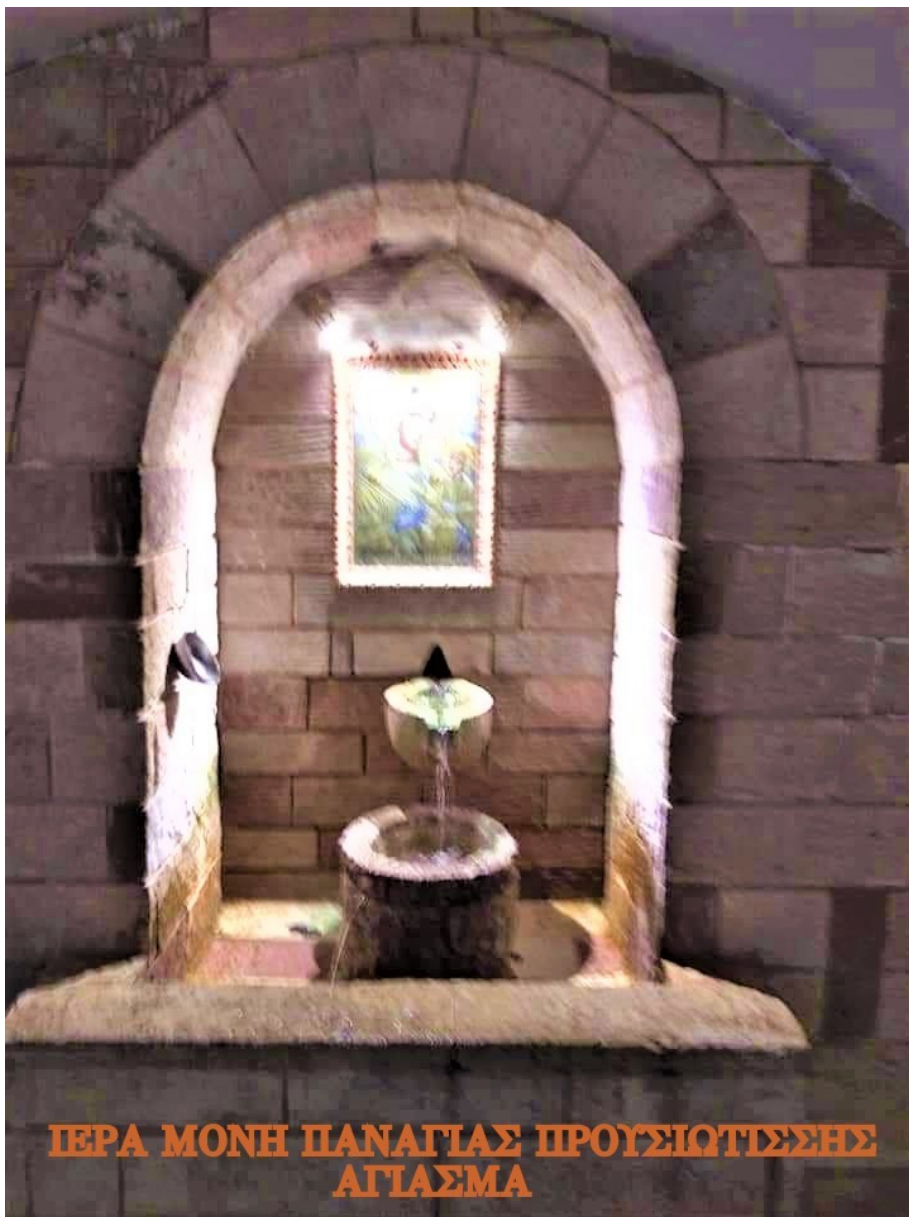
ΠΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΞΙΟΤΙΣΣΗΣ 2020

Malis Theodorou

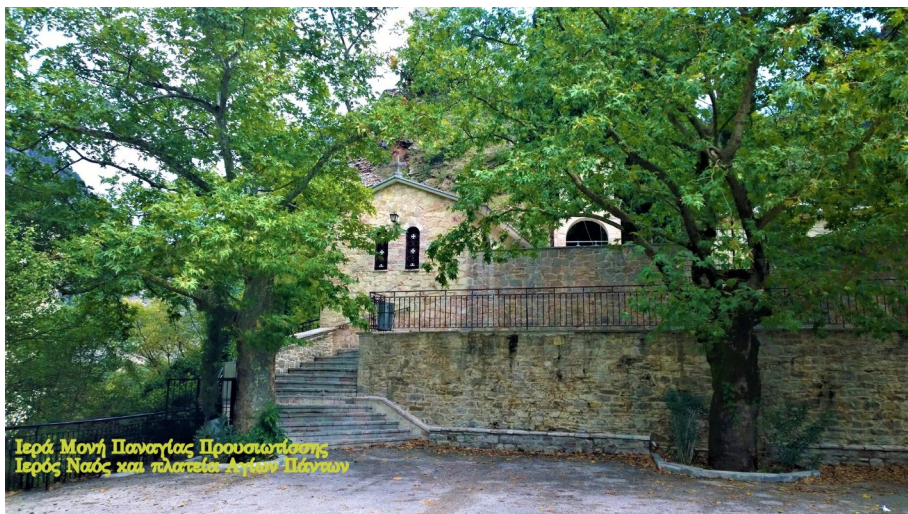

Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Δρόσος
1937 - 2020. Υπηρέτησε επί 37 έτη την
Ι.Μ.Προυσού ως Ηγούμενος αυτής.

**ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ
ΑΓΙΑΣΜΑ**

Ιερά Μονή Παναγίας Προυσιωτίσσης, 3/6/2020. Λήψη από περιοχή Καστανιάς - από ανατολικά προς Δυτικά. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης

Ιερά Μονή Παναγίας Προυσιωτίσσης, 3/6/2020. Λήψη από περιοχή Καστανιάς μια οπτική γωνία άγνωστη, - από ανατολικά προς Δυτικά. Διακρίνουμε το οικοδομικό συγκρότημα της Μονής - κάτω δεξιά, το ρολόι - αριστερά, οι πύργοι του Καραϊσκάκη πάνω, καθώς και το πάλαι ποτέ τουριστικό περίπτερο, τώρα ταβέρνα. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης

Ιερά Μονή Παναγίας Προυσιωτίσσης, 3/6/2020. Ο δυτικός (προς τον Προυσό) πύργος που έχτισε ο Καραϊσκάκης, οχυρώνοντας τη Μονή, όταν άρρωστος νοσηλεύτηκε εκεί στα 1823 και με τη Χάρη της Παναγίας έγινε καλά και συνέχισε τον απελευθερωτικό αγώνα. Λήψη από περιοχή Καστανιάς, από ανατολικά προς Δυτικά. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης

Ιερά Μονή Παναγίας Προυσιωτίσσης, 3/6/2020. Ο ανατολικός (προς το Καρπενήσι, ακριβώς πάνω από το Καθολικό της Μονής) πύργος που έχτισε ο Καραϊσκάκης, οχυρώνοντας τη Μονή, όταν άρρωστος νοσηλεύτηκε εκεί στα 1823 και με τη Χάρη της Παναγίας έγινε καλά και συνέχισε τον απελευθερωτικό αγώνα. Λίγο πίσω από τον πύργο και στη διασταύρωση του κεντρικού δρόμου με την άνοδο από το Μοναστήρι διακρίνεται η προτομή του Καραϊσκάκη. Λήψη από περιοχή Καστανιάς, από ανατολικά προς Δυτικά. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης

Ιερά Μονή Προυσιαωτίσσης 3/6/2020 (κάτω δεξιά) και μερική άποψη του Προυσού, το βόρειο τμήμα του. Φωτογραφία από περιοχή της Καστανιάς, Ζαχ. Ζηνέλης

Μερική άποψη Προυσού, το βόρειο τμήμα του. Μακρινή λήψη από περιοχή της Καστανιάς. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης, 3/6/2020

ΚΑΣΤΑΝΙΑ
ΜΝΗΜΕΙΟ ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΚΑΣΤΑΝΟΦΥΛΛΗ
ΑΝΕΓΕΡΘΗ ΤΟ 2021

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΣΤΑΝΟΦΥΛΛΗΣ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΣΤΑΝΟΦΥΛΛΗΣ
1775 ΚΑΣΤΑΝΙΑ – 1835 (:) ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ, ΜΑΘΗΤΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ
ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, ΑΝΔΡΑΣ ΟΣΙΑΚΗΣ ΒΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΟΣ,
«ΑΛΕΙΠΤΗΣ» ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ, ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΗΣ ΚΑΙ
ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Ι. Μ. ΠΡΟΥΣΟΥ, ΙΔΡΥΤΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΜΟΝΗ ΑΥΤΗ, ΕΝΘΕΡΜΟΣ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ 1821, ΚΤΗΤΩΡ ΠΟΛΛΩΝ ΝΑΩΝ ΣΤΗ ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ
ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΤΗΣ Η ΟΠΟΙΑ
ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΜΝΗΜΕΙΟ.

16 08 2021

ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΕ
ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΑ
ΣΩΣΟΝ ΗΜΑΣ